

ORLEN

Raport Zintegrowany **Grupy ORLEN 2017**

Spis treści

1. Nasz Raport	
1.1. Koncepcja i Kluczowe Funkcjonalności Raportu	4
1.2. Matryca Istotności	9
1.3. Mapa Interesariuszy	11
1.4. Tabela GRI	12
2. Grupa ORLEN i Otoczenie	
2.1. Grupa ORLEN 2017	
2.1.1. List Prezesa Zarządu	17
2.1.2. Grupa ORLEN 2017	19
2.1.3. Nasze Kapitały	24
2.1.4. Model Biznesowy	39
2.1.5. Budowa Wartości	43
2.1.6. Akcjonariat i Akcje	45
2.1.7. Nasza Działalność w 2017	49
2.1.8. Nasze Produkty, Usługi i Marki	74
2.1.9. Nasze Rynki	77
2.2. Nasze Otoczenie	
2.2.1. Nasi Interesariusze	78
2.2.2. Otoczenie Makroekonomiczne	79
2.2.3. Otoczenie Rynkowe	81
2.2.4. Otoczenie Konkurencyjne	88
2.2.5. Otoczenie Regulacyjne	93
2.2.6. Dostawcy i Klienci	101
2.2.7. Otoczenie Społeczne	104
3. Zasady zarządzania	
3.1. List Przewodniczącej Rady Nadzorczej	107
3.2. Wartości i Zasady Postępowania	108
3.3. Struktura Grupy ORLEN	109
3.4. Ład Korporacyjny	115
3.5. Zintegrowany System Zarządzania i Kluczowe Polityki	125
3.6. Polityka Wynagrodzeń	130
4. Nasza strategia	
4.1. Strategia Rozwoju na lata 2017-2021	135
4.2. Realizacja Strategii w 2017 roku	137
4.3. Realizacja Zamierzeń Inwestycyjnych	142
4.4. Monitoring Strategii	145
4.5. Perspektywy Rynkowe Krótkookresowe	146
5. Odpowiedzialny Rozwój	
5.1. Strategia CSR	
5.1.1. Outlook CSR 2018+	150
5.1.2. Realizacja Strategii CSR	151
5.2. Zagadnienia Pracownicze	
5.2.1. Odpowiedzialny Pracodawca	156
5.2.2. Bezpieczeństwo Pracowników i Podwykonawców	165
5.3. Zagadnienia Społeczne	
5.3.1. Pośredni Wpływ Ekonomiczny	174
5.3.2. Społeczeństwo	178
5.3.3. Odpowiedzialność wobec Dostawców i Klientów	184
5.3.4. Odpowiedzialność za Produkt	193

5.4. Zagadnienia Środowiskowe	
5.4.1. Odpowiedzialność Środowiskowa	198
5.4.2. Woda	200
5.4.3. Ścieki	201
5.4.4. Emisje i Imisja	202
5.4.5. Odpady	204
5.4.6. Regulacje Środowiskowe	205
5.4.7. Nakłady inwestycyjne związane z ochroną środowiska	206
5.4.8. Dobre Praktyki Edukacyjne	207
5.4.9. Skargi związane z wpływem środowiskowym	209
5.5. Poszanowanie Praw Człowieka	
5.5.1. Nasze Wartości i Zasady Postępowania	211
5.5.2. Różnorodność i Równość Szans	213
5.6. Przeciwdziałanie Korupcji i Łapownictwu	216
6. Ryzyka i Szanse	
6.1. Zarządzanie Ryzykiem	219
6.2. Szanse	226
7. Wyniki Finansowe	
7.1. Komentarz Zarządu do Wyników Finansowych za 2017 rok	228
7.2. Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe	231
7.3. Podstawowe Informacje	237
7.4. Struktura Grupy ORLEN	244
7.5. Dane Segmentowe	250
7.6. Noty objaśniające i Pozostałe Informacje	
7.6.1. Noty objaśniające do sprawozdania z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów	253
7.6.2. Noty objaśniające do sprawozdania z sytuacji finansowej	261
7.6.3. Noty objaśniające do instrumentów finansowych oraz ryzyka finansowego	291
7.6.4. Pozostałe noty objaśniające	306
7.6.5. Wydarzenia po zakończeniu okresu sprawozdawczego	313
7.6.6. Oświadczenia zarządu i zatwierdzenie sprawozdania finansowego	314
8. Outlook 2018+	315
9. Kontakt	319

1. Nasz Raport

1.1. Koncepcja i Kluczowe Funkcjonalności Raportu

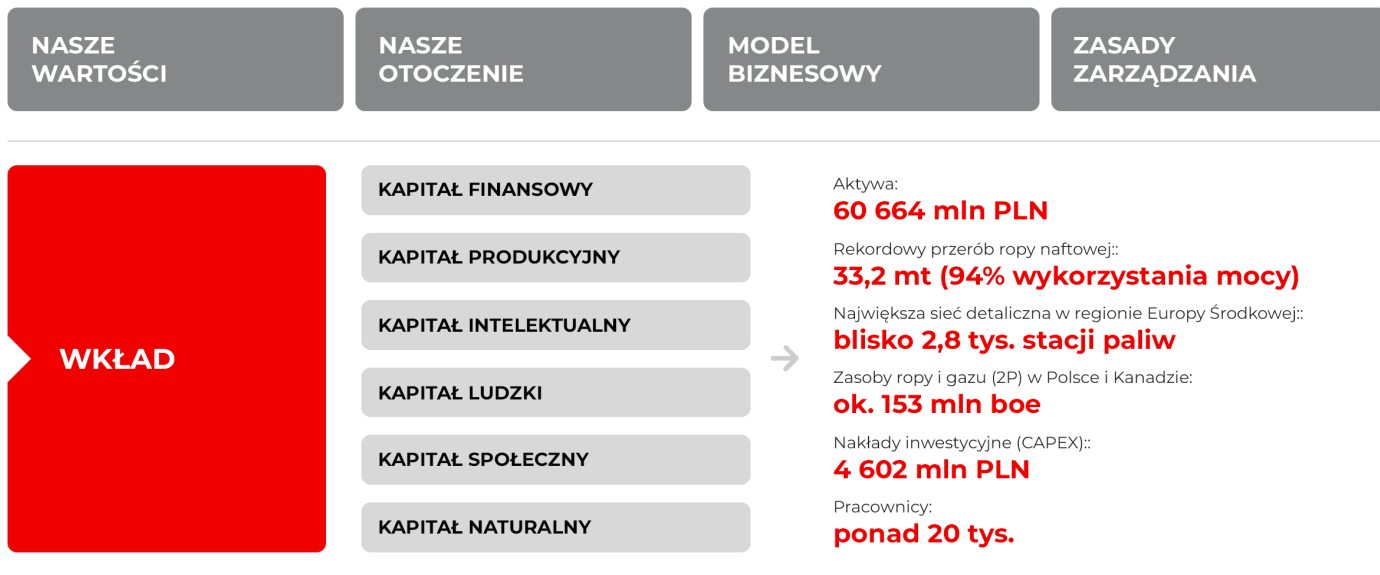
Koncepcja i metodologia

Prezentujemy Państwu Raport Roczny Grupy ORLEN przygotowany w formule zintegrowanej. To już czwarty raport zintegrowany, który pokazuje relacje i zależności pomiędzy finansowymi oraz pozafinansowymi aspektami działalności Grupy ORLEN. W ten sposób staje się wyczerpującym i przejrzystym dokumentem, prezentującym działalność Koncernu, jego model biznesowy, strategię, proces budowy wartości i wyniki finansowe z perspektywy kluczowych grup interesariuszy. Aby ten cel skutecznie realizować, układ i treść publikacji opierają się na strukturze i wytycznych rekomendowanych przez IIRC (**International Integrated Reporting Council**) oraz wytycznych GRI (**Global Reporting Initiative**). Raport uwzględnia również kierunki najnowszego prawodawstwa unijnego w odniesieniu do **ujawniania informacji niefinansowych oraz dotyczących różnorodności (Dyrektywa 2014/95/UE)**.

Raportowanie zintegrowane stanowi nowy sposób komunikowania modelu biznesowego. Jest to proces, w którego trakcie odbywają się analizy i zbierane są informacje kluczowe dla Interesariuszy Grupy ORLEN. W efekcie powstaje kompleksowy Raport Zintegrowany, informujący, m.in. w jaki sposób realizowana strategia biznesowa i system zarządzania ryzykiem przekładają się na tworzenie wartości firmy w czasie, z uwzględnieniem jej wpływu na otoczenie. **Raport przedstawia działania prowadzone w 2017 roku przez Grupę ORLEN, pokazuje ich wyniki i efekty oraz najistotniejsze aspekty działalności finansowej i pozafinansowej przekładające się na budowę jej wartości.**

Zgodnie z **wytycznymi w zakresie raportowania zintegrowanego** w Raporcie opisujemy bieżącą działalność Grupy ORLEN, jej otoczenie rynkowe, regulacyjne, czy społeczne; zasady zarządzania; realizację strategii; ryzyka i szanse, wyniki finansowe oraz tzw. Outlook, w którym prezentowane jest podejście firmy do przyszłości, trendy i prognozy rynkowe. Niezwykle istotnymi elementami Raportu jest opisanie modelu biznesowego firmy, prezentacja poszczególnych jej kapitałów (finansowy, produkcyjny, ludzki, intelektualny, społeczny i naturalny) oraz zmian, które w nich zaszły w ciągu roku i zarządzanie wynikami. Istotnym elementem Raportu jest przedstawienie procesu budowy wartości.

JAK BUDUJEMY WARTOŚĆ GRUPY ORLEN ORLEN. NAPĘDZAMY PRZYSZŁOŚĆ

NASZA DZIAŁALNOŚĆ

RAFINERIA

Grupa ORLEN dysponuje nowoczesnymi, zintegrowanymi aktywami zdolnymi do przerobu ponad 30 mln ton różnych gatunków ropy rocznie.

PETROCHEMIA

Oferta Grupy ORLEN to ponad 50 najwyższej jakości produktów petrochemicznych i rafineryjnych sprzedawanych w ponad 90 krajach świata.

ENERGETYKA

W ramach rozwoju energetyki, zakończony został projekt elektrociepłowni gazowo-parowej, opartej na kogeneracji, we Włocławku, a podobny projekt w Płocku zostanie zrealizowany w 2018 roku.

DETAL

Sprzedaż detaliczna prowadzona jest z wykorzystaniem największej w regionie Europy Środkowo-Wschodniej sieci blisko 2800 nowoczesnych i stacji paliw.

WYDOBYCIE

W obszarze wydobycia Koncern dysponuje własną bazą zasobów ropy i gazu (2P), które na koniec 2017 roku wyniosły ok. 153 mln boe.

WYNIKI

KAPITAŁ FINANSOWY

Najwyższa dywidenda w historii:

1,3 mld PLN, tj. 3,00 PLN/Akcję

Rekordowy wynik: EBITDA LIFO:

10,4 mld PLN

Zysk netto:

ponad 7,17 mld PLN

Rekordowa sprzedaż:

42,4 mln ton

Najcenniejsza polska marka:

4,7 mld PLN

Świadczenia pracownicze:

2 391 mln PLN

Pobór wód:

ponad 88 mln m³

Zasoby ropy i gazu (2P) w Polsce i Kanadzie:

15,2 mln Mg

Odprowadzone ścieki:

ponad 51 mln m³

Wytworzone odpady (z wyłączeniem komunalnych):

blisko 213 tys. Mg

RYZYKA
I SZANSE

REALIZACJA
STRATEGII

ODPOWIEDZIALNY
ROZWÓJ

OUTLOOK 2018+

Niezwykle ważną częścią raportu zintegrowanego jest **sprawozdawczość niefinansowa**. Jednym z najpopularniejszych standardów raportowania niefinansowego jest międzynarodowy standard GRI (**Global Reporting Initiative**). Raporty Grupy ORLEN są sporządzane według tego standardu i opisują takie aspekty jak pośredni wpływ ekonomiczny, praktyki zatrudniania i godnej pracy (t.j. zatrudnienie, bezpieczeństwo i higiena pracy, szkolenia i edukacja, różnorodność i równość szans), praktyki zakupowe, zagadnienia środowiskowe (tj. gospodarka wodno-ściekowa, odpady, emisje, wydatki inwestycyjne na ochronę środowiska, mechanizmy skargowe dotyczące kwestii środowiskowych), odpowiedzialność za produkt, itp. Działalność pozafinansowa w Raporcie została opisana za pośrednictwem **wskaźników GRI**.

2018 jest rokiem przełomowym dla komunikacji pozafinansowej nie tylko w Polsce, ale całej Unii Europejskiej. **Ujawnianie informacji niefinansowych i dotyczących różnorodności** stało się obowiązkowe dla około 6000 podmiotów w UE, w Polsce szacuje się tę liczbę na około 300. Obowiązek ten został wprowadzony **Dyrektywą 2014/95/UE**. W 2018 roku firmy objęte tym obowiązkiem opublikowały pierwsze oświadczenia i sprawozdania niefinansowe odnoszące się do działalności w 2017 roku. Przepisy unijne zostały zaimplementowane do polskiego prawa poprzez **zmianę ustawy o rachunkowości** (**Ustawa z dnia 15 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy o rachunkowości** – nowy art. 49b + powiązane z nim zmiany w innych artykułach ustawy – zastosowanie do sprawozdań za rok obrotowy rozpoczynający się od 1 stycznia 2017) oraz **zmianę rozporządzenia Ministra Finansów ws. informacji bieżących i okresowych z dnia 25 maja 2016 r.** Więcej informacji poświęconych nowym przepisom jest dostępnych na: www.mf.gov.pl/ko/ministerstwo-finansow/dzialalnosc/rachunkowosc/raportowanie-niefinansowe.

Jednostki zaufania publicznego, spełniające określone kryteria, muszą zaprezentować w formie odrębnych oświadczeń lub sprawozdań, między innymi, kluczowe niefinansowe wskaźniki efektywności, stosowane polityki oraz procedury należytej staranności, czy też istotne ryzyka i sposób zarządzania nimi w odniesieniu do zagadnień społecznych, pracowniczych, środowiskowych, z zakresu poszanowania praw

człowieka oraz przeciwdziałania łapownictwu i korupcji. Natomiast w ramach oświadczenia o stosowaniu ładu korporacyjnego musi być zawarty opis polityki różnorodności stosowanej do organów administrujących, zarządzających i nadzorujących emitenta w odniesieniu do aspektów takich jak na przykład wiek, płeć lub wykształcenie i doświadczenie zawodowe, oraz celów tej polityki różnorodności, sposobu jej realizacji i skutków w danym okresie sprawozdawczym.

W marcu 2018 roku zostało opublikowane „**Sprawozdanie na temat informacji niefinansowych Grupy ORLEN i PKN ORLEN S.A. za 2017 rok**”. Powyższe zagadnienia zostały również opisane w niniejszym Raporcie Zintegrowanym, między innymi w rozdziale pt. „**Odpowiedzialny Rozwój**” i „**Ryzyka i Szanse**”.

Nie miały miejsca znaczne zmiany w stosunku do poprzedniego raportu opublikowanego w lipcu 2017 roku dotyczące zakresu, zasięgu lub metod pomiaru zastosowanych w raporcie. W niniejszym Raporcie zmianie uległa prezentacja w ramach wskaźnika **G4-EC1** „Bezpośrednia wartość ekonomiczna wytworzona i podzielona”, wynikająca z nieuwzględnienia podatku odroczonego.

Kluczowe funkcjonalności

Raport Zintegrowany jest publikowany wyłącznie w wersji online, zawiera liczne funkcjonalności i narzędzia ułatwiające użytkownikowi dostęp do poszukiwanych treści, między innymi:

- **Interaktywne kluczowe wskaźniki efektywności** prezentujące bieżące i historyczne dane.
- **Słownik pojęć finansowych i branżowych**.
- **Tabele wskaźników GRI**, według których raportowana jest działalność pozafinansowa.
- W **Centrum multimediów** dostępne są wszystkie materiały multimedialne opublikowane w Raporcie.
- W **Centrum dokumentów** można pobrać kluczowe publikacje odnoszące się do działalności Grupy ORLEN w 2017 roku.
- Wybrane dane liczbowe są dostępne w **Centrum tabel i wykresów** oraz **ORLEN w liczbach**,
- Film instruktażowy prezentujący jak poruszać się po Raporcie. Dostępny jest w - **Pomoc**.

Raport również zawiera interaktywne infografiki, między innymi **model biznesowy**, **schemat budowy wartości** czy **mapę rynków**, na które trafiają produkty Grupy ORLEN.

Raport można również wygenerować w postaci **pliku pdf**.

W celu przekazania opinii na temat Raportu użytkownicy mają możliwość wypełnienia interaktywnej **ankiety**.

Szczegółowa struktura Raportu Zintegrowanego jest dostępna

Integracja

Zgodny z ideą integracji sposób zdefiniowania najważniejszych obszarów znajduje odzwierciedlenie już na poziomie struktury Raportu:

- **Nasz Raport**
Opis koncepcji, metodologii i kluczowych funkcjonalności.
- **Grupa ORLEN i Otoczenie**
Czym się zajmuje organizacja i w jakich warunkach zewnętrznych funkcjonuje. Osiągnięcia w poszczególnych obszarach działalności, tj. segmentach operacyjnych.
- **Zasady Zarządzania**
Zasady ładu korporacyjnego, powiązań pomiędzy jednostkami korporacyjnymi oraz główne założenia dotyczące zarządzania Grupą ORLEN.
- **Nasza strategia**
Filary, realizacja strategii oraz wskazanie kierunków rozwoju.
- **Odpowiedzialny Rozwój**
Zagadnienia pracownicze, społeczne, środowiskowe, poszanowanie praw człowieka, przeciwdziałanie korupcji i łapownictwu.
- **Ryzyka i szanse**
System zarządzania ryzykiem korporacyjnym oraz szanse i wyzwania, przed którymi stoi Grupa ORLEN.
- **Wyniki Finansowe**
Prezentacja, w jakim stopniu osiągnęliśmy nasze cele strategiczne.
- **Outlook 2018+**
Perspektywy na przyszłość.

Sieć połączeń

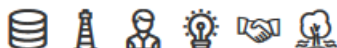
Strony wewnętrzne w Raporcie to nie tylko statyczna prezentacja treści. Są ze sobą powiązane podobnie do pierścieni łańcucha, stanowiąc o unikatowości publikacji Grupy ORLEN.

Każda podstrona jest powiązana z:

- **Kapitałami:**

Treści mogą zostać zdefiniowane przez kapitały: finansowy, produkcyjny, ludzki, intelektualny, społeczny i naturalny.

KAPITAŁY:

Ułatwia to odszukanie informacji o kapitałach, które często przenikając się ze sobą, przyczyniają się do budowy wartości firmy w różnych obszarach.

• Wskaźnikami GRI G4:

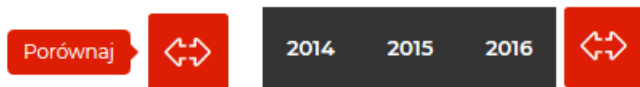
Dane pozafinansowe zamieszczone w Raporcie zostały zaprezentowane zgodnie z międzynarodowymi wytycznymi Global Reporting Initiative (GRI), wersja G4. W ramach każdej strony wewnętrznej znajduje się informacja o wskaźniku GRI wraz z kilkoma dodatkowymi narzędziami, takimi jak wyszukiwarka GRI, czy tabela GRI.

WSKAŹNIKI GRI:

G4-12

• Treścią z poprzednich Raportów:

Wybrane strony wewnętrzne są połączone z danymi pochodzącymi z Raportów Zintegrowanych z ostatnich trzech lat. Dzięki temu umożliwiamy porównanie istotnych dla odbiorców danych i ich zmian na przestrzeni ostatnich lat.

• Sekcjami powiązаныmi:

Każda strona Raportu jest powiązana z dwiema o podobnej lub uzupełniającej tematyce.

Przeczytaj również:

| [Badania i Rozwój Technologiczny](#)

| [Struktura Grupy ORLEN](#)

Doświadczenie w raportowaniu

Raportowanie jest stałym, ważnym elementem systemu komunikowania działań Grupy ORLEN. Kwestie komunikowania i dialogu z otoczeniem mają swoje ważne miejsce w realizowanej przez Grupę ORLEN Strategii CSR na lata 2015 – 2017. **Raporty wydawane są w cyklu rocznym i podlegają ciągłej ewolucji z uwagi na zmiany zachodzące w Grupie ORLEN, jak i w jej otoczeniu zewnętrznym.**

Do 2014 roku publikowaliśmy osobno raporty roczne i raporty społecznej odpowiedzialności biznesu. Od chwili powstania PKN ORLEN wydał czternaście raportów rocznych i dziesięć społecznej odpowiedzialności biznesu (CSR). Od roku 2008 raporty CSR są sporządzane zgodnie z międzynarodowym standardem GRI (Global Reporting Initiative). Do 2013 roku jako odrębne publikacje ukazywały się raporty ekologiczne i raporty środowiskowe.

Jednym z celów określonych w naszej Strategii CSR jest dążenie Koncernu do bycia postrzeganym przez Interesariuszy jako lider odpowiedzialnego biznesu. W ramach realizacji tego celu zobowiązaliśmy się do wdrożenia szeregu inicjatyw i działań, w tym także do wprowadzenia raportowania zintegrowanego. W sierpniu 2015 roku opublikowany został pierwszy Raport Zintegrowany PKN ORLEN za 2014 rok.

Znaczące zmiany w raportowanym okresie dotyczące rozmiaru, struktury, formy własności i łańcucha dostaw.

Przeprowadzone zmiany w strukturze Grupy ORLEN są elementem realizacji strategii zakładającej koncentrację na działalności podstawowej i przeznaczanie uwolnionego kapitału na rozwój Grupy ORLEN w najbardziej perspektywicznych obszarach.

W 2017 roku do najistotniejszych zmian wpływających na wielkość, strukturę i formę własności Grupy ORLEN, należało m.in.:

- **Grupa Unipetrol** – w ramach procesów organizacyjnych i konsolidacyjnych od 2017 roku działalność spółek Polymer Institute Brno, Benzina, Unipetrol Services, Unipetrol Rafinerie, Chemopetrol i Česká Rafinerska prowadzona jest w ramach Unipetrol RPA.
- **ORLEN Finance AB** – w II półroczu 2017 roku rozpoczęte zostały działania prowadzące do likwidacji spółki.
- **ORLEN KolTrans** – w czerwcu 2017 roku obszar usług kolejowych spółki Euronaft Trzebinia należący do ORLEN Południe, został przeniesiony do majątku spółki ORLEN KolTrans. Integracja działalności kolejowej jest elementem Strategii Logistyki Grupy ORLEN zmierzającej do optymalizacji tej części działalności.

W pozostałych spółkach Grupy ORLEN nie wystąpiły istotne zmiany w strukturze właścicielskiej.

W 2017 roku transport rurociągowy był podstawową formą przesyłu surowców i produktów Grupy ORLEN. Na rynku polskim PKN ORLEN do transportu produktów paliwowych korzysta z rurociągów należących do Przedsiębiorstwa Eksploatacji Rurociągów Naftowych oraz infrastruktury własnej. Transport ropy naftowej odbywa się głównie poprzez sieć rurociągów należących do Przedsiębiorstwa Eksploatacji Rurociągów Naftowych, a także rurociągiem własnym. Na potrzeby operacyjne w zakresie przyjęcia, magazynowania, wydania i przeladunku paliw w 2017 roku Grupa ORLEN na terenie Polski wykorzystywała m.in. terminale własne, terminale będące własnością podmiotów z Grupy ORLEN oraz bazy podmiotów trzecich.

W grudniu 2017 roku PKN ORLEN włączył do swojej infrastruktury logistycznej Terminal Paliw w Trzebini, co zakończyło proces centralizacji aktywów logistyki pierwotnej w ramach PKN ORLEN.

W 2017 roku na rynku czeskim Grupa ORLEN korzystała z rurociągów produktowych firmy ČEPRO i rurociągów surowcowych firmy MERO oraz z baz magazynowo-dystrybucyjnych należących do państwowego operatora ČEPRO, a także terminali własnych.

Głównym składnikiem infrastruktury logistycznej, będącym obecnie w użytkowaniu na rynku litewskim, jest należący do ORLEN Lietuva rurociąg surowcowy łączący terminal w Butyndze z rafinerią w Możejkach.

Na rynku niemieckim ORLEN Deutschland wykorzystuje pojemności magazynowo-dystrybucyjne zlokalizowane w siedmiu bazach należących do podmiotów zewnętrznych. Dostawy produktów do stacji paliw realizowane są transportem samochodowym.

Zakupy gazu ziemnego dla Grupy ORLEN w Polsce w 2017 roku opierały się głównie na zawartym w ubiegłym roku na okres 5 lat kontrakcie pomiędzy PKN ORLEN i PGNiG oraz na umowach uzupełniających, które zawarte zostały z głównymi dostawcami gazu w Europie. Kolejnym źródłem gazu były zakupy realizowane w Polsce, na Towarowej Gieldzie Energii. Grupa ORLEN realizuje działania mające na celu zapewnienie stabilnych dostaw i obniżanie kosztu zakupu gazu ziemnego, m.in. poprzez dywersyfikację źródeł dostaw, centralizację oraz rozwijanie kompetencji w zakresie obrotu gazem ziemnym. Portfel zawartych umów gazowych pozwala na podejmowanie działań optymalizujących koszty zakupu zarówno w zakresie wyboru indeksów gazowych, jak również miejsca dostaw. PKN ORLEN posiada zawarte umowy przesyłowe zarówno z operatorami krajowymi i zagranicznymi, zapewniając tym samym pełną obsługę logistyczną w zakresie przesyłu i dostaw gazu do Zakładu Produkcyjnego w Płocku, CCGT Włocławek oraz CCGT Płock.

W zakresie dostaw ropy naftowej w 2017 roku obowiązywały dwie umowy długoterminowe na dostawy ropy naftowej drogą rurociągową dla rafinerii w Płocku zawarte z Rosneft Oil Company oraz Tatneft Europe AG oraz umowa długoterminowa na dostawy ropy drogą morską z Saudi Arabian Oil Company. Umowy te zapewniały PKN ORLEN ponad 80% dostaw ropy naftowej. Zrealizowano również dostawy z Kazachstanu, Norwegii, Iranu, Stanów Zjednoczonych, Wielkiej Brytanii, Polski. Na mocy odrębnych umów PKN ORLEN dostarcza ropę naftową również do 3 rafinerii z Grupy ORLEN zlokalizowanych odpowiednio w Litwinowie i Kralupach w Czechach oraz w Możejkach na Litwie. Do rafinerii w Czechach ropę dostarczano z: Rosji, Algierii, Arabii Saudyjskiej, Azerbejdżanu oraz Kazachstanu. Rafineria w Możejkach zaopatrywana była głównie w ropę rosyjską, ale zrealizowano również dostawy z Arabii Saudyjskiej, Kazachstanu i Norwegii.

1.2. Matryca Istotności

W proces doboru istotnych aspektów raportowania przez Grupę ORLEN zostali zaangażowani zewnętrzni i wewnętrzni Interesariusze. Na proces definiowania istotnych aspektów raportowania w Grupie ORLEN złożyły się następujące działania:

- Przedstawiciele Grupy ORLEN i jej otoczenia w grudniu 2017 roku uczestniczyli w spotkaniu (Panel Interesariuszy) zrealizowanym w formule wyznaczonej przez międzynarodowy **standard AA1000SES**, zawierający zasady dotyczące zarządzania relacjami z Interesariuszami. Przedmiotem konsultacji były priorytetowe kierunki zrównoważonego i odpowiedzialnego biznesu, a także sformułowanie oczekiwań informacyjnych o działaniach firmy i ich wpływie społeczno-gospodarczym wraz z określeniem ich znaczenia. W panelu uczestniczyli przedstawiciele organizacji branżowych i instytucji, środowiska akademickiego, partnerów społecznych, dostawców i klientów.
- Analiza badań wizerunkowych, informacji medialnych na temat Grupy ORLEN oraz wewnętrznych analiz mających na celu zidentyfikowanie kluczowych aspektów działalności Grupy ORLEN w podziale na aspekty ekonomiczne, społeczne i środowiskowe.
- Wypełnienie ankiet przez przedstawicieli kluczowych obszarów w firmie, które są opisywane w Raporcie.
- Wewnętrzne konsultacje zespołu raportującego.

Efektom prac było przygotowanie ostatecznego kształtu listy istotnych aspektów raportowania Grupy ORLEN wraz z określeniem ich znaczenia dla Grupy ORLEN oraz jej otoczenia (tj. niskie, średnie i wysokie).

Zidentyfikowane przez Interesariuszy zewnętrznych i wewnętrznych istotne aspekty raportowania:

		ZNACZENIE ASPEKTU DLA OTOCZENIA GRUPY ORLEN		
		NISKIE	ŚREDNIE	WYSOKIE
ZNACZENIE ASPEKTU DLA GRUPY ORLEN	WYSOKIE			● ●
	ŚREDNIE		●	● ● ● ● ●
	NISKIE		●	● ● ● ●

● ASPEKTY EKONOMICZNE
● ASPEKTY SPOŁECZNE
● ASPEKTY ŚRODOWISKOWE

Interesariusze zewnętrzni, czyli przedstawiciele otoczenia Grupy ORLEN uznali, że wysokie znaczenie mają dla nich takie aspekty jak: realizacja strategii i sytuacja finansowa firmy, bezpieczeństwo procesów przemysłowych, a znaczenie średnie, między innymi: wpływ na rozwój międzynarodowej gospodarki, innowacyjność i badania, czy odpowiedzialność wobec klientów i innych kluczowych Interesariuszy. Za aspekty o niskim znaczeniu uznane zostały, między innymi: wpływ otoczenia makroekonomicznego oraz odpowiedzialny łańcuch dostaw. Interesariusze wewnętrzni, czyli przedstawiciele Grupy ORLEN zidentyfikowali dwa aspekty o znaczeniu średnim, czyli uczestnictwo w życiu społecznym oraz wpływ na otoczenie lokalne, oraz różnorodność i równość szans. Pozostałe aspekty miały w ich opinii znaczenie wysokie.

Ten wieloetapowy proces definiowania istotnych aspektów pozwolił na opracowanie Matrycy istotności dla Grupy ORLEN.

1.3. Mapa Interesariuszy

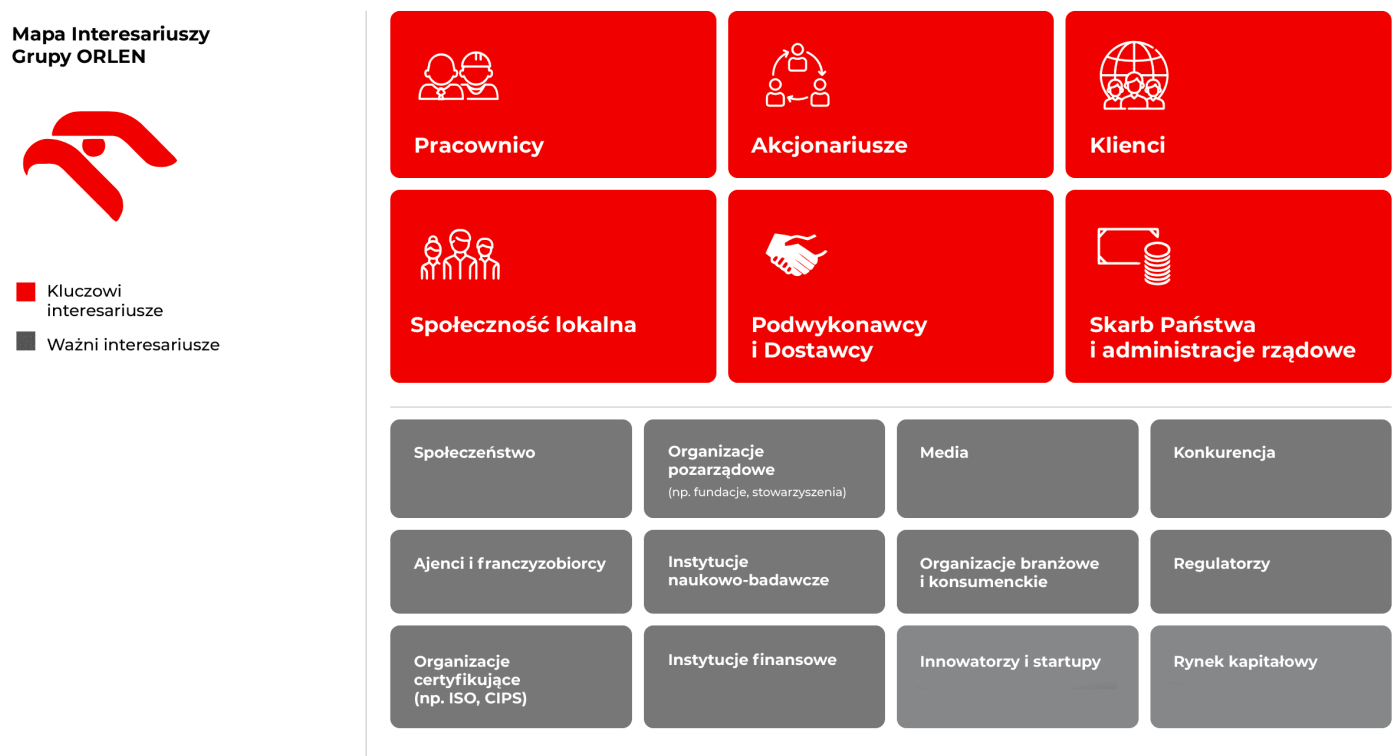
Nasze relacje z Interesariuszami oparte są o zasady odpowiedzialności i dialogu. Sposób ich budowania wskazują „Wartości i zasady postępowania PKN ORLEN”, w których stwierdzamy, że cyt. „Jesteśmy przekonani, że otwarte i uczciwe komunikowanie się pozwala budować trwałe i pozytywne relacje z Interesariuszami, a tym samym wpływa na wzrost konkurencyjności i wartości Firmy”. W relacjach z partnerami biznesowymi stawiamy na uczciwość, przejrzystość, wzajemny szacunek oraz profesjonalizm. W trosce o ich jakość dostosowujemy częstotliwość i kanały komunikacji do charakterystyki i aktualnych oczekiwań wybranej grupy Interesariuszy. Szereg tego typu działań prezentujemy w Raporcie.

Uczestnicy Panelu Interesariuszy, czyli przedstawiciele Grupy ORLEN i jej otoczenia, dokonali weryfikacji Mapy Interesariuszy. W efekcie rekomendacji wypracowanych podczas Panelu oraz wewnętrznych konsultacji została zaktualizowana Mapa Interesariuszy. Efektem aktualizacji są, między innymi, następujące zmiany:

- Do grupy Interesariuszy kluczowych weszły: „Społeczność Lokalna”, „Podwykonawcy i Dostawcy” (w tej grupie zawierają się także Kontrahenci, wyodrębnieni rok temu jako oddzielna grupa wśród Interesariuszy o ważnym znaczeniu); do Skarbu Państwa zostały dodane Administracje Rządowe (do tej grupy należy również Administracja Publiczna wyodrębniona rok wcześniej jako samodzielna grupa Interesariuszy ważnych) i powstała grupa „Skarb Państwa i Administracje Rządowe”.
- Do grona Interesariuszy ważnych zostało dodane „Społeczeństwo”.
- Uczelnie zamienione zostały na bardziej pojemną grupę – „Instytucje naukowo-badawcze”.
- „Regulatorzy spoza Polski” zamienieni na „Regulatorzy” w rozumieniu Polski i innych krajów macierzystych Grupy ORLEN.
- „Analitycy rynku kapitałowego” zamienieni na „Rynek Kapitałowy”

Aktualna Mapa Interesariuszy wraz z opisem poszczególnych grup znajduje się na poniższym schemacie.

Mapa Interesariuszy Grupy ORLEN

Opinia audytora

Polityką organizacji jest poddawanie Raportu weryfikacji niezależnych organizacji. Audytor przeprowadza niezależną ocenę wskaźników profilowych i szczegółowych opracowanych zgodnie ze standardem GRI G4. Audytorem Raportu Zintegrowanego Grupy ORLEN za rok 2017 był Deloitte Advisory.

Opinia audytora.

1.4. Tabela GRI

Raport Zintegrowany opisuje działalność finansową i pozafinansową całej Grupy ORLEN. Niektóre aspekty działalności pozafinansowej zostały przedstawione na przykładach wybranych, kluczowych pod względem zakresu działalności spółek z Grupy ORLEN.

Wskaźnik	Opis wskaźnika
WSKAŹNIKI OGÓLNE	
Strategia i analiza	
G4-1	Oświadczenie ze strony najważniejszych rangą decydentów w organizacji (np. prezesa, dyrektora generalnego lub osoby zajmującej podobne stanowisko) o znaczeniu zrównoważonego rozwoju dla organizacji oraz strategii działania w organizacji w celu realizacji założeń zrównoważonego rozwoju.
G4-2	Opis kluczowych wpływów, ryzyk i szans.
G4-2	
G4-2	
Profil organizacji	
G4-3	Nazwa organizacji.
G4-4	Podstawowe marki, produkty i usługi.
G4-5	Lokalizacja siedziby głównej organizacji.
G4-6	Liczba krajów, w których działa organizacja wraz z nazwami tych krajów gdzie zlokalizowane są główne operacje organizacji lub które są szczególnie ważne w związku z tematami dotyczącymi zrównoważonego rozwoju omówionych w raporcie.
G4-6	
G4-7	Charakter własności oraz forma prawna.
G4-7	
G4-8	Rynki obsługiwane przez organizację (uwzględniając podział geograficzny, obsługiwane sektory oraz typy klientów i beneficjentów).
G4-8	
G4-9	Skala organizacji, m.in. następujące informacje:
G4-9	a. Całkowita liczba pracowników. b. Całkowita liczba zakładów. c. Przychody netto ze sprzedaży (dla przedsiębiorstw z sektora prywatnego) lub dochodów netto (dla sektora publicznego). d. Kapitalizacja z perspektywy zadłużenia i kapitału własnego (dla przedsiębiorstw z sektora prywatnego). e. Liczba dostarczanych produktów lub usług.
G4-10	a. Całkowita liczba pracowników w podziale na typ zatrudnienia i płeć. b. Całkowita liczba pracowników zatrudnionych na czas nieokreślony w podziale na typ zatrudnienia i płeć. c. Całkowita liczba zatrudnionych w podziale na pracowników i pracowników nadzorowanych w podziale na płeć. d. Całkowita liczba zatrudnionych w podziale na regiony i płeć. e. Podać, czy znacząca część pracy organizacji jest wykonywana przez pracowników, którzy w świetle prawa są samozatrudnieni lub osoby inne niż pracownicy lub pracownicy nadzorowani, w tym pracownicy i pracownicy nadzorowani podwykonawców. f. Podać, czy występują znaczące różnice w liczbie osób zatrudnionych (np. związane z porą roku w przypadku pracowników w sektorze turystyki czy pracami sezonowymi w przypadku rolnictwa).
G4-11	Podać procent zatrudnionych objętych zbiorowymi układami pracy.
G4-12	Opisać łańcuch dostaw organizacji.
G4-12	
G4-12	
G4-13	Podać wszelkie znaczące zmiany w raportowanym okresie dotyczące wielkości organizacji, jej struktury, własności lub łańcucha dostaw, m.in.: zmiany w lokalizacji prowadzenia działalności lub zmiany w działalności uwzględniające otwarcie zakładów, zamknięcie zakładów lub ich rozbudowę zmiany w strukturze kapitału zakładowego oraz innego kapitału, a także zmiany organizacyjne (dotyczy organizacji w sektorze prywatnym); zmiany w lokalizacji dostawców, strukturze łańcucha dostaw lub relacjach z dostawcami, w tym w zakresie doboru dostawców lub zakończenia współpracy.

Wskaźnik	Opis wskaźnika
Zaangażowanie w inicjatywy zewnętrzne	
G4-14	Opisać, czy organizacja stosuje zasadę przezroczności, a jeśli tak, w jaki sposób ją wdraża.
G4-15	Wymienić zewnętrzne inicjatywy, deklaracje lub zasady dotyczące kwestii ekonomicznych, środowiskowych lub społecznych, które organizacja podpisała lub do których się stosuje.
G4-15	
G4-16	Wymienić uczestnictwo w stowarzyszeniach (np. branżowych) oraz organizacjach krajowych lub międzynarodowych, w których organizacja: należy do organu zarządzającego; uczestniczy w projektach lub komitetach; zapewnia znaczące fundusze poza standardową opłatą członkowską; uznaje członkostwo za działanie strategiczne. Dotyczy to głównie członkostwa na poziomie organizacji.
G4-16	
Zidentyfikowane istotne aspekty oraz odpowiadające im granice	
G4-17	1 Wymienić wszystkie podmioty uwzględnione w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym lub równoważnych dokumentach.
	2 Podać, czy jakkolwiek podmiot uwzględniony w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym lub równoważnych dokumentach został pominięty w raporcie. Organizacja może podać ten wskaźnik poprzez odniesienie się do publicznie dostępnego skonsolidowanego sprawozdania finansowego lub równoważnych dokumentów.
G4-18	1 Wyjaśnić proces definiowania treści raportu oraz granic aspektów.
	2 Wyjaśnić, jak organizacja wdraża zasady definiowania treści raportu.
G4-19	Wymienić wszystkie istotne aspekty zidentyfikowane w procesie definiowania treści raportu.
G4-20	W przypadku każdego istotnego aspektu opisać jego granice w ramach organizacji zgodnie z tym, co poniżej: Podać, czy aspekt jest istotny wewnątrz organizacji. Jeśli aspekt nie jest istotny dla wszystkich podmiotów w ramach organizacji (zgodnie z G4-17), wybrać jedno z poniższych dwóch podejść i ująć w raporcie: - listę podmiotów lub grup podmiotów uwzględnionych we wskaźniku G4-17, dla których aspekt nie jest istotny lub - listę podmiotów lub grup podmiotów uwzględnionych we wskaźniku G4-17, dla których aspekt jest istotny. Podać wszelkie szczegółowe limity dotyczące granic w ramach organizacji.
G4-21	W przypadku każdego istotnego aspektu opisać jego granice na zewnątrz organizacji zgodnie z zasadami poniżej: - Podać, czy aspekt jest istotny na zewnątrz organizacji. - Jeśli aspekt jest istotny na zewnątrz organizacji, zidentyfikować podmioty, grupy podmiotów lub elementy, dla których aspekt jest istotny. Ponadto podać lokalizację geograficzną, gdzie aspekt posiada istotne znaczenie dla zidentyfikowanych podmiotów. - Podać wszelkie szczegółowe limity dotyczące granic na zewnątrz organizacji.
G4-22	Opisać wpływ wszelkich zmian w informacjach podanych w poprzednich raportach oraz przyczyny tych zmian.
G4-23	Opisać znaczące zmiany względem poprzednich okresów objętych raportem dotyczące zakresu i granic aspektów.
Zaangażowanie interesariuszy	
G4-24	Lista grup interesariuszy angażowanych przez organizację.
G4-25	Podstawy identyfikacji i selekcji angażowanych grup interesariuszy.
G4-26	Opisać podejście organizacji do angażowania interesariuszy, uwzględniając częstotliwość angażowania według typu i grupy interesariuszy oraz podać, czy któryś z procesów zaangażowania był podjęty specjalnie w celu sporządzenia raportu.
G4-27	Podać kluczowe kwestie i zagadnienia poruszone przez interesariuszy w procesach zaangażowania interesariuszy oraz podać odpowiedź organizacji na nie, między innymi poprzez włączenie ich do raportu. Wskazać grupy interesariuszy, które podniosły daną kluczową kwestię czy zagadnienie.
Profil raportu	
G4-28	Okres objęty raportowaniem (np. rok obrachunkowy lub kalendarzowy), w którym miały miejsce opisywane zdarzenia.
G4-29	Data poprzedniego (ostatniego) raportu (jeśli dotyczy).
G4-30	Cykl raportowania (np. roczny, dwuletni).
G4-31	Osoba kontaktowa w zakresie pytań dotyczących raportu i jego treści.

Wskaźnik	Opis wskaźnika
Indeks treści GRI	
G4-32	1 Opcja „zgodnie z” wybrana przez organizację.
	2 Indeks treści GRI dla wybranej opcji.
	3 Podać odniesienie do zewnętrznego raportu z weryfikacji, jeśli raport został poddany zewnętrznej. GRI zaleca poddanie raportu zewnętrznej weryfikacji pod kątem jakości, ale nie jest to wymóg, aby raport był „zgodny z” Wytycznymi.
Weryfikacja	
G4-33	1 Podać politykę organizacji oraz bieżące praktyki w zakresie zapewnienia zewnętrznej weryfikacji raportu.
	2 Jeśli zakres i podstawy weryfikacji zewnętrznej nie zostały uwzględnione w raporcie weryfikacyjnym dołączonym do raportu zrównoważonego rozwoju, należy je dodatkowo podać.
	3 Opisać relacje pomiędzy organizacją a podmiotem przeprowadzającym zewnętrzną weryfikację.
	4 Podać, czy w procesie weryfikacji raportu zrównoważonego rozwoju udział wzięli przedstawiciele najwyższego organu zarządzającego lub wyższej kadry zarządzającej.
Ład organizacyjny	
G4-34	Opisać strukturę organu zarządzającego organizacji, między innymi komitety najwyższego organu zarządzającego. Zidentyfikować wszelkie komitety odpowiedzialne za podejmowanie decyzji dotyczących wpływu na gospodarkę, środowisko i społeczeństwo.
Etyka	
G4-56	Podać wartości organizacji, jej zasady, standardy i normy zachowania ujęte w postaci kodeksów postępowania oraz kodeksów etyki.
G4-57	Opisać wewnętrzne i zewnętrzne mechanizmy w zakresie naruszeń zasad etycznych i prawa oraz kwestii związanych z uczciwością organizacji, np. infolinie etyczne.
G4-58	Opisać wewnętrzne i zewnętrzne mechanizmy zgłaszania naruszeń zasad etycznych i prawa oraz kwestii związanych z uczciwością organizacji, takie jak przekazywanie tych kwestii do bezpośrednich przełożonych, mechanizmy informowania opinii publicznej przez sygnalistów (whistleblowing) o naruszeniach lub infolinie.

Aspekt	Wskaźnik	Opis wskaźnika
WSKAŹNIKI SZCZEGÓŁOWE		
KATEGORIA: EKONOMICZNA		
Wskaźniki ekonomiczne	G4-EC1	Bezpośrednia wartość ekonomiczna wytworzona i podzielona.
	G4-DMA	Podejście do zarządzania aspektem „Wskaźniki ekonomiczne”.
Pośredni wpływ ekonomiczny	G4-EC7	Rozwój oraz wpływ inwestycji na infrastrukturę i usługi.
	G4-EC7	
	G4-EC7	
	G4-EC8	Znaczący pośredni wpływ ekonomiczny, w tym skala tego wpływu.
	G4-EC8	
	G4-EC8	
	G4-EC8	
	G4-EC8	
	G4-DMA	Podejście do zarządzania aspektem „Pośredni wpływ ekonomiczny”.

Aspekt	Wskaźnik	Opis wskaźnika
Praktyki zakupowe	G4-EC9	Odsetek wydatków na lokalnych dostawców w głównych lokalizacjach prowadzenia działalności.
	G4-EC9	
	G4-DMA	Podejście do zarządzania aspektem „Praktyki zakupowe”.
KATEGORIA: ŚRODOWISKOWA		
Materiały/ Surowce	G4-EN1	Wykorzystywane materiały/surowce wg masy lub objętości.
	G4-DMA	Podejście do zarządzania aspektem "Materiały/Surowce".
Energia	G4-EN3	Zużycie energii wewnątrz organizacji.
	G4-EN6	Ograniczenie zużycia energii.
	G4-DMA	Podejście do zarządzania aspektem „Energia”.
Woda	G4-EN8	Całkowity pobór wody według źródła.
	G4-DMA	Podejście do zarządzania aspektem „Woda”.
Bioróżnorodność	G4-EN14	Całkowita liczba gatunków ujętych w Czerwonej Księdze Międzynarodowej Unii Ochrony Przyrody i jej zasobów i na krajowych listach gatunków chronionych z siedliskami na obszarach podlegających oddziaływaniu zakładów według poziomu zagrożenia wyginięciem.
	G4-DMA	Podejście do zarządzania aspektem "Bioróżnorodność”.
Emisje	G4-EN15	Bezpośrednie emisje gazów cieplarnianych (Zakres 1).
	G4-EN21	Emisje tlenków azotów, tlenków siarki i innych znaczących emisji do powietrza.
	G4-DMA	Podejście do zarządzania aspektem „Emisje”.
Ścieki i odpady	G4-EN22	Całkowita objętość ścieków według jakości i docelowego miejsca przeznaczenia.
	G4-EN23	Całkowita waga odpadów według rodzaju odpadu oraz metody postępowania z odpadem.
	G4-EN25*	Waga transportowanych, importowanych, eksportowanych lub przetworzonych odpadów uznanych za niebezpieczne (w rozumieniu Aneksu I, II, III i VIII Konwencji Bazylejskiej) oraz procent odpadów przemieszczanych transgranicznie.
	G4-DMA	Podejście do zarządzania aspektem "Ścieki i odpady”.
	G4-DMA	
Produkty i usługi	G4-EN27	Stopień ograniczenia oddziaływania produktów i usług na środowisko.
	G4-DMA	Podejście do zarządzania aspektem „Produkty i usługi”.
	G4-DMA	
Zgodność z regulacjami	G4-EN29	Kwota istotnych kar oraz całkowita liczba sankcji pozafinansowych z tytułu nieprzestrzegania prawa i regulacji dotyczących ochrony środowiska.
	G4-DMA	Podejście do zarządzania aspektem „Zgodność z regulacjami”.
Ogólne	G4-EN31	Całkowite wydatki i inwestycje przeznaczone na ochronę środowiska według typu.
	G4-DMA	Podejście do zarządzania aspektem „Ogólne”.
Mechanizmy skargowe dotyczące kwestii środowiskowych	G4-EN34	Liczba skarg dotyczących wpływu na środowisko złożonych, rozpatrzonych i rozwiązanych w ramach formalnych mechanizmów skargowych.
	G4-DMA	Podejście do zarządzania aspektem "Mechanizmy skargowe dotyczące kwestii środowiskowych”.
KATEGORIA: SPOŁECZNA		
Praktyki zatrudniania i godnej pracy		

Aspekt	Wskaźnik	Opis wskaźnika
Zatrudnienie	G4-LA2	Świadczenia zapewniane pracownikom pełnoetatowym, które nie przysługują pracownikom czasowym lub zatrudnionym w niepełnym wymiarze godzin, w podziale na główne lokalizacje prowadzenia działalności.
	G4-DMA	Podejście do zarządzania aspektem „Zatrudnienie”.
Bezpieczeństwo i higiena pracy	G4-LA6	Rodzaj urazów oraz wskaźnik urazów, chorób zawodowych, dni straconych i nieobecności w pracy oraz liczba wypadków śmiertelnych związanych z pracą, z podziałem na regiony i płeć.
	G4-LA7	Pracownicy często zapadający na choroby zawodowe lub szczególnie narażeni na choroby zawodowe.
	G4-LA8	Kwestie bezpieczeństwa i higieny pracy uwzględnione w formalnych porozumieniach zawartych ze związkami zawodowymi.
	G4-DMA	Podejście do zarządzania aspektem "Bezpieczeństwo i higiena pracy".
Szkolenia i edukacja	G4-LA9	Średnia liczba godzin szkoleniowych w roku przypadająca na pracownika w podziale na płeć oraz na kategorię pracowników.
	G4-LA10	Programy rozwoju umiejętności menedżerskich i kształcenia ustawicznego, które wspierają ciągłość zatrudnienia pracowników oraz ułatwiają zarządzanie końcem kariery zawodowej.
	G4-DMA	Podejście do zarządzania aspektem "Szkolenia i edukacja".
Różnorodność i równość szans	G4-LA12*	Skład ciał zarządzających i kadry pracowniczej w podziale na kategorie według płci, wieku, przynależności do mniejszości oraz innych wskaźników różnorodności.
	G4-DMA	Podejście do zarządzania aspektem "Różnorodność i równość szans".
Odpowiedzialność za produkt		
Zdrowie i bezpieczeństwo klientów	G4-PR1	Procent istotnych produktów i usług, w przypadku których poddaje się ocenie ich wpływ na zdrowie i bezpieczeństwo w celu poprawy wskaźników.
	G4-PR2	Całkowita liczba przypadków niezgodności z regulacjami oraz dobrowolnie stosowanymi kodeksami dotyczącymi wpływu produktów i usług na zdrowie i bezpieczeństwo na każdym etapie cyklu ich życia, w podziale na rodzaj skutków.
	G4-DMA	Podejście do zarządzania aspektem „Zdrowie i bezpieczeństwo klienta”.
	G4-DMA	
G4-DMA		
Znakowanie produktów i usług	G4-PR3	Rodzaj informacji o produktach i usługach wymaganych na mocy procedur oraz procent istotnych kategorii produktów i usług podlegających takim wymogom.
	G4-PR5*	Wyniki badań pomiaru satysfakcji klientów.
	G4-DMA	Podejście do zarządzania aspektem „Znakowanie produktów i usług”.
	G4-DMA	
Komunikacja marketingowa	G4-PR6	Sprzedaż produktów zakazanych lub wywołujących kontrowersje.
	G4-DMA	Podejście do zarządzania aspektem "Komunikacja marketingowa".
	G4-DMA	
Prywatność klienta	G4-PR8	Całkowita liczba uzasadnionych skarg dotyczących naruszenia prywatności klienta oraz utraty danych klientów.
	G4-DMA	Podejście do zarządzania aspektem "Prywatność klientów".
Wskaźniki pochodzące z suplementu sektorowego dla branży paliwowo-gazowej		
	OG-8	Zawartość benzenu, ołowiu i siarki w paliwach.
	OG-13	Liczba zdarzeń dotyczących bezpieczeństwa procesów, według rodzaju działalności.
	OG-14	Ilość wyprodukowanych i zakupionych biokomponentów spełniających kryteria zrównoważonego rozwoju.

* Wskaźnik zaraportowany częściowo.

2. Grupa ORLEN i Otoczenie

2.1. Grupa ORLEN 2017

2.1.1. List Prezesa Zarządu

Szanowni Państwo,
Drodzy Akcjonariusze,

Branża energetyczna, w której funkcjonuje Koncern, jest szczególnie podatna na zmiany w otoczeniu makroekonomicznym, gospodarczym czy społecznym. Dlatego, kluczowym wyzwaniem stawianym każdemu menadżerowi działającemu w tym sektorze, jest wzmocnienie pozycji firmy oraz utrzymanie konkurencyjności bez szkody dla jej kondycji finansowej. Grupa ORLEN jest przygotowana na bieżące wyzwania. Mam natomiast poczucie, że konieczne jest przyspieszenie w projektach, które zapewnią niepodważalną pozycję konkurencyjną Grupy ORLEN w Europie, mając jednocześnie na uwadze bezpieczeństwo energetyczne kraju. Stąd wynika nasza determinacja, by przeprowadzić proces przejęcia kapitałowego Grupy LOTOS przez Grupę ORLEN, tak aby zgodnie z interesem firm i ich otoczenia oraz polskiej gospodarki wykorzystać płynące z tego przedsięwzięcia korzyści.

Przed nami nowe wyzwania, ale warto niewątpliwie przyjrzeć się osiągnięciom minionego roku, które dają nam silne podstawy i elastyczność w kształtowaniu ścieżki rozwoju Grupy. W 2017 roku Grupa ORLEN po raz kolejny osiągnęła rekordowy wynik operacyjny wg LIFO powiększony o amortyzację (tzw. EBITDA LIFO) na poziomie 10,4 mld zł, do którego przyczyniły się wszystkie segmenty działalności, w tym rekordowy wynik segmentu detalicznego. W minionym roku Grupa ORLEN odnotowała rekordowy przerób ropy, a także historycznie najwyższą sprzedaż wolumenową. Koncern osiągnął również najwyższy rating w historii od Moody's, na poziomie Baa2 z perspektywą stabilną, a także wypłacił najwyższą dywidendę z dotychczasowych, wynoszącą łącznie 1,3 mld zł, czyli 3,00 zł na akcję.

W minionym roku wyniki Grupy ORLEN wspierało środowisko niskich cen ropy i wynikający z nich lepszy poziom marż w sektorze Downstream. Te wskaźniki zaczęły się obniżać dopiero w ostatnich miesiącach, ale ponieważ mamy do czynienia z sytuacją, gdzie za wzrostem cen ropy stoją czynniki przejściowe, niebawem można się spodziewać pewnego spadku cen i poprawy marż. Wyniki Koncernu powinny więc pozostać na korzystnym poziomie, ponieważ dodatkowo w sytuacji wysokiego wzrostu gospodarczego, popyt na paliwa i produkty petrochemiczne powinien rosnąć.

Doskonale na przestrzeni minionego roku poradził sobie obszar sprzedaży detalicznej, gdzie jeszcze przed końcem roku, nowoczesna sieć stacji paliw PKN ORLEN w Polsce, Czechach, Niemczech i na Litwie odnotowała wolumen sprzedaży na poziomie 10 miliardów litrów. Było to związane m.in. z pozytywnym efektem skutecznego wdrożenia na rynku polskim przepisów mających na celu ograniczenie nielegalnego handlu paliwami. W nadchodzącym czasie naszą sieć detaliczną zamierzamy przygotowywać na wyzwania związane z elektromobilnością i rozwijając jej ofertę ukierunkowaną na potrzeby wciąż nowych i bardziej wymagających oczekiwań klientów.

Z kolei europejski sektor Downstream borykał się z nadwyżką mocy produkcyjnych. W związku z prognozowanym obniżeniem popytu w kolejnych latach, na tym rynku przetrwają tylko najbardziej konkurencyjni producenci. Kontynuowane w ramach GK ORLEN w minionym roku inwestycje w tym segmencie, mają na celu właśnie utrzymanie tej konkurencyjności poprzez dalsze zwiększanie efektywności aktywów produkcyjnych, a także wydłużenie łańcucha wartości. Koncern intensywnie rozwijał także potencjał w zakresie produkcji energii elektrycznej, a po zakończeniu budowy Elektrociepłowni CCGT w Płocku moce energetyczne Grupy ORLEN w Polsce osiągną 1,6 GW. Elektrociepłownia we Włocławku stabilnie pracuje i już w 2017 roku dostarczała parę przemysłową do ANWIL i energię na potrzeby Grupy Kapitałowej oraz Krajowego Systemu Energetycznego. Co istotne, ponad 1TWh energii sprzedano do małych i średnich przedsiębiorstw.

W związku z zamiarem generowania dodatkowych korzyści i w zgodzie z rządowymi zapowiedziami i działaniami na rzecz intensywnego rozwoju elektromobilności w Polsce, miniony rok przyniósł zainicjowanie szeregu pilotażowych projektów w Grupie Kapitałowej w tym

obszarze. Obecnie trwają prace związane z uruchomieniem ponad 20 punktów ładowania samochodów elektrycznych przy głównych trasach tranzytowych oraz siedzibach PKN ORLEN w Płocku i w Warszawie. Rozwiązania tego typu planowane są również na rynku czeskim. Z kolei w zakresie sprzedaży paliw alternatywnych, na rynku niemieckim testujemy stację ładowania wodoru, a na czeskim opcję tankowania CNG.

Niezmienna pozostaje polityka Koncernu w zakresie dostaw surowca na potrzeby rafinerii Grupy ORLEN. Obecnie, podobnie jak w roku ubiegłym, zaopatrzenie w ropę naftową odbywa się na bazie obowiązujących umów terminowych z producentami ze Wschodu i Zatoki Perskiej. Pozostałe wolumeny uzupełniane są dostawami typu spot, jak na przykład pierwszy w historii ładunek amerykańskiej ropy, sprowadzony w październiku 2017 roku na potrzeby płockiej rafinerii. Decyzje o zaopatrzeniu rafinerii Koncernu w surowiec, każdorazowo podlegają analizie ekonomicznej, tak aby skutecznie łączyć bezpieczeństwo dostaw z elastycznością handlową. Podobnie w przypadku paliwa gazowego, PKN ORLEN posiada rozbudowany portfel kontraktów, a przy wyborze kierunków dostaw, decydującym czynnikiem jest opłacalność zakupu gazu z danego źródła. W tym obszarze będziemy poszukiwać i analizować dodatkowe korzyści w związku z możliwością uzyskania znaczących przewag negocjacyjnych w przypadku konsolidacji sektora naftowego w Polsce.

Na rynkach zagranicznych miniony rok przyniósł szczególne zmiany, które będą determinowały działalność spółek z Grupy ORLEN w nadchodzących latach. Na Litwie, przy wsparciu rządów obydwu Państw, doszło do zakończenia wieloletniego sporu pomiędzy ORLEN Lietuva i Kolejami Litewskimi.

Z kolei na rynku czeskim, w grudniu 2017 roku zainicjowano transakcję wykupu akcji spółki Unipetrol, która ostatecznie została sfinalizowana pod koniec lutego bieżącego roku, przynosząc PKN ORLEN udział w akcjonariacie czeskiej spółki na poziomie ponad 94%.

W momencie, kiedy zainicjowany proces przejęcia Grupy LOTOS przez Grupę ORLEN dojdzie do skutku, będzie on determinował, z naturalnych względów, strategiczne decyzje w nadchodzących latach. Liczę, że duże znaczenie dla sukcesu tego procesu będzie miało doświadczenie Grupy ORLEN, w ramach której przeprowadzono szereg procesów konsolidacyjnych o różnej skali, umacniając pozycję Grupy.

Przed nami intensywny okres analiz i przygotowań modelu planowanej transakcji, harmonogramu oraz szczegółowych zasad jej realizacji. Jestem przekonany, że w obecnych warunkach rynkowych konieczne jest stworzenie silnego, zintegrowanego koncernu zdolnego do lepszego konkurowania w wymiarze międzynarodowym, odpornego na wahania rynkowe, m.in. poprzez wykorzystanie synergii operacyjnych i kosztowych pomiędzy PKN ORLEN i Grupą LOTOS. Przede wszystkim jest to korzystne z punktu widzenia samego biznesu, funkcjonującego w niezwykle wymagającym otoczeniu, ale również ma istotne znaczenie dla wzmocnienia bezpieczeństwa energetycznego Polski oraz zaoferowania pełniejszego pakietu usług dla klientów i kontrahentów. Zależy nam, aby poszukując źródeł przewagi konkurencyjnej, budować firmę nowoczesną, opartą o innowacyjność i nowe technologie. Mam nadzieję, że determinujące transakcję decyzje organów antymonopolowych pozwolą nam dokonać zakupu, który wesprze tworzenie silnego koncernu narodowego, podobnie jak to się już stało na Węgrzech, w Austrii, Hiszpanii czy Norwegii.

Niemale wyzwania staną również przed naszą Radą Nadzorczą, której Członkom byłym i obecnym pragnę podziękować za dotychczasowe wsparcie i cenne wskazówki. Kluczowi w realizacji nowych zadań będą przed wszystkimi pracownicy Grupy ORLEN, którym firma może być wdzięczna za niezwykle wyniki finansowe i operacyjne, a ja za entuzjazm i zaangażowanie, z jakim podchodzą do nowych projektów rozwoju.

Daniel Obajtek

Prezes Zarządu, Dyrektor Generalny
PKN ORLEN S.A.

Opracowanie - marzec 2018

2.1.2. Grupa ORLEN 2017

PKN ORLEN jest nowoczesnym graczem na rynku paliw i energetyki oraz największą firmą w Europie Środkowo-Wschodniej, notowaną w prestiżowych, światowych zestawieniach „Platts TOP250” i „Thomson Reuters TOP100”.

Koncern dysponuje nowoczesnymi, zintegrowanymi aktywami zdolnymi do przerobu ponad 35 mln ton różnych gatunków ropy rocznie. Sprzedaż detaliczna prowadzona jest z wykorzystaniem największej w regionie Europy Środkowo-Wschodniej sieci nowoczesnych stacji paliw – blisko 2800 punktów. Oferta PKN ORLEN to ponad 50 najwyższej jakości produktów petrochemicznych i rafineryjnych sprzedawanych w ponad 90 krajach świata. W ramach rozwoju energetyki, zakończony został projekt elektrociepłowni gazowo-parowej opartej na kogeneracji we Włocławku, a podobny projekt w Płocku zostanie zrealizowany w 2018 roku. W obszarze wydobywania Koncern dysponuje własną bazą zasobów ropy i gazu (2P), które na koniec 2017 roku wyniosły ok. 153 mln boe.

ORLEN nieprzerwanie od kilku lat uznawany jest za najcenniejszą markę w Polsce, wycenianą na poziomie 4,7 mld zł.

PKN ORLEN jest także jedyną w regionie firmą, która otrzymała już pięć razy z rzędu prestiżowy tytuł „The Most Ethical Company”, przyznawany przez amerykański Ethisphere Institute.

WYBRANE DANE ZA 2017 ROK

20,3

TYS.
ZAANGAŻOWANYCH PRACOWNIKÓW

42,4

MLN TON
REKORDOWA SPRZEDAŻ

33,2

MLN TON
PRZERÓB RÓŻNYCH GATUNKÓW ROPY NAFTOWEJ

153

MLN BOE
ZASOBÓW ROPY I GAZU (2P) W POLSCE I W KANADZIE

10,4

MLD PLN
REKORDOWY WYNIK EBITDA LIFO

2,8

TYS. STACJI PALIW
NAJWIĘKSZA SIĘĆ DETALICZNA W REGIONIE EUROPY ŚRODKOWOSCHODNIEJ

- **EBITDA** 11 078 mln PLN
- **EBITDA** przed odpisami aktualizującymi netto 11 247 mln PLN
- **EBIT** 8 657 mln PLN
- Zysk netto 7 173 mln PLN
- Aktywa 60 664 mln PLN
- **CAPEX** 4 602 mln PLN
- Kapitał własny 35 211 mln PLN
- Liczba akcji 427 709 061
- Kapitał własny na 1 akcję przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej 75,28 PLN
- Wyplata dywidendy: 1 283 mln PLN/3 PLN na akcję
- Dług netto 761 mln PLN
- Dźwignia finansowa netto 2,2%

SEGMENTY OPERACYJNE GRUPY ORLEN

WYDOBYCIE

Projekty poszukiwawczo-wydobywcze w Polsce i Kanadzie

152,6 mln boe¹ łącznych zasobów 2P² ropy i gazu

15,6 tys. boe/d średniego wydobycia w 2017 roku

POLSKA

Zasoby 2P 11,5 mln

KANADA

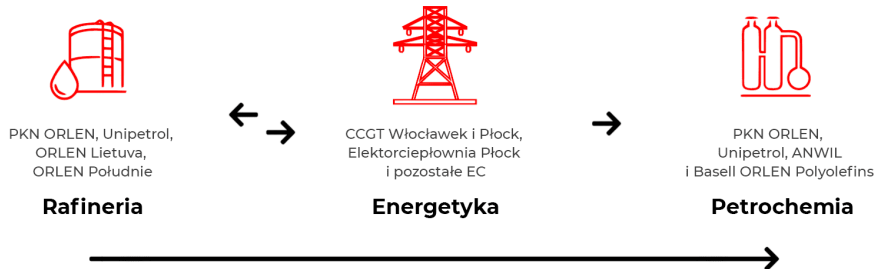
Zasoby 2P 141,1 mln boe

DOWNSTREAM

Ponad **35 mln ton** mocy przerobowych

6 rafinerii³ Grupy ORLEN w Polsce, Czechach i na Litwie

PRODUKCJA

DETAL

2 783

stacje paliw

Udziały w rynku detalicznym:

34,0% Polska

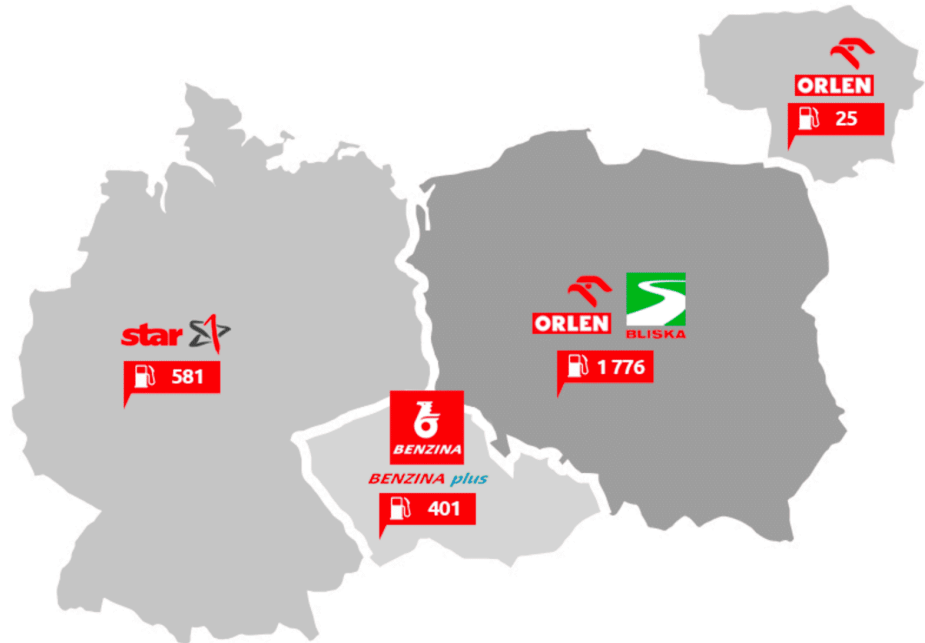
6,1% Niemcy

21,1% Czechy

4,5% Litwa

1 813

punkty Stop Cafe i Stop Cafe Bistro
w Polsce, Czechach i na Litwie

¹ang. barrel of oil equivalent – baryłka ekwiwalentu ropy naftowej

²Zasoby pewne i prawdopodobne

³Rafinerie w Płocku, Trzebinii, Jedliczu, Możejkach, Kralupach i Litwinowie

Najważniejsze wydarzenia w 2017 roku

2017

STYCZEŃ

- Zawarcie umowy przez PKN ORLEN z BP Europe, Shell Polska oraz AMIC Polska (w ramach kontraktacji sprzedaży benzyn i oleju napędowego na rynek polski na 2017 rok). [Czytaj więcej >>](#)
- Podpisanie umowy przez PKN ORLEN na zakup Licencji i Projektu Bazowego w celu budowy instalacji Visbreakingu. [Czytaj więcej >>](#)
- Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy. [Czytaj więcej >>](#)

LUTY

- Akcje PKN ORLEN zakwalifikowane do „FTSE4Good Emerging Index”. [Czytaj więcej >>](#)
- PKN ORLEN najlepszą spółką w obszarze zarządzania ryzykiem walutowym w Europie Centralnej i Wschodniej w prestiżowym rankingu magazynu Global Finance. [Czytaj więcej >>](#)
- Certyfikat „Top Employer Polska 2017” dla PKN ORLEN. [Czytaj więcej >>](#)
- Rozpoczęcie realizacji projektu zmierzającego do wyposażenia obiektów stacji paliw Koncernu w turbiny wiatrowe. [Czytaj więcej >>](#)

MARZEC

- Wyróżnienie PKN ORLEN tytułem „The Best Ethical Company”. [Czytaj więcej >>](#)
- Rozpoczęcie realizacji programu inwestycyjnego przez ORLEN KolTrans i Euronaft Trzebinia. [Czytaj więcej >>](#)

- PKN ORLEN inwestuje w nowoczesną hermetyczną myjnię cystern kolejowych. [Czytaj więcej >>](#)

KWIECIEŃ

- PKN ORLEN z najwyższym ratingiem w historii według agencji Moody's Investors. [Czytaj więcej >>](#)
- Powołanie spółki ORLEN Aviation. [Czytaj więcej >>](#)
- Wejście PKN ORLEN na rynek dostaw paliw lotniczych w Czechach. [Czytaj więcej >>](#)
- PKN ORLEN Sponsorem Strategicznym Polskiego Komitetu Olimpijskiego i Polskiej Reprezentacji Olimpijskiej. [Czytaj więcej >>](#)
- PKN ORLEN po raz 18. liderem zestawienia „Lista 500” dziennika Rzeczpospolita. [Czytaj więcej >>](#)
- Tytuł „Transparentna Spółka Roku 2016” dla PKN ORLEN. [Czytaj >>](#)
- PKN ORLEN liderem rankingu „Najbardziej pożądani pracodawcy w opinii specjalistów i menedżerów”. [Czytaj więcej >>](#)
- Kontrakt na propylen z Instalacji Metatezy. [Czytaj więcej >>](#)

MAJ

- Konsolidacja aktywów logistycznych Grupy ORLEN. [Czytaj więcej >>](#)
- Uruchomienie usługi carsharingu na wybranych stacjach PKN ORLEN. [Czytaj więcej >>](#)
- Uruchomienie pierwszego pilotażowego punktu dla aut zasilanych wodorem w Grupie ORLEN na niemieckiej stacji pod marką Star w miejscowości Mülheim. [Czytaj więcej >>](#)
- Dwa mobilne laboratoria przekazane przez PKN ORLEN dla Krajowej Administracji Skarbowej. [Czytaj więcej >>](#)
- Udział PKN ORLEN w energetycznym projekcie badawczym w ramach europejskiego Programu „Horyzont 2020”. [Czytaj więcej >>](#)

CZERWIEC

- Podpisanie porozumienia w Wilnie przez ORLEN Lietuva i Koleje Litewskie. [Czytaj więcej >>](#)
- Oddanie do użytkowania bloku gazowo-parowego we Włocławku. [Czytaj więcej >>](#)
- Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy PKN ORLEN. [Czytaj więcej >>](#)
- Powołanie Zarządu PKN ORLEN na kolejną kadencję. [Czytaj więcej >>](#)
- ORLEN z pierwszą w Europie platformą do planowania procesów logistycznych. [Czytaj więcej >>](#)

LIPIEC

- Publikacja Raportu Zintegrowanego Grupy ORLEN 2016. [Czytaj więcej >>](#)
- Objęcie całej sieci PKN ORLEN programem „Podatkowy Fair Play”. [Czytaj więcej >>](#)
- Tytuł „Marka Godna Zaufania” dla stacji ORLEN. [Czytaj więcej >>](#)

SIERPIEŃ

- Wypłata przez PKN ORLEN najwyższej w historii spółki dywidendy. [Czytaj więcej >>](#)
- Fundusz Grantowy dla Płocka z unijnym dofinansowaniem. [Czytaj więcej >>](#)
- Stacje paliw Grupy ORLEN pod marką Star numerem jeden w badaniu satysfakcji klientów „Fanfocus 2017”. [Czytaj więcej >>](#)

WRZESIEŃ

- Nowe stop.cafe i O!Shop na ponad 100 stacjach ORLEN. [Czytaj więcej >>](#)
- Podpisanie długoterminowej umowy serwisowej przez PKN ORLEN z Siemens Polska dla turbozespołów Zakładowej Elektrociepłowni PKN ORLEN w Płocku. [Czytaj więcej >>](#)
- Emisja pierwszej serii drugiego programu emisji obligacji detalicznych PKN ORLEN. [Czytaj więcej >>](#)
- Uruchomienie przez PKN ORLEN oraz Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo wydobywania gazu ziemnego ze złoża Miłosław E w Wielkopolsce. [Czytaj więcej >>](#)

PAŹDZIERNIK

- Pierwsza dostawa ropy naftowej ze Stanów Zjednoczonych do PKN ORLEN. [Czytaj więcej >>](#)
- PKN ORLEN wprowadza nową markę własną O!. [Czytaj więcej >>](#)
- Raport Zintegrowany Grupy ORLEN nagrodzony w konkursie „The Best Annual Report 2016”. [Czytaj więcej >>](#)

LISTOPAD

- PKN ORLEN w zestawieniu „Thomson Reuters Top 100 Energy Leaders2017”. [Czytaj więcej >>](#)
- Emisja obligacji detalicznych PKN ORLEN z serii B. [Czytaj więcej >>](#)
- Finał realizacji Programu Inwestycji Ekologiczno-Energetycznych w Zakładzie Produkcyjnym PKN ORLEN w Płocku. [Czytaj więcej >>](#)
- Podpisanie umowy przez czeską spółkę Unipetrol a.s. na budowę nowych kotłów instalacji krakingu parowego w zakładzie chemicznym w Záluží. [Czytaj więcej >>](#)

GRUDZIEŃ

- Rozpoczęcie procedury ogłoszenia dobrowolnego warunkowego wezwania na akcje czeskiej spółki, Unipetrol a.s. [Czytaj więcej >>](#)
- PKN ORLEN wyróżniony jako najlepsza spółka w obszarze zarządzania ryzykiem walutowym w Europie Centralnej i Wschodniej w prestiżowym rankingu magazynu Global Finance. [Czytaj więcej >>](#)
- Całkowite zaprzestanie stosowania rtęci w zakładach produkcyjnych w czeskiej spółce Spolana. [Czytaj więcej >>](#)

2.1.3. Nasze Kapitały

Kapitał finansowy

Zasoby finansowe, które aktualnie posiadamy lub uzyskujemy w toku prowadzonej działalności operacyjnej oraz pochodzące ze źródeł zewnętrznych.

Zarządzanie kapitałem

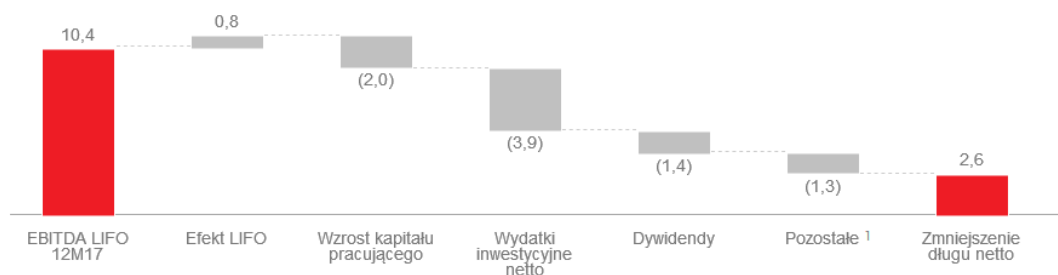
Rekordowe wyniki finansowe, pełna integracja segmentów operacyjnych i dalsza poprawa ich efektywności, wzrost sprzedaży produktów i nowe usługi oraz środki kierowane na rozwijanie nowych obszarów umacniają pozycję Grupy ORLEN w zmiennym otoczeniu rynkowym.

Do sprawnego działania wykorzystujemy środki generowane w ramach naszej działalności operacyjnej, realizujemy ambitne plany inwestycyjne oraz efektywnie wykorzystujemy finansowanie zewnętrzne do realizacji naszych celów strategicznych.

Realizacja

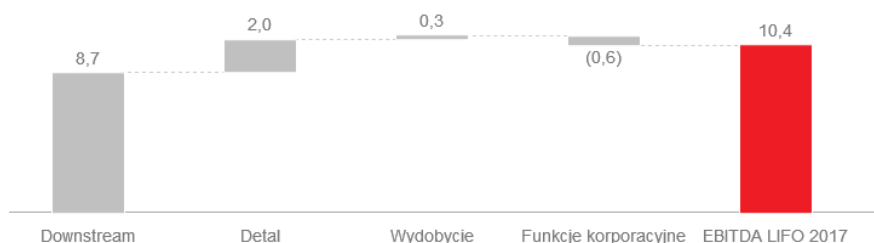
W 2017 roku rekordowe zyski z działalności operacyjnej powiększone o amortyzację (EBITDA) w wysokości 11,2 mld PLN zapewniły 8,1 mld PLN przepływów pieniężnych z działalności operacyjnej. Pozwoliły one sfinansować działalność inwestycyjną w kwocie 3,9 mld PLN, wypłacić, zgodnie z obowiązującą polityką, dywidendę dla Akcjonariuszy w kwocie 3 PLN na akcję i dodatkowo zmniejszyć zadłużenie netto o 2,6 mld PLN.

Wolne przepływy pieniężne za 12M17 [w mld PLN]

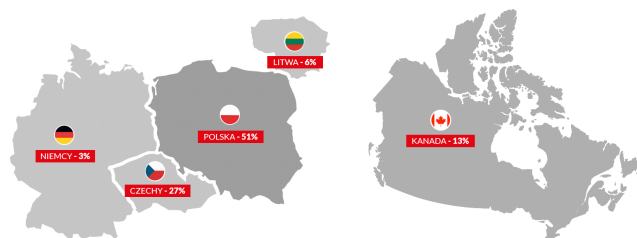

¹ głównie efekt netto: zapłacony podatek dochodowy, eliminacja zysków jednostek konsolidowanych metodą praw własności, operacyjne różnice kursowe, zapłacone odsetki, wpłaty odszkodowania w Unipetrol

EBITDA LIFO w segmentach operacyjnych w 2017 roku [w mld PLN]

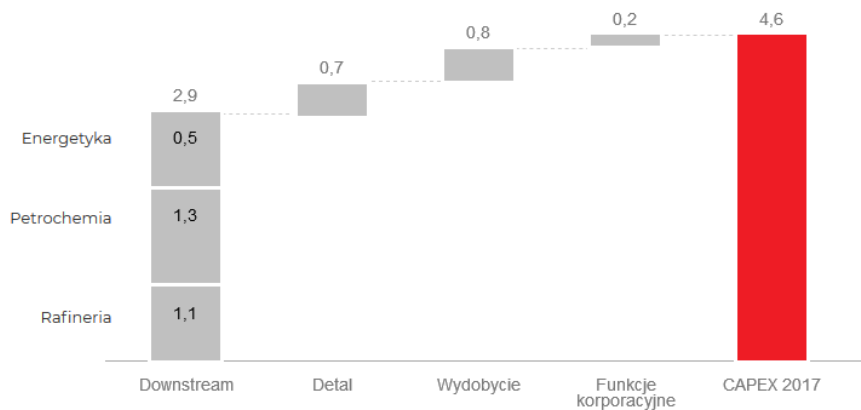

Poziom nakładów inwestycyjnych wg rynków działalności w 2017 roku [%]

Poziom nakładów inwestycyjnych wg segmentów działalności w 2017 roku [mld PLN]

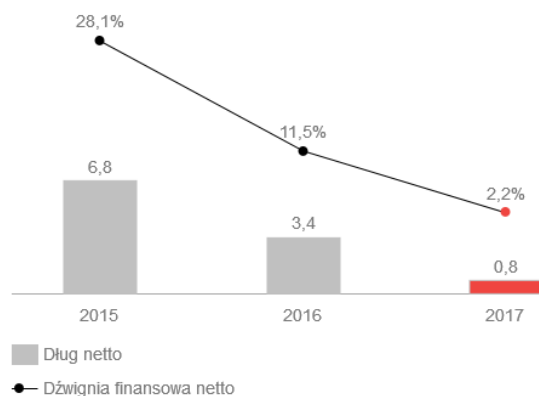

Dywidenda:

- Dywidenda za 2013: wypłata 0,6 mld PLN/1,44 PLN na akcję.
- Dywidenda za 2014: wypłata 0,7 mld PLN/1,65 PLN na akcję.
- Dywidenda za 2015: wypłata 0,9 mld PLN/2,0 PLN na akcję.
- Dywidenda za 2016: wypłata 1,3 mld PLN/3,0 PLN na akcję.

Dług netto i dźwignia finansowa netto

Działania wspierające

Konsekwentna realizacja założeń strategicznych na lata 2017-2021:

- Zintegrowane aktywa i łańcuch wartości.
- Silna pozycja rynkowa i orientacja na klienta.
- Strategia ostrożnej kontynuacji w segmencie Wydobycia.
- Bezpieczeństwo i środowisko.
- Zdywersyfikowane źródła finansowania.
- Polityka dywidendowa.
- Innowacje tworzące wartość.

Kapitał produkcyjny

Grupa ORLEN dysponuje nowoczesnymi, zintegrowanymi aktywami produkcyjnymi zdolnymi do przerobu ponad 35 mln ton różnych gatunków ropy rocznie, wytwarzając z nich ponad 50 produktów rafineryjnych i petrochemicznych. Sprzedaż detaliczna prowadzona jest z wykorzystaniem największej w regionie Europy Środkowo-Wschodniej sieci blisko 2800 nowoczesnych stacji paliw. W ramach rozwoju energetyki, zakończony został projekt elektrowni gazowo-parowej opartej na kogeneracji we Włocławku, a uruchomienie podobnego projektu w Płocku planowane jest w 2018 roku. W segmencie Wydobycia średnia produkcja w 2017 roku w Kanadzie wyniosła 14,4 tys. boe/d, z czego 41% stanowiły węglowodory ciekłe (ropa oraz kondensat), w Polsce zaś 1,2 tys. boe/dzień (gaz).

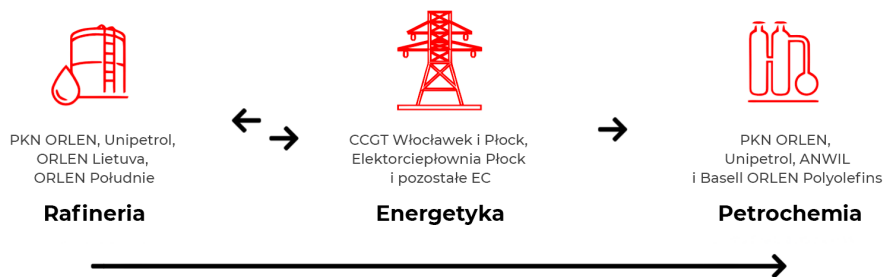
WKŁAD

Wartość rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych Grupy ORLEN wyniosła na koniec 2017 roku – ponad 30 mld PLN.

1 Segment DOWNSTREAM

Główne aktywa produkcyjne Grupy ORLEN

▣ Maksymalne, roczne moce przerobowe (mln ton)

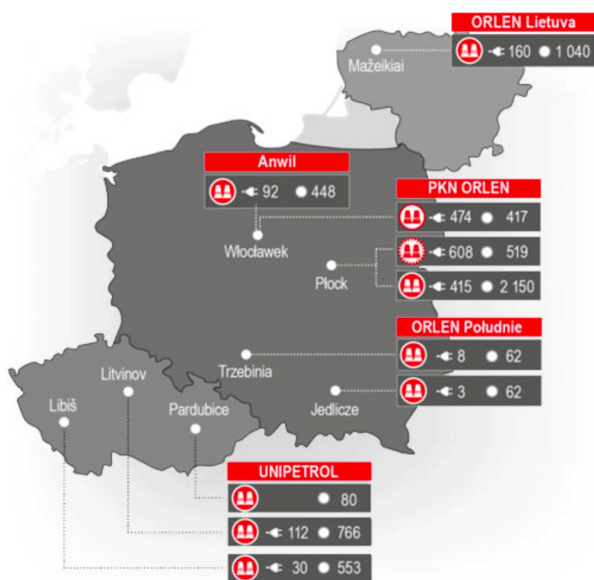

- Łączne moce przerobowe rafinerii Grupy ORLEN na poziomie 35,2 mln ton.
- **Rafineria PKN ORLEN w Plocku** – zakład produkcyjny klasy „Supersite” – stanowi jeden z najnowocześniejszych, zintegrowanych zakładów produkcyjnych w Europie Środkowo-Wschodniej o mocach przerobowych na poziomie 16,3 mln ton/rok. W obszarze produkcji petrochemicznej kluczowa instalacja Olefin posiada maksymalne moce wytwórcze około 700 tys. ton etylenu i około 380 tys. ton propylenu. Produkowane monomery stanowią wsad do produkcji polimerów w Basell ORLEN Polyolefins oraz PCW w ANWIL. PKN ORLEN posiada również nowoczesny Kompleks PX/PTA o mocach produkcyjnych około 690 tys. ton kwasu tereftalowego rocznie.
- Pozostałe polskie rafinerie w **ORLEN Południe zlokalizowane w Trzebini i Jedliczu** specjalizują się w produkcji biokomponentów, baz olejowych, olejów opałowych, parafin hydrowyafinowanych oraz prowadzą regenerację olejów przetworzonych.
- Rafineria w **ORLEN Lietuva w Możejках** o mocach produkcyjnych 10,2 mln ton/rok jest jedynym tego typu zakładem na rynku państw bałtyckich (Litwa, Łotwa i Estonia).
- **Rafinerie z Grupy Unipetrol zlokalizowane w Kralupach i Litwinowie** dysponują łącznymi mocami produkcyjnymi w wysokości 8,7 mln ton/rok. Grupa Unipetrol posiada również aktywa petrochemiczne o mocach produkcyjnych polimerów w wysokości około 600 tys. ton/rocznie (320 tys. ton polietylenu oraz około 280 tys. ton polipropylenu). Realizowana jest również budowa nowej instalacji Polietylenu III o mocy około 270 tys. ton/rocznie, która umożliwi wyższe wykorzystanie instalacji Olefin oraz głębszą integrację produkcji petrochemicznej i rafinerijnej.
- **ANWIL we Włocławku** jest jedynym wytwórcą polichlorku winylu (PCW) w Polsce oraz jednym z największych producentów nawozów sztucznych i wodorotlenku sodu w Polsce. Potencjał produkcyjny wynosi około 1 160 tys. ton/rok nawozów azotowych, 560 tys. ton/rok PCW i granulatów oraz 360 tys. ton/rok wodorotlenku sodu.
- **Basell ORLEN Polyolefins w Plocku** posiada instalacje o łącznych mocach wytwórczych na poziomie 820 tys. ton (420 tys. ton polietylenu i 400 tys. ton polipropylenu), a produkty dystrybuowane są zarówno w kraju, jak i na rynkach zagranicznych.

Aktywa energetyczne w Grupie ORLEN

Aktywa energetyczne

- Łączna moc energetyczna [MWe]
- Łączna moc cieplna [MWt]
- Elektrociepłownie
- CCGT Włocławek
- CCGT Płock (Inwestycja w trakcie realizacji)

Źródło: Opracowanie własne.

Elektrociepłownie („EC“):

- **EC w PKN ORLEN w Płocku** jest największą pod względem mocy zainstalowanej elektrociepłownią przemysłową w Polsce i jedną z największych w Europie, wytwarzającą ciepło i energię elektryczną w procesie wysokosprawnej kogeneracji. EC jest podstawowym dostawcą ciepła zawartego w parze i wodzie grzewczej oraz energii elektrycznej wykorzystywanych na potrzeby instalacji produkcyjnych, oraz na potrzeby odbiorców zewnętrznych. W listopadzie 2017 roku został przekazany do eksploatacji nowy turbospół upustowo-przeciwprężny o mocy 70 MW – łączna moc zainstalowana energii elektrycznej wzrosła do poziomu 415 MW po uwzględnieniu zabudowy nowego Turbogeneratora TG7. Kotły w Zakładowej Elektrociepłowni opalane są ciężkim olejem opalowym pochodzącym z destylacji ropy oraz uzupełniająco gazem.
- **EC Grupy ORLEN Południe w Trzebinie** zabezpiecza pełne potrzeby ciepłone w parze i wodzie oraz częściowo potrzeby w zakresie energii elektrycznej zakładu. Podstawowym paliwem wykorzystywanym w EC jest miał węglowy.
- **EC Grupy ORLEN Południe w Jedliczu** jest podstawowym źródłem produkcji ciepła w parze technologicznej dla zakładu przy wykorzystaniu głównie miálu węglowego.
- **EC ANWIL we Włocławku** jest obecnie wykorzystywana w ramach uzupełniania bilansu ciepła i nie produkuje energii elektrycznej. ANWIL w procesach technologicznych wykorzystuje przede wszystkim parę technologiczną z uruchomionej w połowie 2017 roku, zasilanej gazem elektrociepłowni CCGT Włocławek należącej do PKN ORLEN.
- **EC w Litwinowie w Grupie Unipetrol** bazuje na węglu brunatnym, a aktywa energetyczne podlegają procesom modernizacyjnych.
- **Elektrociepłownia w Spolanie** opalana jest głównie węglem brunatnym.
- **EC Paramo** składa się z dwóch zakładów produkcyjnych w Kolinie i Pardubicach opalanych gazem ziemnym.
- **EC w ORLEN Lietuva** stanowi źródło pary technologicznej dla procesów produkcyjnych i opalana jest głównie ciężkim olejem opalowym i gazami rafineryjnymi.

Bloki gazowo-parowe CCGT:

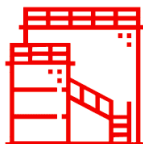
- **CCGT Włocławek** – blok gazowo-parowy o mocy 474 MWe. W 2017 roku wyprodukowano ponad 2,08 TWh energii elektrycznej oraz dostarczono do spółki ANWIL blisko 1 200 000 GJ ciepła w parze technologicznej. Elektrociepłownia, prowadząc skojarzoną produkcję energii elektrycznej i ciepła nie tylko zabezpiecza wewnętrzne potrzeby Grupy ORLEN, ale także stała się aktywnym uczestnikiem rynku, ściśle współpracującym z PSE. Dzięki stosunkowo dużej mocy zainstalowanej oraz wysokiej elastyczności bloku, realizowane są również usługi systemowe dla PSE, które aktywnie wspierają stabilność krajowego systemu elektroenergetycznego.
- **CCGT Płock** – blok gazowo-parowy o mocy 608 MWe. W dniu 14 września 2017 roku miał miejsce początek gorącego rozruchu CCGT tzw.: „First Fire”, a 17 września 2017 roku synchronizacja CCGT Płock z krajową siecią elektroenergetyczną. W listopadzie blok osiągnął obciążenie podstawowe około 600 MWe. W grudniu pierwsza para i energia elektryczna trafiła do Zakładu Produkcyjnego w Płocku. Do końca 2017 roku blok wyprodukował około 1TWh energii elektrycznej.

Aktywa logistyczne w Grupie ORLEN

Grupa ORLEN wykorzystuje sieć uzupełniających się elementów infrastruktury: terminale paliw, lądowe i morskie bazy przeładunkowe, sieci rurociągów, a także transport kolejowy oraz cysternami samochodowymi.

Rurociągi produkcyjne i surowcowe

Terminale

Kolej

Cysterny

Łączna długość wykorzystywanych sieci rurociągów w Grupie ORLEN - **3 573 km**

- długość wykorzystywanych sieci rurociągów surowcowych – **1 695 km**
- długość wykorzystywanych sieci rurociągów produktowych – **2 058 km**

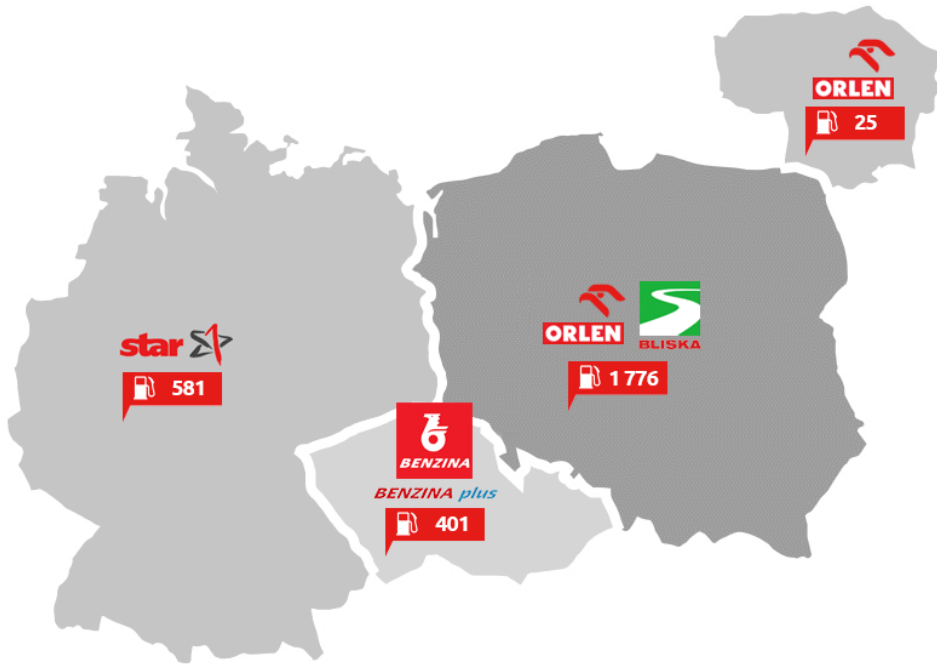
Struktura transportu
w Grupie ORLEN
w 2017 roku

	Polska	Czechy	Niemcy	Litwa
Rurociągi	50%	40%		
Kolej	27%	22%	4%	94%
Cysterny	23%	38%	96%	6%

2 Segment DETAL

Grupa ORLEN jest zdecydowanym liderem sprzedaży detalicznej paliw w Europie Centralnej zarządzającym siecią 2 783 stacji paliw działających w segmentach premium i ekonomicznym.

W Polsce stacje paliw działają pod marką ORLEN w segmencie premium oraz Bliska w segmencie ekonomicznym, w Republice Czeskiej pod marką Benzina, Benzina Plus, Standard, Expres, natomiast na Litwie pod marką ORLEN (segment premium). Na rynku niemieckim spółka ORLEN Deutschland zarządza stacjami ekonomicznymi pod marką STAR, a uzupełnieniem sieci jest kilkanaście stacji przymarketowych Famila.

PUNKTY
GASTRONOMICZNE

	j.m.	Grupa ORLEN	Polska	Niemcy	Czechy	Litwa
Łącznie, w tym:	liczba	1 813	1 575	16	199	23
Stop Cafe	liczba	1 126	960	-	143	23
Stop Cafe Bistro	liczba	462	435	-	27	-
Stop Cafe 2.0	liczba	209	180	-	29	-
Star Connect	liczba	16	-	16	-	-

3 Segment WYDOBYCIE

Na koniec 2017 roku **na terenie Polski** Grupa ORLEN posiadała samodzielnie oraz z partnerem (PGNiG) **26 koncesji o łącznej powierzchni 18,7 tys. km²**, położonych w obrębie 8 województw dysponując zasobami 2P (potwierdzone i prawdopodobne) wynoszącymi **11,5 mln baryłek ekwiwalentu ropy naftowej (boe)**. Grupa ORLEN posiada 100% udziałów w 13 koncesjach oraz 49% w 13 koncesjach. Średnia produkcja w 2017 roku w Polsce wyniosła **1,2 tys. boe/dzień**.

W prowincji Alberta w Kanadzie Grupa ORLEN jest rozpoznawanym operatorem z aktywami produkcyjnymi o **łącznej powierzchni 230,7 tys. akrów (0,9 tys. km²)** i łącznymi zasobami 2P wynoszącymi **141,1 mln boe**. Średnia produkcja w 2017 roku w Kanadzie wyniosła **14,4 tys. boe/dzień**.

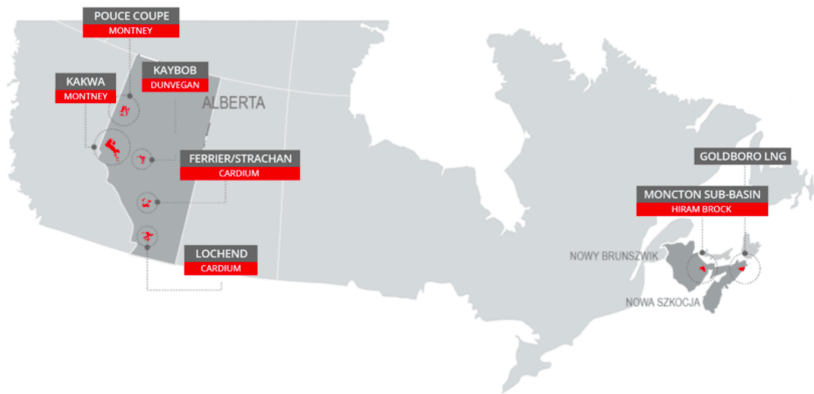
	j.m	Kanada	Polska
Odwierty (netto) ¹	liczba	11,5	6,0
Koncesje	liczba	-	26

¹Wielkość skorygowana o udział innych partnerów.

Źródło: Opracowanie własne.

KANADA

Zasoby 2P 141,1 mln boe

Źródło: Opracowanie własne.

WYNIKI

1 Segment Downstream

Wykorzystanie mocy przerobowych rafinerii w Grupie ORLEN

2017 – 94%

2016 – 86%

Uzysk produktów białych

2017 – 78%

2016 – 78%

Wykorzystanie mocy instalacji Olefin

2017 – 78%

2016 – 47%

Wykorzystanie mocy instalacji PTA

2017 – 75%

2016 – 87%

	j.m.	Polska		Czechy		Litwa	
		2017	2016	2017	2016	2017	2016
Zainstalowana moc elektryczna	MWe	889,0	446,6	112,0	141,5	160,0	160,0
Zainstalowana moc cieplna	MWt	2 567,0	2 721,5	766,0	1 399,1	1 040,0	1 040,4
Sprawność kotłów	%	93,0	93,0	88,8	89,5	92,0	91,7
Dostępność kotłów	%	91,6	84,2	75,5	76,4	90,5	90,1

2 Segment Detal

- Rozwój sieci stacji paliw o 84 nowych lokalizacji.
- Otwarcie 2 stacji wodorowych w Niemczech.

	j.m.	Grupa ORLEN		Polska		Niemcy		Czechy		Litwa	
		2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016
Sprzedaż ogółem	tys.t	8 819	8 186,6	5 407	5 052,4	2 594	2 453,6	749	617,4	69	63,2
Udziały w rynku	%	15,3	17,7	34,0	34,8	6,1	6,0	21,1	17,8	4,5	3,5

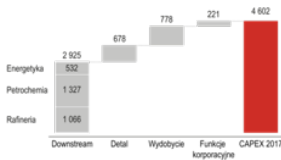
3 Segment Wydobywanie

	j.m.	Kanada		Polska	
		2017	2016	2017	2016
Rezerwy ropy i gazu (2P)	mln boe	141,1	102,5	11,5	11,3
Wydobycie	mln boe/rok	5,3	4,5	0,4	0,5
Średnia produkcja	tys. boe/dzień	14,4	12,2	1,2	1,4
Struktura wydobycia (ciekłe/gazowe)	%	41/59	43/57	-/100	10/90

4 Nakłady inwestycyjne

Kapitał produkcyjny w poszczególnych segmentach zwiększyliśmy w 2017 roku w następujący sposób:

Nakłady inwestycyjne (CAPEX) [mln PLN]

Do największych zadań inwestycyjnych realizowanych w 2017 roku należały:

Downstream

- Budowa CCGT we Włocławku i w Płocku wraz z infrastrukturą.
- Budowa instalacji Polietylenu (PE3) w Litwinowie.
- Budowa instalacji Metatezy w Płocku.

Detail

- Uruchomienie 89 stacji paliw (w tym: 39 w Polsce, 11 w Niemczech i 39 w Czechach).
- Modernizacja i rebranding 55 stacji paliw (w tym: 23 w Polsce i 32 w Czechach).
- Otwarcie 102 nowych punktów z ofertą Stop Cafe i OISHOP.

Wydobycie

- Kanada – 609 mln PLN.
- Polska – 169 mln PLN.

ZARZĄDZANIE WYNIKAMI

Główne projekty rozwojowe w 2018 roku:

Downstream

- Budowa instalacji Polietylenu (PE3) w Litwinowie.
- Budowa instalacji Metatezy w Płocku.
- Budowa instalacji PPF Spliter na Litwie.
- Budowa instalacji Visbreakingu w Płocku.
- Rozbudowa zdolności produkcyjnych nawozów w ANWILU.

Detal

- Rozwój sieci paliw (40 nowych stacji własnych).
- Rozwój konceptu Stop Cafe 2.0 (ponad 200 nowych punktów).
- Wprowadzanie nowych usług i produktów.

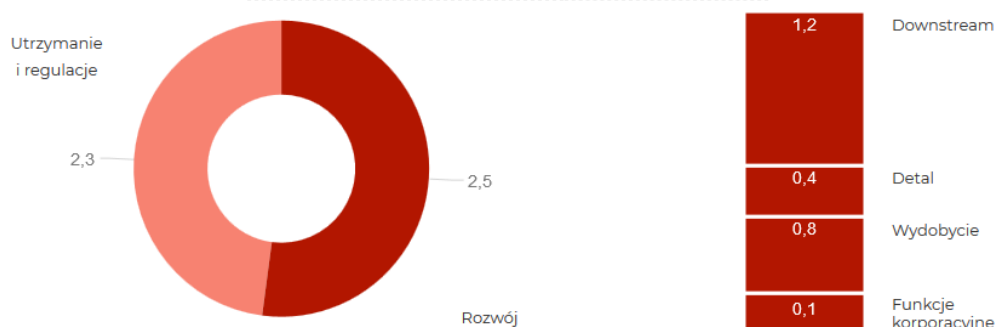
Wydobycie

- Kontynuacja prac poszukiwawczych i wydobywczych w Polsce oraz Kanadzie.
- Nakłady inwestycyjne: 600 mln PLN Kanada/200 mln PLN Polska.

CAPEX 2018

Poziom nakładów inwestycyjnych w segmentach w 2018 roku [mld PLN]

Więcej informacji w sekcjach:

- Nasza Działalność w 2017 roku.
- Realizacja Strategii w 2017 roku.
- Strategia Rozwoju 2017-2021.

Kapitał ludzki

Transformujemy nasz kapitał ludzki w taki sposób, aby sprostać aktualnym i przyszłym wyzwaniom. Jest to niezbędny warunek sukcesu w ciągle zmieniającym się otoczeniu. Priorytetami dla nas są: zwiększanie efektywności pracy, poszerzanie wiedzy i zwiększanie kompetencji pracowników, zacieśnianie współpracy, umacnianie przywództwa, dbałość o najwyższe standardy bezpieczeństwa pracy oraz budowa kultury innowacji. Dzięki utalentowanym pracownikom i nowoczesnej kulturze organizacyjnej możliwa będzie dalsza budowa wartości Koncernu. W naszej strategii stawiamy też na innowacje tworzące wartość.

1

Działamy efektywnie w oparciu o wartości ORLEN

ODPOWIEDZIALNOŚĆ

Szanujemy naszych klientów, akcjonariuszy, środowisko naturalne oraz lokalne społeczności

ROZWÓJ

Poszukujemy nowych możliwości

LUDZIE

Naszymi atutami są kompetencje, współpraca i uczciwość

ENERGIA

Działamy z entuzjazmem

NIEZAWODNOŚĆ

Można na nas polegać

2 Nowoczesna kultura zarządzania i kształtowanie przyjaznego środowiska pracy

- Polityka zarządzania potencjałem pracowników oparta jest na konsekwentnym budowaniu doświadczonego zespołu specjalistów oraz rozwoju systemu wsparcia dla kadry menedżerskiej.
- Szkolenia są ukierunkowane na rozwój kompetencji specjalistycznych oraz kształtowanie pożądanej kultury organizacyjnej, w szczególności w zakresie budowania angażującego miejsca pracy i innowacyjności.
- Promowanie rozwiązań zmierzających do zachowania równowagi pomiędzy aktywnością zawodową a życiem prywatnym.

3 Troszczymy się o bezpieczeństwo pracy

Głównymi obszarami systemu zarządzania bezpieczeństwem w Grupie ORLEN są:

- Zarządzanie i Przywództwo.
- Bezpieczeństwo Osobiste.
- Bezpieczeństwo Procesowe.
- Zaangażowanie i Odpowiedzialność.

4 Budujemy kulturę innowacji

- Rozwijamy organizację opartą na wiedzy.
- Uwalniamy wewnętrzny potencjał.
- Promujemy inicjatywy pracowników.

WKŁAD

- Ponad 20 000 zaangażowanych pracowników tworzących zespół doświadczonych specjalistów.
- Rozwój osobisty, system świadczeń pracowniczych, bogata oferta szkoleń i kultura dzielenia się wiedzą.
- Najwyższe standardy bezpieczeństwa pracy, budowanie świadomości bezpiecznego wykonywania pracy oraz kreowanie proaktywnych postaw wśród pracowników i kontraktorów.
- Współpraca z ponad 17 tys. dostawców.

WYNIKI

	2017	2016
Zatrudnienie	20 262	19 730
Świadczenia pracownicze [mln PLN]	2 391	2 206
TRR (Total Recordable Rate *) pracowników i kontraktorów	0,95	0,87

ZARZĄDZANIE WYNIKAMI

Efektywność i bezpieczeństwo

- Dostosowujemy rozwiązania kadrowo-płacowe, jak i systemy informatyczne do prawidłowego i efektywnego wspierania procesów biznesowych.

- Dbamy o prowadzenie dialogu społecznego opartego na niezależności stron, działaniu zgodnym z prawem, a także zaufaniu, wzajemnym szukaniu kompromisu i przestrzeganiu przyjętych reguł.
- Dbamy o zapewnienie najwyższych standardów bezpieczeństwa w obszarach operacyjnych Koncernu.
- Budujemy świadomość bezpiecznego wykonywania pracy i kreowania proaktywnych postaw wśród pracowników oraz kontraktorów.

Odpowiedzi na wyzwania

- Stawiamy na rozwój kompetencji specjalistycznych pracowników w odniesieniu do celów strategicznych Koncernu oraz kształtowanie pożądanej kultury organizacyjnej, w szczególności w zakresie budowania angażującego miejsca pracy i innowacyjności.
- Kształtujemy przywództwo poprzez rozwój kompetencji menedżerskich, zgodnie z podejściem, że to menedżerowie mają największy wpływ na budowanie zaangażowania w firmie.
- Wdrażamy nowoczesne rozwiązania zmierzające do zachowania równowagi pomiędzy aktywnością zawodową a życiem rodzinnym.
- Prowadzimy politykę rekrutacyjną, której celem jest ukierunkowanie na pozyskanie wysokiej klasy specjalistów.

Kultura innowacji

- Realizujemy wewnętrzne programy dla pracowników, ukierunkowane na dzielenie się wiedzą i doświadczeniem na temat innowacyjnych rozwiązań technologicznych i nowinek technicznych.
- Promujemy inicjatywy pracowników w zakresie innowacyjności.
- Współpracujemy ze środowiskiem naukowym i akademickim.

Więcej informacji w sekcji:

- [Zagadnienia Pracownicze](#).

Kapitał intelektualny

Kapitał intelektualny jest zasobem strategicznym Grupy ORLEN, zapewniającym trwałą przewagę konkurencyjną. Wiedza i doświadczenie pracowników, zaufanie klientów oraz nasze wartości i zasady postępowania przyczyniają się do budowy wartości firmy w krótkim, średnim i długim horyzoncie czasowym.

WKŁAD

Wiedza i unikalne doświadczenie – ponad 20 000 zaangażowanych i wysoko wykwalifikowanych pracowników, w tym:

- Wybitna kadra techniczno-inżynierska o bogatym doświadczeniu w pracy w sektorze rafineryjnym, petrochemicznym i wydobywczym.
- Eksperti, w tym, w zakresie zarządzania, finansów, HR, itp.
- Doświadczony zespół realizujący projekty o charakterze badawczo-rozwojowym związane z wdrażaniem nowych produktów i technologii wynikających z obowiązujących przepisów.

Działalność B+R

Najważniejsze kierunki rozwoju w zakresie działalności B+R:

- Paliwa nowej generacji.
- Polimery i materiały nowej generacji.
- Surowce niekonwencjonalne dla chemii.
- Nowe lub ulepszone procesy, technologie i produkty.
- Doskonałość operacyjna i kluczowe procesy technologiczne.

Systemy zarządzania – nieprzerwanie dbamy o najlepsze standardy działania i najwyższą możliwą efektywność operacyjną.

- Naszym celem jest utrzymanie pozycji lidera jakości na polskim i międzynarodowym rynku. Kładziemy nacisk na umacnianie zaufania klientów do nas jako firmy gwarantującej najwyższą jakość, proekologiczne własności oraz terminowość dostaw produkowanych i sprzedawanych przez nas wyrobów. Systematycznie dostosowujemy metody planowania i prowadzenia procesów do wymogów zasady trwałego i zrównoważonego rozwoju poprzez zintegrowane traktowanie procesu zapobiegania zanieczyszczeniu i ochrony środowiska.
- Realizacji tych celów służy **Zintegrowany System Zarządzania**, na który składają się:
  - System Zarządzania Jakością wg PN-EN ISO 9001, System Zarządzania Jakością wg AQAP 2120, System Zarządzania Środowiskowego wg PN-EN ISO 14001, System Zarządzania Bezpieczeństwem i Higieną Pracy wg PN-N-18001, System Zarządzania Bezpieczeństwem Informacji wg PN-ISO/IEC 27001, System Certyfikacji Łańcucha Produkcji Biomasy i Biopaliw (ISCC EU), System Zakładowej Kontroli Produkcji, System Zarządzania Bezpieczeństwem Żywności HACCP oparty o wymagania Kodeksu Żywnościowego (Codex Alimentarius), System Zarządzania Energią wg ISO 50001 (w trakcie wdrażania).

Polityki i Procedury Należytej Staranności w zakresie poszczególnych obszarów działalności, zapewniające najwyższej jakości standardy zarządzania.

Kultura innowacji – motywowanie pracowników do tworzenia innowacyjnych rozwiązań technicznych i technologicznych poprzez wdrażanie projektów i platform intranetowych do stymulowania procesów innowacyjnych i zarządzania wiedzą, między innymi:

- System Informatycznego Zarządzania Inicjatywami - dotyczący inicjatyw optymalizacyjnych i efektywnościowych.
- Program Twórcy - przeznaczony do zgłaszania projektów o charakterze technicznym lub technologicznym, w tym inicjatyw mogących stanowić projekty wynalazcze (wynalazki, wzory użytkowe, wzory przemysłowe, topografie układów scalonych).
- Warsztaty z Innowacjami – cykl spotkań dla pracowników, których celem jest dzielenie wiedzą i doświadczeniem na temat innowacyjnych rozwiązań technologicznych i nowinek technicznych.
- Promowanie inicjatywy pracowników – konkurs na Innowacyjny Projekt Roku (w 2017 roku zwyciężył projekt Wdrożenie nowych paliw EFECTA w sieci Benzina w Czechach).

Współpraca z nauką:

- Organizacja staży i praktyk oraz rekrutacja najlepszych studentów i absolwentów.
- Konkursy na najlepsze prace badawcze i dyplomowe.
- „Dzień Wiedzy z Orlenem”, Case Week.
- Innovation Day – warsztaty z jednostkami naukowymi, podczas których prezentowane są wyzwania B+R i technologiczne PKN ORLEN oraz portfel projektów prowadzonych przez uczelnie/institute, oraz seminaria.
- Zlecenie prac badawczych, koncepcyjnych, analiz i studiów.

WYNIKI

1 Kluczowe projekty z obszaru B+R realizowane w 2017 roku:

- Technologia produkcji i sposób magazynowania benzyn silnikowych w kawernach solnych, jako element przeciwdziałania zaburzeniom w gospodarce surowcowo-produktowej (PKN ORLEN).
- Monitoring korozji ogólnej i nawodorowania z wykorzystaniem zintegrowanego systemu dualnych czujników korozji (PKN ORLEN).
- Opracowanie technologii procesu współwodornienia frakcji napędowych z olejami roślinnymi jako potencjalne źródło biokomponentów dla oleju napędowego (PKN ORLEN).
- Technologia wytwarzania kompozytów ceramiczujących na bazie PVC (ANWIL).
- Opracowanie innowacyjnego systemu katalitycznego o dynamicznej i uporządkowanej strukturze dla reakcji chlorowania etylenu (ANWIL).
- Opracowanie innowacyjnego systemu katalitycznego o dynamicznej i uporządkowanej strukturze dla reakcji syntezy amoniaku (ANWIL).
- Biodegradowalne środki przeciwbrylające do przemysłu nawozów sztucznych (ORLEN Południe).
- Opracowanie technologii produkcji kwasu mlekowego metodą mikrobiologiczną z surowców odnawialnych (ORLEN Południe).

2 Kluczowe zadania zrealizowane w ramach Zintegrowanego Systemy Zarządzania i przyznane/utrzymane certyfikaty – więcej informacji w sekcji: [Zasady Zarządzania/Polityki i Procedury należytej Staranności](#).

3 Rocznie powstaje ponad 100 prac badawczych, koncepcji i projektów oraz ponad 10 prac dyplomowych w efekcie współpracy PKN ORLEN z przedstawicielami uczelni wyższych.

4 Wartość marki ORLEN – 2016 – 3,9 mld zł/2017 – 4,7 mld zł (20% wzrost).

ZARZĄDZANIE WYNIKAMI

- Realizujemy projekty o charakterze badawczo-rozwojowym związane z wdrażaniem nowych produktów i technologii oraz wynikające z obowiązujących przepisów.
- Prowadzimy wewnętrzne projekty, których celem jest pobudzenie innowacyjności wśród pracowników.
- Realizujemy projekty modernizacyjno-rozwojowe poprzez budowę interdyscyplinarnych zespołów projektowych na uczelniach z udziałem przedstawicieli Koncernu.
- Zapewniamy możliwości zgłaszania nowatorskich rozwiązań w kluczowych obszarach funkcjonowania PKN ORLEN tj. paliwa, petrochemia, energetyka, sprzedaż i wydobywanie – analizowanych i weryfikowanych przez wewnętrzny zespół ekspertów poprzez odpowiednie platformy, w tym w ramach platformy Programu Twórcy oraz platformę innowacje@orlen.pl.
- Zapewniamy ochronę prawną przedmiotom własności intelektualnej wytworzonym w ramach PKN ORLEN, w tym ochronę udzielaną przez odpowiednie urzędy ds. własności intelektualnej.
- Prowadzimy i uczestniczymy w programach stażowych: „Kurs na ORLEN”, „Energia dla przyszłości”, które pozwalają studentom i absolwentom poznać specyfikę działania biznesu, a pracodawcy poznać świeże spojrzenie „z zewnątrz”.
- Umożliwiamy realizację prac dyplomowych w oparciu o tematykę techniczno-biznesową Grupy ORLEN.
- Realizujemy program doktoratów wdrożeniowych MNiSW we współpracy z Politechniką Warszawską.
- Realizujemy takie inicjatywy jak: „Dzień wiedzy z ORLENEM”, „Kreatywny Semestr Projektowy na Politechnice Warszawskiej”, „Dzień z Energią na SGH” – warsztaty praktyczne prowadzone przez ekspertów PKN ORLEN uzupełniające wiedzę teoretyczną studentów.
- Organizujemy konferencje i seminaria we współpracy z uczelniami wyższymi (m.in. Politechniką Warszawską, Akademią Górniczo-Hutniczą).
- Realizujemy studia podyplomowe dla pracowników Biura Energetyki przez Politechnikę Warszawską, Wydział Mechaniczny Energetyki i Lotnictwa.

Więcej informacji dostępnych w sekcjach:

- [Zintegrowany System Zarządzania i Kluczowe Polityki](#).
- [Badania i Rozwój Technologiczny](#).
- [Odpowiedzialny Pracodawca](#).

Kapitał społeczny

Kapitał społeczny Grupy ORLEN opiera się na wzajemnych relacjach społecznych i zaufaniu zarówno wewnątrz naszej organizacji, jak i względem otoczenia zewnętrznego.

WKŁAD

1 Odpowiedzialność

Współpraca ze społecznościami lokalnymi

Jesteśmy aktywnym i wiarygodnym partnerem lokalnej społeczności. Najwięcej społecznych projektów lokalnych realizujemy w miejscach prowadzenia działań biznesowych. Tradycyjnie jest to Płock, gdzie zlokalizowana jest siedziba spółki i największy zakład produkcyjny, ale także inne regiony, na których terenie funkcjonują zakłady i ośrodki biznesowe należące do Grupy ORLEN.

Współpraca z NGO

Współpraca z organizacjami pozarządowymi poszerzająca i umacniająca dialog pomiędzy sektorem publicznym i prywatnym.

Inicjatywy CSR i zrównoważonego rozwoju

Do najważniejszych inicjatyw należą: Partnerstwo na rzecz realizacji Celów zrównoważonego rozwoju w Polsce, Global Compact, Fair Trade, Wizja Zrównoważonego Rozwoju dla Polskiego Biznesu 2050, Deklaracja przystąpienia do Kodeksu Odpowiedzialnego Biznesu, czy Deklaracja zrównoważonego rozwoju w branży energetycznej w Polsce.

Współpraca ze stowarzyszeniami i organizacjami, zarówno branżowymi, specjalistycznymi, jak i biznesowymi.

„Kodeks postępowania dla dostawców”

W ramach zrównoważonego rozwoju i odpowiedzialnego łańcucha dostaw kryteria odpowiedzialnego biznesu i zrównoważonego rozwoju zostały włączone do standardu zarządzania procesami zakupowymi w Grupie ORLEN. „Kodeks postępowania dla Dostawców” od 2016 roku jest obowiązkowym wymaganiem w procesie kwalifikacji kontrahentów.

2 Dobroczynność

Polityka dobroczynności

Jej priorytetami są ochrona życia i zdrowia oraz edukacja i wychowanie. Pomocy udzielamy zarówno bezpośrednio, jak i za pośrednictwem Fundacji ORLEN – DAR SERCA, Fundacji UNIPETROL oraz Fundacji ANWIL dla Włocławka.

Wolontariat Pracowniczy

W ramach Wolontariatu ORLEN nasi pracownicy inicjują oraz wspierają swoją wiedzą, doświadczeniem czy pracą fizyczną wszelkie działania realizowane na rzecz inicjatyw społecznych Grupy ORLEN.

Program pomocy strażom pożarnym

Ochrona zdrowia i życia to przedmiot szczególnej troski. Celem realizowanego od 2000 roku programu jest poprawa szeroko rozumianego bezpieczeństwa, kształtowanie odpowiednich postaw i zachowań oraz wyrażenie uznania dla niosących pomoc strażaków.

3 Sponsoring

Mecenat nad projektami wsparcia kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, projekty edukacyjne, inicjatywy na rzecz poprawy stanu bezpieczeństwa na polskich drogach, promowanie pamięci i tradycji narodowej, promocja polskiej gospodarki i popularyzacja Polski na arenie międzynarodowej, działania przeciwdziałające wykluczeniu społecznemu oraz służące wyrównywaniu szans. Realizacja projektów sportowych.

4 Raportowanie zintegrowane

Od 2015 roku publikujemy raporty zintegrowane prezentujące relacje i zależności pomiędzy finansowymi oraz pozafinansowymi aspektami działalności Grupy ORLEN. Raportowanie zintegrowane jest sposobem i narzędziem komunikacji organizacji, pokazującym w jaki sposób jej strategia, ład korporacyjny i wyniki, w kontekście otoczenia zewnętrznego, pozwalają jej tworzyć wartość w różnych perspektywach czasowych.

WYNIKI

1 Podatki lokalne zapłacone przez spółki Grupy ORLEN w wybranych lokalizacjach [mln PLN]:

	2017	2016
PKN ORLEN (Płock)	233	166
ANWIL (Włocławek)	> 100	> 120
IKS Solino (Inowrocław/Mogilno i inne gminy)	> 10	> 8
Unipetrol (region Litvinov/ Most/Usti w Czechach)	> 9	4

2 Liczba projektów społecznych zrealizowanych przy aktywnym udziale klientów, uczestników programu lojalnościowego VITAY: 2017 – 16/2016 - 11.

Loteria „Nagrody pod sam korek” – punkty o wartości ponad 1 mln PLN na poprawę bezpieczeństwa dzieci; na wsparcie podopiecznych Rodzinnych Domów Dziecka i pomoc poszkodowanym w nawałnicach – punkty o wartości prawie 90 tys. PLN; Akcja „Tak dla bezpieczeństwa” i „Nie dla dymu” – przekazanie 348 apteczek oraz 314 czujników dymu i tlenu węgla dla Rodzinnych Domów Dziecka; Akcje „Zwalniaj przy szkołach”; „Bezpieczna jazda na rowerze”; „Respirator dla karetki przewożącej noworodki”; „Zakup sprzętu ratownictwa drogowego dla straży pożarnej”.

3 Liczba projektów marketingowych zrealizowanych na rzecz mieszkańców Płocka: 2017 – 92/2016 – 49.

Spektakle teatralne dla dzieci i młodzieży; spektakl „Ale Musicale”, Piknik Naukowy ORLEN Discovery Camp; Kampania antynikotynowa „Uzależnieni od zdrowia – wolni od tytoniu”; Kampania społeczna „Daj się Zobaczyć” (odblaski dla wszystkich Szkół Podstawowych w Płocku); bezpłatne lekcje pływania dla 100 mieszkańców Płocka - dzieci i dorosłych; Wakacje z ORLENEM (półkolonie sprofilowane dla ponad 350 dzieci); projekt „Lekki Plecak”, spektakl dla 2700 mieszkańców Płocka „Ale Musicale” w wykonaniu artystów Teatru ROMA, Jarmark Tumski, Vistula Folk Festiwal, Rockowe Ogródki, Festiwal Fame Dance, Piknik Europejski, Zawody jeździeckie w Łącku, Ultramaraton Rykowisko, Półmaraton Dwóch Mostów, ORLEN Handball Mini Liga.

4 Polityka dobroczynności – Fundacja ORLEN – DAR SERCA:

- Liczba Rodzinnych Domów Dziecka objętych współpracą – 350.
- Liczba dzieci objętych opieką – 2 500.

5 Wydarzenia promujące zdrowy styl życia oraz bezpieczeństwo:

- ORLEN Warsaw Marathon: 21 000 osób.
- Program pomocy strażom pożarnym (realizowany przez PKN ORLEN, ANWIL, IKS Solino, ORLEN Upstream): obdarowano 169 jednostek.

6 Wolontariat Pracowniczy:

- Liczba zorganizowanych akcji – 61.
- Liczba uczestniczących pracowników – ponad 1 400.
- Liczba beneficjentów – ponad 35 000.

ZARZĄDZANIE WYNIKAMI

- Do działań dobroczynnych angażujemy naszych klientów – od 2006 roku mogą oni przekazywać punkty VITAY z przeznaczeniem na cele społeczne.
- Prowadzimy aktywną współpracę ze społecznościami lokalnymi, w tym w głównej mierze w Płocku i miejscach prowadzenia działań biznesowych (m.in. program „ORLEN dla Płocka”, współpraca z Fundacją „Fundusz Grantowy dla Płocka”).
- Promujemy sport i zdrowy styl życia wspierając zarówno profesjonalne kariery sportowe, jak i rozwój dzieci i młodzieży, które są potencjałem dla przyszłych kadr narodowych (m.in. sponsoring Polskiego Komitetu Olimpijskiego i Paraolimpijskiego, ORLEN Warsaw Marathon, ORLEN Team, sponsoring lekkoatletyki, Płock ORLEN Polish Open).
- Jesteśmy mecenasem kultury, uczestniczymy także w projektach, których celem jest ochrona dziedzictwa narodowego (m.in. współpraca z Muzeum Narodowym w Warszawie, Narodowym Instytutem Fryderyka Chopina, 42. Festiwal Filmów Fabularnych w Gdyni).
- Będąc liderem branży petrochemicznej, wykorzystujemy posiadane specjalistyczne kompetencje do promocji edukacji i wiedzy związanej z naukami ścisłymi, ze szczególnym uwzględnieniem chemii (m.in. program stypendialny Dla Orłów”, „Mistrzowie Chemii”).
- Jednym ze strategicznych obszarów działań społecznych są inicjatywy na rzecz poprawy stanu bezpieczeństwa na polskich drogach (programy: „ORLEN. Bezpieczne Drogi”, „Daj się zobaczyć”, „Bezpieczna droga do szkoły”).
- Realizujemy projekty mające na celu promocję polskiej gospodarki i popularyzację Polski na arenie międzynarodowej (m.in. „Kongres 590”, „200 Największych Polskich Firm”, „100% Polski Produkt”, „Polski Kompas”).
- Realizujemy Politykę dobroczynności, której celem jest jak najlepsze wywiązywanie się z roli odpowiedzialnego pracodawcy, członka społeczności, dobrego sąsiada. Kierunek działalności dobroczynnej Koncernu wytyczają dwa priorytety:
  - > ORLEN dla życia i zdrowia – wspieranie instytucji i placówek medycznych, zawodowych i ochotniczych służb ratowniczych oraz podmiotów działających na rzecz bezpieczeństwa na drogach
  - >ORLEN dla edukacji i wychowania – wspieranie inicjatyw dotyczących edukacji i nauki, młodych talentów, rodzinnych form opieki nad dzieckiem osieroconym. Pomagamy zarówno bezpośrednio, jako Grupa ORLEN, jak i za pośrednictwem korporacyjnej Fundacji ORLEN – DAR SERCA oraz Fundacji ANWIL dla Włocławka, a także Fundacji UNIPETROL.
- Nasza komunikacja marketingowa projektowana jest w sposób angażujący i jest oparta o aspekty emocjonalne, budujące bliskie relacje z klientami zgodnie z zasadą „Human to Human” (platforma marketingowa „Kierunek ORLEN”).

Więcej informacji w sekcjach:

- Strategia CSR,
- Zagadnienia Społeczne.

Kapitał naturalny

W swojej działalności Grupa ORLEN wykorzystuje odnawialne i nieodnawialne zasoby naturalne. Wszelkie działania biznesowe prowadzone są w sposób odpowiedzialny, z uwzględnieniem konsekwencji obecnych i przyszłych oddziaływań środowiskowych.

WŁASNE REZERWY ROPY I GAZU

GRUNTY NA KTÓRYCH ZLOKALIZOWANE SĄ ZAKŁADY PRODUKCYJNE

SUROWCE ODNAWIALNE I NIEODNAWIALNE WYKORZYSTYWANE W DZIAŁALNOŚCI

WKŁAD

Surowce wykorzystywane w procesach produkcyjnych:

- Odnawialne – powietrze, woda, estry, bioetanol.
- Nieodnawialne – ropa naftowa, gaz ziemny i chemikalia pomocnicze.

Surowce nieodnawialne			
	PKN ORLEN	ORLEN Lietuva	Unipetrol
Ropa naftowa	15 219 558	9 820 529	7 894 288
Pozostałe surowce	1 312 039	315 893	2 510 229
Surowce odnawialne			
Biokomponenty	810 499	52 719	269 580

- Dbamy o ekologiczny charakter naszych procesów produkcyjnych. W 2017 roku były realizowane, między innymi, projekty związane z dostosowaniem instalacji produkcyjnych do nowych wymogów i standardów środowiskowych wynikających z przepisów unijnych oraz Konkluzji BAT.
- Zakłady produkcyjne Grupy ORLEN w Polsce, Czechach i na Litwie zlokalizowane są na powierzchni ponad 1,7 mln ha.
- Grupa ORLEN dysponuje własnymi rezerwami ropy i gazu (2P) w Polsce i Kanadzie.
- Aktywa wydobywcze: w Polsce Grupa ORLEN posiadała na koniec 2017 roku samodzielnie oraz z partnerem (PGNiG) 26 koncesji o łącznej powierzchni 18,7 tys. km², zaś w prowincji Alberta w Kanadzie posiada aktywa produkcyjne o łącznej powierzchni 230,7 tys. akrów (0,9 tys. km²).

WYNIKI

- **Łączny pobór wód powierzchniowych, podziemnych i wodociągowych** w Grupie ORLEN w 2017 roku wyniósł ponad 88 mln m³, zaś w 2016 roku: ponad 82 mln m³.
Wielkość poboru wody ze środowiska zależy od zapotrzebowania produkcji.
- **Ilość ścieków odprowadzonych do środowiska** w 2017 roku wyniosła łącznie dla Grupy ORLEN ponad 51 mln m³, zaś w 2016 roku – ponad 46 mln m³.
Wzrost ilości odprowadzonych ścieków w odniesieniu do 2016 roku był spowodowany przywróceniem do normalnego ruchu instalacji krakingu parowego, prowadzonej przez spółkę Unipetrol oraz uruchomieniem Bloku gazowo- parowego we Włocławku.
- **Łączna emisja wszystkich substancji do powietrza, w tym dwutlenku węgla**, dla Grupy ORLEN w 2017 roku wyniosła **ponad 15 mln Mg**, zaś w 2016 roku – ponad 13 mln Mg.
- **Łączna masa odpadów**, z wyłączeniem odpadów komunalnych, wytworzonych w 2017 roku przez spółki Grupy ORLEN wyniosła łącznie **blisko 213 tys. Mg**, w 2016 roku – ponad 173 tys. Mg.
Wzrost ilości odpadów niebezpiecznych spowodowany jest zmianą w metodologii oszacowywania masy odpadów uwodnionych o kodzie 19 08 13*, która w ORLEN Lietuva była dotychczas podawana jako sucha masa. Ponadto wzrost masy wytworzonych odpadów wiąże się ze wzrostem przerobu ropy i produkcją paliw.
- Sumaryczna wysokość **nakładów na inwestycje związane z ochroną środowiska** poniesiona przez wszystkie Spółki Grupy ORLEN wyniosła w 2017 roku ponad **24,8 mln Euro**, w 2016 roku – ponad 22 mln Euro.
- Na koniec 2017 roku **własne rezerwy ropy i gazu (2P) w Polsce i Kanadzie** Grupy ORLEN wyniosły **153 mln boe**, zaś na koniec 2016 roku - ponad 114 mln boe.

ZARZĄDZANIE WYNIKAMI

- Identyfikujemy aspekty środowiskowe wynikające z zachodzących procesów technologicznych oraz minimalizujemy negatywne oddziaływanie na środowisko, zdrowie i życie ludzkie.
- Realizujemy obowiązki wynikające z Pozwoleń Zintegrowanych dla instalacji.
- Efektywnie zarządzamy uprawnieniami emisji CO₂.
- Prowadzimy zadania inwestycyjne dostosowujące instalacje do nowych wymogów i standardów środowiskowych.
- Prowadzimy efektywną gospodarkę wodno-ściekową i odpadami.
- Efektywnie zarządzamy remediacją gruntów.
- Uczestniczymy w inicjatywach promujących wiedzę ekologiczną i działania społeczne.
- Zapewniamy dostęp do informacji dotyczących wpływu działalności Grupy ORLEN na środowisko naturalne oraz informacji na temat działań podejmowanych w zakresie poprawy bezpieczeństwa środowiska pracy i ochrony zdrowia oraz realizacji dobrych praktyk **Programu Responsible Care**.

2.1.4. Model Biznesowy

Jesteśmy nowoczesnym graczem na rynku paliw i energetyki, największą firmą w Europie Środkowo-Wschodniej. Grupa ORLEN obejmuje PKN ORLEN jako Jednostkę Dominującą oraz jednostki zlokalizowane na terenie Polski, Niemiec, Czech, Litwy, Malty, Szwecji, Holandii, Słowacji, Węgier, Estonii i Łotwy oraz USA i Kanady.

Prowadzimy działalność w 3 segmentach operacyjnych – Downstream, Detal i Wydobywanie, na 5 rynkach macierzystych – w Polsce, Czechach, Niemczech, na Litwie i w Kanadzie. Nasze produkty rafinerijne i petrochemiczne znajdują nabywców na 6 kontynentach w ponad 90 krajach.

MODEL BIZNESOWY

WYDOBYCIE

Projekty poszukiwawczo-wydobywcze w Polsce i Kanadzie

152,6 mln boe¹ łącznych zasobów 2P² ropy i gazu

15,6 tys. boe/d średniego wydobywania w 2017 roku

DOWNSTREAM

Ponad **35 mln ton ropy naftowej** mocy przerobowych

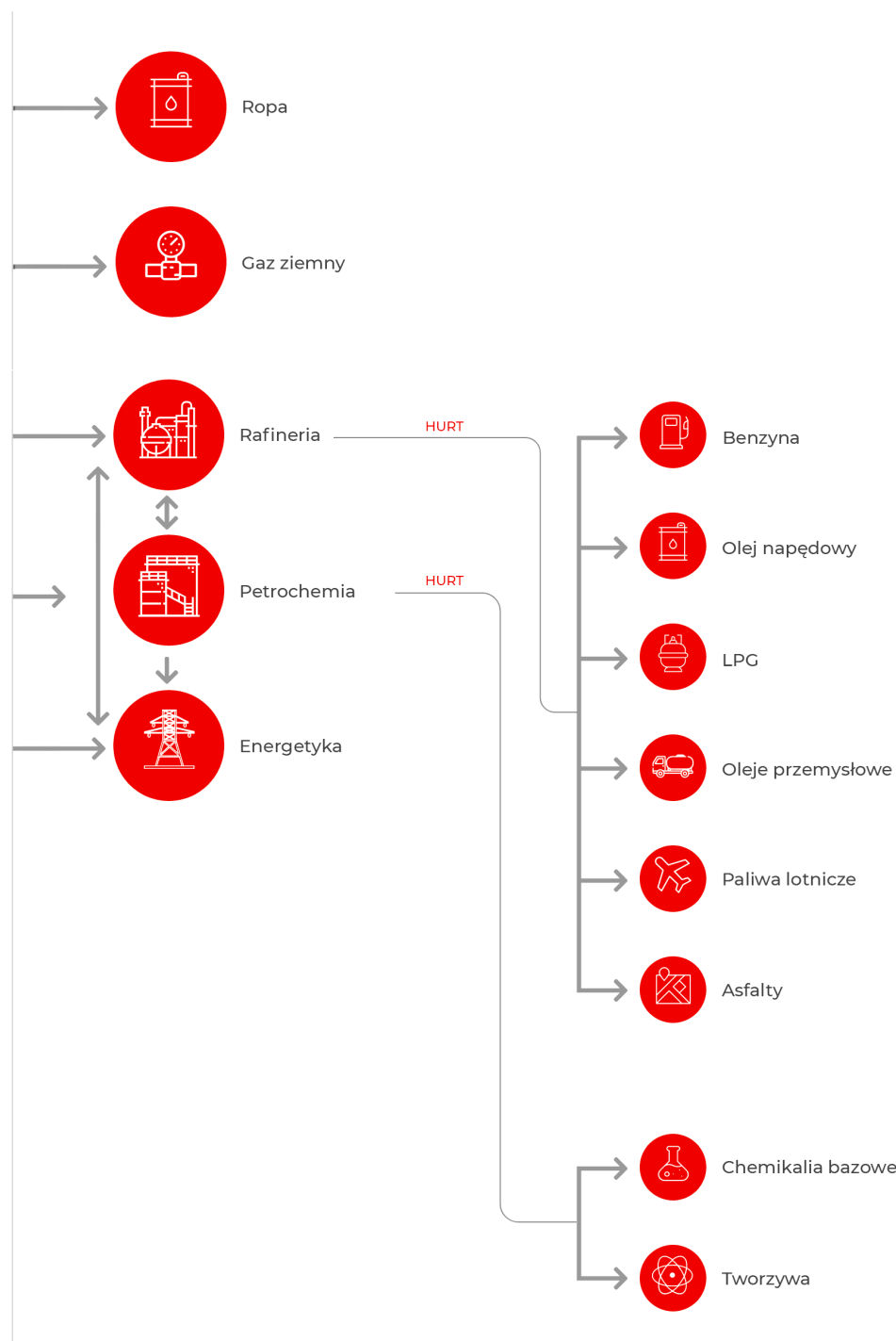
6 rafinerii³ Grupy ORLEN w Polsce, Czechach i na Litwie

3,8 tys. km sieci rurociągów

47 baz magazynowych i terminali

Główne projekty rozwojowe:

- instalacja **Polietylenu** w Unipetrol.
- instalacja **Metatezy** i **Visbreakingu** w PKN ORLEN.

DETAL

2 783

stacje paliw

Udziały w rynku detalicznym:

34,0% Polska

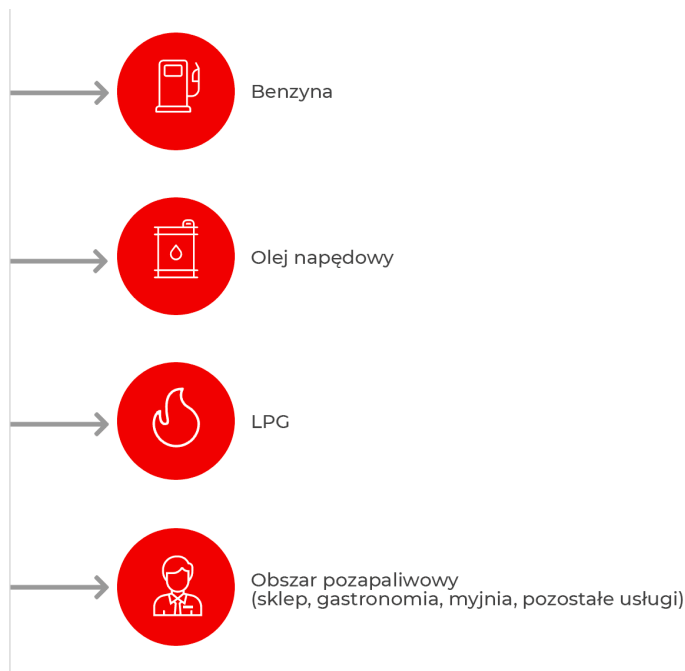
6,1% Niemcy

21,1% Czechy

4,5% Litwa

1 813

punkty Stop Cafe i Stop Cafe Bistro w Polsce, Czechach i na Litwie

¹ang. barrel of oil equivalent – baryłka ekwiwalentu ropy naftowej.

²Zasoby pewne i prawdopodobne.

³Rafinerie w Płocku, Trzebini, Jedliczu, Możejkach, Kralupach i Litwinowie.

1 Segment Downstream

W ramach **segmentu Downstream** zarządzamy **sześcioma rafineriami** o łącznych mocach przerobowych na poziomie 35,2 mln ton.

- **Rafineria PKN ORLEN w Płocku** stanowi jeden z najnowocześniejszych, zintegrowanych zakładów produkcyjnych w Europie Środkowo-Wschodniej o mocach przerobowych na poziomie 16,3 mln ton/rok. W obszarze produkcji petrochemicznej kluczowa instalacja Olefin posiada maksymalne moce wytwórcze około 700 tys. ton etylenu i około 380 tys. ton propylenu. Produkowane monomery stanowią wsad do produkcji polimerów w Basell ORLEN Polyolefins oraz PCW w ANWIL. PKN ORLEN posiada również nowoczesny Kompleks PX/PTA o mocach produkcyjnych około 690 tys. ton kwasu tereftalowego rocznie.
- Pozostałe polskie rafinerie w **ORLEN Południe zlokalizowane w Trzebini i Jedliczu** specjalizują się w produkcji biokomponentów, baz olejowych, olejów opałowych, parafin hydrowerowanych oraz prowadzą regenerację olejów przepracowanych.
- Rafineria **ORLEN Lietuva w Możejkach** o mocach produkcyjnych 10,2 mln ton/rok jest jedynym tego typu zakładem na rynku państw bałtyckich (Litwa, Łotwa i Estonia).
- Rafinerie z **Grupy Unipetrol zlokalizowane w Kralupach i Litwinowie** dysponują łącznymi mocami produkcyjnymi w wysokości 8,7 mln ton/rok. Grupa Unipetrol posiada również aktywa petrochemiczne o mocach produkcyjnych polimerów w wysokości około 600 tys. ton/rocznie (320 tys. ton polietylenu oraz około 280 tys. ton polipropylenu). Realizowana jest również budowa nowej instalacji Polietylenu III o mocy około 270 tys. ton/rocznie⁴, która umożliwi wyższe wykorzystanie instalacji Olefin oraz głębszą integrację produkcji petrochemicznej i rafineryjnej.
- **ANWIL** we Włocławku jest jedynym wytwórcą polichlorku winylu (PCW) w Polsce oraz jednym z największych producentów nawozów sztucznych i wodorotlenku sodu w Polsce. Potencjał produkcyjny wynosi około 1 160 tys. ton/rok nawozów azotowych, 560 tys. ton/rok PCW i granulatów oraz 360 tys. ton/rok wodorotlenku sodu.
- **Basell ORLEN Polyolefins** w Płocku posiada instalacje o łącznych mocach wytwórczych na poziomie 820 tys. ton (420 tys. ton polietylenu i 400 tys. ton polipropylenu), a produkty dystrybuowane są zarówno w kraju, jak i na rynkach zagranicznych.

⁴ Całkowity przyrost mocy wyniesie 150 tys. ton/rocznie.

Infrastruktura logistyczna stanowi jeden z kluczowych elementów przewagi konkurencyjnej Grupy ORLEN. Grupa ORLEN wykorzystuje sieć uzupełniających się elementów infrastruktury: terminale paliw, lądowe i morskie bazy przeładunkowe, sieci rurociągów, a także transport kolejowy oraz cysternami samochodowymi. W 2017 roku transport rurociągowy był podstawową formą przesyłu surowców i produktów Grupy ORLEN. Łączna długość wykorzystywanych sieci rurociągów produktowych i surowcowych, należących do podmiotów zewnętrznych oraz własnych w Polsce, Czechach i na Litwie, wynosiła prawie 3,8 tys. km (2,1 tys. km to rurociągi produktowe, a 1,7 tys. km to rurociągi surowcowe).

Grupa ORLEN jest znaczącym **producentem energii elektrycznej i ciepłej**, wykorzystywanej w dużej części na własne potrzeby produkcyjne. Jest również jednym z największych odbiorców gazu w Polsce i aktywnym uczestnikiem procesu liberalizacji rynku gazu.

Grupa ORLEN aktualnie posiada bloki energetyczne w trzech krajach. W Polsce zlokalizowane są w Płocku, Włocławku, Jedliczu oraz Trzebinie, w Czechach w Litwinovie, Spolanie, Kolinie i Pardubicach oraz na Litwie w Możejkach. Zgodnie z założeniami Strategii Grupy ORLEN realizowane są projekty modernizacji istniejących źródeł wytwórczych oraz nowe inwestycje w postaci bloków gazowo-parowych CCGT. Blok gazowo-parowy **w Włocławku** o mocy 474 MWe prowadząc skojarzoną produkcję energii elektrycznej i ciepła nie tylko zabezpiecza wewnętrzne potrzeby, ale także dzięki temu blokowi Grupa ORLEN stała się aktywnym uczestnikiem rynku, ściśle współpracującym z PSE. Drugi blok gazowo-parowy **w Płocku** o mocy 608 MWe zostanie oddany do eksploatacji w 2018 roku. Nadwyżki energii elektrycznej z nowych aktywów CCGT są sprzedawane na hurtowym rynku energii, jak i do odbiorów końcowych.

2 Segment Detal

Grupa ORLEN jest zdecydowanym liderem sprzedaży detalicznej paliw w Europie Centralnej. Zarządza siecią **blisko 2800 stacji paliw** działających w segmentach premium i ekonomicznym, które notują ok. 1,4 mln transakcji dziennie.

W Polsce stacje paliw działają pod marką ORLEN w segmencie premium oraz Bliska w segmencie ekonomicznym, w Republice Czeskiej głównie pod marką Benzina, Benzina Plus, Standard, Expres, natomiast na Litwie pod marką ORLEN (segment premium). Na rynku niemieckim spółka ORLEN Deutschland zarządza stacjami ekonomicznymi pod marką STAR, a uzupełnieniem sieci jest kilkanaście stacji przymarketowych Famila.

W odpowiedzi na zapotrzebowanie ze strony klientów, Grupa ORLEN dąży do zapewnienia kompleksowej usługi na stacjach w całej sieci. Testowane są innowacyjne rozwiązania zarówno w zakresie obsługi klienta, jak i dostępności dodatkowych udogodnień. Koncern dynamicznie rozwija segment sprzedaży pozapaliwowej (m.in. wdrażanie konceptu stop.cafe i O!Shop).

Paliwa dystrybuowane w sieci detalicznej Grupy ORLEN na rynku polskim, czeskim i litewskim są w przeważającej części produkowane w segmencie Downstream Grupy ORLEN. Na rynku niemieckim Grupa ORLEN nie posiada własnych aktywów rafineryjnych, stąd paliwa oferowane przez ORLEN Deutschland są nabywane w ramach kontraktów handlowych z podmiotami działającymi na niemieckim rynku hurtowym.

Zgodnie ze strategicznymi założeniami w obszarze sprzedaży detalicznej planowany jest dalszy rozwój sieci stacji własnych i franczyzowych, wprowadzenie paliw jakościowych, a także przygotowanie do sprzedaży paliw alternatywnych.

3 Segment Wydobycie

Strategia Grupy ORLEN zakłada ostrożną kontynuację działalności poszukiwawczo-wydobywczej w celu zwiększania wydobycia i poszerzania dostępu do własnych zasobów ropy i gazu ziemnego. W obszarze wydobycia Koncern dysponuje **własną bazą zasobów ropy i gazu (2P), które na koniec 2017 roku wyniosły ok. 153 mln boe**.

W **Polsce** działalność operacyjna obejmowała głównie wydobycie oraz poszukiwania złóż węglowodorów. Obecne wydobycie gazu odbywa się we współpracy z PGNiG SA. Udział przypadający na Grupę ORLEN osiągnął średnioroczny poziom w wysokości 1,2 tys. boe/d.

Na koniec 2017 roku na terenie Polski Grupa ORLEN posiadała samodzielnie oraz z partnerem (PGNiG) **26 koncesji o łącznej powierzchni 18,7 tys. km²**, położonych w obrębie 8 województw dysponując zasobami 2P (potwierdzone i prawdopodobne) wynoszącymi **11,5 mln baryłek ekwiwalentu ropy naftowej (boe)**. Grupa ORLEN posiada 100% udziałów w 13 koncesjach oraz 49% w 13 koncesjach.

Grupa ORLEN prowadzi działalność wydobywczą w **Kanadzie** za pośrednictwem spółki zależnej ORLEN Upstream Canada. Program nakładów inwestycyjnych w roku 2017 był skoncentrowany na obszarach Ferrier i Kakwa w prowincji Alberta.

W prowincji Alberta w Kanadzie Grupa ORLEN jest rozpoznawanym operatorem z **aktywami produkcyjnymi o łącznej powierzchni 230,7 tys. akrów (0,9 tys. km²) i łącznymi zasobami 2P wynoszącymi 141,1 mln boe**. Grupa ORLEN posiada także niewielkie aktywa poszukiwawczo-wydobywcze w prowincji Nowy Brunswik oraz 7,4% udziałów w spółce będącej operatorem projektu budowy terminala eksportowego LNG w Nowej Szkocji.

Dbając o zrównoważony rozwój, dużą wagę przykładamy do naszego wpływu na środowisko. Troszczymy się o to, by nasz sukces budowany codzienną pracą i zaangażowaniem ponad 20 tys. osób zatrudnionych w Grupie ORLEN powstawał z poszanowaniem etyki i kluczowych wartości firmy.

Nasza misja

Odkrywając i przetwarzając zasoby naturalne, napędzamy przyszłość.

Credo

ORLEN. Napędzamy przyszłość.

Wybrane dane za lata 2016-2017

Downstream [mln PLN]

	2017	2016
Przychody ze sprzedaży	75 241	60 094
EBITDA	9 500	8 410
EBITDA przed odpisami aktualizującymi	9 519	8 192
EBIT	7 932	7 093
Aktywa	42 159	38 770
CAPEX	2 925	3 533

Detal [mln PLN]

	2017	2016
Przychody ze sprzedaży	33 630	30 121
EBITDA	2 038	1 794
EBITDA przed odpisami aktualizującymi netto	2 049	1 801
EBIT	1 616	1 402
Aktywa	6 511	6 139
CAPEX	678	479

Wydobycie [mln PLN]

	2017	2016
Przychody ze sprzedaży	515	442
EBITDA	153	182
EBITDA przed odpisami aktualizującymi netto	293	255
EBIT	(165)	(119)
Aktywa	3 839	3 840
CAPEX	778	525

Stan zatrudnienia na 31 grudnia 2016 i 2017 roku w osobach (osoby aktywne i nieaktywne)

SEGMENT	Stan zatrudnienia na koniec okresu w osobach (osoby aktywne i nieaktywne) – bez konsolidacji	
	31.12.2017	31.12.2016
DOWNSTREAM	14 349	14 064
DETAL	1 255	1 214
WYDOBYCIE	148	143
CENTRUM KORPORACYJNE	4 510	4 309
Razem	20 262	19 730

2.1.5. Budowa Wartości

JAK BUDUJEMY WARTOŚĆ GRUPY ORLEN ORLEN. NAPĘDZAMY PRZYSZŁOŚĆ

NASZE
WARTOŚCI

NASZE
OTOCZENIE

MODEL
BIZNESOWY

ZASADY
ZARZĄDZANIA

WKŁAD

KAPITAŁ FINANSOWY

KAPITAŁ PRODUKCYJNY

KAPITAŁ INTELEKTUALNY

KAPITAŁ LUDZKI

KAPITAŁ SPOŁECZNY

KAPITAŁ NATURALNY

Aktywa:

60 664 mln PLN

Rekordowy przerób ropy naftowej:

33,2 mt (94% wykorzystania mocy)

Największa sieć detaliczna w regionie Europy Środkowej:

blisko 2,8 tys. stacji paliw

Zasoby ropy i gazu (2P) w Polsce i Kanadzie:

ok. 153 mln boe

Nakłady inwestycyjne (CAPEX):

4 602 mln PLN

Pracownicy:

ponad 20 tys.

NASZA DZIAŁALNOŚĆ

RAFINERIA

PETROCHEMIA

ENERGETYKA

DETAL

WYDOBYCIE

Grupa ORLEN dysponuje nowoczesnymi, zintegrowanymi aktywami zdolnymi do przerobu ponad 30 mln ton różnych gatunków ropy rocznie.

Oferta Grupy ORLEN to ponad 50 najwyższej jakości produktów petrochemicznych i rafineryjnych sprzedawanych w ponad 90 krajach świata.

W ramach rozwoju energetyki, zakończony został projekt elektrociepłowni gazowo-parowej, opartej na kogeneracji, we Włocławku, a podobny projekt w Płocku zostanie zrealizowany w 2018 roku.

Sprzedaż detaliczna prowadzona jest z wykorzystaniem największej w regionie Europy Środkowo-Wschodniej sieci blisko 2800 nowoczesnych i stacji paliw.

W obszarze wydobycia Koncern dysponuje własną bazą zasobów ropy i gazu (2P), które na koniec 2017 roku wyniosły ok. 153 mln boe.

WYNIKI

KAPITAŁ FINANSOWY

KAPITAŁ PRODUKCYJNY

KAPITAŁ INTELEKTUALNY

KAPITAŁ LUDZKI

KAPITAŁ SPOŁECZNY

KAPITAŁ NATURALNY

Najwyższa dywidenda w historii:

1,3 mld PLN, tj. 3,00 PLN/Akcję

Rekordowy wynik: EBITDA LIFO:

10,4 mld PLN

Zysk netto:

ponad 7,17 mld PLN

Rekordowa sprzedaż:

42,4 mln ton

Najcenniejsza polska marka:

4,7 mld PLN

Świadczenia pracownicze:

2 391 mln PLN

Pobór wód:

ponad 88 mln m³

Zasoby ropy i gazu (2P) w Polsce i Kanadzie:

15,2 mln Mg

Odprowadzone ścieki:

ponad 51 mln m³

Wytworzone odpady (z wyłączeniem komunalnych):

blisko 213 tys. Mg

RYZYKA
I SZANSE

REALIZACJA
STRATEGII

ODPOWIEDZIALNY
ROZWÓJ

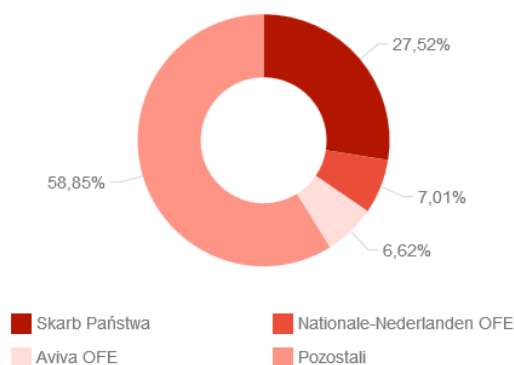
OUTLOOK 2018+

2.1.6. Akcjonariat i Akcje

Akcje PKN ORLEN notowane są na rynku podstawowym Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie w systemie notowań ciągłych i wchodzą w skład indeksów WIG, WIG20, WIG30, WIG-Poland, a także indeksu branżowego WIG-PALIWA. W październiku 2017 roku kurs akcji PKN ORLEN osiągnął najwyższą wartość w historii notowań na poziomie 134,00 PLN za akcję, a kapitalizacja Spółki przekroczyła 57,3 mld PLN, czyniąc PKN ORLEN największym krajowym podmiotem notowanym na rynku głównym Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie.

W 2017 roku indeks największych spółek WIG20 zyskał na wartości 26,4% (r/r), natomiast indeks WIG zwiększył się o 23,2% (r/r). W tym okresie cena akcji PKN ORLEN wzrosła o 24,3% (r/r). Uwzględniając wypłatę dywidendy, stopa zwrotu z inwestycji w akcje ORLENU wyniosła 27,7%. W ubiegłym roku na rynku podstawowym właściciela zmieniło 212 359 184 akcji (68,5% akcji pozostających w obrocie po wyłączeniu Skarbu Państwa), czyli o 20,2% mniej w porównaniu z rokiem 2016.

Struktura akcjonariatu PKN ORLEN¹

¹Zgodnie z informacjami z Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia PKN ORLEN z dnia 2 lutego 2018 roku.

- Kapitał zakładowy PKN ORLEN dzieli się na 427 709 061 akcji zwykłych na okaziciela o wartości nominalnej 1,25 PLN. Nie istnieją ograniczenia dotyczące przenoszenia praw własności akcji PKN ORLEN.
- Zarząd PKN ORLEN nie posiada informacji o umowach wpływających na przyszłą zmianę ilości akcji posiadanych przez dotychczasowych akcjonariuszy.
- W 2017 roku w Grupie ORLEN nie był realizowany program akcji pracowniczych.
- W 2017 roku PKN ORLEN nie przeprowadzał transakcji nabywania akcji własnych.
- Członkowie Zarządu PKN ORLEN na dzień 31 grudnia 2017 roku nie posiadali akcji Spółki.

Kluczowe dane dotyczące akcji PKN ORLEN

Kluczowe Dane	J.M.	2017	2016	2015	zmiana %
1	2	3	4	5	6=(3-4)/4
Zysk netto przypadający na akcjonariuszy Jednostki Dominującej	mln PLN	6 655	5 261	2 837	26,5%
Kurs maksymalny ¹	PLN	134,00	87,17	85,25	53,7%
Kurs minimalny ¹	PLN	81,18	57,64	47,75	40,8%
Cena akcji na koniec roku ¹	PLN	106,00	85,30	67,85	24,3%
Średnia cena w okresie ¹	PLN	109,37	68,56	65,84	59,5%
Wskaźnik P/E ² średni		7,0	5,6	9,9	25,0%
Wskaźnik P/E ² na koniec roku		6,8	6,9	10,2	-1,4%
Liczba wyemitowanych akcji	szk.	427 709 061	427 709 061	427 709 061	0,0%
Kapitalizacja na koniec roku	mln PLN	45 337	36 484	29 020	24,3%
Średnia dzienna wartość obrotów	mln PLN	91	73	86	24,7%
Średni dzienny wolumen obrotu	szk.	849 437	1 059 622	1 288 482	-19,8%

¹Ceny akcji wg kursów zamknięcia poszczególnych notowań.

²P/E – cena rynkowa akcji (P)/wartość zysku netto przypadającą na jedną akcję (earnings per share – EPS).

Wykaz instytucji finansowych wydających rekomendacje oraz raporty dotyczące akcji PKN ORLEN¹

Z siedzibą w Polsce	
BDM	mBank
BOŚ	PKO BP
BZ WBK	Vestor
Citi	Trigon

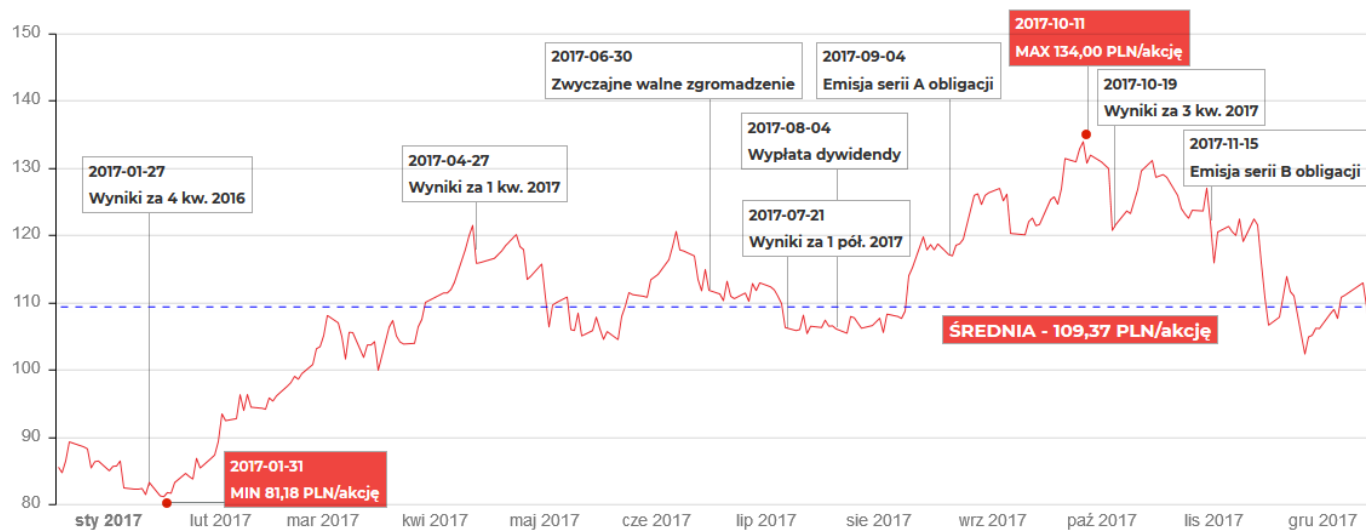
Z siedzibą poza Polską

Bank of America Merrill Lynch	Morgan Stanley
Concorde Securities	Raiffeisen
Erste	Renaissance Capital
Haitong Bank	Societe Generale
HSBC	UBS
Wood	

¹Według stanu na dzień 25 czerwca 2018 roku.

Aktualna lista rekomendacji wydanych dla akcji Spółki znajduje się na korporacyjnej stronie internetowej pod adresem www.orlen.pl.

Najważniejsze wydarzenia na tle notowań akcji PKN ORLEN w 2017 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Giełdy Papierów Wartościowych.

Notowania PKN ORLEN na GPW w latach 1999 – 2017

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Giełdy Papierów Wartościowych.

Notowania PKN ORLEN, WIG20 i WIG PALIWA na GPW w 2017 roku¹

¹Zmiana procentowa notowań PKN ORLEN, WIG 20 w stosunku do notowań z 30 grudnia 2016 roku.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Giełdy Papierów Wartościowych.

Znaczne pakiety akcji

W 2017 roku oraz do dnia autoryzacji niniejszego Sprawozdania nie było zmian w składzie akcjonariuszy posiadających ponad 5% udziału w kapitale zakładowym PKN ORLEN. Liczba akcji posiadana przez akcjonariuszy prezentowana jest na podstawie najbardziej aktualnych informacji posiadanych przez Spółkę.

Struktura akcjonariatu PKN ORLEN na 1 stycznia 2017 roku, na 31 grudnia 2017 roku oraz na dzień autoryzacji niniejszego Sprawozdania

Akcjonariusz	Liczba akcji i głosów na Walnym Zgromadzeniu (na 01.01.2017 [*])	Udział w kapitale zakładowym i ogólnej liczbie głosów na Walnym Zgromadzeniu (na 01.01.2017 [*])	Liczba akcji i głosów na Walnym Zgromadzeniu (na 31.12.2017 ^{**})	Udział w kapitale zakładowym i ogólnej liczbie głosów na Walnym Zgromadzeniu (na 31.12.2017 ^{**})	Liczba akcji i głosów na Walnym Zgromadzeniu (na dzień autoryzacji raportu ^{***})	Udział w kapitale zakładowym i ogólnej liczbie głosów na Walnym Zgromadzeniu (na dzień autoryzacji raportu ^{***})
Skarb Państwa	117 710 196	27,52%	117 710 196	27,52%	117 710 196	27,52%
Nationale-Nederlanden OFE	39 785 564	9,30%	33 000 000	7,72%	30 000 000	7,01%
Aviva OFE	31 257 000	7,31%	29 900 000	6,99%	28 300 000	6,62%
Pozostali	238 956 301	55,87%	247 098 865	57,77%	251 698 865	58,85%
Razem	427 709 061	100,00%	427 709 061	100,00%	427 709 061	100,00%

^{*}Zgodnie z informacjami z ZWZ PKN ORLEN zwołanego na 3 czerwca 2016 roku.

^{**}Zgodnie z informacjami z ZWZ PKN ORLEN zwołanego na 30 czerwca 2017 roku.

^{***}Zgodnie z informacjami z NWZ PKN ORLEN zwołanego na 2 lutego 2018 roku.

Specjalne uprawnienia kontrolne i prawa głosu

Wykonywanie prawa głosu oraz specjalne uprawnienia kontrolne zostały szczegółowo uregulowane w Statucie PKN ORLEN. Zgodnie z postanowieniami Statutu, jedna akcja PKN ORLEN daje prawo do jednego głosu na Walnym Zgromadzeniu Spółki. W Statucie Spółki prawo głosowania akcjonariuszy zostało ograniczone w ten sposób, że żaden z nich nie może wykonywać na Walnym Zgromadzeniu więcej niż 10% ogólnej liczby głosów, istniejących w Spółce w dniu odbywania Walnego Zgromadzenia.

Ograniczenie prawa głosowania nie dotyczy Skarbu Państwa oraz banku depozytowego, który na podstawie umowy ze Spółką wyemitował kwity depozytowe w związku z akcjami Spółki (w przypadku wykonywania przez ten podmiot prawa głosu z tych akcji Spółki). Akcjonariusze, których głosy podlegają kumulacji i redukcji, zwani są Zgrupowaniem. Zasady kumulacji i redukcji szczegółowo określa Statut Spółki. Akcjonariusze wchodzący w skład Zgrupowania nie mogą wykonywać prawa głosu z więcej niż 10% ogólnej liczby głosów istniejących w Spółce w dniu odbywania Walnego Zgromadzenia.

Jeżeli skumulowana liczba akcji zarejestrowana na Walnym Zgromadzeniu przez akcjonariuszy wchodzących w skład Zgrupowania przekracza 10% ogólnej liczby głosów w Spółce, to głosy wynikające z liczby posiadanych akcji podlegają redukcji, której zasady szczegółowo określa Statut Spółki. Ograniczenie prawa głosowania, o którym mowa powyżej nie dotyczy podmiotów zależnych od Skarbu Państwa.

Skarb Państwa jest uprawniony do powoływania i odwoływania jednego Członka Rady Nadzorczej. Ponadto jeden Członek Zarządu PKN ORLEN jest powoływany i odwoływany przez Radę Nadzorczą na wniosek Skarbu Państwa.

Dodatkowo zgodnie ze Statutem Spółki, tak długo, jak Skarb Państwa jest uprawniony do powoływania członka Rady Nadzorczej, uchwały w sprawie udzielenia zgody na dokonywanie czynności dotyczących: zbycia lub obciążenia w jakikolwiek sposób akcji albo udziałów następujących spółkach: Naftoport Sp. z o.o., Inowrocławskie Kopalnie Soli S.A. oraz w spółce, która zostanie utworzona w celu prowadzenia działalności w zakresie transportu rurociągowego paliw płynnych, wymagają głosowania za ich przyjęciem przez członka Rady Nadzorczej powołanego przez Skarb Państwa.

Specjalne uprawnienia dla akcjonariusza Skarbu Państwa wynikać mogą także z postanowień przepisów powszechnie obowiązujących, tj.:

- Ustawy z dnia 18 marca 2010 roku o szczególnych uprawnieniach ministra właściwego do spraw energii oraz ich wykonywaniu w niektórych spółkach kapitałowych lub grupach kapitałowych prowadzących działalność w sektorach energii elektrycznej, ropy naftowej oraz paliw gazowych.
- Ustawy z dnia 24 lipca 2015 roku o kontroli niektórych inwestycji.
- Ustawy z dnia 16 grudnia 2016 roku o zasadach zarządzania mieniem państwowym.

Polityka dywidendowa

Od pięciu lat Koncern realizuje politykę dywidendową w oparciu o wskaźniki i kondycję finansową oraz uwzględniającą plany rozwojowe. Propozycja podziału zysku Jednostki

Dominującej za 2017 rok została przedstawiona w pkt 9.2.8.6 Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego za 2017 rok.

Ratingi

W kwietniu 2017 roku agencja Moody's Investor Services podniosła rating PKN ORLEN z poziomu Baa3, do Baa2 odzwierciedlając znaczną poprawę sytuacji finansowej Grupy ORLEN, w tym konsekwentny proces oddłużania, dywersyfikacji źródeł finansowania i utrzymywania wskaźników finansowych na bezpiecznym poziomie. Agencja Fitch Ratings Ltd. utrzymała długoterminową ocenę kredytową PKN ORLEN na poziomie BBB- z perspektywą stabilną.

2.1.7. Nasza Działalność w 2017

↓ Badania i Rozwój Technologiczny

Rozwój segmentów operacyjnych, doskonałość operacyjna oraz B+R podnoszące wartość są kluczowymi elementami Strategii Grupy ORLEN na lata 2017-2021.

W 2017 roku rozpoczęto intensywne prace dotyczące Strategicznego Planu Rozwoju i Nowych Technologii (SPRINT) dla PKN ORLEN oraz Grupy ORLEN, którego efektem będzie długoterminowa (lata 2030+) wizja rozwoju aktywów produkcyjnych Koncernu.

PKN ORLEN realizował prace przygotowawcze w kierunku wydłużenia łańcucha wartości oraz doskonałości operacyjnej segmentu Downstream. W ramach projektów inwestycyjnych wykonano projekt bazowy i zakupiono licencję dla instalacji konwersyjnej Visbreaking, umożliwiającej pogłębienie przerobu ropy naftowej i uzyskanie wysokomarżowych frakcji z pozostałości próżniowej. Rozpoczęto proces zakupu licencji i projektu bazowego dla instalacji MaxEne do optymalizacji wsadów pomiędzy rafinerią a petrochemią zapewniającą poprawę uzysków i wzrost marż. Kontynuowano projekt Gassto, współfinansowany z programu sektorowego „**INNOCHEM**”, którego głównym celem jest rozwój technologii produkcji benzyny silnikowej przeznaczonej do długoterminowego magazynowania w kawernach solnych. W ramach „**INNOCHEM**” PKN ORLEN otrzymał dofinansowanie realizacji dwóch kolejnych projektów: opracowania technologii współwodornienia frakcji ropopochodnych z olejami roślinnymi lub tłuszczami zwierzęcymi pozwalającej na otrzymywanie wysokiej jakości biokomponentu, który będzie wykorzystany na potrzeby rozliczania NCW oraz wdrożenia zintegrowanego systemu monitorowania korozji, co przełoży się na podniesienie bezpieczeństwa procesowego oraz optymalizację ilości dozowanych środków antykorozyjnych. Rozpoczęto prace w międzynarodowym projekcie BioRECO2VER, którego celem jest zbadanie możliwości przekształcania dwutlenku węgla przez mikroorganizmy w związki używane do produkcji wartościowych produktów chemicznych, m.in. biotworzyw. Inicjatywa uzyskała dofinansowanie w ramach europejskiego Programu Horyzont 2020, największego w historii projektu finansowania badań naukowych i innowacji w Unii Europejskiej. Kontynuowano współpracę naukową w obszarze projektów badawczo-rozwojowych m.in. z Instytutem Chemii Przemysłowej, Politechniką Warszawską, Uniwersytetem Warszawskim, Instytutem Nafty i Gazu i Politechniką Gdańską. Ponadto PKN ORLEN realizując konsekwentnie strategię w zakresie Badań i Rozwoju (B+R) rozpoczął prace nad stworzeniem koncepcji rozbudowy infrastruktury badawczej poprzez budowę Centrum Badawczo-Rozwojowego w Płocku.

Grupa ORLEN Lietuva przeprowadzała analizę technologii pozwalających na ograniczenie ciężkich frakcji powstających w procesach produkcyjnych w odpowiedzi na nowe zastrzone regulacje dotyczące jakości ciężkiego oleju napędowego wydane przez Międzynarodową Organizację Morską – IMO (International Maritime Organization). Kontynuowano realizację projektów związanych z poprawą efektywności procesów produkcyjnych, m.in. zmodernizowano instalację Fluidalnego Krakingu Katalitycznego (FCC), co zapewni wzrost uzysków wysokomarżowych frakcji. Prowadzono projekty związane z ochroną środowiska, m.in. dotyczące redukcji pyłów z instalacji FCC, redukcji związków siarki (SO₂) i azotu (NO_x) w zakładowej elektrociepłowni oraz systemu monitoringu emisji na instalacjach FCC, odzysku siarki i wytwórni wodoru.

Grupa Unipetrol w obszarze rafineryjnym kontynuowała projekty badawcze związane z produkcją paliw silnikowych oraz przetwarzaniem frakcji ciężkich z przerobu ropy naftowej. Realizowane były również prace nad dostępnością i wdrożeniem odnawialnych źródeł energii w procesach produkcyjnych, a także poszukiwano potencjalnych źródeł surowców do produkcji z materiałów alternatywnych i pozostałości powstałych przy produkcji paliw silnikowych. W związku z przyszłymi wymogami związanymi z zawartością siarki w paliwach okrętowych rozpoczęto projekt dotyczący dalszej pogłębionej konwersji frakcji ciężkich. W obszarze petrochemicznym długotrwałe plany rozwojowe mają na celu poprawę jakości koszyka produktowego i efektywności produkcji. Do najważniejszych prac w tym zakresie należało sprawdzenie możliwości produkcji nowych chemikaliów z koncentratu naftalenowego, badania nad możliwościami zagospodarowania produktów pobocznych uzyskanych w procesie pirolizy oraz wykorzystania odnawialnych źródeł energii. Prowadzono także prace nad zabezpieczeniem wysokiej jakości wsadów do produkcji poliolefin, optymalizacją ich produkcji oraz wprowadzeniem nowych układów katalitycznych zgodnych z wymaganiami rozporządzenia REACH (Registration, Evaluation, Authorisation and Restriction of Chemicals).

ANWIL w ramach programu sektorowego „**INNOCHEM**” kontynuował prace badawcze nad innowacyjną technologią produkcji kompozytów ceramizujących na bazie PCW, których zastosowanie w budownictwie przyczyni się m.in. do zwiększenia odporności powłok kabli i przewodów na działanie ognia. Dodatkowo uzyskano dofinansowanie realizacji dwóch projektów dotyczących opracowania innowacyjnego systemu katalitycznego w procesie chlorowania etylenu oraz syntezy amoniaku. Celem projektów jest zwiększenie wydajności reakcji chemicznych oraz zredukowanie produktów ubocznych. W przypadku pomyślnie zakończonego etapu prac laboratoryjnych, projekty pozwolą na zwiększenie efektywności produkcji.

Grupa ORLEN Południe po analizie projektu bazowego i opracowaniu koncepcji programowo-przestrzennej przystąpiła do realizacji projektu rozwojowego „Konwersja gliceryny do glikolu 1,2 propylenowego”. Dodatkowo zakończony został projekt „Rozbudowy produkcji biodiesla do 250 tys. ton/rok” oraz kontynuowano prace dotyczące biopaliw II i III generacji. W ramach programu „**INNOCHEM**” kontynuowano projekt „Biodegradowalnych środków przeciwbrylających dla przemysłu nawozów sztucznych” oraz rozpoczęto realizację projektu „Opracowanie biotechnologicznej konwersji surowców pochodzenia organicznego do kwasu mlekowego z wykorzystaniem mikroorganizmów” obejmujący badania przemysłowe i prace rozwojowe.

ORLEN OIL prowadził prace badawcze związane głównie z wdrożeniem nowych i modyfikacją istniejących produktów oraz definiowaniem nowych kierunków rozwoju technologii środków smarnych. Opracowano i wdrożono technologie dla 34 nowych olejów i płynów eksploatacyjnych, zmodyfikowano 19 produktów.

ORLEN Upstream kontynuował zaangażowanie w projekty naukowo-badawcze w ramach programu „**Blue Gas**” – wspólnego przedsięwzięcia Narodowego Centrum Badań i Rozwoju oraz Agencji Rozwoju Przemysłu S.A. Działania koncentrowały się na opracowaniu i komercjalizacji technologii poszukiwawczo-wydobywczych. W 2017 roku podsumowano 5-letni okres działalności konsorcjum dla 6 realizowanych projektów. Dodatkowo zgromadzone zostały wnioski dające podstawę do ubiegania się o prawa patentowe dla wypracowanych rozwiązań.

↓ Segment Downstream

PRODUKCJA

	j.m.	Grupa ORLEN	Polska	Czechy	Litwa
Maksymalne moce przerobowe	mln t	35,2	16,3	8,7	10,2
Wykorzystanie mocy przerobowych	%	94	93	91	96
Uzysk produktów białych	%	78	79	79	75
Wykorzystanie mocy instalacji Olefin	%	78	75	83	-
Wykorzystanie mocy instalacji PTA	%	75	75	-	-

SPRZEDAŻ

	j.m.	Grupa ORLEN	Polska	Czechy	Litwa
OGÓŁEM	tys. t	32 925	17 159	7 112	8 654
Rafineria, w tym:	tys. t	27 772	13 953	5 165	8 654
Paliwa	tys. t	19 161	8 207	4 359	6 595
Frakcje ciężkie	tys. t	4 879	2 369	651	1 859
Pozostałe produkty rafineryjne	tys. t	3 732	3 377	155	200
Petrochemia, w tym:	tys. t	5 153	3 206	1 947	-
Olefiny	tys. t	868	716	152	-
Poliolefiny	tys. t	550	-	550	-
Benzen	tys. t	360	178	182	-
Tworzywa sztuczne	tys. t	391	300	91	-
Nawozy sztuczne	tys. t	1 081	897	184	-
PTA	tys. t	523	523	-	-
Pozostałe produkty petrochemiczne	tys. t	1 380	592	788	-

LOGISTYKA

	j.m.	Grupa ORLEN	Polska	Czechy	Litwa
Łączna długość wykorzystywanych sieci rurociągów	km	3 753	1 888	1 774	91
Długość wykorzystywanych sieci rurociągów surowcowych	km	1 695	930	674	91
Długość wykorzystywanych sieci rurociągów produktowych	km	2 058	958	1 100	-

ENERGETYKA

	j.m.	Polska	Czechy	Litwa
Zainstalowana moc elektryczna	MWe	889	112	160
Zainstalowana moc cieplna	MWt	2 567	766	1 040
Sprawność kotłów	%	93,0	88,8	92,0
Dostępność kotłów	%	91,6	75,5	90,5

¹Zainstalowana moc cieplna i elektryczna dotyczy Elektrociepłowni Płock i CCGT Włocławek. Sprawność i dostępność kotłów dla Elektrociepłowni Płock.

²Zainstalowana moc cieplna i elektryczna oraz sprawność i dostępność kotłów dla Elektrowni w Litwinowie.

Podstawowe wielkości finansowe segmentu Downstream

Segment Downstream, mln PLN	2017	2016	zmiana	zmiana %
1	2	3	4=(2-3)	5=(2-3)/3
Przychody segmentu, w tym:	75 241	60 094	15 147	25,2%
Sprzedaż zewnętrzna	61 425	49 202	12 223	24,8%
Sprzedaż między segmentami	13 816	10 892	2 924	26,8%
Koszty segmentu	(68 410)	(54 939)	(13 471)	(24,5%)
Pozostałe przychody/koszty operacyjne netto	854	1 640	(786)	(47,9%)
Udział w wyniku finansowym jednostek wycenianych metodą praw własności	247	298	(51)	(17,1%)
Zysk operacyjny wg LIFO powiększony o amortyzację (EBITDA LIFO) przed odpisami aktualizującymi¹⁾	8 720	8 107	613	7,6%
Zysk operacyjny wg LIFO powiększony o amortyzację (EBITDA LIFO)	8 701	8 325	376	4,5%
Zysk operacyjny powiększony o amortyzację (EBITDA)	9 500	8 410	1 090	13,0%
Zysk operacyjny wg LIFO (EBIT LIFO)	7 133	7 008	125	1,8%
Zysk operacyjny (EBIT)	7 932	7 093	839	11,8%
CAPEX	2 925	3 533	(608)	(17,2%)

¹⁾Odpisy netto aktualizujące wartość rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych

- 2017 rok w wysokości (19) mln PLN – obejmowały głównie odpisy w spółce ORLEN Asphalt (8) mln PLN i w Grupie Unipetrol w kwocie (6) mln PLN,

- 2016 rok w wysokości 218 mln PLN – obejmowały głównie rozwiązanie odpisu aktualizującego wartość aktywów rafineryjnych Grupy Unipetrol w kwocie 316 mln PLN oraz zawiązanie odpisów aktualizujących wartość aktywów ORLEN Oil w wysokości (55) mln PLN,

Główne aktywa produkcyjne Grupy ORLEN

▲ Maksymalne, roczne moce przerobowe (mln ton)

Źródło: Opracowanie własne.

GRUPA ORLEN

Łączne moce przerobowe rafinerii Grupy ORLEN na poziomie 35,2 mln ton.

Rafineria PKN ORLEN w Płocku stanowi jeden z najnowocześniejszych, zintegrowanych zakładów produkcyjnych w Europie Środkowo-Wschodniej o mocach przerobowych na poziomie 16,3 mln ton/rok. W obszarze produkcji petrochemicznej kluczowa instalacja Olefin posiada maksymalne moce wytwórcze około 700 tys. ton etylenu i około 380 tys. ton propylenu. Produkowane monomery stanowią wsad do produkcji polimerów w Basell ORLEN Polyolefins oraz PCW w ANWIL. PKN ORLEN posiada również nowoczesny Kompleks PX/PTA o mocach produkcyjnych około 690 tys. ton kwasu tereftalowego rocznie.

Pozostałe polskie rafinerie w ORLEN Południe zlokalizowane w Trzebini i Jedliczu specjalizują się w produkcji biokomponentów, baz olejowych, olejów opałowych, parafin hydrowy rafinowanych oraz prowadzą regenerację olejów przepracowanych.

Rafineria w ORLEN Lietuva w Możejkach o mocach produkcyjnych 10,2 mln ton/rok jest jedynym tego typu zakładem na rynku państw bałtyckich

(Litwa, Łotwa i Estonia).

Rafinerie z **Grupy Unipetrol zlokalizowane w Kralupach i Litwinovie** dysponują łącznymi mocami produkcyjnymi w wysokości 8,7 mln ton/rok. Grupa Unipetrol posiada również aktywa petrochemiczne o mocach produkcyjnych polimerów w wysokości około 600 tys. ton/rocznie (320 tys. ton polietylenu oraz około 280 tys. ton. polipropylenu). Realizowana jest również budowa nowej instalacji Polietylenu III o mocy około 270 tys. ton/rocznie, która umożliwi wyższe wykorzystanie instalacji Olefin oraz głębszą integrację produkcji petrochemicznej i rafinerijnej.

ANWIL we Włocławku jest jedynym wytwórcą polichloru winylu (PCW) w Polsce oraz jednym z największych producentów nawozów sztucznych i wodorotlenku sodu w Polsce. Potencjał produkcyjny wynosi około 1 160 tys. ton/rok nawozów azotowych, 560 tys. ton/rok PCW i granulatów oraz 360 tys. ton/rok wodorotlenku sodu.

Basell ORLEN Polyolefins w Płocku posiada instalacje o łącznych mocach wytwórczych na poziomie 820 tys. ton (420 tys. ton polietylenu i 400 tys. ton polipropylenu), a produkty dystrybuowane są zarówno w kraju, jak i na rynkach zagranicznych.

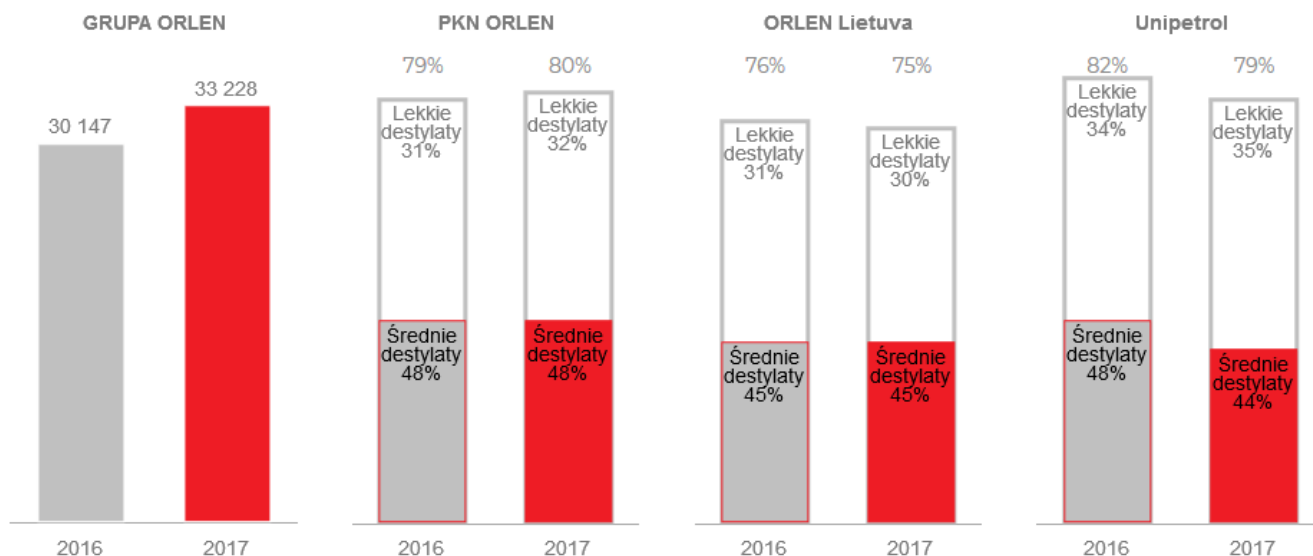
KONKURENCJA W EUROPIE ŚRODKOWOSCHODNIEJ

Do największych konkurentów Grupy ORLEN należą:

- Grupa Lotos z siedzibą w Gdańsku – druga co do wielkości rafineria w Polsce.
- Rafineria Mitteldeutschland w Leuna/Spergau położona w południowo-wschodnich Niemczech w odległości około 150 km od granicy polsko-niemieckiej, która jest najnowocześniejszą niemiecką rafinerią.
- Rafineria PCK w Schwedt położona na północny wschód od Berlina, w odległości około 20 km od granicy polsko-niemieckiej.
- Rafineria Slovnaft – zintegrowana grupa rafinerijno-petrochemiczna o dominującej pozycji w Republice Słowackiej, zlokalizowana w pobliżu Bratysławy.
- Rafineria Mozyr – wiodąca rafineria białoruska, położona w pobliżu granicy z Ukrainą.

Podstawowe parametry operacyjne

Przerób ropy i uzyski paliw

Źródło: Opracowanie własne.

Przerób ropy naftowej w Grupie ORLEN w 2017 roku osiągnął poziom **33,2 mln ton** – wzrost o **10,2% (r/r)**, w tym:

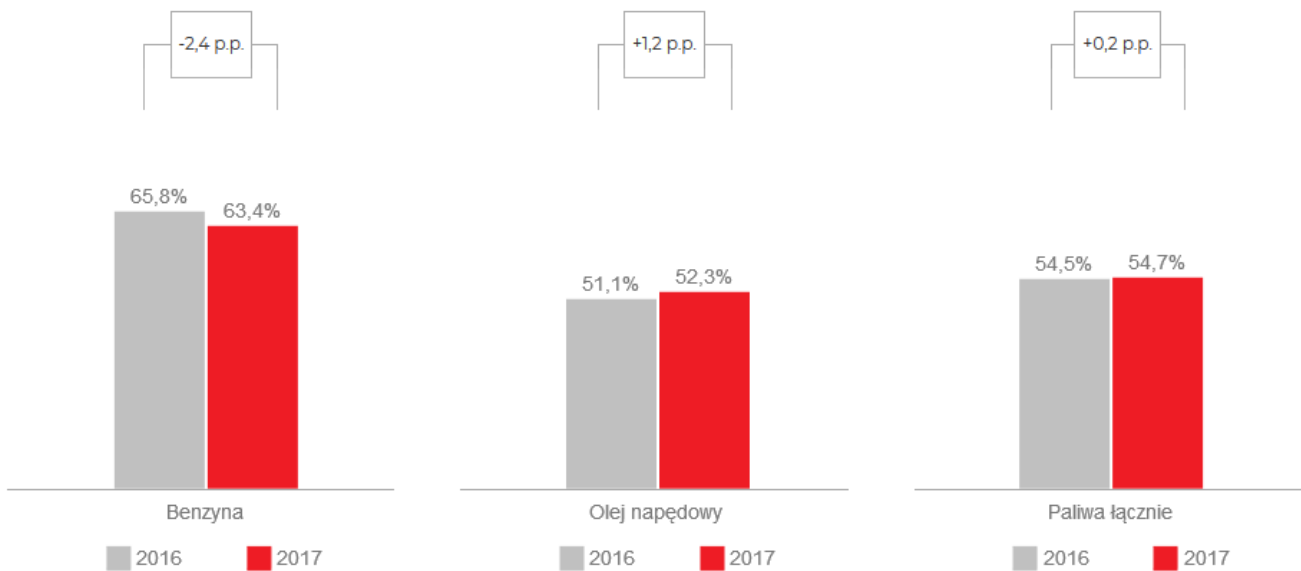
- **Polska o 0,6% (r/r)** w rezultacie zwiększonego zapotrzebowania rynkowego po ograniczeniu „szarej strefy” pomimo postojów remontowych. Wyższy uzysk paliw (r/r) głównie w efekcie wyższego wykorzystania rop niskosiarkowych w strukturze przerobu.
- **Czechy o 45,6% (r/r)** dzięki wyższej (r/r) dostępności instalacji do produkcji etylenu (Steam Cracker) i Fluidalnego Krakingu Katalitycznego, które miały postoje remontowe w poprzednim okresie. Niższy uzysk paliw (r/r) wynikający z nieplanowanych postojów i braku konieczności dociążania instalacji rafinerijnych w okresie awaryjnego postoju instalacji Steam Cracker w roku 2016.
- **Litwa o 5,3% (r/r)** w efekcie poprawy sytuacji rynkowej pozwalającej na wyższą sprzedaż produktów. Niższy uzysk paliw (r/r) w rezultacie planowanego, cyklicznego postoju remontowego rafinerii z 2 kwartału 2017 roku.

UDZIAŁY RYNKOWE GRUPY ORLEN W SEGMENTCIE DOWNSTREAM

Hurt rafinerijny

W 2017 roku Grupa ORLEN prowadziła hurtową sprzedaż produktów rafinerijnych na terenie Polski, Czech, Niemiec, Słowacji, Węgier, Austrii, Litwy, Łotwy, Estonii, Finlandii i Ukrainy oraz drogą morską do terminali przeładunkowych Europy Zachodniej. Do rynków macierzystych Grupy ORLEN należą rynek polski, litewski i czeski. Grupa ORLEN posiada bogate portfolio produktów rafinerijnych, m.in. benzyna, olej napędowy, paliwo lotnicze Jet A-1, olej opałowy lekki i ciężki, asfalty, oleje silnikowe oraz szeroką gamę pozostałych produktów rafinerijnych i petrochemicznych.

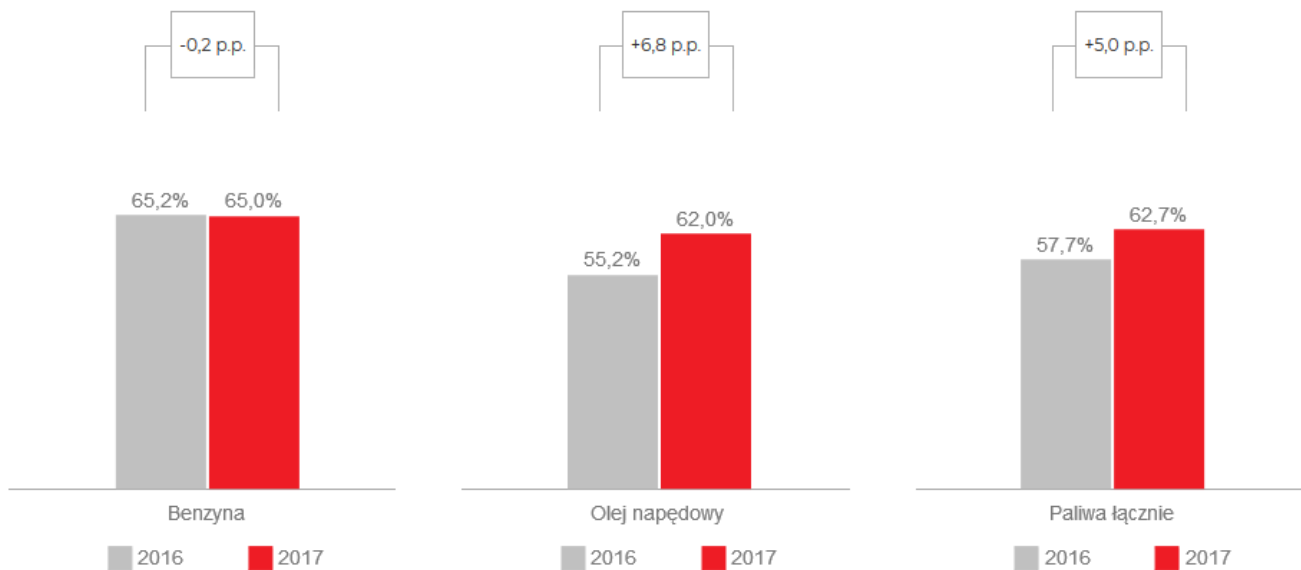
Udział w rynku paliw w Polsce

Źródło: Opracowanie własne.

- Grupa ORLEN jest liderem sprzedaży paliw na rynku polskim.
- Wzrost udziału rynkowego w sprzedaży oleju napędowego Grupy ORLEN na rynku polskim o 1,2 p.p. (r/r) w efekcie realizacji ambitnych planów sprzedażowych i sukcesu strategii przejmowania wolumenów „szarej strefy” oraz intensyfikacji importu.
- Zmniejszenie udziału w rynku sprzedaży benzyny o (2,4) p.p. – pomimo zwiększenia wolumenu sprzedaży benzyny tempo wzrostu było niższe od rozwoju rynku głównie w efekcie agresywnej polityki cenowej konkurencji wynikającej ze strukturalnej nadpodaży produktu w regionie.

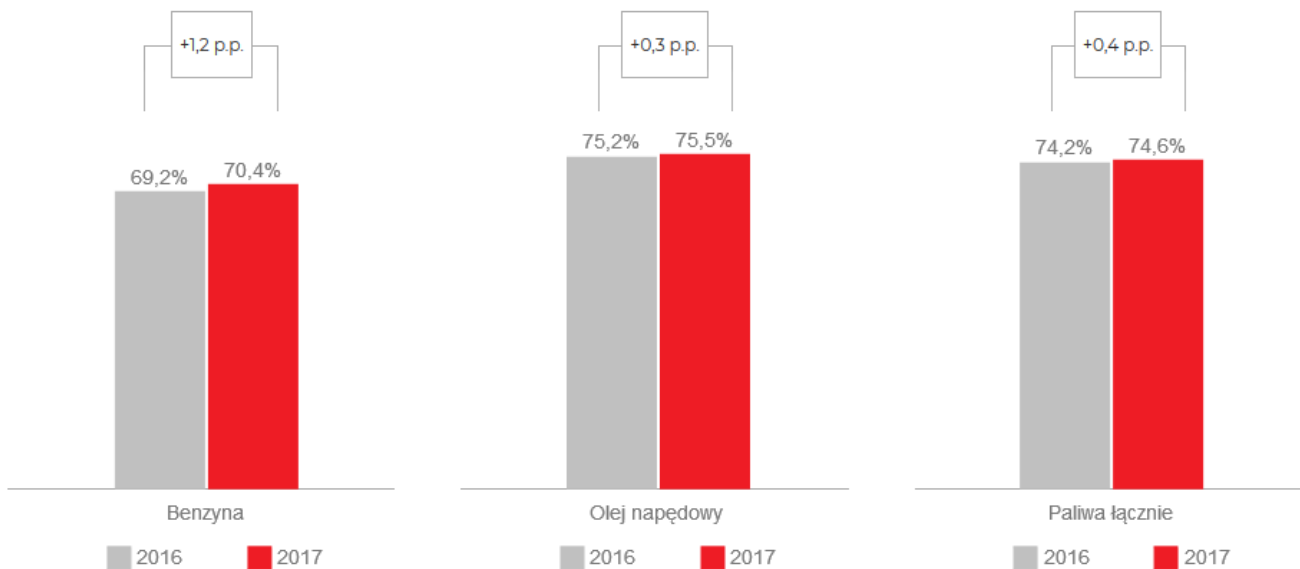
Udział w rynku paliw w Czechach

Źródło: Opracowanie własne.

- Grupa ORLEN jest liderem sprzedaży paliw na rynku czeskim.
- Wzrost udziału w rynku oleju napędowego o 6,8 p.p. w rezultacie zwiększonej dostępności instalacji produkcyjnych.
- Nieznaczny spadek udziału w rynku sprzedaży benzyny o (0,2) p.p.

Udział w rynku paliw krajów bałtyckich

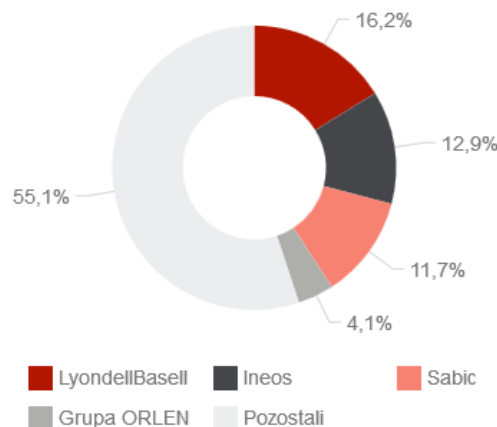
Źródło: Opracowanie własne.

- Umocnienie pozycji lidera na rynkach bałtyckich, pomimo silnej konkurencji cenowej ze strony dostawców fińskich, białoruskich i rosyjskich.
- Wzrost udziału w rynku sprzedaży benzyny o 1,2 p.p. oraz w rynku oleju napędowego o 0,4 p.p.

Hurt petrochemiczny

Grupa ORLEN jest największą firmą petrochemiczną w regionie Europy Środkowo-Wschodniej, jedynym producentem monomerów i polimerów na rynku polskim oraz większości produktów petrochemicznych na rynku czeskim.

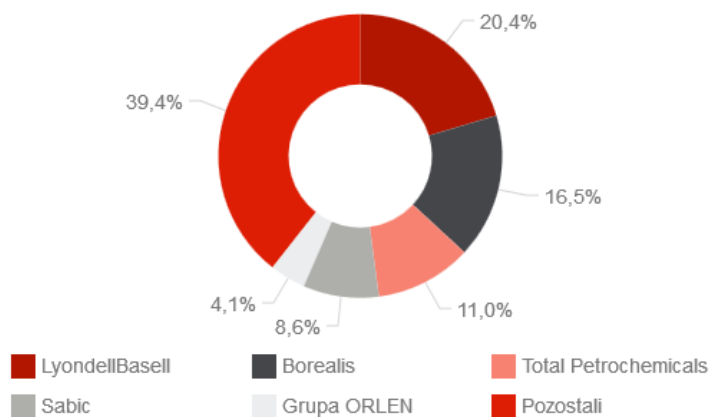
Producenci polietylenu w Europie

Źródło: Opracowanie własne na podstawie POLYGLOBE.

- Moce produkcyjne polietylenu wysokiej i niskiej gęstości w Europie na poziomie około 13 567 tys. ton/rok.
- Lyondell Basell Industries – największy producent polietylenu o zdolnościach produkcyjnych około 2 195 tys. ton/rok (z uwzględnieniem 50% udziału w spółce Basell ORLEN Polyolefins Sp. z o.o. (BOP) i aktywami produkcyjnymi w Niemczech, Francji i Polsce).
- Ineos Olefins & Polymers Europa o mocach produkcyjnych około 1 745 tys. ton/rok i aktywami w Belgii, Francji, Niemczech, Włoszech i Norwegii oraz Sabc – moce około 1 590 tys. ton/rok i aktywami w Niemczech, Holandii i Wielkiej Brytanii.
- Łączne moce produkcyjne Grupy ORLEN z zakładami w Polsce i Czechach (z uwzględnieniem 50% udziału w BOP) wynoszą około 555 tys. ton/rok.
- Grupa ORLEN na rynku czeskim realizuje budowę nowej instalacji Polietylenu III o mocach około 270 tys. ton/rok.

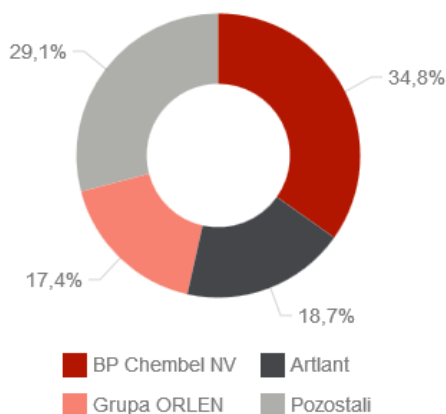
Producenci polipropylenu w Europie

Źródło: Opracowanie własne na podstawie POLYGLOBE.

- Moce produkcyjne polipropylenu w Europie kształtują się na poziomie około 11 609 tys. ton/rocznie.
- Lyondell Basell Industries posiada zdolności produkcyjne na poziomie około 2 365 tys. ton/rok (z uwzględnieniem 50% udziału w spółce BOP) i aktywa w Niemczech, Francji, Włoszech, Hiszpanii, Wielkiej Brytanii i Polsce.
- Borealis z mocami produkcyjnymi około 1 920 tys. ton/rok i aktywami zlokalizowanymi w Belgii, Niemczech, Austrii i Finlandii oraz Total Petrochemicals – moce produkcyjne około 1 280 tys. ton/rok i aktywa zlokalizowane w Belgii i Francji.
- Łączne moce produkcyjne Grupy ORLEN z zakładami w Polsce i Czechach (z uwzględnieniem 50% udziału w BOP) wynoszą około 480 tys. ton/ rok.

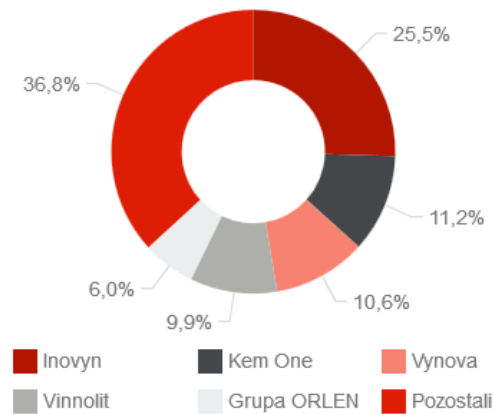
Producenci PTA w Europie

Źródło: Opracowanie własne na podstawie PCI.

- Produkcja PTA w 2017 roku w Europie wyniosła około 2 663 tys. ton/rok.
- BP Chembel NV – największy producent PTA o mocach 1 400 tys. ton/rok z aktywami zlokalizowanymi w Belgii.
- Artlant z zakładami w Portugalii o nominalnych mocach około 750 tys. ton/rok – z uwagi na długotrwałe wyłączenie instalacji produkcyjnych od III kwartału 2014 wielkość produkcji jest ograniczona.
- PKN ORLEN jako jedyny w Europie posiada instalacje produkcyjne w pełni zintegrowane z produkcją paraksyleny i dysponuje mocami produkcyjnymi na poziomie 690 tys. ton/rok.

Producenci PCW w Europie

Źródło: Opracowanie własne na podstawie raportu Petrochemical Market Dynamics, Vinyl – 2017, Październik 2017 (Nexant).

- Nominalne zdolności produkcyjne PCW w Europie wynoszą 7 855 tys. ton/rocznie.
- Wiodący producent PCW w Europie – spółka Inovyn powstała z połączenia Ineos Chlor i Solvay i posiada moce produkcyjne 2 005 tys. ton/rok.
- Kolejni producenci Kem One, Vynova, Vinnolit posiadają zdolności produkcyjne PCW szacowane odpowiednio na 882 tys. ton/rok, 830 tys. ton/rok i 780 tys. ton/rok.
- Po pięcioletnim okresie postoju Karpatneftekhim, z nominalnymi mocami produkcyjnymi około 300 tys. ton/rok, w połowie 2017 roku wznowił produkcję.
- Grupa ORLEN z instalacjami w ANWIL i Spolanie i zdolnościami 475 tys. ton/rok zajmuje 5 pozycję na europejskim rynku tworzyw sztucznych.
- Głównymi konkurentami ANWIL na rynku europejskim PCW są spółki Inovyn i Vynova, a na rynku krajowym spółka BorsodChem.

AKTYWA LOGISTYCZNE GRUPY ORLEN

Infrastruktura logistyczna stanowi jeden z kluczowych elementów przewagi konkurencyjnej Grupy ORLEN.

Grupa ORLEN wykorzystuje sieć uzupełniających się elementów infrastruktury: terminale paliw, lądowe i morskie bazy przeładunkowe, sieci rurociągów, a także transport kolejowy oraz cysternami samochodowymi.

W 2017 roku transport rurociągowy był podstawową formą przesyłu surowców i produktów Grupy ORLEN. Łączna długość wykorzystywanych sieci rurociągów produktowych i surowcowych, należących do podmiotów zewnętrznych oraz własnych w Polsce, Czechach i na Litwie, wynosiła prawie 3,8 tys. km (2,1 tys. km to rurociągi produktowe a 1,7 tys. km, to rurociągi surowcowe).

Na **rynku polskim** PKN ORLEN do transportu produktów paliwowych korzysta z 620 km rurociągów należących do Przedsiębiorstwa Eksploatacji Rurociągów Naftowych S.A. oraz infrastruktury własnej o łącznej długości 338 km, składającej się z dwóch odcinków Płock – Ostrów Wielkopolski – Wrocław o długości 319 km oraz Wielowieś – Góra o długości 19 km. Transport ropy naftowej odbywa się głównie poprzez sieć rurociągów należących do Przedsiębiorstwa Eksploatacji Rurociągów Naftowych S.A. o łącznej długości 887 km, a także rurociągiem własnym o długości 43 km łączącym miejscowości Góra i Żółwiniec (połączenie z rurociągiem PERN S.A.).

Na potrzeby operacyjne w zakresie przyjęcia, magazynowania, wydania i przeładunku paliw w 2017 roku Grupa ORLEN na terenie Polski wykorzystywała łącznie 24 obiekty – terminale własne, terminale będące własnością podmiotów z Grupy ORLEN oraz bazy podmiotów trzecich. Łączna pojemność magazynowa w ramach infrastruktury własnej oraz zawartych umów wynosiła na koniec 2017 roku ponad 7 mln m³.

W grudniu 2017 roku PKN ORLEN S.A. włączył do swojej infrastruktury logistycznej Terminal Paliw w Trzebinii, co zakończyło proces centralizacji aktywów logistyki pierwotnej w ramach PKN ORLEN.

W 2017 roku na **rynku czeskim** Grupa ORLEN korzystała z 1 774 km rurociągów (1 100 km rurociągów produktowych firmy ČEPRO i 674 km rurociągów surowcowych firmy MERO) oraz z 12 baz magazynowo-dystrybucyjnych należących do państwowego operatora ČEPRO, a także 3 terminali własnych.

Głównym składnikiem infrastruktury logistycznej, będącym obecnie w użytkowaniu na **rynku litewskim**, jest rurociąg surowcowy o długości 91 km, łączący terminal w Butyndze z rafinerią w Możejkach. Zarówno terminal, jak i rurociąg są własnością ORLEN Lietuva.

Na **rynku niemieckim** ORLEN Deutschland wykorzystuje pojemności magazynowo-dystrybucyjne zlokalizowane w siedmiu bazach należących do podmiotów zewnętrznych. Dostawy produktów do stacji paliw realizowane są transportem samochodowym.

Struktura transportu i infrastruktura logistyczna wykorzystywana przez Grupę ORLEN w Europie

Struktura transportu w Grupie ORLEN w 2017 roku

Rurociągi

Kolej

Cysterny

	Polska	Czechy	Niemcy	Litwa
Rurociągi	50%	40%		
Kolej	27%	22%	4%	94%
Cysterny	23%	38%	96%	6%

- GŁÓWNE RAFINERIE GRUPY ORLEN
- TERMINALE PALIW PKN ORLEN
- BAZY PERN S.A.
- KAWERNY IKS SOLINO
- BAZY INNYCH PODMIOTÓW
- RUROCIĄGI SUROWCOWE PERN 'PRZYJAŻŃ'
- RUROCIĄGI PRODUKTOWE PERN 'PRZYJAŻŃ'
- RUROCIĄGI PRODUKTOWE PKN ORLEN
- RUROCIĄGI SUROWCOWE PKN ORLEN
- BAZY MAGAZYNOWE ČEPRO
- RUROCIĄGI PRODUKTOWE ČEPRO
- RUROCIĄGI SUROWCOWE MERO
- RUROCIĄGI SUROWCOWE
- RUROCIĄGI WYŁĄCZONE Z EKSPLOATACJI
- BAZY MAGAZYNOWE

Źródło: Opracowanie własne.

ENERGETYKA

Grupa ORLEN jest znaczącym producentem energii elektrycznej i ciepłej, wykorzystywanej w dużej części na własne potrzeby produkcyjne. Jest również jednym z największych odbiorców gazu w Polsce i aktywnym uczestnikiem procesu liberalizacji rynku gazu.

Zgodnie z założeniami Strategii Grupy ORLEN realizowane są projekty modernizacji istniejących źródeł wytwórczych oraz nowe inwestycje w postaci bloków gazowo-parowych CCGT. Grupa ORLEN aktualnie posiada bloki energetyczne w trzech krajach. W Polsce zlokalizowane są w Płocku, Włocławku, Jedliczu oraz Trzebnia, w Czechach w Litwinovie, Spolanie, Kolinie i Pardubicach oraz na Litwie w Możejках.

Aktywa energetyczne i ich parametry techniczne w Grupie ORLEN

Aktywa energetyczne

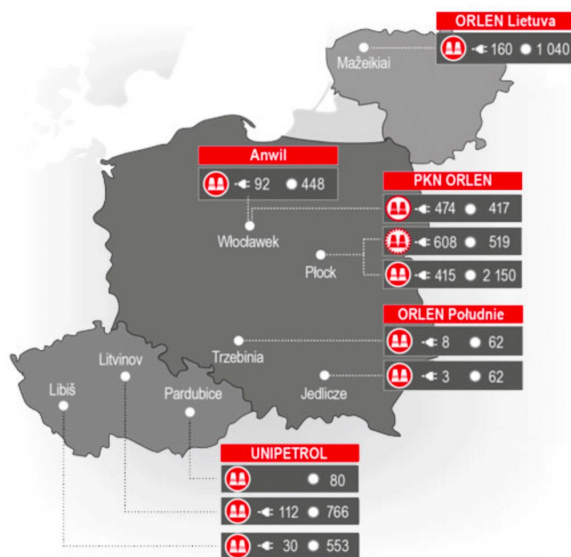
☛ Łączna moc energetyczna [MWe]

● Łączna moc cieplna [MWt]

⚡ Elekciepłownie

⚡ CCGT Włocławek

⚡ CCGT Płock (Inwestycja w trakcie realizacji)

Źródło: Opracowanie własne.

Elektrociepłownie („EC”)

- **EC w PKN ORLEN w Płocku** jest największą pod względem mocy zainstalowanej elektrociepłownią przemysłową w Polsce i jedną z największych w Europie, wytwarzającą ciepło i energię elektryczną w procesie wysokosprawnej kogeneracji. EC jest podstawowym dostawcą ciepła zawartego w parze i wodzie grzewczej oraz energii elektrycznej wykorzystywanych na potrzeby instalacji produkcyjnych, oraz na potrzeby odbiorców zewnętrznych. W listopadzie 2017 roku został przekazany do eksploatacji nowy turbozespół upustowo-przeciwprężny o mocy 70 MW – łączna moc zainstalowana energii elektrycznej wzrosła do poziomu 415 MW po uwzględnieniu zabudowy nowego Turbogeneratora TG7. Kotły w Zakładowej Elektrociepłowni opalane są ciężkim olejem opałowym pochodzącym z destylacji ropy oraz uzupełniająco gazem.
- **EC Grupy ORLEN Południe w Trzebinie** zabezpiecza pełne potrzeby cieplne w parze i wodzie oraz częściowo potrzeby w zakresie energii elektrycznej zakładu. Podstawowym paliwem wykorzystywanym w EC jest miał węglowy.
- **EC Grupy ORLEN Południe w Jedliczu** jest podstawowym źródłem produkcji ciepła w parze technologicznej dla zakładu przy wykorzystaniu głównie miału węglowego.
- **EC ANWIL** jest obecnie wykorzystywana w ramach uzupełniania bilansu ciepła i nie produkuje energii elektrycznej. ANWIL w procesach technologicznych wykorzystuje przede wszystkim parę technologiczną z uruchomionej w połowie 2017 roku, zasilanej gazem, elektrociepłowni CCGT Włocławek należącej do PKN ORLEN.
- **EC w Litwinowie** w Grupie Unipetrol bazuje na węglu brunatnym, a aktywa energetyczne podlegają procesom modernizacyjnym.
- **Elektrociepłownia w Spolanie** opalana jest głównie węglem brunatnym.
- **EC Paramo** składa się z dwóch zakładów produkcyjnych w Kolinie i Pardubicach opalanych gazem ziemnym.
- **EC w ORLEN Lietuva** stanowi źródło pary technologicznej dla procesów produkcyjnych i opalana jest głównie ciężkim olejem opałowym i gazami rafineryjnymi.

Bloki gazowo-parowe CCGT

- **CCGT Włocławek** – blok gazowo-parowy o mocy 474 MWe. W 2017 roku wyprodukowano ponad 2,08 TWh energii elektrycznej oraz dostarczono do spółki ANWIL blisko 1 200 000 GJ ciepła w parze technologicznej. Elektrociepłownia, prowadząc skojarzoną produkcję energii elektrycznej i ciepła nie tylko zabezpiecza wewnętrzne potrzeby Grupy ORLEN, ale także stała się aktywnym uczestnikiem rynku, ściśle współpracującym z PSE. Dzięki stosunkowo dużej mocy zainstalowanej oraz wysokiej elastyczności bloku, realizowane są również usługi systemowe dla PSE, które aktywnie wspierają stabilność krajowego systemu elektroenergetycznego.
- **CCGT Płock** – blok gazowo-parowy o mocy 608 MWe. W dniu 14 września 2017 roku miał miejsce początek gorącego rozruchu CCGT tzw.: „First Fire”, a 17 września 2017 roku synchronizacja CCGT Płock z krajową siecią elektroenergetyczną. W listopadzie blok osiągnął obciążenie podstawowe około 600 MWe. W grudniu pierwsza para i energia elektryczna trafiła do Zakładu Produkcyjnego w Płocku. Do tego czasu blok wyprodukował około 1TWh energii elektrycznej.

Nadwyżki energii elektrycznej z nowych aktywów CCGT są sprzedawane na hurtowym rynku energii, jak i do odbiorców końcowych.

SPRZEDAŻ WOLUMENOWA SEGMENTU DOWNSTREAM

W 2017 roku sprzedaż Grupy ORLEN w segmencie Downstream przekroczyła rekordowy poziom z roku 2016. Łączna sprzedaż Grupy ORLEN wyniosła 32 925 tys. ton i była wyższa o 7,2% (r/r) dzięki wyższym wolumenom rafineryjnym o 5,0% (r/r) oraz petrochemicznym o 20,7% (r/r).

Wzrost sprzedaży paliw w segmencie Downstream odzwierciedla wpływ utrzymujących się korzystnych warunków rynkowych, w tym efektów wprowadzania, począwszy od sierpnia 2016 roku, regulacji ograniczających wpływ tzw. szarej strefy w sprzedaży paliw w Polsce.

Największy wpływ na wolumeny sprzedaży miały średnie destylaty, których sprzedaż wzrosła o 7,1% (r/r). Główną siłą napędową wzrostów była sprzedaż oleju napędowego na rynku polskim, na którym osiągnięto historycznie wysokie wyniki.

Brak ograniczeń produkcyjnych związanych z niedostępnością instalacji do produkcji etylenu w Grupie Unipetrol oraz cykliczny postój remontowy instalacji olefin z 2016 roku pozwoliły na znaczny wzrost wolumenów sprzedaży w obszarze produktów petrochemicznych.

Grupa ORLEN osiągnęła również wyższą (r/r) sprzedaż tworzyw sztucznych oraz porównywalne wolumeny nawozów pomimo postojów remontowych instalacji produkcyjnych.

Niższa sprzedaż PTA była efektem zmniejszenia mocy produkcyjnych instalacji przed planowanym na 2018 rok postojem remontowym.

Sprzedaż Grupy ORLEN w segmencie Downstream [mln PLN/ tys. ton]

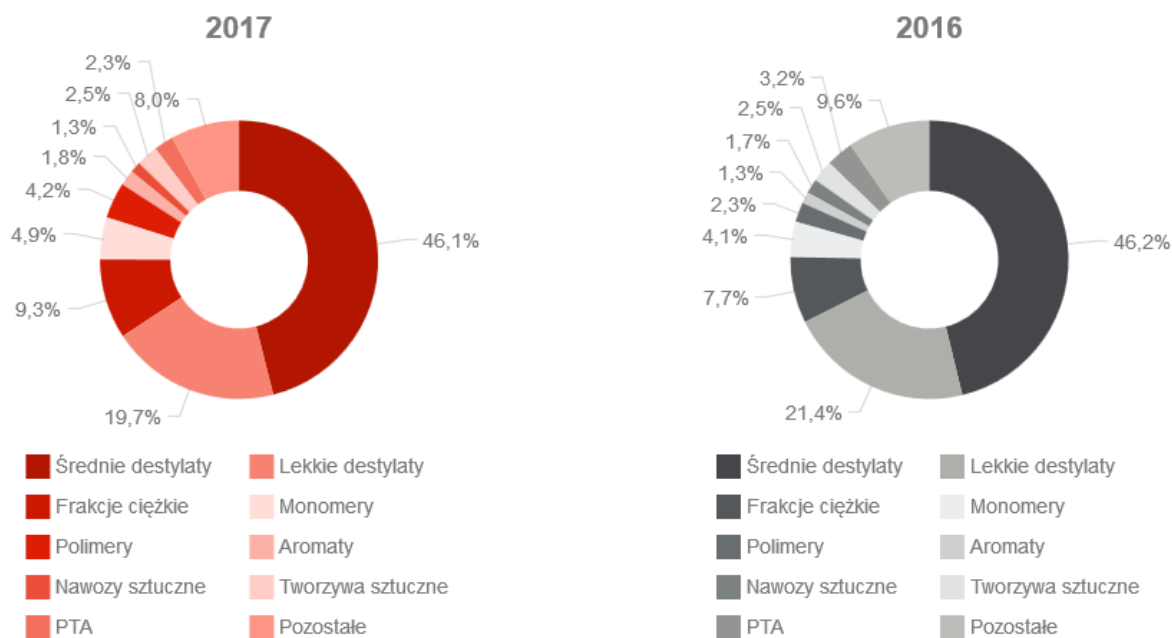
Sprzedaż	2017		2016		zmiana %	
	Wartość	Wolumen	Wartość	Wolumen	6=(2-4)/4	7=(3-5)/5
1	2	3	4	5	6=(2-4)/4	7=(3-5)/5
Lekkie destylaty ¹	12 071	5 818	10 513	5 766	14,8%	0,9%
Średnie destylaty ²	28 325	13 343	22 714	12 459	24,7%	7,1%
Fracje ciężkie ³	5 691	4 879	3 786	4 334	50,3%	12,6%
Monomery ⁴	2 994	868	2 025	681	47,9%	27,5%
Polimery ⁵	2 557	550	1 135	245	125,3%	124,5%
Aromaty ⁶	1 100	360	625	248	76,0%	45,2%
Nawozy sztuczne ⁷	805	1 081	821	1 089	(1,9%)	(0,7%)
Tworzywa sztuczne ⁸	1 466	391	1 218	351	20,4%	11,4%
PTA	1 399	523	1 571	605	(10,9%)	(13,6%)
Pozostałe ⁹	5 017	5 112	4 794	4 930	4,7%	3,7%
Razem	61 425	32 925	49 202	30 708	24,8%	7,2%

¹Benzyna, LPG / ²Olej napędowy, lekki olej opałowy, paliwo lotnicze / ³Ciężki olej opałowy, asfalt, oleje / ⁴Etylen, propylen / ⁵Polietylen, polipropylen / ⁶Benzen, toluen, paraksylen, ortoksylen / ⁷Canwil, siarczan amonu, saletra amonowa, pozostałe nawozy / ⁸PCW,

granulat PCW / ⁹Pozostałe obejmują głównie: solankę, sól wypadową, destylaty próżniowe, aceton, amoniak, butadien, fenol, gazy techniczne, glikole, kaprolaktam, ług sodowy oraz siarkę. Dodatkowo w ujęciu wartościowym przychody ze sprzedaży usług segmentu

i materiałów.

Struktura przychodów ze sprzedaży Grupy ORLEN w segmencie Downstream

W latach 2015-2017 Grupa ORLEN nie zidentyfikowała wiodących klientów, z którymi zrealizowała by indywidualnie przychody ze sprzedaży przekraczające poziom 10% łącznych przychodów ze sprzedaży Grupy ORLEN.

RYNKI ZBYTU I UDZIAŁY RYNKOWE

Podstawowe rynki macierzyste (wg kraju siedziby spółki realizującej sprzedaż) i podmioty prowadzące działalność hurtową

Podstawowe rynki macierzyste

Rynek krajów bałtyckich:

AB ORLEN Lietuva
ORLEN Latvija SIA (Łotwa)
ORLEN Eesti OU (Estonia)

Rynek czeski:

Unipetrol RPA s.r.o.
Paramo a.s.
Unipetrol Slovensko s.r.o.
Unipetrol Deutschland GmbH
Butadien Kralupy a.s.
Unipetrol RPA Hungary Kft.
ORLEN Asphalt Ceska
Republika s.r.o.
Spolana a.s.

Rynek polski:

PKN ORLEN S.A.
ORLEN Paliwa sp. z o.o.
ANWIL S.A.
ORLEN Południe S.A.
ORLEN Asphalt Sp. z o.o.
ORLEN Oil Sp. z o.o.
IKS SOLINO S.A.
Petrolot Sp. z o.o.
Ship-Service S.A.

Źródło: Opracowanie własne.

Sprzedaż wolumenowa na rynkach macierzystych¹ Grupy ORLEN w segmencie Downstream [tys. ton]

Sprzedaż	2017	2016	zmiana	zmiana %
1	2	3	4=(2-3)	5=(2-3)/3
Polska	17 159	15 173	1 986	13,1%
Kraje bałtyckie	8 654	9 114	(460)	(5,0%)
Czechy	7 112	6 421	691	10,8%
Razem	32 925	30 708	2 217	7,2%

¹wg kraju siedziby spółki realizującej sprzedaż.

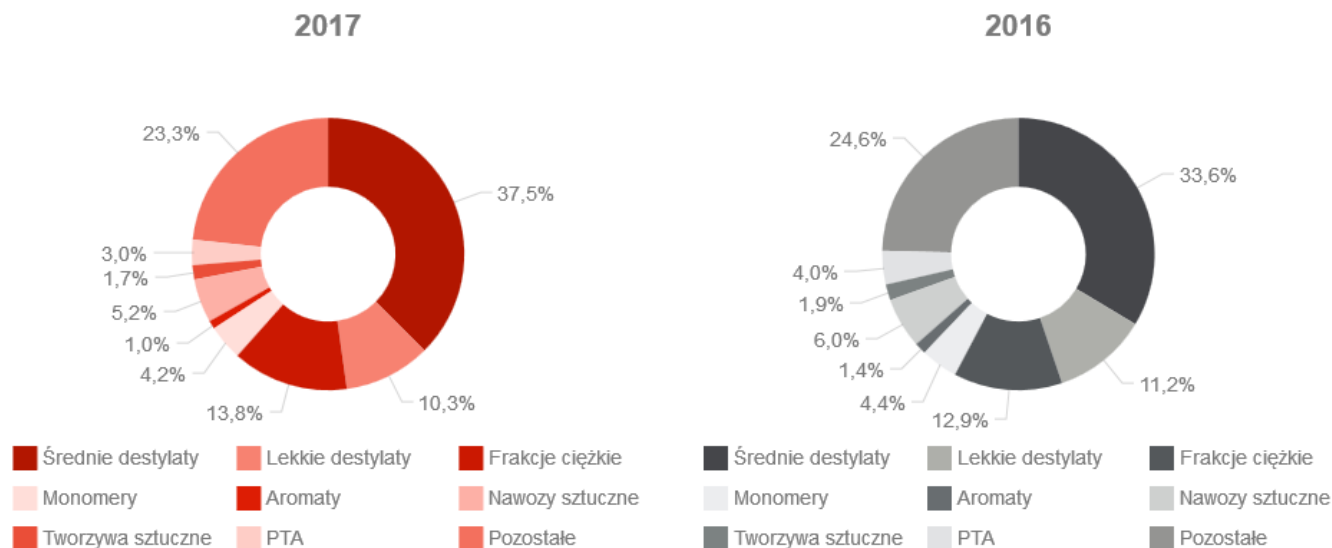
Rynek polski

Rok 2017 przyniósł znaczne ożywienie polskiej gospodarki. Według danych EUROSTAT polska gospodarka w 2017 roku urosła o 1,7 p.p. (r/r) do poziomu 4,6%. Solidne podstawy ekonomiczne polskiej gospodarki przełożyły się na wzrost potrzeb transportowych, co w połączeniu z dobrą koniunkturą na rynku pracy przejawiającą się spadkiem stopy bezrobocia z 8,2% do dawno nienotowanego poziomu 6,6% oraz stabilnym poziomem inflacji wpłynęło na rekordową konsumpcję paliw. Według Agencji Rynku Energii w 2017 roku krajowa konsumpcja benzyn zwiększyła się o 7,9% (r/r), a oleju napędowego o 19,0% (r/r). Główną przyczyną tak skokowego wzrostu zużycia paliw był efekt, wprowadzonego w sierpniu 2016 roku, pakietu paliwowego i eliminacja nieuczciwej konkurencji działającej w tzw. szarej strefie.

Sprzedaż wolumenowa Grupy ORLEN w segmencie Downstream na rynku polskim [tys. ton]

Sprzedaż	2017	2016	zmiana	zmiana %
1	2	3	4=(2-3)	5=(2-3)/3
Lekkie destylaty	1 773	1 704	69	4,0%
Średnie destylaty	6 434	5 104	1 330	26,1%
Frakcje ciężkie	2 369	1 961	408	20,8%
Monomery	716	661	55	8,3%
Aromaty	178	212	(34)	(16,0%)
Nawozy sztuczne	897	914	(17)	(1,9%)
Tworzywa sztuczne	300	284	16	5,6%
PTA	523	605	(82)	(13,6%)
Pozostałe	3 969	3 728	241	6,5%
Razem	17 159	15 173	1 986	13,1%

Struktura sprzedaży wolumenowej Grupy ORLEN w segmencie Downstream na rynku polskim

Sprzedaż Grupy ORLEN w całym segmencie Downstream na rynku polskim osiągnęła w 2017 roku poziom o 13,1% wyższy (r/r) i wyniosła 17 159 tys. ton. Najlepsze rezultaty osiągnięto w obszarze średnich destylatów, których wolumeny wzrosły o 26,1% (r/r), głównie dzięki wyższej sprzedaży oleju napędowego oraz paliwa lotniczego Jet A-1 odpowiednio o: 28,2% i 30,7% (r/r).

Skokowy wzrost konsumpcji oleju napędowego obserwowany w latach 2016 i 2017 spowodował zasadniczą zmianę bilansu polskiego rynku paliwowego – znaczny wzrost deficytu oleju napędowego. W odpowiedzi na wyzwania rynkowe wykorzystano synergie w zakresie produkcji i przepływu produktów w ramach Grupy ORLEN. Dostarczenie na rynek polski znacznie wyższych wolumenów nie byłoby możliwe bez adekwatnej polityki importowej.

W 2017 roku Grupa ORLEN zakupiła rekordowy wolumen oleju napędowego z zagranicy, stając się liderem w zakresie importu paliw płynnych na rynek polski.

Wzrost sprzedaży lekkich destylatów o 4,0% (r/r) został osiągnięty dzięki intensyfikacji sprzedaży LPG o 33,1% (r/r). Sprzedaż ciężkich frakcji wzrosła o 20,8% (r/r) w rezultacie wyższych wolumenów ciężkiego oleju opałowego i asfaltów.

Grupa ORLEN zgodnie z obowiązującą strategią będzie dążyć do umacniania pozycji lidera na rynku polskim i powiększania udziałów rynkowych.

Rynki operacyjne ORLEN Lietuva

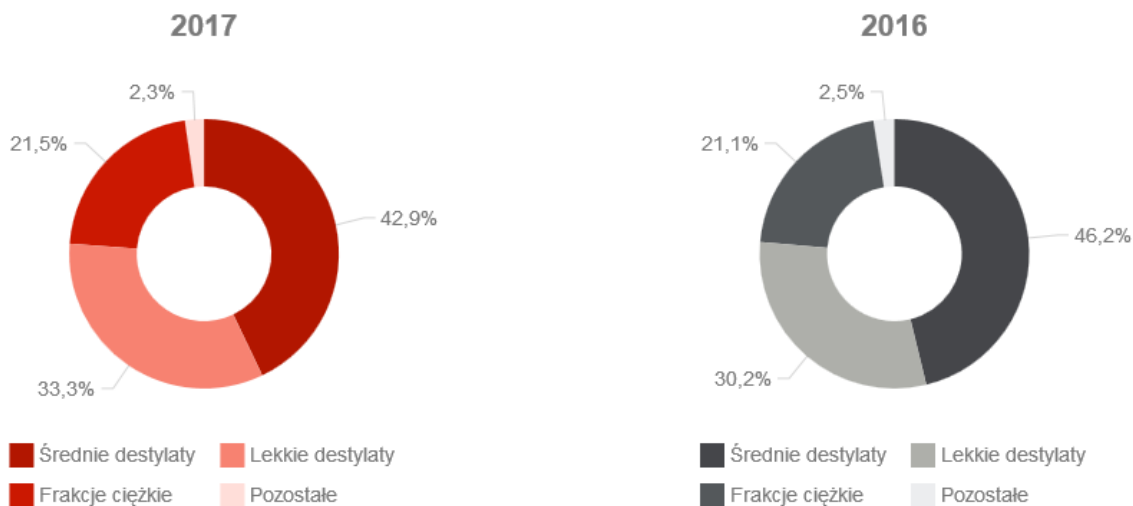
Gospodarka krajów bałtyckich w 2017 roku rozwijała się znacznie szybciej niż w 2016 roku. Według danych EUROSTAT dynamika PKB Litwy wzrosła o 1,5 p.p. (r/r) do 3,8%, Estonii o 2,8 p.p. (r/r) do 4,9% i Łotwy o 2,4 p.p. do 4,5% (r/r). Dobra koniunktura gospodarcza istotnie wpłynęła na zwiększony popyt na paliwa, który łącznie dla trzech rynków bałtyckich wzrósł dla benzyny o 3,9% (r/r), a dla oleju napędowego o 4,5% (r/r).

Konsumpcja oleju napędowego na Litwie wzrosła o 7,3% (r/r), na Łotwie o 8,0% (r/r), natomiast w Estonii zmniejszyła się o (6,4)% (r/r). Na spadek zużycia oleju napędowego w Estonii istotny wpływ miała polityka akcyzowa i dwukrotne podwyżki tego podatku w trakcie 2016 i 2017 roku. Popyt na benzynę w Estonii zwiększył się o 14,5% (r/r), przy spadku na Litwie i Łotwie odpowiednio o (0,3)% i (4,7)% (r/r).

Sprzedaż wolumenowa Grupy ORLEN w segmencie Downstream na rynkach obsługiwanych przez Grupę ORLEN Lietuva [tys. ton]

Sprzedaż	2017	2016	zmiana	zmiana %
1	2	3	4=(2-3)	5=(2-3)/3
Lekkie destylaty	2 880	2 753	127	4,6%
Średnie destylaty	3 715	4 213	(498)	(11,8%)
Frakcje ciężkie	1 859	1 920	(61)	(3,2%)
Pozostałe	200	228	(28)	(12,3%)
Razem	8 654	9 114	(460)	(5,0%)

Struktura sprzedaży wolumenowej Grupy ORLEN w segmencie Downstream na rynkach obsługiwanych przez Grupę ORLEN Lietuva

W związku z optymalizacją przepływów produktowych w ramach Grupy ORLEN w okresie postojów remontowych instalacji i wysokiej konsumpcji paliw na rynku polskim istotna część wolumenów paliw z Grupy ORLEN Lietuva została przekierowana do PKN ORLEN.

Sprzedaż wolumenowa Grupy ORLEN Lietuva (po eliminacji blisko 1 mln ton oleju napędowego sprzedanego do PKN ORLEN celem zbilansowania zwiększonego zapotrzebowania rynkowego i realizacji kontraktów handlowych) zmniejszyła się o (5,0)% (r/r). W procesie konsolidacji sprzedaży dla całej Grupy ORLEN, wolumeny produktów przekierowywane pomiędzy podmiotami są wykazywane w jednostce, która dokonuje sprzedaży do odbiorcy zewnętrznego. Bez uwzględnienia powyższych przepływów produktowych całkowita sprzedaż wolumenowa Grupy ORLEN Lietuva była wyższa o 0,8% (r/r), a wzrost sprzedaży został osiągnięty pomimo cyklicznego postoiu remontowego rafinerii w Możejkach oraz w sytuacji agresywnej działalności konkurencji ze strony dostawców z Finlandii i Białorusi. Na uwagę zasługują również zwiększenie sprzedaży paliwa lotniczego Jet A-1 o 17,2% (r/r) oraz lekkich destylatów o 4,6% (r/r).

Gospodarka Ukrainy stopniowo wychodzi z głębokiej zapaści, jaka miała miejsce w latach 2014-2015. W 2017 roku PKB wzrósł o 2% (r/r), zachowując dynamikę podobną jak w roku 2016. Pomimo poprawy otoczenia makroekonomicznego kraj jest nadal postrzegany jako niestabilny gospodarczo i obciążony dużym ryzykiem rynkowym, co nie sprzyja nowym inwestycjom i wzrostowi potrzeb transportowych. Konsumpcja benzyn pozostała w trendzie spadkowym z lat ubiegłych i zmniejszyła się o (9,9%) (r/r), natomiast popyt na olej napędowy zmniejszył się nieznacznie, bo o (0,2)% (r/r). Poza zmniejszonym popytem, ukraiński rynek paliw podlegał silnej presji konkurencyjnej ze strony eksporterów rosyjskich i białoruskich oferujących atrakcyjny cenowo produkt. Pomimo powyższych ograniczeń Grupa ORLEN zwiększyła sprzedaż benzyn i oleju napędowego na rynku ukraińskim o ponad 11% (r/r).

Rynek czeski

Według danych EUROSTAT dynamika PKB gospodarki Czech w 2017 roku zwiększyła się o 1,7 p.p. (r/r) do 4,3%. Sprzyjające otoczenie makroekonomiczne wpłynęło na wzrost konsumpcji rynkowej oleju napędowego o 3,5% (r/r), przy spadku konsumpcji benzyny o (0,2)% (r/r).

Korzystna sytuacja rynkowa oraz brak ograniczeń produkcyjnych związanych z niedostępnością instalacji do produkcji etylenu i fluidalnego krakingu katalitycznego z 2016 roku w Grupie Unipetrol wpłynęły na wzrost łącznej sprzedaży o 10,8% (r/r).

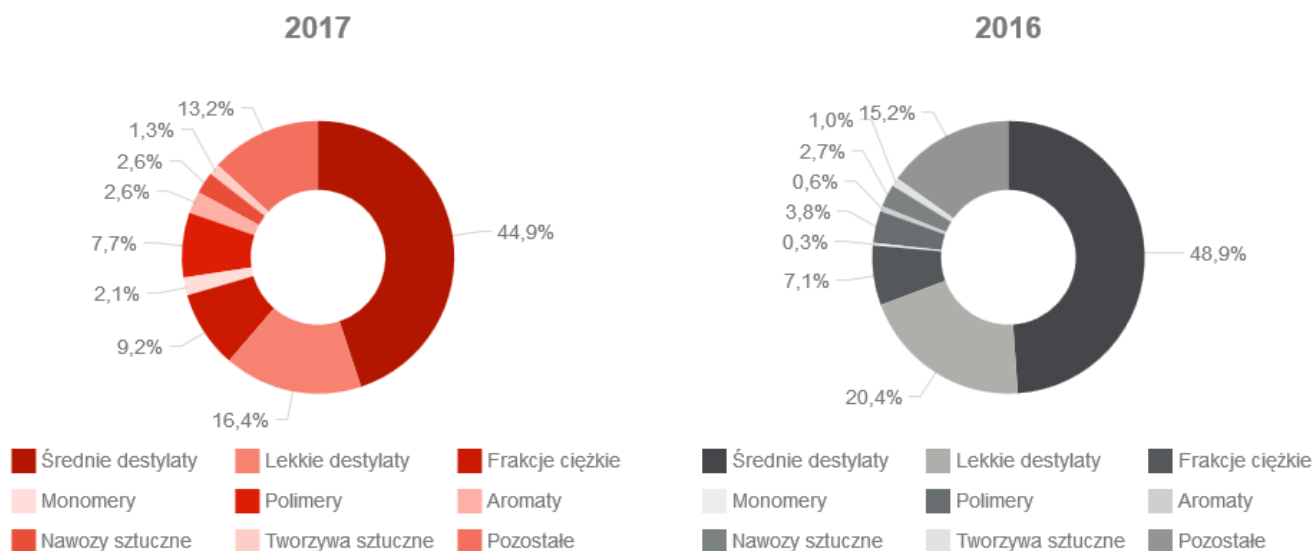
Wyższa sprzedaż produktów petrochemicznych o 67,1% (r/r) w części ograniczona niższymi wolumenami produktów rafineryjnych o (1,7)% (r/r) w rezultacie cyklicznego postoiu remontowego rafinerii w Litvinovie oraz nieplanowanego postoiu instalacji POX.

W 2017 roku PKN ORLEN w ramach realizacji strategii rozwoju sprzedaży paliwa Jet A-1 rozpoczął aktywną działalność na lotnisku w Pradze z wykorzystaniem paliw wytwarzanych w Unipetrol.

Sprzedaż wolumenowa Grupy ORLEN w segmencie Downstream na rynku czeskim [tys. ton]

Sprzedaż	2017	2016	zmiana	zmiana %
1	2	3	4=(2-3)	5=(2-3)/3
Lekkie destylaty	1 165	1 309	(144)	(11,0%)
Średnie destylaty	3 194	3 142	52	1,7%
Frakcje ciężkie	651	453	198	43,7%
Monomery	152	20	132	660,0%
Polimery	550	245	305	124,5%
Aromaty	182	36	146	405,6%
Nawozy sztuczne	184	175	9	5,1%
Tworzywa sztuczne	91	67	24	35,8%
Pozostałe	943	974	(31)	(3,2%)
Razem	7 112	6 421	691	10,8%

Struktura sprzedaży wolumenowej Grupy ORLEN w segmencie Downstream na rynku czeskim

Grupa Unipetrol lokowała produkty także na rynkach eksportowych, w tym w Polsce w ramach optymalizacji przepływów produktowych, w ramach Grupy ORLEN.

ŹRÓDŁA ZAOPATRZENIA

Ropa naftowa

Dostawy ropy naftowej do PKN ORLEN realizowane są głównie rurociągiem „Przyjaźń” oraz drogą morską przy wykorzystaniu w kolejnym etapie rurociągu Gdańsk-Płock. Grupa ORLEN Lietuva jest zaopatrywana w surowiec drogą morską przez terminal w Butyńdze. Zaopatrzenie w surowiec Grupy Unipetrol odbywa się z wykorzystaniem południowego odcinka rurociągu „Przyjaźń” dla rafinerii w Litwinowie oraz rurociągów TAL i IKL dla rafinerii w Kralupach.

W 2017 roku obowiązywały dwie umowy długoterminowe na dostawy ropy naftowej drogą rurociągową dla rafinerii w Płocku zawarte z Rosneft Oil Company oraz Tatneft Europe AG, oraz umowa długoterminowa na dostawy ropy drogą morską z Saudi Arabian Oil Company. Umowy te zapewniały PKN ORLEN ponad 80% dostaw ropy naftowej. Co więcej, na mocy odrębnych umów PKN ORLEN dostarcza ropę naftową również do 3 rafinerii z Grupy ORLEN zlokalizowanych odpowiednio w Litwinowie i Kralupach w Czechach oraz w Możejkach na Litwie.

W 2017 roku dostawy ropy naftowej na wszystkich kierunkach przebiegały zgodnie z planem.

Dostawcami surowca do wszystkich rafinerii Grupy ORLEN byli zarówno producenci, jak i inne firmy działające na międzynarodowym rynku naftowym. Surowiec dostarczany do Płocka pochodził przede wszystkim z Rosji i Arabii Saudyjskiej, ale zrealizowano również dostawy z Kazachstanu, Norwegii, Iranu, Stanów Zjednoczonych, Wielkiej Brytanii i Polski. Do rafinerii w Czechach ropę dostarczano z: Rosji, Algierii, Arabii Saudyjskiej, Azerbejdżanu oraz Kazachstanu. Rafineria w Możejkach zaopatrywana była głównie w ropę rosyjską, ale zrealizowano również dostawy z Arabii Saudyjskiej, Kazachstanu i Norwegii.

W 2017 roku udział firmy Rosneft Oil Company w dostawach ropy naftowej przekroczył 10% przychodów Grupy ORLEN.

Gaz ziemny

Zakupy gazu ziemnego dla Grupy ORLEN w Polsce opierają się głównie na zawartym w roku 2016 na okres 5 lat kontrakcie pomiędzy PKN ORLEN i PGNiG oraz na umowach uzupełniających, które zawarte zostały z głównymi dostawcami gazu w Europie. Kolejnym źródłem gazu są zakupy realizowane w Polsce, na Towarowej Giełdzie Energii. Grupa ORLEN realizuje działania mające na celu zapewnienie stabilnych dostaw i obniżanie kosztu zakupu gazu ziemnego, m.in. poprzez dywersyfikację źródeł dostaw, centralizację oraz rozwijanie kompetencji w zakresie obrotu gazem ziemnym. Portfel zawartych umów gazowych pozwala na podejmowanie działań optymalizujących koszty zakupu zarówno w zakresie wyboru indeksów gazowych, jak również miejsca dostaw.

PKN ORLEN posiada zawarte umowy przesyłowe zarówno z operatorami krajowymi, jak i zagranicznymi, zapewniając tym samym pełną obsługę logistyczną w zakresie przesyłu i dostaw gazu do Zakładu Produkcyjnego w Płocku, CCGT Włocławek oraz CCGT Płock.

Grupa ORLEN aktywnie działa na rynku obrotu gazem ziemnym w Polsce, a tym samym uczestniczy w rozwoju oraz procesie liberalizacji polskiego rynku gazu.

Ponadto PKN ORLEN rozwija działalność związaną ze sprzedażą gazu ziemnego zarówno do klientów detalicznych, jak również na rynku hurtowym. PKN ORLEN posiada ofertę sprzedaży gazu dostosowaną do potrzeb klienta, mając na względzie jego profil odbioru oraz miejsce sprzedaży. Oprócz samej sprzedaży gazu PKN ORLEN oferuje także usługi doradcze w zakresie zarządzania portfelem gazowym oraz usługi dyspozytorskie.

Grupa ORLEN realizuje także szereg projektów poszukiwawczo-wydobywczych w celu pozyskania własnych źródeł gazu.

W 2017 roku nie występowały podmioty, których udział w dostawach gazu ziemnego przekroczył 10% przychodów Grupy ORLEN.

STACJE DETALICZNE

	j.m.	Grupa ORLEN	Polska	Niemcy	Czechy	Litwa
Sprzedaż ogółem	tys.t	8 819	5 407	2 594	749	69
Udziały w rynku	%	15,3	34,0	6,1	21,1	4,5
Liczba stacji, w tym:	liczba	2 783	1 776	581	401	25
Premium	liczba	1 867	1 665	-	179	23
Ekonomiczne	liczba	850	76	563	211	-
Pozostałe	liczba	66	35	18	11	2
CODO/COCO	liczba	2 229	1 328	484	392	25
DOFO/DODO	liczba	554	448	97	9	-

PUNKTY GASTRONOMICZNE

	j.m.	Grupa ORLEN	Polska	Niemcy	Czechy	Litwa
Łącznie, w tym:	liczba	1 813	1 575	16	199	23
Stop Cafe	liczba	1 126	960	-	143	23
Stop Cafe Bistro	liczba	462	435	-	27	-
Stop Cafe 2.0	liczba	209	180	-	29	-
Star Connect	liczba	16	-	16	-	-

Podstawowe wielkości finansowe segmentu Detal

Segment Detal, mln PLN	2017	2016	2015	zmiana	zmiana %
1	2	3	4	5=(2-3)	6=(2-3)/3
Przychody segmentu, w tym:	33 630	30 121	31 122	3 509	11,6%
Sprzedaż zewnętrzna	33 350	29 841	31 052	3 509	11,8%
Sprzedaż między segmentami	280	280	70	0	0,0%
Koszty segmentu	(31 986)	(28 681)	(29 934)	(3 305)	(11,5%)
Pozostałe przychody/koszty operacyjne netto	(28)	(38)	(17)	10	26,3%
Zysk operacyjny powiększony o amortyzację (EBITDA) przed odpisami aktualizującymi¹	2 049	1 801	1 539	248	13,8%
Zysk operacyjny powiększony o amortyzację (EBITDA)	2 038	1 794	1 539	244	13,6%
Zysk operacyjny (EBIT)	1 616	1 402	1 171	214	15,3%
CAPEX	678	479	448	199	41,5%

¹Odpisy netto aktualizujące wartość rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych:

- 2017 rok w wysokości (11) mln PLN – obejmowały głównie odpisy w Grupie Unipetrol (7) mln PLN,
- 2016 rok w wysokości (7) mln PLN – obejmowały głównie odpisy w PKN ORLEN S.A. (6) mln PLN.

SPRZEDAŻ WOLUMENOWA SEGMENTU DETALICZNEGO

Sprzedaż wolumenowa segmentu Detalicznego Grupy ORLEN w 2017 roku wzrosła o 7,7% (r/r) i wyniosła 8 819 tys. ton w rezultacie wyższej sprzedaży paliw na wszystkich rynkach operacyjnych.

Sprzedaż Grupy ORLEN w segmencie Detalicznym [mln PLN/tys. ton]

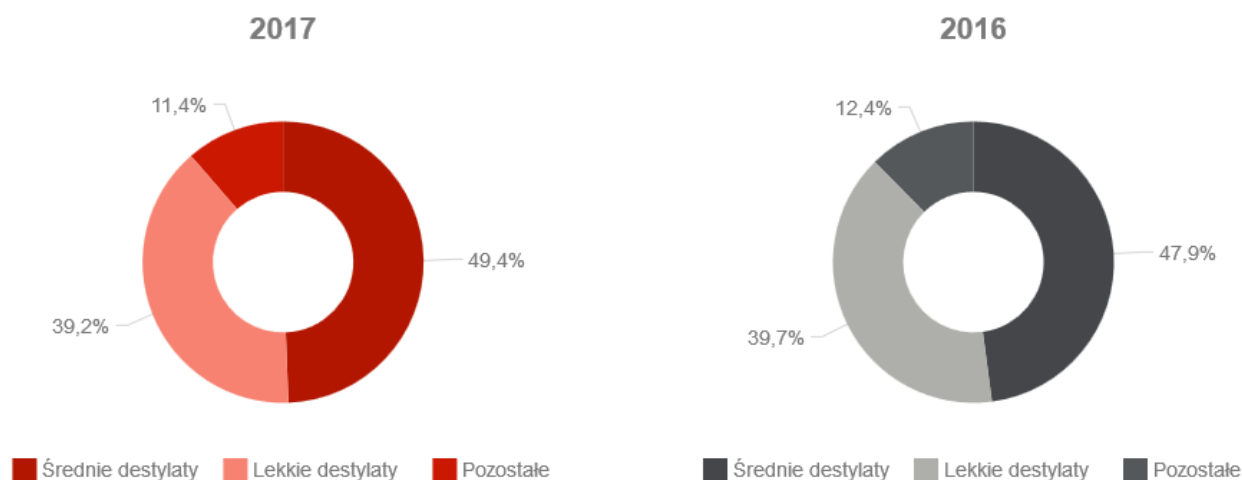
Sprzedaż	2017		2016		zmiana %	
	Wartość	Wolumen	Wartość	Wolumen		
1	2	3	4	5	6=(2-4)/4	7=(3-5)/5
Lekkie destylaty ¹	13 086	3 339	11 838	3 136	10,5%	6,5%
Średnie destylaty ²	16 471	5 480	14 305	5 051	15,1%	8,5%
Pozostałe ³	3 793	0	3 698	0	2,6%	-
Razem	33 350	8 819	29 841	8 187	11,8%	7,7%

¹Benzyna, LPG.

²Olej napędowy; lekki olej opałowy sprzedawany przez ORLEN Deutschland.

³Pozostałe wartość – obejmuje przychody ze sprzedaży towarów i usług pozapaliwowych.

Struktura przychodów ze sprzedaży Grupy ORLEN w segmencie Detalicznym

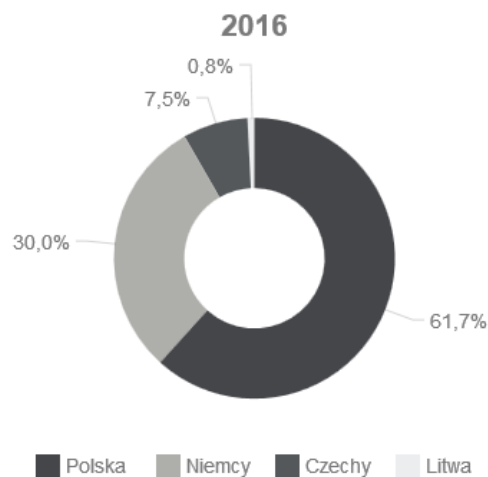
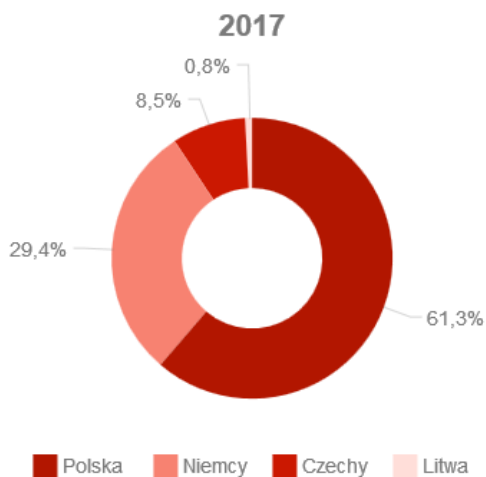
RYNKI ZBYTU

Do rynków macierzystych Grupy ORLEN w segmencie Detal zaliczamy rynek polski obsługiwany przez PKN ORLEN, rynek niemiecki ze stacjami spółki ORLEN Deutschland, rynek czeski z siecią Benzina oraz rynek litewski zarządzany przez AB Ventus Nafta.

Sprzedaż wolumenowa na rynkach macierzystych Grupy ORLEN w segmencie Detalicznym [tys. ton]

Sprzedaż	2017	2016	zmiana	zmiana %
1	2	3	4=(2-3)	5=(2-3)/3
Polska	5 407,1	5 052,4	354,7	7,0%
Niemcy	2 593,6	2 453,6	140,0	5,7%
Czechy	749,3	617,4	131,9	21,4%
Litwa	69,4	63,2	6,2	9,9%
Razem	8 819,5	8 186,6	632,9	7,7%

Struktura sprzedaży wolumenowej na rynkach macierzystych Grupy ORLEN w segmencie Detalicznym

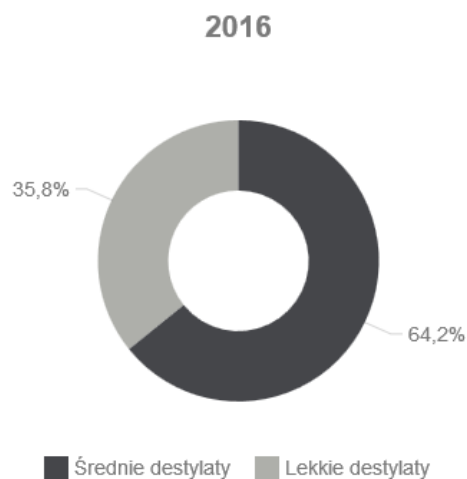
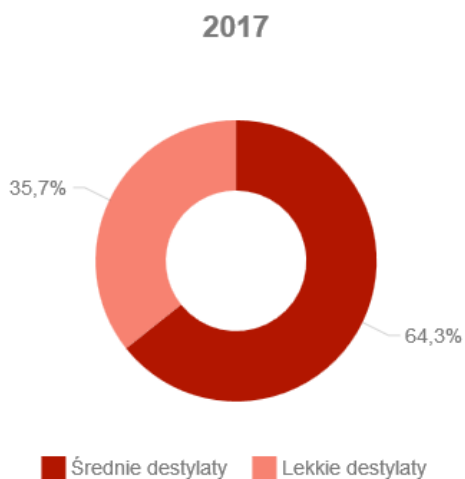
Rynek polski

Wielkość sprzedaży paliw w 2017 roku wzrosła o 7,0% (r/r) i wyniosła 5 407 tys. ton. Szeroki zakres programu modernizacji stacji paliw, włączenie do sieci nowych obiektów o dużym potencjale wolumenowym przy jednoczesnej optymalizacji sieci, wdrożenie nowego formatu sklepowo-gastronomicznego, ograniczanie liczby przestoju w sprzedaży wpłynęły na 2,5% (r/r) poprawę średniorocznego przelewu na stację. W przypadku stacji własnych (CODO) wzrost ten był dwukrotnie wyższy i wyniósł 5,1% (r/r) przy przelewie na poziomie 4,5 mln litrów. O 3,0% (r/r) zwiększyła się sprzedaż paliw premium Verva.

Sprzedaż wolumenowa Grupy ORLEN w segmencie Detalicznym na rynku polskim [tys. ton]

Sprzedaż	2017	2016	zmiana	zmiana %
1	2	3	4=(2-3)	5=(2-3)/3
Lekkie destylaty	1 931,1	1 809,3	121,8	6,7%
Średnie destylaty	3 476,0	3 243,1	232,9	7,2%
Razem	5 407,1	5 052,4	354,7	7,0%

Struktura sprzedaży wolumenowej Grupy ORLEN w segmencie Detalicznym na rynku polskim

W 2017 roku łączna liczba stacji PKN ORLEN zwiększyła się o 10 obiektów i na koniec roku liczyła 1 776 stacji paliw. Liczba stacji CODO na koniec 2017 roku zwiększyła się o 11 obiektów do poziomu 1 328 stacji. W ramach realizacji programu inwestycyjnego uruchomiono 12 stacji własnych CODO (w tym 2 MOP na trasie A1), przejęto 2 stacje franczyzowe oraz wyłączono z sieci 3 stacje własne. W 2017 roku gruntownie zmodernizowano 5 obiektów (projekty „Zburz i Buduj”) oraz przeprowadzono ponad 60 mniejszych modernizacji. W 2017 roku ORLEN pozyskał w przetargach ogłoszonych przez GDDKiA kolejnych 5 lokalizacji przy drogach ekspresowych.

Liczba stacji franczyzowych DOFO na koniec 2017 roku liczyła 448 obiektów i zmniejszyła się o 1 stację paliw. W 2017 roku do sieci zostało włączonych 25 nowych obiektów, 24 stacje zakończyły współpracę, a 2 stacje zostały przejęte do sieci własnej. W sieci franczyzowej przeprowadzono ponad 350 różnych modernizacji, które istotnie poprawiły standard techniczny stacji i efektywność sieci.

W 2017 roku kontynuowany był projekt rebrandingu stacji własnych segmentu ekonomicznego działających pod marką Bliska. Do zmiany brandu pozostało jeszcze 76 stacji Bliska, które zostaną przekształcone w stacje Premium w ramach przyszłych modernizacji – projekty „Zburz i Buduj”.

W 2017 roku kontynuowany był rebranding w grupie stacji franczyzowych dla 11 obiektów. Liczba stacji premium funkcjonujących pod marką ORLEN wzrosła z 1 616 w 2016 do 1 665 na koniec 2017 roku. Pod marką Bliska funkcjonowało na koniec 2017 roku 76 stacji. Liczba pozostałych stacji działających w tzw. formacie uproszczonym w 2017 roku zmniejszyła się z 42 do 35 stacji.

W roku 2017 po raz kolejny Grupa ORLEN zwiększyła wolumen sprzedaży flotowej o 9,2% (r/r) osiągając rekordowy poziom 32,5% łącznego wolumenu sprzedaży paliw w segmencie Detalicznym w Polsce. Było to zasługą 53,0% (r/r) przyrostu sprzedaży w segmencie Mikroprzedsiębiorstw. W ramach segmentu dużych firm transportowych osiągnięto 17,6% (r/r) wzrost sprzedaży. Istotnym elementem dla dalszego rozwoju sprzedaży flotowej było zakończenie pierwszego etapu prac nad nową międzynarodową kartą flotową umożliwiającą krajowym klientom dostęp do punktów tankowania na terenie większości krajów europejskich. Kolejnym ważnym projektem było wdrożenie mobilnej aplikacji dla klientów flotowych MFlota umożliwiającej dokonywanie płatności przy dystrybutorze.

W 2017 roku PKN ORLEN zanotował również rekordowe wyniki w sprzedaży towarów i usług pozapaliwowych – łączne przychody z tego tytułu zwiększyły się o 7,7% (r/r). W ofercie pojawiły się pierwsze produkty (woda mineralna, chipsy, czekolady) pod nową marką własną OI. Na kolejnych 140 stacjach pojawił się nowy koncept gastronomiczny Stop Cafe 2.0., dzięki czemu na koniec 2017 roku ORLEN posiadał ponad 180 stacji w tym formacie. Po uwzględnieniu wszystkich formatów gastronomicznych (Stop Cafe, Stop Cafe Bistro i Stop Cafe 2.0) w sieci PKN ORLEN funkcjonowało 1 571 stacji z ofertą gastronomiczną. W 2017 roku zrealizowano program inwestycyjny obejmujący uruchomienie myjni samochodowych na 9 stacjach oraz modernizację urządzeń na 13 obiektach.

W 2017 roku ze strategicznym partnerem firmą Traficar uruchomiono program wypożyczania samochodów na minuty w Warszawie, Krakowie, Wrocławiu, Poznaniu i Trójmieście. Nawiązana została również współpraca z firmą Nextbike Polska, dzięki której planowane jest uruchomienie wypożyczalni rowerów na stacjach PKN ORLEN w 6 miastach w Polsce.

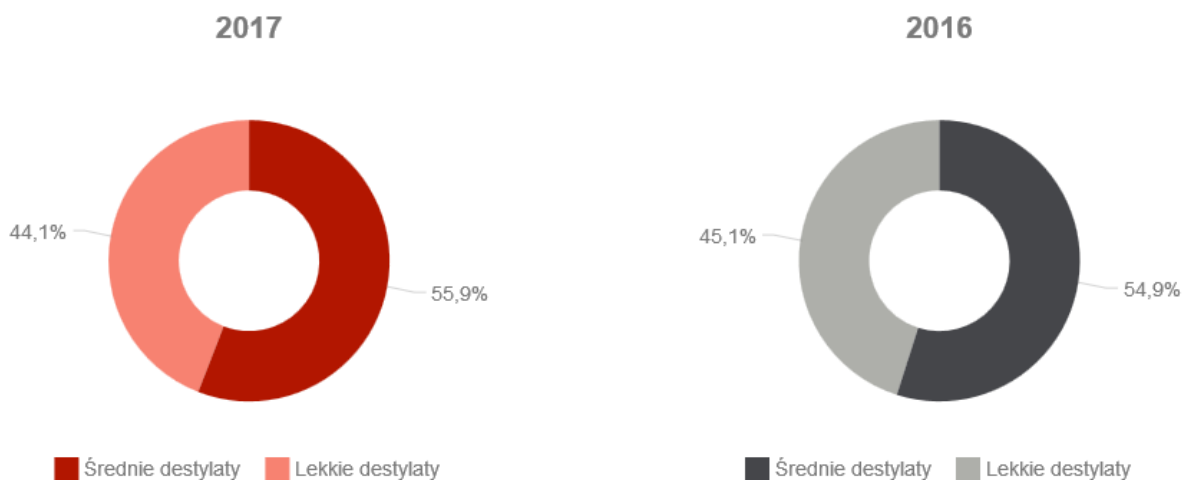
Rynek niemiecki

W 2017 roku Grupa ORLEN na rynku niemieckim zanotowała wzrost łącznej sprzedaży paliw o 5,7% (r/r). Wynik ten obejmuje zarówno sprzedaż detaliczną na stacjach paliw, jak również sprzedaż średnich destylatów realizowaną w formule hurtowej. W 2017 roku średni roczny przelew na stację wzrósł do 4,6 mln l.

Sprzedaż wolumenowa Grupy ORLEN w segmencie Detalicznym na rynku niemieckim [tys. ton]

Sprzedaż	2017	2016	zmiana	zmiana %
1	2	3	4=(2-3)	5=(2-3)/3
Lekkie destylaty	1 143,1	1 106,3	36,8	3,3%
Średnie destylaty	1 450,5	1 347,3	103,2	7,7%
Razem	2 593,6	2 453,6	140,0	5,7%

Struktura sprzedaży wolumenowej Grupy ORLEN w segmencie Detalicznym na rynku niemieckim

W 2017 roku spółka ORLEN Deutschland zwiększyła swoją sieć o 9 stacji (włączenie 10 nowych stacji, zamknięcie 1 obiektu w ramach programu optymalizacji sieci). W skład całej sieci na koniec 2017 roku wchodziło łącznie 581 stacji, w tym 563 obiekty działające w segmencie ekonomicznym w brandzie STAR, 1 stacja z marką ORLEN zlokalizowana w Hamburgu i 17 stacji przymarketowych. Na dwóch stacjach STAR zostały uruchomione pierwsze w ramach Grupy ORLEN stanowiska tankowania wodoru.

W 2017 roku rozpoczęty został projekt gruntownych modernizacji sieci, zakończone zostały dwa projekty typu „Zburz i Buduj”, kolejnych 8 jest w trakcie realizacji. W ramach prowadzonych projektów inwestycyjnych na 17 stacjach uruchomiono dystrybutory do sprzedaży AdBlue. W kolejnych latach liczba stacji oferujących ten produkt będzie systematycznie rosła.

Rok 2017 był przełomowy dla obszaru pozapaliwowego. W maju uruchomiona została w Berlinie pierwsza stacja w nowym formacie sklepowo-gastronomicznym StarConnect. Innowacyjnym rozwiązaniem w sferze komunikacji z klientami jest portal ledowy umożliwiający emisję dowolnych komunikatów marketingowych i informacyjnych, będący doskonałym narzędziem do zarządzania poszczególnymi kategoriami sklepowymi bezpośrednio z poziomu centrali firmy. Do końca roku, w ramach przeprowadzonych modernizacji, nowy koncept został wdrożony na 16 stacjach STAR. Planuje się, że do końca 2018 roku ich liczba przekroczy 60 punktów.

W ramach realizowanego od kilku lat programu modernizacji myjni automatycznych, nowe urządzenia zostały zamontowane na 40 stacjach.

Projekty inwestycyjne, rozwój gastronomii, rozwój marki własnej STAR, poprawa jakości współpracy z dilerami stacji dzięki uruchomieniu Centrum Kompetencyjnego umożliwiły zwiększenie poziomu przychodów sklepowych o 4,6% (r/r). Ważnym krokiem w kierunku rozwoju obszaru sprzedaży flotowej było rozpoczęcie współpracy z operatorem flotowym – firmą LogPay należącą do Volkswagen Financial Service AG. Dzięki temu strategicznemu partnerstwu będzie możliwy dalszy rozwój sprzedaży paliw i usług pozapaliwowych w ORLEN Deutschland.

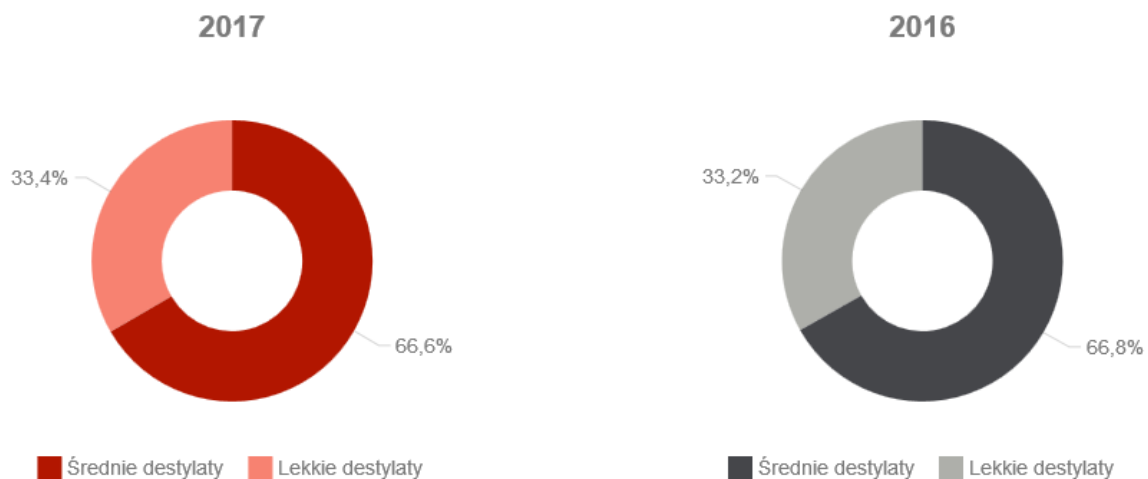
Rynek czeski

W 2017 rok sieć Benzina zwiększyła sprzedaż paliw o 21,4% (r/r). Średnioroczna sprzedaż na stację osiągnęła poziom 2,3 mln l i zwiększyła się o 9,3% (r/r). Wzrost dostępności paliw Verva na kolejnych stacjach Benzina oraz kampanie promujące przyczyniły się do zwiększenia sprzedaży paliw premium o 32,7% (r/r), a ich udział w całkowitym wolumenie wzrósł do 20,0%. Istotne było także rozpoczęcie sprzedaży zaawansowanych paliwa efecta 95 i efecta Diesel, które zastąpiły regularną benzynę i olej napędowy w całej sieci Benzina.

Sprzedaż wolumenowa Grupy ORLEN w segmencie Detalicznym na rynku czeskim [tys. ton]

Sprzedaż	2017	2016	zmiana	zmiana %
1	2	3	4=(2-3)	5=(2-3)/3
Lekkie destylaty	250,2	205,0	45,2	22,1%
Średnie destylaty	499,0	412,4	86,6	21,0%
Razem	749,3	617,4	131,9	21,4%

Struktura sprzedaży wolumenowej Grupy ORLEN w segmencie Detalicznym na rynku czeskim

Na koniec 2017 roku Grupa ORLEN zarządzała w Czechach siecią 401 stacji. W ramach rozpoczętych działań inwestycyjnych zmieniono brand na 84 stacjach. Zamontowanych zostało również ponad 120 nowoczesnych pylonów cenowych wyposażonych w wyświetlacze cyfrowe, umożliwiające emisję różnych komunikatów marketingowych i informacyjnych.

Na koniec 2017 roku stacje detaliczne Grupy ORLEN na rynku czeskim funkcjonowały pod markami: Benzina (89 stacji w nowym brandzie), Benzina Plus (90 stacji), Benzina Standard (211 stacji) i Benzina Expres (5 stacji bezobsługowych), ORLEN (1 stacja) oraz 5 stacji działających w brandzie uproszczonym. Docelowo stacje Benzina mają stanowić sieć premium, a stacje bezobsługowe będą jej uzupełnieniem.

W 2017 roku Benzina kontynuowała proces włączania do sieci zakupionych w 2015 roku od OMV 65 stacji. Do końca 2017 roku do sieci Benzina włączonych zostało łącznie 56 stacji OMV, pozostałe zostaną przejęte w 2018 roku. Dodatkowo nawiązano współpracę z dwoma nowymi stacjami franczyzowymi. Zwiększenie liczby stacji w sieci, nowe formuły współpracy z klientami flotowymi, rozwój nowatorskich kart flotowych Easy, udogodnienia dla kierowców (punkty szybkiego tankowania i stanowiska do regulowania płatności przy dystrybutorach) przełożyły się na skokowy wzrost sprzedaży flotowej o 55,5% (r/r), a jej udział w łącznym wolumenie osiągnął poziom 21,0%.

W ramach współpracy międzynarodowej rozpoczęto wprowadzenie polskiego formatu gastronomicznego Stop Cafe 2.0. Łącznie na koniec 2017 roku funkcjonowało 199 punktów gastronomicznych (w tym 29 Stop Cafe 2.0, 143 Stop Cafe i 27 Stop Cafe Bistro), co stanowiło wzrost o 31 lokalizacji (r/r). Przebudowa obiektów, wymiana części sprzętu gastronomicznego, weryfikacja oferty oraz modernizacje myjni miały duży wpływ na poprawę wyników pozapaliwowych. Obroty zlokalizowanych na stacjach sklepów w 2017 roku wzrosły o 24,0% (r/r), a łączne przychody pozapaliwowe uwzględniające dodatkowo pozostałe usługi zwiększyły się o 44% (r/r).

Rynek litewski

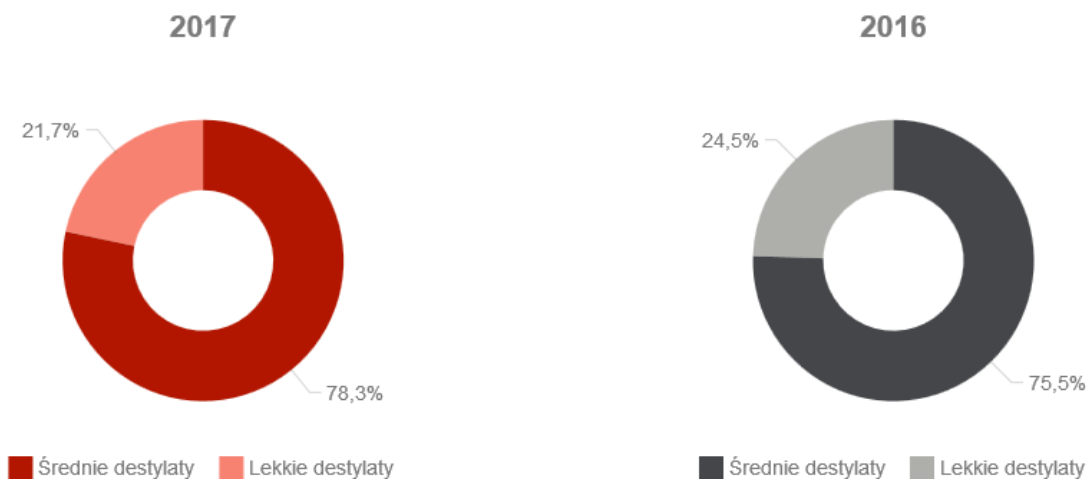
W 2017 roku Grupa ORLEN na rynku litewskim osiągnęła wzrost sprzedaży wolumenowej paliw o 9,9% (r/r). Zwiększona sprzedaż benzyn o 5,9% (r/r) i oleju napędowego o 14% (r/r) została w części ograniczona spadkiem sprzedaży LPG o (17,8)% (r/r). Zmiana struktury sprzedaży Ventus Nafta jest odzwierciedleniem zmian struktury konsumpcji paliw na rynku krajów bałtyckich. Średni roczny przelew na stację wzrósł o 8,9% (r/r) i przekroczył poziom 3,5 mln litrów.

W 2017 roku sieć ORLEN zanotowała wzrost sprzedaży paliw Verva o 25,6% (r/r), a udział paliw premium w łącznym wolumenie zwiększył się o 2,3 p.p (r/r) do poziomu 21,7%. Znaczący wzrost konsumpcji oleju napędowego na Litwie był głównym elementem wzrostu wolumenu sprzedaży flotowej o 5,8% (r/r).

Sprzedaż wolumenowa Grupy ORLEN w segmencie Detalicznym na rynku litewskim [tys. ton]

Sprzedaż	2017	2016	zmiana	zmiana %
1	2	3	4=(2-3)	5=(2-3)/3
Lekkie destylaty	15,1	15,5	(0,4)	(2,7%)
Średnie destylaty	54,4	47,7	6,7	14,0%
Razem	69,4	63,2	6,2	9,9%

Struktura sprzedaży wolumenowej Grupy ORLEN w segmencie Detalicznym na rynku litewskim

Sieć detaliczna na Litwie na dzień 31 grudnia 2017 roku liczyła 25 stacji własnych w modelu COCO funkcjonujących w segmencie premium pod marką ORLEN. W 2017 roku zrealizowano kilka modernizacji technicznych związanych z wymianą dystrybutorów i zwiększeniem liczby stacji oferujących dodatki AdBlue. Ventus Nafta rozpoczęła przygotowania do projektu modernizacji sieci, w ramach którego na rynek litewski zostanie wprowadzony nowy koncept Stop Cafe 2.0. Wyższe wolumeny i skuteczna współpraca marketingowa z jedną z czołowych sieci handlowych na rynku litewskim, przyczyniły się również do zwiększenia o 10,0% (r/r) przychodów ze sprzedaży towarów i usług pozapaliwowych. Na poprawę wyników tego obszaru miały wpływ zrealizowane modernizacje myjni automatycznych oraz rozszerzenie oferty o serwisy kawowe.

ŹRÓDŁA ZAOPATRZENIA

Paliwa dystrybuowane w sieci detalicznej Grupy ORLEN na rynku polskim, czeskim i litewskim są w przeważającej części produkowane w segmencie Downstream Grupy ORLEN. Na rynku niemieckim Grupa ORLEN nie posiada własnych aktywów rafineryjnych, stąd paliwa oferowane przez ORLEN Deutschland są nabywane w ramach kontraktów handlowych z podmiotami działającymi na niemieckim rynku hurtowym głównie od BP Europe SE, Shell Deutschland Oil GmbH, Holborn European Marketing Company Limited, Total Deutschland GmbH, Esso Deutschland GmbH. Istotnym źródłem zaopatrzenia ORLEN Deutschland w paliwa jest również spółka Unipetrol RPA s.r.o. wchodząca w skład Grupy ORLEN.

↓ Segment Wydobycie

WYDOBYCIE I PRODUKCJA

	2017		
	j.m.	Kanada	Polska
Rezerwy ropy i gazu (2P)	mln boe	141,1	11,5
Wydobycie	mln boe/rok	5,3	0,4
Średnia produkcja	tys. boe/dzień	14,4	1,2
Struktura wydobycia (ciekle/gazowe)	%	41/59	-/100
Odwierty (netto) ¹	liczba	11,5	6,0
Koncesje	liczba	-	26

¹Wielkość skorygowana o udział innych partnerów.

Podstawowe wielkości finansowe segmentu Wydobycie

Segment Wydobywanie, mln PLN	2017	2016	zmiana	zmiana %
1	2	3	4=(2-3)	5=(2-3)/3
Przychody segmentu, w tym:	515	442	73	16,5%
Sprzedaż zewnętrzna	515	442	73	16,5%
Sprzedaż między segmentami	0	0	0	-
Koszty segmentu	(540)	(537)	(3)	(0,6%)
Pozostałe przychody/koszty operacyjne netto	(141)	(23)	(118)	(513,0%)
Udział w wyniku finansowym jednostek wycenianych metodą praw własności	1	(1)	2	-
Zysk operacyjny powiększony o amortyzację (EBITDA) przed odpisami aktualizującymi¹	293	255	38	14,9%
Zysk/(Strata) operacyjna powiększona o amortyzację (EBITDA)	153	182	(29)	(15,9%)
Strata operacyjna (EBIT)	(165)	(119)	(46)	(38,7%)
CAPEX	778	525	253	48,2%

¹ Odpisy netto aktualizujące wartość rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych:

- 2017 rok w wysokości (140) mln PLN – dotyczy głównie aktywów poszukiwawczych Grupy ORLEN Upstream w Polsce,

- 2016 rok w wysokości (73) mln PLN – dotyczyły głównie odpisów aktualizujących wartość aktywów poszukiwawczych Grupy ORLEN Upstream w Polsce,

DZIAŁALNOŚĆ W POLSCE

Działalność operacyjna obejmowała głównie wydobywanie oraz poszukiwania złóż węglowodorów. Obecne wydobywanie gazu odbywa się we współpracy z PGNiG SA. Udział przypadający na Grupę ORLEN osiągnął średnioroczny poziom w wysokości 1,2 tys. boe/d.

W ramach prac w **Basenie podlasko-lubelskim** przeprowadzono interpretację oraz processing danych sejsmicznych 3D na terenie dwóch koncesji. Wyniki tych prac będą analizowane w kolejnym roku. Ponadto, zakończono interpretację danych sejsmicznych 3D na obszarze bloku 255. Na podstawie wyników analizy przeprowadzono ocenę perspektywiczności koncesji, skutkiem, której podjęto decyzję o wstrzymaniu dalszych prac poszukiwawczych na tym obszarze.

W ramach działalności poszukiwawczo-wydobywczej w **Basenie Permskim** zakończono wiercenie otworu Miłosław-5K/H, a na podstawie wyników testów produkcyjnych rozpoczęto prace planistyczno-projektowe dla zagospodarowania złoża. Pod koniec 2017 roku rozpoczęto prace nad kolejnym otworem poszukiwawczym, które będą kontynuowane w kolejnym roku. W IV kwartale 2017 roku zakończono budowę strefy przyodwiertowej na złożu Miłosław E, z którego uruchomiono wydobywanie. W ramach zagospodarowania złoża Miłosław realizowano również budowę gazociągu Radlin II – Radlin I, która będzie kontynuowana w 2018 roku. W 2017 roku wykonano akwizycję danych sejsmicznych 3D w ramach czterech wyodrębnionych obszarów w Basenie Permskim. Pozyskane dane sejsmiczne poddane zostały przetwarzaniu i interpretacji, z przewidzianą kontynuacją w roku kolejnym. W ramach projektu **Edge** wykonano odwiert poszukiwawczy, pod koniec 2017 roku rozpoczęto wiercenie kolejnego otworu. Ponadto w 2017 roku realizowano także prace koncepcyjne dla zagospodarowania tego obszaru.

W ramach projektu **Sieraków** kontynuowano prace dokumentacyjne i przygotowawcze mające na celu zagospodarowanie złoża.

W ramach prac w **Basenie Karpackim** w projekcie **Bieszczady** zakończono akwizycję danych sejsmicznych 2D oraz 3D. Następnie pozyskane dane zostały poddane przetwarzaniu i interpretacji, z zamiarem kontynuacji prac w 2018 roku. W 2017 roku w obszarze Bieszczady zrealizowano wiercenia dwóch otworów, które ze względu na brak węglowodorów zostały zlikwidowane.

W ramach projektu **Miocen** zakończono interpretację wykonanych wcześniej danych sejsmicznych. Na podstawie uzyskanych wyników rozpoczęto przygotowania do wykonania otworu poszukiwawczego. Otwór planowany jest do realizacji w 2018 roku.

W ramach projektu **Karpaty** wykonano akwizycję danych sejsmicznych, a pozyskane dane zostały poddane processingowi i interpretacji. Analizy wyników tych prac będą kontynuowane w 2018 roku. Dodatkowo został wykonany otwór poszukiwawczy, a pozyskane z niego dane otworowe będą analizowane w 2018 roku. Pod koniec roku rozpoczęto również wiercenie kolejnego otworu poszukiwawczego, na którym prace będą kontynuowane w 2018 roku.

Projekty poszukiwawczo-wydobywcze Grupy ORLEN w Polsce

Projekty poszukiwawczo-wydobywcze Grupy ORLEN w Polsce

- 100% udziału Grupy ORLEN
- 49% udziału Grupy ORLEN (projekt realizowany z partnerem)
- Nazwa obszaru/projektu

POLSKA

Źródło: Opracowanie własne.

DZIAŁALNOŚĆ W KANADZIE

Grupa ORLEN prowadzi działalność wydobywczą w Kanadzie za pośrednictwem spółki zależnej ORLEN Upstream Canada. Program nakładów inwestycyjnych w roku 2017 był skoncentrowany na obszarach Ferrier i Kakwa w prowincji Alberta. Na obszarze **Ferrier** rozpoczęto wiercenie 10 otworów (5,7 netto), zabiegowi szczelinowania poddano 15 otworów (9,1 netto), a do produkcji podłączonych zostało 13 otworów (7,9 netto). Na obszarze **Kakwa** rozpoczęto wiercenie 7 otworów (5,8 netto), szczelinowaniu poddano 7 otworów (5,6 netto), a do produkcji podłączono 5 otworów (3,8 netto). W rejonie Kakwa zakończono prace nad budową infrastruktury do oczyszczania gazu zasiarzonego oraz budową zbiorników na wodę wykorzystywaną podczas zabiegów szczelinowania. Ponadto w 2017 roku rozpoczęto rozbudowę instalacji do wstępnego przerobu i uzdatniania gazu. Celem inwestycji jest zwiększenie przepustowości infrastruktury dla potrzeb rosnącego wydobycia.

Średnia produkcja w 2017 roku wyniosła 14,4 tys. boe/d, z czego 41% stanowiły węglowodory ciekłe (ropa oraz kondensat). Korzystne parametry złożowe posiadanych aktywów i rozwój działalności w dobrze rozpoznanym już regionie zmniejszają ryzyka operacyjne inwestycji. Rynek kanadyjski charakteryzuje się bardzo dobrym dostępem do rozwiniętych usług wiertniczych i serwisowych. Istotne są także stabilne zasady systemu podatkowego i przyjazne otoczenie regulacyjne. W celu optymalnego wykorzystania posiadanej infrastruktury technicznej w 2017 roku dokonano kolejnych akwizycji aktywów poszukiwawczo-wydobywczych położonych w obszarach Kakwa i Ferrier.

Grupa ORLEN posiada także niewielkie aktywa poszukiwawczo-wydobywcze w prowincji Nowy Brunzwik oraz 7,4% udziałów w spółce będącej operatorem projektu budowy terminala eksportowego LNG w Nowej Szkocji. W 2017 roku kontynuowano pozyskiwanie niezbędnych pozwoleń administracyjnych oraz decyzji środowiskowych związanych z inwestycją. Ustalenie końcowego modelu biznesowego realizacji przedsięwzięcia oraz zaangażowania poszczególnych interesariuszy wraz z rozpoczęciem prac przygotowujących teren pod budowę terminala planowane jest na rok 2018.

Aktywa w Kanadzie

Aktywa w Kanadzie

- Nazwa projektu
- Nazwa formacji geologicznej

KANADA

Źródło: Opracowanie własne.

SPRZEDAŻ WOLUMENOWA SEGMENTU WYDOBYCIE

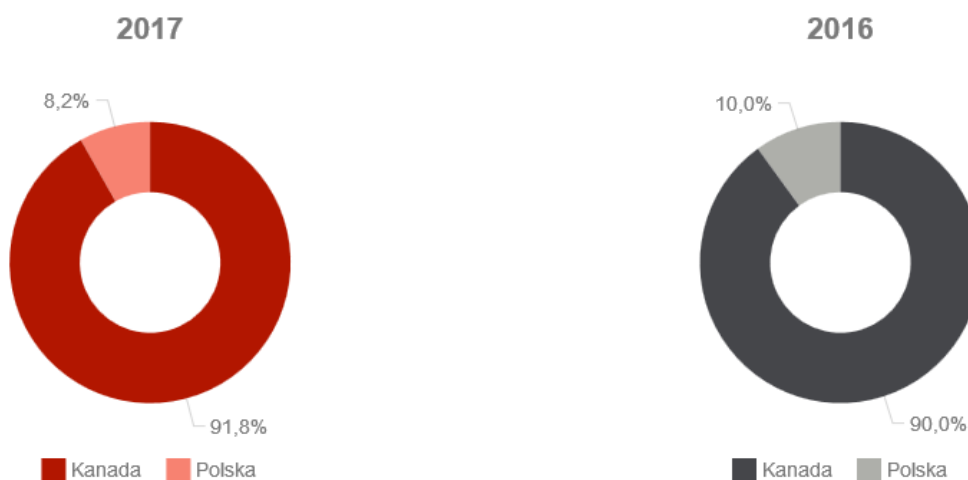
Sprzedaż wolumenowa Grupy ORLEN w segmencie Wydobycie [tys. ton]

Sprzedaż		2017		2016		zmiana %	
	Wartość	Wolumen	Wartość	Wolumen			
1	2	3	4	5	6=(2-4)/4	7=(3-5)/5	
Ropa naftowa	62	52	84	76	(26%)	(32%)	
Gaz ziemny	196	439	172	359	14%	22%	
Pozostałe ¹	257	147	186	123	38%	20%	
Razem	515	638	442	558	17%	14%	

¹Pozostałe: w ujęciu ilościowym pozycja obejmuje NGL (Natural Gas Liquids), w ujęciu wartościowym pozycja obejmuje sprzedaż NGL oraz przychody ze sprzedaży usług segmentu.

Wydobycie i sprzedaż węglowodorów na rynku kanadyjskim realizowana była za pośrednictwem ORLEN Upstream Canada Ltd., a na rynku polskim przez spółkę zależną FX Energy. W 2017 roku łączna sprzedaż na obu rynkach osiągnęła poziom 638 tys. ton i zwiększyła się o 14% (r/r) głównie dzięki wyższej produkcji węglowodorów w Kanadzie.

Struktura sprzedaży wolumenowej Grupy ORLEN w segmencie Wydobywania

↓ Funkcje Korporacyjne

Funkcje Korporacyjne obejmują działalność realizowaną przez wybrane spółki Grupy ORLEN związaną z zarządzaniem, administracją i innymi funkcjami wsparcia dla wyodrębnionych segmentów operacyjnych.

Podstawowe wielkości finansowe funkcji korporacyjnych

Segment Funkcje Korporacyjne, mln PLN	2017	2016	zmiana	zmiana %
1	2	3	4=(2-3)	5=(2-3)/3
Przychody segmentu, w tym:	416	351	65	18,5%
Sprzedaż zewnętrzna	74	68	6	8,8%
Sprzedaż między segmentami	342	283	59	20,8%
Koszty segmentu	(1 132)	(1 072)	(60)	(5,6%)
Pozostałe przychody/koszty operacyjne netto	(10)	(123)	113	91,9%
Strata operacyjna powiększona o amortyzację (EBITDA) przed odpisami aktualizującymi ¹	(614)	(751)	137	18,2%
Strata operacyjna powiększona o amortyzację (EBITDA)	(613)	(744)	131	17,6%
Strata operacyjna (EBIT)	(726)	(844)	118	14,0%
CAPEX	221	136	85	62,5%

¹Odpisy aktualizujące wartość aktywów trwałych ujęte w 2017 i 2016 w wysokości odpowiednio: 1 mln PLN i 7 mln PLN dotyczące aktywów PKN ORLEN.

Spółki prowadzące działalność w ramach funkcji korporacyjnych realizują szeroki zakres zadań obejmujący między innymi:

- Ochronę osób i mienia oraz zabezpieczenia technicznego, kompleksową obsługę rachunkowo-księgową, kadrowo-płacową oraz inwentaryzacyjną.
- Usługi laboratoryjne w zakresie analizy produktów ropopochodnych oraz wód, ścieków, gleby i powietrza.
- Usługi projektowe i nadzoru budowlanego w branży rafinerijnej, petrochemicznej i energetycznej.

- Usługi finansowe i ubezpieczeniowe.
- Zarządzanie nieruchomościami i obsługę administracyjną biur.

2.1.8. Nasze Produkty, Usługi i Marki

Nasze produkty i usługi są cenione zarówno przez odbiorców indywidualnych, jak i instytucjonalnych. ORLEN od lat niezmiennie jest liderem rankingu najcenniejszych polskich marek dziennika "Rzeczpospolita".

SUROWCE I PRODUKTY

SUROWCE

wykorzystane w procesach produkcyjnych

SUROWCE NIEODNAWIALNE

Ropa

Gaz ziemny

Grupa chemikaliów pomocniczych

Udos

SUROWCE ODNAWIALNE

Woda

Estry

Bioetanol

Powietrze

PRODUKTY

powstające w wyniku procesów produkcyjnych

Produkty paliwowe
benzyna, olej opałowy,
lekki olej opałowy,
paliwo JET

Asfalty
drogowe,
przemysłowe,
modyfikowane

Oleje
bazowe, silnikowe,
przekładniowe,
hydrauliczne

Produkty rafineryjne
rozpuszczalniki,
parafiny, woski, gacze,
siarka

Olefiny
etylen, propylen

Poliolefiny
polietylen,
polipropylen

Nawozy sztuczne
Canwil, saletra
amonowa, siarczan
amonu

Produkty petrochemiczne
PTA, polichlorek winylu,
paraksylen, fenol,
aceton, benzen, butadien,
tlenek etylenu, glikole

TOP 10

produktów pod względem przychodów ze sprzedaży

41 098 mln PLN
OLEJ NAPĘDOWY

22 689 mln PLN
BENZYNY

3 642 mln PLN
CIĘŻKI OLEJ
OPAŁOWY

2 468 mln PLN
LPG

2 467 mln PLN
JET-A1

1 784 mln PLN
ETYLEN

1 606 mln PLN
ASFALTY

1 399 mln PLN
PTA

1 301 mln PLN
POLIPROPYLEN

1 256 mln PLN
POLIETYLEN

1 231 mln PLN
OLEJ OPAŁOWY
EKOTERM

1 210 mln PLN
PROPYLEN

1 206 mln PLN
POLICHLOREK WINYLU

GŁÓWNE USŁUGI

Dla klientów stacji benzynowych:

1 Usługi dostępne na stacjach:

- Sklepy
- Stop Cafe
- Myjnie
- Stacja z paczką
- Udogodnienia dla rowerzystów
- Karta Dużej Rodziny
- Carsharing

2 Programy lojalnościowe:

- Program **VITAY**.
- Programy kartowe umożliwiające bezgotówkowe zakupy usług i paliw na stacjach: **FLOTA**, aplikacja mobilna **mFLOTA**, **OPEN DRIVE**, **BIZNESTANK**, **MIKROFLOTA**.

Dla biznesu:

- Kompleksowa gospodarka odpadami, monitoring środowiska gruntowo-wodnego, ochrona środowiska (dokumentacje itp.), czyszczenie instalacji przemysłowych, kompleksowa obsługa w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy oraz ochrony przeciwpożarowej.
- Kompleksowe wykonawstwo stacji paliw; produkcja oraz montaż konstrukcji stalowych.
- Kompleksowe Zarządzanie Nieruchomościami.
- Ochrona osób i mienia, transport wartości pieniężnych, montaż i konserwacja systemów zabezpieczenia technicznego, monitorowanie systemów alarmowych, kontrola transportu paliw, audyt bezpieczeństwa, utrzymanie czystości na terenie obiektów.
- Przewozy kolejowe, leasing wagonów kolejowych i zarządzanie taborem kolejowym.
- Sprzedaż dystrybutorów, systemy monitorowania zbiorników, systemy zarządzania, sterowniki automatyki; serwis i remonty urządzeń związanych ze stacją paliw oraz z terminalem paliw.
- Transport drogowy paliw i innych palnych produktów płynnych.

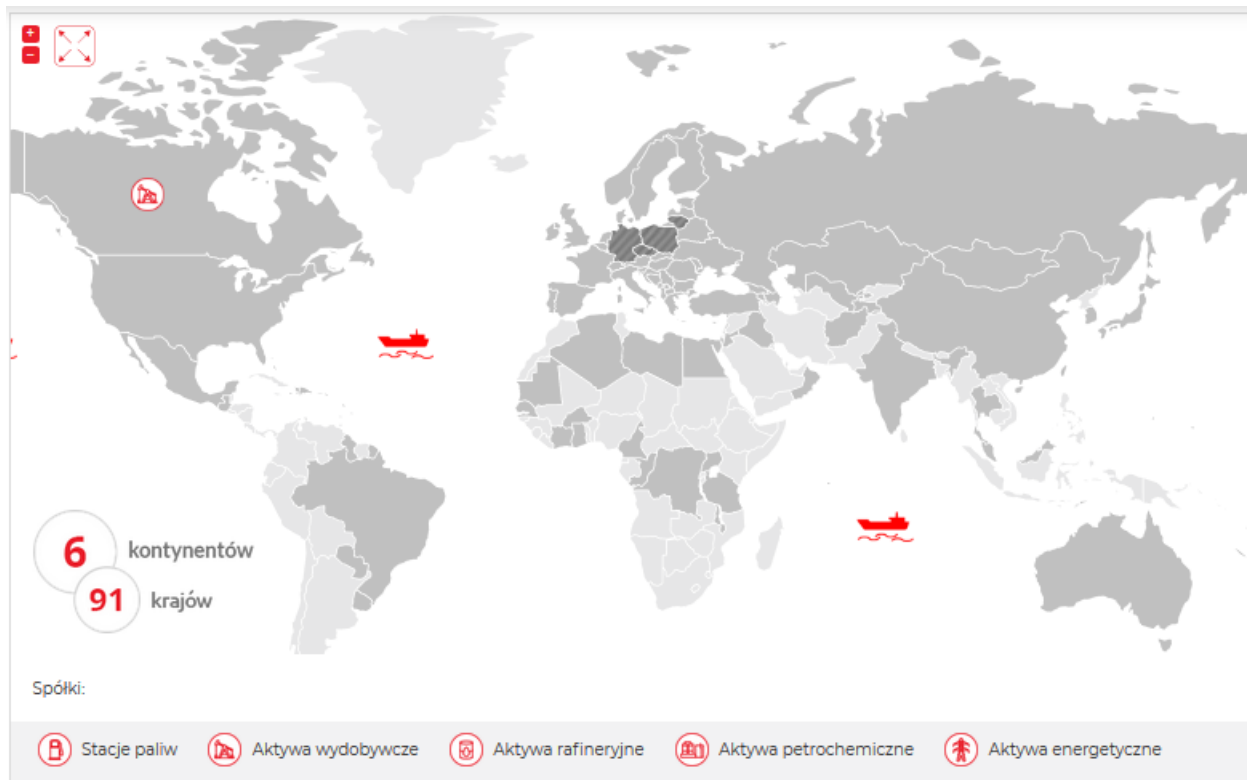
- Usługi księgowe.
- Usługi laboratoryjne.
- Usługi w zakresie branży mechanicznej, elektrycznej i automatyki.

GŁÓWNE MARKI

2.1.9. Nasze Rynki

Grupa ORLEN prowadzi działalność na 5 rynkach macierzystych – w Polsce, Czechach, Niemczech, na Litwie i w Kanadzie. Nasze produkty docierają do ponad 91 krajów zlokalizowanych na 6 kontynentach.

2.2. Nasze Otoczenie

2.2.1. Nasi Interesariusze

Interesariusze to grupy osób i podmiotów, na które Grupa ORLEN wywiera wpływ poprzez prowadzoną działalność gospodarczą, które także mogą wywierać wpływ na organizację i sposób działania Grupy ORLEN.

Grupa ORLEN buduje kontakty z Interesariuszami w sposób odpowiedzialny w oparciu o zasady transparentności i dialogu. W trosce o jakość tych relacji, częstotliwość i kanały komunikacji dostosowywane są do charakterystyki i aktualnych oczekiwań Interesariuszy.

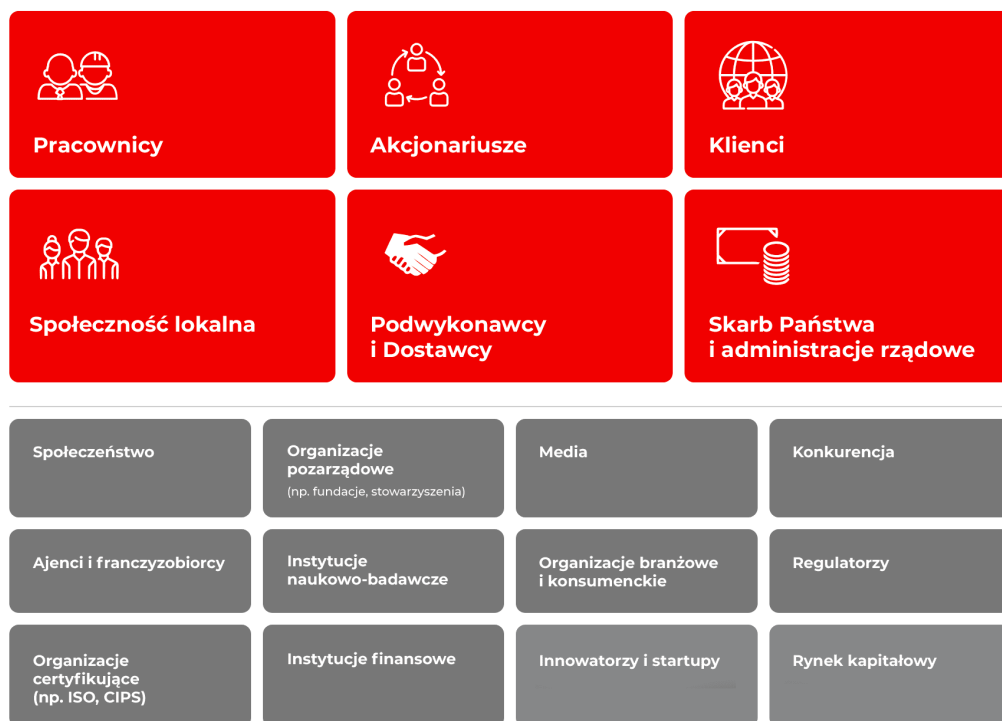
W proces doboru istotnych zagadnień z zakresu działalności niefinansowej do komunikowania przez PKN ORLEN zostali zaangażowani zewnętrzni i wewnętrzni Interesariusze. Przedstawiciele Grupy ORLEN i jej otoczenia w grudniu 2017 roku uczestniczyli w spotkaniu zrealizowanym w formule wyznaczonej przez międzynarodowy standard AA1000SES, zawierający zasady dotyczące zarządzania relacjami z Interesariuszami. Przedmiotem konsultacji były priorytetowe kierunki zrównoważonego i odpowiedzialnego biznesu, a także sformułowanie oczekiwań informacyjnych o działaniach firmy i ich wpływie społeczno-gospodarczym. Interesariusze za istotne aspekty niefinansowej działalności Koncernu uznali m.in.: odpowiedzialność za środowisko naturalne, wpływ na otoczenie lokalne, bezpieczeństwo procesów przemysłowych, odpowiedzialność za produkt. Efektem spotkania było również wypracowanie mapy Interesariuszy Grupy ORLEN.

Mapa Interesariuszy Grupy ORLEN

Mapa Interesariuszy
Grupy ORLEN

- Kluczowi interesariusze
- Ważni interesariusze

2.2.2. Otoczenie Makroekonomiczne

Koncerny naftowe działają w sektorze towarów – jednorodnych produktów, takich jak ropa naftowa oraz paliwa i produkty petrochemiczne – wytwarzanych i sprzedawanych przez liczną rzeszę producentów na całym świecie.

W przypadku towaru każdego dostawcę można łatwo zastąpić innym, oferującym ten sam towar taniej, więc możliwości wpływu indywidualnych dostawców na cenę są bardzo ograniczone. W rezultacie zarówno dostawcy, jak i nabywcy towarów dokonują transakcji po cenie ustalonej w grze popytu i podaży na rynku.

Głównymi czynnikami zewnętrznymi, które wpływają na decyzje produkcyjne i rozwojowe koncernów naftowych oraz na ich wyniki finansowe, są obecne i spodziewane:

- **Gięldowe ceny ropy naftowej (w dolarach).**
- **Gięldowe ceny paliw (w dolarach) i produktów petrochemicznych (w dolarach i w euro).**
- **Kurs dolara amerykańskiego i kurs euro.**

W przewidywaniach ścieżek cen bierze się pod uwagę czynniki wyrażające zarówno zmiany popytu, jak i podaży:

- **Tempo rozwoju gospodarki globalnej** w podziale na kraje OECD, gdzie popyt na ropę naftową maleje od 2005 roku oraz kraje pozostałe, które szczyt popytu mają wciąż przed sobą. Znaczącą rolę w zmianach popytu na ropę naftową i produkty jej przerobu odgrywają Chiny oraz Indie.
- **Przyrosty globalnego wydobycia ropy naftowej** w krajach OPEC i poza OPEC.
- **Zapasy ropy** w krajach OECD i **rezerwy wydobycia** w krajach OPEC.
- **Ryzyko geopolityczne.**
- **Ryzyko klimatyczne oraz degradacji środowiska naturalnego**, związane z produkcją energii oraz z transportem.

Informacje na temat wymienionych czynników pojawiają się z różną częstotliwością i mają zróżnicowany status. Notowania cen i kurs dolara zmieniają się w sposób ciągły, są dostępne w czasie rzeczywistym i są przykładem „twardych” danych. Tempo wzrostu gospodarczego, mierzone przy pomocy Produktu Krajowego Brutto, jest informacją szacunkową, publikowaną w rytmie kwartalnym i podlegającą wielu korektom. Z kolei informacje o faktycznych i potencjalnych przerwach w dostawach, pod wpływem wydarzeń geopolitycznych, pojawiają się w sposób nieoczekiwany i wywołują natychmiastową zmianę cen. Natomiast wpływ impulsów cenowych na popyt i podaż następuje z dużym opóźnieniem, jeśli niższe lub wyższe ceny utrzymają się przez kilka kwartałów.

Od czasu, kiedy na rynku ropy pojawiła się w połowie 2014 roku niedostrzeżona w porę nadwyżka podaży, zaczęto zwracać uwagę na strukturę wydobycia. Z grupy krajów poza OPEC wyodrębniono USA i Kanadę ze względu na bardzo krótki cykl wydobycia ropy z odwiertów lądowych metodami niekonwencjonalnymi, dużą liczbę firm wydobywczych i możliwą szybką reakcją wydobycia na zmiany cen ropy naftowej. Silna interakcja pomiędzy poziomem produkcji z tego typu złóż a zmianami cen ropy naftowej spowodowana jest ultrakrótkim cyklem wydobywczym. Przeciętny czas uruchomienia produkcji ze źródeł niekonwencjonalnych to 90 dni w porównaniu z okresem 3-5 lat w przypadku wydobycia ropy z wód płytkich czy 8 lat w przypadku wierceń głębokowodnych, które również przyczyniły się do dynamicznego przyrostu podaży ropy naftowej poza krajami OPEC.

Z kolei w ramach kartelu OPEC wyodrębnia się Arabię Saudyjską – ze względu na istotne rezerwy wydobycia możliwe do natychmiastowego wykorzystania oraz jej wpływ na politykę wydobycia ropy przez kartel oraz grupę G5 (Arabia Saudyjska, Kuwejt, Irak, Iran, Zjednoczone Emiraty Arabskie) – ze względu na duży potencjał wydobycia ropy po niskich kosztach.

Kolejnym czynnikiem, zwracającym obecnie uwagę, są koszty działalności poszukiwawczej i wydobywczej. Koszty te odgrywają istotną rolę w długoterminowych projekcjach cen ropy naftowej (w równowadze popytu i podaży). Baryłka ropy naftowej nie może w długim okresie kosztować mniej, niż wyniosą koszty jej wydobycia z najdroższego zasobu, niezbędnego do zaspokojenia efektywnego popytu. Ponieważ w miarę szczytowania się eksploatowanych złóż trzeba będzie sięgać po coraz trudniejsze zasoby, wyższe koszty ich eksploatacji wymuszą wzrost cen ropy naftowej.

Dotychczas wśród czynników kształtujących otoczenie makroekonomiczne koncernów naftowych nie wymienialiśmy instytucji finansowych, chociaż wartość dokonywanych przez nie transakcji na rynkach terminowych wielokrotnie przekracza wartość transakcji na rynku fizycznym. W naszej opinii, popartej wieloma badaniami, transakcje instytucji finansowych powiększają podatność cen ropy na zmiany, jednak nie wpływają na tendencje zmian cen. Instytucje finansowe w dokonywaniu transakcji zarówno spekulacyjnych, jak i inwestycyjnych, kierują się bowiem tymi samymi czynnikami fundamentalnymi, na które patrzą uczestnicy rynków fizycznych, w tym koncerny naftowe. Zarówno w sektorze wydobywczym jak i w sektorze finansowym panuje przekonanie, że ropy w złożach jest wystarczająco dużo, by w długim horyzoncie zaspokoić przyszły popyt po rozsądnej cenie. **Pojawiły się natomiast istotne rozbieżności w ocenie perspektyw popytu na ropę naftową. O ile sektor naftowy dzisiaj wydaje się wierzyć w „plateau” popytu, to nie ma takiego przekonania w sektorze finansowym, skąd pochodzą pieniądze na inwestycje w wydobycie.**

Ziaro niepokoju zostało zasiane w 2015 roku, gdy cena ropy spadła i było już wiadomo, że szybko nie wzrośnie. Na tym tle zaczęły pojawiać się scenariusze głębokiego spadku popytu na ropę, wymuszonego wzrostem restrykcji regulacji środowiskowych i klimatycznych oraz umożliwionego przez postęp technologii i zmiany zachowania konsumentów. Jako że ceny ropy są podstawą wyceny spółek naftowych i wielu aktywów finansowych, wzbudziło to niepokój sektora finansowego. Niepokój okazał się na tyle silny, że **Rada Stabilności Finansowej (Financial Stability Board)** – międzynarodowe ciało monitorujące globalny system finansowy i wydające rekomendacje, w końcu

2015 roku powołała specjalną grupę zadaniową ds. przejrzystości finansowej w obszarze ekspozycji firm na ryzyko klimatyczne (TCFD). Grupa ta w czerwcu 2017 roku wydała **rekomendacje, dotyczące ujawniania tych ekspozycji**, które de facto stają się standardami raportowania dla firm o przychodach wyższych niż 1 miliard USD.

W grudniu 2017 roku standardy te przyjęło 230 organizacji, w tym 150 firm finansowych o aktywach przekraczających 80 bilionów, wiele dużych firm energetycznych, rządy krajów europejskich oraz Londyńska Giełda. Zdaniem TCFD – sektor energii jest eksponowany na ryzyko klimatyczne z powodu: zmian w popycie na paliwa kopalne, wydobyciu i technologiach korzystania, ograniczeń emisji oraz dostępności wody.

O ile rekomendacja TCFD zachęca sektor naftowy do realizacji strategii biznesowych, które ograniczą ekspozycję na ryzyko klimatyczne (strategii zrównoważonego rozwoju), to z powodów czysto technologicznych efekty tych strategii pojawią się z dużym opóźnieniem. W zupełnie innej sytuacji jest inwestor finansowy, którego ekspozycja na ryzyko klimatyczne dotyczy portfela kredytów i obligacji. W jego przypadku redukcja ekspozycji na ryzyko klimatyczne polega na rezygnacji z finansowania firm eksponowanych na takie ryzyko. Do tej grupy należą firmy poszukiwawczo–wydobywcze sektora naftowego. Skutkiem różnic w tempach dostosowań między elastycznym sektorem finansowym a sztywnym sektorem realnym jest wzrost ryzyka niedopasowania w czasie zmian popytu i podaży z powodu niedostatecznego finansowania projektów wydobywczych.

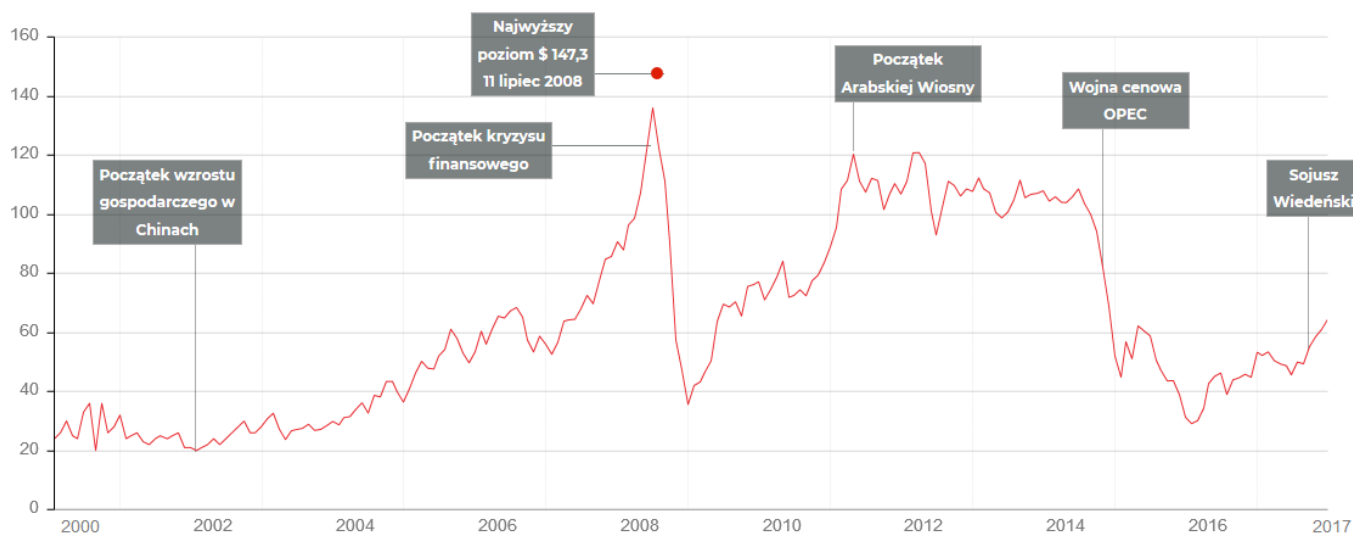
2.2.3. Otoczenie Rynkowe

1 TRENDY RYNKOWE W SEGMENTCIE DOWNSTREAM

CENY ROPY NAFTOWEJ

Średnia cena ropy Brent w 2017 roku ukształtowała się na poziomie 54 USD/bbl i zwiększyła się o 24% (r/r). Na pierwszej sesji w 2017 roku baryłka ropy na londyńskiej giełdzie kosztowała 55 USD/bbl, a na ostatniej blisko 67 USD/bbl.

Zmiany cen ropy naftowej [USD/bbl]

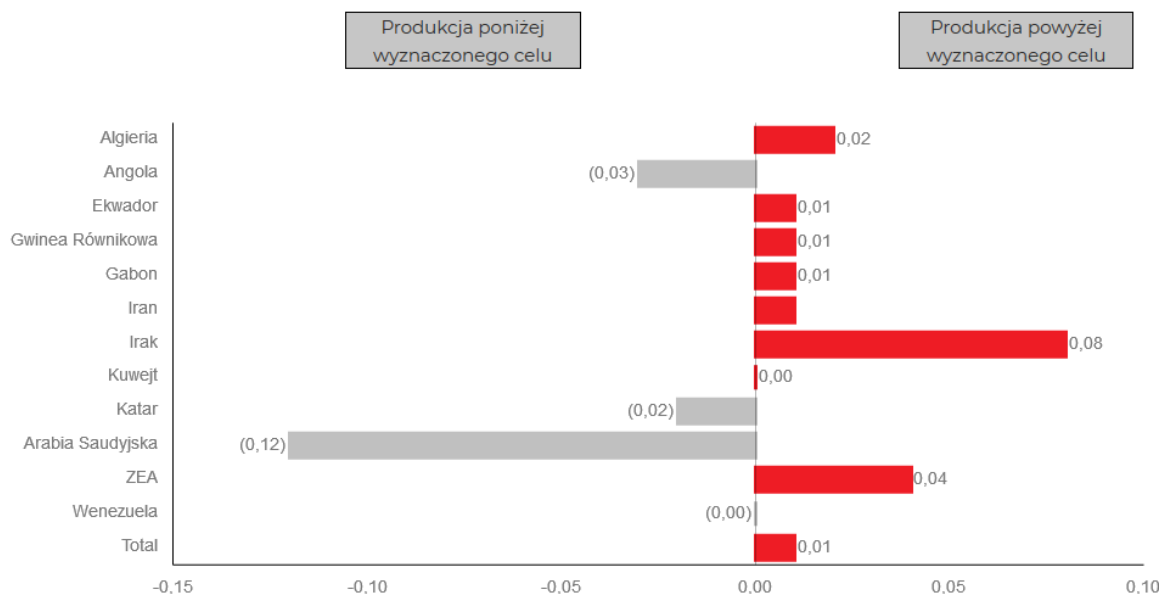

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Bloomberg.

Do głównych czynników wpływających na poziom cen ropy naftowej w 2017 roku należało:

- Najszybsze od kilku lat tempo wzrostu światowej gospodarki, implikujące także wzrost popytu na ropę – wg wstępnych szacunków IHS Markit globalna konsumpcja ropy naftowej w 2017 roku wzrosła o 1,8% (r/r), przy czym na najszybciej rosnących rynkach azjatyckich wzrost ten wynosił około 4% (r/r).
- Efekt porozumienia OPEC z Rosją o ograniczeniu produkcji – tzw. Sojusz Wiedeński. Arabia Saudyjska i Rosja przed jego zawarciem zwiększyły produkcję prawie do maksimum, po czym podjęły zobowiązanie o stabilizacji wydobycia i niezwiększaniu produkcji. W 2017 roku przeciętne roczne wydobycie ropy w krajach OPEC spadło o 0,1 mb/d, a przy tym środowisko niskich cen ropy w pierwszych trzech kwartałach 2017 roku ograniczało przyrosty wydobycia poza OPEC.

Odchylenie produkcji ropy w OPEC od poziomu uzgodnionego w porozumieniu [mb/d]

Źródło: IHS Markit.

- Spadek zapasów ropy naftowej i paliw w krajach OECD od połowy 2017 roku. W redukcji poziomu zapasów pomógł tzw. efekt „shale band” (przedział cen ropy definiowany reakcją amerykańskiego wydobycia na zmiany cen ropy) i wyhamowanie przyrostów wydobycia w USA w I połowie 2017 roku. W kolejnych miesiącach, wraz ze wzrostem cen, wzrosło również wydobycie w USA, ale ceny nie zdołały przekroczyć górnego pułapu „shale band” na poziomie 60 USD/bbl ropy Brent. Nastąpiło to dopiero na koniec października, tuż przed szczytem OPEC, na którym przedłużono moratorium na wydobycie do końca 2018 oraz włączono do porozumienia Libię i Nigerię.
- Wzrost niestabilności i ryzyka politycznego, szczególnie w Iraku i Arabii Saudyjskiej – większość występujących ryzyk politycznych nie jest istotna, jednak w przypadku bliskowschodnich rynków ropy mają one wpływ na decyzje inwestorów.
- Nietypowa struktura terminowego rynku ropy – tzw. backwardation (przyszłe ceny niższe od bieżących), wynikająca z przejściowych niedoborów podaży, które tworzą silną zachętę dla inwestorów finansowych do zajmowania „długich” pozycji spekulacyjnych na rynkach terminowych. W końcu 2017 roku przewaga otwartych długich pozycji nad krótkimi była rekordowo duża i wzmocniła wzrosty cen ropy ponad poziomy uzasadnione przez fizyczne fundamenty rynku ropy.

Potencjalne kierunki zmian cen ropy naftowej

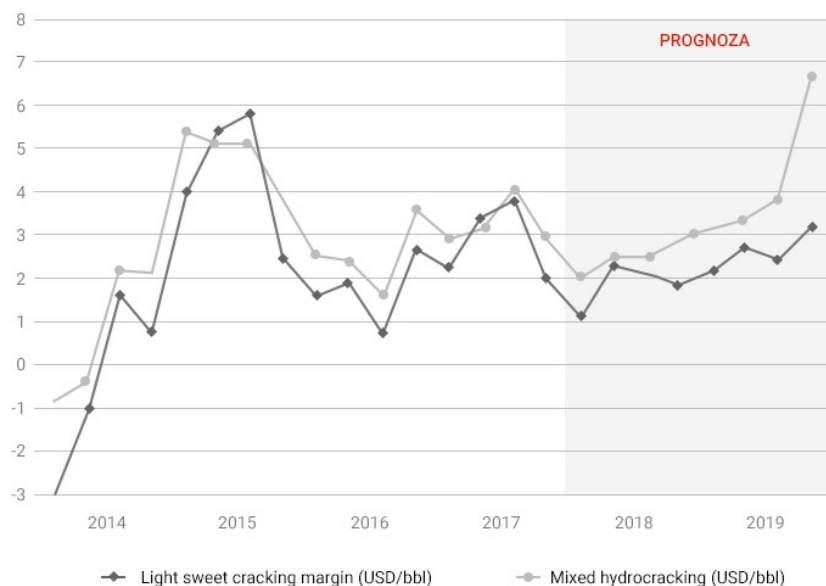
Według prognoz analityków branżowych oraz banków inwestycyjnych w I półroczu 2018 roku cena ropy Brent może zbliżyć się nawet do poziomu 80 USD/bbl. W II połowie 2018 roku trend wzrostowy powinien ulec odwróceniu. W efekcie według prognoz JP Morgan, Goldman Sachs średnia cena ropy Brent w IV kwartale 2018 roku powinna oscylować w przedziale 60-70 USD/bbl. Z kolei projekcje IHS Markit, kładące nacisk na relacje popytu i podaży na rynkach fizycznych, pokazują wcześniejszy powrót cen ropy do fundamentów i ceny pod koniec 2018 roku w pobliżu 60 USD/bbl. Zestaw głównych czynników kształtujących ceny ropy w 2018 roku nie ulega zmianie w stosunku do 2017. Są to przede wszystkim:

- Dynamiczny wzrost światowego popytu, który może zostać zakłócony przez reakcję rynków OECD (zwłaszcza USA) na rosnące ceny paliw oraz wzrost popytu na paliwa na rynkach wschodzących (Indie, Arabia Saudyjska) w sytuacji dużej presji inflacyjnej oraz trwających reform systemu subsydiowania cen paliw.
- Trwałość „Sojuszu Wiedeńskiego”. Obecnie przedłużenie porozumienia wpływa pozytywnie na wzrost ceny ropy. Należy się spodziewać, że porozumienie będzie utrzymywane przynajmniej do momentu, gdy cena ropy Brent przez pewien czas przekroczy granicę 70 USD/bbl.
- Potencjał wzrostu wydobycia w USA. Przy odpowiednich sygnałach cenowych, rynek amerykański może wygenerować znaczący wzrost produkcji ropy z łupków. Przedłużenie „Sojuszu Wiedeńskiego” oraz spadek zapasów ropy w USA to główne czynniki zwiększające potencjał wzrostu wydobycia ropy z łupków.
- Wzrost ryzyka geopolitycznego. Tradycyjnie czynniki ryzyka politycznego mogące wpłynąć na wzrost cen ropy utrzymują się w Iraku, Kurdyście, Arabii Saudyjskiej, Jemenie, Katarze i Libanie. Jednak kluczowe ryzyko może w najbliższym czasie wygenerować sytuacja polityczna w Wenezueli (rosnące zadłużenie oraz niestabilność polityczna zwiększają ryzyko dalszego spadku wydobycia) oraz w Iranie (istotne ryzyko dalszej eskalacji w relacjach Teheranu z Waszyngtonem i powrotu do sankcji).
- Zmienność kursu amerykańskiej waluty, która w ostatnim roku osłabiła się wobec euro, a także wobec walut gospodarek wschodzących.

DOWNSTREAM – SPRZEDAŻ I PRODUKCJA

Rok 2017 był kolejnym – po latach 2015 i 2016 – dobrym okresem dla branży rafinerijnej na świecie. Marże rafinerijne w Europie wzrosły, były wyższe w porównaniu do występujących w 2016 roku głównie w efekcie wyjątkowo wysokiego poziomu nieplanowanych postojów w rafineriach. Przewiduje się, że światowe marże rafinerijne w 2018 roku będą zbliżone do poziomu z 2016 roku, jednak poniżej poziomu marży z 2017 roku.

Marże rafinerijne netto w Europie [USD/bbl]

Źródło: IHS Markit.

W krótkim i średnim horyzoncie czasowym marże rafinerijne w Europie będą kształtowane poprzez presję konkurencyjną. Główne czynniki wpływające na wysokość marż to: przewaga rafinerii amerykańskich i bliskowschodnich z uwagi na niskie koszty energii wobec relatywnie wysokich kosztów energii w Europie, modernizacja rafinerii europejskich wpływająca na pogłębienie przerobu oraz rosnąca konkurencyjność eksportu z Bliskiego Wschodu, dostarczającego paliwa nie tylko do Azji, ale też do Europy. W dłuższym horyzoncie czasowym marże rafinerijne będą zależne od popytu na produkty przerobu ropy oraz inwestycji odtwarzających i zwiększających potencjał wydobycia ropy (wzrost ryzyka utraty wartości aktywów wydobywanych w przyszłości obniża skłonność do inwestowania w te aktywa). W perspektywie roku 2020 i kolejnych, na marże rafinerijne wpływ będą miały przede wszystkim następujące czynniki:

- Wpływ regulacji IMO dotyczących zawartości siarki w paliwach bunkrowych od 2020 roku – zawartość siarki spadnie z 3,5% do 0,5% od 1 stycznia 2020 roku. Dotychczasowa reakcja zarówno branży rafinerijnej, jak i przemysłu okrętowego jest ograniczona, a brak przygotowania zwiększa prawdopodobieństwo poważnych zakłóceń na rynku ropy naftowej. Analitycy branżowi przewidują znaczną premię za zarówno surowiec, jak i produkty rafinerijne o niższej zawartości siarki.
- Powiązane z regulacjami IMO potencjalne obniżenie podaży paliw z Rosji w perspektywie 2020 roku. W miarę zbliżania się do skutków zmiany specyfikacji paliwa bunkrowego, ceny produktów o wysokiej zawartości siarki (HSFO) będą gwałtownie spadać. Będzie to miało szczególnie szkodliwy wpływ na rosyjskie rafinerie, ponieważ ciężkie frakcje stanowią znaczną część rosyjskiej produkcji. Główne projekty modernizacji rafinerii mające na celu zmniejszenie zawartości siarki i zwiększenie produkcji benzyny są opóźnione i prawdopodobnie nie zmaterializują się przed styczniem 2020 roku. Aby zmniejszyć zawartość siarki (i wolumeny HSFO), rafinerie rosyjskie mogą zostać zobligowane do zmniejszenia strumienia przerabianego surowca, co w rezultacie może skutkować zmniejszeniem ilości benzyny przeznaczonej zarówno na rynki wewnętrzne, jak i eksport.
- Najnowsze regulacje Unii Europejskiej w zakresie biopaliw. Przyjęte regulacje na lata 2021-2030 ograniczają udział biopaliw pierwszej generacji do 7% końcowego zużycia energii w transporcie drogowym i kolejowym, przy jednoczesnym zdecydowanym zwiększeniu udziałów biopaliw zaawansowanych, których produkcja nie konkuruje z uprawami jadalnymi, do 3,5% w 2030 roku.
- Coraz silniejszy wpływ samochodów elektrycznych oraz szeroko rozumianej elektromobilności na oczekiwania odnośnie do przyszłego popytu, oraz na inwestycje w przyszłe wydobycie. Choć pojazdy elektryczne od lat zdobywały coraz większą popularność, rok 2017 mógł być przełomowy dla branży. Wprowadzenie kolejnej generacji modelu samochodu elektrycznego, deklaracje znacznego przyspieszenia produkcji samochodów elektrycznych zapowiedziane przez największe koncerny motoryzacyjne oraz zamiar wprowadzenia zakazu sprzedaży silników spalinowych w nadchodzących dziesięcioleciach przez rządy m.in. Chin, Indii, Francji i Wielkiej Brytanii mogą mieć istotny wpływ na dalszy rozwój branży rafinerijnej i poziom generowanych marż.

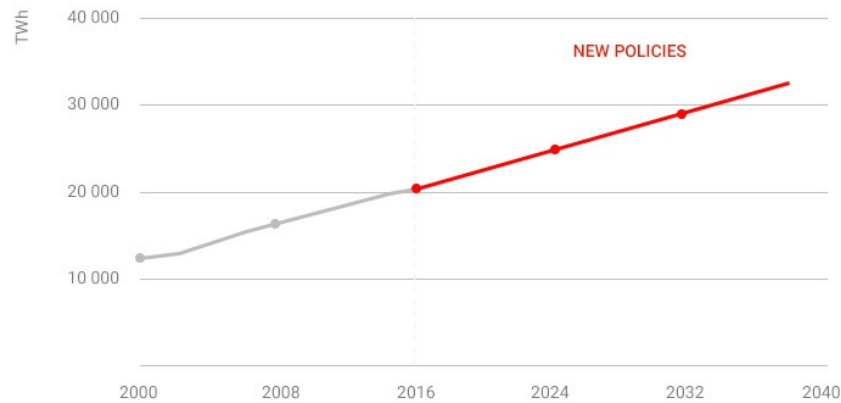
W dłuższym horyzoncie czynnikiem wspierającym popyt na produkty przerobu ropy naftowej i tym samym budującym marże rafinerijne będzie **branża petrochemiczna** – rosnące zastosowania nowoczesnych tworzyw sztucznych w światowej gospodarce. Europa Środkowo-Wschodnia jest jednym z najszybciej rosnących rynków pod względem popytu na produkty petrochemiczne, które wytwarza Grupa ORLEN (propylen, etylen, butadien, paraksylen, PTA, PCW).

- Olefiny (etylen, propylen, butadien) – silna presja importu pochodząca z regionów Bliskiego Wschodu i Ameryki Północnej z uwagi na przewagę kosztową. Produkcja europejska bazująca na nafcie jest i będzie relatywnie mniej konkurencyjna przy założeniu stopniowego wzrostu cen ropy naftowej.
- Aromaty (benzen, toluen, ksylen, paraksylen) – prognozowane zmniejszenie mocy produkcyjnych benzenu i toluenu w Europie Zachodniej do 2030 roku. Producenci aromatów będą dążyć do wydłużania łańcucha wartości w kierunku paraksyleny oraz występuje potencjalne ryzyko wzrostu importu benzenu do Europy Zachodniej.
- Tworzywa sztuczne (polietylen, polipropylen, PCW) – sektor opakowań jest największym obszarem wykorzystującym tworzywa w Europie (40% zapotrzebowania). Prognozowana presja cenowa dla pochodnych etylenu z uwagi na rewolucję łupkową w USA. Wahania popytu mogą być dotkliwe dla mało innowacyjnych producentów, których marże bazują przede wszystkim na skali produkcji.

DOWNSTREAM – ENERGETYKA

Zgodnie z głównym scenariuszem New Policies raportu **World Energy Outlook 2017** Międzynarodowej Agencji Energii (IEA) zapotrzebowanie na energię elektryczną na świecie będzie rosło w średnim tempie 1,3% rocznie do 2040 roku w stosunku do 2016 roku, a gospodarka światowa będzie przyrastała w tym okresie w tempie 3,4% rocznie. Zgodnie z powyższym scenariuszem, opisującym docelowy stan systemu energetycznego z uwzględnieniem istniejących regulacji i ogłoszonych już ich zmian, prognozowany jest wzrost popytu na energię z 21 375 TWh obecnie do 34 470 TWh w 2040 roku.

Światowe zużycie energii [TWh]

Źródło: Międzynarodowa Agencja Energii.

W porównaniu z minionym ćwierćwieczem, IEA prognozuje znaczącą zmianę w sposobie zaspokajania potrzeb energetycznych gospodarek. Zmiana ta będzie podyktowana przede wszystkim koniecznością dekarbonizacji przemysłu i obniżenia emisyjności wytwarzania energii elektrycznej. Najszybszy przyrost zostanie odnotowany w obszarze mocy energii odnawialnej, przy jednoczesnej poprawie efektywności energetycznej. To właśnie efektywność energetyczna będzie odgrywać kluczową rolę w odciążeniu strony podażowej – bez tego czynnika przewidywany wzrost wykorzystania energii finalnej zwiększyłby się ponad dwukrotnie. Odnawialne źródła energii pokryją 40% wzrostu popytu na energię, a ich gwałtowny wzrost w sektorze energetycznym oznacza koniec okresu boomu na węgiel. Od 2000 do 2016 roku moce produkcyjne na bazie węgla szybko wzrastały, jednakże trend ten zostanie mocno wyhamowany do 2040 roku. Odnawialne źródła stanowiąc będą dwie trzecie globalnych inwestycji w moce elektroenergetyczne, stając się dla wielu krajów najtańszym źródłem nowej mocy. Szybkie wdrożenie fotowoltaiki (szczególnie w Chinach i Indiach) pomoże energii słonecznej stać się największym źródłem zielonej energii do 2040 roku. W Unii Europejskiej odnawialne źródła energii będą stanowiły 80% nowej mocy, a energia wiatrowa może stać się głównym źródłem energii elektrycznej po 2030 roku, ze względu na silny wzrost mocy wiatrowych instalowanych zarówno na lądzie, jak i na morzu. Chiny nadal prowadzą do stopniowego wzrostu produkcji energii z reaktorów jądrowych i wyprzedzą pod tym względem Stany Zjednoczone do 2030 roku. Według prognoz IEA, udział energetyki nuklearnej w 2040 roku w miksie energetycznym nieznacznie wzrośnie.

Źródła światowej produkcji energii [TWh]

Wyszczególnienie	2000	2016	New Policies	
			2025	2040
Węgiel	6 005	9 282	9 675	10 086
Ropa	1 259	1 004	719	491
Gaz	2 753	5 850	6 730	9 181
Elektrownie jądrowe	2 591	2 611	3 217	3 844
Źródła odnawialne	2 869	6 018	9 316	15 688
RAZEM	15 477	24 765	29 657	39 290

Źródło: Międzynarodowa Agencja Energii.

W obszarze energetycznym segmentu Downstream Grupy ORLEN kluczowym rynkiem jest Polska, gdzie w latach 2010-2016 popyt na energię wzrastał w średnim tempie około 1,5% rocznie. W perspektywie 2020 roku spodziewane jest tempo wzrostu popytu na energię elektryczną w wysokości około 1,7% (CAGR na podstawie danych CERA), a wzrost ten będzie przede wszystkim skorelowany z rozwojem gospodarczym kraju.

Istotny wpływ na rozwój energetyki w Polsce będą miały trendy rynkowe związane z energetyką rozproszoną, pakietem zimowym oraz rynkiem mocy.

Istotą energetyki rozproszonej są źródła energii (elektrycznej, cieplnej, chłodu), opierające się w głównej mierze o odnawialne źródła energii (OZE). Rozwój energetyki rozproszonej sprawia, że w rynku energii może uczestniczyć więcej mniejszych graczy, w szczególności coraz popularniejszy staje się model prosumenta, czyli konsumenta energii elektrycznej produkującego energię elektryczną na własny użytek. Trend ten pozwala na zwiększenie bezpieczeństwa zasilania dla konsumentów oraz zmniejszenie ich zależności od ewentualnych zmian cen energii na rynku.

Z kolei pakiet „Czysta energia dla wszystkich Europejczyków” zwany pakietem zimowym, będący zbiorem projektów, dyrektyw i rozporządzeń Komisji Europejskiej, wprowadza szereg regulacji w obszarze energetyki mających na celu rozwój rynku energii w Unii Europejskiej w kierunku energetyki odnawialnej, prokonsumenckiej, a także integracji rynków energii poszczególnych państw i zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego poprzez współpracę międzysystemową.

Rynek mocy, który został wprowadzony w Polsce ustawą w grudniu 2017 roku, uzupełnia rynek energii elektrycznej o drugi produkt, jakim jest dostępna moc. W ramach rynku mocy jednostki wytwórcze będą oferować na aukcjach moc dyspozycyjną, która zapewni bezpieczne działanie systemu elektroenergetycznego. Pierwsze aukcje zostaną przeprowadzone już w 2018 roku, a pierwsza moc zostanie dostarczona w 2021 roku.

2

TRENDY RYNKOWE W SEGMENTCIE DETAL

Na wszystkich rynkach działania Grupy ORLEN w segmencie Detalicznym obserwowano w 2017 roku korzystne uwarunkowania makroekonomiczne. Na rynku polskim w dalszym ciągu widoczne były efekty wprowadzonych w 2016 roku zmian legislacyjnych ograniczających wpływ tzw. szarej strefy. Obserwowano wzrost popularności paliw premium przy malejącym udziale gazu LPG w ogólnej sprzedaży paliw. Systematycznie malała liczba stacji paliwowych segmentu ekonomicznego – widoczna była także koncentracja na rozwoju oferty gastronomicznej.

Na każdym z rynków obserwowano presję rynku związaną z oczekiwaniami wzrostu płac. Czołowe sieci detaliczne na rynkach operacyjnych Grupy PKN ORLEN utrzymały swoje pozycje. Na koniec 2017 roku na **rynku polskim**, wg danych POPIHN, funkcjonowało ponad 6 600 stacji paliw, a sieć zmniejszyła się o 3% (r/r).

W sieciach zarządzanych przez krajowe i zagraniczne koncerny paliwowe (PKN ORLEN, LOTOS, BP, Shell) nie wystąpiły istotne zmiany, podobnie liczba tzw. stacji marketowych utrzymała się na zbliżonym do 2016 roku poziomie. W 2017 roku na rynku pojawiła się nowa, mająca bardzo ambitne plany rozwojowe, sieć AVIA, należąca do międzynarodowego stowarzyszenia Avia International zrzeszającego 90 firm z 14 krajów i zarządzającego ponad 3 tysiącami stacji paliw w Europie, w tym 15 w Polsce. W 2017 roku rozpoczął się proces rebrandingu stacji Statoil, przejętych przez kanadyjską spółkę Alimentation Couche-Tard. Wszystkie jej stacje będą działały pod marką Circle-K. W dalszym ciągu rozwijał się segment stacji przy autostradach i drogach ekspresowych (MOP).

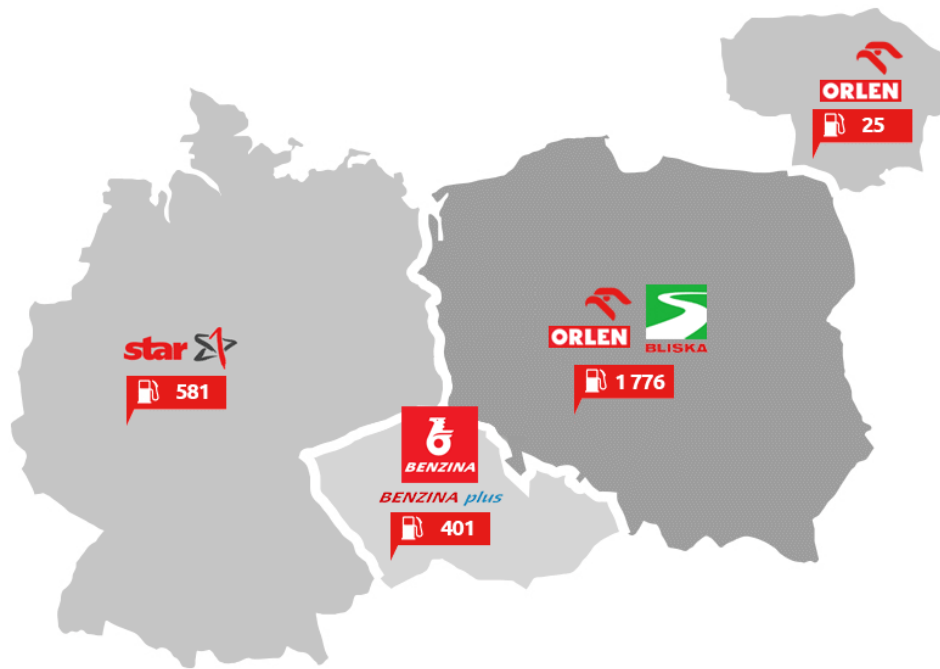
Na rynku czeskim liczba stacji paliw w 2017 roku utrzymała się na poziomie roku poprzedniego. Zmieniła się jednak struktura rynku – nieznacznie zmniejszyła się liczba małych stacji przykładowych, stając się obiektami ogólnie dostępnymi. Sieć Benzina należąca do Grupy Unipetrol, dzięki przejętym w 2017 roku stacjom OMV, umocniła się na pozycji lidera czeskiego rynku paliwowego – zarówno pod względem liczby stacji – wzrost o 38 (r/r), jak i sprzedanego wolumenu paliw – 21,4% (r/r).

Na rynku niemieckim nie wystąpiły istotne zmiany strukturalne. Aral i Shell – liderzy rynkowi utrzymali wiodącą pozycję, pomimo notowanego od kilku lat spadku liczby stacji w swoich sieciach. W wyniku realizowanych od kilku lat projektów inwestycyjnych podniósł się standard techniczny poszczególnych sieci, jednocześnie każda z nich rozpoczęła testy nowych formatów sklepów i punktów gastronomicznych. Duży wpływ na funkcjonowanie wszystkich sieci w Niemczech ma wprowadzony kilka lat temu system monitorowania cen detalicznych. Czołowe sieci segmentu premium, które na przestrzeni ostatnich lat utraciły wolumen na rzecz stacji ekonomicznych, rozpoczęły działania, które pozwoliły im na stopniową odbudowę sprzedaży.

Na rynku litewskim, po przejęciu w 2016 roku sieci Lukoil przez firmę Amic Energy Management z Austrii współpracującą z lokalnym potentatem rynku detalicznego – siecią Viada, pojawił się nowy lider posiadający obecnie 115 stacji i 20% udziału rynkowego. W 2017 roku rozpoczął się proces rebrandingu stacji Lukoil – na koniec roku 2017 około 80% obiektów działa pod marką Viada. W przypadku ważniejszych lokalizacji stacje przy okazji rebrandingu przechodzą gruntowną modernizację z rozbudową sklepu i nowoczesnej części gastronomicznej. W 2017 roku firma Couche-Tard praktycznie zakończyła proces rebrandingu przejętych w 2012 roku stacji Statoil – podobnie jak na innych rynkach stacje te działają pod marką „Circle-K”. Na większości stacji przeprowadzono gruntowne modernizacje, zmieniono organizację sklepów, koncentrując się na rozbudowie części gastronomicznej.

Grupa ORLEN jest zdecydowanym liderem sprzedaży detalicznej paliw w Europie Centralnej zarządzającym siecią 2 783 stacji paliw działających w segmentach premium i ekonomicznym.

Liczba stacji Grupy ORLEN na rynkach działalności na koniec 2017 roku

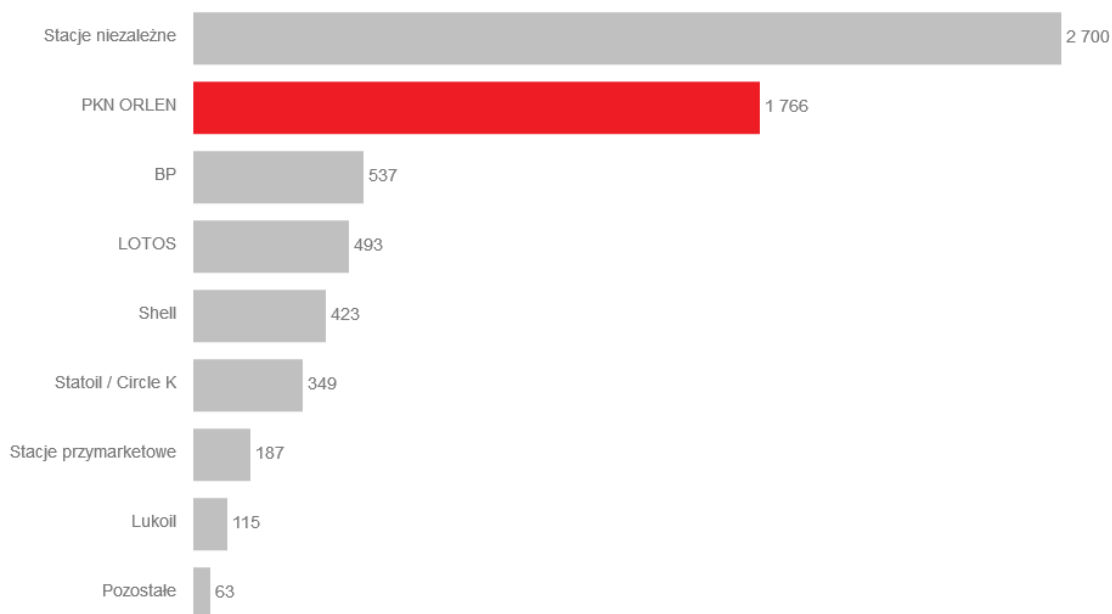
Źródło: Opracowanie własne.

W Polsce stacje paliw działają pod marką ORLEN w segmencie premium oraz Bliska w segmencie ekonomicznym, w Republice Czeskiej głównie pod marką Benzina, Benzina Plus, Standard, Expres, natomiast na Litwie pod marką ORLEN (segment premium). Na rynku niemieckim spółka ORLEN Deutschland zarządza stacjami ekonomicznymi pod marką STAR, a uzupełnieniem sieci jest kilkanaście stacji przyrządowych Famila.

Rynek polski

Grupa ORLEN na rynku polskim na koniec 2017 roku dysponowała siecią 1 776 stacji paliw (około 27% stacji działających w Polsce).

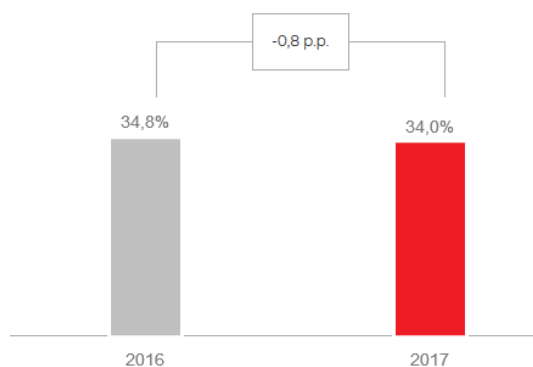
Stan sieci stacji paliw w Polsce

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych POPIHN wg stanu na 30.09.2017 roku.

Realizowany program inwestycyjny ukierunkowany był na realizację nowych stacji paliw oraz obiektów typu MOP (Miejsce Obsługi Podróżnych), a także modernizację istniejących obiektów. Istotnym elementem programu rozwoju sieci były zadania inwestycyjne mające na celu uruchomienie nowego formatu sklepowo-gastronomicznego Stop Cafe 2.0. Szereg inicjatyw operacyjnych, intensyfikacja działań ukierunkowanych na klientów flotowych i instytucjonalnych oraz przeprowadzone kampanie marketingowe pozwoliły stacjom ORLEN na zwiększenie wolumenu sprzedaży paliw.

Udział Grupy ORLEN w detalicznym rynku paliw w Polsce

Wahania udziału rynkowego mogą być konsekwencją zawirowań na rynku ze względu na skokowe zmiany poziomu konsumpcji paliw w związku z istotną redukcją tzw. szarej strefy w handlu paliwami. Do głównych konkurentów PKN ORLEN na rynku polskim należą koncerny zagraniczne Shell, BP, Circle-K (poprzednio Statoil) i Lukoil, kontrolujące około 22% ogółu stacji. Coraz większe znaczenie zyskuje sieć Total, ale z 23 stacjami nie ma wpływu na kształt rynku detalicznego w Polsce. Liczba stacji bezobsługowych AS 24 i IDS, zarządzanych również przez podmioty zagraniczne, praktycznie pozostała na poziomie z roku 2016. O ponad 6% zmniejszyła się grupa stacji niezależnych, udział stacji zrzeszonych w sieciach niezależnych operatorów typu Moya, Huzar wzrósł do prawie 35%.

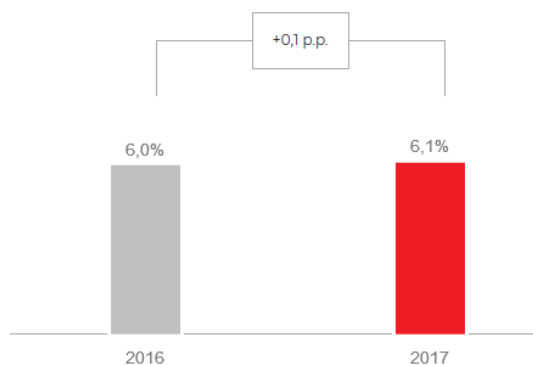
Duży wpływ na funkcjonowanie rynku stacji paliw miała kontynuacja programu rozbudowy sieci drogowej w Polsce. Oddanie do użytku nowych odcinków dróg ekspresowych i autostrad wiąże się z ogłaszaniem kolejnych przetargów na dzierżawę **Miejsca Obsługi Podróżnych (MOP)** i otwieraniem nowych stacji paliw w tych lokalizacjach. Na koniec 2017 roku przy polskich drogach ekspresowych i autostradach działało 80 stacji typu MOP, z czego 30 (38%) należało do PKN ORLEN. Grupa ORLEN posiada dodatkowo na etapie przygotowania do realizacji kolejne 7 obiektów tego typu.

Rynek niemiecki

Grupa ORLEN od 2003 roku jest obecna na rynku niemieckim uznawanym za największy i najbardziej rozwinięty rynek paliwowy w Europie. Należąca do ORLEN Deutschland GmbH sieć, licząca na koniec 2017 roku 581 stacji paliw po raz pierwszy w historii przekroczyła 6,0% udział w niemieckim rynku detalicznym.

Udział w detalicznym rynku paliw w Niemczech

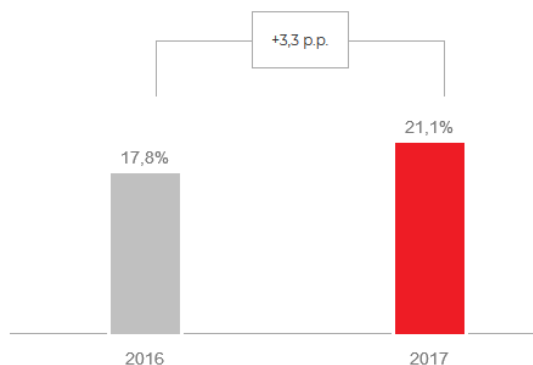

Do głównych konkurentów spółki ORLEN Deutschland GmbH należą sieci międzynarodowe takie jak: Aral, Shell, Esso, Total (45% ogólnej liczby stacji) oraz sieci ekonomiczne Jet i HEM (prawie 9% stacji).

Rynek czeski

Grupa ORLEN umocniła pozycję lidera, zarówno pod względem sprzedanego wolumenu, jak i wielkości sieci. W 2017 roku liczba stacji Benzina wyniosła 401 obiektów. Uruchomienie nowych stacji, w tym włączenie do sieci stacji przejętych od OMV, modernizacje techniczne, konsekwentna polityka zarządzania ceną detaliczną oraz korzystne warunki makroekonomiczne przyczyniły się do znacznego wzrostu udziału Benziny w czeskim rynku detalicznym do poziomu 21,1%.

Udział w detalicznym rynku paliw na rynku czeskim

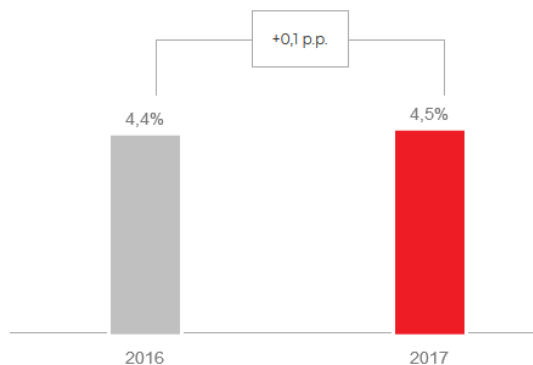

Drugie miejsce na rynku czeskim pod względem liczby stacji paliw utrzymał węgierski koncern MOL (306 obiektów), jednak udział w sprzedaży wolumenowej tej sieci szacuje się na niecałe 11%. Istotnymi uczestnikami rynku paliw pozostają koncerny Shell, Euro Oil i OMV. Ważnym graczem na czeskim rynku od kilku lat pozostaje także prywatna sieć TankOno (41 stacji), która dzięki polityce niskich cen detalicznych osiągnęła prawie 16% udziału rynkowego.

Rynek litewski

Grupa ORLEN na Litwie na koniec 2017 roku posiadała 25 stacji paliw zarządzanych przez spółkę zależną AB Ventus-Nafta. Sieć ORLEN zwiększyła swój udział rynkowy do poziomu 4,5%.

Udział w detalicznym rynku paliw na rynku litewskim¹

¹ W 2017 roku AB Ventus-Nafta zmienił metodę liczenia udziałów rynkowych w celu ujednoczenia metody raportowanych danych z pozostałymi sieciami detalicznymi, dodatkowo do wolumenu została włączona sprzedaż agrodiesla (który jest w dalszym ciągu sprzedawany na części stacji paliw). W rezultacie tych zmian raportowany za rok 2016 udział sieci Ventus zwiększył się o 0,8 p.p. do poziomu 4,4%.

Największą siecią na rynku litewskim w 2017 roku stała się Viada, która po przejęciu stacji Lukoil posiadała łącznie 115 obiektów. Liderem pod względem sprzedanych paliw, pomimo mniejszej liczby stacji (84), pozostała sieć Circle-K (stacje Statoil, zakupione przez kanadyjską firmę Alimentation Couche-Tard). Obie sieci kontrolują ponad 40% rynku. Trzecim ważnym graczem na Litwie pozostaje koncern Neste z 73 stacjami bezobsługowymi.

3

TRENDY RYNKOWE W SEGMENTIE WYDOBYCIE

Według scenariusza New Policies z raportu World Energy Outlook 2017 Międzynarodowej Agencji Energetycznej zapotrzebowanie na energię pierwotną do 2040 roku będzie rosło dla wszystkich głównych rodzajów paliwa: węgla, ropy, gazu, elektrowni jądrowych i odnawialnych źródeł energii. Główny udział w rosnącym zapotrzebowaniu na energię pierwotną, zgodnie ze scenariuszem bazowym, odegrają jednak gaz ziemny, odnawialne źródła energii i efektywność energetyczna odciążająca stronę podażową. OZE pokryją 40% przyrostu popytu, a gwałtowny wzrost ich udziału w sektorze energetycznym będzie oznaczał zmniejszenie zapotrzebowania na węgiel.

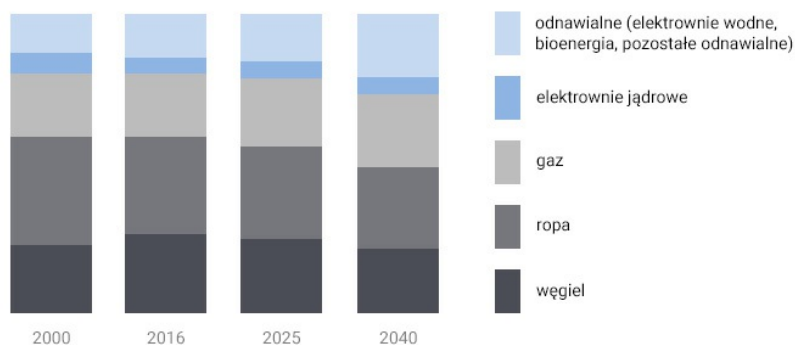
Światowy popyt na energię pierwotną wg rodzaju paliwa [mln toe¹]

Wyszczególnienie	2000	2016	New Policies	
			2025	2040
Węgiel	2 311	3 755	3 842	3 929
Ropa	3 670	4 388	4 633	4 830
Gaz	2 071	3 007	3 436	4 356
Elektrownie jądrowe	676	681	839	1 002
Elektrownie wodne	225	350	413	533
Bioenergia	1 023	1 354	1 530	1 801
Pozostałe odnawialne	59	225	489	1 133
RAZEM	10 035	13 760	15 182	17 584

¹toe – tona oleju ekwiwalentnego.

Źródło: IEA.

Struktura światowego popytu na energię pierwotną [%]

Źródło: Opracowanie własne na podstawie IEA.

Do 2025 roku wzrost popytu na ropę naftową w transporcie będzie utrzymywał się na mocnym poziomie, jednak później istotnie spadnie ze względu na większą efektywność i większy udział nowych paliw w pojazdach silnikowych. Silny popyt ze strony innych sektorów wystarczy, aby utrzymać zapotrzebowanie na ropę naftową na ścieżce wzrostowej. Największe źródło wzrostu stanowić będzie zwiększająca się skala wykorzystania ropy naftowej do produkcji petrochemicznej. Tuż po petrochemii uplasuje się zapotrzebowanie ze strony segmentu samochodów ciężarowych, transportu lotniczego i morskiego, gdzie zastępowalność paliw opartych na węglowodorach będzie ograniczona.

Gaz ziemny osiągnie blisko 25% udziału w światowym popycie energetycznym w 2040 roku, stając się jednocześnie drugim co do wielkości paliwem w globalnym bilansie energetycznym po ropie naftowej, której udział w popycie na energię w 2040 roku ma wynieść około 27%. W tym okresie liczba instalacji skraplania gazu na świecie podwoi się, a nowe moce skraplania będą powstawały głównie w USA i Australii, następnie w Rosji, Katarze, Mozambiku i Kanadzie. Ceny gazu opierać się będą w coraz większym stopniu na konkurencji między różnymi źródłami gazu, a nie na indeksacji do ropy naftowej. W długiej perspektywie większy i bardziej płynny rynek LNG może zrekomensować niższą elastyczność w innych elementach systemu energetycznego. Zapotrzebowanie na gaz ziemny wzrośnie do 2040 roku o około 45%, przy czym największy wzrost będzie zgłaszany przez przemysł. Co więcej, aż 80% wzrostu popytu na gaz będzie miało miejsce w krajach rozwijających się.

Aktywność producentów ropy naftowej i gazu naturalnego mierzona liczbą urządzeń wiertniczych w ruchu była w 2017 roku średnio o 27% większa niż w 2016 roku. Wzrost aktywności, widoczny przede wszystkim w USA i w Kanadzie, był skorelowany ze wzrostem cen ropy. Dodatkowo, producenci na tych rynkach posiadają zdolność i możliwości szybkiego uruchamiania ekonomicznie opłacalnego wydobycia z nowych zasobów. USA jest obecnie eksporterem netto gazu ziemnego, a pod koniec roku 2020 stanie się również eksporterem netto ropy naftowej. Po uwzględnieniu dodatkowych wolumenów wydobycia ropy naftowej z Kanady i Meksyku, Ameryka Północna (USA, Kanada, Meksyk) staje się największym źródłem dodatkowej ropy i gazu na rynku międzynarodowym. Prognozowany wzrost wydobycia gazu z łupków o 630 mld m³ w USA w ciągu 15 lat od 2008 roku, będzie historycznie największym wzrostem podaży gazu z jednego źródła. Taka skala ekspansji będzie miała szerokie implikacje dla całego kontynentu Ameryki Północnej, napędzając inwestycje w sektorze petrochemicznym oraz w innych sektorach energochłonnych.

Strategia Grupy ORLEN zakłada kontynuację działalności poszukiwawczo-wydobywczej w celu zwiększania wydobycia i poszerzania dostępu do własnych zasobów ropy i gazu ziemnego. Budowa kompetencji w obszarze wydobycia, związana była z intensywnymi pracami nad uformowaniem międzynarodowego zespołu specjalistów, zdolnego do tworzenia i zarządzania zdywersyfikowanym portfelem aktywów, a także stosującego najnowsze dostępne na świecie metody poszukiwawcze i technologie wydobywcze.

Na koniec 2017 roku na terenie Polski Grupa ORLEN posiadała samodzielnie oraz z partnerem (PGNiG) 26 koncesji o łącznej powierzchni 18,7 tys. km², położonych w obrębie 8 województw dysponując zasobami 2P (potwierdzone i prawdopodobne) wynoszącymi 11,5 mln baryłek ekwiwalentu ropy naftowej (boe). Grupa ORLEN posiada 100% udziałów w 13 koncesjach oraz 49% w 13 koncesjach.

W prowincji Alberta w Kanadzie Grupa ORLEN jest rozpoznawanym operatorem z aktywami produkcyjnymi o łącznej powierzchni 230,7 tys. akrów (0,9 tys. km²) i łącznymi zasobami 2P wynoszącymi 141,1 mln boe.

2.2.4. Otoczenie Konkurencyjne

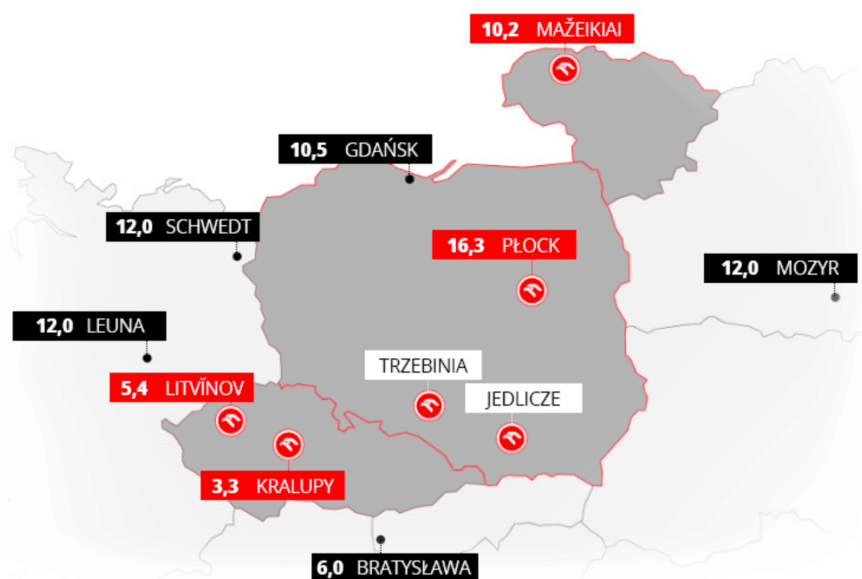
Grupa ORLEN jest największą grupą rafineryjną w Europie Środkowo-Wschodniej.

- Łączne moce przerobowe rafinerii Grupy ORLEN na poziomie 35,2 mln ton.
- Rafineria PKN ORLEN w Płocku stanowi jeden z najnowocześniejszych, zintegrowanych zakładów produkcyjnych w Europie Środkowo-Wschodniej o mocach przerobowych na poziomie 16,3 mln ton/rok. W obszarze produkcji petrochemicznej kluczowa instalacja Olefin posiada maksymalne moce wytwórcze około 700 tys. ton etylenu i około 380 tys. ton propylenu. Produkowane monomery stanowią wsad do produkcji polimerów w Basell ORLEN Polyolefins oraz PCW w ANWIL. PKN ORLEN posiada również nowoczesny Kompleks PX/PTA o mocach produkcyjnych około 690 tys. ton kwasu tereftalowego rocznie.
- Pozostałe polskie rafinerie ORLEN Południe zlokalizowane w Trzebinii i Jedliczu specjalizują się w produkcji biokomponentów, baz olejowych, olejów opałowych, parafin hydrowodnych oraz prowadzą regenerację olejów przepracowanych.
- Rafineria ORLEN Lietuva w Możejkach o mocach produkcyjnych 10,2 mln ton/rok jest jedynym tego typu zakładem na rynku państw bałtyckich (Litwa, Łotwa i Estonia).
- Rafinerie Grupy Unipetrol zlokalizowane w Kralupach i Litwinowie dysponują łącznymi mocami produkcyjnymi w wysokości 8,7 mln ton/rok. Grupa Unipetrol posiada również aktywa petrochemiczne o mocach produkcyjnych polimerów w wysokości około 600 tys. ton/rocznie (320 tys. ton polietylenu oraz około 280 tys. ton polipropylenu). Realizowana jest również budowa nowej instalacji Polietylenu III o mocy około 270 tys. ton/rocznie, która umożliwi wyższe wykorzystanie instalacji Olefin oraz głębszą integrację produkcji petrochemicznej i rafineryjnej.
- ANWIL we Włocławku jest jedynym wytwórcą polichloru winylu (PCW) w Polsce oraz jednym z największych producentów nawozów sztucznych i wodorotlenku sodu w Polsce. Potencjał produkcyjny wynosi około 1 160 tys. ton/rok nawozów azotowych, 560 tys. ton/rok PCW i granulatów oraz 360 tys. ton/rok wodorotlenku sodu.
- Basell ORLEN Polyolefins w Płocku posiada instalacje o łącznych mocach wytwórczych na poziomie 820 tys. ton (420 tys. ton polietylenu i 400 tys. ton polipropylenu), a produkty dystrybuowane są zarówno w kraju, jak i na rynkach zagranicznych.

Aktywa produkcyjne Grupy ORLEN i główni konkurencji w Europie Środkowowschodniej/moce przerobowe [mln t]

Główne aktywa produkcyjne Grupy ORLEN

▣ Maksymalne, roczne moce przerobowe (mln ton)

Źródło: Opracowanie własne

Do największych konkurentów Grupy ORLEN należą:

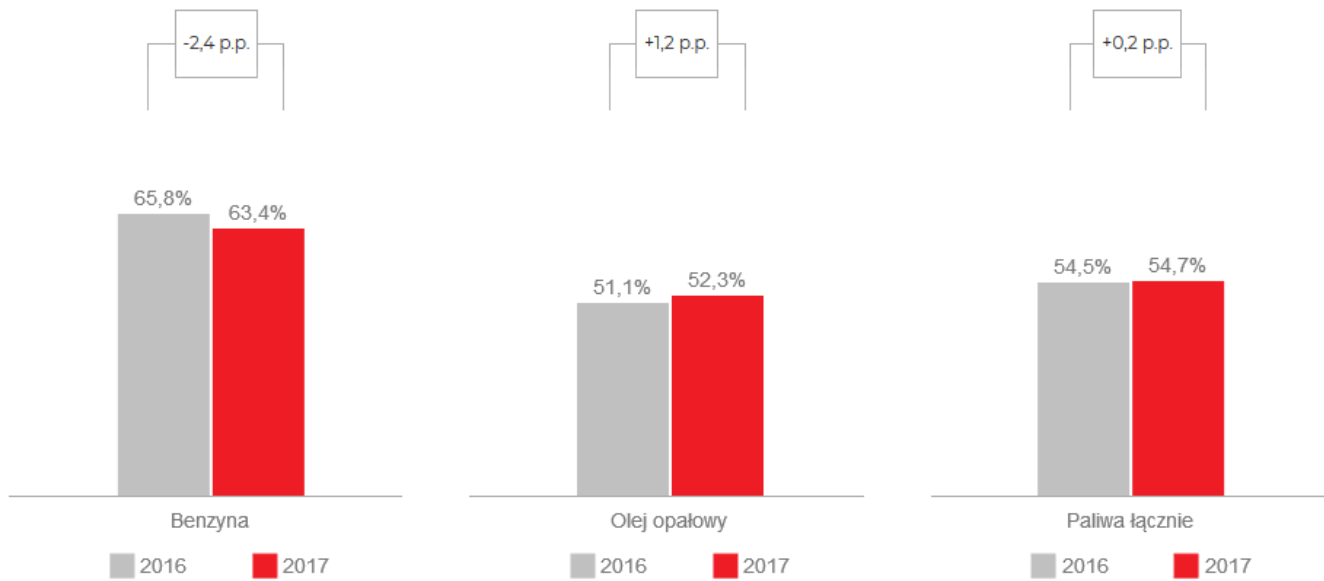
- Grupa Lotos z siedzibą w Gdańsku – druga co do wielkości rafineria w Polsce.
- Rafineria Mitteldeutschland w Leuna/Spargau położona w południowo-wschodnich Niemczech w odległości około 150 km od granicy polsko-niemieckiej, która jest najnowocześniejszą niemiecką rafinerią.
- Rafineria PCK w Schwedt położona na północny wschód od Berlina, w odległości około 20 km od granicy polsko-niemieckiej.
- Rafineria Slovnaft – zintegrowana grupa rafineryjno-petrochemiczna o dominującej pozycji w Republice Słowackiej, zlokalizowana w pobliżu Bratysławy.
- Rafineria Mozyr – wiodąca rafineria białoruska, położona w pobliżu granicy z Ukrainą.

Udziały rynkowe Grupy ORLEN w segmencie Downstream

W 2017 roku Grupa ORLEN prowadziła hurtową sprzedaż produktów rafineryjnych na terenie Polski, Czech, Niemiec, Słowacji, Węgier, Austrii, Litwy, Łotwy, Estonii, Finlandii i Ukrainy oraz drogą morską do terminali przeładunkowych Europy Zachodniej. Do rynków macierzystych Grupy ORLEN należą rynek polski, litewski i czeski. Grupa ORLEN posiada bogate portfolio produktów rafineryjnych, m.in. benzyna, olej napędowy, paliwo lotnicze Jet A-1, olej opałowy lekki i ciężki, asfalty, oleje silnikowe oraz szeroką gamę pozostałych produktów rafineryjnych i petrochemicznych.

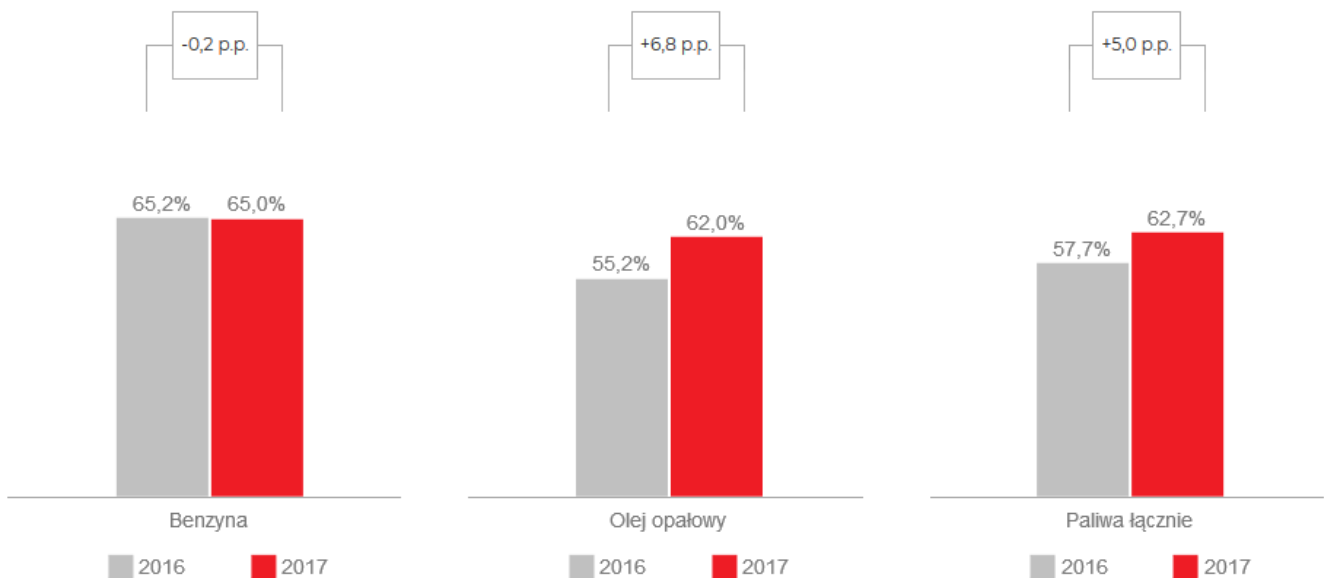
Udział w rynku paliw w Polsce

Źródło: Opracowanie własne.

- Grupa ORLEN pozostaje liderem sprzedaży na rynku polskim.
- Wzrost udziału rynkowego w sprzedaży oleju napędowego Grupy ORLEN na rynku polskim o 1,2 p.p. (r/r) w efekcie realizacji ambitnych planów sprzedażowych i sukcesu strategii przejmowania wolumenów „szarej strefy” oraz intensyfikacji importu.
- Zmniejszenie udziału w rynku sprzedaży benzyny o (2,4) p.p. – pomimo zwiększenia wolumenu sprzedaży benzyny tempo wzrostu było niższe od rozwoju rynku głównie w efekcie agresywnej polityki cenowej konkurencji wynikającej ze strukturalnej nadpodaży produktów w regionie.

Udział w rynku paliw w Czechach

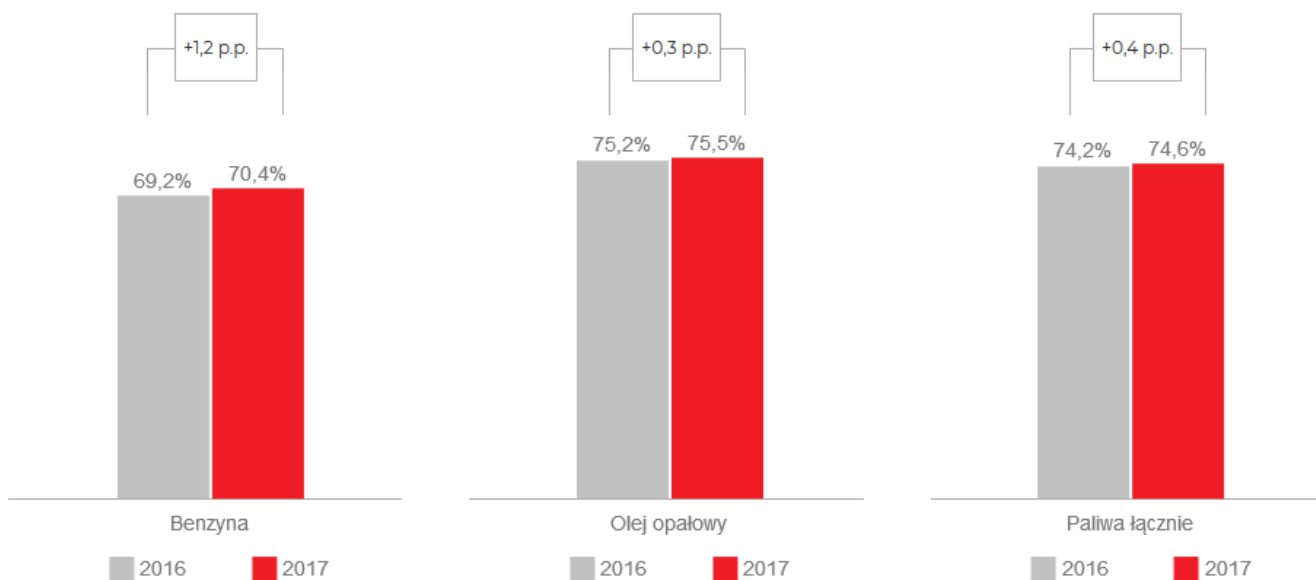

Źródło: Opracowanie własne.

- Grupa ORLEN jest liderem sprzedaży paliw na rynku czeskim.
- Wzrost udziału w rynku oleju napędowego o 6,8 p.p. w rezultacie zwiększonej dostępności instalacji produkcyjnych.
- Nieznaczny spadek udziału w rynku sprzedaży benzyny o (0,2) p.p.

Udział w rynku paliw krajów bałtyckich

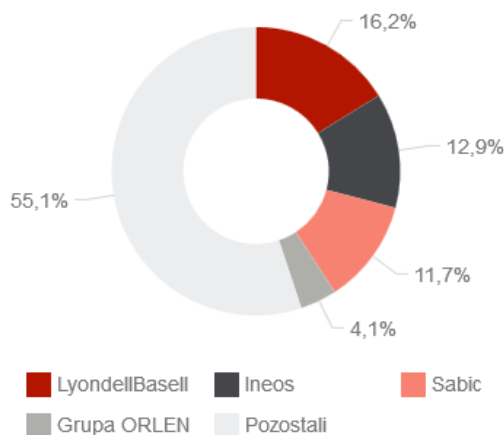
Źródło: Opracowanie własne.

- Umocnienie pozycji lidera na rynkach bałtyckich, pomimo silnej konkurencji cenowej ze strony dostawców fińskich, białoruskich i rosyjskich.
- Wzrost udziału w rynku sprzedaży benzyny o 1,2 p.p. oraz w rynku oleju napędowego o 0,4 p.p.

Hurt petrochemiczny

Grupa ORLEN jest największą firmą petrochemiczną w regionie Europy Środkowo-Wschodniej, jedynym producentem monomerów i polimerów na rynku polskim oraz większości produktów petrochemicznych na rynku czeskim.

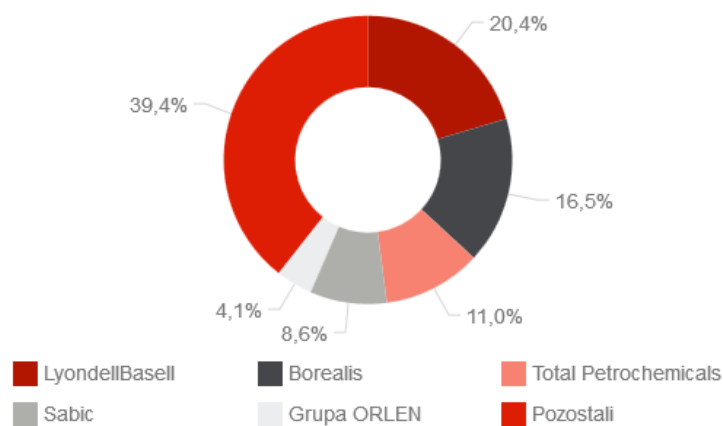
Producenci polietylenu w Europie

Źródło: Opracowanie własne na podstawie POLYGLOBE.

- Moce produkcyjne polietylenu wysokiej i niskiej gęstości w Europie na poziomie około 13 567 tys. ton/rok.
- Lyondell Basell Industries – największy producent polietylenu o zdolnościach produkcyjnych około 2 195 tys. ton/rok (z uwzględnieniem 50% udziału w spółce Basell ORLEN Polyolefins Sp. z o.o. (BOP) i aktywami produkcyjnymi w Niemczech, Francji i Polsce.
- Ineos Olefins & Polymers Europa o mocach produkcyjnych około 1 745 tys. ton/rok i aktywami w Belgii, Francji, Niemczech, Włoszech i Norwegii oraz Sabc – moce około 1 590 tys. ton/rok i aktywami w Niemczech, Holandii i Wielkiej Brytanii.
- Łączne moce produkcyjne Grupy ORLEN z zakładami w Polsce i Czechach (z uwzględnieniem 50% udziału w BOP) wynoszą około 555 tys. ton/rok.
- Grupa ORLEN na rynku czeskim realizuje budowę nowej instalacji Polietylenu III o mocach około 270 tys. ton/rok.

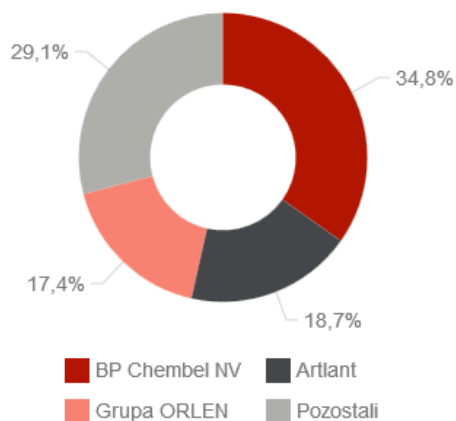
Producenci polipropylenu w Europie

Źródło: Opracowanie własne na podstawie POLYGLOBE.

- Moce produkcyjne polipropylenu w Europie kształtują się na poziomie około 11 609 tys. ton/rocznie.
- Lyondell Basell Industries posiada zdolności produkcyjne na poziomie około 2 365 tys. ton/rok (z uwzględnieniem 50% udziału w spółce BOP) i aktywa w Niemczech, Francji, Włoszech, Hiszpanii, Wielkiej Brytanii i Polsce.
- Borealis z mocami produkcyjnymi około 1 920 tys. ton/rok i aktywami zlokalizowanymi w Belgii, Niemczech, Austrii i Finlandii oraz Total Petrochemicals – moce produkcyjne około 1 280 tys. ton/rok i aktywa zlokalizowane w Belgii i Francji.
- Łączne moce produkcyjne Grupy ORLEN z zakładami w Polsce i Czechach (z uwzględnieniem 50% udziału w BOP) wynoszą około 480 tys. ton/ rok.

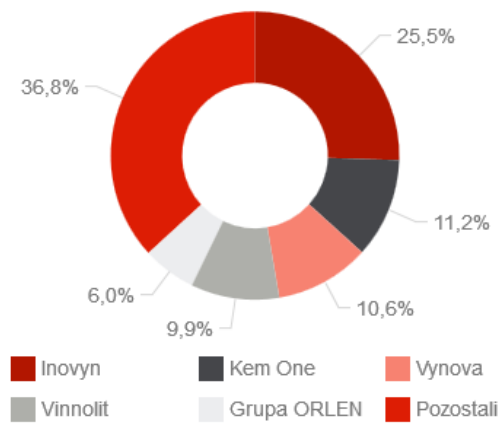
Producenci PTA w Europie

Źródło: Opracowanie własne na podstawie POLYGLOBE.

- Produkcja PTA w 2017 roku w Europie wyniosła około 2 663 tys. ton/rok.
- BP Chembel NV – największy producent PTA o mocach 1 400 tys. ton/rok z aktywami zlokalizowanymi w Belgii.
- Artlant z zakładami w Portugalii o nominalnych mocach około 750 tys. ton/rok – z uwagi na długotrwałe wyłączenie instalacji produkcyjnych od III kwartału 2014 wielkość produkcji jest ograniczona.
- PKN ORLEN jako jedyny w Europie posiada instalacje produkcyjne w pełni zintegrowane z produkcją paraksylenu i dysponuje mocami produkcyjnymi na poziomie 690 tys. ton/rok.

Producenci PCW w Europie

Źródło: Opracowanie własne na podstawie raportu Petrochemical Market Dynamics, VinI – 2017, Październik (Nexant).

- Nominalne zdolności produkcyjne PCW w Europie wynoszą 7 855 tys. ton/rocznie.
- Wiodący producent PCW w Europie – spółka Inovyn powstała z połączenia Ineos Chlor i Solvay i posiada moce produkcyjne 2 005 tys. ton/rok.
- Kolejni producenci Kem One, Vynova, Vinnolit posiadają zdolności produkcyjne PCW szacowane odpowiednio na 882 tys. ton/rok, 830 tys. ton/rok i 780 tys. ton/rok.
- Po pięcioletnim okresie postoju Karpatneftekhim, z nominalnymi mocami produkcyjnymi około 300 tys. ton/rok, w połowie 2017 roku wznowił produkcję.
- Grupa ORLEN z instalacjami w ANWIL i Spolanie i zdolnościami 475 tys. ton/rok zajmuje 5 pozycję na europejskim rynku tworzyw sztucznych.
- Głównymi konkurentami ANWIL na rynku europejskim PCW są spółki Inovyn i Vynova, a na rynku krajowym spółka BorsodChem.

2.2.5. Otoczenie Regulacyjne

Spółki należące do Grupy Kapitałowej ORLEN prowadzą działalność gospodarczą na rynkach regulowanych. Z tego powodu zgodność ich działań z regulacjami prawnymi stanowi jeden z kluczowych aspektów ich działalności.

W ramach prowadzonej polityki zarządzania ryzykiem regulacyjnym, PKN ORLEN i pozostałe spółki Grupy Kapitałowej ORLEN, prowadzą oparty o obowiązujące przepisy prawa, w pełni transparentny, otwarty dialog obejmujący między innymi zaangażowanie w opiniowanie projektów rozwiązań legislacyjnych na poziomie ustawodawstwa krajowego oraz unijnego. Ponadto, na bieżąco prowadzona jest koordynacja relacji Koncernu z regulatorami, organami nadzoru lub kontroli oraz realizowany jest proces uzyskiwania i zarządzania pozwoleniami w Koncernie.

POLSKA:

Kluczowe podmioty administracji publicznej mające wpływ na budowę otoczenia regulacyjnego w Polsce dla Grupy ORLEN:

- Prezes Rady Ministrów,
- Minister Energii,
- Minister Finansów,
- Minister Środowiska,
- Prezes Urzędu Regulacji Energetyki,
- Prezes Agencji Rezerw Materiałowych,
- Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów,
- Prezes Urzędu Dozoru Technicznego/Dyrektor Generalny Transportowego Dozoru Technicznego,
- Prezes Urzędu Transportu Kolejowego,
- Prezes Komisji Nadzoru Finansowego,
- Główny Urząd Miar,
- Główny Inspektor Państwowej Inspekcji Pracy, Inspekcja Ochrony Środowiska, Państwowa Straż Pożarna.

Kluczowe sfery i obszary, w których aktywna jest Grupa ORLEN:

- Paliwa ciekłe (wytworzenie; magazynowanie; obrót; obrót paliwami ciekłymi z zagranicą; przesyłanie).
- Energetyka, w tym elektroenergetyka i ciepłownictwo (wytworzenie; obrót; przesyłanie/dystrybucja).
- Gaz ziemny (obrotu paliwami gazowymi; obrót gazem z zagranicą).
- Zapasy obowiązkowe ropy naftowej i paliw.
- Biokomponenty i biopaliwa ciekłe (realizacja Narodowego Celu Wskaźnikowego).
- Efektywność energetyczna.
- Przedsiębiorstwa energochłonne.
- Przewóz towarów objętych systemem SENT.

Kluczowe szanse oraz ryzyka wynikające z otoczenia regulacyjnego w Polsce, w związku z prowadzoną w Grupie ORLEN działalnością gospodarczą:

- **Ryzyko związane ze zobowiązaniem do utrzymywania zapasów ropy naftowej.**

Koncern podlega licznym obowiązkom wynikającym z ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o zapasach ropy naftowej, produktów naftowych i gazu ziemnego oraz zasadach postępowania w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa paliwowego państwa i zakłóceń na rynku naftowym ("Ustawa o Zapasach") związanych z utrzymywaniem obowiązkowych zapasów ropy naftowej oraz paliw.

W ramach nowych uregulowań w tym przedmiocie, producenci i handlowcy w zamian za stopniowe zmniejszenie obowiązku fizycznego utrzymywania zapasów na rzecz zapasów utrzymywanych przez Agencję Rezerw Materiałowych, mają obowiązek zapłaty opłaty zapasowej, począwszy do 1 stycznia 2015 roku.

Będąc producentem i importerem paliw ciekłych, Koncern jest zobowiązany, od 31 grudnia 2017 roku, do utrzymywania minimalnych poziomów zapasów w wysokości 53 dni w oparciu o wielkość średniej dziennej produkcji lub przywozów, zrealizowanych przez producenta lub importera w poprzednim roku kalendarzowym. Ponadto wypełnianie obowiązków ustawowych w zakresie utrzymywania zapasów obowiązkowych ropy naftowej i paliw ciekłych wiąże się z uiszczeniem opłaty zapasowej na rzecz Funduszu Zapasów Interwencyjnych, którego dysponentem jest Prezes Agencji Rezerw Materiałowych.

Dodatkowo, nieutrzymanie wymaganych poziomów zapasów lub naruszenie innych obowiązków wynikających z Ustawy o Zapasach, wiąże się z ryzykiem wysokich kar.

- **Ryzyko związane z koniecznością spełnienia Narodowego Celu Wskaźnikowego (NCW) dla biokomponentów.**

Ustawa o biokomponentach i biopaliwach nakłada obowiązek realizacji Narodowego Celu Wskaźnikowego ("NCW"), czyli zapewnienia minimalnego udziału biokomponentów w paliwach ciekłych i biopaliwach ciekłych wprowadzanych na rynek lub zużywanych na potrzeby

własne. Zapisy ustawowe precyzują czynności prawne od których konieczna jest realizacja NCW oraz podmioty do niego zobowiązane. Od 2015 roku biokomponenty wykorzystywane do realizacji NCW muszą spełniać Kryteria Zrównoważonego Rozwoju określone w unijnych i krajowych przepisach prawnych, w przeciwnym razie nie mogą być kwalifikowane do realizacji celu.

W 2017 roku ustawa została zmieniona i wprowadzono szereg rozwiązań regulacyjnych, o które PKN ORLEN zabiegał, w szczególności:

- obligatoryjny blending kwartalny,
- wprowadzenie opłaty zastępczej na poziomie umożliwiającym zdecydowane zmniejszenie sprzedawanego w procesie realizacji NCW wolumenu biopaliwa B100,
- dopuszczenie procesu współwodornienia od 2020 r.,
- urealnienie kar za ewentualny brak realizacji NCW,
- zaliczanie w podwójnej wysokości biokomponentów kolejnych generacji,
- urealnienie celu dla biokomponentów zaawansowanych na rok 2020 - 0,1%,
- nałożenie limitu na poziom realizacji NCW poprzez importowane HVO (0,3% w 2018 r. oraz 0,5% w 2019 roku).

W ostatecznym rezultacie, w roku 2018 poziom rzeczywistego NCW (po redukcji bazowego NCW o wartości 7,5% o 14% i po dalszym zmniejszeniu poprzez opłatę zastępczą o kolejne 15%) wyniesie 5,48% energetycznie w porównaniu do 5,82% w 2017 roku. Pozwoli to zmniejszyć koszty realizacji obowiązku i przyczyni się do wzrostu zdrowej konkurencji na rynku paliw ciekłych (eliminacja nadwyżek B0 oraz B100).

W przypadku niespełnienia celów wskaźnikowych, na Koncern może zostać nałożona kara, która zostanie skalkulowana w oparciu o wzór zamieszczony w ustawie o biokomponentach i biopaliwach.

• **Ryzyko związane z wpływem regulacji dotyczącej handlu przydziałami do emisji gazów cieplarnianych.**

Podmioty z Grupy ORLEN podlegają unijnej regulacji ustanawiającej system handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych (tzw. Dyrektywa EU ETS") wpisującej się w ramy unijnego pakietu klimatyczno - energetycznego. Celem Dyrektywy EU ETS jest promowanie corocznej redukcji emisji CO₂ do 2020 roku.

Trzy polskie kompleksy produkcyjne należące do spółek z Grupy ORLEN, tj. rafineria, elektrociepłownia, instalacja olefin w Płocku (PKN ORLEN) oraz instalacja amoniaku we Włocławku (ANWIL) są największymi emitentami dwutlenku węgla spośród wszystkich spółek Grupy ORLEN. Wszystkie te i pozostałe instalacje uczestniczące w europejskim systemie handlu uprawnieniami do emisji EU ETS są objęte wykazem instalacji przygotowanym przez Polskę i przedstawionym Komisji Europejskiej w celu nieodpłatnego przydziału uprawnień do emisji w tzw. III okresie rozliczeniowym, obejmującym okres od 2013 do 2020 roku. Wykaz instalacji wraz ze wskazaniem nieodpłatnie przyznanych uprawnień został zatwierdzony przez Komisję Europejską i określa ilość nieodpłatnie przyznawanych uprawnień. Łączna ilość uprawnień do emisji nieodpłatnie przyznanych instalacjom spółek Grupy ORLEN nie jest wystarczająca do realizacji jej potrzeb, a w konsekwencji te spółki są zmuszone do zakupu dodatkowych uprawnień (co generuje dodatkowe koszty).

W roku 2017 na szczeblu europejskim kontynuowano debatę na temat gruntownej reformy systemu EU ETS, co zakończyło się przyjęciem przez Parlament Europejski i Radę Unii Europejskiej Dyrektywy nr 2018/410 z dnia 14 marca 2018 roku zmieniającej dyrektywę 2003/87/WE w celu wzmocnienia efektywnych pod względem kosztów redukcji emisji oraz inwestycji niskoemisyjnych oraz decyzję (UE) 2015/1814. System handlu emisjami CO₂ oparty o nową podstawę prawną zakłada ich progresywną redukcję w przemyśle na terenie Unii Europejskiej, bowiem nowa regulacja wprowadza współczynnik liniowy na poziomie 2,2%, co oznacza, że ilość uprawnień wydawanych corocznie będzie się zmniejszać i, z dużym prawdopodobieństwem, przyczyni się do zwiększenia popytu na uprawnienia i podwyższenie ich ceny. Dyrektywa zmieniająca ma zostać wdrożona do prawa krajowego do dnia 9 października 2019 roku, z wyjątkiem zmiany dotyczącej pomocy finansowej państwa dla sektorów narażonych na ryzyko ucieczki emisji, która ma być wdrożona do 31 grudnia 2018 roku.

• **Walka z szarą strefą.**

W 2017 roku PKN ORLEN był aktywnym interesariuszem w trakcie konsultacji publicznych dotyczących zmian do regulacji podatkowych oraz administracyjnych mających na celu przeciwdziałanie zjawisku przestępczości w obrocie paliwami ciekłymi (tzw. szara strefa), który od lat stanowi główny problem branży paliwowej. Uwaga Koncernu skoncentrowała się na pracach nad usprawnieniem systemu monitorowania przewozów drogowych towarów wrażliwych podatkowo tzw. system SENT lub pakiet transportowy oraz nad projektami aktów wykonawczych do przyjętego w 2016 roku pakietu energetycznego. Ponadto, przez cały 2017 rok PKN ORLEN wdrażał do bieżącego stosowania wszystkie nowe wymagania prawa wynikające z pakietu energetycznego oraz transportowego, w szczególności przeprowadził proces dostosowania wszystkich posiadanych koncesji paliwowych do nowych wymagań prawa oraz uruchomił wszystkie nowe obowiązki sprawozdawcze i informacyjne wobec organów regulujących rynek paliw ciekłych w Polsce. Działania PKN ORLEN prowadzone były w formule publicznego dialogu z organami regulującymi rynek paliw ciekłych w Polsce, w szczególności z Prezesem Urzędu Regulacji Energetyki, Prezesem Agencji Rezerw Materiałowych oraz Krajową Administracją Skarbową, jak również w ścisłej współpracy z klientami oraz partnerami biznesowymi Koncernu.

• **Efektywność energetyczna.**

Grupa ORLEN dążąc do efektywnej realizacji celów strategicznych, ukierunkowana jest na ciągłą poprawę efektywności energetycznej, leżącej u podstaw energooszczędnego modelu gospodarki. Podejście to przełożyło się na podjęcie prac nad sposobem zarządzania świadectwami efektywności energetycznej w spółkach, celem wykorzystania wypracowanych rozwiązań legislacyjnych umożliwiających pomniejszenie kosztów zakupu energii lub gazu ziemnego od zrealizowanych przedsięwzięć proefektywnościowych na majątku objętym

systemem handlu uprawnieniami do emisji CO₂, czy uwzględnienie ciepła i gazu ziemnego jako rodzaju energii finalnej. Oszczędność uzyskana dzięki realizacji przedsięwzięć proefektywnościowych będzie mogła być zaliczona w poczet realizacji obowiązku efektywnościowego. Pozwoliło to na optymalizację kosztów białych certyfikatów w zakresie zużytego gazu i zmniejszenie kosztów uzyskania oszczędności energii finalnej w wysokości 1,5 proc w 2017 roku.

- **Szanse związane z udziałem w rynku mocy.**

Ustawa z dnia 8 grudnia 2017 r. o rynku mocy określa organizację rynku mocy oraz zasady świadczenia za wynagrodzeniem usługi pozostawania w gotowości do dostarczania mocy elektrycznej do systemu elektroenergetycznego i dostarczania tej mocy do systemu w okresach zagrożenia. Oferty na wysokość oczekiwanego wynagrodzenia za moc będą wyłaniane w drodze aukcji. Z ramowego harmonogramu procesów rynku mocy na rok 2018 wynika, że w tym roku przeprowadzone zostaną trzy aukcje główne, w których dostawcy mocy zaoferują obowiązek mocy na lata 2021, 2022 i 2023.

Aukcje wygrają oferty zawierające najniższą cenę, przy maksymalnym uwzględnieniu oczekiwanej przez Komisję Europejską neutralności technologicznej. Na ww. zasadach rozpatrywane będą oferty krajowych wytwórców, w tym wysokosprawnej kogeneracji przemysłowej oraz w określonej liczbie, oferty wytwórców zagranicznych, jak również DSR, czyli propozycje ograniczania zużycia energii i pobieranej mocy na żądanie. Powyższe, oznacza możliwość udziału w Rynku Mocy jednostek wytwórczych PKN Orlen S.A. oraz jako DSR Zakładu Produkcyjnego w Płocku, w związku z czym Grupa ORLEN dostrzega szansę pozyskania korzystnego, zewnętrznego wsparcia finansowego na rozwój segmentu elektroenergetyki.

Aktualnie, toczy się prowadzony przez PSE S.A., proces certyfikacji ogólnej, którego wynikiem będzie wpisanie kwalifikujących się fizycznych jednostek wytwórczych o mocy osiągalnej brutto nie mniejszej niż 2 MW, do rejestru rynku mocy.

- **Monitorowanie przewozu niektórych towarów (system SENT).**

W kwietniu 2017 roku weszła w życie ustawa o systemie monitorowania drogowego przewozu towarów. Uzupełnia ona wcześniejsze rozwiązania wprowadzone tzw. pakietem paliwowym i pakietem energetycznym, a jej zasadniczym celem jest dalsze ograniczanie szarej strefy oraz przeciwdziałanie unikaniu płacenia lub wyłudzeniu należnych podatków lub opłat.

Ustawa wprowadza obowiązek rejestracji drogowego przewozu towarów uznanych za wrażliwe (paliwa silnikowe i ich pochodne, paliwa opałowe, oleje smarowe i preparaty smarowe, oleje roślinne, które mogą być wykorzystane jako dodatki do paliw silnikowych, wyroby zawierające alkohol etylowy /odmrażacze na bazie alkoholu etylowego, rozcieńczalniki i rozpuszczalniki/, alkohol etylowy całkowicie skażony, susz tytoniowy). Obowiązek dotyczy zarówno przewozów na terenie kraju, przypadków nabycia wewnątrzwspólnotowego, jak i tranzytu. Wprowadza skuteczne mechanizmy kontroli (odejście od kontroli opartej wyłącznie na dokumentach na rzecz kontroli rzeczywiście przewożonych towarów) oraz surowe sankcje za niewypełnianie nałożonych obowiązków.

W 2018 roku planowane jest rozszerzenie regulacji o element monitorowania lokalizacji poszczególnych przewozów (lokalizatory w środkach transportu) oraz rozszerzenie systemu monitorowania na przewóz towarów koleją.

PKN ORLEN brał czynny udział we wszystkich etapach prac legislacyjnych nad projektem ustawy. Działal również na rzecz wypracowania efektywnych rozwiązań przewidzianych w ustawie, projektując system automatycznego zgłaszania do SENT przewozu paliwa z terminali i testując jego kolejne modyfikacje. Na dziś średnia liczba zgłoszeń do systemu w zakresie związanym z przewozem drogowym paliw z terminali kształtuje się na poziomie ok. 30 000/mies.

- **Działalność poszukiwawczo - wydobywcza.**

Zarządzanie działalnością w obszarze poszukiwania, rozpoznawania i wydobycia złóż węglowodorów w Koncernie oparte jest o opracowany i wdrożony przez spółkę ORLEN Upstream odpowiedni zintegrowany system zarządzania. Niezależnie, kluczowe znaczenie regulacyjne dla tego segmentu działalności Grupy ORLEN w Polsce ma ustawa - Prawo geologiczne i górnicze. W 2017 r. przeprowadzono jej nowelizację polegającą na wkomponowaniu wymagań mających na celu ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnej awarii podczas prowadzenia działalności poszukiwawczej, rozpoznawczej i wydobywczej dla złóż węglowodorów w granicach obszarów morskich poprzez zastosowanie mechanizmów zapewniających ochronę środowiska naturalnego oraz poprawę bezpieczeństwa prowadzonej działalności. Ponadto, aktualnie w toku procesu legislacyjnego jest kolejna nowelizacja ww. aktu prawnego, gdzie proponowane zmiany dotyczą m.in. nowych zasad związanych z prawem pierwszeństwa przedsiębiorcy do wnioskowania o ustanowienie na jego rzecz użytkowania górniczego, czy wprowadzenia procedury udzielania koncesji węglowodorowych w oparciu o rozwiązanie nazywane „open door”.

CZECHY:

Najważniejsze organy, urzędy i instytucje w otoczeniu regulacyjnym czeskiego Unipetrolu:

- Ministerstwo Przemysłu i Handlu,
- Ministerstwo Środowiska,
- Ministerstwo Finansów,
- Urząd Ochrony Konkurencji,
- Urząd Regulacji Energetyki,
- Urząd Celny,
- Inspekcja Ochrony Środowiska,
- Inspekcja Handlowa.

Najważniejsze akty prawne mające wpływ na działalność Unipetrolu na rynku czeskim:

- Ustawa nr 311/2006 Sb. o paliwach i stacjach paliw,
- Ustawa nr 353/2003 Sb. o podatku akcyzowy,
- Ustawa nr 235/2004 Sb. o podatku od towarów i usług
- Ustawa nr 458/2000 Sb. w sprawie warunków prowadzenia działalności gospodarczej, działania administracji państwowej w przemyśle energetycznym i zmiany niektórych ustaw (Ustawa Energetyczna),
- Ustawa nr 165/2012 Sb. o odnawialnych źródłach energii,
- Ustawa nr 261/2007 Sb. w sprawie stabilizacji budżetów publicznych (podatku energetycznego) – podatek węglowy i od CNG,
- Ustawa nr 201/2012 Sb. o ochronie powietrza – podatek środowiskowy,
- Rozporządzenie Rady Ministrów nr 351/2012 Sb. w sprawie kryteriów zrównoważonego wykorzystania biopaliw,
- Ustawa nr 183/2006 Sb. Kodeks planowania przestrzennego i budownictwa (Ustawa Budowlana),
- Ustawa nr 254/2001 Sb. o wodach i zmianie niektórych ustaw,
- Ustawa nr 185/2001 Sb. o odpadach,
- Ustawa nr 76/2002 Sb. o zintegrowanym zapobieganiu i kontroli zanieczyszczeń,
- Ustawa nr 224/2015 Sb. o przeciwdziałaniu awariom,
- Ustawa nr 100/2001 Sb. w sprawie oceny oddziaływania na środowisko,
- Ustawa nr 262/2006 Sb. Kodeks pracy,
- Ustawa nr 89/2013 Sb. Kodeks cywilny,
- Ustawa nr 90/2013 Sb. o spółkach.

NIEMCY:

Otoczenie regulacyjne niemieckiej spółki ORLEN Deutschland:

- Prawo prywatne/cywilne - przepisy regulujące stosunki między osobami fizycznymi/prywatnymi, w tym m.in. ogólne prawo cywilne, prawo handlowe, prawo spółek, prawo ochrony własności intelektualnej i prawo ochrony konkurencji.
- Prawo publiczne - przepisy regulujące stosunki między osobami fizycznymi/prywatnymi a organami państwa, w tym m.in. prawo konstytucyjne, prawo administracyjne i prawo podatkowe.
- Prawo karne, jako odrębna gałąź prawa publicznego, unormowane jest przede wszystkim w kodeksie karnym.
- Prawo procesowe również stanowi odrębną gałąź prawa publicznego i określa zasady postępowania sądowego w rozstrzygnięciu sporów dotyczących stosunków prawnych.

ORLEN Deutschland podlega następującym przepisom prawa i regulacjom:

- W zakresie sprzedaży paliw: m.in. prawo handlowe, prawo spółek, ogólne prawo cywilne, prawo ochrony konkurencji i prawo budowlane, prawo kontroli zanieczyszczeń, prawo o odpadach, niemieckie prawo wodne, prawo ochrony gleb, prawo ochrony przyrody, prawo dotyczące przewozu towarów niebezpiecznych, prawo dotyczące bezpieczeństwa przemysłowego, prawo ochrony środowiska oraz prawo ochrony konsumentów.
- W zakresie produktów pozapaliwowych / gastronomii: m.in. prawo handlowe, prawo spółek, ogólne prawo cywilne, prawo ochrony konkurencji i prawo żywnościowe.

Ponadto w Niemczech działa szereg i instytucji na szczeblu lokalnym, w tym m.in. organy administracji samorządowej (urzędy ds. budownictwa, urzędy ds. gospodarki wodnej, urzędy ds. gospodarki odpadami), na szczeblu krajowym (m.in. urząd ochrony i bezpieczeństwa danych) i na szczeblu federalnym (m.in. federalny urząd antymonopolowy).

LITWA:

• Szara strefa

Znowelizowane w celu zwalczania szarej strefy prawo energetyczne wraz z uzupełniającymi je aktami prawnymi weszło w życie 1 lutego 2018 roku. W związku z nowelizacją oczekiwana jest poprawa sytuacji, jednak praktyka z innych krajów (zwłaszcza Polski) wskazuje, że aby tego rodzaju działania przyniosły znaczące rezultaty, potrzebne są również zmiany w przepisach podatkowych.

Branża nadal zatem prowadzi dialog z rządem, wskazując, że należy zachować czujność, monitorować sytuację i być gotowym do podjęcia dalszych kroków w celu przeciwdziałania unikaniu opodatkowania.

• Biopaliwa. Kryteria zrównoważonego rozwoju.

Do ustawy o odnawialnych źródłach energii powinny zostać wprowadzone przepisy nakładające wymóg, zgodnie z którym w procesie obowiązkowego blendowania paliw można by stosować wyłącznie biokomponenty spełniające kryteria zrównoważonego rozwoju.

Obecnie na Litwie nie przewiduje się wprowadzenia żadnych przepisów wymagających stosowania do obowiązkowego blendowania wyłącznie biopaliw zgodnych z kryteriami zrównoważonego rozwoju ani żadnych mechanizmów kontroli zgodności z kryteriami zrównoważonego rozwoju. Panująca sytuacja szkodzi konkurencyjności postępujących etycznie i świadomie podmiotów gospodarczych, które wykorzystują droższe biopaliwa, spełniające normy zrównoważonego rozwoju. Prowadzi także do zmniejszenia całkowitego udziału

energii ze źródeł odnawialnych w krajowym zużyciu energii na potrzeby transportowe, gdyż przy wyliczaniu tego udziału można uwzględnić wyłącznie biopaliwa zachowujące standardy zrównoważonego rozwoju. Zarządzenie obecnej sytuacji leży zatem w interesie zarówno przedsiębiorców, jak i rządu. ORLEN Lietuva wielokrotnie przedstawiał swoje propozycje w tej sprawie.

- **Obowiązek świadczenia usługi publicznej** (ang. *public service obligation – PSO*) **przez sektor energetyczny**

PSO to forma podatku, wliczanego w cenę energii elektrycznej. PSO stanowi rodzaj pomocy publicznej, służącej dofinansowaniu wytwarzania energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych, finansowaniu przedsięwzięć energetycznych o znaczeniu państwowym, utrzymywaniu państwowych rezerw energii elektrycznej i innym, podobnym celom. Program ten nie został zatwierdzony przez KE według obowiązujących w UE zasad udzielania pomocy publicznej.

Litewski przemysł energochłonny podejmuje aktywne działania na rzecz dostosowania obecnego modelu PSO do wymogów obowiązujących w UE, a także uwzględnienia w nim zwolnienia dla przedsiębiorstw działających w branżach energochłonnych. Zmniejszenie obciążeń związanych z PSO poprawiłoby konkurencyjność przedsiębiorstw zużywających na potrzeby swojej działalności znaczne ilości energii.

KANADA:

KANADYJSKIE ustawy, rozporządzenia i organy regulacyjne w branży ropy naftowej i gazu ziemnego

Kanadyjskie spółki działające w branży ropy naftowej i gazu ziemnego podlegają różnorodnym regulacjom oraz kontroli działalności (m.in. w kwestii praw do gruntów, poszukiwań, zagospodarowania, wydobycia, rafinacji i wzbogacania, transportu i wprowadzania do obrotu), wynikającym z przepisów odnoszących się do cen i opodatkowania ropy naftowej i gazu ziemnego, wprowadzanych przez władze różnego szczebla, w wyniku porozumień pomiędzy rządem Kanady i rządami prowincji: Alberta, Kolumbia Brytyjska, Saskatchewan i Nowy Brunswik, które muszą być uwzględniane przez podmioty inwestujące w sektorze ropy naftowej i gazu ziemnego. Obowiązujące ustawodawstwo jest publicznie dostępne. Spółka nie jest w stanie przewidzieć kierunku ewolucji regulacji oraz zmian w przepisach, jakie mogą zostać wprowadzone w przyszłości. Poniżej przedstawiono najważniejsze spośród ustaw, rozporządzeń i porozumień obowiązujących w branży ropy naftowej i gazu ziemnego, zarówno na szczeblu federalnym, jak i w prowincjach, w których Spółka prowadzi działalność.

Ustawy, rozporządzenia i organy regulacyjne w poszczególnych prowincjach

- **Ustawy i rozporządzenia obowiązujące w prowincji Alberta.**

Mines and Minerals Act (Ustawa o kopalniach i kopalinach) - reguluje gospodarowanie i rozporządzanie prawami do kopalń i kopalin należących do Korony (tzn. skarbu państwa), w tym zasady nakładania i pobierania opłat aukcyjnych, czynszów oraz opłat eksploatacyjnych. Istotne rozporządzenia:

- *Deep Oil Exploratory Well Regulation* (Rozporządzenie w sprawie głębokich odwiertów poszukiwawczych).
- *Drilling Royalty Credit Regulation* (Rozporządzenie w sprawie ulg w opłatach eksploatacyjnych).
- *Enhanced Oil Recovery Royalty Regulation* (Rozporządzenie w sprawie opłat eksploatacyjnych z tytułu stosowania technik intensyfikacji wydobycia ropy naftowej).
- *Enhanced Recovery of Oil Royalty Reduction Regulation* (Rozporządzenie w sprawie obniżenia opłat eksploatacyjnych z tytułu stosowania technik intensyfikacji wydobycia ropy naftowej).
- *Natural Gas Royalty Regulation 2009* (Rozporządzenie z 2009 r. w sprawie opłat eksploatacyjnych z tytułu wydobycia gazu ziemnego).
- *Natural Gas Royalty Regulation 2017* (Rozporządzenie z 2017 r. w sprawie opłat eksploatacyjnych z tytułu wydobycia gazu ziemnego).
- *New Well Royalty Reduction Regulation* (Rozporządzenie w sprawie obniżenia opłat eksploatacyjnych dotyczących nowych odwiertów).
- *New Well Royalty Regulation* (Rozporządzenie w sprawie opłat eksploatacyjnych dotyczących nowych odwiertów).
- *Petroleum Marketing Regulation* (Rozporządzenie w sprawie wprowadzania na rynek produktów ropopochodnych).
- *Petroleum Royalty Regulation, 2009* (Rozporządzenie z 2009 r. w sprawie opłat eksploatacyjnych z tytułu wydobycia ropy naftowej).
- *Petroleum Royalty Regulation, 2017* (Rozporządzenie z 2017 r. w sprawie opłat eksploatacyjnych z tytułu wydobycia ropy naftowej).

Responsible Energy Development Act (Ustawa o odpowiedzialnym rozwoju energetyki) - ustanawiająca urząd regulacji energetyki dla prowincji Alberta (Alberta Energy Regulator, AER), oraz określająca zakres jego uprawnień, strukturę, kompetencje, obowiązki i funkcje.

Coal Conservation Act and *Coal Conservation Rules* (Ustawa o ochronie zasobów węgla oraz zasady ochrony zasobów węgla) - dotyczące oceny, zagospodarowania i ochrony zasobów węgla w prowincji Alberta.

Gas Resources Preservation Act (Ustawa o ochronie zasobów gazu) - dotycząca wydobycia gazu ziemnego i propanu w prowincji Alberta.

Oil and Gas Conservation Act (Ustawa o ochronie zasobów ropy naftowej i gazu) - dotycząca ochrony i zagospodarowania zasobów ropy naftowej i gazu w prowincji Alberta, w tym ustawowego wprowadzenia zasad bezpiecznego i efektywnego poszukiwania

i zagospodarowania zasobów oraz kontroli zanieczyszczenia środowiska. Istotne rozporządzenia i przepisy:

- *Oil and Gas Conservation Rules* (Zasady ochrony zasobów ropy naftowej i gazu).
- *Orphan Fund Delegated Administration Regulation* (Rozporządzenie administracyjne w sprawie funduszu na porzucone odwierty).

Oil Sands Conservation Act (Ustawa o ochronie piasków roponośnych) - dotycząca ochrony i zagospodarowania zasobów piasków roponośnych w celu zapewnienia sprawnego, efektywnego i opłacalnego zagospodarowania tych zasobów w interesie publicznym. Istotne rozporządzenia i przepisy:

- *Oil Sands Conservation Rules* (Zasady ochrony zasobów piasków roponośnych).

Pipeline Act (Ustawa o rurociągach) - dotycząca budowy i eksploatacji rurociągów w prowincji Alberta. Istotne rozporządzenia i przepisy:

- *Pipeline Rules* (Zasady eksploatacji rurociągów).

Environmental Protection and Enhancement Act (Ustawa o ochronie środowiska naturalnego i działaniach mających na celu poprawę jego stanu) — dotyczy ochrony, poprawy jakości i rozsądnego korzystania z zasobów środowiska naturalnego, wskazując proponowane działania wymagające uzyskania zgody lub rejestracji. Istotne rozporządzenia i przepisy:

- *Environmental Assessment Regulation* (Rozporządzenie w sprawie ocen środowiskowych).

Water Act (Ustawa o gospodarce wodnej) - zapewnia wsparcie i promocję w zakresie ochrony i zagospodarowania zasobów wodnych, w tym rozsądnego przydziału wody, z uwzględnieniem m.in. wymogów rozwoju ekonomicznego prowincji Alberta oraz dobrobytu jej mieszkańców. Istotne rozporządzenia i przepisy:

- *Water (Ministerial) Regulation* (Rozporządzenie (Ministra) w sprawie gospodarki wodnej).
- *Water (Offences and Penalties) Regulation* (Rozporządzenie w sprawie gospodarki wodnej (czyny zabronione i kary)).

Public Lands Act (Ustawa o gruntach publicznych) - dotyczy korzystania z gruntów publicznych w powiązaniu z ustawą *Responsible Energy Development Act* (Ustawa o odpowiedzialnym zagospodarowaniu źródeł energii). Istotne rozporządzenia i przepisy:

- *Exploration Regulation* (Rozporządzenie w sprawie poszukiwania zasobów)
- *Public Lands Administration Regulation* (Rozporządzenie w sprawie gruntów publicznych)

Climate Leadership Act - ustanawia podatek węglowy na paliwa w Albercie.

Oil Sands Emissions Limit Act - ustanawia roczne limity emisji gazów cieplarnianych z piasków roponośnych.

Urzędy regulacyjne prowincji Alberta.

Alberta Energy (Ministerstwo Energetyki Prowincji Alberta) - zarządza zagospodarowaniem nieodnawialnych zasobów w prowincji Alberta, udziela praw do prowadzenia poszukiwań i zagospodarowania złóż, dba o zapewnienie w perspektywie długoterminowej dobrobytu społeczeństwa poprzez odpowiednie zarządzanie zasobami energetycznymi i kopalinami, ich odpowiedzialne zagospodarowanie i rozsądne korzystanie z energii.

Alberta Energy Regulator (Urząd Regulacji Energetyki Prowincji Alberta) - jest odpowiedzialny za regulację cyklu życia projektów dotyczących ropy naftowej, piasków roponośnych, gazu ziemnego i węgla w prowincji Alberta, od złożenia wniosku i rozpoczęcia prac terenowych po wydobycie, zakończenie eksploatacji i rekultywację; przeprowadza także ocenę oddziaływania projektów na środowisko.

Natural Resources Conservation Board (Rada ds. Ochrony Zasobów Naturalnych) – jej zadania to przegląd ważniejszych planowanych projektów inwestycyjnych związanych z wykorzystaniem zasobów naturalnych, a także regulacja w zakresie hodowli intensywnej w modelu CAFO (tzw. „skoncentrowane skarmianie zwierząt”) na terenie prowincji Alberta; jako decydent Rada działa zgodnie z zasadami etyki, dbając o interesy prowincji w perspektywie długoterminowej.

Surface Rights Board (Rada ds. Praw Do Gruntów) – jest podmiotem o charakterze quasi-trybunału, udzielającym praw dostępu i pomagającym właścicielom/dzierżawcom gruntów rozwiązywać spory o wynagrodzenie z operatorami w sytuacjach, w których operator zainteresowany jest uzyskaniem dostępu do gruntów prywatnych lub należących do Korony (tzn. skarbu państwa), w celu zagospodarowania zasobów znajdujących się pod ziemią takich, jak ropa naftowa, gaz czy węgiel, lub też budowy i użytkowania rurociągów oraz elektroenergetycznych linii przesyłowych.

• Ustawy i rozporządzenia obowiązujące w prowincji Nowy Brunzwik.

Oil and Natural Gas Act (Ustawa o ropie naftowej i gazie ziemnym) - dotyczy dzierżawy, poszukiwań oraz zagospodarowania złóż ropy naftowej i gazu ziemnego w prowincji Nowy Brunzwik. Istotne rozporządzenia:

- *Survey System Regulation* (Rozporządzenie w sprawie systemu geodezji).
- *Geophysical Exploration Regulation* (Rozporządzenie w sprawie badań geofizycznych).
- *Licence to Search and Lease Regulation* (Rozporządzenie w sprawie koncesji poszukiwawczych i dzierżawy).
- *Prohibition Against Hydraulic Fracturing Regulation* (Zakaz prowadzenia zabiegów szczelinowania hydraulicznego).

Petroleum Act (Ustawa o ropie naftowej) - nie weszła jeszcze w życie; ustawa zastąpi obecnie obowiązującą ustawę *Oil and Natural Gas*

Act (Ustawa o ropie naftowej i gazie ziemnym).

Clean Environment Act (Ustawa o czystości środowiska) - dotyczy przeprowadzania ocen oddziaływania na środowisko dla planowanych projektów w prowincji Nowy Brunswik. Istotne rozporządzenia:

- *Environmental Impact Assessment Regulation* (Rozporządzenie w sprawie ocen oddziaływania na środowisko).

Organy regulacyjne w prowincji Nowy Brunswik.

Department of Energy and Mines (Departament Energetyki i Kopalń) - reguluje kwestie związane z prawami do gruntów, poszukiwaniami, odwiertami, wydobyciem oraz likwidacją odwiertów w obszarze ropy naftowej i gazu.

Department of Environment and Local Government (Departament Środowiska Naturalnego i Samorząd Lokalny) - odpowiadają za wdrożenie procedury oceny i zatwierdzenia na potrzeby regulacji i kontroli kwestii środowiskowych i społecznych związanych z budową, eksploatacją oraz likwidacją projektów i infrastruktury w obszarze ropy naftowej i gazu ziemnego.

Energy and Utilities Board - agencja rządowa odpowiedzialna za regulację branży energetycznej, gazu ziemnego, przesyłowej oraz przewozu osób, a także za ustalanie maksymalnych cen paliwa w prowincji.

• **Ustawy i rozporządzenia obowiązujące w prowincji Kolumbia Brytyjska.**

Petroleum and Natural Gas Act (Ustawa o ropie naftowej i gazie ziemnym) - reguluje gospodarowanie i rozporządzanie prawami do kopalń i kopalnin należących do Korony (tzn. skarbu państwa), w tym zasady nakładania i pobierania opłat aukcyjnych, czynszów oraz opłat eksploatacyjnych. Istotne rozporządzenia:

- *Petroleum and Natural Gas Drilling Licence and Lease Regulation* (Rozporządzenie w sprawie koncesji na wykonywanie odwiertów ropy naftowej i gazu ziemnego).
- *Petroleum and Natural Gas Grid Regulation* (Rozporządzenie w sprawie sieci dystrybucji ropy naftowej i gazu ziemnego).
- *Petroleum and Natural Gas Act Fee, Rental and Work Requirement Regulation* (Rozporządzenie w sprawie opłat, czynszów i wymogów w zakresie realizacji robót, wydane na mocy Ustawy o ropie naftowej i gazie ziemnym).

Oil and Gas Activities Act (Ustawa o działalności w obszarze ropy naftowej i gazu ziemnego) - reguluje prowadzenie działalności związanej z poszukiwaniem i zagospodarowaniem złóż ropy naftowej i gazu ziemnego oraz konsultacji w tym zakresie. Istotne rozporządzenia:

- *Consultation and Notification Regulation* (Rozporządzenie w sprawie konsultacji i zgłoszeń).
- *Drilling and Production Regulation* (Rozporządzenie w sprawie wykonywania odwiertów i prowadzenia eksploatacji).
- *Environmental Protection and Management Regulation* (Rozporządzenie w sprawie ochrony środowiska i zarządzania środowiskowego).
- *Oil and Gas Activities Act General Regulation* (Rozporządzenie ogólne wydane na podstawie Ustawy o działalności w obszarze ropy naftowej i gazu ziemnego).

Environmental Management Act (Ustawa o zarządzaniu środowiskowym) - zapewnia ochronę zdrowia ludzi oraz jakości wody, gruntów i powietrza w prowincji Kolumbia Brytyjska w oparciu o nowoczesne narzędzia zarządzania środowiskowego.

Organy regulacyjne w prowincji Kolumbia Brytyjska.

Ministry of Energy, Mines & Petroleum Resource - (Ministerstwo Energii, Kopalni i Nafty) odpowiada za energetykę, alternatywne źródła energii, kopalnie i wydobywanie węglodorów w tym system opłat aukcyjnych za koncesje węglodorowe w Kolumbii Brytyjskiej. Ponadto odpowiada za działalność **Oil and Gas Commission** (Komisja Ropy Naftowej i Gazu Ziemnego) oraz innych podmiotów rządowych związanych z energetyką.

Oil and Gas Commission (Komisja Ropy Naftowej i Gazu Ziemnego) - niezależny organ regulacyjny zapewniający obsługę w systemie „jednego okienka” (ang. “single window”), zapewniający nadzór nad działalnością w obszarze wydobycia ropy naftowej i gazu ziemnego w prowincji Kolumbia Brytyjska, w tym w zakresie poszukiwania i zagospodarowania, przesyłania rurociągami oraz rekultywacji gruntów.

Surface Rights Board (*Rada ds. Praw do Gruntów*) - zapewnia wsparcie przy rozwiązywaniu sporów pomiędzy właścicielami gruntów a podmiotami, które potrzebują dostępu do gruntów prywatnych w celu poszukiwania, zagospodarowania lub eksploatacji podziemnych zasobów naturalnych należących do Korony (tzn. skarbu państwa) takich, jak ropa naftowa, gaz ziemny, węgiel, pozostałe kopaliny oraz źródła energii geotermalnej.

• **Ustawy i rozporządzenia obowiązujące w prowincji Saskatchewan.**

The Oil and Gas Conservation Act (Ustawa o ochronie zasobów ropy i gazu) - reguluje właściwe prowadzenie działalności w zakresie poszukiwania i zagospodarowania złóż ropy naftowej i gazu ziemnego w prowincji Saskatchewan oraz optymalizację ich wydobycia. Istotne rozporządzenia:

- *The Oil and Gas Conservation Regulations, 2012* (Rozporządzenie z 2012 r. w sprawie ochrony złóż ropy i gazu).
- *The Petroleum Registry and Electronic Documents Regulation* (Rozporządzenie w sprawie prowadzenia rejestru i dokumentacji elektronicznej w zakresie działalności związanej z wydobyciem ropy naftowej).

The Crown Minerals Act (Ustawa o kopalinach należących do Korony) - reguluje dzierżawę praw do wydobycia kopalin należących do Korony oraz prawo Korony do pobierania opłat eksploatacyjnych. Istotne rozporządzenia:

- *The Crown Oil and Gas Royalty Regulations, 2012* (Rozporządzenie z 2012 r. w sprawie opłat z tytułu eksploatacji złóż ropy naftowej i gazu należących do Korony).
- *The Oil and Gas Tenure Registry Regulations* (Rozporządzenie w sprawie opłat za prowadzenie działalności poszukiwawczej).

The Environmental Assessment Act (Ustawa o ocenach środowiskowych) - ustanawia ramy systemowe w celu zagwarantowania, że zagospodarowanie złóż kopalin obejmuje odpowiednie środki ochrony środowiska naturalnego w oparciu o zintegrowane oceny oddziaływania na środowisko.

The Environmental Management and Protection Act, 2010 (Ustawa o zarządzaniu i ochronie środowiska z 2010 r.) - reguluje rodzaje działalności i substancje potencjalnie niebezpieczne dla środowiska naturalnego.

Organy regulacyjne w prowincji Saskatchewan.

Ministry of Economy (Ministerstwo Gospodarki) - reguluje działalność związaną z poszukiwaniem, zagospodarowaniem, eksploatacją oraz ochroną nieodnawialnych zasobów naturalnych, w tym wydaje pozwolenia na dzierżawę gruntów oraz koncesje eksploatacyjne.

Ministry of Environment (Ministerstwo Środowiska) - opracowuje naukowe rozwiązania oraz narzędzia zapewniające zgodność z przepisami i ograniczające negatywne oddziaływanie na środowisko naturalne, których celem jest ochrona środowiska i lokalnych społeczności oraz zapewnienie zrównoważonego rozwoju gospodarczego; cele te osiąga dzięki przeprowadzaniu ocen oddziaływania na środowisko, zarządzaniu terenami przemysłowymi oraz kontroli zgodności z przepisami.

Federalne ustawy, rozporządzenia i organy regulacyjne

• Ustawy i rozporządzenia federalne.

Canada Oil and Gas Operations Act (Federalna ustawa o działalności w branży ropy i gazu) - reguluje działalność związaną z poszukiwaniem, wydobyciem, przetwarzaniem oraz przesyłem ropy naftowej i gazu ziemnego na obszarach morskich znajdujących się pod kontrolą federalnego rządu Kanady; rozporządzenia wydane na podstawie tej ustawy regulują działalność w zakresie wykonywania odwiertów oraz wydobycia, działalność geofizyczną, instalacje, wymogi finansowe, eksploatację oraz kwestie odpowiedzialności za usuwanie skutków wycieków oraz odpady.

The Canada Petroleum Resources Act (Federalna ustawa o zasobach ropy naftowej) - reguluje kwestie dzierżawy gruntów na obszarze tzw. *Frontier Lands* (terytoria północne wraz z obszarami morskimi), na których znajdują się złoża ropy naftowej i gazu stanowiące własność federalną, na rzecz spółek poszukujących ropy naftowej i gazu ziemnego i planujących ich wydobycie; rozporządzenia wydane na podstawie tej ustawy regulują kwestie związane z opłatami eksploatacyjnymi, rejestracją oraz finansowaniem badań.

Canadian Environmental Assessment Act (Federalna ustawa o ocenach środowiskowych) - reguluje kwestię ocen środowiskowych proponowanych projektów w sytuacji, gdy propozycję składa rząd federalny lub gdy realizacja projektu wiąże się z uzyskaniem federalnego finansowania, zgody lub koncesji.

National Energy Board Act (Federalna ustawa o Krajowej Radzie ds. Energetyki) - powołuje do życia National Energy Board — Krajową Radę ds. Energetyki. Ustawa reguluje działalność rady oraz dodatkowo warunki przesyłu węglodorów, cła i opłaty, import oraz export.

Oil Tanker Moratorium Act (Federalne moratorium dla transportu morskiego ropy) - przyjęta, ale jeszcze nie obowiązuje. Będzie dotyczyć ochrony północnego wybrzeża Kolumbii Brytyjskiej poprzez zakaz zatrzymywania się, ładowania i rozładowywania tankowców o określonym tonażu w określonym regionie.

Federacyjne organy regulacyjne.

National Energy Board (Krajowa Rada ds. Energetyki) – nadzoruje działalność w zakresie ropy naftowej, gazu ziemnego i elektroenergetyki w aspekcie międzynarodowym i kontaktów pomiędzy prowincjami; reguluje budowę i funkcjonowanie sieci rurociągów ropy i gazu ziemnego, przecinających granice międzynarodowe lub granice prowincji.

Natural Resources Canada (Ministerstwo Zasobów Naturalnych) – federalne ministerstwo mające w swojej gestii zasoby naturalne, do którego zadań należą m.in. kształtowanie polityki i programów mających na celu zwiększenie wkładu sektora zasobów naturalnych w gospodarkę. Jego działania koncentrują się na promowaniu zagospodarowania i wykorzystania zasobów naturalnych Kanady w sposób odpowiedzialny oraz zwiększaniu konkurencyjności kanadyjskich produktów pochodzących z eksploatacji zasobów naturalnych.

Canadian Environmental Assessment Agency (Kanadyjska Agencja ds. Ocen Oddziaływania na Środowisko) – odpowiedzialna za przeprowadzanie ocen oddziaływania na środowisko na mocy kanadyjskiej Ustawy o ocenach środowiskowych.

2.2.6. Dostawcy i Klienci

DOSTAWCY

Zasady współpracy z dostawcami od roku 2015 ulegają zmianie. Funkcja administracyjna wspierająca obszar Zakupów stała się proaktywna i probiznesowa.

Kodeks postępowania dla Dostawców

Ponad 13 tys. postępowań zakupowych

Współpraca z ponad 17 tys. dostawców

Zakupy w ponad 300 kategoriach zakupowych

548 kategorii

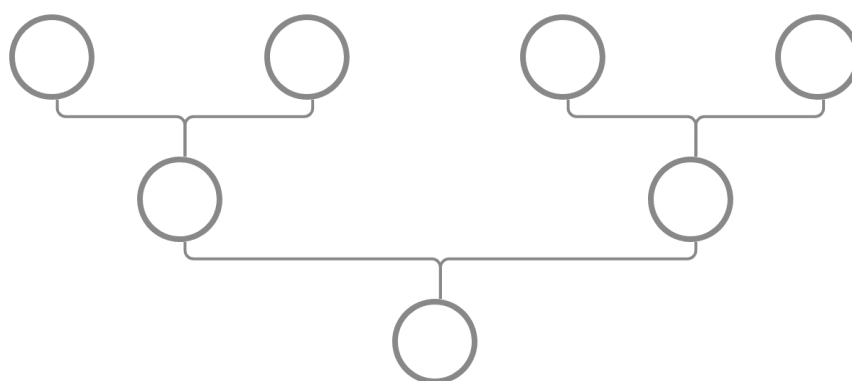
szczegółowych

86 kategorii

drugiego poziomu

13 kategorii

głównych

- Administracja i zakupy ogólne
- Inwestycje (produkcja, infrastruktura, terminale i rurociągi)
- IT i telekomunikacja
- Logistyka
- Ochrona osób i mienia
- Ropa naftowa
- Stacje paliw

- Surowce energetyczne, energia i paliwa
- Surowce, chemikalia, katalizatory i wypełnienia
- Urządzenia, materiały i części zamienne
- Usługi dla działalności poszukiwawczej i eksploatacyjnej złóż
- Usługi profesjonalne
- Usługi remontowo-eksploatacyjne

Kategorie zakupowe w ramach **Centralnego Drzewa Kategorii** tworzą obszerny i uporządkowany katalog asortymentu zakupowego funkcjonujący w PKN ORLEN oraz w kluczowych spółkach Grupy ORLEN. Centralne Drzewo Kategorii zbudowane jest z trzech poziomów szczegółowości. Pierwszy poziom tworzy 13 kategorii głównych. Drugi i trzeci poziom to szczegółowy poziom kategorii odzwierciedlający szeroko rozumiane potrzeby biznesowe w zakresie asortymentu zakupowego.

Ważną inicjatywą, wdrażaną w Koncernie w ramach zrównoważonego rozwoju i odpowiedzialnego łańcucha dostaw, jest włączenie kryteriów odpowiedzialnego biznesu i zrównoważonego rozwoju do standardu zarządzania procesami zakupowymi. Koncern promuje ideę odpowiedzialności społecznej wśród swoich dostawców, współpracując z kontrahentami, którzy przestrzegają praw człowieka i działają zgodnie z regulacjami prawnymi, zapewniają bezpieczne i godne warunki pracy, najwyższe standardy etyczne, ale także dbają o środowisko naturalne. Kryteria CSR zostały zdefiniowane i zebrane w jeden dokument – „**Kodeks postępowania dla Dostawców**”. Od

kwietnia 2016 roku jest on obowiązkowym kryterium stosowanym w procesie kwalifikacji kontrahentów w PKN ORLEN. W roku 2017 „Kodeks postępowania dla Dostawców” został wdrożony w Spółkach Grupy ORLEN. Dostawcy Koncernu kwalifikowani są do współpracy zgodnie z ustandaryzowanymi i spójnymi kryteriami społecznymi, środowiskowymi, prawnymi i innymi.

W 2017 roku w Grupie ORLEN zostało zrealizowanych ponad **13 tys. postępowań zakupowych**. Współpracowaliśmy z **ponad 17 tys. dostawców**. Współpraca z dostawcami ma w większości przypadków charakter stały, zaspokajający bieżące potrzeby Grupy ORLEN. Dostawcy dostarczają między innymi materiały i usługi dla operacyjnej działalności Grupy ORLEN. Realizowane są zakupy inwestycyjne, produkcyjno-remontowe, zakupy energii elektrycznej, chemii produkcyjnej, biokomponentów, zakupy dla stacji paliw czy zakupy ogólne (administracja, IT, usługi profesjonalne, zakupy logistyczne). W 2017 roku dokonywane były zakupy w **ponad 360 kategoriach zakupowych**.

KLIENCI

Produkty i usługi Grupy ORLEN znajdują nabywców w 90 krajach na 6 kontynentach. Wśród nich są zarówno klienci indywidualni (m.in. kierowcy), jak i klienci instytucjonalni, reprezentujący przemysł – chemiczny, motoryzacyjny, lotniczy, elektroenergetyczny, budowlany, rolnictwo, produkcję opakowań oraz przemysł spożywczy.

ponad 50 najwyższej jakości produktów petrochemicznych i rafineryjnych

ponad 90 rynków eksportowych

6 kontynentów

Do **klientów indywidualnych** docieramy między innymi za pośrednictwem sieci stacji paliw zlokalizowanych w Polsce, Czechach, Niemczech i na Litwie. Każdy klient kupujący produkty zyskuje gwarancję ich najwyższej jakości. Wysiłek inwestycyjny sprawia, że benzyny bezołowiowe oraz oleje napędowe wytwarzane w rafineriach Grupy ORLEN, w pełni odpowiadają wymaganiom europejskim, a w odniesieniu do niektórych parametrów nawet je przewyższają.

Zakres działalności prowadzonej przez **klientów instytucjonalnych** jest bardzo zróżnicowany – od niewielkich firm lokalnych, do największych polskich firm i międzynarodowych korporacji.

Produkty petrochemiczne stanowią bazę dla innych produktów oraz usług, z których korzysta się w codziennym życiu. Wytwarzamy nie tylko paliwo do samochodów, samolotów, statków i elektrowni, ale także środki smarne, asfalty oraz wiele innych podstawowych substancji organicznych wykorzystywanych do produkcji tworzyw sztucznych, farmaceutyków oraz praktycznie wszystkich produktów chemicznych.

Czołowym producentem nawozów azotowych (saletry amonowej i saletrzaku, sprzedawanego pod marką CANWIL) jest **ANWIL**, zajmujący drugie miejsce w kraju oraz dziesiąte w Europie. **ANWIL** jest jedynym producentem suspensyjnego polichloru winylu (POLANVIL) w Polsce oraz ósmym na Starym Kontynencie. Surowiec ten wykorzystywany jest m.in. do produkcji profili budowlanych, rur wodociągowych i kanalizacyjnych, izolacji i osłon przewodów oraz kabli elektrycznych, a także do produkcji drobnego sprzętu medycznego. Blisko połowa produkcji POLANVILU trafia na wymagające rynki Unii Europejskiej. W ofercie przedsiębiorstwa znajdują się również płyty i granulaty kablów z PCW, mieszanki sypkie na bazie tego surowca, a także twarde granulaty techniczne przeznaczone m.in. do produkcji paneli ściennych, profili budowlanych i elektroinstalacyjnych. **ANWIL** jest największym w Polsce producentem wodorotlenku sodu, sprzedawanego przede wszystkim w postaci ługu sodowego (roztwór wodny) oraz granulowanej sody kaustycznej. Wodorotlenek sodu jest jednym z podstawowych surowców chemicznych, wykorzystywanym niemalże we wszystkich gałęziach przemysłu – zarówno jako surowiec w różnego rodzaju syntezach organicznych i nieorganicznych, jak i surowiec pomocniczy, m.in. w przemyśle aluminiowym, celulozowo-papierniczym, włókienniczym i wiskozowym, a także przy przeróbce ropy naftowej, czy uzdatnianiu wody dla celów przemysłowych. Spółka oferuje również inne chloroalkalia (chlor, podchloryn sodu, sól techniczną oraz kwas solny) oraz chemikalia (amoniak, wodę amoniakalną, azot ciekły i tlen ciekły). Tak bogate portfolio sprawia, że firma eksportuje swoje produkty do niemal 40 krajów na świecie, m.in. do Niemiec, Wielkiej Brytanii, Francji, Skandynawii, Algierii i Turcji.

Inowrocławskie Kopalnie Soli „Solino” są największym producentem solanki w Polsce i jedynym dostawcą tego surowca dla zakładów przemysłu chemicznego w regionie. Solanka produkowana jest w dwóch kopalniach otworowych zlokalizowanych w Górze obok Inowrocławia oraz Przyjmie obok Mogilna. Z obu kopalń solanka przesyłana jest rurociągami do odbiorców: z kopalni w Przyjmie do Zakładu Produkcyjnego w Janikowie (Grupa CIECH), natomiast z kopalni w Górze do ANWILU i Zakładu Produkcyjnego w Inowrocławiu (Grupa CIECH).

IKS Solino wytwarza również produkty solne. Tabletki solne, które służą do regeneracji złoża jonitowego w stacjach zmiękczenia wody, czy granulaty solny, który jest używany w zmywarkach do naczyń. Spółka produkuje także sól kuchenną, sól pekującą na potrzeby przemysłu mięsnego, sól paszową wykorzystywaną w procesie produkcji pasz oraz mieszanek paszowych, czy sól przemysłową, będącą składnikiem produkcji proszków do prania, płynów do mycia naczyń, mydła, detergentów, a także sól służącą do zimowego utrzymania dróg.

Spółka **ORLEN Paliwa** jest liderem na rynku hurtowej sprzedaży paliw. W ofercie posiada szeroką gamę produktów paliwowych, m.in. benzyn (pb95, pb98), oleju napędowego, oleju napędowego grzewczego (Ekoterm Plus), propanu, butanu oraz mieszaniny propan-butanu (LPG). Oferowane produkty gazowe spełniają wymogi polskiej normy PN C-96008 oraz europejskiej EN-589, czego dowodem są posiadane

certyfikaty jakości. ORLEN Paliwa świadczy także usługi hurtowej sprzedaży gazu ziemnego i energii elektrycznej, którą oferuje małym i średnim przedsiębiorstwom. Ponadto spółka zajmuje się kompleksowymi pracami z zakresu projektowania i wykonawstwa instalacji przemysłowych na gaz płynny, stosowanych do celów grzewczych, a także w różnych procesach technologicznych t.j. suszenie płodów rolnych, obróbka metali, produkcja szkła, jak również w budownictwo oraz drogownictwie.

Spółka **ORLEN Południe** jest pionierem na krajowym rynku biopaliw i biokomponentów. Oferuje zarówno biokomponenty przeznaczone do komponowania z tradycyjnymi olejami napędowymi pochodzenia naftowego, jak i biokomponenty mogące stanowić samoistne paliwo. W ofercie ORLEN Południe znajdują się także oleje opałowe otrzymywane wyłącznie z najwyższej jakości komponentów pochodzących z atmosferycznej destylacji rop naftowych. Spółka ma w swojej ofercie szeroki wachlarz produktów adresowanych do zastosowań w gospodarstwach domowych, obiektach użyteczności publicznej, małych i średnich przedsiębiorstwach, a także specjalistycznych instalacjach i obiektach przemysłowych. ORLEN Południe oferuje produkty adresowane do różnych gałęzi przemysłu chemicznego, zarówno wielko, jak i małotonażowego. Produkowane w ORLEN Południe rozpuszczalniki używane są między innymi do otrzymywania roztworów w wielu procesach przemysłowych do ekstrakcji. Stosowane są także w produkcji jako składniki farb, lakierów, klejów, chemii gospodarczej, kosmetyków, emulsji hydroizolacyjnych czy polimerów. Powstająca w procesie produkcji biodiesla gliceryna może być stosowana w przemyśle paszowym, a także do zastosowań technicznych przy produkcji środków antyzamrazających, antyzbrylających, antyadhezyjnych. Gliceryna destylowana służy m.in. do produkcji materiałów wybuchowych. Jest stosowana w przemyśle kosmetycznym, paszowym czy w chemii gospodarczej. Siarczan potasu, który znajduje swoje zastosowanie w produkcji nawozów, stosowany jest także do produkcji szkła i ałunów, czy do utrzymywania murawy stadionów, boisk sportowych oraz pól golfowych. ORLEN Południe to producent parafin i wosków specjalnych, ceniony zarówno w kraju, jak i w Europie. W ramach swojej działalności biznesowej zajmuje się również regeneracją olejów przepracowanych w kierunku wysokiej jakości głęboko rafinowanych olejów bazowych, stosowanych do produkcji olejów smarowych.

Grupa ORLEN oferuje również szeroki zakres usług, m.in. usługi transportowe, serwis stacji paliw i baz magazynowych, remonty różnych urządzeń, z zakresu ochrony środowiska czy BHP i PPOŻ.

2.2.7. Otoczenie Społeczne

PKN ORLEN od chwili swego powstania uczestniczy w inicjatywach zewnętrznych na rzecz zrównoważonego rozwoju.

W grudniu 2003 roku PKN ORLEN przystąpił do inicjatywy Sekretarza Generalnego ONZ Kofi Annana „Global Compact”, deklarując respektowanie zasad z zakresu przestrzegania praw człowieka, standardów pracy, ochrony środowiska naturalnego oraz przeciwdziałania korupcji.

W 2016 roku Grupa ORLEN włączyła się w działania na rzecz wdrożenia **Celów Zrównoważonego Rozwoju ONZ** w spółkach Grupy i całym sektorze energetycznym. W 2017 roku PKN ORLEN został jednym z sygnatariuszy „Partnerstwa na rzecz realizacji celów zrównoważonego rozwoju w Polsce”. PKN ORLEN od 2017 roku wspiera działalność Fundacji Bezpieczeństwo Gospodarcze Polski. Jednym z celów Fundacji jest zapewnienie funkcjonowania **Konsorcjum Bezpieczeństwo Gospodarcze Polski**, które skupia partnerów z obszaru biznesu i nauki w celu wytworzenia platformy współpracy między nauką i przedsiębiorcami wraz z instytucjami z otoczenia biznesu i administracji publicznej.

Kolejny projekt to „**Responsible Care**”, światowa inicjatywa przemysłu chemicznego zobowiązująca zakłady chemiczne do wspólnej pracy w celu systematycznego poprawiania bezpieczeństwa, zdrowia i ochrony środowiska (tzw. triada HSE – Health, Safety, Environment) oraz otwartej komunikacji o swoich działaniach. PKN ORLEN uczestniczy w Programie od 1997 roku (przystąpił do niego poprzednik prawny Koncernu). W kolejnych latach dołączyły spółki Grupy ORLEN, t.j.: ANWIL, Inowrocławskie Kopalnie Soli „Solino”, Basell ORLEN Polyolefins i ORLEN Południe.

Z uwagi na trendy globalne i konsumenckie, strategie CSR muszą nie tylko odpowiadać na aktualne wyzwania, ale także je proaktywnie wyprzedzać. Takim działaniem była z pewnością inicjatywa firm energetycznych, które zdecydowały się podpisać „Deklarację zrównoważonego rozwoju w branży energetycznej”. PKN ORLEN znalazł się w ich gronie w 2010 roku. Sygnatariusze Deklaracji uznali, że „[...]wspólne wysiłki muszą koncentrować się na stosowaniu i promowaniu koncepcji zrównoważonego rozwoju”. Takie działania firm energetycznych sprzyjają tworzeniu wspólnej wartości, wnoszą także wkład w rozwiązywanie ważnych problemów społecznych.

Istotnym wydarzeniem było podpisanie w 2014 roku przez PKN ORLEN „**Deklaracji polskiego biznesu na rzecz zrównoważonego rozwoju**”. Koncern stał się tym samym jedną z firm wspierających realizację „**Wizji Zrównoważonego Rozwoju dla Polskiego Biznesu 2050**”. Dokument nawiązuje do międzynarodowej inicjatywy Światowej Rady Biznesu na rzecz Zrównoważonego Rozwoju (*World Business Council for Sustainable Development*). Projekt integruje polskie przedsiębiorstwa wokół idei zrównoważonego rozwoju, określając kluczowe wyzwania i obszary priorytetowe, w których oczekiwana jest aktywność biznesu jego wsparcie dla przemian społeczno-gospodarczych. Od 2015 roku PKN ORLEN oraz spółka ORLEN Eko aktywnie działają w **Komisji ds. Zrównoważonego Rozwoju**, która powstała przy Polskiej Izbie Przemysłu Chemicznego. Podczas Kongresu „Polska Chemia” w 2015 roku Koncern podpisał „**Deklarację wspierania idei zrównoważonego rozwoju branży chemicznej**”. Sygnatariusze tego dokumentu stwierdzili: „Świadomi roli branży chemicznej w kształtowaniu nowoczesnej gospodarki oraz jej wpływu na rozwój innych dziedzin przemysłu, dążymy do tego, aby poprzez działania i inicjatywy podejmowane w naszych przedsiębiorstwach aktywnie wspierać wdrażanie idei zrównoważonego rozwoju”.

PKN ORLEN uczestniczy także w światowym ruchu „**Fair Trade**”. Już od roku 2008 w Stop Cafe i Stop Cafe Bistro dostępna jest wyłącznie kawa sygnowana tym znakiem. Termin jest używany dla określonego systemu certyfikacji i oznaczania produktów Sprawiedliwego Handlu (ang. Fair Trade). Ten zorganizowany ruch społeczny wykorzystuje podejście rynkowe, aby poprawiać sytuację mieszkańców krajów rozwijających się oraz promować zrównoważony rozwój. Istotnym elementem idei jest wspieranie i promowanie zrównoważonego stylu życia oraz zwiększanie wiedzy i świadomości konsumentów.

Organizacje i stowarzyszenia

Przedstawiciele Grupy ORLEN uczestniczą w pracach stowarzyszeń i organizacji o różnym charakterze. Członkostwo w nich traktowane jest jako ważny element funkcjonowania na polskiej oraz europejskiej scenie gospodarczej i społecznej.

Główne korzyści wynikające z członkostwa to przede wszystkim możliwość pozyskania wiedzy, bieżący dostęp do informacji na temat projektów aktów normatywnych dotyczących sektora paliwowo-energetycznego na rynku polskim i europejskim, dostęp do zagranicznych wyników badań i rozwiązań technicznych, ale także możliwość dzielenia się wiedzą i pozyskiwania nowych doświadczeń. Aktywność w tych organizacjach to także sposób na budowanie trwałych relacji z otoczeniem, szczególnie dzięki członkostwu w organizacjach pracodawców czy promujących ideę odpowiedzialnego biznesu.

Organizacje i stowarzyszenia – członkostwo PKN ORLEN w 2017 roku

- **European Energy Forum**
- **European Petroleum Refiners Association** (dawniej CONCAWE)
- **European Round Table of Industrialists** (ERT)
- **Forum Odpowiedzialnego Biznesu**
- **General Contract of Use for wagons** (GCU Bureau)
- **Institute of Professional Representatives before the European Patent Office** (EPO/EPI)
- **Izba Energetyki Przemysłowej i Odbiorców Energii**
- **PIPC/Chemeko – Program Odpowiedzialność i Troska**
- **Polska Izba Przemysłu Chemicznego**
- **Polska Organizacja Przemysłu i Handlu Naftowego**

- Polska Platforma Technologiczna Wodoru i Ogniw Paliwowych
- Polski Komitet Narodowy Międzynarodowej Izby Handlowej (ICC Poland)
- Polski Komitet Światowej Rady Energetycznej
- Polskie Forum ISO 9000
- Polskie Stowarzyszenie Energetyki Wiatrowej (PSEW)
- Polskie Towarzystwo Badaczy Rynku i Opinii
- Stowarzyszenie „Wagony Prywatne”
- Stowarzyszenie Emitentów Giełdowych
- Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Przemysłu Chemicznego
- Stowarzyszenie Naukowo-Techniczne Inżynierów i Techników Przemysłu Naftowego i Gazowniczego (SITPniG)
- Stowarzyszenie Płockich Naftowców
- Stowarzyszenie Polskich Wynalazców i Racjonalizatorów
- TechBrainers R&D Club
- Towarzystwo Obrotu Energią
- The European Petrochemical Association (EPCA)
- UN Global Compact
- World Petroleum Council – Polski Narodowy Komitet Światowej Rady Naftowej
- Związek Przedsiębiorców i Pracodawców

Wybrane organizacje i stowarzyszenia, których członkami w 2017 roku były pozostałe spółki Grupy ORLEN

- Association of Chemical Industry of the Czech Republic
- Association of Czech Testing Institutes and Laboratories
- Association of Freight Railway Transporters
- Association of Holders and Operators of Rail Wagons
- Association of European producers of sulfuric acid
- Bio-based Industries Consortium
- Canadian Association of Petroleum Producers
- Club of Polish Capital in the Czech Republic
- Czech Association of Cleaning Stations
- Czech Association of Operators of Local Distribution Networks
- Czech Association of Petroleum Industry and Trade (CAPPO)
- Czech Mechanical Engineering Society (expert section tribotechnology)
- Czech Membrane Platform
- Czech Hydrogen Association
- European Association of Chlor Producers
- Europejskie Stowarzyszenie Producentów Świec
- Fertilizers Europe
- Fundacja Polska Sól
- Investors' Forum
- Izba Gospodarcza Transportu Lądowego
- Lithuanian Business Confederation
- Izba Gospodarcza Gazownictwa
- Ogólnopolska Izba Gospodarcza Drogownictwa
- Krajowa Izba Biopaliw
- Plastic Platform
- Polska Izba Gospodarcza Elektrotechniki
- Polska Izba Ochrony
- Polski Kongres Drogowy
- Polsko Rumuńska Bilateralna Izba Przemysłowo Handlowa
- SGP Standard
- Sustainable Chemistry Platform
- Šiauliai Chamber of Commerce, Industry and Crafts
- Union of Industry and Transport

- European Biomass Industry Association
- Włocławskie Centrum Edukacji Ekologicznej

3. Zasady zarządzania

3.1. List Przewodniczącej Rady Nadzorczej

Szanowni Państwo,

optymalne wykorzystanie sprzyjających warunków makroekonomicznych w 2017 roku umożliwiło Grupie ORLEN osiągnięcie rekordowych wyników i utrzymanie pozycji lidera na konkurencyjnym rynku wymagającej branży paliwowo - energetycznej. Przed nami kolejne wyzwania. Będą one wymagały zarówno wzmocnienia spółki w obszarze biznesowym m.in. pod kątem przyspieszenia realizowanych inwestycji, jak i dalszego rozwoju kultury innowacyjnej Grupy ORLEN. Znajdzie to odzwierciedlenie w założeniach strategicznych na kolejne lata, nad którymi spółka obecnie pracuje.

Firma ma solidną bazę – w 2017 roku Grupa ORLEN po raz kolejny osiągnęła rekordowy wynik operacyjny wg LIFO powiększony o amortyzację (tzw. EBITDA LIFO) na poziomie 10,4 mld zł, do którego przyczyniły się wszystkie segmenty działalności, w tym rekordowy wynik segmentu detalicznego. Kontynuowano szereg inwestycji w ramach kluczowych obszarów, w tym duże projekty inwestycyjne w obszarze Downstream, jak Instalacja Metatezy w Płocku czy Polietylenu (PE3) na rynku czeskim. Z kolei w ramach rozwoju energetyki, z sukcesem realizowano inwestycje w bloki gazowo-parowe we Włocławku i Płocku. Już w 2018 roku PKN ORLEN ogłosił także plany zaangażowania w budowę farm wiatrowych na Bałtyku.

Na początku 2017 roku jedna akcja ORLENU kosztowała 85,30 zł, co przekładało się na 36,5 mld zł wartości rynkowej spółki. W kolejnych miesiącach kurs systematycznie piął się w górę osiągając w październiku szczyt notowań na poziomie 134 zł za akcję. Było to najwyższe notowanie w historii spółki, a kapitalizacja ORLENU w tym czasie wzrosła do 57,3 mld zł. Na koniec 2017 roku wartość płockiej spółki wyniosła 45,3 mld zł.

Stabilną pozycję finansową najlepiej określa uzyskanie najwyższego w historii spółki ratingu od renomowanej agencji ratingowej Moody's Investors. Realizowane z sukcesem projekty i mocne fundamenty finansowe pozwoliły Zarządowi Spółki zarekomendować wypłacenie dywidendy za 2017 rok na niezmiennym w stosunku do roku poprzedniego wysokim poziomie, czyli 3 zł na akcję.

Wspieranie kultury innowacji było i będzie kluczowym czynnikiem, determinującym pozycję konkurencyjną Grupy ORLEN w regionie. Obok udziału w międzynarodowych programach badawczych, jak Horyzont 2020 i BioRECO2VER, spółka może pochwalić się szeregiem wewnętrznych inicjatyw np. uruchomieniem stacji doświadczalnej do produkcji biokomponentów z glonów. Ogromny kapitał w tym zakresie drzemie w pracownikach Grupy ORLEN. To pracownicy oraz ich pomysły czy kreatywność będą w przyszłości decydować o dynamicznym rozwoju Koncernu.

Szerokie spektrum działalności w ramach Grupy ORLEN zobowiązuje do transparentności oraz odpowiedzialności wobec wszystkich interesariuszy, w tym akcjonariuszy spółki. W tym zakresie Grupa ORLEN opierała się na najwyższych standardach. Dotyczy to zarówno polityki informacyjnej, jak i działań z zakresu społecznej odpowiedzialności biznesu. Szczególnie ważna jest komunikacja z inwestorami. Cieszą nas przyznawane w tym obszarze wyróżnienia, a jednocześnie motywują do jeszcze efektywniejszych działań.

Jesteśmy dumni, że zintegrowane raportowanie Grupy ORLEN jest szczególnie doceniane przez ekspertów krajowych i międzynarodowych. Jestem przekonana, że spójna wizja rozwoju oparta o nowoczesną i innowacyjną kulturę organizacyjną umożliwi Grupie ORLEN osiągnięcie kolejnych sukcesów.

Izabela Felczak-Poturnicka

Przewodnicząca Rady Nadzorczej PKN ORLEN

3.2. Wartości i Zasady Postępowania

„Wartości i zasady postępowania PKN ORLEN S.A”, to przede wszystkim przewodnik dotyczący relacji zarówno wewnątrz firmy, ale również z otoczeniem zewnętrznym.

NASZA MISJA:

Odkrywając i przetwarzając zasoby naturalne, napędzamy przyszłość

ODPOWIEDZIALNOŚĆ

Szanujemy naszych klientów, akcjonariuszy, środowisko naturalne oraz lokalne społeczności

ROZWÓJ

Poszukujemy nowych możliwości

LUDZIE

Naszymi atutami są kompetencje, współpraca i uczciwość

ENERGIA

Działamy z entuzjazmem

NIEZAWODNOŚĆ

Można na nas polegać

NASZE CREDO:

ORLEN. NAPĘDZAMY PRZYSZŁOŚĆ.

Dokument „Wartości i zasady postępowania PKN ORLEN S.A” całościowo reguluje kwestie etyczne. Stanowi przewodnik po relacjach wewnątrz firmy oraz z otoczeniem zewnętrznym – partnerami biznesowymi, społecznościami lokalnymi, środowiskiem naturalnym oraz konkurencją. Jest w nim mowa o sprawiedliwym traktowaniu wszystkich pracowników i klientów bez względu, m.in. na wiek, płeć, zajmowane stanowisko, wyznanie, narodowość, światopogląd. Dokument uwzględnia także zapisy dotyczące procedur antykorupcyjnych, zapisy o zobowiązaniu do dbałości i przestrzegania zasad uczciwej konkurencji, przejrzystości podejmowanych działań, wzajemnym szacunku oraz profesjonalizmie. Dokument, który został zaimplementowany także w Grupie ORLEN, uzupełnia strategię biznesową spółki, kładąc istotny nacisk na budowę właściwych relacji w organizacji. W 2016 roku został także przyjęty „Kodeks postępowania dla Dostawców PKN ORLEN”.

Kierunek zmian i wprowadzonych działań został doceniony zarówno przez polskich, jak i międzynarodowych ekspertów. W latach 2014-2018 amerykański Instytut Ethisphere przyznał PKN ORLEN tytuł **The World's Most Ethical Company**, umieszczając spółkę jako jedyną firmę z Europy Środkowo-Wschodniej w zaszczytnym rankingu. Jednocześnie PKN ORLEN jako lider rozwiązań etycznych w regionie został po raz trzeci partnerem ogólnopolskiego konkursu „Etyczna Firma”, mającego na celu stworzenie polskiego odpowiednika rankingu firm etycznych.

Kultura korporacyjna PKN ORLEN oparta na wartościach nieustannie się rozwija i odpowiada na potrzeby zmieniającego się otoczenia. Przyjęte rozwiązania w zakresie etyki są skuteczne i stanowią wyraz odpowiedzialności wobec wyzwań i oczekiwań.

3.3. Struktura Grupy ORLEN

Na dzień 31 grudnia 2017 roku w skład Grupy ORLEN wchodziło 69 spółek, w tym 59 spółek zależnych.

Spółki Grupy ORLEN prowadzą działalność:

- Produkcyjno-handlową: przerób ropy naftowej oraz wytwarzanie produktów i półproduktów rafineryjnych, petrochemicznych i chemicznych, hurtową i detaliczną sprzedaż paliw i pozostałych produktów.
- Usługową: magazynowanie ropy naftowej i paliw, transport, usługi konserwacyjno-remontowe, laboratoryjne, ochrony, projektowe, administracyjne oraz ubezpieczeniowe i finansowe.
- Związaną z poszukiwaniem, rozpoznawaniem i wydobywaniem węglowodorów oraz wytwarzaniem, przesyłaniem, dystrybucją i handlem energią elektryczną i ciepłą.

Dla celów zarządczych działalność Grupy ORLEN została podzielona na 3 segmenty operacyjne: Downstream, Detal, Wydobycie oraz Funkcje Korporacyjne.

Grupa ORLEN obejmuje Polski Koncern Naftowy ORLEN Spółka Akcyjna (PKN ORLEN) z siedzibą w Płocku jako Jednostkę Dominującą oraz jednostki zlokalizowane na terenie Polski, Niemiec, Czech, Litwy, Malty, Szwecji, Holandii, Słowacji, Węgier, Estonii i Łotwy oraz USA i Kanady.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku Skarb Państwa był właścicielem 27,52% akcji Jednostki Dominującej – PKN ORLEN i posiada zdolność wywierania na nią znaczącego wpływu.

Alokacja Jednostki Dominującej i Spółek Grupy ORLEN do segmentów operacyjnych i funkcji korporacyjnych na dzień 31 grudnia 2017 roku

GRUPA ORLEN

SEGMENT DOWNSTREAM

Produkcja i sprzedaż

PKN ORLEN S.A.

Grupa UNIPETROL

- UNIPETROL RPA s.r.o.
- UNIPETROL Slovensko s.r.o.
- UNIPETROL Deutschland GmbH
- UNIPETROL RPA Hungary Kft.
- Spolana a.s.
- Butadien Kralupy a.s.
- PARAMO a.s.
- Paramo Oil s.r.o. (w likwidacji)

Grupa ORLEN Lietuva

- AB ORLEN Lietuva
- UAB Mazeikiu Naftos prekybos namai
- OU ORLEN Eesti
- SIA ORLEN Latvija

Grupa ORLEN Asphalt

- ORLEN Asphalt Sp. z o.o.
- ORLEN Asphalt Ceska Republika s.r.o.

Grupa ORLEN Południe

- ORLEN Południe S.A.

Grupa ORLEN Oil

- ORLEN Oil Sp. z o.o.
- Platinum Oil Wielkopolskie Centrum Dystrybucji Sp. z o.o.

ANWIL S.A.

IKS Solino S.A.

ORLEN Paliwa Sp. z o.o.

Ship-Service S.A.

Kopalnia Soli Lubień Sp. z o.o.

Baltic Power Sp z o.o.

Grupa Basell ORLEN Polyolefins

- Basell ORLEN Polyolefins Sp. z o.o.
- Basell ORLEN Polyolefins Sprzedaż Sp. z o.o.

Usługi

Grupa UNIPETROL

- UNIPETROL DOPRAWA s.r.o.
- PETROTRANS s.r.o.

Grupa ORLEN Lietuva

- UAB Emas

Grupa ORLEN Południe

- Energomedia Sp. z o.o.
- Euronafit Trzebinia Sp. z o.o.
- Konsorcium Olejów Przepracowanych - Organizacja Odzysku S.A.

ORLEN KoITrans Sp. z o.o.

ORLEN Eko Sp. z o.o.

Orlen Aviation Sp. z o.o.

ORLEN Serwis S.A.

SEGMENT DETAL

Sprzedaż i usługi

PKN ORLEN S.A.

Grupa UNIPETROL

- UNIPETROL RPA s.r.o.

AB Ventus-Nafta

ORLEN Deutschland GmbH

ORLEN Centrum Serwisowe Sp. z o.o.

ORLEN Budonaft Sp. z o.o.

SEGMENT WYDOBYCIE

Poszukiwanie i wydobywanie

PKN ORLEN S.A.

Grupa ORLEN Upstream

- ORLEN Upstream Sp. z o.o.
- ORLEN Upstream Kanada Ltd.
- 1426628 Alberta Ltd.
- OneEx Operations Partnership
- Pierdae Production GP Ltd.
- 671519 NB Ltd.
- KCK Atlantic Holdings Ltd.
- Pierdae Production LP
- FX Energy, Inc.
- Frontier Exploration, Inc.
- FX Energy Netherlands Partnership C.V.
- FX Energy Netherlands B.V.
- FX Energy Polska Sp. z o.o.

FUNKCJE KORPORACYJNE

Usługi i pozostała działalność

PKN ORLEN S.A.

Grupa UNIPETROL

- Unipetrol a.s.
- UNIPETROL RPA s.r.o.
- Unipetrol vyzkumne vzdelavaci centrum, a.s.
- HC Verva Litvinov a.s.

Grupa ORLEN Lietuva

- AB ORLEN Lietuva

ORLEN Administracja Sp. z o.o.

Grupa ORLEN Ochrona

- ORLEN Ochrona Sp. z o.o.
- UAB Apsauga

ORLEN Laboratorium S.A.

ORLEN Projekt S.A.

Grupa ORLEN Holding Malta

- ORLEN Holding Malta Ltd.
- ORLEN Insurance Ltd.

ORLEN Finance AB**ORLEN Capital AB****ORLEN Centrum Usług Korporacyjnych Sp z o.o.****Grupa Płocki Park Przemysłowo - Technologiczny**

- Płocki Park Przemysłowo - Technologiczny S.A.
- Centrum Edukacji Sp. z o.o.

Spółki wyceniane metodą praw własności

Polityka Jednostki Dominującej wobec spółek Grupy ORLEN koncentruje się na umacnianiu pozycji spółek z obszaru działalności podstawowej, rozwoju energetyki i segmentu Wydobycie, a także na usprawnianiu zarządzania, konsolidacji posiadanych aktywów i dezinwestycji aktywów niezwiązanych z działalnością podstawową.

Celem podejmowanych działań jest wzrost wartości rynkowej Grupy ORLEN, umocnienie pozycji na rynkach macierzystych oraz ekspansja produktowa i geograficzna. Główne inwestycje rozwojowe mają na celu dalsze poszerzenie koszyka produktów, zwiększenie stopnia konwersji, budowę nowych mocy energetycznych oraz kontynuację projektów związanych z poszukiwaniem i wydobyciem węglowodorów. Dla zapewnienia sprawnego zarządzania wdrożone zostały zasady zarządzania holdingowego, tj. rozwiązania zmierzające do realizacji wspólnych celów spółek tworzących Grupę ORLEN, które są definiowane przez Jednostkę Dominującą.

Podstawę tego rozwiązania stanowi Konstytucja Grupy Kapitałowej ORLEN oparta na trzech kluczowych regulacjach: Umowie o Współpracy, Regulaminie Grupy, postanowieniach Statutów/Umów spółek Grupy ORLEN.

Konstytucja zapewnia jednolite zasady przekazywania informacji, standardy organizacyjne oraz skuteczny monitoring kluczowych decyzji biznesowych. Określa również podstawy prawne tworzenia spójnej strategii Grupy ORLEN. Skuteczny nadzór korporacyjny PKN ORLEN opiera się na nadzorze formalno-prawnym oraz nad działalnością operacyjną i finansową spółek.

Na dzień 15 marca 2018 roku podział kompetencji członków Zarządu PKN ORLEN S.A. przedstawiał się następująco:

Obszary odpowiedzialności Członków Zarządu PKN ORLEN na dzień 15 marca 2018 roku

**Ład korporacyjny
w PKN ORLEN****PREZES ZARZĄDU DYREKTOR GENERALNY
DANIEL OBAJTEK****Strategia****Kadry****Handel Ropą i Gazem****Marketing****Komunikacja Korporacyjna****Biuro Zarządu****Kontrola i Bezpieczeństwo****Audyt, Kontrola Finansowa, Zarządzanie Ryzykiem Korporacyjnym****Prawny**

Grupa Kapitaowa
Zarządzanie Ryzykiem Regulacyjnym
Relacje z Otoczeniem
CZŁONEK ZARZĄDU DS. FINANSOWYCH WIESŁAW PROTASIEWICZ
Planowanie i Sprawozdawczość
Kontroling Biznesowy
Zarządzanie Finansami
Podatki
Zarządzanie Łłańcuchem Dostaw
Relacje Inwestorskie
Nadzór nad Bezpieczeństwem Infrastruktury i Informacji Pełnomocnik ds. Ochrony Infrastruktury Krytycznej
CZŁONEK ZARZĄDU DS. SPRZEDAŻY ZBIGNIEW LESZCZYŃSKI
Handel Hurtowy Produktami Rafineryjnymi
Handel Produktami Petrochemicznymi
Sprzedaż Detaliczna
Logistyka
Efektywność i Rozwój Sprzedaży
Informatyka
CZŁONEK ZARZĄDU DS. PRODUKCJI KRYSTIAN PATER
Produkcja Rafineryjna
Produkcja Petrochemiczna
Energetyka
Efektywność i Optymalizacja Produkcji
Technika
Gospodarka Wodno-Ściekowa

**CZŁONEK ZARZĄDU DS. INWESTYCJI I ZAKUPÓW
JÓZEF WĘGRECKI**

Realizacja Inwestycji Majątkowych

Zakupy

Rozwój i Technologia

Bezpieczeństwo i Higiena Pracy

Ochrona Środowiska

Administracja

Innowacje

Aktualny podział kompetencji członków Zarządu PKN ORLEN jest dostępny [tutaj](#).

Zmiany organizacyjne w 2017 roku w Jednostce Dominującej dotyczyły głównie:

- Utworzenia pionu Członka Zarządu ds. Inwestycji i Zakupów, do którego przeniesione zostały obszary Dyrektora Wykonawczego ds. Realizacji Inwestycji Majątkowych, Rozwoju i Technologii, Bezpieczeństwa i Higieny Pracy, Ochrony Środowiska, dotychczas funkcjonujące w pionie Członka Zarządu ds. Rozwoju i Energetyki, a także Biuro Dyrektora Wykonawczego ds. Zakupów z pionu Wiceprezesa Zarządu oraz Biuro Administracji wyodrębnione ze struktur pionu Członka Zarządu ds. Finansowych.
- Przeniesienia do pionu Członka Zarządu ds. Produkcji Biura Dyrektora Wykonawczego ds. Energetyki oraz Biura Gospodarki Wodno-Ściekowej wyodrębnionego ze struktury Biura Ochrony Środowiska, funkcjonujących dotychczas w obszarze Członka Zarządu ds. Rozwoju i Energetyki.
- Likwidacji pionu Członka Zarządu ds. Rozwoju i Energetyki oraz przeniesienie podległych komórek organizacyjnych zgodnie z opisem powyżej.
- Przeniesienie Biura Dyrektora Wykonawczego ds. Zarządzania Łańcuchem Dostaw, Dyrektora Wykonawczego ds. Informatyki, Biura Inwestycji Kapitałowych i Biura Relacji Inwestorskich z pionu Członka Zarządu ds. Finansowych do pionu Wiceprezesa Zarządu.
- Przeniesienia Biura Dyrektora Wykonawczego ds. Kadr oraz Biura Zarządzania Ryzykiem Regulacyjnym z pionu Wiceprezesa Zarządu do pionu Prezesa Zarządu.
- Włączenie Biura Inwestycji Kapitałowych do struktur Dyrektora Wykonawczego ds. Strategii.

W pozostałych spółkach Grupy ORLEN w trakcie 2017 roku nie wystąpiły istotne zmiany w organizacji i zasadach zarządzania.

W 2017 roku kontynuowane były projekty dalszej centralizacji procesów obsługi księgowej oraz kadrowo-płacowej w Grupie ORLEN. W obszarze rachunkowości centralną obsługą finansowo-księgową objęto spółkę ANWIL. Na koniec 2017 roku w ORLEN Centrum Usług Korporacyjnych Sp. z o.o. prowadzono pełną obsługę księgową 21 spółek oraz kadrowo-płacową 26 spółek Grupy ORLEN.

Aktualny podział kompetencji członków Zarządu PKN ORLEN jest dostępny pod adresem www.orken.pl.

3.4. Ład Korporacyjny

W 2017 roku PKN ORLEN stosował wszystkie zasady zbioru „Dobrych Praktyk Spółek Notowanych na Giełdzie Papierów Wartościowych 2016” (DPSN), obowiązującego na Giełdzie Papierów Wartościowych (GPW) w Warszawie.

Kodeks dostępny jest na stronie internetowej [GPW](#) oraz na korporacyjnej stronie internetowej PKN ORLEN, w sekcji przeznaczony dla akcjonariuszy [Spółki](#).

Pełna wersja Raportu dotyczącego stosowania zasad Ładu Korporacyjnego w PKN ORLEN jest dostępna na [www.ornen.pl](#) w sekcji przeznaczony dla akcjonariuszy Spółki – „Relacje inwestorskie” w zakładce [Giełda/Dobre Praktyki GPW](#).

Ład korporacyjny w PKN ORLEN

Szczegółowe zasady funkcjonowania organów korporacyjnych w PKN ORLEN regulują:

- Statut Spółki
- Regulamin Walnego Zgromadzenia PKN ORLEN
- Regulamin Rady Nadzorczej PKN ORLEN
- Regulamin Zarządu PKN ORLEN

Dokumenty te dostępne są na stronie internetowej PKN ORLEN [www.ornen.pl](#) w sekcjach: „[Dokumenty Korporacyjne](#)” i „[Walne Zgromadzenie](#)”.

Na korporacyjnej stronie internetowej PKN ORLEN w zakładkach „[O firmie](#)” oraz „[Relacje Inwestorskie](#)” dostępne są najświeższe informacje o składzie osobowym Rady Nadzorczej oraz Zarządu, a także roczne raporty z wypełniania kodeksu Dobrych Praktyk Spółek Notowanych na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie.

Komunikacja z rynkiem kapitałowym

SPOTKANIA

- Indywidualne
- Grupowe
- Roadshows
- Site visits
- Konferencje

- Krajowe
- Zagraniczne

TELEKONFERENCJE

TRANSMISJE INTERNETOWE

Wydarzenia transmitowane:

- Konferencje dot. wyników kwartalnych
- Ogłoszenie strategii
- Obrady WZ
- Inne

SERWISY INTERNETOWE

Korporacyjna strona internetowa www.orken.pl

Interaktywne narzędzia:

- wykresy i tabele do porównań wskaźników finansowych
- wykresy i tabele notowań akcji wraz z kalkulatorem zwrotu z inwestycji
- newslettery
- alerty z kalendarza wydarzeń

Materiały dot. ZWZ:

- specjalny formularz służący do skontaktowania się ze Spółką
- przewodnik dla akcjonariuszy „Jak wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu PKN ORLEN”
- projekty uchwał oraz cały komplet dokumentów

Ład korporacyjny:

- roczne raporty Spółki z wypełniania dobrych praktyk
- kodeks „DPSN”
- informacja o stosowanych dobrych praktykach
- zasady wyboru audytora
- polityka różnorodności

Pozostałe:

- serwis branżowy i blog Głównego Ekonomisty <http://napedzamyprzyszlosc.pl/>
- oficjalne konto na portalu Twitter

Jednym z podstawowych narzędzi kontaktu z przedstawicielami rynku kapitałowego jest sekcja relacji inwestorskich na korporacyjnej stronie internetowej www.orken.pl, prowadzonej w języku polskim i angielskim. Sekcja relacji inwestorskich gromadzi informacje skierowane głównie do inwestorów i analityków. Znajdują się w niej między innymi:

- Raporty bieżące, raporty okresowe.
- Prezentacje dotyczące publikacji wyników finansowych i innych wydarzeń.

- Pliki multimedialne z zapisem telekonferencji i wideokonferencji organizowanych przez Spółkę.
- Interaktywne wykresy i tabele prezentujące historyczne dane finansowe Spółki w różnych przedziałach czasowych z możliwością eksportu do arkusza Excel.
- Notowania akcji PKN ORLEN oraz głównych indeksów.
- Formularz kontaktowy.
- Newsletter i kanał RSS.
- Interaktywny kalendarz, przez który można ustawić sobie przypomnienia poprzez SMS lub w programie poczty elektronicznej o najważniejszych wydarzeniach w Spółce.
- Zakładka dla inwestorów indywidualnych.

Na stronie internetowej w sekcji relacji inwestorskich umieszczona jest także zakładka poświęcona łaadowi korporacyjnemu. Z tego miejsca można pobrać roczne raporty Spółki z wypełniania dobrych praktyk, a także kodeks DPSN. Znajduje się tam także krótka informacja o stosowanych przez Spółkę dobrych praktykach oraz wszystkie inne informacje wymagane przez kodeks DPSN.

Zakładka Walne Zgromadzenie znajdująca się w serwisie relacji inwestorskich zawiera komplet dokumentów i informacji dotyczących Walnych Zgromadzeń Spółki oraz formularz kontaktowy dotyczący WZA.

Spółka wspiera swoich akcjonariuszy, inwestorów oraz analityków giełdowych w zdobywaniu wiedzy o branżach, w których działa, poprzez swoje publikacje na portalach internetowych:

- napedzamyprzyszlosc.pl – specjalistyczne publikacje oraz relacje z konferencji branżowych.
- napedzamyprzyszlosc.pl – blog ekspercki Głównego Ekonomisty PKN ORLEN z komentarzami na temat bieżącej sytuacji rynkowej.
- Komunikacja poprzez media społecznościowe: [Twitter](https://twitter.com/PKNORLEN), a także [Facebook](https://www.facebook.com/PKNORLEN).

Bezpośrednia komunikacja z przedstawicielami rynku kapitałowego realizowana jest poprzez:

- Indywidualne i grupowe zamknięte spotkania z inwestorami i analitykami zarówno w kraju, jak i zagranicą, także w formie telekonferencji.
- Otwarte dla wszystkich konferencje medialne po każdym ważnym wydarzeniu w życiu Spółki, takim jak publikacja wyników kwartalnych, ogłoszenie strategii – bezpośrednio transmitowane przez internet wraz z tłumaczeniem symultanicznym na język angielski.
- Cykle spotkań z inwestorami w kraju i zagranicą (roadshows).
- Spotkania uczestników rynku z kluczowymi menedżerami Spółki w siedzibie i obiektach gdzie prowadzona jest działalność operacyjna Spółki, tzw. site visits.
- Dni Inwestora i Analityka w PKN ORLEN, organizowane co pewien czas – warsztaty tematyczne dotyczące różnych dziedzin działalności Spółki, prowadzone przez przedstawicieli Zarządu, dyrektorów wykonawczych i pozostałych, wybranych menedżerów.

Istotne działania Spółki dla akcjonariuszy i inwestorów, zrealizowane w 2017 roku:

- Piąty rok z rzędu wypłata dywidendy w wysokości 3 PLN na akcję – najwyższa dywidenda w historii Spółki.
- Nowy program publicznych emisji obligacji skierowanych do inwestorów indywidualnych do łącznej kwoty 1 mld PLN.
- Raporty kwartalne i półroczne opublikowane średnio po upływie 23 dni od zamknięcia okresów, a raporty roczne w ciągu 74 dni po zakończeniu roku.

Uczestnicy rynku kapitałowego doceniają działania Spółki, co potwierdzają zdobyte przez nią w 2017 roku nagrody i wyróżnienia:

- Pierwsze miejsce w kategorii „Najlepsze relacje inwestorskie wśród Inwestorów Instytucjonalnych” – badanie relacji inwestorskich w Spółkach WIG 30, wspólna inicjatywa Gazety Giełdy i Inwestorów „Parkiet” oraz Izby Domów Maklerskich.
- Transparentna Spółka Roku 2016 – I edycja rankingu, zorganizowanego przez gazetę Giełdy i Inwestorów „Parkiet” oraz Instytutu Rachunkowości i Podatków pod patronatem Giełdy Papierów Wartościowych.
- Nagrody w dwóch kategoriach, przyznawane przez prestiżowe czasopismo IR Magazine:
  - Best in Central & Eastern Europe.
  - Best ESG communications.
- Nagroda specjalna za najlepszy raport roczny online, nagroda specjalna za raport zintegrowany, wyróżnienie za wysoką jakość sprawozdawczości finansowej i tytuł „Best of The Best” – konkurs Instytutu Rachunkowości i Podatków „The Best Annual Report 2016”.

Specjalne uprawnienia kontrolne i prawa głosu

Wykonywanie prawa głosu oraz specjalne uprawnienia kontrolne zostały szczegółowo uregulowane w [Statucie PKN ORLEN](#). Zgodnie z postanowieniami [Statutu](#) jedna akcja PKN ORLEN daje prawo do jednego głosu na Walnym Zgromadzeniu Spółki. W [Statucie](#) Spółki prawo głosowania akcjonariuszy zostało ograniczone w ten sposób, że żaden z nich nie może wykonywać na Walnym Zgromadzeniu więcej niż 10% ogólnej liczby głosów istniejących w Spółce w dniu odbywania Walnego Zgromadzenia. Ograniczenie prawa głosowania nie dotyczy Skarbu Państwa oraz banku depozytowego, który na podstawie umowy ze Spółką wyemitował kwity depozytowe w związku z akcjami Spółki (w przypadku wykonywania przez ten podmiot prawa głosu z tych akcji Spółki). Akcjonariusze, których głosy podlegają kumulacji i redukcji, zwani są Zgrupowaniem. Zasady kumulacji i redukcji szczegółowo określa [Statut](#) Spółki. Akcjonariusze wchodzący

w skład Zgrupowania nie mogą wykonywać prawa głosu z więcej niż 10% ogólnej liczby głosów istniejących w Spółce w dniu odbywania Walnego Zgromadzenia. Jeżeli skumulowana liczba akcji zarejestrowana na Walnym Zgromadzeniu przez akcjonariuszy wchodzących w skład Zgrupowania przekracza 10% ogólnej liczby głosów w Spółce, to głosy wynikające z liczby posiadanych akcji podlegają redukcji, której zasady szczegółowo określa Statut Spółki. Ograniczenie prawa głosowania, o którym mowa powyżej nie dotyczy podmiotów zależnych od Skarbu Państwa.

Skarb Państwa jest uprawniony do powoływania i odwoływania jednego Członka Rady Nadzorczej. Ponadto jeden Członek Zarządu PKN ORLEN jest powoływany i odwoływany przez Radę Nadzorczą na wniosek Skarbu Państwa.

Dodatkowo zgodnie ze Statutem Spółki, tak długo, jak Skarb Państwa jest uprawniony do powoływania członka Rady Nadzorczej, uchwały w sprawie udzielenia zgody na dokonywanie czynności dotyczących: zbycia lub obciążenia w jakikolwiek sposób akcji albo udziałów w następujących Spółkach: Naftoport, Inowrocławskie Kopalnie Soli oraz w Spółce, która zostanie utworzona w celu prowadzenia działalności w zakresie transportu rurociągowego paliw płynnych, wymagają głosowania za ich przyjęciem przez członka Rady Nadzorczej powołanego przez Skarb Państwa.

Specjalne uprawnienia dla akcjonariusza Skarb Państwa wynikać mogą także z postanowień przepisów powszechnie obowiązujących, tj.:

- Ustawy z dnia 18 marca 2010 roku o szczególnych uprawnieniach ministra właściwego do spraw energii oraz ich wykonywaniu w niektórych Spółkach kapitałowych lub grupach kapitałowych prowadzących działalność w sektorach energii elektrycznej, ropy naftowej oraz paliw gazowych. [Czytaj więcej >>](#)
- Ustawy z dnia 24 lipca 2015 roku o kontroli niektórych inwestycji. [Czytaj więcej >>](#)
- Ustawy z dnia 16 grudnia 2016 roku o zasadach zarządzania mieniem państwowym. [Czytaj więcej >>](#)

Zmiany Statutu

Zmiana Statutu PKN ORLEN wymaga uchwały Walnego Zgromadzenia Spółki oraz wpisu do rejestru przedsiębiorców. Uchwała Walnego Zgromadzenia dotycząca zmian Statutu Spółki i zapada większością trzech czwartych głosów. Walne Zgromadzenie Spółki może upoważnić Radę Nadzorczą do ustalenia jednolitego tekstu Statutu lub wprowadzenia innych zmian o charakterze redakcyjnym określonych w uchwale Walnego Zgromadzenia.

Po wpisaniu zmian w Statucie do rejestru przedsiębiorców PKN ORLEN przekazuje na ten temat raport bieżący do publicznej wiadomości.

Walne Zgromadzenia w 2017 roku

W roku 2017 odbyły się dwa Walne Zgromadzenia: 24 stycznia 2017 roku odbyło się Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie, a 30 czerwca 2017 roku odbyło się Zwyczajne Walne Zgromadzenie.

Podczas obrad Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia akcjonariusze Spółki uchwalili nowe zasady wynagradzania Członków Zarządu i Rady Nadzorczej Spółki, zaproponowane przez akcjonariusza Skarb Państwa, zgodne z ustawą z dnia 9 czerwca 2016 roku o zasadach kształtowania wynagrodzeń osób kierujących niektórymi Spółkami.

Zwyczajne Walne Zgromadzenie, które odbyło się 30 czerwca 2017 roku, zdecydowało o:

- Zatwierdzeniu rocznych sprawozdań z działalności Grupy ORLEN i PKN ORLEN oraz sprawozdań finansowych za 2016 rok.
- Udzieleniu absolutorium wszystkim Członkom Zarządu i Rady Nadzorczej.
- Podziale zysku netto za rok obrotowy 2016 w następujący sposób:
  - Kwotę 1.283.127.183,00 PLN przeznaczyło na wypłatę dywidendy (3 PLN na 1 akcję).
  - Pozostałą kwotę, tj. 4.081.328.369,64 PLN przeznaczyło na kapitał zapasowy Spółki.
- Zmianie uchwały podjętej przez Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie z 24 stycznia 2017 roku w sprawie zasad kształtowania wynagrodzeń osób kierujących niektórymi Spółkami.
- Powołaniu Pani Izabeli Felczak-Poturnickiej i Pana Wojciecha Kryńskiego do składu Rady Nadzorczej Spółki.
- Przyjęciu zasad postępowania przy zawieraniu i zmianie umów na usługi prawne, marketingowe, public relations i komunikacji społecznej, doradztwa związanego z zarządzaniem oraz umów darowizny, zwolnienia z długu lub innych podobnych umów.
- Obowiązku przedkładania Walnemu Zgromadzeniu sprawozdania o wydatkach reprezentacyjnych na usługi prawne, marketingowe, public relations i komunikacji społecznej oraz usługi doradztwa związanego z zarządzaniem.
- Przyjęciu zasad zbywania składników aktywów trwałych.
- Ustaleniu wymagań dla kandydata na Członka Zarządu Spółki oraz przeprowadzania postępowania kwalifikacyjnego na Członka Zarządu.

Organy Zarządzające i Nadzorujące

Zasady działania Rady Nadzorczej i jej Komitetów oraz Zarządu PKN ORLEN są – poza przepisami powszechnie obowiązującymi – regulowane przez Statut PKN ORLEN, a także odpowiednio przez Regulamin Rady Nadzorczej oraz Regulamin Zarządu.

Na funkcjonowanie organów zarządzających i nadzorczych PKN ORLEN wpływ mają również zasady Ładu Korporacyjnego ustanowione przez Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie.

Zarząd

Skład osobowy Zarządu PKN ORLEN i podział kompetencji

Skład Zarządu PKN ORLEN na dzień 1 stycznia 2017 roku.

Imię i nazwisko	Funkcja pełniona w Zarządzie PKN ORLEN	Nadzorowane obszary
Wojciech Jasiński	Prezes Zarządu, Dyrektor Generalny	Audyty, kontrola i zarządzanie ryzykiem korporacyjnym, bezpieczeństwo, biuro zarządu, handel ropą i gazem, innowacje, komunikacja korporacyjna, marketing, ochrona informacji, infrastruktury krytycznej i spraw obronnych, strategia i zarządzanie projektami.
Sławomir Jędrzejczyk	Wiceprezes Zarządu ds. Finansowych	Informatyka, inwestycje i dezinwestycje kapitałowe, kontroling biznesowy, planowanie i sprawozdawczość, podatki, relacje inwestorskie, zarządzanie finansami, zarządzanie łańcuchem dostaw.
Mirosław Kochalski	Wiceprezes Zarządu ds. Korporacyjnych	Grupa kapitałowa, kadry, organizacja i systemy zarządzania, prawny, zakupy, zarządzanie ryzykiem regulacyjnym.
Piotr Chelmiński	Członek Zarządu ds. Rozwoju i Energetyki	Bezpieczeństwo i higiena pracy, energetyka, ochrona środowiska, realizacja inwestycji majątkowych, rozwój i technologia.
Zbigniew Leszczyński	Członek Zarządu ds. Sprzedaży	Efektywność i rozwój sprzedaży, handel hurtowy produktami rafineryjnymi, handel produktami petrochemicznymi, logistyka, sprzedaż detaliczna.
Krzysztof Pater	Członek Zarządu ds. Produkcji	Efektywność i optymalizacja produkcji, produkcja petrochemiczna, produkcja rafineryjna, technika.

Rada Nadzorcza PKN ORLEN na posiedzeniach w dniach 26 i 29 czerwca 2017 roku powołała do Zarządu PKN ORLEN następujące osoby: Pana Wojciecha Jasińskiego na stanowisko Prezesa Zarządu, Pana Mirosława Kochalskiego na stanowisko Wiceprezesa Zarządu, Pana Krzysztofa Patera na stanowisko Członka Zarządu, Pana **Zbigniewa Leszczyńskiego** na stanowisko Członka Zarządu, Pana **Wiesława Protasewicza** na stanowisko Członka Zarządu, Panią Marię Sosnowską na stanowisko Członka Zarządu na wspólną trzyletnią kadencję Zarządu, która rozpoczęła się 1 lipca 2017 roku.

Skład Zarządu PKN ORLEN na dzień 1 lipca 2017 roku

Imię i nazwisko	Funkcja pełniona w Zarządzie PKN ORLEN	Nadzorowane obszary
Wojciech Jasiński	Prezes Zarządu, Dyrektor Generalny	Audyty, kontrola i zarządzanie ryzykiem korporacyjnym, bezpieczeństwo, biuro zarządu, handel ropą i gazem, innowacje, kadry, komunikacja korporacyjna, marketing, ochrona informacji, infrastruktury krytycznej i spraw obronnych, strategia i zarządzanie projektami.
Mirosław Kochalski	Wiceprezes Zarządu	Grupa kapitałowa, informatyka, inwestycje i dezinwestycje kapitałowe, organizacja i systemy zarządzania, prawny, relacje inwestorskie, zarządzanie łańcuchem dostaw, zarządzanie ryzykiem regulacyjnym.
Zbigniew Leszczyński	Członek Zarządu (Członek Zarządu ds. Sprzedaży od 6.07.2017 roku)	Efektywność i rozwój sprzedaży, handel hurtowy produktami rafineryjnymi, handel produktami petrochemicznymi, logistyka, sprzedaż detaliczna.
Krzysztof Pater	Członek Zarządu (Członek Zarządu ds. Produkcji od 6.07.2017 roku)	Efektywność i optymalizacja produkcji, energetyka, gospodarka wodnościekowa, produkcja petrochemiczna, produkcja rafineryjna, technika.
Wiesław Protasewicz	Członek Zarządu (Członek Zarządu ds. Finansowych od 6.07.2017 roku)	Kontroling biznesowy, planowanie i sprawozdawczość, podatki, zarządzanie finansami.
Maria Sosnowska	Członek Zarządu (Członek Zarządu ds. Inwestycji i Zakupów od 6.07.2017 roku)	Administracja, bezpieczeństwo i higiena pracy, ochrona środowiska, realizacja inwestycji majątkowych, rozwój i technologia, zakupy.

Rada Nadzorcza PKN ORLEN na posiedzeniu w dniu 5 lutego 2018 roku odwołała ze składu Zarządu: Pana Wojciecha Jasińskiego Prezesa Zarządu, Pana Mirosława Kochalskiego Wiceprezesa Zarządu, Panią Marię Sosnowską Członka Zarządu ds. Inwestycji i Zakupów.

Na tym samym posiedzeniu Rada Nadzorcza, działając na podstawie § 9 ust. 1 pkt 3 Statutu Spółki, na podstawie wniosku Ministra Energii z dnia 5 lutego 2018 roku, powołała z dniem 6 lutego 2018 roku Pana **Daniel Obajtka** na stanowisko Prezesa Zarządu PKN ORLEN. Rada Nadzorcza postanowiła także delegować z dniem 5 lutego 2018 roku Pana **Józefa Węgreckiego** do czasowego wykonywania czynności Członka Zarządu ds. Inwestycji i Zakupów do czasu powołania Członka Zarządu na to stanowisko, przy czym na okres nie dłuższy niż trzy miesiące.

Imię i nazwisko	Funkcja pełniona w Zarządzie PKN ORLEN	Nadzorowane obszary
Daniel Obajtek	Prezes Zarządu, Dyrektor Generalny	Audyt, kontrola finansowa i zarządzanie ryzykiem korporacyjnym, biuro zarządu, grupa kapitałowa, handel ropą i gazem, kadry, komunikacja korporacyjna, kontrola i bezpieczeństwo, marketing, prawny, relacji z otoczeniem, strategia, zarządzanie ryzykiem regulacyjnym.
Zbigniew Leszczyński	Członek Zarządu ds. Sprzedaży	Efektywność i rozwój sprzedaży, handel hurtowy produktami rafineryjnymi, handel produktami petrochemicznymi, informatyka, logistyka, sprzedaż detaliczna.
Krystian Pater	Członek Zarządu ds. Produkcji	Efektywność i optymalizacja produkcji, energetyka, gospodarka wodnościekowa, produkcja petrochemiczna, produkcja rafineryjna, technika.
Wiesław Protasewicz	Członek Zarządu ds. Finansowych	Kontroling biznesowy, nadzór nad bezpieczeństwem infrastruktury i informacji, planowanie i sprawozdawczość, podatki, relacje inwestorskie, zarządzanie finansami, zarządzanie łańcuchem dostaw.
Józef Węgrecki	Członek Rady Nadzorczej oddelegowany do czasowego wykonywania czynności Członka Zarządu ds. Inwestycji i Zakupów	Administracja, bezpieczeństwo i higiena pracy, innowacje, ochrona środowiska, realizacja inwestycji majątkowych, rozwój i technologie, zakupy.

W dniu 22 marca 2018 roku Rada Nadzorcza PKN ORLEN dokonała zmian w Zarządzie Spółki. Do Zarządu powołany został Pan Ryszard Lorek jako Członek Zarządu ds. Handlowych. 29 marca 2018 roku do Spółki wpłynęła rezygnacja Pana Ryszarda Lorka z objęcia od dnia 10 kwietnia 2018 roku funkcji członka Zarządu ds. Handlowych PKN ORLEN. Oddelegowany 5 lutego 2018 roku z Rady Nadzorczej do Zarządu, Pan **Józef Węgrecki**, zarządzający obszarami inwestycji i zakupów złożył rezygnację z funkcji Członka Rady Nadzorczej. Decyzją organu nadzorującego rozpoczął pełnić funkcję Członka Zarządu ds. Operacyjnych. Do zarządzania obszarami inwestycji i zakupów czasowo oddelegowana została Pani **Jadwiga Lesisz**, Członek Rady Nadzorczej. Ze składu Zarządu Rada Nadzorcza odwołała Pana Krystiana Patera. Rada Nadzorcza PKN ORLEN S.A. na posiedzeniu w dniu 19 czerwca 2018 roku powołała do składu Zarządu Panią Patrycję Klarecką na stanowisko członka Zarządu ds. handlowych, od dnia 24 czerwca 2018 roku. Aktualny skład Zarządu PKN ORLEN jest dostępny [tutaj](#).

Podział odpowiedzialności Członków Zarządu PKN ORLEN dostępny jest także na internetowej stronie korporacyjnej Spółki w zakładce: [Podział kompetencji](#).

Powołanie i odwołanie Zarządu PKN ORLEN

W skład Zarządu PKN ORLEN wchodzi od pięciu do dziewięciu Członków, w tym Prezes, Wiceprezesa Zarządu i pozostali Członkowie Zarządu. Członkowie Zarządu są powoływani i odwoływani przez Radę Nadzorczą, przy czym jeden Członek Zarządu PKN ORLEN jest powoływany i odwoływany przez Radę Nadzorczą na wniosek Skarbu Państwa.

Kadencja Członków Zarządu jest wspólna i kończy się z dniem odbycia Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia zatwierdzającego sprawozdanie finansowe za drugi pełny rok obrotowy kadencji.

Prezes, Wiceprezesa i pozostali Członkowie Zarządu oraz cały Zarząd mogą być zawieszani w czynnościach z ważnych powodów przez Radę Nadzorczą. W przypadku zawieszenia lub odwołania Prezesa Zarządu bądź w innym przypadku wygaśnięcia mandatu Prezesa Zarządu przed upływem kadencji, do czasu powołania nowego lub odwołania dotychczasowego Prezesa wszystkie jego uprawnienia, z wyjątkiem prawa decydującego głosu, o którym mowa w § 9 ust. 5 pkt 2 **Statutu**, wykonuje osoba powołana uchwałą Rady Nadzorczej na stanowisko pełniące obowiązki Prezesa Zarządu.

Organizacja prac Zarządu PKN ORLEN

Szczegółowe zasady dotyczące zwoływania posiedzeń Zarządu zawiera Regulamin Zarządu Spółki, dostępny na [stronie internetowej](#). Posiedzenia Zarządu odbywają się w miarę potrzeby, jednak nie rzadziej niż raz na dwa tygodnie. Dla ważności uchwał Zarządu wymagane jest prawidłowe zawiadomienie o planowanym posiedzeniu wszystkich Członków Zarządu oraz obecność na posiedzeniu co najmniej połowy składu Zarządu. Uchwały Zarządu zapadają zwykłą większością głosów (w razie równości głosów decyduje głos Prezesa Zarządu), z zastrzeżeniem, iż przy uchwale dotyczącej ustanowienia prokury wymagana jest jednomyślność wszystkich Członków Zarządu. Członek Zarządu, który głosował przeciwko podjętej uchwale, może zgłosić zdanie odrębne, jednakże złożenie zdania odrębnego wymaga uzasadnienia.

Uchwały są podejmowane w głosowaniu jawnym, natomiast głosowanie tajne może zostać zarządzane na wniosek każdego Członka Zarządu. Uchwały podpisują wszyscy Członkowie Zarządu, którzy byli obecni na posiedzeniu Zarządu, na którym uchwała została podjęta. Pod uchwałą składa podpis także Członek Zarządu, który złożył zdanie odrębne z adnotacją „zdanie odrębne” lub „votum separatum”.

Zgodnie z [Regulaminem Zarządu](#) Członkowie Zarządu są zobowiązani informować Radę Nadzorczą o każdym konflikcie interesów w związku z pełnioną funkcją lub o możliwości jego powstania. W razie sprzeczności interesów Spółki z osobistymi interesami Członka Zarządu, Członek Zarządu winien wstrzymać się od udziału w rozstrzygnięciu takich spraw i żądać zaznaczenia tego w protokole posiedzenia Zarządu.

Kompetencje Zarządu PKN ORLEN

Wszyscy Członkowie Zarządu są zobowiązani i uprawnieni do prowadzenia spraw PKN ORLEN. Uchwały Zarządu wymagają wszystkie sprawy przekraczające zakres zwykłego zarządu. Jako czynności zwykłego zarządu traktowane są m.in. czynności mające za przedmiot

obrót paliwami w rozumieniu **Statutu** Spółki (tj. ropą naftową, produktami ropopochodnymi, biokomponentami, biopaliwami, oraz innymi paliwami, w tym gazem ziemnym, gazem przemysłowym i gazem opałowym) lub energią oraz wszelkie inne czynności niewskazane w Regulaminie Zarządu. Dodatkowo zgoda Zarządu nie jest wymagana na dokonanie czynności będącej integralną częścią innej czynności, na której dokonanie Zarząd już wyraził zgodę, chyba że co innego wynika z uchwały Zarządu.

Uchwały Zarządu wymaga m.in.:

- Przyjęcie i zmiana **Regulaminu Zarządu**.
- Przyjęcie i zmiana Regulaminu Organizacyjnego PKN ORLEN.
- Przyjęcie wniosków kierowanych do Rady Nadzorczej lub Walnego Zgromadzenia.
- Zwolywanie Walnych Zgromadzeń i przyjmowanie proponowanego porządku obrad Walnych Zgromadzeń.
- Przyjmowanie rocznych i wieloletnich planów finansowych oraz strategii rozwoju Spółki.
- Wyrażanie zgody na realizację zadania inwestycyjnego i zaciąganie wynikających z niego zobowiązań, jeżeli powstaną w związku z nim wydatki lub obciążenia przekraczające kwotę 10 000 000 PLN.
- Zaciąganie zobowiązań, rozporządzanie prawami majątkowymi oraz jakakolwiek forma obciążania majątku Spółki, których wartość przekracza 20 000 000 PLN (z pewnymi włączeniami od tej zasady).
- Zbywanie i nabywanie nieruchomości, użytkownika wieczystego lub udziału w nieruchomości oraz ustanawiania ograniczonego prawa rzeczowego.
- Zbywanie, nabywanie oraz obciążanie przez Spółkę udziałów, akcji lub innych tytułów uczestnictwa w innych podmiotach, w tym także akcji w publicznym obrocie papierami wartościowymi.
- Emisja papierów wartościowych przez Spółkę.
- Przyjmowanie sprawozdań finansowych Spółki oraz Grupy Kapitałowej ORLEN.
- Przyjęcie i zmiany systemu wynagradzania pracowników Spółki, jak również decyzje dotyczące wprowadzenia oraz założeń programów motywacyjnych.
- Zawarcie, zmiany i wypowiedzenie układu zbiorowego pracy obowiązującego w Spółce oraz innych porozumień ze związkami zawodowymi.
- Określenie zasad udzielania i odwoływania pełnomocnictw.
- Ustalanie tzw. polityki darowizn Spółki.
- Udzielanie prokury.
- Ustalanie wewnętrznego podziału kompetencji pomiędzy Członków Zarządu.
- Utworzenie zakładu/biura za granicą.
- Innych spraw, których rozstrzygnięcia w formie uchwały zażąda, chociażby jeden z Członków Zarządu.
- Podejmowanie decyzji o wypłacie zaliczki na poczet dywidendy.

Zarząd ma obowiązek przekazywać Radzie Nadzorczej regularne i wyczerpujące informacje o wszystkich istotnych sprawach dotyczących działalności PKN ORLEN oraz o ryzyku związanym z prowadzoną działalnością i sposobach zarządzania tym ryzykiem.

Rada Nadzorcza

Skład Rady Nadzorczej PKN ORLEN w 2017 roku

Imię i nazwisko	Funkcja pełniona w Radzie Nadzorczej PKN ORLEN
Angelina Sarota	Przewodnicząca Rady Nadzorczej
Radosław L. Kwaśnicki	Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej
Mateusz Henryk Bochacik	Sekretarz Rady Nadzorczej
Adrian Dworzyński	Członek Rady Nadzorczej (Niezależny Członek Rady Nadzorczej)
Agnieszka Krzętowska	Członek Rady Nadzorczej (Niezależny Członek Rady Nadzorczej)
Izabela Felczak-Poturnicka	Członek Rady Nadzorczej – powołany przez ZWZ Spółki 30 czerwca 2017 roku
Wojciech Kryński	Członek Rady Nadzorczej (Niezależny Członek Rady Nadzorczej) – powołany przez ZWZ Spółki 30 czerwca 2017 roku
Artur Gabor	Członek Rady Nadzorczej (Niezależny Członek Rady Nadzorczej) – rezygnacja z funkcji z dniem 1 września 2017 roku
Wiesław Protasewicz	Członek Rady Nadzorczej – rezygnacja z funkcji z dniem 29 czerwca 2017 roku.

Rada Nadzorcza PKN ORLEN odbyła w 2017 roku 14 protokołowanych posiedzeń i podjęła 141 uchwał.

Frekwencja członków Rady Nadzorczej PKN ORLEN na posiedzeniach Rady Nadzorczej wyniosła 99%. W przypadku nieobecności Członka Rady Nadzorczej na posiedzeniu, Rada Nadzorcza podjęła uchwałę o jej usprawiedliwieniu.

5 stycznia 2018 roku Minister Energii w imieniu akcjonariusza Skarbu Państwa, działając na podstawie § 8 ust. 2 pkt 1 **Statutu** Spółki,

powołał Panią **Małgorzatę Niezgode** do składu Rady Nadzorczej PKN ORLEN. 1 lutego 2018 roku Pani **Małgorzata Niezgoda** złożyła oświadczenie o rezygnacji z pełnienia funkcji Członka Rady Nadzorczej PKN ORLEN. Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie PKN ORLEN w dniu 2 lutego 2018 roku odwołało ze składu Rady Nadzorczej Spółki Panią Agnieszkę Krzętowską, Panią Angelinę Sarotę i Pana Adriana Dworzyńskiego oraz powołało Panią **Izabelę Felczak-Poturnicką** na Przewodniczącą Rady Nadzorczej Spółki oraz Panią **Agnieszkę Biernat-Wiatrak**, Panią **Jadwigę Lesisz** oraz Panią **Małgorzatę Niezgode** do składu Rady Nadzorczej Spółki. 5 lutego 2018 roku Minister Energii w imieniu akcjonariusza Skarbu Państwa, działając na podstawie § 8 ust. 2 pkt 1 **Statutu** Spółki, powołał Pana **Józefa Węgreckiego** do składu Rady Nadzorczej PKN ORLEN. Rada Nadzorcza PKN ORLEN S.A. na posiedzeniu w dniu 19 czerwca 2018 roku powołała do składu Zarządu Panią Patrycję Klarecką na stanowisko członka Zarządu ds. handlowych, od dnia 24 czerwca 2018 roku.

Skład Rady Nadzorczej PKN ORLEN na dzień autoryzacji Sprawozdania z Działalności Grupy ORLEN za rok 2017.

Imię i nazwisko	Funkcja pełniona w Radzie Nadzorczej PKN ORLEN
Izabela Felczak-Poturnicka	Przewodnicząca Rady Nadzorczej
Radosław L. Kwaśnicki	Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej (Niezależny Członek Rady Nadzorczej od 14 marca 2018 roku)
Mateusz Henryk Bochacik	Sekretarz Rady Nadzorczej (Niezależny Członek Rady Nadzorczej od 26 lutego 2018 roku)
Agnieszka Biernat-Wiatrak	Członek Rady Nadzorczej
Wojciech Kryński	Członek Rady Nadzorczej (Niezależny Członek Rady Nadzorczej)
Jadwiga Lesisz	Członek Rady Nadzorczej (Niezależny Członek Rady Nadzorczej)
Małgorzata Niezgoda	Członek Rady Nadzorczej
Józef Węgrecki	Członek Rady Nadzorczej delegowany do czasowego wykonywania czynności Członka Zarządu Spółki

Aktualny skład Rady Nadzorczej jest dostępny [tutaj](#).

Zasady działania Rady Nadzorczej PKN ORLEN

Powołanie i odwołanie Członków Rady Nadzorczej PKN ORLEN

W skład Rady Nadzorczej PKN ORLEN wchodzi od sześciu do dziewięciu Członków. Akcjonariusz Skarb Państwa jest uprawniony do powoływania i odwoływania jednego Członka Rady Nadzorczej, pozostałych Członków Rady Nadzorczej powołuje i odwołuje Walne Zgromadzenie. Członkowie Rady Nadzorczej PKN ORLEN są powoływani na okres wspólnej kadencji, która kończy się z dniem odbycia Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia zatwierdzającego sprawozdanie finansowe za drugi pełny rok obrotowy kadencji. Poszczególni Członkowie Rady oraz cała Rada Nadzorcza mogą zostać odwołani w każdym czasie przed upływem kadencji. Walne Zgromadzenie PKN ORLEN powołuje Przewodniczącą Rady Nadzorczej, natomiast Wiceprzewodniczącą i Sekretarz wybierani są przez Radę Nadzorczą z grona pozostałych Członków Rady. Obecnie trwająca kadencja Rady Nadzorczej rozpoczęła się 3 czerwca 2016 roku.

Co najmniej dwóch Członków Rady Nadzorczej, musi być osobami, z których każda spełnia kryteria niezależności określone w Statucie PKN ORLEN. Niezależni członkowie Rady Nadzorczej nie są pracownikami Spółki, podmiotu zależnego lub podmiotu stowarzyszonego, jak również nie są związani z tymi podmiotami umową o podobnym charakterze, nie są także powiązani z akcjonariuszem w sposób wykluczający przedmiot niezależności.

Niezależni Członkowie Rady Nadzorczej składają Spółce, przed ich powołaniem do składu Rady Nadzorczej, pisemne oświadczenie o spełnieniu przesłanek określonych powyżej. Oświadczenia o spełnieniu kryteriów niezależności są przekazywane pozostałym Członkom Rady Nadzorczej oraz Zarządowi Spółki.

W przypadku zaistnienia sytuacji powodującej niespełnienie przesłanek, Członek Rady Nadzorczej zobowiązany jest niezwłocznie poinformować o tym fakcie Spółkę, natomiast Spółka informuje akcjonariuszy o aktualnej liczbie niezależnych Członków Rady Nadzorczej.

W sytuacji, gdy liczba niezależnych Członków Rady Nadzorczej wyniesie mniej niż dwóch, Zarząd Spółki zobowiązany jest niezwłocznie zwołać Walne Zgromadzenie i umieścić w porządku obrad tego Zgromadzenia punkt dotyczący zmian w składzie Rady Nadzorczej. Do czasu dokonania zmian w składzie Rady Nadzorczej polegających na dostosowaniu liczby niezależnych Członków do wymagań statutowych, Rada Nadzorcza działa w składzie dotychczasowym, a postanowień § 8 ust. 9 a **Statutu** Spółki (wymieniających listę uchwał, do których podjęcia wymagana jest zgoda co najmniej połowy niezależnych Członków Rady Nadzorczej) nie stosuje się.

Organizacja pracy Rady Nadzorczej PKN ORLEN

Organizacja prac Rady Nadzorczej odbywa się zgodnie z zasadami przedstawionymi w **Statucie** Spółki i Regulaminie Rady Nadzorczej dostępnym na korporacyjnej stronie internetowej pod adresem: www.orklen.pl/PL/OFirmie/Strony/DokumentyKorporacyjne.aspx.

Posiedzenia Rady Nadzorczej odbywają się w miarę potrzeby, nie rzadziej jednak niż raz na dwa miesiące.

Rada Nadzorcza podejmuje uchwały, jeżeli na posiedzeniu jest obecna co najmniej połowa jej Członków. Z zastrzeżeniem postanowień kodeksu spółek handlowych, uchwała Rady Nadzorczej może być podjęta w trybie pisemnym lub przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość. Uchwały Rady Nadzorczej zapadają bezwzględną większością oddanych głosów, w obecności co najmniej połowy Członków Rady. Wyjątkiem od tego jest sytuacja odwołania lub zawieszenia któregoś z Członków Zarządu, lub całego Zarządu w trakcie trwania ich kadencji, kiedy to wymagane jest oddanie głosów „za” przez co najmniej dwie trzecie

wszystkich Członków Rady Nadzorczej.

Podjęcie uchwał w sprawach:

- Świadczenia z jakiegokolwiek tytułu przez Spółkę i jakiegokolwiek podmioty powiązane ze Spółką na rzecz Członków Zarządu.
- Wyrażenia zgody na zawarcie przez Spółkę lub podmiot zależny istotnej umowy z podmiotem powiązaniem ze Spółką, Członkiem Rady Nadzorczej albo Zarządu oraz z podmiotami powiązanymi z nimi.
- Wyboru biegłego rewidenta dla przeprowadzenia badania sprawozdania finansowego Spółki wymaga zgody co najmniej połowy niezależnych Członków Rady Nadzorczej. Postanowienia te nie wyłączają stosowania art. 15 § 1 i 2 kodeksu Spółek handlowych. Rada Nadzorcza w celu wykonywania swoich obowiązków ma prawo badać wszystkie dokumenty Spółki, żądać od Zarządu i pracowników sprawozdań i wyjaśnień oraz dokonywać rewizji stanu majątku Spółki. W celu zapewnienia prawidłowego wykonywania obowiązków, Rada Nadzorcza ma prawo zwrócić się z wnioskiem do Zarządu o opracowanie dla jej potrzeb, na koszt PKN ORLEN, ekspertyz i opinii lub o zatrudnienie doradcy.

Zgodnie z **Regulaminem Rady Nadzorczej**, w przypadku powstania konfliktu interesów Członek Rady Nadzorczej informuje o tym pozostałych Członków Rady Nadzorczej i powstrzymuje się od zabierania głosu w dyskusji oraz od udziału w głosowaniu nad uchwałą w sprawie, w której zaistniał konflikt interesów. W przypadku wątpliwości co do istnienia konfliktu interesów sprawę rozstrzyga Rada Nadzorcza w drodze uchwały.

Kompetencje Rady Nadzorczej PKN ORLEN

Rada Nadzorcza PKN ORLEN sprawuje stały nadzór nad działalnością Spółki we wszystkich dziedzinach jej działalności, jej kompetencje określone są w kodeksie Spółek handlowych i **Statucie** Spółki. Dodatkowo Zwyczajne Walne Zgromadzenie z dnia 30 czerwca 2017 roku nałożyło na Radę Nadzorczą obowiązek opiniowania sprawozdań o wydatkach reprezentacyjnych, a także wydatkach na usługi prawne, marketingowe, public relations i komunikacji społecznej oraz doradztwa związanego z zarządzaniem, a także wyrażanie zgody na zawieranie umów w tych dziedzinach.

Mając na względzie najwyższe standardy Ładu Korporacyjnego oraz zapewnienie rzetelnej oceny Spółki przez akcjonariuszy, do obowiązków Rady Nadzorczej PKN ORLEN dodatkowo należy przedkładanie Walnemu Zgromadzeniu:

- Oceny sytuacji PKN ORLEN, z uwzględnieniem oceny systemów kontroli wewnętrznej, zarządzania ryzykiem, compliance oraz funkcji audytu wewnętrznego.
- Sprawozdania z działalności rady nadzorczej.
- Oceny sposobu wypełniania przez Spółkę obowiązków informacyjnych dotyczących stosowania zasad Ładu Korporacyjnego.
- Oceny racjonalności prowadzonej przez Spółkę działalności sponsoringowej i charytatywnej.

Komitety Rady Nadzorczej

Rada Nadzorcza PKN ORLEN może powoływać komitety stałe lub ad hoc, działające jako jej kolegialne organy doradcze i opiniotwórcze. W ramach Rady Nadzorczej PKN ORLEN działają następujące Komitety stałe:

- Komitet Audytowy.
- Komitet ds. Strategii i Rozwoju.
- Komitet ds. Nominacji i Wynagrodzeń.
- Komitet ds. Ładu Korporacyjnego.
- Komitet ds. Społecznej Odpowiedzialności Biznesu (Komitet ds. CSR).

Komitet Audytowy

Zadaniem Komitetu Audytowego jest doradztwo na rzecz Rady Nadzorczej PKN ORLEN w kwestiach właściwego wdrażania zasad sprawozdawczości budżetowej i finansowej oraz kontroli wewnętrznej Spółki, oraz Grupy ORLEN i współpraca z biegłymi rewidentami Spółki. Posiedzenia Komitetu Audytowego odbywają się nie rzadziej niż raz na kwartał, każdorazowo przed opublikowaniem przez Spółkę sprawozdań finansowych.

Zgodnie z zapisami **Regulaminu Rady Nadzorczej** PKN ORLEN w skład Komitetu Audytowego wchodzi co najmniej dwóch członków niezależnych oraz przynajmniej jeden posiadający kwalifikacje i doświadczenie w zakresie rachunkowości lub finansów.

W 2017 roku Komitet Audytowy odbył 14 protokołowanych posiedzeń.

W 2017 roku weszła w życie ustawa z dnia 11 maja 2017 roku o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym, która określiła zadania Komitetu Audytowego oraz wprowadziła nowe wymagania dla członków Komitetu Audytowego. Komitet Audytowy PKN ORLEN wykonuje wszystkie wymagane przez wspomnianą ustawę zadania. Członkowie Komitetu Audytowego PKN ORLEN spełniają także wszystkie warunki przewidziane w ustawie.

Komitet ds. Ładu Korporacyjnego

Zadaniem Komitetu ds. Ładu Korporacyjnego jest opiniowanie i przedstawianie Radzie Nadzorczej rekomendacji w zakresie wprowadzania w Spółce zasad Ładu Korporacyjnego, ocena projektów raportów dotyczących przestrzegania zasad Ładu Korporacyjnego publikowanych przez Spółkę oraz opiniowanie propozycji zmian w dokumentach korporacyjnych Spółki, a także monitorowanie zarządzania Spółką pod kątem zgodności z wymogami prawnymi i regulacyjnymi, w tym zgodności z Wartościami i zasadami postępowania PKN ORLEN

i zasadami Ładu Korporacyjnego. W 2017 roku Komitet ds. Ładu Korporacyjnego odbył 9 protokołowanych posiedzeń, w tym 3 wspólne posiedzenia z Komitetem ds. Nominacji i Wynagrodzeń oraz 1 wspólne posiedzenie z Komitetem ds. Społecznej Odpowiedzialności Biznesu.

Komitet ds. Strategii i Rozwoju

Zadaniem Komitetu ds. Strategii i Rozwoju jest opiniowanie i przedstawianie rekomendacji Radzie Nadzorczej w kwestiach planowanych inwestycji i dezinwestycji mających istotny wpływ na aktywa Spółki. W 2017 roku Komitet ds. Strategii i Rozwoju odbył 5 protokołowanych posiedzeń.

Komitet ds. Nominacji i Wynagrodzeń

Zadaniem Komitetu ds. Nominacji i Wynagrodzeń jest wspomaganie osiągania celów strategicznych Spółki poprzez przedstawianie Radzie Nadzorczej opinii i wniosków w sprawie kształtowania struktury zarządzania, w tym w kwestii rozwiązań organizacyjnych, systemu wynagrodzeń oraz doboru kadry o kwalifikacjach odpowiednich dla budowy sukcesu Spółki.

W 2017 roku Komitet ds. Nominacji i Wynagrodzeń odbył 8 protokołowanych posiedzeń w tym 3 wspólne z Komitetem ds. Ładu Korporacyjnego.

Komitet ds. Społecznej Odpowiedzialności Biznesu

Zadaniem Komitetu ds. Społecznej Odpowiedzialności Biznesu jest wspomaganie osiągania celów strategicznych Spółki poprzez uwzględnienie w działalności Spółki oraz w kontaktach z Interesariuszami (m.in. pracownikami, klientami, akcjonariuszami, społecznością lokalną) aspektów społecznych, etycznych i ekologicznych.

W 2017 roku Komitet ds. Społecznej Odpowiedzialności Biznesu odbył 4 protokołowane posiedzenia oraz 1 posiedzenie wspólne z Komitetem ds. Ładu Korporacyjnego.

3.5. Zintegrowany System Zarządzania i Kluczowe Polityki

Grupa ORLEN dostarcza Klientom produkty najwyższej jakości, dążąc jednocześnie do osiągnięcia maksymalnie możliwej neutralności ekologicznej, efektywności energetycznej, wysokich standardów bezpieczeństwa i higieny pracy oraz bezpieczeństwa informacji.

Zintegrowany System Zarządzania

Realizacji tej deklaracji służy „Zintegrowany System Zarządzania”(„ZSZ”). W skład ZSZ wchodzi:

- System Zarządzania Jakością wg PN-EN ISO 9001.
- System Zarządzania Jakością wg AQAP 2120.
- System Zarządzania Środowiskowego wg PN-EN ISO 14001.
- System Zarządzania Bezpieczeństwem i Higieną Pracy wg PN-N-18001.
- System Zarządzania Bezpieczeństwem Informacji wg PN-ISO/IEC 27001.
- System Certyfikacji Łańcucha Produkcji Biomasy i Biopaliw (ISCC EU).
- System Zakładowej Kontroli Produkcji (ZKP).
- System Zarządzania Bezpieczeństwem Żywności HACCP oparty o wymagania Kodeksu Żywnościowego (Codex Alimentarius).
- System Zarządzania Jakością wg PN EN ISO/IEC 17025 (w komórkach organizacyjnych wykonujących badania metodami wymagającymi uznania UDT).
- System Zarządzania Risk Based Inspection (RBI).
- System Zarządzania Energią wg ISO 50001 w trakcie wdrażania.

Celem tego systemu jest umożliwienie organizacji wdrożenia podejścia do ciągłego doskonalenia wyniku energetycznego, w tym także efektywności energetycznej oraz wykorzystania i zużycia energii.

Zakres i zasady funkcjonowania ZSZ regulują:

- Księgi Systemów Zarządzania, w których treści są określone i opisane poszczególne procesy systemowe.
- Procedury systemowe zatwierdzane przez Prezesa Zarządu Generalnego Dyrektora/Członków Zarządu.
- Procedury/instrukcje operacyjne zatwierdzane przez Dyrektorów/Kierowników, dotyczące nadzorowanych przez nich procesów/obszarów.

Stosowane jest **podejście procesowe** polegające na zidentyfikowaniu procesów niezbędnych do zapewnienia zgodności z wymaganiami oferowanych Klientom wyrobów i usług, przy zachowaniu proekologicznych metod produkcji, proekologicznego podejścia i minimalizacji negatywnego wpływu na środowisko, ciągłej poprawy warunków bezpieczeństwa pracy oraz spełniania wymagań we wszystkich obszarach mających wpływ na bezpieczeństwo informacji przetwarzanych w PKN ORLEN. Zgodnie z **podejściem opartym na ryzyku**, właściciele procesów odpowiadają za identyfikację zagrożeń i możliwości (ryzyk i szans), które mogą potencjalnie wpływać na działania i efektywność realizowanych procesów – spełnienie wymagań Klientów i podejmowanie odpowiednich „proporcjonalnych” działań z nimi związanych. W sposób procesowy realizowany jest **system auditów wewnętrznych**. Podejmowane **działania doskonalące** obejmują warunki wewnętrzne i zewnętrzne oraz identyfikują szanse i możliwości, jakie są przed organizacją. Kierunki doskonalenia ZSZ są ustalane przez najwyższe kierownictwo zgodnie z Procedurą nadzorowania ZSZ przez najwyższe Kierownictwo Spółki. Tryb realizacji działań w poszczególnych obszarach ustalono w obowiązujących procedurach.

Poprzez standaryzację i stosowanie mechanizmów systemowych, w tym działań zapobiegawczych realizuje się zasada przezorności, prewencja ryzyka szkód środowiskowych, skuteczne zarządzanie bezpieczeństwem pracy i bezpieczeństwem informacji. Zasadę przezorności wspierają mechanizmy systemowe, uprzedzające występowanie nieprawidłowości, bazujące na analizie procesów oraz elementach analizy ryzyk i szans. Zgodnie z zasadą przezorności działalność biznesowa prowadzona jest stosując działania zapobiegające degradacji środowiska.

W 2017 roku zrealizowano następujące kluczowe zadania w ramach ZSZ:

- Doskonalono w PKN ORLEN certyfikowany „Zintegrowany System Zarządzania”.
- Utrzymywano współpracę z jednostkami certyfikującymi w zakresie nadzoru nad Systemami Zarządzania.
- Kontynuowano wdrażanie wytycznych ICAO w zakresie zapewnienia jakości paliwa JET A-1 w łańcuchu logistycznym.
- Kontynuowano realizację działań zmierzających do wdrożenia Systemu Zarządzania Energią opartego o wymagania normy ISO 50001.
- Kontynuowano realizację działań zmierzających do uzyskania certyfikatu Systemu Zarządzania RBI.
- Rozpoczęto proces integracji Systemu Zarządzania Bezpieczeństwem Informacji oraz dokumentacji SZBI w PKN ORLEN, oraz wybranych Spółkach Grupy ORLEN.
- Rozpoczęto przygotowania do przeprowadzania auditów z zakresu bezpieczeństwa informacji w Spółkach posiadających ZSZ.
- Utrzymywano i doskonalono System Zarządzania Bezpieczeństwem Żywności.
- Wdrażano model SZBI wg ISO/IEC 27001 w ustalonych Spółkach Grupy Kapitałowej ORLEN.

Audit – weryfikacja zewnętrzna i wewnętrzna ZSZ

W 2017 roku auditorzy Bureau Veritas Polska (BV) przeprowadzili audit nadzoru Zintegrowanego Systemu Zarządzania w zakresie Systemów Zarządzania: Jakością, Środowiskiem, Bezpieczeństwem i Higieną Pracy oraz Bezpieczeństwem Informacji. Auditowano wybrane Terminale Paliw (Widelka, Lublin), Zakład Produkcyjny i komórki administracyjne zlokalizowane w Płocku oraz wybrane stacje paliw. Uzyskano potwierdzenie prawidłowości realizowanych działań systemowych i przedłużono ważność certyfikatów zgodności Zintegrowanego Systemu Zarządzania z wymaganiami norm: PN-EN ISO 9001:2009, PN-EN ISO 14001:2005, PN-N-18001:2004 i PN-ISO/IEC 27001:2014. W trakcie auditu nie stwierdzono niezgodności.

Ponadto auditorzy Bureau Veritas Polska przeprowadzili audit certyfikacyjny zgodnie z Dyrektywą RED (Dyrektywa dotycząca odnawialnych źródeł energii). W wyniku auditu nie stwierdzono niezgodności i uzyskano certyfikat zgodności z RED/Systemem Certyfikacyjnym ISCC EU.

W 2017 roku auditorzy Centrum Certyfikacji Jakości (CCJ) Wojskowej Akademii Technicznej – jedynej jednostki certyfikacyjnej w Polsce uprawnionej do wydawania certyfikatów zgodności z dokumentami standaryzacyjnymi NATO – przeprowadzili audit nadzoru Systemu Zarządzania Jakością zgodnego z wymaganiami AQAP 2120. Zakres auditu obejmował komórki organizacyjne w Płocku biorące udział w procesach produkcji i dystrybucji paliw silnikowych i lotniczych. W wyniku auditu nie stwierdzono niezgodności i przedłużono ważność certyfikatu zgodności Systemu Zarządzania Jakością z wymaganiami AQAP 2120:2009.

Auditorzy Polskiego Centrum Badań i Certyfikacji (PCBC) przeprowadzili inspekcję certyfikującą System Zakładowej Kontroli Produkcji. W wyniku auditu nie stwierdzono niezgodności, odnotowano dwa spostrzeżenia i utrzymano ważność certyfikatów ZKP.

W 2017 roku zrealizowano 572 auditów wewnętrznych, 14 auditów weryfikacji prawidłowości monitorowania emisji CO₂, 13 auditów u dostawców wyrobów i usług oraz 10 auditów ISCC.

Certyfikaty przyznane PKN ORLEN

Systemy Zarządzania w spółkach Grupy ORLEN

W 2017 roku prowadzono kontynuację prac nad standaryzacją w obszarze Systemów Zarządzania w Grupie Kapitałowej ORLEN w celu dostosowania modelu zarządzania do strategii rozwoju PKN ORLEN, w której Budowa Wartości, Ludzie i Siła Finansowa niezmiennie pozostają filarami rozwoju w perspektywie 2021 roku.

W 2017 roku Spółki Grupy Kapitałowej prowadziły działania w zakresie Zintegrowanych Systemów Zarządzania zgodnie z zasadami koncepcji optymalizacji funkcjonowania tego obszaru, w oparciu o Wytyczne w zakresie Systemów Zarządzania dla Spółek Grupy ORLEN oraz harmonogram certyfikacji Systemów Zarządzania w spółkach.

Polityki ZSZ obowiązują w kluczowych spółkach Grupy ORLEN tj: ORLEN Lietuva, Grupa UNIPETROL, ANWIL, Basell ORLEN Polyolefins, ORLEN Laboratorium, ORLEN EKO, ORLEN Asphalt, ORLEN Serwis, ORLEN Upstream, IKS Solino, ORLEN KolTrans, ORLEN OIL, ORLEN Administracja, ORLEN Paliwa, ORLEN Południe, ORLEN Centrum Serwisowe, ORLEN Aviation, ORLEN Centrum Usług Korporacyjnych, ORLEN Ochrona.

Kluczowe polityki i rezultaty ich stosowania w zakresie zagadnień niefinansowych

1 POLITYKI DOTYCZĄCE ZAGADNIEŃ SPOŁECZNYCH.

Do funkcjonujących polityk i wewnętrznych aktów organizacyjnych dotyczących zagadnień społecznych należą m.in.:

- **Wartości i zasady postępowania** – dokument dotyczący relacji firmy z otoczeniem zewnętrznym, m.in. z klientami, akcjonariuszami, społecznością lokalną, partnerami biznesowymi czy konkurencją. Dokument został zaimplementowany w całej Grupie ORLEN.
- **Strategia CSR na lata 2015-2017** – zakłada wzrost wartości przedsiębiorstwa zgodnie z interesami otoczenia, oparty na zrównoważonym i odpowiedzialnym korzystaniu z zasobów. Strategia jest realizowana w trzech obszarach: Organizacji budowanie

trwałych relacji z pracownikami), Otoczeniu bliskim (rozwijanie wrażliwości społecznej oraz odpowiedzialności partnerów biznesowych i Klientów poprzez dzielenie się dobrymi praktykami, wiedzą i wdrażanie najwyższych standardów); Otoczeniu dalekim (realizacja strategii i promowanie innowacyjności oraz wyznaczanie najwyższych standardów branżowych w zakresie etyki biznesu i ochrony środowiska).

- **Polityka dobroczynności** – kierunek działalności dobroczynnej wytyczają dwa priorytety: ORLEN dla życia i zdrowia (wspieranie instytucji i placówek medycznych, zawodowych i ochotniczych służb ratowniczych oraz podmiotów działających na rzecz bezpieczeństwa na drogach) oraz ORLEN dla edukacji i wychowania (wspieranie inicjatyw dotyczących edukacji i nauki, młodych talentów, rodzinnych form opieki nad dzieckiem osieroconym). Pomoc jest realizowana bezpośrednio przez Grupę ORLEN, jak i za pośrednictwem Fundacji ORLEN – DAR SERCA, Fundacji ANWIL dla Włocławka oraz Fundacji Unipetrol.
- **Kodeks postępowania dla dostawców** – dokument został zaimplementowany w całej Grupie ORLEN i zawiera standardy obowiązujące przy wyborze dostawców, m.in. dbałość o bezpieczeństwo w miejscu pracy i zdrowie pracowników, dążenie do zapewniania godnych i niedyskryminujących warunków pracy oraz przestrzeganie praw człowieka.
- **Porozumienie restrukturyzacyjne ze związkami zawodowymi** – reguluje zasady współpracy partnerów społecznych w procesach restrukturyzacji oraz uprawnień pracowników związanych z tymi procesami.
- **Kodeks marketingowy** – reguluje kwestie reklamy, promocji i sprzedaży, a także sponsoringu i kształtowania wizerunku. Jest ważnym elementem komunikacji marketingowej w budowaniu relacji z Interesariuszami.

Celem powyższych polityk jest ciągle wzmacnianie poczucia współodpowiedzialności za wdrażanie idei społecznej odpowiedzialności biznesu w organizacji oraz promowanie odpowiedzialności i zaangażowania wśród Interesariuszy.

2 POLITYKI DOTYCZĄCE ZAGADNIEŃ PRACOWNICZYCH

Do funkcjonujących polityk i wewnętrznych aktów organizacyjnych dotyczących zagadnień pracowniczych należą m.in.:

- **Wartości i Zasady Postępowania** – dokument regulujący bezpieczeństwo i zdrowie pracowników, godne i przyjazne warunki pracy, komunikację i współpracę oraz równe szanse zatrudnienia, awansu, rozwoju i doskonalenia zawodowego.
- **Zakładowe Układy Zbiorowe Pracy („ZUZP”) oraz Regulaminy Pracy** – ZUZP spółek Grupy ORLEN na terenie Polski, które je posiadają oraz regulaminy pracy we wszystkich spółkach zostały opracowane zgodnie z obowiązującymi przepisami w tych zakresach, oraz standardem określonym w PKN ORLEN. ZUZP są wpisane do rejestrów prowadzonych przez właściwych okręgowych inspektorów pracy. W 2017 roku ZUZP posiadały następujące spółki Grupy ORLEN: ORLEN Asphalt, Basell Orlen Polyolefins, ORLEN Aviation, ORLEN Laboratorium, ANWIL, IKS Solino, ORLEN Centrum Usług Korporacyjnych. Ponadto funkcjonują one w spółkach Grupy UNIPETROL oraz ORLEN Lietuva. W spółkach, w których nie ustalono ZUZP, obowiązują regulaminy wynagradzania, które dla spółek znajdujących się na terenie kraju ustalone zostały zgodnie z przepisami Działu III Kodeksu pracy.
- **Polityka zarządzania potencjałem pracowników Grupy ORLEN na lata 2013-2017** – dokument definiuje najważniejsze priorytety i zadania dla obszaru HR, spójne ze strategią PKN ORLEN. Polityka opisuje kształtowanie kultury korporacyjnej, procesy i narzędzia HR oraz zarządzanie efektywnością zatrudnienia.
- **Regulamin Systemu Premiowego** – Zarząd PKN ORLEN, Zarządy spółek Grupy ORLEN, a także dyrektorzy bezpośrednio raportujący do Zarządu oraz pracownicy PKN ORLEN objęci są systemami premiowymi. Kluczowe stanowiska w Grupie ORLEN objęte są rocznym systemem premiowania, według którego premia przyznawana jest za realizację indywidualnych celów, zarówno jakościowych, jak i ilościowych, które są rozliczane po zakończeniu roku, na który zostały wyznaczone. Pozostali pracownicy PKN ORLEN objęci są jednym z trzech systemów premiowania, tj. kwartalnorocznym, kwartalnym lub miesięcznym. Zasady premiowania członków Zarządów PKN ORLEN i Zarządów spółek Grupy ORLEN w 2017 roku zostały dostosowane do wymogów wynikających z Ustawy o zasadach kształtowania wynagrodzeń osób kierujących niektórymi spółkami z dnia 9 czerwca 2016 roku. Kwestie dotyczące zasad wynagradzania i premiowania Członków Zarządu PKN ORLEN zostały szczegółowo opisane w Sprawozdaniu Zarządu z działalności Grupy ORLEN za 2017 rok.
- **Regulamin Zakładowej Działalności Socjalnej** – określa zakres świadczeń socjalnych i zasady ich realizacji dla obecnych i byłych pracowników PKN ORLEN oraz spółek zależnych objętych umowami o wspólnej działalności socjalnej, a także członków ich rodzin. Ponadto PKN ORLEN zapewnia jednolity pakiet świadczeń socjalnych pracownikom Grupy ORLEN, z którymi współpracuje w ramach wspólnej działalności socjalnej.
- **Pracowniczy Program Emerytalny** – gwarantuje Pracownikom PKN ORLEN dodatkowe środki finansowe do wykorzystania podczas przyszłej emerytury. W Programie składka podstawowa jest finansowana przez Pracodawcę.
- **Polityka udzielania pomocy Pracownikom w sytuacjach kryzysowych** – celem polityki jest udzielanie pomocy Pracownikom w kryzysowych sytuacjach życiowych, w myśl przyjętych „Wartości i Zasad Postępowania”. Pracodawca udzielając wsparcia, uwzględnia rodzaj zdarzenia, rodzaj i rozmiar szkód, sytuację życiową i materialną poszkodowanego pracownika. W zależności od powyższych kryteriów może udzielić wsparcia w zakresie pomocy materialnej, opieki medycznej, pomocy psychologicznej oraz pomocy prawnej.
- **Zarządzenie w sprawie programów dedykowanych pracownikom, ich rodzinom oraz byłym pracownikom** – reguluje zasady związane z działaniami wobec pracowników obchodzących jubileusz pracy, przechodzącym na emeryturę i rentę, emerytom obchodzącym jubileusz urodzin 70., 75., 80., 85. i więcej. W ramach Programu „Pracodawca Przyjazny Rodzinie” pracownicy otrzymują dodatkowe dni opieki na dzieci, upominek z okazji narodzin dziecka, miejsce w żłobku itp.

- **Kompleksowy System Prewencji** – jest podstawowym elementem Systemu Zarządzania Bezpieczeństwem i Higieną Pracy, na który składają się wewnętrzne akty organizacyjne z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy, bezpieczeństwa pożarowego i chemicznego, ochrony radiologicznej, bezpieczeństwa technicznego oraz bezpieczeństwa procesowego.
- **Polityka określająca warunki i zasady pracy osób niepełnosprawnych** – celem polityki jest zapewnienie niepełnosprawnym równych szans w miejscu pracy z uwzględnieniem rodzaju i stopnia niepełnosprawności, umożliwienie osobie niepełnosprawnej uzyskania i utrzymania odpowiedniego zatrudnienia, powrotu do pracy, awansu zawodowego oraz przyczynianie się do prowadzenia samodzielnego życia przez osoby niepełnosprawne, oraz zwiększanie integracji osób niepełnosprawnych z innymi pracownikami.

Celem realizowanych w Grupie ORLEN polityk jest kształtowanie przyjaznego i bezpiecznego środowiska pracy oraz nowoczesnej kultury zarządzania. Promowane są rozwiązania zmierzające do zachowania równowagi pomiędzy aktywnością zawodową a życiem prywatnym. Rozwój osobisty, system świadczeń pracowniczych, bogata oferta szkoleń i kultura dzielenia się wiedzą, są bardzo wysoko oceniane nie tylko przez samych pracowników, ale także niezależne gremia eksperckie, niezmiennie od lat wskazujące PKN ORLEN jako czołowego pracodawcę w Polsce (między innymi lider rankingu „Najbardziej pożądani pracodawcy w opinii specjalistów i menedżerów”, tytuł „**The World's Most Ethical Company**”, certyfikat „**Top Employer Polska**”).

3 POLITYKI DOTYCZĄCE ZAGADNIEŃ ŚRODOWISKA NATURALNEGO

Do najważniejszych wewnętrznych aktów organizacyjnych oraz procedur systemowych z obszaru ochrony środowiska należą m.in.:

- **Procedura prowadzenia monitoringu środowiska oraz ewidencji wskaźników Programu „Odpowiedzialność i Troska” („OiT”)** - zapewnia prawidłowe prowadzenie monitoringu powietrza, wód podziemnych wokół i na terenie zakładu produkcyjnego w Płocku oraz na terenie terminali paliw, ścieków powstających na terminalach paliw. Ewidencja wskaźników Programu „OiT” jest prowadzona w ramach wdrożonego Ramowego Systemu Zarządzania Responsible Care.
- **Pozwolenia Zintegrowane** dla instalacji Rafinerii, Petrochemii, Elektrociepłowni i Zakładu PTA we Włocławku oraz instalacji pomocniczej Oczyszczalni Ścieków zlokalizowanych na terenie zakładu produkcyjnego w Płocku.
- **Instrukcja CO₂** – wprowadzająca zasady funkcjonowania systemu monitorowania i raportowania emisji dwutlenku węgla.
- **Procedura gospodarki odpadami** – reguluje działania dotyczące ewidencjonowania, magazynowania, zbierania i unieszkodliwiania odpadów wytwarzanych w procesach produkcyjnych, energetycznych, magazynowych, pomocniczych i zabezpieczających.

Kluczowe spółki Grupy ORLEN posiadają wdrożone Zintegrowane Systemy Zarządzania, których integralną część stanowią Systemy Zarządzania Środowiskowego wdrożone i utrzymywane zgodnie z normą ISO 14001.

Spółki Grupy ORLEN posiadają również Polityki Systemu Zarządzania Środowiskowego zawierające zobowiązanie do ochrony środowiska, w tym do zapobiegania zanieczyszczeniom oraz inne specyficzne zobowiązania istotne z punktu widzenia działalności jednostek. Ponadto zawierają zobowiązanie do zachowania zgodności z prawem oraz innymi wymaganiami zewnętrznymi i wewnętrznymi.

Systemy Zarządzania Środowiskowego	Spółki Grupy ORLEN
Certyfikat ISO 14001	PKN ORLEN; Grupa ORLEN Lietuva; Grupa UNIPETROL; ANWIL; Basell ORLEN Polyolefins; Grupa ORLEN Południe; ORLEN Oil, ORLEN Paliwa; ORLEN Asphalt; ORLEN Serwis; ORLEN Upstream; ORLEN Laboratorium; ORLEN Eko; IKS Solino; ORLEN KolTrans; ORLEN Administracja; ORLEN Centrum Serwisowe.
Wdrożone elementy systemu środowiskowego w ramach wymagań standardów branżowych JIG	ORLEN Aviation
Wdrożone zasady dbałości o środowisko, w tym dotyczące sterowania gospodarką odpadową	ORLEN Centrum Usług Korporacyjnych; ORLEN Ochrona.

4 POLITYKI DOTYCZĄCE ZAGADNIEŃ POSZANOWANIA PRAW CZŁOWIEKA

Do funkcjonujących polityk i wewnętrznych aktów organizacyjnych dotyczących poszanowania praw człowieka należą m.in.:

- **Wartości i Zasady Postępowania** – przewodnik dotyczący relacji zarówno wewnątrz firmy, ale również w otoczeniu zewnętrznym – z partnerami biznesowymi, społecznościami lokalnymi, środowiskiem naturalnym i konkurencją. Całościowo reguluje kwestie etyczne związane ze sprawiedliwym traktowaniem wszystkich pracowników i klientów bez względu na wiek, płeć, zajmowane stanowisko, wyznanie, narodowość, światopogląd. Zawiera zapisy o zobowiązaniu do dbałości i przestrzegania zasad uczciwej konkurencji,

przejrzystości podejmowanych działań, wzajemnym szacunku oraz profesjonalizmie.

- **Rzecznik ds. Etyki** – stoi na straży przestrzegania "Wartości i zasad postępowania", gwarantuje pracownikom, pracodawcy i wszystkim interesariuszom możliwości swobodnego zgłaszania przypadków ich naruszenia, pomaga w trudnych sprawach pracowniczych.
- **Zakładowy Zbiorowy Układ Pracy** – określa warunki, jakim powinna odpowiadać treść stosunku pracy, zasady wynagradzania i przyznawania innych świadczeń pracownikom.
- **Polityka Antymobbingowa** – wdrożona w PKN ORLEN w 2017 roku i przekazana spółkom Grupy ORLEN do implementacji określa zasady postępowania w sytuacji zgłoszenia zachowań mobbingowych oraz określa prawa i obowiązki przysługujące pracownikom w zaistniałej sytuacji.
- **Strategia CSR na lata 2015 – 2017** – w ramach realizacji działań w obszarze „Organizacja” realizowany był cel w zakresie budowania trwałych relacji z pracownikami w oparciu o różnorodność i zapewnienie równowagi pomiędzy pracą i życiem prywatnym.

Celem wdrożonych polityk obejmujących szeroko rozumiane kwestie poszanowania praw człowieka jest tworzenie klimatu zaufania, sprawiedliwego traktowania wszystkich bez względu na płeć, wiek, zajmowane stanowisko, staż pracy, przynależność do związków zawodowych, wyznanie, narodowość, światopogląd, wygląd zewnętrzny czy orientację seksualną. W 2017 roku PKN ORLEN już po raz czwarty z rzędu został wyróżniony przez niezależny międzynarodowy zespół ekspertów amerykańskiego Ethisphere Institute tytułem „The World's Most Ethical Company”.

5 POLITYKI DOTYCZĄCE PRZECIWDZIAŁANIA KORUPCJI I ŁAPOWNICTWU

Do funkcjonujących polityk i wewnętrznych aktów organizacyjnych służących przeciwdziałaniu korupcji i łapownictwu należą m.in.:

- **Wartości i Zasady Postępowania** – dokument opisujący standardy działania związane z sytuacjami dotyczącymi przyjmowania lub oferowania korzyści materialnych.
- **Polityka i Procedura Zarządzania Ryzykiem Korporacyjnym** – dokument mający na celu utrzymywanie ryzyka w ustalonych granicach.
- **Regulamin prowadzenia kontroli przez Biuro Audit, Kontroli i Zarządzania Ryzykiem Korporacyjnym** – określa zasady prowadzenia kontroli wewnętrznej w PKN ORLEN i spółkach zależnych. Reguluje wszelkie aspekty procesu dotyczące celowości, gospodarności, rzetelności, legalności, sprawności organizacyjnej i prawidłowości działania.
- **Zasady zarządzania ryzykiem regulacyjnym w Grupie ORLEN** – regulują procesy zarządzania ryzykiem regulacyjnym wynikającym z obowiązujących lub projektowanych aktów prawnych, z wyłączeniem ryzyk podatkowych.
- **Anonimowy System Zgłaszania Nieprawidłowości (ASZN)** – w ramach systemu identyfikowane są potencjalne nieprawidłowości i nadużycia, które mogą być zgłaszane poprzez wskazane kanały informacyjne.
- **Zasady Nadzoru Właścicielskiego** – zawierają instrukcję doboru kandydatów na stanowiska członków organów spółek Grupy ORLEN oraz zasady ustalania i rozliczania Indywidualnych Zadań Premiowych dla członków zarządów spółek Grupy ORLEN. Uwzględniają objęcie pełnym nadzorem właścicielskim Fundację ORLEN – DAR SERCA.
- **Zasady zarządzania ryzykiem utraty atrybutów bezpieczeństwa informacji** – zawierają informacje i wytyczne dotyczące przebiegu procesu zarządzania ryzykiem utraty atrybutów bezpieczeństwa.
- **Kodeks Postępowania dla Dostawców** – określa standardy etyczne, które muszą spełniać dostawcy Grupy ORLEN, reguluje również działania związane z przeciwdziałaniem korupcji oraz promuje wysokie standardy etycznego prowadzenia działalności.

Celem i efektem wdrożenia powyższych polityk jest przeciwdziałanie wszelkim formom korupcji i wdrażanie praktyk zapobiegawczych zarówno wewnątrz organizacji, jak i w łańcuchu dostaw. W sytuacji identyfikacji jakiegokolwiek formy korupcji podejmowane są stanowcze kroki naprawcze i przeciwdziałające kolejnym incydentom tego typu.

3.6. Polityka Wynagrodzeń

Funkcjonująca w PKN ORLEN polityka wynagrodzeń wspiera realizację celów Spółki, w szczególności długoterminowy wzrost wartości dla akcjonariuszy i stabilność funkcjonowania przedsiębiorstwa.

Wynagrodzenie Członków Zarządu PKN ORLEN ustala Rada Nadzorcza w oparciu o uchwałę Walnego Zgromadzenia w związku z [Ustawą o zasadach kształtowania wynagrodzeń osób kierujących niektórymi spółkami](#) oraz rekomendacje działającego w jej ramach Komitetu ds. Nominacji i Wynagrodzeń. Do głównych elementów systemu wynagrodzeń Członków Zarządu należą:

- Stałe miesięczne wynagrodzenie zasadnicze.
- Premia roczna uzależniona od poziomu realizacji celów ilościowych i jakościowych oraz realizacji możliwych do ustalenia celów odrębnych.
- Odprawa wynikająca z rozwiązania umowy przez Spółkę.
- Wynagrodzenie z tytułu zakazu konkurencji.

Wszystkie elementy wynagrodzenia reguluje umowa zawarta pomiędzy Członkiem Zarządu a Spółką.

Świadczenia dodatkowe dla dyrektorów raportujących do Zarządu PKN ORLEN mogą obejmować samochód służbowy, pokrycie kosztów składki na ubezpieczenie z opcją inwestycyjną, prawo do korzystania z dodatkowej opieki medycznej przez dyrektora i członków jego rodziny, w tym profilaktyki zdrowotnej, zajęć sportowych i rehabilitacji, dofinansowanie wynajmu mieszkania, pokrycie kosztów przeprowadzki w trakcie zatrudnienia, możliwość korzystania ze świadczeń określonych w Regulaminie Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych oraz prawo do udziału w Pracowniczym Programie Emerytalnym na zasadach obowiązujących w Spółce.

Ogólne zasady i warunki przyznawania premii rocznych.

W 2017 roku zasady premiowania Członków Zarządów PKN ORLEN (a także pozostałych Członków Zarządów spółek Grupy ORLEN) zostały dostosowane do wymogów wynikających z [Ustawy o zasadach kształtowania wynagrodzeń osób kierujących niektórymi spółkami z dnia 9 czerwca 2016 roku](#).

Członkom Zarządu PKN ORLEN przysługuje prawo do premii rocznej na zasadach ustalonych w umowie, której załącznikiem i częścią składową jest Regulamin Systemu Motywacyjnego dla Zarządu. Poziom premii rocznej uzależniony jest od wykonania indywidualnych zadań (jakościowych oraz ilościowych), ustalonych przez Radę Nadzorczą dla poszczególnych Członków Zarządu. Rada Nadzorcza w oparciu o ogólny katalog Celów Zarządczych ustalony przez Walne Zgromadzenie PKN ORLEN – wyznacza co roku od czterech do dziesięciu indywidualnych zadań premiowych, które wpisywane są do Karty Celów danego Członka Zarządu. Rada Nadzorcza może również dodatkowo ustalić na dany rok odrębny cel lub cele warunkujące możliwość otrzymania premii za ten rok.

Ocena wykonania indywidualnych zadań premiowych (ilościowych i jakościowych) przez danego Członka Zarządu oraz celów odrębnych dokonywana jest co roku przez Radę Nadzorczą na podstawie rekomendacji Prezesa Zarządu, zawierającej ocenę wykonania indywidualnych zadań premiowych wszystkich Członków Zarządu, rekomendacji Zarządu w zakresie realizacji celu/celów odrębnych, sprawozdań dotyczących wykonania przez danego Członka Zarządu indywidualnych zadań premiowych, sprawozdań finansowych PKN ORLEN oraz innych dokumentów, których zbadanie Rada Nadzorcza uzna za celowe. Rada Nadzorcza podejmuje uchwałę o przyznaniu Członkowi Zarządu premii rocznej za dany rok obrotowy oraz jej wysokości bądź o nieprzyznaniu premii rocznej do 30 kwietnia następnego roku. Uchwała jest podstawą do wypłaty premii rocznej, o ile skonsolidowane sprawozdanie finansowe Spółki za dany rok obrotowy zostanie zatwierdzone przez Walne Zgromadzenie.

Na 2017 rok Rada Nadzorcza Spółki wyznaczyła dla wszystkich Członków Zarządu siedem następujących celów ilościowych:

- EBIT raportowany Koncernu.
- EBITDA wg LIFO Koncernu.
- CAPEX utrzymaniowy Koncernu + koszty ogólne i osobowe Koncernu.
- CAPEX rozwojowy Koncernu.
- Wskaźnik giełdowy (TSR PKN względem rynku).
- Wskaźnik zadłużenia Koncernu (dźwignia finansowa).
- Wskaźnik wypadkowości (TRR Koncernu).

Oraz przypisała im odpowiednie progi premiowe. Rada Nadzorcza dla każdego z Członków Zarządu ustaliła również cele jakościowe związane z nadzorowanym przez nich pionem.

Dodatkowo Rada Nadzorcza – zgodnie z uchwałami Walnego Zgromadzenia PKN ORLEN – ustaliła następujące odrębne cele warunkujące możliwość otrzymania premii rocznej za 2017 rok:

- Wdrożenie zasad wynagradzania członków organów zarządzających i nadzorczych zgodnych z przepisami [Ustawy o zasadach kształtowania wynagrodzeń osób kierujących niektórymi spółkami we wszystkich spółkach Grupy Kapitałowej](#) w terminie do 30 czerwca 2017 roku.
- Ukształtowanie składów rad nadzorczych we wszystkich spółkach Grupy Kapitałowej, tak by ich członkowie posiadali uprawnienia do zasiadania w radach nadzorczych, potwierdzone pozytywnym wynikiem egzaminu dla kandydatów na członków rad nadzorczych, lub posiadali uprawnienia ustawowo zwalniające z obowiązku jego zdania.

W szczególności posiadali stopień naukowy doktora nauk ekonomicznych lub nauk prawnych albo posiadali wpis na listę radców prawnych, adwokatów, biegłych rewidentów lub doradców inwestycyjnych w terminie do 31 grudnia 2017 roku.

- Realizacja obowiązków, o których mowa w art. 17-20, art. 22 i art. 23 ustawy z dnia 16 grudnia 2016 roku o zasadach zarządzania mieniem państwowym (Dz.U. z 2016 r., poz. 2259), w podmiotach zależnych Spółki w rozumieniu art. 4 pkt 3 ustawy z dnia 16 lutego 2007 roku o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2017 r. poz. 229) w terminie do 31 grudnia 2017 roku.

Zasady premiowania kluczowego personelu kierowniczego (w tym Członków Zarządu).

Regulaminy funkcjonujące dla Zarządu PKN ORLEN, dyrektorów bezpośrednio podległych Zarządowi PKN ORLEN oraz pozostałych kluczowych stanowisk mają wspólne podstawowe cechy. Osoby objęte wyżej wymienionymi systemami premiowane są za realizację indywidualnych celów, wyznaczanych na początku okresu premiowego przez Radę Nadzorczą dla Członków Zarządu oraz przez Zarząd dla pracowników kluczowego personelu kierowniczego. Systemy Premiowania są spójne z Wartościami Koncernu, promują współpracę pomiędzy poszczególnymi pracownikami i motywują do osiągania najlepszych wyników w skali Grupy ORLEN.

Postawione cele mają charakter jakościowy i ilościowy, a rozliczane są po zakończeniu roku, na który zostały wyznaczone, na zasadach przyjętych w obowiązujących Regulaminach Systemów Premiowania. Regulamin daje ponadto możliwość wyróżnienia pracowników, którzy mają istotny wkład w osiągane wyniki.

Wynagrodzenia Członków Zarządu i Rady Nadzorczej Spółki z tytułu zasiadania w Zarządach lub Radach Nadzorczych spółek zależnych, współkontrolowanych i stowarzyszonych.

Członkowie Zarządu PKN ORLEN zasiadający w 2017 roku w Zarządach lub Radach Nadzorczych spółek zależnych, współkontrolowanych i stowarzyszonych Grupy ORLEN nie pobierali z tego tytułu wynagrodzenia, z wyłączeniem Unipetrol a.s., przy czym wynagrodzenia z tego tytułu przekazywane były na rzecz Fundacji ORLEN – DAR SERCA. Na 31 grudnia 2017 roku trzech Członków Zarządu PKN ORLEN zasiadało w Radzie Nadzorczej Unipetrol a.s..

Umowy zawarte z osobami zarządzającymi o zakazie konkurencji i rozwiązanie umowy.

Umowy Członków Zarządów PKN ORLEN i spółek Grupy ORLEN w 2017 roku zostały dostosowane do wymogów wynikających z [Ustawy o zasadach kształtowania wynagrodzeń osób kierujących niektórymi spółkami z dnia 9 czerwca 2016 roku](#).

Zgodnie z zawartymi umowami Członkowie Zarządu PKN ORLEN zobowiązani są przez okres 6 miesięcy, licząc od dnia rozwiązania umowy, do powstrzymania się od działalności konkurencyjnej. W okresie tym otrzymują wynagrodzenie w wysokości 50% sześciokrotności miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego, płatne w 6 równych ratach miesięcznych. Zapisy w umowach dotyczące zakazu konkurencji po ustaniu funkcji Członka Zarządu wchodzi w życie dopiero po upływie 6 miesięcy pełnienia funkcji Członka Zarządu.

Ponadto umowy przewidują wypłatę odprawy w przypadku rozwiązania umowy przez Spółkę z innych przyczyn niż naruszenie podstawowych, istotnych obowiązków wynikających z umowy, pod warunkiem pełnienia funkcji Członka Zarządu przez okres co najmniej 12 miesięcy. Odprawa w takim przypadku wynosi trzykrotność miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego.

Analogiczne zasady w zakresie zakazu konkurencji i odpraw dotyczą standardowo Członków Zarządów spółek Grupy ORLEN.

Dyrektorzy bezpośrednio podlegli Zarządowi PKN ORLEN, standardowo zobowiązani są od dnia rozwiązania umowy do powstrzymania się od działalności konkurencyjnej przez okres 6 miesięcy. W tym czasie otrzymują wynagrodzenie w wysokości 50% sześciokrotności miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego, płatne w 6 równych ratach miesięcznych. Odprawa z tytułu rozwiązania umowy przez Pracodawcę wynosi standardowo sześciokrotność miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego.

Wynagrodzenia organów zarządzających i nadzorujących.

Wynagrodzenia wypłacone Członkom Zarządu Spółki pełniącym funkcję w 2017 i 2016 roku [tys. PLN]

Wyszczególnienie	2017	2016
Wynagrodzenia Członków Zarządu Spółki, w tym:		
– wynagrodzenia i inne świadczenia	6 572	8 430
Wojciech Jasiński	1 226	1 715
Mirosław Kochalski	1 127	1 368
Sławomir Jędrzejczyk ¹	796	1 586
Piotr Chelmiński ²	676	1 351
Zbigniew Leszczyński	943	1 049
Krystian Pater	1 012	1 226
Wiesław Protasewicz ³	396	-
Maria Sosnowska ³	396	-
Marek Podstawa ⁴	-	135
– premie za rok poprzedni	7 740	5 040
Wojciech Jasiński	1 560	-
Mirosław Kochalski	1 303	-
Sławomir Jędrzejczyk ¹	1 500	1 500
Piotr Chelmiński ²	1 260	1 260
Zbigniew Leszczyński	977	-
Krystian Pater	1 140	1 140
Marek Podstawa	-	1 140
Ogółem:	14 312	13 470

¹Wynagrodzenie za okres pełnienia funkcji Wiceprezesa Zarządu Spółki do dnia 30 czerwca 2017 roku.

²Wynagrodzenie za okres pełnienia funkcji Członka Zarządu Spółki do dnia 30 czerwca 2017 roku.

³Wynagrodzenie za okres pełnienia funkcji Członka Zarządu Spółki od dnia 1 lipca 2017 roku.

⁴Wynagrodzenie za okres pełnienia funkcji Członka Zarządu Spółki do dnia 8 lutego 2016 roku.

Premie potencjalnie należne Członkom Zarządu Spółki pełniącym funkcję w danym roku do wypłaty w roku kolejnym (tys. PLN)

Wyszczególnienie	2017	2016
Wojciech Jasiński	1 177	1 560
Mirosław Kochalski ¹	1 117	1 303
Sławomir Jędrzejczyk ²	750	1 500
Piotr Chelmiński ²	630	1 260
Zbigniew Leszczyński ¹	936	977
Krystian Pater	966	1 140
Wiesław Protasewicz ³	396	-
Maria Sosnowska ³	396	-
Marek Podstawa ⁴	-	113
Ogółem:	6 368	7 853

1) Premia potencjalnie należna za okres pełnienia funkcji od dnia 8 lutego 2016 roku.

2) Premia potencjalnie należna za okres pełnienia funkcji do dnia 30 czerwca 2017 roku.

3) Premia potencjalnie należna za okres pełnienia funkcji od dnia 1 lipca 2017 roku.

4) Premia potencjalnie należna za okres pełnienia funkcji do dnia 8 lutego 2016 roku.

Wynagrodzenia i inne świadczenia wypłacone i należne byłych Członków Zarządu Spółki (tys. PLN)

Wyszczególnienie	2017	2016
Sławomir Jędrzejczyk ¹	750	-
Piotr Chelmiński ¹	630	-
Dariusz Krawiec ²	-	3 160
Marek Podstawa ³	113	1 140
Ogółem:	1 493	4 300

¹W 2017 roku wypłacono zakaz konkurencji.

²W 2016 roku wypłacono premia za 2015 rok i zakaz konkurencji.

³W 2017 roku wypłacono premia należna za 2016 rok; w 2016 roku wypłacono odprawa i zakaz konkurencji.

Wynagrodzenia Członków Zarządu i Rady Nadzorczej Spółki z tytułu zasiadania w Zarządach lub Radach Nadzorczych spółek zależnych, współkontrolowanych i stowarzyszonych (tysiące PLN).

Członkowie Zarządu PKN ORLEN zasiadający w roku 2017 i 2016 w Zarządach lub Radach Nadzorczych spółek zależnych, współkontrolowanych i stowarzyszonych Grupy ORLEN nie pobierali z tego tytułu wynagrodzenia, z wyłączeniem Unipetrol a.s., gdzie wynagrodzenia w całości przekazano na rzecz Fundacji ORLEN – DAR SERCA.

Wynagrodzenia Członków Rady Nadzorczej PKN ORLEN (tys. PLN)

Wyszczególnienie	2017	2016
Wynagrodzenia Członków Rady Nadzorczej Spółki, w tym:		
Angelina Sarota	124	220
Adam Ambrozik ¹	-	13
Cezary Banasiński ¹	-	13
Mateusz Bochacik ²	112	157
Grzegorz Borowiec ¹	-	13
Adrian Dworzyński ²	110	157
Artur Gabor ³	74	170
Wojciech Kryński ⁴	53	-
Agnieszka Krzętowska ²	114	161
Radosław Kwaśnicki	111	171
Cezary Możejki ¹	-	13
Remigiusz Nowakowski ⁵	-	120
Leszek Pawłowicz ¹	-	13
Izabela Felczak-Poturnicka ⁴	53	-
Wiesław Protasewicz ⁶	57	98
Arkadiusz Siwko ⁷	-	59
Ogółem:	808	1 378

¹Za okres pełnienia funkcji do 29 stycznia 2016 roku.

²Za okres pełnienia funkcji od 29 stycznia 2016 roku.

³Za okres pełnienia funkcji do 31 sierpnia 2017 roku.

⁴Za okres pełnienia funkcji od 30 czerwca 2017 roku.

⁵Za okres pełnienia funkcji do 14 września 2016 roku.

⁶Za okres pełnienia funkcji od 3 czerwca 2016 roku do 28 czerwca 2017 roku.

⁷Za okres pełnienia funkcji od 29 stycznia do 3 czerwca 2016 roku.

Wynagrodzenia kluczowego personelu kierowniczego Grupy ORLEN.

Wynagrodzenia kluczowego personelu kierowniczego Grupy ORLEN (tys. PLN)

Wyszczególnienie	2017	2016
Wynagrodzenia i inne świadczenia członków kluczowego personelu kierowniczego:		
- pozostały kluczowy personel kierowniczy Spółki	41 479	44 403
- kluczowy personel kierowniczy spółek zależnych Grupy ORLEN	164 729	165 524
Ogółem:	206 208	209 927

4. Nasza strategia

4.1. Strategia Rozwoju na lata 2017-2021

Rok 2017 był pierwszym pełnym rokiem realizacji strategii na lata 2017-2021 opublikowanej w dniu 15 grudnia 2016 roku.

Założenia Strategii zakładają koncentrację działań związanych z umocnieniem pozycji rynkowej, orientacją na klienta, wykorzystaniem zintegrowanego łańcucha wartości, w tym wzrastającej roli petrochemii oraz ostrożną kontynuacją w segmencie Wydobycia. Ważnym elementem Strategii jest również nastawienie na innowacje tworzące wartość. Wizja rozwoju Koncernu w nowej Strategii wpisuje się w globalne trendy między innymi w zakresie wykorzystania źródeł energii, rozwoju technologii oraz procesów społecznych, które wpłyną na nowe zachowania i oczekiwania klientów. Dynamika otoczenia rynkowego wymusza dostosowanie perspektywy planistycznej. Z tego powodu kierunki strategiczne w poszczególnych obszarach zostały wyznaczone na kolejne 5 lat, natomiast w związku z dużą zmiennością parametrów makroekonomicznych konkretne cele finansowe i operacyjne zaprezentowano na lata 2017-2018.

Filary strategii PKN ORLEN 2017-2021:

Budowa wartości

Zintegrowane aktywa i silna pozycja rynkowa Downstream

- Bezpieczeństwo surowcowe.
- Doskonałość operacyjna.
- Efektywna sprzedaż.

Rozwój oferty i wysoka satysfakcja klientów Detalu

- Nowoczesna sieć sprzedaży paliw.
- Unikalne doświadczenia zakupowe.
- Doskonałość operacyjna.

Strategia ostrożnej kontynuacji Upstream

- Wzrost wydobycia w Polsce i Kanadzie.
- Ostrożna kontynuacja.

Ludzie

Innowacje tworzące wartość

- Kultura innowacji.
- Innowacyjność wewnętrzna i zewnętrzna.

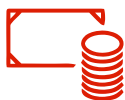
Troska o bezpieczeństwo i środowisko

- Zero wypadków przy pracy.
- Bezpieczeństwo procesowe.
- Troska o środowisko naturalne.

Działanie w oparciu o wartości ORLEN

- Odpowiedzialność.
- Rozwój.
- Ludzie.
- Energia.
- niezawodność.

Siła finansowa

Solidne fundamenty

- Rating na poziomie inwestycyjnym.
- Dźwignia finansowa poniżej 30%.

Zabezpieczone finansowanie

- Zdywersyfikowane finansowanie.
- Możliwość rozwoju nieorganicznego.

Wyplata dywidendy

- Systematyczny wzrost dywidendy na akcję.
  - Poziom uzależniony od sytuacji finansowej.
-

Główne cele Strategii PKN ORLEN w latach 2017-2018:

- Średnioroczna EBITDA wg LIFO na poziomie 8,8 mld PLN.
- Realizacja średniorocznych nakładów inwestycyjnych na poziomie 5,4 mld PLN.
- Utrzymanie dźwigni finansowej poniżej 30%.
- Konsekwentny wzrost poziomu dywidendy przypadającej na akcję.

4.2. Realizacja Strategii w 2017 roku

W 2017 roku PKN ORLEN konsekwentnie realizował cele strategiczne. Zakładany w Strategii poziom średniorocznego zysku EBITDA wg LIFO¹ został przekroczony o 1,6 mld PLN i wyniósł 10,4 mld PLN. Koncern po raz kolejny został odznaczony tytułem The World's Most Ethical Company 2017 i Top Employer Polska 2017.

Bardzo dobra sytuacja finansowa Grupy ORLEN pozwalała realizować inwestycje rozwojowe i jednocześnie konsekwentnie zwiększać wysokość wypłacanej dywidendy, która w 2017 roku wyniosła 3 PLN/akcję.

¹Przed uwzględnieniem odpisów z tytułu utraty wartości rzeczowych aktywów trwałych netto ujętych w 2017 roku w wysokości (169) mln PLN, w tym głównie zawiązanie odpisów aktualizujących wartość aktywów poszukiwawczych Grupy ORLEN Upstream w Polsce w wysokości (140) mln PLN

DOWNSTREAM

Dźwignie wartości

Bezpieczeństwo surowcowe

- Dywersyfikacja dostaw ropy.
- Zabezpieczanie dostaw gazu ziemnego.

Doskonałość operacyjna

- Zintegrowane zarządzanie aktywami produkcyjnymi w Polsce, Czechach i na Litwie.
- Zwiększanie elastyczności na wyzwania rynkowe i regulacyjne dzięki dalszej poprawie kluczowych wskaźników operacyjnych. Poglębianie stopnia konwersji i zwiększanie uzysków produktów wysokomarżowych.

Silna pozycja rynkowa

- Zwiększanie udziałów na rynkach macierzystych, w tym dzięki atrakcyjnej ofercie produktowej.
- Rozbudowywanie infrastruktury przyspieszającej dotarcie do klienta i wzmacniającej przewagę konkurencyjną.

Realizacja 2017

Sprzedaż i Logistyka

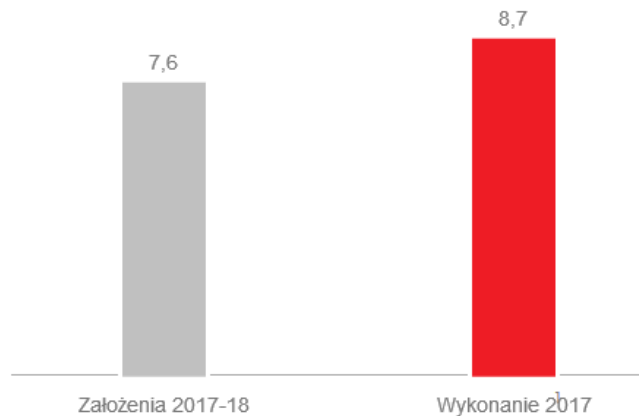
- Wzrost udziału w rynku paliw o 2 p.p.
- Istotny efekt wykorzystania ograniczenia tzw. szarej strefy w Polsce (wolumen sprzedaży ON i benzyny wyższy w Polsce o 18% vs. 2016).
- Sprzedaż energii elektrycznej: ponad 4,8 TWh.
- Poprawa kosztu jednostkowego logistyki o 2%.

Produkcja

- Realizacja inwestycji:
  - PKN ORLEN: Metateza w Płocku; ukończenie budowy CCGT we Włocławku, budowa CCGT w Płocku.
  - ORLEN Lietuva: PPF Splitter – inwestycja w fazie realizacji.
  - Unipetrol: Polietylen 3 – inwestycja w fazie realizacji.
- Poprawa kluczowych wskaźników:
  - Rekordowy przerób ropy do poziomu 33,2 mln ton, wzrost o 3,1 mln ton vs. 2016.
  - Uzysk produktów białych na stałym poziomie.

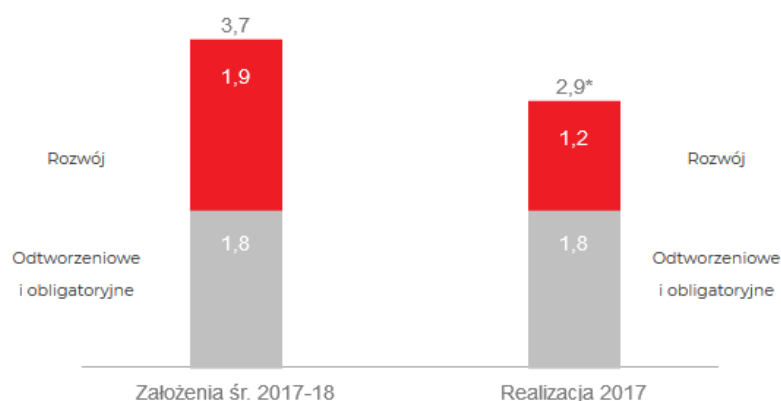

Wzrost EBITDA LIFO [mld PLN]

¹Przed uwzględnieniem odpisów z tytułu utraty wartości rzeczowych aktywów trwałych netto w wysokości (19) mln PLN, w tym głównie ORLEN Asphalt (8) mln PLN oraz Grupa Unipetrol (6) mln PLN.

Nakłady inwestycyjne [mld PLN], średniorocznie

* Liczby nie sumują się ze względu na zaokrąglenia

DETAL

Dźwignie wartości

Nowoczesna sieć sprzedaży paliw

- Dalszy rozwój sieci stacji własnych i franczyzowych.
- Wprowadzanie paliw o podwyższonych parametrach dzięki wykorzystaniu udoskonalonych dodatków paliwowych.
- Przygotowanie do sprzedaży paliw alternatywnych.

Unikalne doświadczenia zakupowe

- Wprowadzanie nowych usług i produktów.
- Dostosowywanie oferty dzięki Big Data.
- Zwiększanie satysfakcji klientów i dalszy rozwój programu lojalnościowego.

Doskonałość operacyjna

- Konsekwentne poprawianie progu rentowności.
- Wykorzystanie nowoczesnych technologii.

Realizacja 2017

Nowoczesna sieć sprzedaży paliw

- Rozwój sieci stacji paliw o 57 nowych stacji.
- Wzrost udziału w rynku paliw o 0,4 p.p.
- Otwarcie stacji wodorowej w Niemczech.

Unikalne doświadczenia zakupowe

- Wzrost liczby punktów Stop Cafe o 102 r/r oraz dynamiczny rozwój nowego formatu gastronomicznego – 180 stacji w nowym formacie

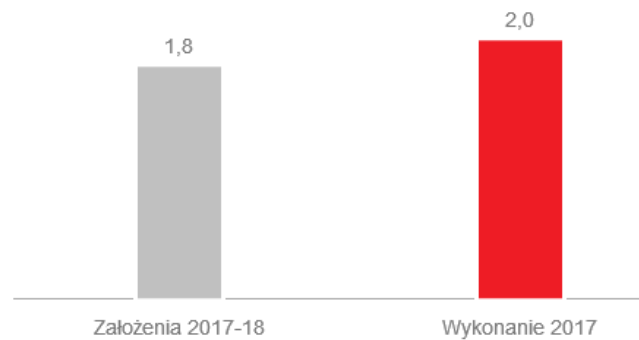
O!SHOP w Polsce.

- Wzrost marży pozapaliwowej o 14%.
- Wdrożenie nowych produktów i usług:
  - Wprowadzenie nowych zaawansowanych paliw Efecta 95 i Efecta Diesel na stacjach GK ORLEN w Czechach, które zastąpiły dotychczasową benzynę i ON.
  - Wprowadzenie produktów marki własnej O! w Polsce oraz Star w Niemczech.
  - Uruchomienie usługi Carsharingu na rynku polskim (z partnerem Traficar).

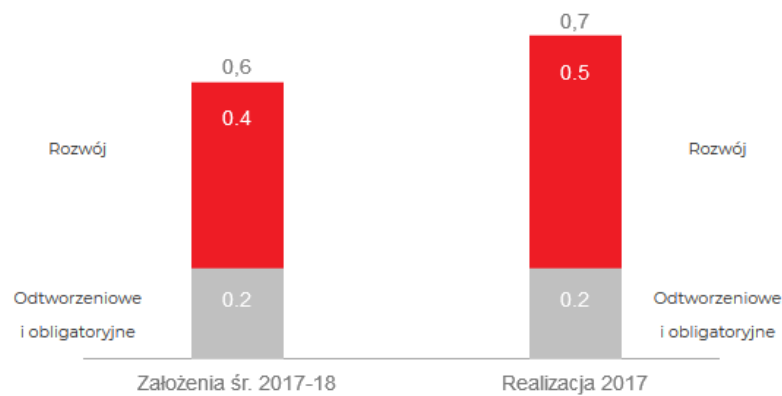
Doskonałość operacyjna

- Systematyczna poprawa efektywności kosztowej stacji.
- Marża jednostkowa na stabilnym poziomie.

Wzrost EBITDA LIFO [mld PLN]

Nakłady inwestycyjne [mld PLN], średniorocznie

WYDOBYCIE

Dźwignie wartości

Wzrost wydobycia w Polsce i Kanadzie

- Zwiększanie poziomu produkcji i wielkości zasobów 2P.
- Koncentracja na dobrej jakości aktywach i najbardziej rentownych projektach.

Ostrożna kontynuacja

- Elastyczne reagowanie na zmiany zachodzące na rynku ropy i gazu.
- Dostosowywanie nakładów inwestycyjnych do sytuacji makro.

Doskonałość operacyjna

- Stała poprawa kluczowych wskaźników operacyjnych.

- Uzyskiwanie synergii w ramach segmentu w Polsce i Kanadzie.

Realizacja 2017

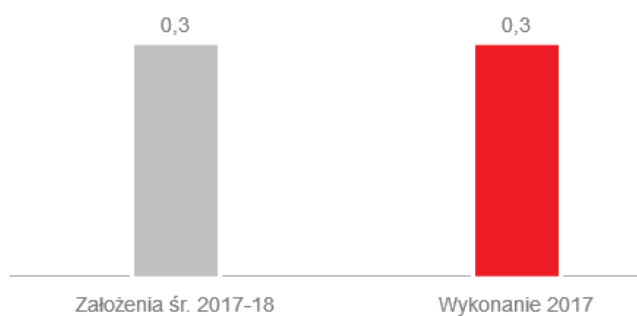
Wzrost wydobycia w Polsce i Kanadzie

- Zwiększenie poziomu średniego wydobycia o 17% r/r do 15,6 tys. boe/d, tj. o 2,3 tys. boe/d:
  - Polska: 0,1 tys. boe/d.
  - Kanada: 2,2 tys. boe/d.
- Wzrost zasobów węglowodorów 2P do 152 mln boe, tj. o 38,4 mln boe
  - Polska: 11 mln boe.
  - Kanada: 141 mln boe.
- Zwiększenie liczby odwiertów netto o 24 tj.:
  - Polska: 7 odwiertów.
  - Kanada: 17 odwiertów.

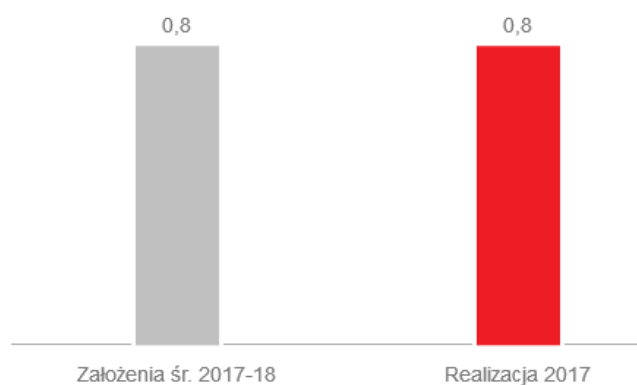
Doskonałość operacyjna

- Projekty optymalizacyjne, w tym poprawa operacyjnego netback.

Wzrost EBITDA LIFO [mld PLN]

Nakłady inwestycyjne [mld PLN], średniorocznie

Kluczowe czynniki sukcesu strategii na lata 2015-2017

	Jednostka	Wykonanie 2015	Wykonanie 2016	Wykonanie 2017
KPI Finansowe				
EBITDA LIFO (przed odpisami aktualizującymi)	mld PLN	8,7	9,4	10,4
Downstream	mld PLN	7,8	8,1	8,7
Detal	mld PLN	1,5	1,8	2,0
Wydobycie	mld PLN	0,0	0,3	0,3
Dźwignia finansowa	%	28,1	11,5	2,2
Dług netto/EBITDA LIFO (przed odpisami aktualizującymi)	X	0,73	0,35	0,07
KPI Downstream				
Udział w rynku paliw w Polsce ¹	%	58,0	55,0	54,0
Wykorzystanie mocy rafineryjnych	%	90,0	86,0	94,0
Wykorzystanie mocy instalacji olefin	%	74,0	47,0	78,0
Przerób ropy w Grupie PKN ORLEN	mln t	30,9	30,1	33,2
Uzysk paliw PKN ORLEN	%	76,9	79,0	78,3
KPI Detal				
Udział sprzedaży paliw w rynkach macierzystych ¹	%	14,5	14,7	15,2
Sprzedaż na stację	mln l	3,6	3,8	4,1
Liczba stacji efektywnych ¹	X	2 612	2 673	2 742
KPI Wydobycie				
Wydobycie węglowodorów	mln boe/r	2,6	5,0	5,7
Zasoby węglowodorów	mln boe	98,0	114,0	153,0
Liczba nowych odwiertów (netto)	X	12,6	18,1	17,5

¹Stan na koniec okresu.

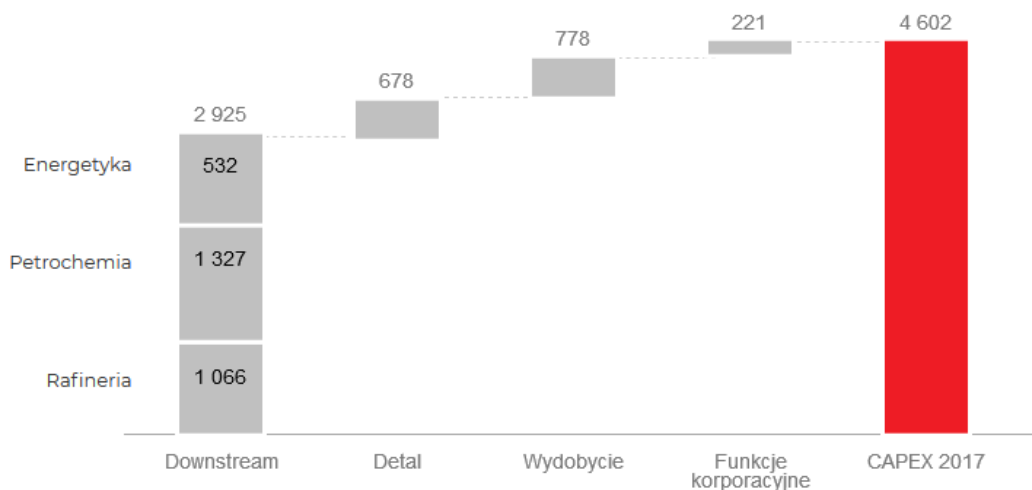
- **EBITDA dla Grupy ORLEN** – wynik operacyjny powiększony o amortyzację.
- **Dźwignia finansowa netto** – dług netto/kapitał własny (wyliczone wg średniego stanu bilansowego w okresie) x 100%.
- **Dług netto** – kredyty i pożyczki długoterminowe + kredyty i pożyczki krótkoterminowe, środki pieniężne i ich ekwiwalenty.
- **Udział w rynku paliw w Polsce** – oznacza wolumen sprzedanych przez PKN ORLEN paliw (benzyny, ON, LOO) w stosunku do całkowitego wolumenu sprzedanego na rynku.
- **Wykorzystanie mocy instalacji olefin** – to stosunek teoretycznych zdolności produkcyjnych do rzeczywistej produkcji.
- **Instalacja Olefin** to kraking parowy, który w wysokiej temperaturze i w obecności pary przekształca alkeny (węglowodory nasycone o pojedynczych wiązaniach pomiędzy atomami węgla) w alkeny (czyli węglowodory o jednym wiązaniu podwójnym). W szerszym ujęciu alkeny to olefiny (stąd nazwa instalacji). Proces polega na przetworzeniu etanu, propanu, butanu, dalszych frakcji benzynowych (lub nawet ciężki olej opałowy i pozostałość z hydrokrakingu) głównie na eten (czyli potocznie etylen), propen (czyli propylen). Pobocznymi produktami są frakcje c4 popirolityczna, benzyna popirolityczna oraz olej popirolityczny. Dalsze zagospodarowanie etylenu, jak i propylenu na innych instalacjach może być wielorakie, począwszy od produkcji poliolefin (polietylen, polipropylen), czyli różnych rodzajów plastików, PVC (polichlorek winylu) czy glikolu (płynów niezamarzających).
- **Wykorzystanie mocy rafineryjnych** – to stosunek mocy przerobowych rafinerii do rzeczywistego przerobu.
- **Przerób ropy w Grupie ORLEN** – oznacza łączny wolumen ropy naftowej przerobiony przez rafinerie należące do Grupy ORLEN.
- **Uzysk paliw** – to suma uzysku średnich destylatów i uzysku lekkich destylatów.
- **Udział sprzedaży paliw na rynkach macierzystych** – to wolumen sprzedanych przez Grupę ORLEN paliw na stacjach na rynku polskim, niemieckim i litewskim.
- **Sprzedaż na stację** – oznacza średnią wartość sprzedaży paliw i sprzedaży pozapaliwowej (obejmującej sklep i gastronomię), przypadającą na stację paliw.
- **Wydobycie węglowodorów** – oznacza wolumen węglowodorów (łącznie: gaz ziemny, ropa naftowa, kondensat oraz pozostałe węglowodory ciekłe – etan, propan, butan) pozyskanych ze złóż oraz uzdatnionych w stopniu pozwalającym na transport i sprzedaż.
- **Zasoby węglowodorów** – oznaczają taką ilość węglowodorów, w odniesieniu do której przewiduje się, że od określonego dnia w przyszłość jej wydobywanie ze złoża będzie opłacalne ekonomicznie, poprzez zagospodarowanie znanych akumulacji, w określonych warunkach. Zasoby eksploatacyjne muszą ponadto spełniać cztery kryteria w ramach określonych przedsięwzięć zagospodarowania: muszą być odkryte, muszą być wydobywalne, ich wydobycie musi być ekonomicznie opłacalne oraz na dzień dokonania oceny muszą jeszcze znajdować się w złożu. Zasoby eksploatacyjne podlegają dalszemu podziałowi w zależności od poziomu pewności oszacowania i mogą być podzielone na podklasy na podstawie stopnia zaawansowania przedsięwzięcia i/lub scharakteryzowane stopniem zagospodarowania i zaawansowaniem wydobywania.

4.3. Realizacja Zamierzeń Inwestycyjnych

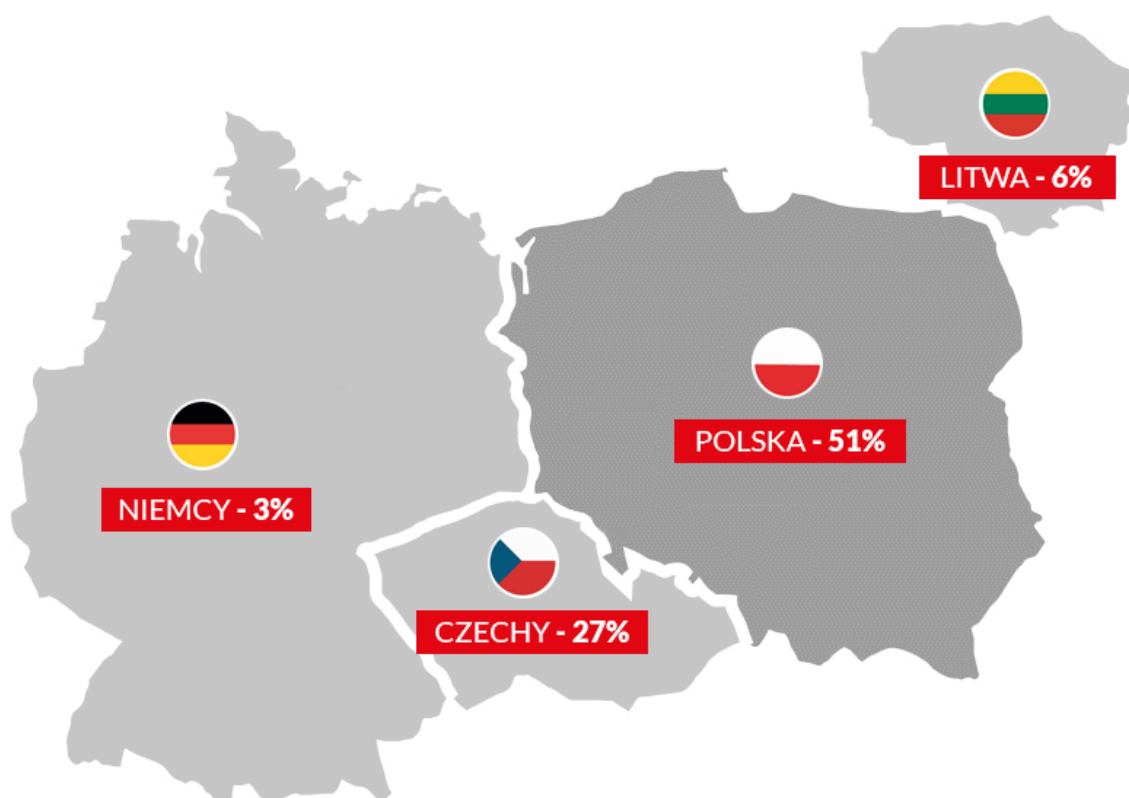
Grupa ORLEN posiada stabilną pozycję finansową a generowane przepływy pieniężne oraz dostępne źródła finansowania pozwoliły na realizację w 2017 roku planowanych zadań inwestycyjnych.

Ich podsumowanie przedstawiono poniżej.

Nakłady inwestycyjne (CAPEX) [mln PLN]

Poziom nakładów wg rynków działalności [%]

Do największych zadań inwestycyjnych realizowanych w 2017 roku należały:

Detal

- Uruchomienie 89 stacji paliw (w tym: 39 w Polsce, 11 w Niemczech i 39 w Czechach).
- Modernizacja i rebranding 55 stacji paliw (w tym: 23 w Polsce i 32 w Czechach).
- Otwarcie 102 nowych punktów Stop Cafe i OISHOP.

Wydobycie

- Kanada - 609 mln PLN.
- Polska - 169 mln PLN.

Grupa ORLEN zarządza strukturą nakładów inwestycyjnych w zależności od sytuacji rynkowej i koncentruje się na najbardziej efektywnych projektach inwestycyjnych. Najważniejsze zadania inwestycyjne przewidziane do realizacji w kolejnych latach zostały opisane poniżej.

Główne projekty rozwojowe w 2018 roku:

Downstream

- Budowa instalacji Polietylenu (PE3) w Litwinowie.
- Budowa instalacji Metatezy w Płocku.
- Budowa instalacji PPF Spliter w Litwie.
- Budowa instalacji w Visbreakingu w Płocku.
- Rozbudowa zdolności produkcyjnych nawozów w ANWIL.

Detal

- Rozwój stacji paliw (40 nowych stacji własnych).
- Rozwój konceptu Stop Cafe 2.0 (ponad 200 nowych punktów).
- Wprowadzanie nowych usług i produktów.

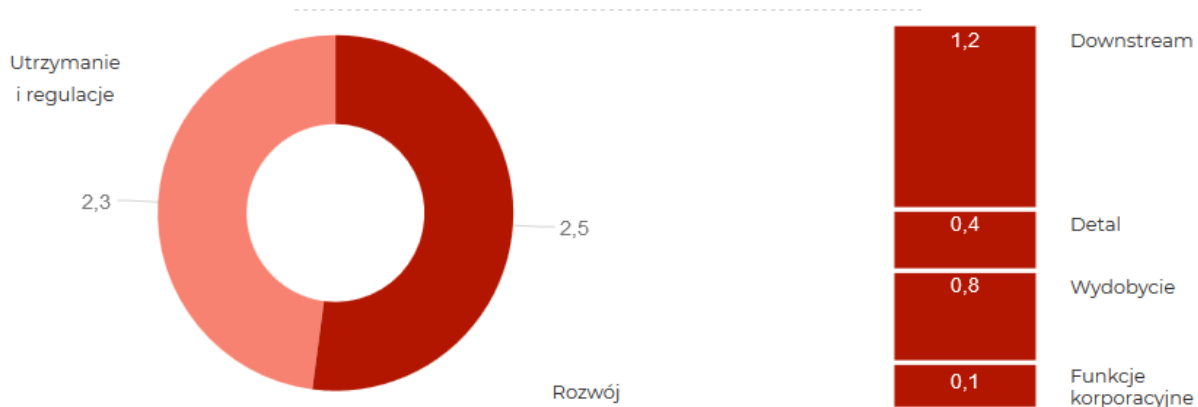
Wydobycie

- Kontynuacja prac poszukiwawczych i wydobywczych w Polsce oraz Kanadzie.
- Nakłady inwestycyjne: 600 mln PLN Kanada/200 PLN Polska.

CAPEX 2018

Poziom nakładów inwestycyjnych w segmentach w 2018 roku [mld PLN]

4.4. Monitoring Strategii

Monitoring Strategii jest zapewniony poprzez wypracowany spójny system cyklicznej kontroli nad postępami jej realizacji.

Po zatwierdzeniu Strategii przeprowadzono proces operacjonalizacji, czyli doprecyzowania projektów, inicjatyw oraz konkretnych celów ilościowych jako celów szczegółowych komórek organizacyjnych poszczególnych segmentów i obszarów biznesowych. Zatwierdzone cele szczegółowe w ramach poszczególnych KPI, kluczowych dla realizacji celów Strategii, zapewniają efektywny monitoring prowadzonych inicjatyw strategicznych.

Operacjonalizacja Strategii ma szczególne znaczenie, ponieważ zapewnia:

- Jasną komunikację oczekiwań ze strony Zarządu – zapewnienie wdrożenia Strategii na wszystkich poziomach organizacji, we wszystkich segmentach i obszarach w całej Grupie Kapitałowej.
- Zaangażowanie całej kadry menedżerskiej w realizację celów zgodnie ze Strategią oraz przyjętymi Wartościami korporacyjnymi.

Sposoby oraz organy odpowiedzialne za Monitoring Strategii przedstawiono w poniższej tabeli:

	Sposób monitoringu	Forum
Przegląd Strategii Koncernu	• Przegląd realizacji celów strategicznych (KPI oraz projekty). • Weryfikacja założeń strategicznych. • Przegląd zarówno działań Koncernu, jak również otoczenia makro.	Zarząd/Rada Nadzorcza
Strategie cząstkowe/projekty strategiczne	• Przegląd realizacji projektów strategicznych i KPI w poszczególnych segmentach.	Komitet Strategii Koncernu
Day-to-day business	• Weryfikacja kluczowych KPI warunkujących realizację Strategii.	Kluczowa kadra menedżerska

4.5. Perspektywy Rynkowe Krótkookresowe

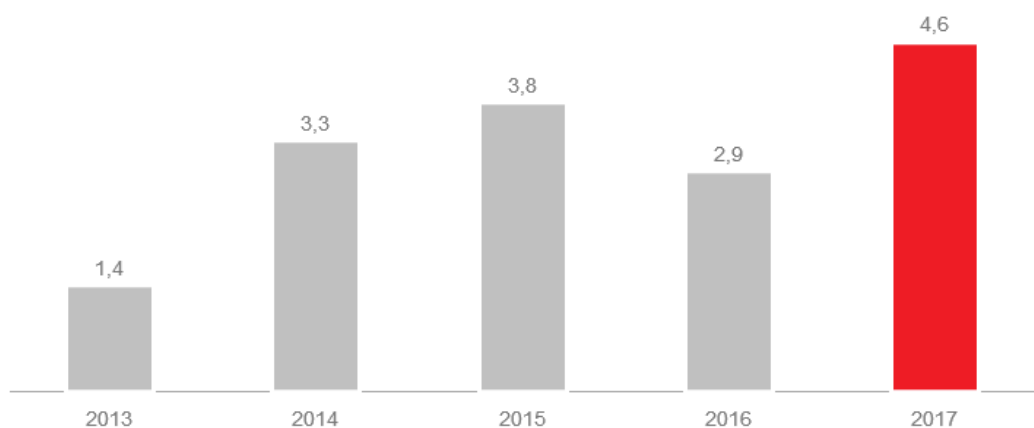
Grupa ORLEN funkcjonuje w warunkach zmiennego otoczenia makroekonomicznego. Sytuacja gospodarcza, rynek pracy oraz trendy makroekonomiczne mają istotny wpływ na poziom konsumpcji paliw i produktów petrochemicznych, a w konsekwencji na wielkość i ceny ich sprzedaży. Dlatego spółka na bieżąco monitoruje zarówno najważniejsze wskaźniki gospodarcze, jak również wskaźniki rynkowe.

Jednym z najważniejszych wskaźników jest prognozowana wielkość konsumpcji. Na popyt na paliwa płynne wpływają trzy zasadnicze elementy: wielkość floty pojazdów na danym rynku, efektywność spalania silników oraz średni roczny przebieg pojazdu. O ile dwa pierwsze z tych wskaźników zmieniają się ewolucyjnie, to ostatni z nich (średni roczny przebieg) zależy od dochodu, którym dysponują nabywcy. W skali gospodarki dobrą syntetyczną miarą dochodu jest PKB, a jego zmiany realne uwzględniają także wpływ cen paliw¹. Na poniższej grafice zaprezentowano dynamikę wskaźnika PKB oraz konsumpcji paliw na najważniejszych rynkach Grupy ORLEN do 2017 roku. Spodziewane jest utrzymanie się dobrego tempa wzrostu gospodarczego również w 2018 roku, z zastrzeżeniem, że zmiany w Polsce nie będą już uwzględniać gwałtownego przyrostu w 2017 roku, wynikającego ze zmian regulacyjnych, znacznie ograniczających szarą strefę.

Polska

Wzrost PKB

Zmiana % w stosunku do okresu poprzedniego

Konsumpcja paliw

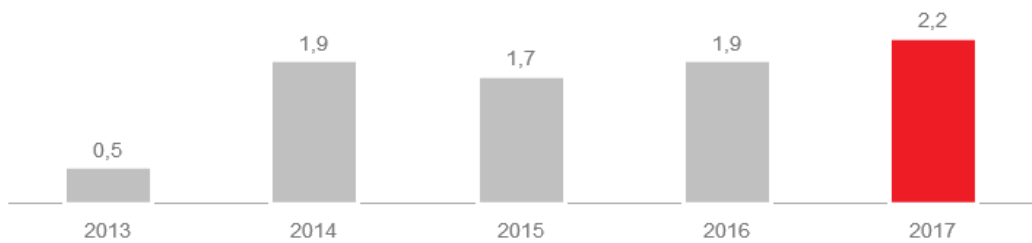
mln ton

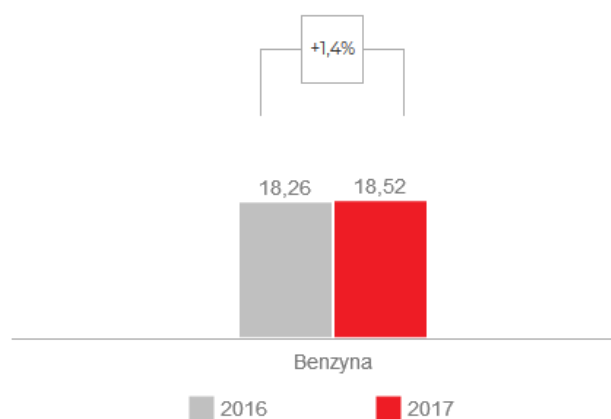
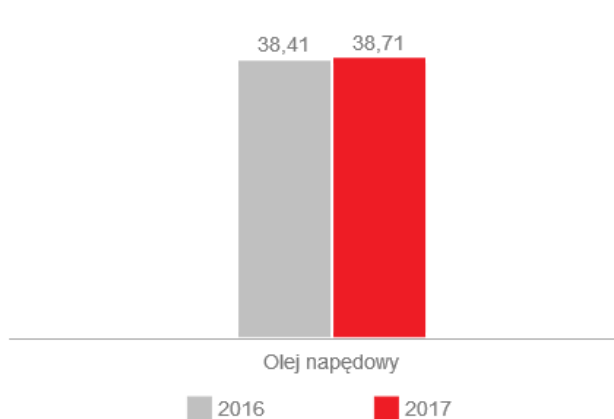
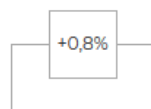
Niemcy

Wzrost PKB

Zmiana % w stosunku do okresu poprzedniego

Konsumpcja paliw
mln ton

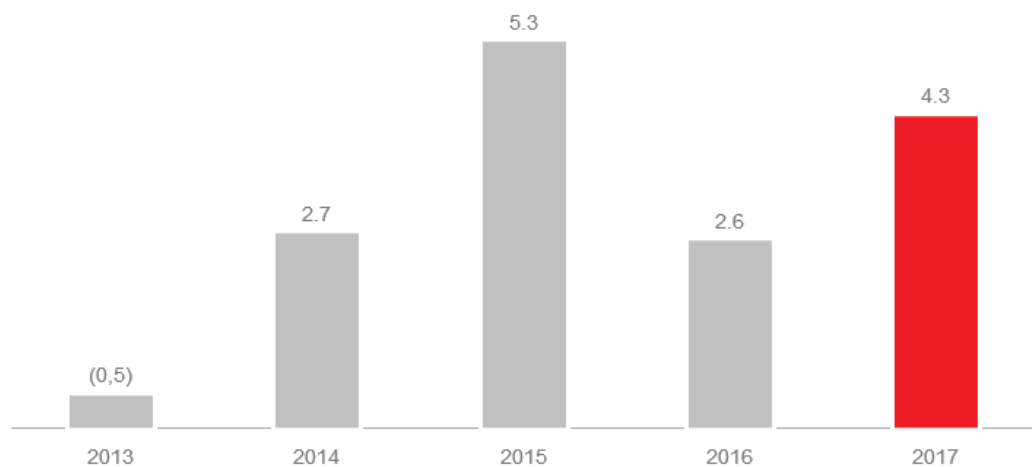

Czechy

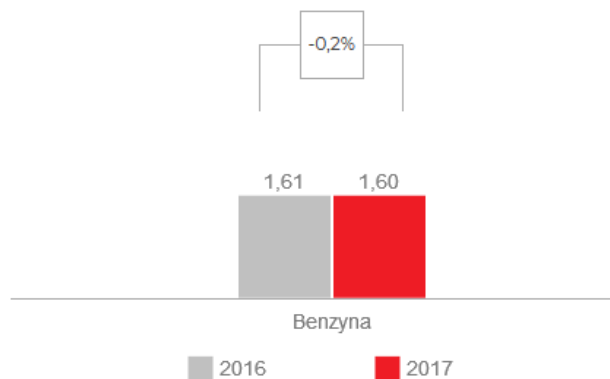
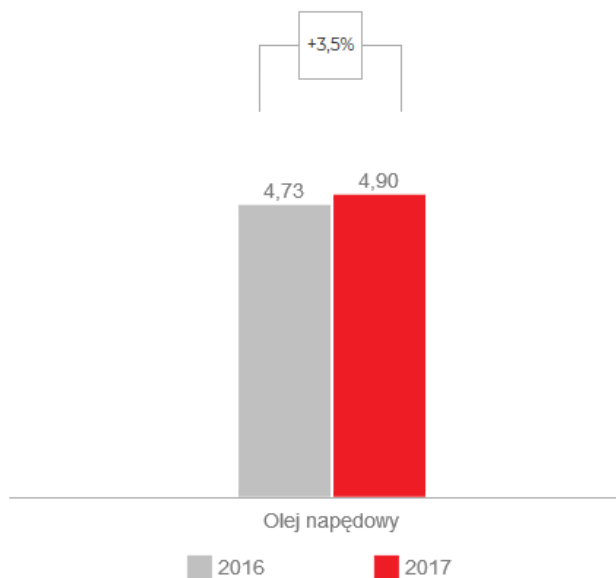

Wzrost PKB

Zmiana % w stosunku do okresu poprzedniego

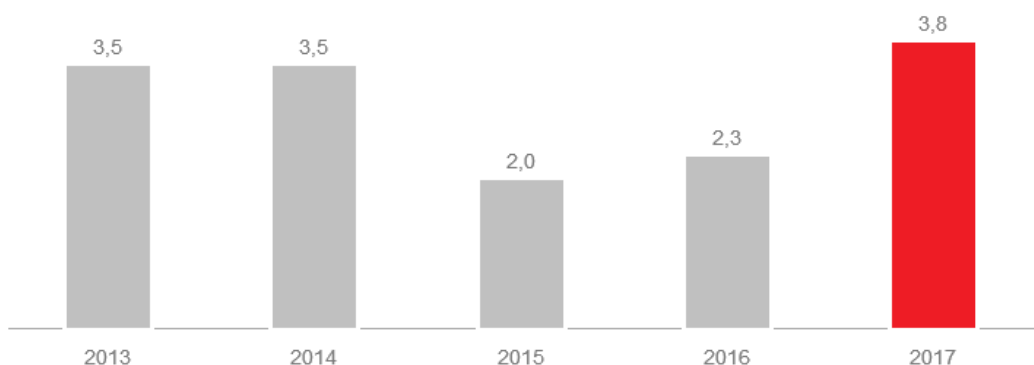

Konsumpcja paliw
mln ton

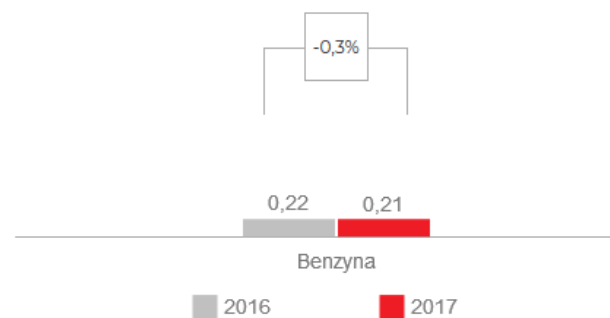
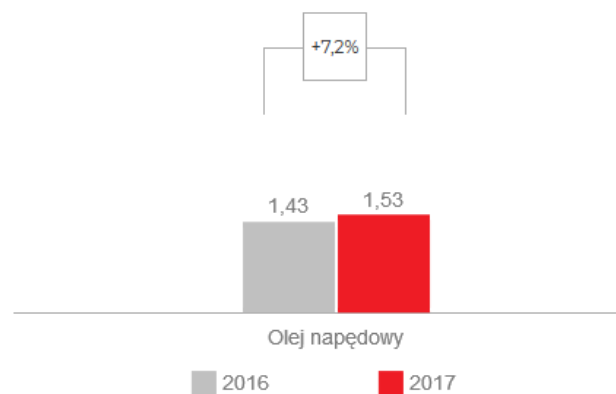
Wzrost PKB

Zmiana % w stosunku do okresu poprzedniego

Konsumpcja paliw

mln ton

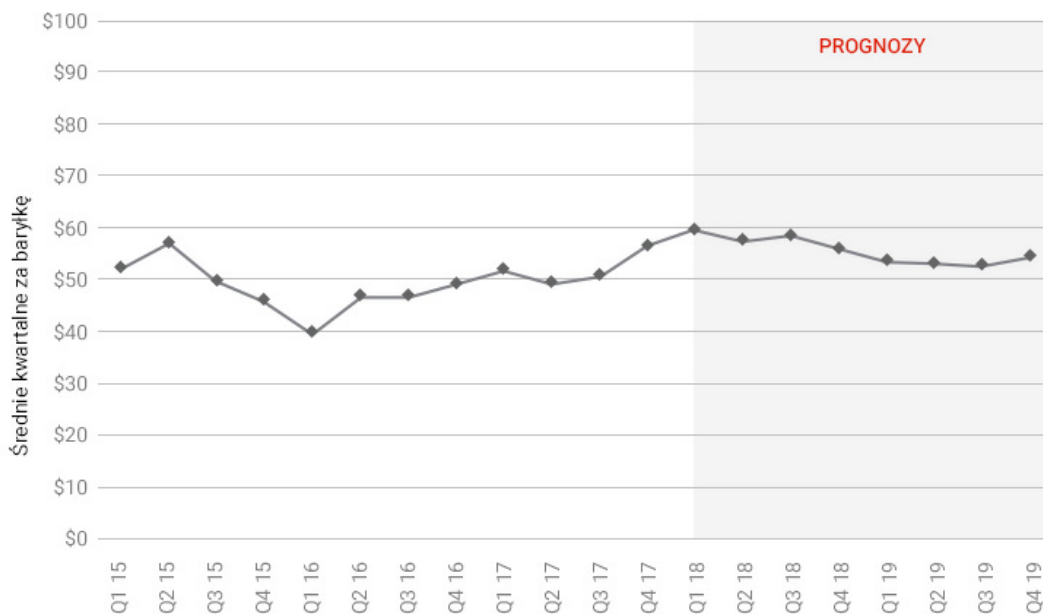

Ważnym wskaźnikiem jest cena ropy naftowej. W 2018 roku oczekujemy, że cena ropy Brent wzrośnie w porównaniu ze średnią za 2017 rok, w wyniku przedłużenia do końca 2018 roku porozumienia krajów OPEC dotyczącego ograniczenia produkcji ropy, o 1,8 mln bbl/d. Należy jednak oczekiwać, że silniejszy wzrost ceny ropy będzie skutkować jednoczesnym wzrostem wydobycia w USA oraz w innych regionach spoza OPEC, co powinno doprowadzić do ograniczania wzrostów cen. Ponieważ w krótkim terminie dużą rolę w kształtowaniu cen ropy odgrywają transakcje finansowe na rynkach papierowych, reagujące błyskawicznie na wszelkie sygnały zapowiadające możliwość zmian popytu i podaży, trzeba się liczyć z relatywnie dużą zmiennością cen tego surowca.

¹ Poprzez mechanizm kosztowy: w krótkim horyzoncie paliwa nie mają substytutów, więc działają na gospodarkę tak, jak podatki. Niższe ceny paliw powiększają dochód do

dyspozycji, który ostatecznie dzieli się na konsumpcję i oszczędności (krajowe), czyli główne determinanty wzrostu PKB. Gdy ceny paliw rosną, mechanizm kosztowy działa w drugą stronę: maleje dochód do dyspozycji a wraz z nim PKB.

Prognozy cen ropy Brent wg IHS Markit – marzec 2018

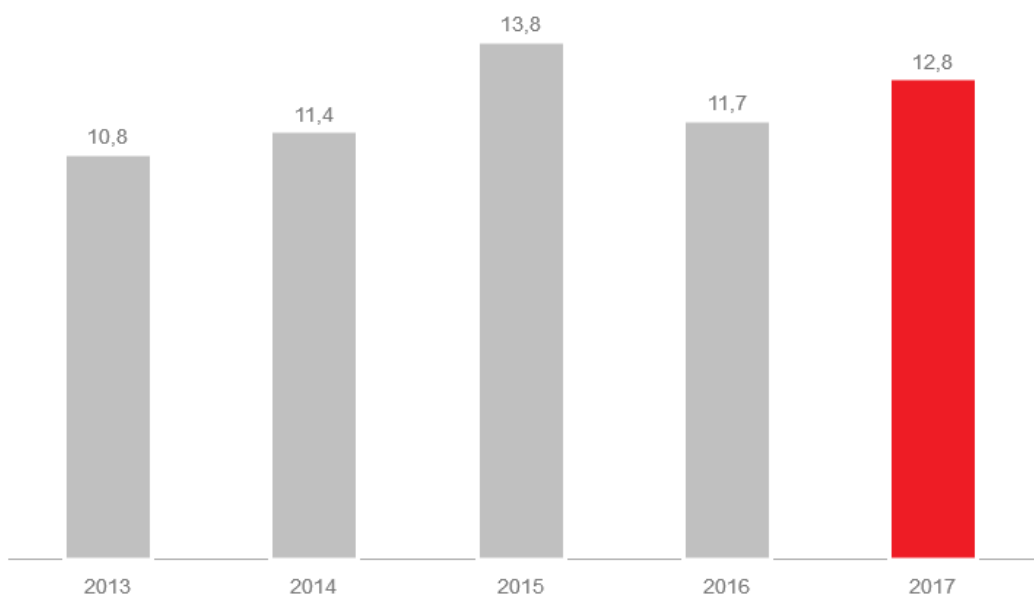

Źródło: IHS Markit

Cena ropy przekłada się silnie na ekonomikę funkcjonowania branży rafinerijnej, co ilustruje wysokość marży Downstream. Marża ta jest wyliczana jako różnica między przychodami ze sprzedaży produktów – w tym przypadku rafinerijnych i petrochemicznych – a kosztami zakupu surowców – w tym przypadku przede wszystkim ropy naftowej. Wyniki operacyjne Grupy ORLEN są w znacznym stopniu uzależnione od różnic pomiędzy cenami rynkowymi produktów naftowych i cenami ropy naftowej oraz innych surowców niezbędnych do ich wytwarzania – tzw. cracki. Koszty nabycia surowca i ceny, po jakich Grupa ORLEN może ostatecznie sprzedać produkty rafinacji ropy naftowej, uzależnione są od wielu czynników pozostających poza jej kontrolą, w tym m.in.:

- Zmian podaży/popytu na produkty rafinerijne i petrochemiczne.
- Rozwoju mocy produkcyjnych światowej branży rafinerijnej.
- Zmian w kosztach eksploatacyjnych związanych z procesami technologicznymi (koszty energii, mediów, remontów).
- Zmian w przepisach z zakresu ochrony środowiska i innych, które wiążą się ze znacznymi wydatkami dla Grupy ORLEN.

Modelowa marża Downstream [USD/bbl]

W 2018 roku oczekiwany jest nieznaczny spadek marży w porównaniu ze średnią za 2017 rok w efekcie spadku marż na produktach rafinerijnych i petrochemicznych głównie na skutek wzrostu cen ropy. Czynnikiem ograniczającym spadek marży Downstream jest realny i oczekiwany wzrost konsumpcji paliw i produktów petrochemicznych w efekcie dalszego wzrostu gospodarki światowej.

5. Odpowiedzialny Rozwój

5.1. Strategia CSR

5.1.1. Outlook CSR 2018+

Coraz więcej firm wprowadza zasady społecznej odpowiedzialności do strategii biznesowych, dostrzegając jak ważny jest zrównoważony rozwój, w którym obok celów finansowych stawiane są cele CSR. Model zarządzania organizacją w sposób społecznie odpowiedzialny ewoluuje – pojawiają się nowe trendy, które z jednej strony stanowią wyzwanie dla firm, z drugiej natomiast pozwalają tworzyć przewagę na coraz bardziej konkurencyjnym rynku.

PKN ORLEN od wielu lat aktywnie wdraża działania z zakresu społecznej odpowiedzialności biznesu. Jest jedną z firm, które najwcześniej zaczęły publikować dane niefinansowe. Początkowo były prezentowane w raportach CSR, a od kilku lat są uwzględniane w rocznych **raportach zintegrowanych**. W 2017 r. Spółka przystąpiła do **Partnerstwa na rzecz realizacji Celów Zrównoważonego Rozwoju w Polsce**, którego koordynatorem jest Ministerstwo Przedsiębiorczości i Technologii. W PKN ORLEN doceniamy rolę i wartość dialogu oraz jesteśmy otwarci na współpracę ze społecznościami lokalnymi, czego dowodem są prowadzone przez nas projekty, np. Fundacja „Fundusz Grantowy dla Płocka”. Angażujemy się także w działania związane z rozwojem elektromobilności oraz aktywnie uczestniczymy w dyskusji na temat transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym.

Wśród standardów i trendów CSR, które będą dominować w najbliższych latach z pewnością znajdują się następujące:

- **Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030** ogłoszona przez ONZ we wrześniu 2015 roku. Dokument zawiera 17 Celów Zrównoważonego Rozwoju (SDGs – Sustainable Development Goals) oraz 169 powiązanych z nimi zadań o charakterze gospodarczym, społecznym i środowiskowym.
- **Rozwój kapitału społecznego**, którego podstawą jest dialog oparty na zaufaniu. Budowane w jego wyniku relacje powinny spełniać oczekiwania wszystkich uczestników procesu. Niezwykle ważnym tematem pozostaje ochrona praw człowieka. Istotne jest także angażowanie interesariuszy, np. poprzez motywujące kampanie społeczne, do podejmowania aktywności społecznej.
- **Wyzwania demograficzne** wynikające z jednej strony z rosnącej populacji świata, a z drugiej strony, związane z fenomenem starzejącego się społeczeństwa w wielu krajach.
- **Zrównoważony łańcuch dostaw** tworzony w oparciu o wysokie standardy dotyczące kwestii finansowych, środowiskowych, społecznych oraz praw człowieka. Współpraca w ramach łańcucha dostaw musi także odbywać się z zachowaniem należytej staranności.
- **Mierzenie wpływu społecznego**, to z jednej strony zbieranie danych dotyczących realizowanych projektów, takich jak liczba zaangażowanych osób, wydatkowane środki czy liczba beneficjentów. Z drugiej strony, to określanie relacji pomiędzy osiągniętymi rezultatami a nakładami poniesionymi w celu ich uzyskania. To także identyfikowanie zmiany społecznej uzyskanej w wyniku podjętych działań czy też wskazanie stopnia realizacji ustalonych wskaźników KPI.
- **Gospodarka o obiegu zamkniętym** – koncepcja zakładająca wykorzystywanie produktu, także materiału czy surowca, na wszystkich etapach cyklu życia tak, by produkt pozostawał w gospodarce jak najdłużej, a produkcja odpadów była zminimalizowana. Co więcej, jeśli powstaną odpady, powinny być traktowane jako surowce wtórne.
- **Bezpieczeństwo w sieci oraz ochrona danych** – tworzenie i stosowanie efektywnych zabezpieczeń chroniących przed niepożądanym dostępem, np. poprzez szyfrowanie danych. Stosowanie rozwiązań do zarządzania danymi ograniczających ryzyka, szczególnie w przypadku informacji wrażliwych.
- **Ekonomia współdzielenia** – model gospodarczy oparty na dzieleniu się nieużywanymi lub nie w pełni wykorzystanymi zasobami i usługami, za opłatą lub za darmo.
- **Różnorodność**, która może dotyczyć płci, wieku, niepełnosprawności, przynależności rasowej, światopoglądu, statusu rodzinnego i szeregu innych aspektów. Wyrównywanie szans i włączanie kwestii różnorodności w procesy zachodzące w organizacji otwiera przed firmą nowe możliwości rozwoju.
- **Ekologia** – odpowiedzialne korzystanie z zasobów, czyste technologie, odnawialne źródła energii, elektromobilność, odpowiedzialna konsumpcja. Odpowiedzialność ekologiczna w skali mikro i makro.
- **Innowacyjność**, która staje się kluczowym elementem konkurencyjności. Jest ważna zarówno w sferze konkretnych działań biznesowych, jak i w kulturze organizacyjnej. Sposób zarządzania powinien motywować do innowacyjności i otwartego myślenia. Wprowadzanie innowacyjnych rozwiązań wymaga także odpowiedzialnego zarządzania ryzykiem.
- **Raportowanie danych niefinansowych** – stało się obowiązkiem dla wielu spółek w związku z wejściem w życie **Dyrektywy 2014/95/UE** dotyczącej ujawniania informacji niefinansowych i dotyczących różnorodności.

5.1.2. Realizacja Strategii CSR

PKN ORLEN realizował Strategię CSR na lata 2015-2017. Zakłada ona, że wzrost wartości przedsiębiorstwa powinien być zgodny z interesami otoczenia oraz opierać się na zrównoważonym i odpowiedzialnym korzystaniu z zasobów. Oznacza to, że w procesie opracowywania projektów biznesowych uwzględniane są zasady społecznej odpowiedzialności.

Spółki Grupy ORLEN zadeklarowały łącznie realizację ponad pół tysiąca projektów. Filary Strategii CSR to:

1 Organizacja, gdzie celem jest budowanie trwałych relacji z pracownikami w oparciu o różnorodność, poczucie bezpieczeństwa, możliwości rozwoju oraz łączenia ról społecznych i zawodowych.

Zadania realizowane w ramach tego filaru obejmowały m.in. rozwijanie kultury bezpieczeństwa wśród pracowników, realizację programu rozwoju bezpieczeństwa u podwykonawców oraz włączenie stacji paliw w program rozwoju bezpieczeństwa.

W zakresie zarządzania rozwojem i różnorodnością w programy rozwojowe włączono kwestie zarządzania różnorodnością. Realizowano projekty dotyczące ekspatów, których celem było m.in. lepsze rozumienie różnic kulturowych. Odbyło się także szkolenie z zakresu inspirowania do innowacyjności i kreatywności przy wykorzystaniu potencjału tkwiącego w różnorodności w oparciu o dialog społeczny. Aktywnie prowadzona była współpraca z organizacjami związkowymi działającymi w Grupie ORLEN. Realizowany był także projekt „Pracodawca przyjazny rodzinie”. Kontynuowano program wolontariatu spójny z wartościami korporacyjnymi. Programowi towarzyszy system monitorowania poziomu zaangażowania pracowników.

2 Otoczenie bliskie, w którym priorytetem jest rozwijanie wrażliwości na potrzeby społeczne oraz odpowiedzialności partnerów biznesowych i klientów poprzez dzielenie się dobrymi praktykami, oraz wiedzą i wdrażanie najwyższych standardów CSR. Działania skoncentrowane były na budowaniu wizerunku odpowiedzialnej spółki, prowadzeniu projektów z zakresu zaangażowania społecznego, promowaniu tematyki CSR wśród interesariuszy i zachęcaniu ich do odpowiedzialności.

Jednym z największych projektów (wciąż kontynuowanych) był program „ORLEN dla Płocka”, służący poprawie jakości życia mieszkańców miasta, w którym znajduje się siedziba Spółki i największy Zakład Produkcyjny. W ramach programu realizowane były działania skierowane do różnych grup wiekowych, a także w różnych dziedzinach życia, począwszy od bezpieczeństwa, poprzez sport, kulturę czy edukację.

Kwestie odpowiedzialności społecznej uwzględnia wdrożony w PKN ORLEN „Kodeks Marketingowy”. Zostały także włączone do badania NPS (ang. Net. Promoter Score). Jego wyniki pozwoliły na opracowanie i wdrożenie do praktyki biznesowej atrybutów odpowiedzialnej stacji, odpowiadającej na potrzeby klienta. Realizowano także działania na rzecz zwiększenia dostępności stacji i dopasowania obsługi do potrzeb klientów.

W 2017 r. wydano kolejny raport zintegrowany uwzględniający informacje z zakresu społecznej odpowiedzialności PKN ORLEN. Opracowany został materiał informacyjny dla inwestorów o działaniach CSR. Aktywna i różnorodna komunikacja służyła także angażowaniu klientów do działań społecznych. Promowany był zdrowy styl życia. Kontynuowano program „ORLEN. Bezpieczne drogi”, program wsparcia straży pożarnych i inne programy społeczne.

Wizerunek odpowiedzialnej spółki wzmocniły także projekty ekologiczne. Kilkaset stacji zostało objętych gminnym systemem gospodarowania odpadami komunalnymi. Prowadzona była współpraca z ośrodkami naukowymi w aspekcie szeroko pojętej ochrony środowiska. Opublikowany został Poradnik dla kierowców „Kieruj się na eko”.

3 Otoczenie dalekie to obszar, w którym PKN ORLEN postawił sobie za zadanie realizowanie strategii i promowanie innowacyjności, wyznaczanie najwyższych standardów branżowych w zakresie etyki biznesu i ochrony środowiska. Realizowane projekty służyły rozwijaniu nowych obszarów biznesowych, prowadzeniu inwestycji w odpowiedzialny sposób, wyznaczaniu i promowaniu standardów etycznych w biznesie.

Zgodnie z założeniami cele biznesowe były realizowane z poszanowaniem środowiska naturalnego. Uzyskano wymagane prawem pozwolenia zintegrowane i zezwolenia na emisje.

PKN ORLEN był aktywnym uczestnikiem debaty publicznej w odniesieniu do kluczowych wyzwań cywilizacyjnych i biznesowych. W celu lepszej komunikacji z Interesariuszami PKN ORLEN uruchomił oficjalny [profil na Facebooku](#).

Ogromne znaczenie ma fakt, że dzięki tym wszystkim działaniom PKN ORLEN od kilku lat jako jedyna polska firma, jest nagradzany tytułem „The World's Most Ethical Company”.

W Strategii Grupy ORLEN na lata 2017 – 2021 znajdują się liczne elementy z obszaru odpowiedzialnego biznesu. Nacisk został położony m.in. na innowacje, promowanie inicjatywy pracowników i rozwijanie organizacji opartej na wiedzy. Koncern zdecydował o dalszym wzmocnieniu posiadanego kapitału ludzkiego, jako czynnika będącego filarem dalszego, stabilnego rozwoju. W tym obszarze kluczowa pozostanie dbałość o najwyższe standardy bezpieczeństwa pracy, brak tolerancji dla wypadków, ale też zwiększanie kompetencji pracowników, między innymi poprzez konsekwentne powiększanie oferty rozwojowej i wzrost dostępności szkoleń. Cele strategiczne będą realizowane z poszanowaniem dla środowiska naturalnego.

Jesteśmy także obecni w gronie firm, które zadeklarowały wdrażanie **Celów Zrównoważonego Rozwoju** i czynią to w praktyce.

1. Koniec z ubóstwem

- Wolontariat ORLEN – „Mam dobry pomysł. Pomagam”.
- Wolontariat ORLEN – „Fabryka Dobrej Energii”.
- Fundacja „Fundusz Grantowy dla Płocka”.
- Projekt „Streetworking w Płocku”.
- Projekt „Streetworking we Włocławku”.

2. Zero głodu

- Posiłki dla osób bezdomnych w Caritas przekazywane przez Fundację ORLEN – DAR SERCA.
- Produkcja nawozów azotowych, zapewniających wysoką efektywność plonów i ekologiczne bezpieczeństwo.

3. Dobre zdrowie i jakość życia

- Dofinansowywanie funkcjonowania szpitali, wsparcie w zakupie sprzętu medycznego i rehabilitacyjnego, dofinansowanie leczenia osób fizycznych.
- Tydzień bezpieczeństwa pracy i ochrony zdrowia w Grupie ORLEN.
- Program „ORLEN Bezpieczne Drogi”.
- Kampania antynikotynowa „Uzależnieni od zdrowia. Wolni od tytoniu”.
- Lekcja WF-u z Mistrzem.
- Akcja Odblaskiem po oczach we Włocławku.
- „Profilaktyka na wyciągnięcie ręki” dla pracowników Grupy ORLEN.
- Projekt „Bezpieczne wakacje z ORLENEM”.

4. Dobra jakość edukacji

- Program stypendialny „Mistrzowie Chemii”.
- Program stypendialny „Mam Pasję Powyżej Średniej”.
- Program stypendialny dla podopiecznych rodzinnych domów dziecka.
- Program stypendialny dla dzieci pracowników PKN ORLEN oraz Spółek Grupy Kapitałowej „Dla Orłów”.
- Publikacja eksperckiego zeszytu pt. „Gospodarka 4.0 – czas zmiany dla przemysłu”.
- II edycja programu przygotowania zawodowego #Energia dla przyszłości.
- Piknik naukowy ORLEN Discovery Camp w Płocku.
- Klasa patronacka ANWILU o profilu technik technologii chemicznej w Zespole Szkół Chemicznych we Włocławku.
- Fundacja „Fundusz Grantowy dla Płocka”.

5. Równość płci

- Program Pracodawca Przyjazny Rodzinie.
- Żłobek Przychodni w Płocku.
- Program Dwie godziny dla Rodziny.

6. Czysta woda i warunki sanitarne

- Myjnie z zamkniętym obiegiem wody na stacjach ORLEN.
- Eko Wolontariat – Dzień Ziemi w roku Wisły.
- Sprzątanie jeziora Rybnica przez pracowników ANWILU w ramach Tygodnia Czystości Wód.

7. Czysta i dostępna energia

- Uruchomienie bloku gazowo-parowego we Włocławku.
  - Realizacja Programu Inwestycji Ekologiczno-Energetycznych w Zakładzie Produkcyjnym w Płocku.
  - Zakończenie stosowania rtęci w zakładach produkcyjnych w czeskiej spółce Spolana a.s.
  - Projekt wyposażenia obiektów stacji paliw Koncernu w turbiny wiatrowe.
  - Uruchomienie pierwszego pilotażowego punktu dla aut zasilanych wodorem na niemieckiej stacji Star w Mülheim .
-

8. Wzrost gospodarczy i godna praca

- Działalność Rzecznika ds. Etyki.
  - Współpraca z Politechniką Warszawską, filią w Płocku oraz innymi uczelniami wyższymi.
  - Programy stażowe i praktyki studenckie („Kierunek ORLEN”, „Energia w Biznesie”, „#Energia dla Przyszłości”).
  - Wewnętrzny portal „ORLEN Insight”.
  - Pakiet korzyści dla pracowników PKN ORLEN.
-

9. Innowacyjność, przemysł, infrastruktura

- Platforma STACJA INNOWACJA dla pracowników stacji paliw .
  - „Warsztaty z Innowacjami” dla Pracowników PKN ORLEN.
  - Program wewnętrzny „Project Management & Innovation Day”.
  - Platforma IDEA dla Pracowników PKN ORLEN.
  - Udział PKN ORLEN w europejskim Programie Horyzont 2020.
-

10. Mniej nierówności

- Program Stypendialny „Pełnia Życia” dla niepełnosprawnych Olimpijczyków.
  - Program „Karta Dużej Rodziny”.
  - Społeczna wartość programu lojalnościowego VITAY.
  - Fundacja „Fundusz Grantowy dla Płocka”.
-

11. Zrównoważone miasta i społeczności

- Fundacja „Fundusz Grantowy dla Płocka”.
  - Program „ORLEN dla Płocka”.
  - Stowarzyszenie „Fundusz Grantowy Dobrego Sąsiedztwa dla Ostrowa Wielkopolskiego”.
  - Działalność fundacji ANWIL dla Włocławka.
  - Program wspierania zawodowych i ochotniczych straży pożarnych.
  - Usługa carsharingu na stacjach ORLEN.
  - Akcja „Zwalnij przy szkołach”.
  - Program „Bezpieczna droga do szkoły”.
-

12. Odpowiedzialna konsumpcja i produkcja

- Uruchomienie bloku gazowo-parowego we Włocławku.
  - Pilotażowy punkt dla aut zasilanych wodorem w Niemczech.
  - Udział w Programie Responsible Care.
  - Kodeks postępowania dla Dostawców.
  - Kawa sygnowana znakiem Fairtrade na stacjach ORLEN.
-

13. Działania w dziedzinie klimatu

- Realizacja Programu Inwestycji Ekologiczno-Energetycznych w Zakładzie Produkcyjnym w Płocku.
- Proekologiczna inwestycja w zakładzie chemicznym w Záluží koło Litvínova – budowa nowych kotłów instalacji krakingu parowego.
- Poradnik ekologiczny „Kieruj się na EKO”.
- Udział w Programie „Responsible Care”.
- System Ostrzegania i Alarmowania.
- System Pomocy w Transporcie Materiałów Niebezpiecznych.
- Wdrożenie technologii LDAR w Zakładzie Produkcyjnym w Płocku.

14. Życie pod wodą

- Inwentaryzacja przyrodnicza terenu przemysłowego Zakładu Produkcyjnego w Płocku i jego najbliższego otoczenia.
- Ryby doczyszczają wodę w Zakładzie Produkcyjnym w Płocku.
- Zarybianie rzeki Błiny w Czechach narybkiem karpia i innych gatunków ryb.

15. Życie na lądzie

- Program ochrony orłów w Polsce „ORLEN dla Orłów”.
- Odbudowa populacji sokoła wędrownego w Polsce.
- Nasadzenia kompensacyjne drzew i krzewów.
- Inwentaryzacja przyrodnicza terenu przemysłowego Zakładu Produkcyjnego w Płocku i jego najbliższego otoczenia.

16. Pokój, sprawiedliwość i silne instytucje

- PKN ORLEN w gronie sygnatariuszy partnerstwa na rzecz realizacji Celów Zrównoważonego Rozwoju.
- „Podatkowe fair play” na stacjach ORLEN.
- Narodowa Loteria Paragonową.
- Sesja dialogowa z udziałem Interesariuszy.
- Raportowanie zintegrowane.
- „Wizja Zrównoważonego Rozwoju dla Polskiego Biznesu 2050”.

17. Partnerstwa na rzecz celów

- Płocki Park Przemysłowo-Technologiczny.
- Fundacja „Fundusz Grantowy dla Płocka”.
- Stowarzyszenie „Fundusz Grantowy Dobrego Sąsiedztwa dla Ostrowa Wielkopolskiego”.
- „Wizja Zrównoważonego Rozwoju dla Polskiego Biznesu 2050”.
- Krajowy program sektorowy INNOCHEM.
- Udział w inicjatywach zrównoważonego rozwoju gospodarczego – „Kongres 590”, Kongres „Polska Wielki Projekt”, Konsorcjum Bezpieczeństwo Gospodarcze Polski.
- Udział PKN ORLEN w Kampanii „Polska Chemia”.
- Członkostwo spółek Grupy ORLEN w organizacjach i stowarzyszeniach.

Jako firma odpowiedzialna społecznie zobowiązujemy się do realizacji w 2018 roku następujących zobowiązań:

- 1 Aktywny udział we wdrażaniu Celów Zrównoważonego Rozwoju – Agenda 2030.
- 2 Aktywne wspieranie społeczności lokalnych poprzez działania dobroczynne i sponsoring społeczny.
- 3 Realizowanie projektów w ramach obchodów 100-lecia Niepodległości Polski.
- 4 Realizacja projektu Safety Plus+ z obszaru bezpieczeństwa i higieny pracy.

- 5 Aktualizacja i wdrożenie w obszarze bezpieczeństwa procesowego Systemu Zarządzania Bezpieczeństwem Procesowym, zgodnym ze standardem OSHA 1910.
- 6 Przygotowanie Strategii Employer Brandingu mającej na celu wzmocnienie wizerunku marki ORLEN jako atrakcyjnego pracodawcy w odniesieniu do obecnych i potencjalnych pracowników Grupy ORLEN.
- 7 Wdrożenie BAT 6 i BAT 18 dla Rafinerii w Zakładzie Produkcyjnym w Płocku.
- 8 Ochrona bioróżnorodności zidentyfikowanych w ramach inwentaryzacji terenów wokół Zakładu Produkcyjnego w Płocku o największym potencjale przyrodniczym.

5.2. Zagadnienia Pracownicze

5.2.1. Odpowiedzialny Pracodawca

Grupa ORLEN zapewnia swoim pracownikom godne warunki zatrudnienia, atrakcyjny system świadczeń pracowniczych i możliwości rozwoju. Przyznany po raz kolejny tytuł „Top Employer Polska”, świadczy o stosowaniu praktyk i standardów HR na światowym poziomie. Dzięki utalentowanym pracownikom i nowoczesnej kulturze organizacyjnej możliwa będzie dalsza budowa wartości Koncernu.

Zatrudnienie

W 2017 roku polityka zatrudnienia w Grupie ORLEN koncentrowała się na zapewnieniu najwyższej jakości specjalistów zarówno do realizacji bieżących zadań operacyjnych, jak i projektów strategicznych. Zwiększenie skali działalności w obszarach obejmujących m.in. energetykę, logistykę, zakupy, informatykę oraz sprzedaż detaliczną wpłynęło na wzrost zatrudnienia w Grupie ORLEN o 532 osoby (r/r) do poziomu 20 262. Średnioroczne zatrudnienie w Grupie ORLEN w 2017 roku wyniosło 20 004 osoby i zwiększyło się o 255 osób (r/r).

Podstawowe dane dotyczące zatrudnienia w Grupie ORLEN

Stan zatrudnienia w spółkach Grupy ORLEN na koniec 2017 i 2016 roku

	2017		2016	
	4 980	PKN ORLEN	4 786	
	4 720	GRUPA UNIPETROL	4 576	
	1 648	ORLEN SERWIS	1 605	
	1 612	GRUPA ORLEN LIETUVA	1 582	
	1 268	ANWIL	1 244	
	1 098	GRUPA ORLEN OCHRONA	1 055	
	4 936	POZOSTAŁE SPÓŁKI GRUPY KAPITAŁOWEJ ORLEN*	4 882	
	20 262	RAZEM	19 730	

*2017: w tym ORLEN Południe - 716, ORLEN Laboratorium - 614, ORLEN Centrum Usług Korporacyjnych - 455

*2016: w tym ORLEN Południe - 827, ORLEN Laboratorium - 604, ORLEN Centrum Usług Korporacyjnych - 446

Płeć

	2017		2016	
	74%	MEŹCZYŹNI	74%	
	26%	KOBIETY	26%	

Zarządy spółek Grupy ORLEN

	2017		2016	
	89%	MEŹCZYŹNI	89%	
	11%	KOBIETY	11%	

Rady nadzorcze spółek Grupy ORLEN

	2017		2016	
	79%	MĘŻCZYŻNI	84%	
	21%	KOBIETY	16%	

Rodzaj wykonywanej pracy

	2017		2016	
	54%	PRACOWNICY FIZYCZNI	56%	
	46%	PRACOWNICY UMYSŁOWI	44%	

Wykształcenie

	2017		2016	
	22%	ZAWODOWE	23%	
	35%	ŚREDNIE	35%	
	2%	PODSTAWOWE	3%	
	41%	WYŻSZE	39%	

Kluczowe dane dotyczące zatrudnienia dla PKN ORLEN

Struktura zatrudnienia w grupach zawodowych oraz struktura wiekowa w PKN ORLEN

Płeć

	2017		2016	
	79%	MĘŻCZYŻNI	80%	
	21%	KOBIETY	20%	

Rodzaj wykonywanej pracy

	2017		2016	
	43%	PRACOWNICY FIZYCZNI	44%	
	57%	PRACOWNICY UMYSŁOWI	56%	

Wykształcenie

	2017		2016	
	16%	ZAWODOWE	16%	

	18%	ŚREDNIE	19%	
	66%	WYŻSZE	65%	

Struktura wiekowa

	2017		2016	
	11%	MNIEJ NIŻ 30 LAT	11%	
	31%	MIĘDZY 31 a 40 LAT	32%	
	31%	MIĘDZY 41 a 50 LAT	30%	
	22%	MIĘDZY 51 a 60 LAT	23%	
	5%	WIĘCEJ NIŻ 60 LAT	6%	

Pozostałe dane dotyczące zatrudnienia w PKN ORLEN

Łączna liczba pracowników zatrudnionych na podstawie umowy o pracę – 4980 osób*.

Rodzaj umowy

	Kobiety		Mężczyźni	
	869	Na czas nieokreślony	3573	
	124	Na czas określony	336	
	11	Na okres próbny	34	
	19	Umowa na zastępstwo	14	

Regiony

	Kobiety		Mężczyźni	
	790	Płock	3267	
	233	Inne	690	
	1023	Razem	3957	

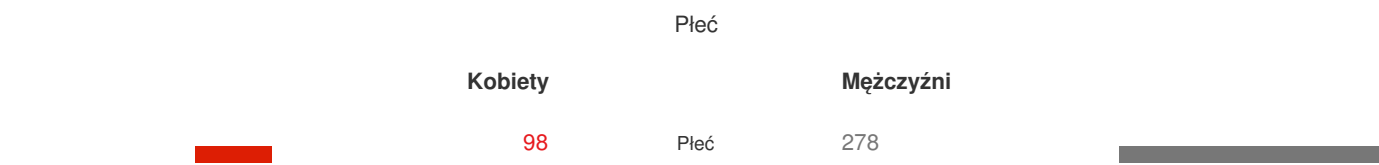
*Stan zatrudnienia na 31.12.2017 r. Liczba pracowników zawiera osoby w statusie „zawieszony”, tzn. przebywających na urlopie wychowawczym, urlopie bezpłatnym, rehabilitacji, urlopach macierzyńskich.

Łączna ilość nowo zatrudnionych w 2017 roku w PKN ORLEN – 376 osób.

Grupy wiekowe

<31	155	
31-40	132	
41-50	65	
51-60	18	

Razem 376

Powrót do pracy i wskaźnik rotacji pracowników po urlopie rodzicielskim w podziale na płeć w PKN ORLEN	
Nie jest znana liczba wszystkich uprawnionych do urlopu rodzicielskiego – nie ma obowiązku zgłaszania po stronie pracowników	
Liczba osób korzystających w 2017 roku z urlopu rodzicielskiego wyniosła:	52
– w tym kobiet	52
Liczba osób, które wróciły do pracy po urlopie rodzicielskim w 2017 roku:	30
– w tym kobiet	30
Liczba osób, które wróciły do pracy po urlopie rodzicielskim i przepracowały co najmniej 12 miesięcy – badany okres 2016 rok (12-miesięczny okres pracy trwający do 31.12.2017):	35
– w tym kobiet	35
Wskaźnik powrotu do pracy po urlopie rodzicielskim:	100%
– wskaźnik rotacji pracowników po urlopie rodzicielskim	100%

Polityka wynagradzania

Zasady wynagradzania w PKN ORLEN reguluje Zakładowy Układ Zbiorowy Pracy („ZUZP”). Podstawowym elementem wynagrodzenia jest wynagrodzenie zasadnicze ustalone w oparciu o Taryfikator Stanowisk Pracy i Tabelę Wynagrodzeń Zasadniczych oraz premia.

W zależności od rodzaju stanowiska pracownicy są objęci miesięcznym, kwartalnym, kwartalno-rocznym lub rocznym systemem premiowania. Ponadto pracownicy mają prawo do dodatkowej premii rocznej, uzależnionej od realizacji tzw. celu solidarnościowego, a także dodatków do wynagrodzenia, m.in. za pracę zmianową, ratownictwo chemiczne czy tzw. dodatku ekspackiego. Za szczególne osiągnięcia pracodawca może przyznać pracownikowi nagrodę z Funduszu Nagród Pracodawcy. W 2017 roku został zaktualizowany ZUZP PKN ORLEN m.in. w zakresie Taryfikatora Stanowisk Pracy i Tabeli Wynagrodzeń Zasadniczych oraz zasad zatrudniania i awansowania. W 2017 roku nie było sporów zbiorowych, nie doszło do rozwiązania, zawieszenia czy zawarcia ZUZP.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto (obejmujące płacę zasadniczą, premie, nagrody, ryczałty i nadgodziny) w Grupie ORLEN w 2017 roku wyniosło 7 298 PLN. W 2017 roku w PKN ORLEN nie zostało zawarte porozumienie płacowe ze związkami zawodowymi. W związku z tym pracodawca wydał zarządzenie, które zakładało podwyżki uznaniowe w wysokości 200 PLN na 1 pracownika oraz nagrody jednorazowe w łącznej wysokości 4 600 PLN. W 2017 roku nie były realizowane zwolnienia grupowe.

Stosunek wynagrodzenia zasadniczego mężczyzn do wynagrodzenia zasadniczego kobiet według zajmowanego stanowiska 2017 roku w PKN ORLEN	
Referent	98%
Operator procesów produkcyjnych	-
Opiekun klienta	103%
Specjalista	102%
Przedstawiciel handlowy	107%
Pozostałe	104%
Mistrz procesów produkcyjnych	95%
Inżynier wsparcia produkcji	115%
Menedżer sprzedaży	99%
Kierownik	104%
Dyrektor	104%

Udział (proc.) wynagrodzenia zasadniczego kobiet i mężczyzn w podziale na stanowiska w stosunku do średniego wynagrodzenia zasadniczego w 2017 roku w PKN ORLEN		
	Kobieta	Mężczyzna
Ogółem	99,0%	100,2%
Referent	55%	54%
Operator procesów produkcyjnych	-	66%
Opiekun klienta	68%	69%
Specjalista	91%	91%
Przedstawiciel handlowy	95%	100%
Pozostałe	87%	89%
Mistrz procesów produkcyjnych	120%	112%
Inżynier wsparcia produkcji	83%	94%
Menedżer sprzedaży	112%	110%
Kierownik	154%	158%
Dyrektor	359%	369%

Wysokość wynagrodzenia zasadniczego pracowników najniższego szczebla w stosunku do płacy minimalnej na danym rynku w głównych lokalizacjach organizacji	
Mężczyźni	115%
Kobiety	144%

Zbiorowe układy pracy

Odsetek pracowników zatrudnionych w PKN ORLEN objętych umowami zbiorowymi wynosi 100%.

Zakładowe Układy Zbiorowe Pracy są także w kilku innych spółkach Grupy ORLEN. Procent zatrudnionych w polskich spółkach Grupy ORLEN objętych zbiorowymi układami pracy wynosi ok. 36% zatrudnionych. Natomiast w ORLEN Lietuva oraz w Unipetrolu obowiązują porozumienia zbiorowe zawarte pomiędzy pracodawcami a związkami zawodowymi, które można uznać za dokumenty zbliżone do układów zbiorowych, określonych w polskim reżimie prawnym. Przy tym założeniu procent zatrudnionych w Koncernie objętych zbiorowymi układami pracy lub porozumieniami zbliżonymi do tych aktów (obowiązujących w Spółkach zagranicznych) wynosi ok. 66%.

Realizowane programy kadrowe

Polityka zarządzania potencjałem pracowników

Ludzie to niezmiennie jeden z głównych filarów strategii Grupy ORLEN. Ważnym elementem realizowanej polityki rozwoju było badanie opinii pracowników, ocena ich potrzeb, a także wspólne wypracowywanie i wdrażanie inicjatyw wpływających na wzrost satysfakcji i zaangażowania pracowników. Badanie poziomu satysfakcji i zaangażowania zostało przeprowadzone w 17 spółkach Grupy ORLEN. Do najważniejszych inicjatyw należały m.in.: nowe kanały komunikacji dla pracowników (newslettery, tablice informacyjne, inspiracje dla menedżerów), komunikowanie osiągnięć pracowników (tablice uznania), rozwój umiejętności z zakresu zarządzania projektami (szkolenia z Project Management, tablice do zgłaszania pomysłów, spotkania podsumowujące projekty). Priorytetami w 2017 roku były: stały rozwój wiedzy pracowników, zaangażowanie menedżerów w rozwój zespołów oraz działania wizerunkowe Grupy ORLEN.

Polityka rekrutacji

Podejmowane działania ukierunkowane były zarówno na pozyskanie kadry specjalistycznej, jak i eksperckiej, oraz na współpracę ze środowiskiem akademickim – w tym ukazujące szerokie spectrum możliwości, jakie niesie ze sobą praca w Grupie ORLEN. PKN ORLEN uczestniczył w Targach Pracy na uczelniach technicznych oraz wspierał studentów i absolwentów w pozyskiwaniu doświadczeń zawodowych poprzez organizację praktyk i staży. Spółki Grupy ORLEN współpracowały z technicznymi szkołami średnimi i wyższymi w celu dopasowania programów nauczania do potrzeb kadrowych i rozwijania kompetencji potrzebnych w obszarze działania Grupy ORLEN już na etapie edukacji szkolnej. Kontynuowano tzw. Program Adaptacji, dzięki któremu nowo zatrudnieni pracownicy poznają działalność Grupy ORLEN, jej kulturę organizacyjną oraz wartości i zasady postępowania.

Rozwój i szkolenia

Kryteria wyznaczające kierunki polityki szkoleniowej wynikają z priorytetów strategii biznesowej. Działania w zakresie rozwoju wspierały w 2017 roku rozwój kompetencji specjalistycznych oraz kształtowały pożądaną kulturę organizacyjną, w szczególności w zakresie budowania angażującego miejsca pracy i innowacyjności.

Ważnym elementem polityki szkoleniowej w 2017 roku było kształtowanie przywództwa poprzez rozwój kompetencji menedżerskich, zgodnie z podejściem, że to menedżerowie mają największy wpływ na budowanie zaangażowania w firmie. Jednym z narzędzi rozwoju w tym zakresie był program rozwoju menedżerów, kształtujący umiejętności zarządzania, rozwijania kompetencji pracowników, motywowania i angażowania.

W 2017 roku Grupa ORLEN zapewniała wsparcie rozwoju pracowników, korzystając z najlepszych rynkowych praktyk, różnorodnych form i narzędzi. Pracownicy uczestniczyli w szkoleniach specjalistycznych (otwartych i zamkniętych), studiach podyplomowych, MBA, coachingu, mentoringu oraz poszerzali i wymieniali z innymi wiedzę o rynku poprzez udział w konferencjach i wydarzeniach branżowych. Niezwykle ważnym elementem naszych działań była promocja kultury bezpieczeństwa pracy, poprzez różnorodne projekty edukacyjne i szkolenia obowiązkowe. Działania szkoleniowo-rozwojowe realizowane były nie tylko w formie szkoleń stacjonarnych, ale również w formie szkoleń e-learningowych. Kontynuowano także naukę języków obcych w ramach projektów: Akademii Językowej PKN ORLEN oraz wakacyjnych kursów języka angielskiego.

W ramach rozwoju kultury bezpieczeństwa w 2017 roku kontynuowana była Akademia Bezpiecznej Jazdy ORLEN. Celem programu jest doskonalenie technik bezpiecznej jazdy samochodem i reagowania w sytuacjach trudnych na drodze.

W 2017 roku w PKN ORLEN przeszkolonych zostało ponad 4 tys. pracowników, a średnia liczba godzin szkoleniowych przypadająca na jednego pracownika wyniosła 29. Łącznie w 2017 roku zrealizowano ponad 9,5 tys. **osoboszkoleń**.

Szkolenia w wybranych spółkach Grupy ORLEN

SPÓŁKA	Całkowita liczba pracowników przyjęta do wyliczeń	Średnia ilość godzin szkoleniowych na Pracownika	Średnia ilość godzin szkoleniowych na Kobiety	Średnia ilość godzin szkoleniowych na Mężczyznę	Średnia ilość godzin szkoleniowych na Menedżerów	Średnia ilość godzin szkoleniowych na Nie-menedżerów
PKN ORLEN	4980	28,77	31,98	27,94	39,65	27,35
ORLEN Serwis (bez spółek zagranicznych)	1520	19,83	19,83	19,83	59,25	18,24
Grupa ORLEN Lietuva (dotyczy spółki ORLEN Lietuva, bez spółek Grupy Kapitałowej)	1382	63,89	61,94	64,63	58,78	64,67
Grupa ANWIL	1268	31,74	28,31	32,38	31,47	31,79
Grupa ORLEN Ochrona	1098	40	26	41	101	35
ORLEN Południe (dotyczy spółki ORLEN Południe, bez spółek Grupy Kapitałowej)	626	19	17	20	31	19
ORLEN Laboratorium	614	17,24	16,10	20,69	39,82	15,81
Centrum Usług Korporacyjnych	455	30,04	30,06	29,90	61,10	21,51
ORLEN KoITrans	389	20,06	18,38	20,35	80,48	18,42
ORLEN Paliwa	357	9,39	7,21	10,99	14,62	8,63
ORLEN Oil	315	34,98	34,66	34,82	85,67	26,56
ORLEN Centrum Serwisowe	313	8,72	8	8,85	26	8,49
ORLEN Upstream (dotyczy tylko spółki ORLEN Upstream)	96	31,91	24,8	35,86	25,88	33,82

Powyższa tabela nie uwzględnia Grupy Unipetrol ze względu na zmiany strukturalne, które miały miejsce w 2017 roku oraz podano dane wyłącznie dla spółki – matki w Grupie ORLEN Lietuva.

Praktyki studenckie i programy stażowe

PKN ORLEN troszczy się o rozwój zawodowy nie tylko swoich pracowników, ale również osób młodych, uczniów, studentów i absolwentów uczelni wyższych oraz szkół średnich, stwarzając im możliwość zdobycia pierwszych doświadczeń zawodowych dzięki uczestnictwu w programach praktyk i staży.

W 2017 roku PKN ORLEN był organizatorem m.in.: programów stażowych „Kurs na ORLEN”, #Energia dla przyszłości oraz praktyk grupowych realizowanych we współpracy ze szkołami średnimi i uczelniami wyższymi. W zorganizowanych praktykach i stażach uczestniczyło ponad 200 osób.

Prowadzone były również działania edukacyjno-informacyjne, w tym m.in.: Dzień Wiedzy z ORLENEM (cykl spotkań na uczelniach poświęcony działalności i innowacyjności PKN ORLEN), udział PKN ORLEN w targach pracy (Targi Pracy w Płocku, Absolwent Talent Days w Warszawie i w Łodzi) oraz w ogólnopolskim projekcie Case Week, podczas którego przedstawiciele obszarów energetyki, informatyki i ochrony środowiska przygotowali i przeprowadzili dla studentów warszawskich uczelni wyższych spotkania (tzw. case study).

Rozwój Funkcji Kadrowych („HR”)

W 2017 roku aktywna współpraca pomiędzy zespołami HR w Grupie ORLEN miała na celu wypracowanie Polityki HR dla Grupy ORLEN – wspólnego dokumentu o współpracy w ramach realizowanych projektów. Dostosowywano również rozwiązania kadrowo-płacowe, jak i systemy informatyczne do efektywnego wspierania procesów biznesowych. Zoptymalizowany został także proces obsługi pracowników na potrzeby spółek Grupy ORLEN w Centrum Transakcyjnym (CT).

Dialog społeczny i świadczenia socjalne

Grupa ORLEN dba o prowadzenie dialogu społecznego opartego na niezależności stron, działaniu zgodnym z prawem, a także zaufaniu, wzajemnym szukaniu kompromisu i przestrzeganiu przyjętych reguł. Obowiązujące w PKN ORLEN zasady dialogu społecznego wynikają z powszechnie obowiązujących przepisów prawa oraz regulacji wewnętrznych: Zakładowym Układzie Zbiorowym Pracy, oraz odrębnych, szczegółowych Porozumieniach. Pozwala to na budowanie konstruktywnych i trwałych rozwiązań we współpracy z przedstawicielami pracowników.

Grupa ORLEN zapewnia pracownikom świadczenia socjalne obejmujące dofinansowanie wypoczynku lub leczenia sanatoryjnego, opieki

nad dzieckiem, wypoczynku dzieci i młodzieży, wyprawek szkolnych. Tradycją stały się upominki świąteczne dla dzieci pracowników. Pracodawca finansowo wspiera rodziny o niskich dochodach. Pracownicy mają również możliwość uzyskania dofinansowania zajęć sportowo-rekreacyjnych i kulturalno-oświatowych czy turnusu rehabilitacyjnego. Istnieje również możliwość otrzymania bezwrotnej zapomogi oraz zwrotnej pożyczki na cele mieszkaniowe. PKN ORLEN zapewnia jednolity pakiet świadczeń socjalnych pracownikom Spółek Grupy ORLEN, z którymi współpracuje w ramach wspólnej działalności socjalnej. Spółki, z którymi PKN ORLEN prowadzi wspólną działalność socjalną (stan na 31.12.2017 roku): Basell ORLEN Polyolefins, Centrum Edukacji, ORLEN Administracja, ORLEN Asfalt, ORLEN Centrum Serwisowe, ORLEN Eko, ORLEN KolTrans, ORLEN Centrum Usług Korporacyjnych, ORLEN Laboratorium, ORLEN Ochrona, ORLEN Paliwa, ORLEN Projekt, ORLEN Upstream, ORLEN Serwis, Płocki Park Przemysłowo-Technologiczny, Fundacja ORLEN – DAR SERCA.

Świadczenia dodatkowe nie są zróżnicowane ze względu na rodzaj zawartej umowy o pracę (na czas określony lub nieokreślony) czy zatrudnienie w określonym wymiarze czasu pracy oraz lokalizację. Świadczenia w ramach Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych (ZFŚS) przysługują wszystkim pracownikom zatrudnionym na podstawie umowy o pracę, niezależnie od wymiaru etatu. Ponadto Pracownicy PKN ORLEN objęci są Pracowniczym Programem Emerytalnym, tzw. III Filarem. Dodatkowo PKN ORLEN pokrywa częściowo pracownikom składkę PZU. Dotyczy to pracowników zatrudnionych na umowę o pracę po przepracowaniu 3 miesięcy w Spółce, niezależnie od rodzaju umowy.

Zakres świadczeń socjalnych z ZFŚS, które mają zapewnione byli pracownicy (emeryci, renciści, PDOE) PKN ORLEN i spółek z Grupy ORLEN prowadzących wspólną działalność socjalną jest następujący:

- Dofinansowanie wypoczynku lub leczenia sanatoryjnego.
- Dofinansowanie wypoczynku dzieci i młodzieży.
- Dofinansowanie wyprawki szkolnej.
- Upominki świąteczne dla dzieci.
- Bezwrotne zapomogi.
- Pożyczki na cele mieszkaniowe.

Dodatkowo:

- Ekwiwalent w formie pieniężnej dla osób o niskich dochodach.
- Jubileusz urodzin od 70 roku życia co 5 lat a od 90 co roku w formie pieniężnej.
- Spotkania z byłymi pracownikami w Radach Klubu Seniora na terenie całego kraju.

W Grupie ORLEN nie ma znaczenia lokalizacja, w jakiej pracownik wykonuje pracę ani rodzaj umowy o pracę. Wszystkim pracownikom przysługują takie same świadczenia. Różnice w świadczeniach np. dotyczących ubezpieczeń uzależnione są od pracodawcy, u którego pracownik jest zatrudniony. W PKN ORLEN ubezpieczenie grupowe obejmuje wszystkich pracowników, którzy zadeklarowali przystąpienie do ubezpieczenia. Pracownicy mają do wyboru jeden z wariantów.

W Spółkach Grupy ORLEN funkcjonują ubezpieczenia grupowe, ale każda spółka w tym zakresie działa indywidualnie.

Poza wyżej opisanymi programami PKN ORLEN wspiera również ciągłość zatrudnienia pracowników, których stosunki pracy zostają rozwiązane w związku z procesami restrukturyzacyjnymi, oferując pakiety szkoleniowe. W ramach pakietu PKN ORLEN finansuje szkolenia przydatne w dalszej ścieżce zawodowej, wskazane przez zainteresowaną osobę.

Kwestie bezpieczeństwa i higieny pracy uwzględnione w formalnych porozumieniach zawartych ze związkami zawodowymi

Kwestie bezpieczeństwa i higieny pracy zostały zawarte w wewnętrznych regulacjach spółek:

- W Zakładowym Układzie Zbiorowym Pracy (ZUZP) opracowanym i zarejestrowanym przez Państwowego Okręgowego Inspektora Pracy w Warszawie, zgodnie z przepisami Działu XI Kodeksu Pracy oraz obowiązującym rozporządzeniem MPiPS w kwestii trybu postępowania w sprawie rejestracji układów zbiorowych pracy, prowadzenia rejestru układów i akt rejestrowych oraz wzorów klauzul rejestracyjnych i kart rejestrowych, oraz/lub
- Regulaminie pracy ustalonym zgodnie z przepisami rozdziału IV Kodeksu Pracy.

Dotyczą one organizacji bezpiecznych oraz higienicznych warunków pracy. W Grupie Kapitałowej jest prowadzony transparentny dialog społeczny. Terminy dla poszczególnych procesów zasadniczo wynikają z powszechnie obowiązujących przepisów prawa, a w niektórych przypadkach są nawet korzystniejsze.

Opieka medyczna

Usługi medyczne i inne profilaktyczne programy zdrowotne, w tym wykraczające poza zakres medycyny pracy, są realizowane we współpracy z Centrum Medycznym Medica w Płocku oraz Wojskowym Instytutem Medycznym w Warszawie. W 2017 roku realizowano badania profilaktyczne w miejscu pracy w ramach akcji Profilaktyka na Wyciągnięcie Ręki.

Pracodawca Przyjazny Rodzinie

Jako firma wdrażająca nowoczesne rozwiązania zmierzające do zachowania równowagi pomiędzy aktywnością zawodową a życiem rodzinnym, PKN ORLEN realizuje program „Pracodawca Przyjazny Rodzinie”, zawierający takie rozwiązania jak: dodatkowe dwa dni opieki nad dzieckiem do 3 roku życia, dodatkowe dwa dni opieki nad niepełnosprawnym dzieckiem do 24 roku życia, żłobek dla dzieci

pracowników, dodatkowa godzina na karmienie, opieka medyczna w ciąży, pokoje dla matek karmiących, upominek dla pracowników z okazji narodzin dziecka, przesyłanie do osób na urloпах rodzicielskich i wychowawczych informacji z życia firmy.

Nagrody i certyfikaty

Polityka i praktyki kadrowe w PKN ORLEN były badane przez niezależne organizacje. Analizowane były świadczenia podstawowe, świadczenia dodatkowe, warunki pracy, szkolenia, rozwój kariery zawodowej oraz zarządzanie kulturą organizacyjną firmy. Efektem oceny było przyznanie Spółce szeregu wyróżnień, w tym m.in.: certyfikatu **Top Employers Polska 2017**, tytułu **The World's Most Ethical Company** oraz tytułu „Najbardziej pożądaný pracodawca w opinii specjalistów i menadżerów” w kategorii Energetyka, Gaz, Paliwa, Chemia w badaniu przeprowadzonym przez firmę rekrutacyjną Antal International.

5.2.2. Bezpieczeństwo Pracowników i Podwykonawców

Troska o zdrowie i bezpieczeństwo jest naturalnym i nieodłącznym elementem działalności biznesowej Grupy ORLEN. W praktyce oznacza realizację wszelkich działań mających na celu zapobieganie wypadkom, awariom przemysłowym, pożarom i innym niepożądanym zdarzeniom. Takie podejście do zarządzania bezpieczeństwem wynika z przyjętej filozofii działania: „*To ludzie są naszą największą wartością i należy im zapewnić bezpieczne warunki pracy*”.

Strategia działań w obszarze bezpieczeństwa

Koncern, traktując zagadnienia bezpieczeństwa pracowników, kontraktorów i prowadzonych procesów w sposób priorytetowy, ujął działania mające na celu ciągłą poprawę bezpieczeństwa osobistego i procesowego w Strategii Bezpieczeństwa Grupy ORLEN na lata 2017-2021.

Podstawą realizacji tych działań jest zapewnienie najwyższych standardów bezpieczeństwa w obszarach operacyjnych Grupy ORLEN. W 2017 roku został zainicjowany projekt Safety Plus+, obejmujący wdrożenie 15 standardów bezpieczeństwa w Grupie ORLEN. Stanowią one najwyższe, funkcjonujące standardy bezpieczeństwa zidentyfikowane w branży paliwowo-energetycznej. Realizacja projektu zostanie ukończona w 2020 roku.

Wśród priorytetów znajduje się również aktualizacja i wdrożenie w obszarze bezpieczeństwa procesowego Koncernu Systemu Zarządzania Bezpieczeństwem Procesowym, zgodnego ze standardem OSHA 1910, co pozwoli jeszcze skuteczniej realizować działania w obszarze doskonałości operacyjnej poprzez zapewnienie bezpieczeństwa technicznego instalacji procesowych, magazynowych i im pomocniczych, a tym samym zapobieganie wystąpieniu wszelkich niepożądanych zdarzeń mogących potencjalnie wpłynąć na bezpieczeństwo pracowników lub prowadzonych procesów.

System zarządzania bezpieczeństwem

W Grupie ORLEN funkcjonuje **segmentowy system zarządzania bezpieczeństwem Koncernu**.

Jego głównymi obszarami są:

- Zarządzanie i Przywództwo
- Bezpieczeństwo Osobiste
- Bezpieczeństwo Procesowe
- Zaangażowanie i Odpowiedzialność

System zarządzania bezpieczeństwem Grupy ORLEN opiera się na **Standardach i Wytycznych Bezpieczeństwa**. Stanowią one jednolite wymagania dla obszaru bezpieczeństwa Koncernu, opracowane na podstawie najlepszych praktyk stosowanych przez firmy z branży ropy i gazu o światowym zasięgu.

W spółkach Grupy ORLEN funkcjonują rozbudowane systemy wewnętrznych aktów organizacyjnych dotyczących obszaru bezpieczeństwa. Stanowią one zbiory wewnętrznych aktów organizacyjnych z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy, bezpieczeństwa pożarowego i chemicznego, ochrony radiologicznej, bezpieczeństwa technicznego oraz bezpieczeństwa procesowego. Do znajomości postanowień zawartych w aktach organizacyjnych są zobowiązani nie tylko pracownicy, ale również kontraktorzy wykonujący prace na terenie Grupy ORLEN.

Spółki Grupy ORLEN posiadają **Systemy Zarządzania Bezpieczeństwem i Higieną Pracy**, certyfikowane przez jednostki, które są akredytowane przez PCA (Polskie Centrum Akredytacji – dotyczy spółek polskich).

Zarówno dla pracowników, jak i kontraktorów Grupy ORLEN realizowane są **szkolenia obowiązkowe z zakresu bezpieczeństwa**. Ich przeprowadzanie ma na celu zapoznanie pracowników i kontraktorów ze standardami bezpieczeństwa obowiązującymi w spółkach Grupy ORLEN. Podczas szkoleń budowana jest świadomość pracowników i kontraktorów w zakresie właściwej oceny sytuacji, znajomości potencjalnego ryzyka i sposobów jego ograniczania, przestrzegania procedur i zasad bezpieczeństwa, właściwego korzystania z systemów i środków ochrony, a także zgłaszania spostrzeżeń dotyczących potencjalnych sytuacji niebezpiecznych.

W spółkach Grupy ORLEN przeprowadzane są systematycznie **ćwiczenia** z użyciem sił i środków na wypadek zaistnienia zdarzenia awaryjnego. Dzięki tego typu działaniom pracownicy wiedzą jak zachować się w sytuacji zagrożenia. Są one również okazją do doskonalenia współpracy, zmierzającej do minimalizacji potencjalnych skutków awarii.

Przeprowadzane są **systematyczne kontrole** stanowisk pracy pracowników i kontraktorów. Wśród nich można wyróżnić Spacerzy Bezpieczeństwa „Safety Walks”, przeglądy stanu bezpieczeństwa kadry kierowniczej oraz kontrole Służby BHP.

W spółkach przeprowadzane są audyty wewnętrzne, audyty jednostek certyfikujących oraz jednostek zajmujących się doradztwem w zakresie zarządzania ryzykiem. Również przedstawiciele spółek przeprowadzają systematyczne audyty obszarów bezpieczeństwa wśród kontraktorów realizujących prace na rzecz Koncernu. W Grupie ORLEN funkcjonuje wewnętrzny **system wizyt doradczych i wizyt koordynacyjnych**. Wyniki ich oceny oraz spostrzeżenia stanowią podstawę opracowywania i realizacji „Planów działań korygujących i doskonalących”, „Planów Poprawy Stanu BHP” oraz celów obszaru indywidualnego „Strategii Bezpieczeństwa” poszczególnych spółek.

Ciągłe doskonalenie kultury bezpieczeństwa

Istotnym elementem doskonalenia kultury bezpieczeństwa pracy Grupy ORLEN jest budowanie świadomości bezpiecznego wykonywania pracy i kreowanie proaktywnych postaw wśród pracowników oraz kontraktorów.

Jednym z programów funkcjonujących w Grupie ORLEN, mającym na celu podniesienie kultury bezpieczeństwa osobistego, tym samym ograniczenie ryzykownych zachowań pracowników i kontraktorów, jest realizowany w PKN ORLEN „**System Wsparcia Pracowników**”. Program stanowi dostosowaną do potrzeb spółki formę realizowanego w przedsiębiorstwach produkcyjnych podejścia Behaviour-Based Safety (BBS), w którym bezpieczeństwo jest oparte na zachowaniu pracowników. Metoda ta polega na wzmocnieniu bezpiecznych zachowań podczas wykonywania pracy. W przypadku „Systemu Wsparcia Pracowników” celem wdrożonego rozwiązania jest ograniczenie ryzykownych zachowań pracowników PKN ORLEN i firm zewnętrznych oraz promowanie dobrych praktyk bhp. Obejmuje ono szereg działań w zakresie korygowania niebezpiecznych zachowań, zapobiegania niebezpiecznym praktykom, kształtowania bezpiecznych nawyków, wzmocnienia „dobrych” zachowań i poprawy świadomości w zakresie bezpieczeństwa pracy.

Ponadto, przy współpracy z Centralnym Instytutem Ochrony Pracy – Państwowym Instytutem Badawczym w 2017 roku przeprowadzono **prace badawcze pracowników zmianowych** PKN ORLEN. Projekt miał na celu wskazanie zestawów praktycznych zaleceń, dobrych praktyk, które

przyczynią się do poprawy bezpieczeństwa oraz zmniejszenia uciążliwości 12-godzinnej pracy zmianowej w Grupie ORLEN.

Równolegle w ramach szerokiego spektrum działań w Grupie ORLEN na rzecz kultury bezpieczeństwa pracy realizowane są również programy profilaktyczne, systemy motywacyjne oraz konkursy dla pracowników i kontraktorów. W 2017 roku kontynuowano takie dobre praktyki, jak „Zgłoś zagrożenie bezpieczeństwa pracy”, program „Zachęt BHP” oraz „Po pierwsze bezpieczeństwo”. Przeprowadzono również **Tydzień Bezpieczeństwa Pracy i Ochrony Zdrowia Grupy ORLEN** – jest to corocznie realizowana inicjatywa, popularyzująca tematykę bezpieczeństwa pracy i promująca zdrowy styl życia wśród pracowników i kontraktorów, a także klientów Stacji Paliw PKN ORLEN.

Podstawowe informacje i wskaźniki dotyczące obszaru bezpieczeństwa Grupy ORLEN

Wypadki przy pracy pracowników i kontraktorów Grupy ORLEN

	2017		2016	
	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni
Ilość wypadków przy pracy pracowników Grupy ORLEN ¹	5	42	3	42
Ilość wypadków przy pracy kontraktorów Grupy ORLEN ²	10	24	10	19
Łączna ilość wypadków przy pracy pracowników i kontraktorów Grupy ORLEN	15	66	13	61

¹Liczba uznanych wypadków przy pracy pracowników spółek Grupy ORLEN przez pracodawcę, które były bezpośrednią przyczyną wystawienia zwolnienia lekarskiego.

²Liczba uznanych wypadków przy pracy pracowników firm zewnętrznych spółek Grupy ORLEN wykonujących pracę na jej rzecz i na terenie należącym lub dzierżawionym przez spółkę Koncernu, które były bezpośrednią przyczyną wystawienia zwolnienia lekarskiego. W myśl definicji kontraktorami są również pracownicy Stacji Paliw PKN ORLEN.

	2017		2016	
	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni
Ilość wypadków śmiertelnych pracowników Grupy ORLEN	0	0	0	0
Ilość wypadków lekkich pracowników Grupy ORLEN	5	42	3	41
Łączna ilość wypadków przy pracy pracowników Grupy ORLEN	5	42	3	42

	2017		2016	
	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni
Ilość wypadków śmiertelnych kontraktorów Grupy ORLEN	0	0	0	0
Ilość wypadków lekkich kontraktorów Grupy ORLEN	10	24	9	18
Łączna ilość wypadków przy pracy kontraktorów Grupy ORLEN	10	24	10	19

Wszystkie spośród odnotowanych w 2017 roku wypadków przy pracy pracowników i kontraktorów Grupy ORLEN stanowiły wypadki lekkie.

Całkowity Wskaźnik Wypadkowości TRR (pracowników i kontraktorów)³

Zgodnie z przyjętą ideą, iż „Bezpieczeństwo pracowników firm zewnętrznych jest tak samo ważne, jak i bezpieczeństwo pracowników Grupy ORLEN”, od 2015 roku funkcjonuje w Grupie ORLEN Całkowity Wskaźnik Wypadkowości TRR (pracowników i kontraktorów).

	2017	2016
Całkowity Wskaźnik Wypadkowości TRR (pracowników i kontraktorów)	0,95	0,87

³Liczony jako łączna ilość wypadków przy pracy pracowników i kontraktorów spółek Grupy ORLEN ze zwolnieniami lekarskimi w danym okresie x 1.000.000 / liczba roboczogodzin przepracowanych przez pracowników i kontraktorów w tym okresie.

W 2017 roku wartość Całkowitego Wskaźnika Wypadkowości TRR (pracowników i kontraktorów) osiągnęła porównywalny poziom do średniej wartości tego wskaźnika w europejskim sektorze rafinerijnym, zgodnie z danymi raportów CONCAWE.

Wskaźnik Wypadkowości TRR pracowników Grupy ORLEN⁴

Ogółem		Kobiety		Mężczyźni	
2017	2016	2017	2016	2017	2016
1,36	1,37	0,56	0,46	1,64	1,60

⁴Ilość wypadków przy pracy pracowników spółek Grupy ORLEN ze zwolnieniami lekarskimi w danym okresie x 1.000.000 / liczba roboczogodzin przepracowanych przez pracowników w tym okresie.

Wartość Wskaźnika Wypadkowości TRR pracowników Grupy ORLEN od kilku lat utrzymuje się na podobnym poziomie. Zjawisko to odzwierciedla proces trwającej stabilizacji poziomu wypadkowości Koncernu po radykalnej serii spadku wartości Wskaźnika Wypadkowości TRR pracowników Grupy ORLEN, trwającej do 2014 roku.

Wskaźnik ciężkości i liczba dni absencji poszkodowanych pracowników w wypadkach przy pracy w Grupie ORLEN w 2017 roku

Wskaźnik ciężkości dla wypadków przy pracy odnotowanych wśród pracowników w Grupie ORLEN⁵

Ogółem	Kobiety	Mężczyźni
60,23	71,80	58,86

⁵Wynik ilorazu liczby dni absencji chorobowej poszkodowanych w wypadkach przy pracy pracowników Grupy ORLEN oraz liczby uznanych przez pracodawcę wypadków przy pracy pracowników Koncernu skutkujących zwolnieniami lekarskimi.

Liczba dni absencji poszkodowanych pracowników w wypadkach przy pracy w Grupie ORLEN⁶

Ogółem	Kobiety	Mężczyźni
2831	359	2472

⁶Liczba faktycznych dni absencji chorobowej pracownika spółek Grupy ORLEN w danym okresie, które były wynikiem uznanego przez pracodawcę wypadku przy pracy.

Dbałość o bezpieczeństwo pracy i ochronę zdrowia pracowników firm zewnętrznych, realizujących prace na terenie Grupy ORLEN, jest jednym z priorytetów strategii Koncernu. W celu ciągłej poprawy bezpieczeństwa kontraktorów konsekwentnie i długofalowo budowana jest ich świadomość w zakresie właściwej oceny sytuacji, znajomości potencjalnego ryzyka i sposobów jego ograniczania, przestrzegania procedur i zasad bezpieczeństwa, właściwego korzystania z systemów i środków ochrony, a także zgłaszania spostrzeżeń dotyczących potencjalnych sytuacji niebezpiecznych. Oprócz prowadzenia analiz zdarzeń wypadkowych kontraktorów Grupy ORLEN, poddawane są badaniu również dane dotyczące absencji chorobowej, wynikającej z zaistnienia wypadku przy pracy kontraktorów realizujących prace na terenie spółek Koncernu.

Grupa ORLEN nie posiada narzędzi prawnych pozwalających na upublicznienie przedmiotowych informacji.

Liczba odnotowanych chorób zawodowych w poszczególnych grupach pracowników Grupy ORLEN⁷

	2017	2016
Pracownicy administracyjno-biurowi	0	0
Wyższy i średni personel techniczny	0	0
Pracownicy obsługujący instalacje i urządzenia technologiczne	3	4
Pracownicy wykonujący prace konserwacyjno-remontowe	0	2
Pracownicy zatrudnieni w transporcie i magazynowaniu	0	0
Ogółem (*ORLEN Lietuva)	3*	6*

⁷Ilość uznanych chorób zawodowych określa liczbę decyzji wydanych przez Państwowego Inspektora Sanitarnego stwierdzających choroby zawodowe u pracowników, którzy pracują bądź pracowali w spółkach Grupy ORLEN.

Pracownicy szczególnie narażeni na choroby **zawodowe**

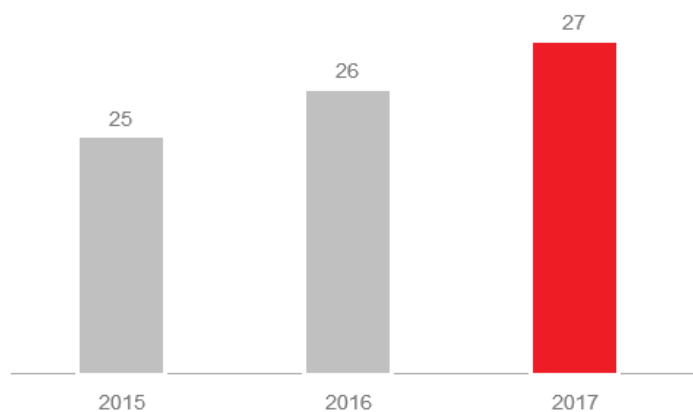
W Grupie ORLEN prowadzony jest stały monitoring i identyfikacja czynników mogących powodować powstawanie chorób zawodowych wśród pracowników. Wykonywane są cykliczne badania środowiska pracy oraz przeprowadzana jest ich bieżąca analiza i ocena ryzyka potencjalnego wpływu na zdrowie pracowników Koncernu. Dla wszystkich zidentyfikowanych czynników na stanowiskach pracy z wysokim ryzykiem wystąpienia chorób zawodowych wdrożono systemowe działania zapobiegawcze w zakresie zastosowania rozwiązań technicznych oraz organizacyjnych w postaci ochron indywidualnych i zbiorowych. Zastosowanie tych rozwiązań zapewnia eliminację zagrożenia powstania chorób zawodowych wśród pracowników wskutek występowania czynników szkodliwych w środowisku pracy.

Efektem przeprowadzonych działań jest obniżenie o połowę liczby odnotowanych chorób zawodowych wśród pracowników Grupy ORLEN w 2017 roku w stosunku do ubiegłych lat.

Liczba zdarzeń dotyczących bezpieczeństwa procesów, według rodzaju działalności

W 2017 roku liczba pożarów w Grupie ORLEN została odnotowana na podobnym poziomie w stosunku do liczby pożarów zaistniałych w latach 2015-2016. Wśród pożarów odnotowanych w 2017, 77% z nich (21 pożarów) związanych było z procesami technologicznymi, natomiast nie odnotowano pożarów, które wymagałyby interwencji Państwowej Straży Pożarnej.

Liczba pożarów w Grupie ORLEN w latach 2015-2017

Liczba pożarów* w Grupie ORLEN

	2017	2016	2015
Ilość wszystkich pożarów	27	26	25
W tym związane z procesami technologicznymi	21	20	18
W tym wymagające interwencji zewnętrznych Jednostek Straży Pożarnych	0	4	6

* Liczba odnotowanych pożarów związanych z prowadzonymi procesami przez spółki Grupy ORLEN, dotyczące wyłącznie terenu należącego do spółek lub dzierżawionego przez nie, z wyłączeniem terenu Stacji Paliw.

Bezpieczeństwo procesowe i System Zarządzania Bezpieczeństwem Procesowym

Bezpieczeństwo procesowe to stan warunków organizacyjnych, operacyjnych i technicznych, zapewniający bezpieczne prowadzenie procesów technologicznych, w których skutecznie zapobiega się wypływowi substancji i/lub energii do otoczenia. W szczególności odnosi się do instalacji procesowych zawierających i przetwarzających szerokie spectrum substancji chemicznych. Obejmuje ono zarówno bezpieczeństwo zawodowe pracowników, jak i bezpieczeństwo prowadzenia procesów technologicznych, które zgodnie z obowiązującymi przepisami prawnymi jest zapewniane i realizowane w trybie ciągłego doskonalenia.

Sprostanie wyzwaniom strategicznym nowoczesnego Koncernu multienergetycznego oraz wymaganiom krajowym w zakresie zapobiegania, oraz dalszego zwiększenia skuteczności i efektywności działań na rzecz zapobiegania poważnym awariom, a także ograniczania potencjalnych skutków takich zdarzeń wymaga skutecznego, oraz systemowego zarządzania bezpieczeństwem procesowym w zgodzie z najwyższymi standardami światowymi w tym zakresie, tj. OSHA 1910. System realizuje zadania m.in. w zakresie budowy świadomości bezpieczeństwa i kompetencji wśród pracowników organizacji, analizy ryzyka, zarządzania ryzykiem oraz wykorzystywania doświadczenia zarówno swojego, jak i na podstawie zdarzeń mających miejsce na całym świecie. Podstawowe elementy określone we wciąż doskonalonym systemie zarządzania bezpieczeństwem procesowym w PKN ORLEN to:

- 1 KULTURA BEZPIECZEŃSTWA**, czyli kształtowanie bezpieczeństwa oraz przywództwo w bezpieczeństwie w Spółce poprzez decyzje i działania kadry kierowniczej ukierunkowane na zapewnienie jak najwyższego poziomu bezpieczeństwa pracownikom i prowadzonych procesów.
- 2 PRZYWÓDZTWO W BEZPIECZEŃSTWIE**, czyli niezmiennie kluczowy aspekt w kształtowaniu systemu i kultury bezpieczeństwa – silne, nowoczesne przywództwo oraz rola, jaką odgrywa kadra kierownicza firmy, wpływająca na postawy i codzienne działania operacyjne współ z wysoko kwalifikowanymi załogami.
- 3 OBOWIĄZKI I KOMPETENCJE** pracowników, czyli określenie, na wszystkich poziomach organizacji, obowiązków pracowników odpowiedzialnych za działania na wypadek awarii przemysłowej, a także środki podjęte w celu uświadomienia potrzeby ciągłego doskonalenia i zapobiegania, realizowane poprzez m.in. określenie programów szkoleniowych oraz zapewnienia szkoleń dla pracowników odpowiedzialnych za działania proaktywne i zapobiegawcze, oraz na wypadek awarii przemysłowej na wszystkich poziomach organizacji, oraz dla innych osób pracujących w zakładzie, w tym podwykonawców.
- 4 INFORMACJE** dotyczące bezpieczeństwa procesowego, które są wiedzą potrzebną do określenia i realizacji zadań służących do osiągnięcia celów organizacji, dlatego muszą być aktualne i dostępne, aby być pomocą w podejmowaniu różnych decyzji.
- 5 MECHANIZMY**, czyli określenie funkcjonowania mechanizmów umożliwiających systematyczną analizę zagrożeń poważną awarią przemysłową oraz prawdopodobieństwo jej wystąpienia a w konsekwencji ryzyka jej wystąpienia i uniknięcia.
- 6 PROJEKTOWANIE** w oparciu o standardy i wytyczne na wszystkich etapach życia instalacji, z uwzględnieniem możliwości i sposobów zmniejszenia prawdopodobieństwa wystąpienia zdarzenia awaryjnego.
- 7 INSTRUKCJE I PROCEDURY**, czyli określenie instrukcji bezpiecznego funkcjonowania instalacji, w których znajdują się substancje niebezpieczne, przewidziane dla normalnej eksploatacji instalacji, konserwacji i czasowych przerw w ruchu, a także instrukcje sposobu postępowania w razie konieczności dokonania zmian w procesie przemysłowym.
- 8 Nadzór nad INTEGRALNOŚCIĄ MECHANICZNĄ**, czyli stałe monitorowanie stanu technicznego aparatów i urządzeń dokonywane na drodze okresowych inspekcji, przeglądów oraz prób zgodnie z wymaganiami prawnymi, normami i standardami branżowymi.
- 9 PRAKTYKI BEZPIECZNEJ PRACY**, czyli realizacja prac w obrębie instalacji z zachowaniem najwyższych standardów i wymagań celem zapewnienia bezpieczeństwa pracy na stanowiskach pracy, ciągłości prowadzonych procesów technologicznych i zapobiegania zdarzeniom awaryjnym.

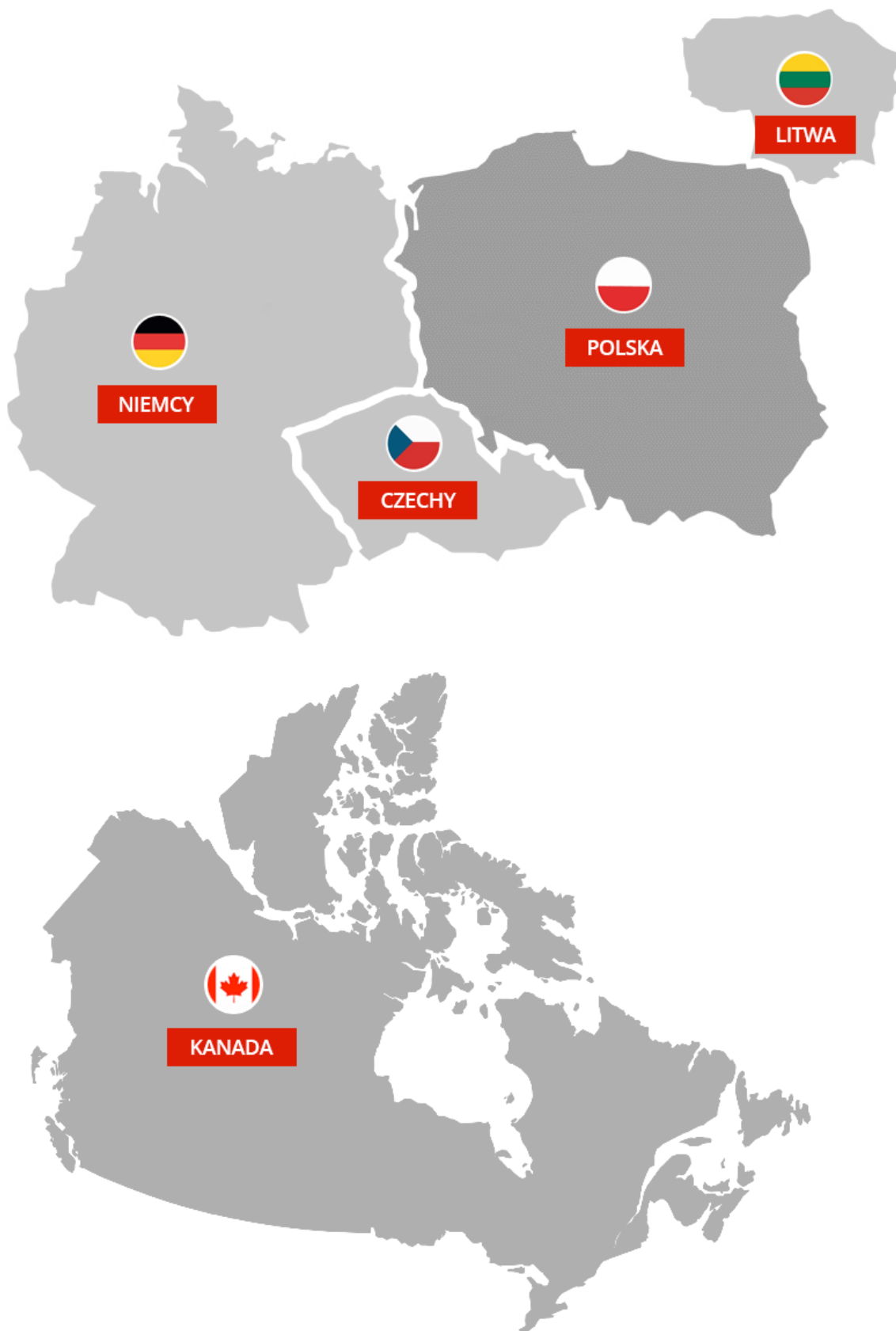

- 10 ZARZĄDZANIE ZMIANAMI I PROJEKTAMI**, czyli systemowe postępowanie w razie konieczności dokonania zmian w procesie przemysłowym, aby zidentyfikować, czy i w jaki sposób planowane zmiany mogą mieć wpływ na bezpieczeństwo procesowe.
- 11 ZARZĄDZANIE KONTRAKTORAMI**, czyli dokonanie i przestrzeganie ustaleń dotyczących bezpiecznego wykonywania prac na terenie PKN ORLEN przez pracowników tak, aby zagwarantowane było, jak najwyższe bezpieczeństwo na każdym etapie jej wykonywania.
- 12 REAGOWANIE NA AWARIE**, czyli określenie konieczności prowadzenia, z uwzględnieniem najlepszych dostępnych praktyk, monitoringu funkcjonowania instalacji, w których znajdują się substancje niebezpieczne, umożliwiającego podejmowanie działań korekcyjnych (korygujących) w przypadku wystąpienia zjawisk stanowiących odstępstwo od normalnej eksploatacji instalacji, w tym związanych ze zużyciem instalacji i korozją jej elementów.
- 13 ANALIZY**, czyli prowadzenie systematycznej oceny zaistniałych zdarzeń awaryjnych i wykorzystywania nauki z zaistniałych zdarzeń awaryjnych mających miejsce zarówno w GK ORLEN, jak i na świecie, w tym określenie mechanizmów prowokujących konieczność i obowiązek takiej nauki (lessons learned).
- 14 AUDITOWANIE I OCENA ZGODNOŚCI**, czyli systematyczna ocena i weryfikacja zgodności z wymaganiami systemu bezpieczeństwa procesowego oraz analiza jednego z podstawowych dokumentów (a jednocześnie systemowych zadań do realizacji podstawowego celu, jakim jest zapobieganie, prewencja i proaktywność), czyli „Programu Zapobiegania Awariom” oraz systemu zarządzania bezpieczeństwem, prowadzona z punktu widzenia ich aktualności i skuteczności ze wskazaniem sposobu jej dokumentowania i zatwierdzania, a także wewnętrznych planów operacyjno-ratowniczych, które są wymagane dla zakładów o dużym i zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej.

Zakres merytoryczny oraz rodzajów działań realizowanych w ramach poszczególnych elementów Systemu został w sposób syntetyczny przedstawiony w wewnętrznym akcie organizacyjnym Spółki. Mając na względzie, że realizacja Systemu Zarządzania Bezpieczeństwem Procesowym odbywa się poprzez aktualizowane wewnętrzne procedury, wewnętrzne akty organizacyjne, wytyczne obszarowe oraz standardy obowiązujące w PKN ORLEN, opracowano „Wykaz regulacji do Systemu Zarządzania Bezpieczeństwem Procesowym”. Wykaz ten wskazuje dla każdego z 14 elementów systemu najistotniejsze regulacje wewnętrzne spółki, które ustalają i określają szczegółowy tryb postępowania w obszarze poszczególnych wymagań systemowych.

Zestawienie zakładów o dużym i zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej w GK ORLEN

POLSKA		
PKN ORLEN	6 ZDR	11 ZZR
ORLEN PALIWA	6 ZDR	1 ZZR
BOP	1 ZDR	---
ANWIL	1 ZDR	---
ORLEN Południe	2 ZDR	---
ORLEN Aviation	---	1 ZZR
IKS „Solino”	1 ZDR	---
CZECHY		
UNIPETROL RPA	3 ZDR	---
UNIPETROL DOPRAVA	5 ZDR	---
PARAMO	1 ZDR	---
SPOLANA	1 ZDR	---
LITWA		
ORLEN Lietuva	2 ZDR	---

Powyższa infografika obrazuje zakres, jaki w głównej mierze obejmuje obszar bezpieczeństwa procesowego. W Grupie ORLEN aż 29 zakładów/obiektów zakwalifikowanych jest do zakładów o dużym ryzyku (ZDR) wystąpienia poważnej awarii przemysłowej, a prawie o połowę mniejsza liczba to zakłady o zwiększonym ryzyku (ZZR) wystąpienia poważnej awarii przemysłowej, zgodnie z ramami klasyfikacyjnymi jednolitej dla Europy tzw. Dyrektywy „Seveso III” zaimplementowanej do prawa krajowego wszystkich krajów UE w roku 2015. W Polsce jest to uregulowane poprzez Ustawę Prawo Ochrony Środowiska. Należy podkreślić, że w obydwu typach zakładów funkcjonuje nowoczesny i wciąż doskonalony system zarządzania bezpieczeństwem procesowym, który jest zorganizowanym sposobem kierowania bezpieczeństwem obejmującym wszystkie istotne elementy bezpieczeństwa, o których mowa powyżej.

Aby obrazować aktualny stan bezpieczeństwa procesowego w spółkach produkcyjnych Grupy ORLEN, posługujemy się szeregiem wskaźników bezpieczeństwa procesowego, w tym zarówno opóźnionych, jak i wyprzedzających zgodnie ze standardami API 754, których monitorowanie i pomiar w konsekwencji prowadzi do najważniejszego celu całego systemu zarządzania bezpieczeństwem procesowym, a mianowicie zapobiegania i minimalizowania prawdopodobieństwa wystąpienia poważnej awarii przemysłowej. Raportowanie tych wskaźników pozwala również porównywać się z najlepszymi w branży i tym samym realizować cel związany z osiągnięciem doskonałości procesowej.

Zdarzenie awaryjne na poziomie TIER1, TIER2

TIER 1

Zdarzenia o dużych skutkach w związku z nagłym i nieprzewidywanym uwolnieniem substancji do otoczenia z uwagi na niezadziałanie warstw zabezpieczeń. Zdarzenia te włączają nagłe i nieprzewidywane uwolnienia substancji niebezpiecznych oraz substancji nietoksycznych i niepalnych (parę wodną, kondensat, wodę gorącą, azot, sprężone powietrze, CO²) w trakcie prowadzenia procesu skutkując jedną lub więcej konsekwencjami:

- obrażenia skutkujące zwolnieniem lekarskim lub śmiercią pracownika własnego, wykonawcy, podwykonawcy.
- hospitalizacja i/lub śmierć innej osoby.
- oficjalnie zainicjowana ewakuacja społeczności lokalnej lub zalecenie schronienia w domach.
- pożar lub eksplozja skutkujące stratami w kosztach bezpośrednich firmy w wysokości co najmniej 100 tys. USD (100 000 USD x ~3 PLN/USD = ~300 000 PLN).
- zrzut ciśnienia do atmosfery z wykorzystaniem urządzeń zrzutowych w ilości większej lub równej niż progowe ilości w dowolnym 1-godzinnym okresie.
- uwolnienie substancji w ilości większej lub równej niż progowe ilości w dowolnym 1-godzinnym okresie.

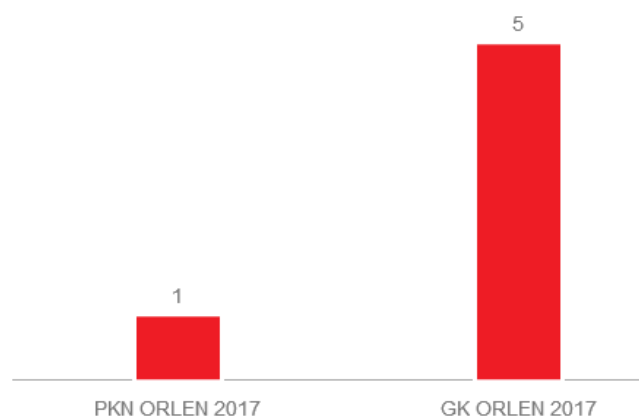
TIER 2

Zdarzenia o mniejszych skutkach w związku z nagłym i nieprzewidywanym uwolnieniem substancji do otoczenia z uwagi na niezadziałanie warstw zabezpieczeń. Zdarzenia te włączają nagłe i nieprzewidywane uwolnienia substancji niebezpiecznych oraz substancji nietoksycznych i niepalnych (parę wodną, kondensat, wodę gorącą, azot, sprężone powietrze, CO²) w trakcie prowadzenia procesu, skutkując jedną lub więcej konsekwencjami niesklasyfikowanymi w zdarzeniach TIER1:

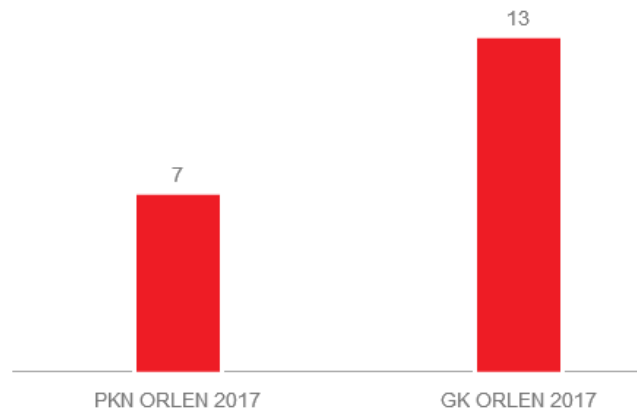
- obrażenia pracownika własnego, wykonawcy czy podwykonawcy.
- pożar lub eksplozja skutkujące stratami w kosztach bezpośrednich firmy w wysokości co najmniej 2,5 tys. USD (2,500 USD x ~3 PLN/USD= ~7,500 PLN).
- zrzut ciśnienia do atmosfery w ilości większej lub równej niż progowe ilości dla zdarzeń TIER2 w dowolnym 1-godzinnym okresie.
- uwolnienie substancji w ilości większej lub równej niż progowe ilości dla zdarzeń TIER2 w dowolnym 1-godzinnym okresie.

Ilość zdarzeń na poziomie TIER1, TIER2 i TIER3

Zdarzenia TIER1

Zdarzenia TIER2

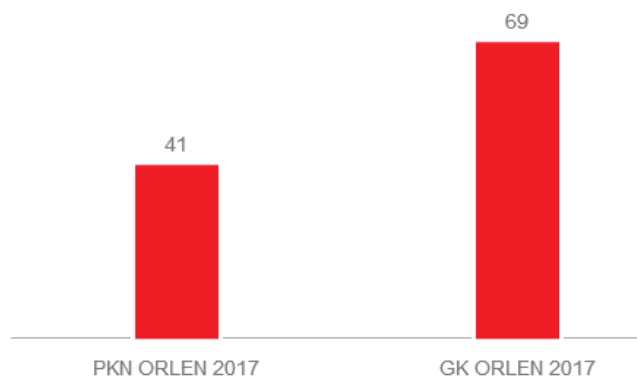
W roku 2017 kontynuowano w Grupie ORLEN raportowanie wyprzedzającego wskaźnika bezpieczeństwa procesowego na poziomie 3 (TIER3¹), odzwierciedlającego wystąpienie potencjalnych zdarzeń awaryjnych.

¹Przyjęto, że **zdarzenia na poziomie 3 (TIER3)** stanowią liczbę blokadowych zatrzymań instalacji lub węzłów na skutek zadziałania zabezpieczeń aktywnych i pasywnych (automatycznych i mechanicznych). Wskaźnik TIER3 liczony jest w następujący sposób:

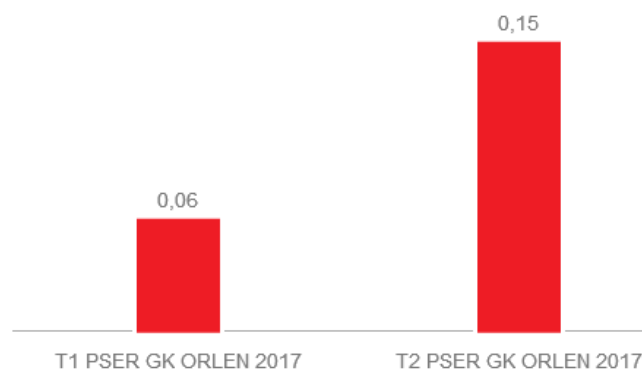
- Zdarzenia na poziomie 3 (TIER3) produkcja – reprezentuje liczbę blokadowych zatrzymań instalacji lub węzłów na skutek zadziałania zabezpieczeń aktywnych i pasywnych (automatycznych i mechanicznych).

- Zdarzenia na poziomie 3 (TIER3) logistyka – reprezentuje liczbę blokadowych zatrzymań nalewu produktów do cystern kolejowych i autocystern w wyniku zadziałania zabezpieczeń aktywnych i pasywnych (automatycznych i mechanicznych) przypadających na liczbę wykonanych nalewów w danym czasie.

Zdarzenia TIER3 PRODUKCJA

Wskaźnik T1 PSE² i T2 PSE³

Raportowane zdarzenia TIER1 i TIER2 za 2017 rok wiązały się jedynie z emisją do otoczenia pochodzącą z pożarów i wycieków. Natomiast nie było zdarzeń, które wywołały poważne szkody w środowisku naturalnym. Wycieki w postaci ciekłej zostały zebrane i zutylizowane.

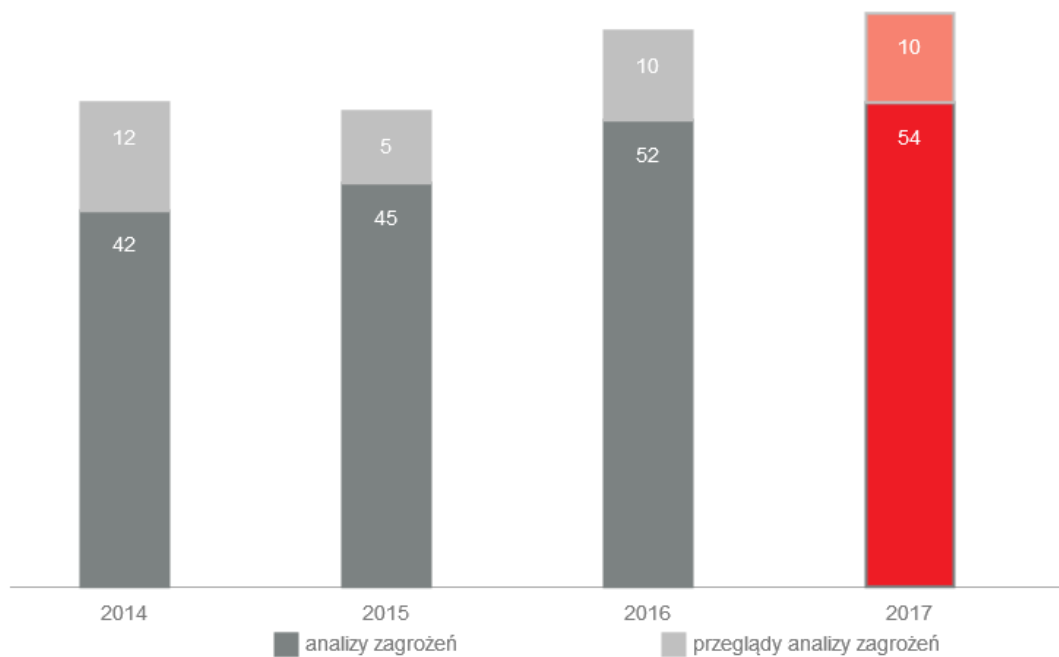
²T1 PSE = Liczba zdarzeń TIER1 o dużych skutkach w związku z uwolnieniem substancji do otoczenia* 1000000/ilość roboczogodzin pracowników i kontraktorów.

³T2 PSE = Liczba zdarzeń TIER2 o mniejszych skutkach w związku z uwolnieniem substancji do otoczenia* 1000000/ilość roboczogodzin pracowników i kontraktorów.

Analizy zagrożeń i przeglądy analiz

Jednym z działań w ramach Systemu Zarządzania Bezpieczeństwem Procesowym jest identyfikacja potencjalnych zagrożeń i ocena ryzyka procesowego w ramach prowadzonych analiz*. Dodatkowo w cyklu 5-letnim prowadzone są przeglądy analiz celem sprawdzenia realizacji rekomendacji i aktualności ocenionego ryzyka.

Ilość przeprowadzonych analiz zagrożeń* i przeglądów analiz w PKN ORLEN

*analizy wykonywane głównie metodą HAZOP, w kilku przypadkach metodą PHA.

5.3. Zagadnienia Społeczne

5.3.1. Pośredni Wpływ Ekonomiczny

Grupa ORLEN to 69 spółek, w tym 59 spółek zależnych, zlokalizowanych w Polsce i zagranicą – w Niemczech, Czechach, Litwie, Malcie, Szwecji, Holandii, Słowacji, Węgrzech, Estonii i Łotwie oraz w USA i Kanadzie. W Grupie ORLEN zatrudnionych jest ponad 20 000 pracowników. Wszystkie spółki działają zgodnie z zasadami Strategii CSR, która zakłada, że wzrost wartości przedsiębiorstwa powinien być zgodny z interesami otoczenia, w którym funkcjonujemy.

69 spółek w Polsce i zagranicą

ponad 20 000 pracowników

Podatki lokalne zapłacone przez wybrane spółki Grupy ORLEN w 2017 roku:

233 MLN PLN*

PKN ORLEN (Płock)

> 101 MLN PLN**

(ANWIL (Włocławek)

11 MLN PLN***

ORLEN Południe
(Jedlicze, Trzebinia)

> 9 MLN PLN****

Grupa Unipetrol (Litvinov,
Kralupy, Pardubice
i Neratovice w Czechach)

> 7 MLN PLN*****

ORLEN Paliwa (Płock
i inne lokalizacje)

* Podatek od nieruchomości, udział gminy w podatku dochodowym od osób prawnych, udział gminy w podatku dochodowym od osób fizycznych, udział gminy w opłacie za korzystanie ze środowiska, opłata za wieczyste użytkowanie gruntów.

** Podatek od nieruchomości, opłata za wieczyste użytkowanie gruntu na rzecz UM Włocławek, udział gminy w podatku dochodowym od osób prawnych, udział gminy w podatku dochodowym od osób fizycznych,

*** Prawo wieczystego użytkowania (Starostwa Powiatowe Krosno i Chrzanów, Urzędy Miasta w Trzebinii i Jedliczach)

**** Podatki od nieruchomości odprowadzane w lokalizacjach, w których znajdują się aktywa produkcyjne Grupy ORLEN.

***** Akcyza, opłata paliwowa, podatek od nieruchomości, podatek od środków transportu, podatek gruntowy, opłaty za koncesje, VAT nieodliczony, inne podatki i opłaty, PFRON.

Spółki wchodzące w skład Grupy ORLEN przywiązują szczególną wagę do właściwego wywiązywania się z roli odpowiedzialnego członka społeczności. Grupa ORLEN bierze pod uwagę zarówno bezpośredni wpływ na swoje otoczenie, jak i oddziaływanie pośrednie. Jest pracodawcą, podatnikiem, sponsorem, dobroczyńcą, partnerem dla licznych dostawców, instytucji, organizacji.

Zatrudnienie

Grupa ORLEN w 2017 roku zatrudniała łącznie 20 262 osób. Wywiera w ten sposób wpływ nie tylko na życie osób zatrudnionych, ale także ich bliskich. Według stanu na 31 grudnia 2017 roku, przykładowo, PKN ORLEN zatrudniał 4 980 osób, Grupa Unipetrol – 4 720 osób, a Grupa ORLEN Lietuva – 1612 osób. Natomiast w Grupie ANWIL pracowało 1268 osób. Segment wydobywania (Grupa ORLEN Upstream) w roku 2017 dał zatrudnienie 148 osobom. Pracownikami spółki ORLEN Południe w 2017 roku było 716 osób, a IKS Solino – 252 osoby.

Podatki

Tylko w przypadku PKN ORLEN łączna kwota zobowiązań podatkowych w roku 2017 sięgnęła 33 mld PLN.

- W Płocku, gdzie mieści się Zakład Produkcyjny PKN ORLEN, kwota zapłaconych podatków w 2017 roku wyniosła 233 mln PLN. Istotą odpowiedzialności w tym obszarze jest rzetelne wywiązywanie się z nałożonych prawem obowiązków.
- ANWIL wnosi podatki na rzecz Włocławka z tytułu nieruchomości, wieczystego użytkowania gruntu, a także podatku dochodowego od osób prawnych i fizycznych. W roku 2017 była to kwota ponad 101 mln PLN.
- Spółka ORLEN Paliwa odprowadziła w 2017 roku do lokalnych budżetów miast i gmin ponad 7 mln PLN, natomiast spółka ORLEN Południe zapłaciła łącznie blisko 11 mln PLN.
- Unipetrol z tytułu podatków lokalnych (region Litvinov, Usti, Naratovice i Most) odprowadził kwotę powyżej 9 mln PLN.

Zaangażowanie społeczne

Działania w tym obszarze zostały uregulowane w Strategii CSR. Spółki Grupy ORLEN angażują się w życie społeczności lokalnych także poprzez intensywne działania z zakresu sponsoringu społecznego i dobroczynności.

Około 30 spółek Grupy ORLEN deklaruje aktywność w obszarze społecznej odpowiedzialności biznesu.

Powstają dedykowane społecznościom lokalnym programy jak w Płocku czy Włocławku. Ich celem jest poprawa jakości życia mieszkańców. Służy temu angażowanie się w problemy społeczności lokalnych, głównie dotyczących służby zdrowia, bezpieczeństwa, edukacji. Spółki wspierają także projekty, których celem jest promocja kultury i sztuki, rozwój sportu amatorskiego i zawodowego czy rozwój infrastruktury miejskiej. Generalną zasadą jest pomoc spółek Grupy ORLEN w rozwiązywaniu najważniejszych problemów społeczności, wśród których działają. Formą takiej pomocy są m.in. partnerstwa międzysektorowe.

PKN ORLEN jest jednym z fundatorów Fundacji „Fundusz Grantowy dla Płocka”, a przedstawiciele spółki aktywnie uczestniczą w jej działalności. Organizacja m.in. promuje i dofinansowuje inicjatywy realizowane przez lokalne NGO's. Podobne cele przyświecają

wspieranemu przez PKN ORLEN Stowarzyszeniu „**Fundusz Grantowy Dobrego Sąsiedztwa dla Ostrowa Wielkopolskiego**”, które utworzyły Gmina Miasto Ostrow Wielkopolski, Gmina i Miasto Odolanów oraz Gmina Ostrow Wielkopolski. Szerokie spektrum działań społecznych spółki **ANWIL** uzupełnia powołana w 2014 roku **Fundacja „ANWIL dla Włocławka”**. Jej budżet przeznaczony jest na realizację lokalnych inicjatyw.

Spółeczną misję PKN ORLEN realizuje powołana w 2001 roku **Fundacja ORLEN – DAR SERCA**. Współpracuje z ponad 350 Rodzinnymi Domami Dziecka w całej Polsce, w których przebywa około 2500 podopiecznych, prowadzi programy stypendialne, realizuje przedsięwzięcia z zakresu bezpieczeństwa, kultury i inne. Ważnym adresatem jej działań są społeczności lokalne.

W 2017 roku odbyła się IX edycja programu stypendialnego dla dzieci i młodzieży z Płocka i powiatu płockiego, uczęszczających do gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych. Zarząd Fundacji, kierując się rekomendacjami Komisji Stypendialnej, przyznał 134 stypendia. Z kolei uczniowie Technikum Chemicznego z Płocka po raz pierwszy mieli możliwość aplikowania do programu „**Mistrzowie Chemii**”. Jest to program skierowany do pasjonatów nauk ścisłych, którzy chcieliby pogłębiać swoją wiedzę związaną z chemią. Adresatami programu stypendialnego „**Dla Orłów**”, są dzieci obecnych, byłych oraz zmarłych pracowników PKN ORLEN i Spółek Grupy ORLEN.

Fundacja od wielu lat wspiera Wojewódzki Szpital Zespolony w Płocku. W 2017 roku przekazała darowiznę na zakup nowoczesnego sprzętu dla oddziału Anestezjologii i Intensywnej Terapii. Pomogła także dwóm płockim hospicjom: św. Urszuli Ledóchowskiej oraz Caritas Diecezji Płockiej, ale także zlokalizowanemu w okolicach Płocka hospicjum prowadzonemu w miejscowości Kraszewo-Czubaki.

Fundacja współpracowała również z Fabryką Dobrej Energii, czyli wolontariuszami PKN ORLEN. Współpraca ta zaowocowała między innymi remontem dwóch świetlic na oddziałach dziecięcym i chirurgii dziecięcej Szpitala Wojewódzkiego w Płocku. Zaprojektowane przez wolontariuszy i odnowione pomieszczenia stały się ciepłą i kolorową przestrzenią pomagającą najmłodszym pacjentom wrócić do zdrowia. W 2017 roku Fundacja kontynuowała współpracę z Politechniką Warszawską – Filią w Płocku. Między innymi przekazała darowiznę na zakup dygestoriów oraz komputerów na potrzeby Instytutu Chemii.

Fundacja angażuje się także w działania na rzecz ekologii. W 2017 roku Mazowiecki Ośrodek Doradztwa Rolniczego otrzymał darowiznę na założenie pasieki złożonej z 10 pszczołoch rodzin na terenie płockiej siedziby ośrodka. Ma to posłużyć zwiększeniu świadomości mieszkańców o znaczeniu pszczoł dla środowiska. W kolejnych latach liczba rodzin pszczołoch będzie się zwiększała, aż osiągnie rozmiar 70-80 rodzin usadowionych w 3 miejscach w Płocku.

Kwota działalności statutowej Fundacji ORLEN Dar Serca w 2017 roku wyniosła ponad 12 mln zł.

W ramach „**Polityki dobroczynności PKN ORLEN**” spółki Grupy ORLEN mają możliwość prowadzenia działań społecznych za pośrednictwem korporacyjnej Fundacji. W 2017 roku czternaście spółek Grupy ORLEN współpracowało z Fundacją w zakresie działań dobroczynnych.

ANWIL, hołdując zasadom społecznej odpowiedzialności biznesu, od lat wspiera inicjatywy kulturalne, sportowe i edukacyjne, za co spółka była wielokrotnie nagradzana i wyróżniana. Nową jakością w relacjach z najbliższym otoczeniem było powołanie w 2014 roku „**Fundacji ANWIL dla Włocławka**”, które miało na celu sprecyzowanie i instytucjonalizowanie aktywności spółki na tym polu, a także stworzenie platformy, dzięki której ANWIL jeszcze efektywniej może przyczynić się do poprawy jakości życia we Włocławku. Oprócz cyklicznie ogłaszanych konkursów grantowych Fundacja ANWIL dla Włocławka wspiera przedsięwzięcia, dzięki którym dzieci i młodzież, pozostające w czasie wakacji w mieście, mogą spędzić lato w atrakcyjny sposób. Fundacja w uznaniu dla doskonałych wyników w nauce, a także dla zaangażowania społecznego oraz artystycznego młodych włocławian przyznaje stypendia uczniom szkół gimnazjalnych i średnich.

W 2017 roku Fundacja rozstrzygnęła także drugą edycję konkursu grantowego „**Uczę się z ANWILEM**”, który popularyzuje naukę przedmiotów ścisłych wśród dzieci i młodzieży. W jego ramach o dofinansowanie inicjatyw umożliwiających pokazanie praktycznego zastosowania wiedzy z zakresu chemii, matematyki, fizyki oraz informatyki w kreatywny sposób, mogą ubiegać się organizacje pozarządowe, działające we Włocławku i okolicach, a także szkoły podstawowe, gimnazjalne i ponadgimnazjalne.

Fundacja ANWIL dla Włocławka, która stawia sobie za cel poprawę jakości życia mieszkańców, zdecydowała się także wykorzystać potencjał drzemący we włocławianach i zachęcić ich do wspólnych działań na rzecz dzieci oraz młodzieży, dla których los nie był łaskawy. W ramach trwającego od jesieni 2016 roku projektu „**Streetworking we Włocławku**”, wyłonieni w konkursie Fundacji tzw. pedagogicy ulicy pracują z dziećmi w ich naturalnym środowisku społecznym, pokazując im poprzez zajęcia animacyjne, profilaktyczne, wychowawcze i edukacyjne, że istnieje inny świat niż ulica i podwórko. W ramach działań wolontariackich podejmowanych przez załogę ANWILU organizowane są zbiórki rzeczowe dla placówek opiekuńczo-wychowawczych, schronisk dla zwierząt, zajęcia rekreacyjne dla dzieci ze świetlic środowiskowych, jak również prace remontowe na rzecz beneficjentów wsparcia.

Stałym elementem strategii rozwoju spółki jest troska o środowisko, zakładająca ochronę zasobów naturalnych. Ze względu na specyfikę produkcji chemicznej, która wymaga korzystania z dużej ilości wody z Wisły, ANWIL podjął w 2015 roku decyzję, aby rozszerzyć swoje aktywności proekologiczne o inicjatywę związaną z jej ekosystemem. To zaowocowało nawiązaniem współpracy z **Towarzystwem Promocji Ryb**. Konkurs „Pan Karp zarybia Wisłę” to wspólna inicjatywa Towarzystwa Promocji Ryb oraz ANWILU, której celem jest podniesienie świadomości dzieci w wieku od 6 do 13 lat w zakresie znaczenia ryb dla ekosystemu oraz popularyzacja ichtiologii.

Wspieranie hospicjów to przedsięwzięcie zainicjowane w 2016 roku przez Fundację ORLEN – DAR SERCA mające na celu pomoc placówkom, które – mimo że spełniają niezwykle istotną społeczną misję, opiekując się osobami przewlekłe chorymi – zazwyczaj borykają się z problemami finansowymi. Przedsięwzięcie promuje także ideę wolontariatu wśród pracowników Koncernu oraz uwrażliwia ich na potrzeby lokalnych organizacji, ponieważ to zatrudnieni w PKN ORLEN oraz w czterech spółkach Grupy ORLEN (w tym ANWILU) wskazują ośrodki, które w ich ocenie powinny otrzymać pomoc.

Z inicjatywy pracowników ANWILU wsparcie finansowe w 2017 roku zostało przekazane dwóm ośrodkom – włocławskiemu oddziałowi Polskiego Towarzystwa Opieki Paliatywnej oraz Stowarzyszeniu Hospicjum Świętej Elżbiety ze Złotowa. W 2017 roku ANWIL przekazał dofinansowanie piętnastu jednostkom OSP. Obdarowane jednostki mogą przeznaczyć wsparcie na wszelkie wydatki związane z ich

doposażeniem, a tym samym poprawę ich gotowości bojowej.

Ogromną wagę do wspierania Interesariuszy przywiązuje także **ORLEN Upstream**. Od sześciu lat spółka działa na rzecz poprawy regionalnego stanu bezpieczeństwa poprzez dofinansowywanie wyposażenia jednostek straży pożarnych. W 2017 roku wsparciem zostało objętych 35 jednostek z województw podkarpackiego, wielkopolskiego, małopolskiego, mazowieckiego, lubelskiego, kujawsko-pomorskiego i pomorskiego. W związku z realizacją prac wiertniczych w 2017 roku Grupa ORLEN Upstream dofinansowała remonty i bieżące naprawy dróg gminnych i powiatowych (Remont drogi nr 1479 K na odc. Pagorzyna – Bednarskie w okolicy odwiertu Pasieki-OU1 oraz remont drogi nr 1480 K na odc. Rozdziele – Lipinki – Kobylanka w okolicy odwiertu Lipinki-OU1). Spółka również wsparła finansowo Krośnieński Klub Koszykówki „Miasto Szkła Krosno” – pochodzący z regionu o bogatych tradycjach naftowych, związanym z działalnością ORLEN Upstream. Spółka angażowała się także w akcje wolontariatu pracowniczego na rzecz wsparcia domów dziecka położonych na terenach koncesyjnych ORLEN Upstream.

ORLEN Upstream prowadząc działalność poszukiwawczo-wydobywczą dąży do zbudowania przyjaznych i trwałych relacji ze społecznością lokalną (tj. władzami, mieszkańcami, przedsiębiorcami). Prace projektowane i prowadzone są w taki sposób, żeby uwzględniały potrzeby i kwestie zgłaszane przez mieszkańców. Wszystkie firmy zaangażowane na zlecenie ORLEN Upstream w realizację prac poszukiwawczych, rozpoznawczych i wydobywczych są zobowiązane do uwzględniania potrzeb otoczenia społecznego, postępując zgodnie z ogólnie pojętymi zasadami społecznej odpowiedzialności. Realizując zaplanowane prace, ORLEN Upstream korzysta z lokalnych usług i dostawców w tak dużym stopniu, jak tylko jest to możliwe: usługi komunalne, sklepy spożywcze, punkty gastronomiczne i hotelarskie, wynajem sprzętu budowlanego, itp. W 2017 roku ORLEN Upstream skorzystał z usług 45 firm położonych w obrębie koncesji, na których działalność prowadzi segment poszukiwawczo-wydobywczy PKN ORLEN. Ponadto wykonawcy prac zleconych angażują mieszkańców okolicznych miejscowości do pomocy przy badaniach geofizycznych, na placu wiertni w trakcie wiercenia oraz do dozoru obiektów.

Spółka **ORLEN Południe** angażowała się w akcje o charakterze ekologicznym. W Gminie Jedlicze zrealizowała projekt „Drzewko za butelkę”, zorganizowany w ramach programu **Responsible Care**. Zorganizowane zostały spotkania z przedszkolakami oraz z uczniami szkół podstawowych, podczas których dzieci otrzymały dyplomy, wzięły udział w zabawach i konkursach, głównie z chemii. Szkoły i przedszkola otrzymały także symboliczne drzewka, które mogły wysadzić przy placówkach. Dla najlepszych i najbardziej aktywnych placówek zostały ufundowane nagrody pieniężne z przeznaczeniem na doposażenie szkół w pomoce naukowe.

Na uwagę zasługuje także projekt „Drzewko za makulaturę”, tradycyjna już akcja ekologiczna ORLEN Południe na miejskim rynku w Trzebini, przy okazji Wigilii dla mieszkańców. Akcja polega na wymianie makulatury na ukorzone drzewka świąteczne.

Kolejna spółka, **IKS Solino**, podobnie jak inne spółki Grupy ORLEN, współpracuje także z **Fundacją ORLEN – DAR SERCA** w zakresie działalności dobroczynnej, między innymi wspiera lokalne placówki (szkoły, przedszkola, parafie, kluby sportowe) oraz osoby fizyczne (chorych, niepełnosprawnych). Angażuje się również w działania wolontariackie.

Czeska spółka **Unipetrol** w swoich relacjach z otoczeniem kieruje się zasadami społecznej odpowiedzialności biznesu. Wspiera działania, które mają wpływ na poprawę jakości życia w jej najbliższym otoczeniu oraz dba o stan środowiska. Ponadto firma angażuje się we wspieranie i promocję młodych talentów chemicznych. Filarami społecznego zaangażowania Unipetrolu są edukacja, wolontariat, dobroczynność i ochrona środowiska.

Pod koniec 2016 roku spółka powołała **Fundację Unipetrol**, której celem jest wspieranie studentów kierunków przyrodniczych i technicznych poprzez organizację praktyk i staży studenckich oraz programów grantowych dla szkół średnich. Spółka wspiera naukę, badania naukowe, a także edukację. Ze szczególną uwagą odnosi się do popularyzacji chemii. Od wielu lat współpracuje z Uniwersytetem Chemii i Techniki w Pradze. Filia uniwersytetu znajduje się na terenie parku przemysłowego w Litwinovie, dając studentom możliwość współpracy z unikatowym centrum badawczym **UNICre**, należącym do Grupy Unipetrol. Jest to jedyny tego typu projekt w Czechach.

Ponadto, Unipetrol aktywnie wspiera projekt pod nazwą **Złoty Amos**, w ramach którego wybierani są najlepsi nauczyciele chemii w Republice Czeskiej. Spółka realizuje także takie projekty jak Lekcja Nowoczesnej Chemii w regionie Ústí oraz jest partnerem Chemicznej Olimpiady.

Od 2012 roku pracownicy Unipetrol angażują się w działania wolontariackie na rzecz najbliższego otoczenia. Spółka regularnie wspiera społeczność regionu Usti. Pracownicy prowadzą doroczną zbiórkę w ramach projektu „Spełniamy Marzenia”, a zebrane pieniądze przeznaczają na działania lokalnych organizacji charytatywnych. Działania pracowników uzupełniają działalność dobroczynną, prowadzoną przez spółkę. Dzięki programom dobroczynnym spółki odbudowywana jest lokalna infrastruktura, organizowane są imprezy kulturalne, wspierana lokalna turystyka oraz zajęcia sportowe dla dzieci i młodzieży.

W 2017 roku pracownicy Unipetrol zaangażowali się w akcję oddawania krwi pod nazwą „Podaruj paliwo dla życia” (cz. Daruj palivo pro život). **Benzina**, spółka z Grupy Unipetrol, zainaugurowała długoletni projekt z obszaru CSR, pod nazwą „Benzina Pomaga” (ang. Benzina Helps), realizowany we współpracy z Federacją Domów Dziecka w Czechach.

Kolejnym filarem działań społecznych jest zaangażowanie w ochronę środowiska. Unipetrol współpracuje, m.in. z Czeską Unią Rybołówstwa, aktywnie uczestnicząc w zarybianiu rzeki Biliny. W ramach prowadzonych działań sponsorskich Unipetrol wspiera sport. Angażuje się, m.in. w hokej i sporty motorowe. W kręgu zainteresowań firmy są także dzieci i młodzi sportowcy.

ORLEN Lietuva z siedzibą w Możejkach na Litwie realizuje na rzecz społeczności lokalnej projekty o charakterze społecznym, kulturalnym, edukacyjnym, sportowym oraz z zakresu dobroczynności. Spółka od lat współpracuje z lokalnym oddziałem Czerwonego Krzyża wspierając ludzi starszych, wielodzietne rodziny czy resocjalizację byłych więźniów. Litewska spółka angażuje się w projekty edukacyjne ukierunkowane głównie na wsparcie szkół w zakupie specjalistycznego sprzętu (komputery, interaktywne narzędzia do nauki biologii, chemii i matematyki). ORLEN Lietuva współpracuje między innymi z Politechniką w Kownie, Uniwersytetem w Kłajpedzie i Politechniką w Wilnie. Spółka także jest głównym sponsorem lokalnej drużyny koszykarskiej, czy odbywającego się od ponad 10 lat Międzynarodowego Festiwalu Sztuki w Możejkach.

Odpowiedzialny łańcuch dostaw

Spółki Grupy ORLEN to ważni partnerzy dla dostawców, w tym lokalnych. Grupa ORLEN w 2017 roku współpracowała z ponad 17 tys. dostawców.

W 2017 roku w spółkach Grupy ORLEN był wdrażany „**Kodeks postępowania dla dostawców**”. Dostawcy Koncernu kwalifikowani są do współpracy zgodnie z wystandaryzowanymi spójnymi w Grupie ORLEN kryteriami społecznymi, środowiskowymi, prawnymi i etycznymi.

Łańcuch dostaw stanowi jeden z kluczowych czynników sukcesu rynkowego. Jednak jego rola jest daleko większa niż tylko zapewnienie stałej redukcji kosztów związanych z zakupami surowców, czy usług. Transparentność procesów, wchodzących w jego skład jest bowiem jednym z elementów postrzegania danej firmy, o którym decydują także informacje dotyczące tego z kim, i w jaki sposób dane przedsiębiorstwo współpracuje.

Od 2007 roku **ANWIL** uczestniczy w programie „**Product Stewardship**”, w Polsce znanym pod nazwą „**Opieka nad Produktem**”, zobowiązującym producentów nawozów mineralnych do podejmowania szeregu działań, które są gwarancją tego, że ich produkty oraz wszelkie surowce niezbędne do ich wytwarzania są przetwarzane, transportowane, magazynowane, rozprowadzane i stosowane w sposób bezpieczny dla człowieka oraz środowiska naturalnego. Zakres programu, realizowanego od 2003 roku w przedsiębiorstwach członkowskich **Fertilizers Europe** (Europejskiego Stowarzyszenia Producentów Nawozów), wykracza daleko poza obowiązujące wymagania prawne, a jego wytyczne odnoszą się do całego łańcucha produkcji i dostaw aż do finalnych konsumentów – rolników.

Firmy, które zdecydowały się na jego wdrożenie, co trzy lata poddawane są audytowi potwierdzającemu stosowanie jego rygorystycznych norm. Badanie certyfikacyjne, przeprowadzone w ANWILU w kwietniu 2017 roku przez niezależną organizację DNV GL (Det Norske Veritas), było już czwartym, które wrocławska spółka pomyślnie przeszła w odniesieniu do całej gamy produktów wytwarzanych z myślą o rolnikach, a więc amoniaku, wody amoniakalnej, kwasu azotowego, saletry amonowej i saletrzaku (CANWILU). Audytorzy szczególnie wysoko ocenili działania ANWILU w kategorii: rozwój produktów, aktywności marketingowe oraz sprzedaż.

ANWIL w 2017 roku dołączył do grona sygnatariuszy „**Deklaracji w sprawie rozwoju kultury bezpieczeństwa transportu kolejowego Urzędu Transportu Kolejowego**”. Tym samym ANWIL zobowiązał się między innymi do stosowania proaktywnego podejścia do kwestii bezpieczeństwa w transporcie kolejowym, które ma opierać się przede wszystkim na właściwie prowadzonym zarządzaniu ryzykiem, w tym wykorzystywaniu wiedzy i kompetencji do identyfikowania zagrożeń, a także wdrażaniu adekwatnych środków kontroli.

Produkcja biopaliw i biokomponentów w spółce **ORLEN Południe** realizowana jest na zasadach spełniających kryteria zrównoważonego rozwoju określonych w wymaganiach dyrektyw **2009/28/WE** oraz **2009/30/WE** i wymagań systemu **ISCC** (International Sustainability & Carbon Certification) oraz systemu **KZR INiG** w zakresie kryteriów zrównoważonego rozwoju dla biopaliw. Spełnienie tych kryteriów obejmuje zagadnienia związane z zakupami surowca do produkcji biopaliw i biokomponentów, procesem technologicznym produkcji, sprzedażą wyrobu gotowego, obliczeniami emisji gazów cieplarnianych, bilansem masy i raportowaniem danych.

Spółki Grupy ORLEN realizują audyty u swoich kluczowych dostawców. Ważnym kryterium ich wyboru, a później oceny, jest aspekt bezpieczeństwa, w tym bezpieczeństwa środowiskowego.

Aktywność w organizacjach

Grupa ORLEN angażuje się w działalność wielu organizacji i stowarzyszeń. Jest to ważny element odpowiedzialnego funkcjonowania na polskiej i europejskiej scenie gospodarczej.

PKN ORLEN, ANWIL, IKS Solino i ORLEN Południe angażują się w realizację programu **Responsible Care** („Odpowiedzialność i Troska”). Spółka ORLEN Eko prowadzi sekretariat Programu. Celem tej międzynarodowej inicjatywy przemysłu chemicznego jest ciągłe dążenie do poprawy w obszarze zdrowia, bezpieczeństwa oraz ochrony środowiska (tzw. triada HSE – ang. Health, Safety, Environment), jak również otwartość komunikowania.

Ważnym elementem aktywności społecznej spółek jest ich przynależność do organizacji i stowarzyszeń branżowych oraz udział w pracach na rzecz rozwoju sektorów przemysłowych, w których prowadzą swoją działalność biznesową.

I tak na przykład ANWIL jest członkiem, m.in. **Polskiej Izby Przemysłu Chemicznego**, **Europejskiej Organizacji Producentów Nawozów** (ang. Fertilizers Europe), **Klubu Polskie Forum ISO 9000**, **Izby Energetyki Przemysłowej i Odbiorców Energii**, a także **Europejskiej Federacji Producentów Chloru**.

Z kolei ORLEN Upstream jest członkiem **Izby Gospodarczej Gazownictwa** oraz **Stowarzyszenia Naukowo-Technicznego Inżynierów i Techników Przemysłu Naftowego i Gazowniczego**.

ORLEN Południe aktywnie działa, m.in. w **Krajowej Izbie Biopaliw**, **Stowarzyszeniu Naukowo-Technicznym Inżynierów i Techników Przemysłu Naftowego i Gazowniczego** czy **Europejskim Stowarzyszeniu Producentów Świec**. Są to organizacje skupiające liczące się podmioty poszczególnych branż przemysłu chemicznego.

IKS Solino w 2017 roku angażował się w pracę **Fundacji Polska Sól** oraz **Solution Mining Research Institute**.

Spółka Unipetrol uczestniczy w pracy licznych organizacji i stowarzyszeń, m.in. **Stowarzyszenia Przemysłu Chemicznego w Republice Czeskiej**. Przedstawiciele Unipetrolu zasiadają w zarządach kluczowych organizacji branżowych, w tym **Czeskiego Związku Przemysłu i Handlu Naftowego (ČAPPO)** czy **Związku Przemysłu i Transportu**.

5.3.2. Społeczeństwo

Strategie biznesowe firm muszą odpowiadać na wyzwania, które niesie ze sobą dynamiczny postęp technologiczny oraz zmieniające się oczekiwania Interesariuszy. Odpowiedzialne przywództwo, a co za tym idzie, rozwijanie biznesu w sposób zrównoważony to sposób na ograniczenie ryzyk, budowanie zaufania do marki i jej reputacji. Odpowiedzialne zarządzanie w Grupie ORLEN zdeterminowane jest myśleniem o wpływie działalności Koncernu na otoczenie bliskie i dalekie, przewidywaniem jej skutków oraz myśleniem o tym, co oznacza ona dla przyszłych pokoleń.

Projekty społeczne

PKN ORLEN od wielu lat jest **mecenaszem kultury**, uczestniczy także w projektach, których celem jest ochrona dziedzictwa narodowego. Są to inicjatywy związane z propagowaniem sztuki filmowej, teatru, muzyki i literatury. Jako Koncern narodowy wspiera najważniejsze polskie instytucje i przedsięwzięcia kulturalne, w tym m.in. współpracuje z **Muzeum Narodowym w Warszawie** oraz **Narodowym Instytutem Fryderyka Chopina**. Sponsorował także 22. Forum Kina Europejskiego „ORLEN Cinergia” w Łodzi i **42. Festiwal Filmów Fabularnych w Gdyni**. Kontynuowano także współpracę z warszawskim **Teatrem Kamienica** oraz Muzeum Mazowieckim w Płocku.

Innym ważnym obszarem działań społecznych jest **edukacja**. Będąc liderem branży petrochemicznej, wykorzystujemy posiadane specjalistyczne kompetencje do promocji edukacji i wiedzy. Przekłada się to na udział w inicjatywach naukowych, kongresach, konferencjach, olimpiadach – służących transferowi wiedzy oraz inicjowaniu działań mających na celu zachęcanie dzieci i młodzieży do zdobywania wiedzy i pozyskiwania nowych kompetencji. PKN ORLEN m.in. wspiera korporacyjną **Fundację ORLEN – DAR SERCA** w realizacji programu stypendialnego „**Mam pasję powyżej średniej**”, adresowanego do najbardziej uzdolnionej młodzieży z Płocka i regionu. W 2017 roku stypendia otrzymało kolejnych 134 uczniów. W dotychczasowych 8 edycjach stypendia otrzymało niemal 1300 utalentowanych młodych Płocczan. Realizowane są także inne programy, jak np. Mistrzowie Chemii, Dla Orłów, czy program stypendialny dla podopiecznych Rodziny Domów Dziecka.

Od lutego 2017 roku uczniowie klas IV ze Szkoły Podstawowej nr 23 w Płocku nie muszą nosić ciężkich książek do języka polskiego, matematyki, przyrody oraz historii. Podręczniki zastąpione zostały tabletami, których zakup w części sfinansował PKN ORLEN.

Dla mieszkańców Płocka, głównie dzieci i młodzieży, zorganizowany został piknik naukowy ORLEN Discovery Camp w ramach programu „ORLEN dla Płocka. Edukacja i rozwój”, który w ciągu jednego dnia odwiedziło ponad 12 000 widzów.

We współpracy z płocką filią Politechniki Warszawskiej organizowane są programy praktyk i staży dla studentów tej uczelni.

Kolejnym strategicznym obszarem działań społecznych były **inicjatywy na rzecz poprawy stanu bezpieczeństwa na polskich drogach**. Już w 2006 roku został zainicjowany program „**ORLEN Bezpieczne Drogi**”. W jego kolejnej edycji, w 2017 roku, we wszystkich 24 płockich szkołach podstawowych odbyła się kampania „Daj się zobaczyć”. Ponad 8 300 uczniów otrzymało odbłaskowe worki pełniące funkcję podręcznego plecaka. Jest to projekt mający na celu promocję właściwych postaw wpływających na poprawę stanu bezpieczeństwa ruchu drogowego.

W ramach działań o charakterze społecznym kontynuowana była współpraca z Górkim Ochotniczym Pogotowiem Ratunkowym.

W 2017 roku Koncern zainicjował współpracę z Mazurskim Ochotniczym Pogotowiem Ratunkowym. Kontynuował także program pomocy strażom pożarnym.

Ważnym elementem działań społecznych była także **ochrona środowiska naturalnego**. Na szczególną uwagę zasługuje program „**ORLEN dla Orłów**”, służący ochronie populacji orłów zamieszkującej w Polsce oraz inwentaryzacja przyrodnicza na obszarze Zakładu Produkcyjnego i terenach przyległych w Płocku. W ramach programu „ORLEN dla Orłów” PKN ORLEN współpracuje ze stowarzyszeniem Ptaki Polskie w celu ochrony rzadkich i ginących gatunków ptaków drapieżnych, jakimi są polskie orły. Priorytetowym założeniem programu jest wsparcie leczenia orłów w ośrodkach rehabilitacji i przywrócenie ich naturze. Działaniom tym towarzyszy popularyzacja wiedzy o orłach i promowanie idei ich pilnej ochrony. W ramach programu „ORLEN dla Orłów” pomogliśmy do tej pory 19 bielikom i jednemu orlikowi krzykliwemu. Siedem bielików wróciło na wolność. Dodatkowo w jednym z ośrodków rehabilitacji, z którymi współpracujemy, wolontariusze – pracownicy PKN ORLEN – zbudowali wolierę, gdzie rehabilitowani byli skrzydlaci pacjenci. Rehabilitację i leczenie orłów aktywnie wspierają także klienci stacji paliw ORLEN, będący uczestnikami programu lojalnościowego VITAY. Punkty otrzymywane za zakupy mogą przekazać na finansowe wsparcie zagrożonych wyginięciem ptaków. Historię i losy podopiecznych programu „ORLEN dla orłów” oraz zdjęcia, filmy i ciekawostki z życia „władców przestworzy” można śledzić na profilu **Facebook**.

PKN ORLEN uczestniczył również w licznych projektach związanych z **promowaniem pamięci i tradycji narodowej**. Był wśród nich m.in. „**Strażnik Pamięci**”, w którym honorowane są osoby i instytucje szczególnie przyczyniające się do przechowywania i przywracania pamięci o ważnych wydarzeniach z historii Polski. PKN ORLEN został także sponsorem pikniku patriotyczno-historycznego z udziałem wojsk polskich i amerykańskich z okazji wizyty prezydenta USA w Polsce.

Kolejny obszar aktywności Koncernu to **promocja polskiej gospodarki i popularyzacja Polski na arenie międzynarodowej**. PKN ORLEN był jednym ze sponsorów „**Kongresu 590**”, stanowiącego forum wymiany idei i doświadczeń polskich specjalistów z zakresu biznesu, nauki, polityki i legislacji. Promując polskie przedsiębiorstwa oraz polskie produkty ORLEN wsparł realizację takich projektów jak między innymi „**200 Największych Polskich Firm**”, „**100% Polski Produkt**”, „**Gazeta Biznesu**” czy „**Polski Kompas**”. Mając na uwadze popularyzację polskiej kultury i sztuki oraz nawiązanie pozytywnych relacji z partnerami chińskimi, PKN ORLEN sponsorował II edycję festiwalu „**Polskie Kręgi Sztuki w Chinach**”.

Istotne znaczenie przywiązywano do wdrażania **działań przeciwdziałających wykluczeniu społecznemu oraz służących wyrównywaniu szans**, w szczególności dotyczących aktywizacji osób z niepełnosprawnością, dzieci z rodzin ubogich lub dysfunkcyjnych

oraz osób grupy wiekowej 55+. Wyrazem zaangażowania Koncernu w sprawy osób potrzebujących jest wspieranie inicjatyw społecznych o charakterze dobroczynnym oraz mających na celu rehabilitację poprzez sport osób z niepełnosprawnością ruchową lub intelektualną. Kontynuowana była współpraca z Fundacją „Integracja”, działającą na rzecz osób z niepełnosprawnością – Koncern sponsorował konkurs „Człowiek bez barier”. PKN ORLEN wziął również udział w XXIII. edycji międzynarodowego turnieju tenisa ziemnego na wózkach inwalidzkich – Płock ORLEN Polish Open.

ORLEN lokalnie

Prowadzona była także aktywna współpraca ze społecznościami lokalnymi, w tym w głównej mierze w Płocku i miejscach prowadzenia działań biznesowych. Wśród nich realizowano programy współpracy, takie jak „ORLEN dla Płocka”, którego celem jest poprawa jakości życia mieszkańców miasta. W ramach programu kontynuowano realizację projektów przy współpracy z Urzędem Miasta Płocka, organizacjami pozarządowymi oraz zainicjowano kilka przedsięwzięć z partnerami społecznymi, m.in. Wakacje z ORLENEM, w ramach których odbyły się półkolonie piłkarskie, półkolonie z piłką ręczną, półkolonie teatralne, w których łącznie wzięło udział ponad 350 dzieci i młodzieży, Bezpieczne wakacje z ORLENEM, czy bezpłatne lekcje pływania, w których wzięło udział 80 dzieci oraz 20 dorosłych osób.

PKN ORLEN był pomysłodawcą i sponsorem sztuki „JAZDA” wystawionej przez płocki Teatr Dramatyczny. To spektakl poświęcony problematyce zażywania narkotyków i dopalaczy. 25 przedstawień obejrzało 2 000 widzów, uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych.

„Ale Musicale” to jedno z największych przedstawień musicalowych Teatru Roma wystawionego dla mieszkańców Płocka. W ciągu jednego dnia sprzedaży biletów mieszkańcy dokonali zakupu ponad 2700 biletów na spektakl.

W marcu 2017 roku PKN ORLEN zainaugurował projekt realizowany z myślą o najmłodszych mieszkańcach miasta. Był to cykl bezpłatnych przedstawień teatralnych dla dzieci w ramach programu „ORLEN dla Płocka – Dzieciństwo z uśmiechem”. Przez dziesięć miesięcy, dzieci i ich rodzice mogli oglądać spektakle artystów z całej Polski. W 20 przedstawieniach udział wzięło ponad 4 tysiące najmłodszych widzów w wieku od 4 do 9 lat wraz z opiekunami.

W ramach programu „ORLEN Dla Płocka – Dzieciństwo z uśmiechem”. Koncern zorganizował także „Najdłuższy Dzień Dziecka” w Płocku. Mieszkańcom udostępnionych zostało prawie 6 300 biletów w promocyjnej cenie, w tym 3 600 do kina i 2 688 do teatru. Projekt trwał pięć dni. W tym czasie dzieci z opiekunami zobaczyły najnowsze filmy i przedstawienia teatralne.

Po raz pierwszy zorganizowany został w Płocku piknik naukowy - ORLEN Discovery Camp. ORLEN Discovery Camp to połączenie aż 10 stref tematycznych, które były dostępne dla gości pikniku przez cały dzień. Poza trzema strefami głównymi - czyli strefą technologiczną, strefą odkrywców i strefą ekologii – na uczestników imprezy czekała strefa płockiego ZOO, strefa Zakładowej Straży Pożarnej PKN ORLEN, strefa chillout, dwie strefy dedykowane najmłodszym, w tym Eko Teatr, a także strefa lotów dronami oraz scena. Tajemnice zamrażania owoców ciekłym azotem, własnoręcznie wykonane mydło, szybki kurs budowy farm wiatrowych i różnego typu drony to zaledwie ułamek z ponad 150 atrakcji przygotowanych dla ponad 12 tys. uczestników pikniku rodzinnego, który w ciekawy sposób połączył edukację z zabawą.

Kampania antynikotynowa „Uzależnieni od zdrowia. Wolni od tytoniu”

Kampania społeczna wspierająca decyzję o zerwaniu z paleniem tytoniu została zainicjowana przez PKN ORLEN w okrągłą 30. rocznicę ustanowienia przez Światową Organizację Zdrowia „Dnia Bez Papierosa”. Celem kampanii było zachęcenie jak największej grupy osób palących do zamiany szkodliwych nawyków na dobre i zainteresowanie się zdrowym trybem życia. Kampania została przeprowadzona w dwóch odsłonach: w pierwszej kolejności dla pracowników PKN ORLEN, w drugiej dla wszystkich mieszkańców Płocka.

W ramach kampanii społecznej zaplanowano szereg działań. Powstała strona internetowa www.wolniodytoniu.pl, na której zamieszczono informacje na temat szkodliwych skutków palenia i procesu jego rzucenia. Na stronie udostępniono anonimowe testy, dzięki którym osoby palące tytoń mogły sprawdzić poziom swojego uzależnienia od nikotyny oraz poziom motywacji do zaprzestania palenia. Zrealizowano także konkurs z atrakcyjnymi nagrodami oraz spotkanie z ekspertami. Celem spotkania było nie tylko wsparcie osób w procesie rzucenia palenia, ale także otrzymanie konkretnych sugestii jak opracować swój indywidualny plan zerwania z nałogiem. Jednym z elementów kampanii była ekspozycja stoiska kampanii z udziałem personelu medycznego podczas większych wydarzeń organizowanych przez Koncern w Płocku. Odbiorcami intensywnie prowadzonej komunikacji kampanii byli pracownicy PKN ORLEN i Grupy ORLEN - kilka tysięcy pracowników oraz mieszkańcy Płocka - ok. 100 000 osób. Odbiorcami były zarówno osoby palące jak i osoby z najbliższego otoczenia osób palących. Bezpośredni kontakt był z ok. 300 osobami, które wzięły udział w spotkaniach warsztatowych, konkursach oraz odwiedziły stoisko kampanii.

W 2017 roku zostały zorganizowane spotkania otwarte z mieszkańcami Płocka, podczas których omawiano środowiskowe aspekty funkcjonowania Koncernu z udziałem przedstawicieli Biura Ochrony Środowiska i niezależnych ekspertów ds. środowiskowych. PKN ORLEN zaprosił również przedstawicieli samorządów z powiatu płockiego do udziału w konferencji pt. „Wisła – nasze wspólne dobro”. Odbyła się ona w niecodziennych warunkach, bo w trakcie rejsu z historycznej stolicy Mazowsza do Włocławka.

Dobroczynność

Polityka dobroczynności

PKN ORLEN to firma o długiej tradycji działań na rzecz społeczeństwa. Dobroczynność jest traktowana jako ważny wkład w zrównoważony rozwój. Jej istotą jest pomaganie w sposób mądry, służący dobru wspólnemu. Zgodnie z najlepszymi praktykami odpowiedzialnego biznesu większość projektów społecznych to przedsięwzięcia planowane na wiele lat, z myślą o przyszłych pokoleniach. Działalność dobroczynna Grupy ORLEN stanowi ważny element społecznego zaangażowania. Polityka dobroczynności ogłoszona w 2008 roku to deklaracja postawy otwartości na otaczający świat i ludzi, wrażliwości na potrzebę niesienia pomocy. Pomagamy zarówno bezpośrednio, jak i za pośrednictwem korporacyjnej Fundacji ORLEN – DAR SERCA oraz Fundacji ANWIL dla Włocławka, a także Fundacji UNIPETROL.

Realizowane przez spółki i fundacje działania oraz programy wpisują się w priorytety polityki dobroczynności.

Fundacje spółek Grupy ORLEN

Spółki Grupy ORLEN powołały do życia trzy fundacje.

Fundacja ORLEN – DAR SERCA została utworzona przez PKN ORLEN w 2001 roku. Od chwili powstania promuje ideę rodzicielstwa zastępczego w formie rodzinnych domów dziecka. Pod jej opieką znajduje się ponad 2 500 dzieci przebywających w około 350 Rodzinnych Domach Dziecka i placówkach opiekuńczo – wychowawczych typu rodzinnego na terenie całej Polski.

Ważną część jej działań stanowią programy stypendialne. W 2017 roku Fundacja prowadziła ich pięć. Bardzo popularny lokalnie jest program „**Mam pasję powyżej średniej**” dla uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych z terenu Płocka i powiatu płockiego. Z kolei stypendyści programu „**Mistrzowie chemii**” to najzdolniejsi uczniowie, którzy posiadają ponadprzeciętne osiągnięcia w dziedzinie przedmiotów ścisłych, w szczególności chemii. Natomiast „**Pełnia życia**” gromadzi grupę paraolimpijczyków, najlepszych polskich lekkoatletów z niepełnosprawnością, zdobywców medali na Igrzyskach Paraolimpijskich w Londynie oraz Rio de Janeiro.

Ochrona zdrowia i życia stanowi jeden ze strategicznych obszarów społecznej odpowiedzialności PKN ORLEN. Spółki Grupy ORLEN stosując najwyższe standardy działania w tym obszarze starają się jednocześnie aktywnie wpływać na ich promowanie i stosowanie wśród swoich interesariuszy. Wsparcie otrzymują instytucje dbające o bezpieczeństwo – Policja, Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe, Straż Pożarna. W 2017 roku, w kolejnej edycji **programu pomocy zawodowym i ochotniczym jednostkom straży pożarnych** darowizny otrzymało 169 jednostek. Wartość darowizn przekroczyła 1 mln zł. Środki zostały przeznaczone na projekty, których celem było wyposażenie jednostek, a tym samym poprawa ich gotowości bojowej i skuteczniejsza pomoc potrzebującym. Wsparcia strażakom udzieliły PKN ORLEN oraz spółki Grupy ORLEN: ANWIL, ORLEN Upstream oraz IKS SOLINO.

Ponadto Fundacja od kilku lat prowadzi akcję społeczną „**NIE DLA DYMU**”. Celem akcji jest zwrócenie uwagi społeczeństwa na problem związany z czadem i dymem, szczególnie w okresie ogrzewania domów

Fundacja prowadzi także działania na rzecz rozwoju kultury, nauki i podtrzymywania tradycji narodowych, wspiera projekty służące ochronie i promocji zdrowia oraz edukacji. Pomoc w formie darowizn finansowych, rzeczowych i kart paliwowych otrzymują instytucje wychowawcze i kulturalne, parafie oraz organizacje pozarządowe z terenu całej Polski.

Dofinansowanie projektów związanych z promowaniem sportu i kultury fizycznej to kolejny obszar działalności statutowej Fundacji. Szereg aktywności odnosi się do dzieci i młodzieży. Darowizny pomogły beneficjentom w organizacji obozów sportowych, wyjazdów na rozgrywki i turnieje, czy zakupie sprzętu sportowego niezbędnego do prowadzenia profesjonalnych treningów, czy zajęć sportowych.

Fundacja ORLEN – DAR SERCA prowadzi własne projekty, wspiera także spółki Grupy ORLEN w prowadzonych przez nie działaniach dobroczynnych. W 2017 roku czternaście spółek współpracowało z Fundacją w zakresie działań dobroczynnych: ORLEN Serwis, ORLEN Paliwa, ORLEN Eko, ORLEN Południe, ORLEN KolTrans, ORLEN Laboratorium, ANWIL, ORLEN Projekt, ORLEN CUK, ORLEN Centrum Serwisowe, ORLEN Upstream, Inowrocławskie Kopalnie Soli „Solino”, ORLEN Ochrona, ORLEN Oil.

Spektrum ich aktywności jest bardzo szerokie, choć ze szczególną uwagą traktowane są problemy społeczności lokalnych. Na uwagę zasługuje fakt, że kilka programów spółki Grupy ORLEN i Fundacja realizują wspólnie. Dzięki temu większa grupa beneficjentów może otrzymać pomoc. Należą do nich program stypendialny dla dzieci pracowników, program wsparcia hospicjów, program pomocy strażom pożarnym.

Spółka ANWIL w 2014 roku utworzyła **Fundację „ANWIL dla Włocławka”**, która wspiera szerokie spectrum projektów służących mieszkańcom Włocławka, gminy Brześć Kujawski, gminy Fabianki, gminy Lubanie i gminy wiejskiej Włocławek. Pomaga w realizacji przedsięwzięć, m.in. z zakresu edukacji, ochrony zdrowia i środowiska, bezpieczeństwa, sportu, kultury i sztuki. Główne programy Fundacji to program stypendialny, konkursy grantowe, konkurs edukacyjny „**Uczę się z ANWILEM**” oraz program „**Streetworking we Włocławku**”.

Program stypendialny prowadzony jest od 2015 roku, wspiera zdolnych uczniów włocławskich szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych. W dwóch edycjach stypendium otrzymało 70 młodych, zdolnych i zaangażowanych społecznie włocławian. W roku szkolnym 2017/2018 program adresowany jest do uczniów drugich i trzecich klas dotychczasowego gimnazjum i uczniów dotychczasowych szkół ponadgimnazjalnych. Ma na celu pomoc w rozwijaniu ich uzdolnień i talentów.

W konkursach grantowych organizowanych przez Fundację „ANWIL dla Włocławka” mogą brać udział działające na terenie miasta Włocławka, gminy Brześć Kujawski, gminy Fabianki, gminy Lubanie i gminy wiejskiej Włocławek organizacje pozarządowe, szkoły wyższe, podstawowe i ponadpodstawowe oraz grupy nieformalne. Projekty muszą realizować cele statutowe Fundacji. Granty mogą zostać przeznaczone na lokalne projekty obejmujące szerokie spektrum: od edukacji poprzez ochronę zdrowia, sport, ochronę środowiska, rozwój kultury i sztuki po wspieranie środowiska gospodarczego i przedsięwzięć ukierunkowanych na rozwój gospodarczy.

Konkurs grantowy „**Uczę się z ANWILEM**” ma na celu popularyzację nauk ścisłych: chemii, fizyki, informatyki i matematyki wśród młodych ludzi. Projekty realizowane w ramach programu powinny stać się impulsem do poszukiwania kreatywnych i atrakcyjnych sposobów poznawania przez dzieci i młodzież świata nauk ścisłych. Celem konkursu jest stworzenie ciekawych, innowacyjnych metod i narzędzi edukacji, zachęcenie nauczycieli i osób pracujących z młodzieżą do sięgnięcia po nowe metody przekazywania wiedzy w dziedzinie chemii, fizyki, informatyki i matematyki, zainteresowanie dzieci i młodzieży tymi dziedzinami nauki i wciągnięcie ich w aktywny sposób przekazywania tej wiedzy poprzez pokazywanie praktycznego ich zastosowania w życiu.

Program „**Streetworking we Włocławku**” to kontynuacja działań rozpoczętych w 2016 roku, skierowanych do dzieci i młodzieży pochodzących ze środowisk niewydolnych wychowawczo, spędzających większość czasu w przestrzeni miejskiej (ulica, podwórko). Jego głównym założeniem jest bezpośrednia praca w tym środowisku, aby poprzez zajęcia animacyjne, profilaktyczne, wychowawcze i edukacyjne pokazać dziecku, że istnieje inny świat niż ulica i podwórko. Podczas regularnych spotkań z pedagogami ulicy i spędzania

wolnego czasu odmiennie od dotychczasowych przyzwyczajzeń, dzieci uczą się nowych, pozytywnych zachowań, poznają swoje silne strony, odkrywają zdolności, zaczynają mieć marzenia i wierzyć w siebie, co pozwala im wyjść z własnych ograniczeń.

W 2016 roku rozpoczęła działalność **Fundacja UNIPETROL**. Jej powołanie stanowi wkład spółki w przyszłość przemysłu chemicznego, nauki, badań i rozwoju w Republice Czeskiej. Spółka tworzy w ten sposób możliwość odpowiedniego kształcenia szerszej liczbie uczniów i studentów.

Jej celem jest działanie na rzecz dobra publicznego oraz prowadzenie działań charytatywnych. Fundacja ma przyczyniać się do rozwoju czeskiego społeczeństwa i poprawy jakości życia poprzez skupienie się na wspieraniu szkolnictwa średniego i wyższego, popularyzacji nauki i technologii, poprawie stanu środowiska oraz promocji nauki, badań i rozwoju.

Fundacja kładzie nacisk na wyrównywanie szans rozwoju indywidualnego, szczególnie w obszarach o wysokim bezrobociu oraz wspiera osoby, dla których trudna sytuacja finansowa może stanowić przeszkodę w edukacji. Koncentruje się przede wszystkim na popularyzacji nauki i technologii. Realizuje swoje cele poprzez stypendia, płatne staże studenckie i programy wsparcia dla szkół średnich.

Filarami działań Fundacji są trzy programy. Program stypendialny jest przeznaczony dla studentów uniwersyteckich z całego kraju oraz uczniów szkół średnich w regionie Usti, którzy nie mogą w pełni rozwinąć swojego talentu z powodu trudności finansowych. Oprócz ponadprzeciętnych osiągnięć akademickich pod uwagę brane są również bieżące działania studentów i ich przyszłe plany rozwoju. Drugim filarem jest program grantowy dla szkół wyższych, w którym finansowanie ma na celu wsparcie technicznego wyposażenia szkół i realizację projektów prowadzonych przez uczniów podczas spotkań szkolnych klubów i seminariów. Fundacja zajmuje się także pośrednictwem w uzyskiwaniu płatnych staży dla uczniów i studentów.

Wolontariat pracowniczy

Istniejący i działający od 2004 roku w Grupie ORLEN **program wolontariatu pracowniczego** w 2015 roku przeszedł proces rozwoju, otwierając się na inicjatywy zgłaszane przez pracowników. Dzięki wprowadzonym zmianom (trzy programy, szereg możliwości zaangażowania dla każdego pracownika bez względu na stanowisko i miejsce w strukturach firmy) oraz poszerzeniu oferty działań, z roku na rok systematycznie rośnie zarówno liczba zrealizowanych akcji dobroczynnych, jak i zaangażowanych wolontariuszy. Corocznie realizowanych jest kilkadziesiąt akcji, angażując blisko 30 proc. pracowników Koncernu, przy czym liczba beneficjentów tych działań sięga kilkudziesięciu tysięcy osób. Spółki Grupy ORLEN sukcesywnie przejmują wypracowany w PKN ORLEN model wolontariatu pracowniczego, z sukcesem wdrażając w swoich spółkach.

Partnerskie relacje z organizacjami pozarządowymi

Wśród organizacji pozarządowych wspieranych przez PKN ORLEN dominują fundacje, stowarzyszenia i organizacje, które stawiają sobie za cel dbałość o tradycję narodową, zachowanie dziedzictwa branży naftowej, dokumentowanie ważnych wydarzeń z historii Polski. Są również takie, które skupiają się na przyszłości i rozwoju gospodarczym kraju.

W 2004 roku PKN ORLEN, PGNiG oraz Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Przemysłu Naftowego i Gazowniczego powołały do życia **Fundację Muzeum Przemysłu Naftowego i Gazowniczego w Bóbrce**. Dzięki regularnym dotacjom finansowym i wsparciu merytorycznemu Muzeum rozwija się, proponuje nowoczesne, multimedialne formy zwiedzania, gromadzi nowe eksponaty. Bóbrka to, wyjątkowe miejsce na mapie Polski, jedyne muzeum znajdujące się na terenie czynnej kopalni ropy naftowej. Można tam zobaczyć między innymi wciąż działające XIX-wieczne szyby naftowe. Rolą Fundacji jest dbałość o dziedzictwo kulturowe i wspieranie kultury oraz ochrona zabytków polskiej kultury, w tym przypadku w zakresie związanym z przemysłem naftowym i gazowniczym.

W 2016 roku Koncern dołączył do grona fundatorów **Polskiej Fundacji Narodowej**, która stawia sobie za cel promocję i ochronę wizerunku Rzeczypospolitej Polskiej oraz polskiej gospodarki. PKN ORLEN wsparł w 2017 roku Fundację „**Polska Wielki Projekt**”, która m.in. promuje i popularyzuje najważniejsze polskie osiągnięcia gospodarcze, społeczne, naukowe, kulturalne, techniczne i technologiczne oraz dziedzictwo polskie i europejskie. PKN ORLEN również aktywnie wspiera **Fundację Bezpieczeństwo Gospodarcze Polski**, którego celem jest podnoszenie konkurencyjności polskiej gospodarki.

PKN ORLEN jest pionierem wspierania społeczności lokalnych w ramach współpracy międzysektorowej. Jej celem jest poprawa jakości życia mieszkańców regionów, w których prowadzone są działania biznesowe. Podstawowymi adresatami są lokalne organizacje pozarządowe realizujące innowacyjne projekty na rzecz społeczności lokalnej. Od kilku lat o granty mogą ubiegać się także osoby indywidualne. Pozwala to utrzymać dobre relacje z organizacjami pozarządowymi i mieszkańcami oraz władzami lokalnymi. Realizowane projekty służą podwyższaniu jakości i standardu życia, wyrównywaniu szans, tworzeniu partnerstw. Wspierają rozwój przedsiębiorczości w oparciu o własny potencjał i kompetencje.

Projekt współpracy międzysektorowej bazuje na know-how dostarczonym przez UNDP (*ang. United Nations Development Programme*).

W Płocku projekt prowadzi Fundacja „**Fundusz Grantowy dla Płocka**”, działająca od 2005 roku. Jej fundatorami są Urząd Miasta Płocka, PKN ORLEN i Basell Orlen Polyolefins. Misją, określoną przez społecznie odpowiedzialnych fundatorów, jest praca na rzecz poprawy jakości życia mieszkańców Płocka, a celem jej działania wspieranie zaangażowania, działań i oddolnych inicjatyw społecznych organizacji pozarządowych oraz mieszkańców Płocka. Fundacja finansuje i rozlicza granty przekazane płockim organizacjom pozarządowym oraz inicjuje własne projekty trafiające w nisze społeczne. W dotychczasowej działalności zrealizowała m.in. 11 edycji konkursów grantowych oraz 5 edycji konkursów dotyczących organizacji wypoczynku dzieci i młodzieży w okresie wakacji i ferii szkolnych. Od dwóch lat organizuje konkurs umożliwiający sfinansowanie projektów realizowanych przez osoby indywidualne i grupy nieformalne.

W podobny sposób realizuje swoje projekty **Stowarzyszenie „Fundusz Grantowy Dobrego Sąsiedztwa dla Ostrowa Wielkopolskiego”**. Powstały w 2004 roku, jako inicjatywa Gminy Miasta Ostrowa Wielkopolskiego, PKN ORLEN i UNDP Fundusz Grantowy zostały przekształcone w 2006 roku w Stowarzyszenie „Fundusz Grantowy Dobrego Sąsiedztwa dla Ostrowa Wielkopolskiego” przez trzy jednostki

samorządu terytorialnego: Gminę Miasto Ostrów Wielkopolski, Gminę i Miasto Odolanów oraz Gminę Ostrów Wielkopolski. Głównym celem Stowarzyszenia jest współpraca z lokalnymi organizacjami pozarządowymi przy realizacji inicjatyw z zakresu kultury, sztuki, dziedzictwa narodowego, nauki i edukacji, profilaktyki i ochrony zdrowia, opieki społecznej i rozwiązywania problemów społecznych, sportu i kultury fizycznej.

Zaangażowanie w debatę publiczną

W 2017 roku PKN ORLEN był współorganizatorem i aktywnym uczestnikiem debat organizowanych, m.in. podczas Forum Ekonomicznego w Krynicy, czy Kongresu 590 w Rzeszowie.

Wnioski z powyższych wydarzeń, najważniejsze głosy eksperckie i podsumowania przedstawione zostały na platformie internetowej **Napędzamy Przyszłość**. Publikowane są tam także przekrojowe raporty analityczne, dotyczące kluczowych zagadnień i wyzwań branżowych. Przykładem takiego działania jest wydany w 2017 roku Zeszyt „**Gospodarka 4.0 – Czas zmiany dla biznesu**”.

Ważnym elementem Projektu Napędzamy Przyszłość jest **blog głównego ekonomisty PKN ORLEN, dr. Adama Czyżewskiego**. Za pośrednictwem tego kanału ekspert Koncernu, w przystępny sposób wyjaśnia czytelnikom złożone procesy makroekonomiczne i to, w jaki sposób wpływają one na nasze codzienne życie, ale też na ceny ropy, stabilność gospodarki czy rozwój sektora energetycznego.

Aby docierać z przekazami dotyczącymi Koncernu i jego działań do jeszcze szerszego grona odbiorców, Grupa ORLEN od 4 lat wykorzystuje platformę społecznościową **Twitter**. Profil korporacyjny daje firmie możliwość komentowania w czasie rzeczywistym, znaczących wydarzeń gospodarczych i branżowych, a także dzielenia się informacjami dotyczącymi bieżącego funkcjonowania Grupy ORLEN.

Promocja sportu i zdrowego stylu życia

Jako najcenniejsza polska marka PKN ORLEN od 10 lat wspiera dyscypliny, które mają pozytywny wpływ na aspiracje sportowe Polaków. Udzielając wsparcia zawodnikom, czy promując dyscypliny sportowe, jesteśmy obecni tam, gdzie są ich fani. Koncern wspiera zarówno profesjonalne kariery sportowe, jak i rozwój dzieci i młodzieży, które są potencjałem dla przyszłych kadr narodowych. Najważniejsze programy i projekty:

- Sponsoring **Polskiego Komitetu Olimpijskiego i Paraolimpijskiego**.
- **ORLEN Warsaw Marathon** – „Narodowe Święto Biegania”, największa i „najszybsza” impreza biegowa w Polsce.
- **VERVA Street Racing** – największe wydarzenie motoryzacyjne w tej części Europy, łącznie ponad pół miliona uczestników oraz ponad 2000 pojazdów w 8 edycjach.
- Sponsoring **lekkoatletyki** – PKN ORLEN mecenasem „królowej” sportu – lekkoatletyki, medale Mistrzostw Świata Londyn 2017.
- **ORLEN Team** – sponsoring najlepszego i najbardziej utytułowanego polskiego zespołu rajdowego crosscountry – Kuba Przygoński 2. miejsce w Pucharze Świata FIA 2017 oraz 5 pozycja w rajdzie Dakar 2018, młodzi motocykliści Maciek Giemza i Adam Tomiczek Mistrzem i Wicemistrzem Świata Juniorów FIM 2017.
- **Akademia ORLEN Team** – projekt wspierający najmłodszych, utalentowanych polskich zawodników motocrossowych i kartingowych.
- Sponsoring **piłki siatkowej** – jeden z największych projektów sponsoringowych w polskim sporcie.
- Sponsoring **ORLEN Wisły Płock** – kontynuacja współpracy z drużyną piłki ręcznej osiągającej sukcesy na arenie krajowej i międzynarodowej.
- Sponsoring **Wisły Płock** – kontynuacja współpracy z drużyną piłki nożnej Wisła Płock.
- Sponsoring **Płock ORLEN Polish Open** – międzynarodowy, zawodowy turniej tenisa na wózkach odbywający się w Płocku.
- Sponsoring **ORLEN HANDBALL MINI LIGA** – turniej piłki ręcznej dla najmłodszych co roku angażuje niemal 250 dzieci ze szkół podstawowych z Płocka i Powiatu Płockiego.
- Sponsoring **Płockiego Półmaratonu u Dwóch Mostów** – największa impreza biegowa w Płocku. Trasa Półmaratonu biegnie prze dwa płockie mosty.
- Sponsoring **Płockiego Towarzystwa Wioślarskiego** – jeden z najstarszych klubów sportowych na ziemiach polskich. Na przestrzeni wielu lat pracy Towarzystwo wychowało 12 olimpijczyków, 30 reprezentantów Polski na Mistrzostwa Świata, 38 na Młodzieżowych Mistrzostwach Świata i aż 140 na Mistrzostwach Świata Juniorów.
- **Akcja SPORT BOX na stacjach ORLEN** – projekt realizowany pilotażowo na dwóch stacjach paliw: w Warszawie i w Płocku. Była to kolejna już inicjatywa społeczna Spółki, która zapraszała klientów do włączenia się w sportową aktywizację dzieci. W projekcie zachęcano do podzielenia się sprzętem sportowym, który choć mógł być zbędny i nieużywany, to stanowił za pośrednictwem akcji społecznej SPORT BOX cenną wartość.
- **ORLEN Olimpiada** – zawody sportowe dla pracowników PKN ORLEN i spółek Grupy ORLEN, otwarte także dla mieszkańców Płocka, organizowane podczas Dni Chemika.

Komunikacja marketingowa

Komunikacja marketingowa w PKN ORLEN projektowana jest w sposób angażujący i oparta jest o aspekty emocjonalne budujące bliskie relacje z klientami zgodnie z zasadą „Human to Human”. Jej strategicznym celem jest promocja oferowanych produktów i usług w duchu storytellingu, a w dłuższej perspektywie – transformacja marek koncernu w marki pożądane przez klientów (lovemarks).

Przygotowana w 2017 roku koncepcja nowego modelu komunikacji wynika z obserwacji, że w dzisiejszych czasach konsumenci najbardziej cenią sobie czas i wygodę. PKN ORLEN rozumiejąc szybko zmieniające się potrzeby konsumentów, przekształca swoje stacje w nowoczesne centra multiusługowe, w których o każdej porze dnia, a nawet nocy można załatwić wszystkie codzienne sprawy – nie tylko zatankować samochód, ale również m.in. spotkać się z przyjaciółmi, zjeść posiłek i zrobić codzienne zakupy. Szeroki asortyment produktów i usług oraz największa w Polsce sieć stacji paliw sprawia, że w każdej sytuacji i o każdej porze ORLEN jest w pobliżu. Dzięki temu staje się intuicyjnym kierunkiem do załatwienia wszystkich codziennych spraw.

Takie podejście oddaje nowa platforma marketingowa „**Kierunek ORLEN**”, będąca spójną wizją komunikacji marek koncernu. Kluczowym narzędziem budowania komunikacji jest marketing narracyjny. Pokazywane są historie różnych bohaterów w momencie zaistnienia potrzeby – pozornie niezwiązanej ze stacją paliw. Ukazywane są potrzeby od najbardziej prozaicznych do wyszukanych. Wszyscy bohaterowie kampanii kierują się na stacje ORLEN, które są w stanie odpowiedzieć nawet na najbardziej zaskakujące oczekiwania klientów.

W lipcu 2017 roku został wdrożony **Kodeks Marketingowy** zawierający zalecenia do stosowania w działaniach marketingowych, skierowanych do wszystkich grup interesariuszy. Dokument stanowi zbiór zasad i regulacji dotyczących promocji, reklamy i sponsoringu. Wyznacza normy, którymi powinni kierować się wszyscy pracownicy w zakresie promowania produktów i usług oraz sponsoringu. Kodeks przeznaczony jest do użytku wewnętrznego i oparty jest o "**Wartości i zasady postępowania**". Daje jasne wytyczne i definiuje etyczne postawy wszystkich pracowników.

PKN ORLEN jako firma odpowiedzialna społecznie i przyjazna rodzinom z dziećmi oferuje rabaty posiadaczom **Karty Dużej Rodziny**. Ogólnopolska Karta Dużej Rodziny to system zniżek dla rodzin wielodzietnych, z których mogą korzystać rodziny posiadające co najmniej troje dzieci. PKN ORLEN, jako największa polska firma z branży paliwowo-energetycznej aktywnie angażuje się w działania o wymiarze społecznym. Dlatego Koncern przystąpił do programu Karta Dużej Rodziny, który umożliwia korzystanie z rabatów przy zakupie towarów i usług, jak również ułatwień w obsłudze instytucjonalnej rodzinom wielodzietnym. W efekcie od 1 września 2015 roku rodziny 3+ mogą realizować rabaty na stacjach paliw ORLEN. Użytkownicy Kart mogą otrzymać na stacjach ORLEN zniżki na zakup paliwa, produktów z oferty Stop Cafe oraz na usługi myjni.

Angażowanie klientów

PKN ORLEN od wielu lat angażuje w działania dobroczynne swoich klientów. Od 2006 roku mogą oni przekazywać punkty VITAY, z przeznaczeniem na cele społeczne.

W 2017 roku Uczestnicy **Programu VITAY** przekazali ponad 23 mln punktów VITAY na rzecz Rodzinnych Domów Dziecka. Zostały one przeznaczone na poprawę bezpieczeństwa oraz na sfinansowanie obiadów, zajęć rehabilitacyjnych, przyborów szkolnych, wakacji oraz stypendiów.

Uczestnicy programu VITAY pomagają także zwierzętom i wspierają działania na rzecz ochrony środowiska. Środki, w zależności od rodzaju nagrody, są przekazywane Towarzystwu Przyrodniczemu „BOCIAN”, Ośrodkowi Rehabilitacji Zwierząt Chronionych, Stowarzyszeniu Na Rzecz Dzikich Zwierząt „Sokół”, Stowarzyszeniu Ekologiczno-kulturalnemu Klub Gaja i Stowarzyszeniu Ptaki Polskie. W 2017 roku uczestnicy przekazali ponad 2,4 mln punktów VITAY.

Cele społeczne wspierają także użytkownicy **aplikacji YANOSIK** uczestniczący w programie lojalnościowym VITAY. W ramach akcji kierowcy mogą zbierać punkty VITAY nie tylko za zakupy na stacjach ORLEN, ale także wówczas, gdy za pomocą aplikacji zgłoszą niebezpieczne zdarzenie na drodze. Punkty od kierowców trafiają na wybrany przez nich cel charytatywny, który realizuje **Fundacja ORLEN – DAR SERCA**. Dotychczas Fundacja przekazała sprzęt medyczny szpitalom w Lublinie oraz Ostrowie Wielkopolskim, oznakowała przejścia dla pieszych w pobliżu placówek oświatowych w Płocku, a także wyposażyła w kaski rowerowe podopiecznych z 50 Rodzinnych Domów Dziecka z całej Polski.

5.3.3. Odpowiedzialność wobec Dostawców i Klientów

Odpowiedzialność wobec Dostawców

Dostawcy, jedna z kluczowych grup Interesariuszy, są zobowiązani spełniać zdefiniowane kryteria dotyczące wartości ORLEN i odpowiedzialności. Obszar Zakupów ściśle współpracuje z Interesariuszami, analizuje ich potrzeby, ustala wspólne priorytety, plany, kluczowe wskaźniki efektywności i usprawnienia.

Zasady współpracy z dostawcami od roku 2015 ulegają zmianie. Funkcja Zakupowa w Koncernie przechodzi proces transformacji, zastępując funkcję administracyjno-wspierającą obszaru Zakupów na proaktywną i probiznesową.

Realizacja celów strategicznych opiera się przede wszystkim na wdrożeniu kompleksowego zarządzania kategoriami zakupowymi, modelu zarządzania dostawcami (tj. segmentacja, kwalifikacja, zasady zarządzania) oraz stosowaniu światowych standardów zakupowych.

Zdefiniowane zostały i sukcesywnie są wdrażane zasady współpracy w ramach Grupy Kapitałowej. Służy temu wdrożona w Grupie ORLEN

Polityka Zakupowa, która jest parasolowym dokumentem określającym standardy zarządzania zakupami w Grupie ORLEN. Wyznacza stosowanie wspólnych standardów w zakresie procedur, procesów, narzędzi, systemów i struktur zakupowych. Przyjęcie i wdrożenie Polityki jest ważnym kamieniem milowym w procesie transformacji Zakupów w Koncernie.

Polityka Zakupowa Grupy Kapitałowej ORLEN (dalej również „Polityka”)

Misja i Wizja

Misją Obszaru Zakupów jest wspieranie realizacji strategii Grupy Kapitałowej ORLEN, poprzez zarządzanie kategoriami zakupowymi, budowanie nowoczesnej kultury zarządzania i doskonałości operacyjnej, dbałość o zrównoważony rozwój łańcucha dostaw.

Wizją Obszaru Zakupów jest osiągnięcie statusu najlepszej organizacji zakupowej w Europie Centralnej i Wschodniej.

Celem strategicznym Obszaru Zakupów jest budowanie wartości dodanej i maksymalizacja korzyści, koncentracja na realizacji celów pozwalających na osiągnięcie satysfakcji biznesu oraz zarządzanie ryzykiem i terminowością zapewniając ciągłość procesów biznesowych w Koncernie.

Cele strategiczne realizowane są w oparciu o działania w ramach sześciu filarów:

- Mapowanie procesów,
- Wdrażanie modelu zarządzania kategoriami,
- Kwalifikacja i ocena dostawców,
- Zarządzanie zakupami w Grupie Kapitałowej,
- Rozwój systemów informatycznych i narzędzi wspierających procesy zakupowe,
- Doskonalenie kompetencji.

Grupa Kapitałowa ORLEN realizuje zakupy efektywnie, zgodnie z najwyższymi, międzynarodowymi standardami zakupowymi, o czym świadczy wyróżnienie - certyfikat korporacyjny CIPS dla PKN ORLEN S.A. Orientacja na Klienta i dbałość o doskonałość operacyjną umacnia rolę Grupy Kapitałowej ORLEN jako rzetelnego, wiarygodnego i godnego zaufania partnera.

Cel i zakres Polityki Zakupowej

Celem Polityki Zakupowej Grupy Kapitałowej ORLEN jest ustanowienie podstawowych zasad i podziału odpowiedzialności w zakresie prowadzenia procesów zakupowych na rzecz Grupy Kapitałowej ORLEN.

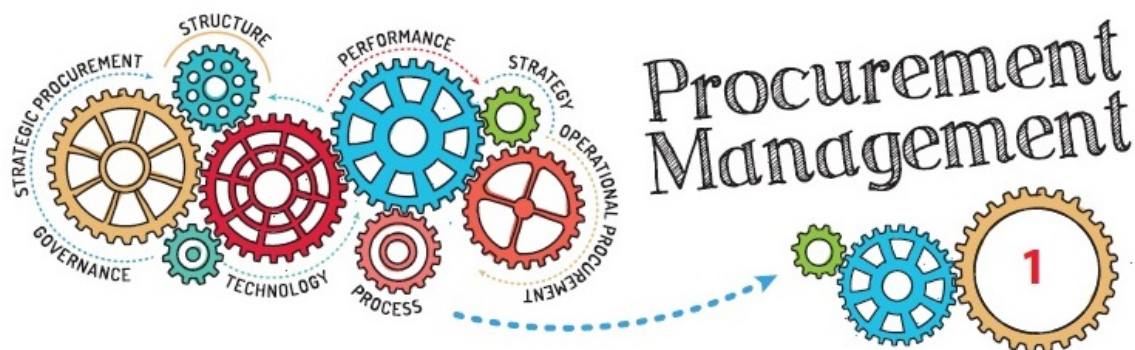
Polityka Zakupowa obowiązuje w PKN ORLEN S.A i w Spółkach należących do Grupy Kapitałowej ORLEN, które przyjęły Politykę do stosowania.

Wszelkie odstępstwa od reguł wynikających z Polityki wymagają konsultacji i akceptacji Dyrektora Wykonawczego ds. Zakupów w PKN ORLEN S.A.

Polityka podlega rewizji i wymaga akceptacji Komitetu Strategii Koncernu.

Nadzór

W Grupie Kapitałowej ORLEN funkcjonuje segmentowe zarządzanie w Obszarze Zakupów. Obszar Zakupów w PKN ORLEN S.A i w spółkach należących do Grupy Kapitałowej ORLEN realizuje interes Grupy Kapitałowej ORLEN poprzez cele strategiczne określone przez PKN ORLEN S.A.

W 2017 roku zostały wdrożone inicjatywy standaryzujące procesy zarządzania zakupami, kategoriami i dostawcami zarówno w polskich, jak i zagranicznych spółkach Grupy ORLEN. Inicjatywy te wpisują się w Politykę Zakupową i służą realizacji celów strategicznych Obszaru Zakupów w Grupie ORLEN. Standardy definiują zakres współpracy funkcji zakupowej w Koncernie, w tym m.in. wsparcie w prowadzeniu procesów zakupowych, opracowanie i wdrażanie strategii kategorii zakupowych, zarządzanie strategicznymi relacjami z dostawcami,

wykonywanie analiz rynkowych, wymianę danych zakupowych, dzielenie się wiedzą i dobrymi praktykami zakupowymi, standaryzację i optymalizację funkcji zakupowej oraz narzędzi zakupowych.

Kluczowym elementem jest wdrażanie w kolejnych spółkach Grupy ORLEN **Platformy Zakupowej Connect**, co wpływa na ujednoczenie i uspołnienie procesów zakupowych w całej Grupie, transparentność i przejrzystość prowadzonych postępowań, wymianę wiedzy oraz poprawę komunikacji z dostawcami.

W 2017 roku prowadzone były liczne usprawnienia w zakresie ergonomii strefy dostawcy w Platformie Zakupowej Connect. Dzięki nim proces składania ofert stał się bardziej intuicyjny. Zakres zapytań ofertowych publikowanych w systemie został rozszerzony o jedną spółkę Grupy ORLEN oraz dodatkowe kategorie zakupowe, które dotychczas były kupowane przez PKN ORLEN bez wykorzystania systemu Connect. Udostępniliśmy również naszym oferentom i dostawcom zarejestrowanym w Platformie Zakupowej Connect ich numery DUNS dostępne w profilu użytkownika.

W 2018 roku planowane są dalsze usprawnienia dla oferentów i dostawców posiadających konto w Platformie Zakupowej. W szczególności planowane jest zwiększenie zakresu informacyjnego mailingu informującego o nowych postępowaniach w Grupie ORLEN oraz wdrożenie dodatkowych funkcjonalności pozwalających na bardziej elastyczne zarządzanie kontem użytkownika. Ponadto trwają prace nad zmianami systemowymi umożliwiającymi użytkownikom korzystanie z nowszych przeglądarek internetowych. W 2018 roku grono spółek Grupy ORLEN korzystających z Platformy Zakupowej zwiększy się również o kolejne spółki Grupy ORLEN, rozszerzając listę zapytań ofertowych.

W 2017 roku uruchomiono **platformę do wspólnego raportowania danych zakupowych opartą o QlikView** (Rozwiązanie typu Business Intelligence). Celem platformy jest zbudowanie systemu pozwalającego na szybki dostęp do informacji o wydatkach, kategoriach zakupowych, dostawcach, umowach i wskaźnikach efektywności procesów zakupowych. Platforma wspiera kompleksowo proces zarządzania kategoriami i dostawcami w Koncernie. Obecnie platforma obejmuje zakres danych dla 21 spółek z Grupy ORLEN. Na rok 2018 zaplanowana jest dalsza rozbudowa systemu i udostępnienie rozwiązania w spółkach objętych projektem.

Jednym z kluczowych systemów informatycznych, wspierających funkcję zakupową w całej Grupie ORLEN, będzie **Zintegrowane Narzędzie Zakupowe (ZNZ)**, którego proces zakupu został rozpoczęty w 2017 roku. Celem wdrożenia ZNZ jest narzędziowe wsparcie procesu P2P (*ang. procure to pay*), czyli od złożenia zapotrzebowania do płatności za dany zakup. Korzyściami ze wdrożenia ZNZ w Grupie ORLEN będzie większa efektywność funkcji zakupowej, krótszy czas realizacji zakupów, redukcja ryzyka, większa transparentność wydatków oraz oszczędności.

Ważną inicjatywą wdrażaną w Koncernie w ramach zrównoważonego rozwoju i odpowiedzialnego łańcucha dostaw jest włączenie **kryteriów odpowiedzialnego biznesu i zrównoważonego rozwoju do standardu zarządzania procesami zakupowymi**. Koncern promuje ideę odpowiedzialności społecznej wśród swoich dostawców, chce współpracować z kontrahentami, którzy przestrzegają praw człowieka i działają zgodnie z regulacjami prawnymi, zapewniają bezpieczne i godne warunki pracy oraz stosują nie tylko najwyższe standardy etyczne, ale także dbają o środowisko naturalne. Kryteria CSR zostały zdefiniowane i zebrane w jeden dokument tj. „**Kodeks postępowania dla Dostawców**”.

Od kwietnia 2016 roku jest on obowiązkowym kryterium stosowanym w procesie kwalifikacji kontrahentów w PKN ORLEN. W roku 2017 Kodeks postępowania dla Dostawców został wdrożony w spółkach Grupy ORLEN. Dostawcy Koncernu kwalifikowani są do współpracy w zgodzie z wystandardyzowanymi, spójnymi w Grupie ORLEN kryteriami społecznymi, środowiskowymi, prawnymi i etycznymi. „Kodeks postępowania dla Dostawców” dla Grupy ORLEN ma na celu promocję odpowiedzialności wśród interesariuszy i zachęcanie do wdrażania odpowiedzialnych praktyk wśród dostawców.

Inicjatywy i dobre praktyki są wdrażane w całej Grupie ORLEN. Głównym elementem scalającym działania zakupowe jest budowanie wspólnie z partnerem biznesowym i wdrażanie strategii kategorii zakupowych. **Strategiczne zarządzanie kategoriami** pozwala na przełożenie wyznaczonych w strategii Koncernu kierunków rozwoju na działania operacyjne, dostosowane do specyfiki każdej kategorii zakupowej. Celem tych działań jest wypracowanie nowych rozwiązań, optymalizacja procesów i obniżenie kosztów.

W 2017 roku został zatwierdzony nowy **model opracowywania i wdrażania „Strategii Zakupowych” w Grupie ORLEN**. Model ten uwzględnia najlepsze praktyki rynkowe w tym zakresie, jak i potrzeby Koncernu. Według nowego modelu zostały opracowane i zatwierdzone przez Zarząd PKN ORLEN cztery strategie dotyczące kluczowych kategorii zakupowych. Na rok 2018 zaplanowane jest opracowanie kolejnych strategii zakupowych.

Grupa ORLEN korzysta z usług starannie wybranych Dostawców. W ramach ciągłego doskonalenia procesów zakupowych rozwija i standaryzuje procesy związane z ich wyborem. Wypracowany został **model kwalifikacji dostawców w strategiach zarządzania kategoriami zakupowymi, a kluczowi dostawcy Koncernu podlegają regularnej ocenie w ramach procesu oceny współpracy z dostawcami**. Kryteria kwalifikacji i oceny dostawców zostały opracowane, m.in. w oparciu o najlepsze praktyki rynkowe, pozwalają minimalizować ryzyka reputacyjne, finansowe i procesowe oraz maksymalizować jakość współpracy z dostawcami.

Dzięki zaangażowaniu dostawców Koncernu w doskonalenie procesów biznesowych w ramach prowadzonych procesów zakupowych podejmowane są różnego rodzaju ciekawe inicjatywy i projekty wpisujące się w zakres odpowiedzialności w biznesie jak na przykład: inwestycja odzysku ciepła resztkowego na instalacji Hydrokrakingu, która jest związana z poprawą efektywności energetycznej.

PKN ORLEN jako firma odpowiedzialna społecznie troszczy się o optymalne wykorzystanie dostępnych zasobów. Kilka inwestycyjnych projektów zakupowych uzyskało **świadczenia efektywności energetycznej**, wydawane przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki, czyli tzw. **Białe Certyfikaty**, stanowiące mechanizm stymulujący i wymuszający zachowania prooszczędnościowe za zrealizowane lub planowane działania proefektywnościowe. Kluczowe projekty, którym przyznano „Białe Certyfikaty” to EPC – „Modernizacja pomp wody zasilającej 4PZ1, 6PZ1 i 7PZ1 na kotłach OOG-420” EC ZP Płock oraz „Wymiana izolacji cieplochronnej” oraz „Wykonanie badań termowizyjnych dla rurociągów pary”.

Istotne znaczenie mają partnerzy lokalni, a więc ci, których siedziba główna znajduje się w powiecie płockim oraz w województwie mazowieckim. Grupa ORLEN korzystając z usług lokalnych dostawców, wspiera najbliższy rynek i biznes. Dostawcy z otoczenia spółek cechują się znajomością rynku lokalnego, często dobrze znają potrzeby i oczekiwania spółek Grupy ORLEN, a ich bliskość pozwala także na obniżenie kosztów, np. transportu czy zakwaterowania. **Wydatki na produkty i usługi firm mających siedzibę w Płocku stanowiły w 2017 roku około 3,4% wydatków PKN ORLEN**. Koncern współpracuje z dostawcami z najbliższego otoczenia, wpływając tym samym na rozwój lokalnego rynku, a przede wszystkim realizując strategię odpowiedzialności społecznej i zrównoważonego rozwoju w swoim łańcuchu dostaw.

W kluczowych spółkach zagranicznych Grupy ORLEN: Unipetrolu (Litvínov) i ORLEN Lietuva (Mažeikiai), udział wydatków przeznaczonych na usługi lokalnych dostawców, którzy zlokalizowani są w wyżej wymienionych miastach, wyniósł w 2017 roku, kolejno – 3% i blisko 1%.

W ramach uzyskanej przez PKN ORLEN w 2015 roku certyfikacji **CIPS** (Chartered Institute of Procurement & Supply), w 2017 roku przeprowadzony został audit, który potwierdził, że PKN ORLEN w dalszym ciągu rozszerza zakres wdrażanych najlepszych praktyk i stosuje je w codziennych działaniach biznesowych. Certyfikat jest ważny przez okres 3 lat.

Odpowiedzialność wobec Klientów

Kluczowym aspektem działalności Grupy ORLEN jest konsekwentne podnoszenie jakości oferowanych produktów i usług oraz standardów obsługi. Klienci to jeden z kluczowych dla Grupy ORLEN Interesariuszy.

Grupa ORLEN wieloaspektowo monitoruje i analizuje swój wpływ na zdrowie i bezpieczeństwo. Ma to miejsce we wszystkich obszarach działalności firmy. Szczególne znaczenie dla kształtowania wizerunku, relacji z klientami oraz opinii publiczną ma sposób zarządzania stacjami paliw. Pracownicy stacji podczas codziennej pracy, odpowiednią postawą i zachowaniem potwierdzają, że klienci to główny filar sukcesu firmy. Aby systematycznie poprawiać standardy i relacje z każdą grupą Interesariuszy, należy wiedzieć co i w jaki sposób zmieniać. Źródłami informacji są między innymi uwagi, opinie i oceny klientów, wyniki prowadzonych na bieżąco badań poziomu ich satysfakcji. Uzupełnieniem tej wiedzy są raporty z wizyt i kontroli instytucji publicznych, których celem jest ocena stosowanych rozwiązań w zakresie ochrony zdrowia i zapewnienia odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa oraz prowadzenie działalności operacyjnej w zgodzie ze wszelkimi uregulowaniami i przepisami.

Kluczowym elementem jest jednak troska o najwyższe standardy. Dotyczy to zarówno usług, towarów i paliw oferowanych na stacjach, wytwarzanych przez Grupę ORLEN produktów rafineryjnych i petrochemicznych, jak również stale podnoszonych, szeroko pojętych standardów obsługi klientów na stacjach paliw, terminalach czy biurach sprzedaży. Na każdym poziomie i etapie współpracy spółka dba o ich zdrowie i bezpieczeństwo.

Dbamy o jakość oferty i przyjazny charakter sieci stacji paliwowych, naszym celem jest kreowanie więzi z obecnymi i potencjalnymi klientami poprzez rozwój nowoczesnych rozwiązań oraz odwoływanie się do pozytywnych emocji i podkreślanie narodowego charakteru marki i firmy. Marka ORLEN jest obecnie powszechnie rozpoznawana i szanowana przez Polaków, przy czym jest to także zasługa innych brandów handlowych, pośrednio umacniających jej pozycję: **VERVA**, **Stop Cafe**, **O!Shop**. Przywiązanie klientów do marki skutecznie kreowane jest przez programy lojalnościowe **VITAY** oraz **Flota**. Na uwagę zasługują również brandy związane z sieciami działającymi na rynku czeskim – **Benzina** oraz niemieckim – **Star**.

Stacje paliw

Głównym fundamentem budowy wizerunku Grupy ORLEN w oczach klientów są stacje paliw, które funkcjonują na czterech rynkach europejskich: polskim, niemieckim, czeskim i litewskim.

Zarządzając prawie 2800 stacjami, Koncern stale koncentruje się na rozwoju segmentu detalicznego. Kluczem do realizacji tego celu jest **nowoczesna sieć stacji paliw i zorientowanie na klienta. W 2017 roku zostało zmodernizowanych około 280 obiektów**, aby mogły one sprostać wysokim wymaganiom klientów, część z tych zadań inwestycyjnych była związana z uruchomieniem nowego formatu sklepowo-gastronomicznego **Stop Cafe 2.0**. Na wszystkich rynkach **włączonych do sieci zostało w 2017 roku 86 stacji paliw** – w tym 2 stacje autostradowe typu MOP w Polsce.

Kontynuowany był **rozwój gastronomii** – zgodnie z podjętą decyzją rozpoczęto wdrożenie nowego formatu będącego połączeniem sklepu convenience i nowoczesnej części gastronomicznej – **Stop Cafe 2.0** i **O!Shop** w Polsce i w Czechach oraz **StarConnect** w Niemczech. Nowe formaty zaczęły pojawiać się na stacjach własnych włączanych do sieci, rozpoczęto również zamianę dotychczasowych punktów **Stop Cafe** i **Stop Cafe Bistro** na **Stop Cafe 2.0**. W Polsce liczba kącików gastronomicznych powiększyła się o kolejnych 140 punktów. Na koniec ubiegłego roku w sieci funkcjonowało 225 stacji w nowym formacie sklepowo-gastronomicznym (**Stop Cafe 2.0** – 180 w Polsce i 29 w Czechach, **Star Connect** – 16 stacji w Niemczech).

Sukces na rynku to pochodna zaufania klientów i ciągłego budowania ich lojalności względem naszych stacji paliw. Cel ten realizowany jest poprzez **systematyczne podnoszenie jakości obsługi**. Dzięki pojawieniu się na stacjach specjalnych instruktorów, których zadaniem jest szkolenie pracowników i dbanie o zachowanie najwyższych standardów przez całą załogę, a także dzięki **rozwojowi programów lojalnościowych VITAY i FLOTA**, baza lojalnych klientów z roku na rok powiększa się. Mając na uwadze oczekiwania klientów i dążenie do ciągłego usprawniania procesu ich obsługi, w 2017 roku w całej sieci PKN ORLEN w Polsce (stacje własne i franczyzowe) wdrożyliśmy **innowacyjny system płatności mobilnych za transakcje flotowe mFLOTA**. Ta mobilna aplikacja stworzona przez Koncern jest innowacyjnym i wygodnym rozwiązaniem dla klientów flotowych, które umożliwiała płatność za paliwo bezpośrednio przy dystrybutorze. Jest to pierwsze tego typu rozwiązanie na rynku paliwowym w Polsce. Wdrożone rozwiązanie zdecydowanie przyspiesza i upraszcza obsługę

kierowców, których wizyta na stacji paliw ogranicza się jedynie do tankowania paliwa. Dzięki szybszemu zwalnianiu dystrybutorów pozostali klienci mają możliwość dokonania, bez pośpiechu, dalszych zakupów w tym skorzystanie z oferty gastronomicznej na stacji. W przyszłości funkcjonalność ta będzie mogła być udostępniona wszystkim klientom indywidualnym.

Kolejnym krokiem w kierunku poprawy obsługi klientów flotowych była kontynuacja wdrożenia systemu informatycznego CRM, wspierającego zarządzanie klientami i obsługę procesów sprzedażowych.

W ramach prac nad nowymi funkcjonalnościami dla naszych partnerów biznesowych, ORLEN oferuje klientom flotowym również zakup energii elektrycznej. Dzięki takiemu rozwiązaniu mogą oni skorzystać z lepszych warunków handlowych, uprościć i ograniczyć liczbę rozliczeń z zewnętrznymi dostawcami.

Produkty i usługi

Przygotowując naszą ofertę dla klientów, pamiętamy o jej głównych składowych, tj. paliwach, produktach paliwowych i usługach.

Szczegółowe zasady regulujące dostawy paliw oraz proces wydawania ich klientom są gwarantem sprzedaży paliw najwyższej jakości, spełniających wszystkie wymagania wskazane w obowiązujących normach i przepisach. Przyjęte zasady dostaw w znacznym stopniu ograniczyły ryzyko zmieszania paliw oraz przepełnienia zbiorników podczas przyjmowania paliw na stacjach. Paliwa dostarczone do stacji, jak również stan zbiorników są na bieżąco monitorowane. Dzięki wprowadzonym procedurom i rozwiązaniom wyeliminowano praktycznie ryzyko zanieczyszczenia gruntów z powodu nieszczelności zbiorników.

Z najwyższym zaangażowaniem reagujemy na wszystkie sygnały naszych klientów odnośnie paliw.

Stacje paliw to nie tylko miejsce tankowania. To również **dobre zaopatrzone sklepy**, których oferta stale jest dostosowywana do zmieniających się oczekiwań klientów i trendów rynkowych. W trakcie przyjmowania dostaw wszystkich artykułów spożywczych sprawdzane są terminy przydatności do spożycia, w przypadku pozostałych produktów pozapaliwowych sprawdzane są daty ich ważności. Dodatkowo monitorowany jest stan opakowań. Te same działania prowadzone są na bieżąco na terenie sklepu podczas uzupełniania ekspozycji sklepowej oraz codziennej kontroli stanu produktów na poszczególnych półkach sklepowych. Zawsze kierujemy się ogólnymi zasadami oddzielnego magazynowania i ekspozycji artykułów spożywczych – są one przechowywane w oddzielnych pomieszczeniach. Tam, gdzie jest to możliwe, oleje, płyny eksploatacyjne i inne akcesoria i kosmetyki samochodowe są składowane w oddzielnych altanach magazynowych. Dzięki temu klienci mają pewność, że wybierając dowolną rzecz, otrzymają produkt pełnowartościowy, spełniający wszystkie wymogi jakościowe.

Za pośrednictwem naszych stacji, klienci mają również dostęp do różnorodnych usług. Do najważniejszych można zaliczyć gastronomię i myjnie. Dokładamy wszelkich starań, aby oferowane na naszych stacjach przekąski i gorące napoje były przygotowywane w oparciu o sprawdzone receptury, uwzględniające oczekiwania klientów odnośnie składu i wartości odżywczych. Kawa oferowana na naszych stacjach wspierana jest przez międzynarodową markę **Fair Trade Coffee**.

Posiadamy kilkadziesiąt własnych receptur przygotowywania gorących i zimnych przekąsek oraz kawy. Pracujemy nad wyeliminowaniem z naszych produktów gastronomicznych konserwantów, glutaminianów i fosforanów, sztucznych barwników i aromatów. W nowych postępowaniach zakupowych będą uwzględniane oczekiwania dotyczące pożądanego składu produktów i półproduktów. Obecnie w ramach decyzji biznesowych i współpracy z dostawcami takie oczekiwania są przekazywane do dostawców z prośbą o przygotowanie nowych produktów bez wymienionych wyżej składników. W przypadku grupy produktów – wybrane słodkie przekąski i hot dogi – udało już się to osiągnąć.

Coraz większą popularnością wśród klientów cieszą się myjnie. Większość myjni automatycznych funkcjonujących w sieciach detalicznych należących do Grupy ORLEN posiada system zamkniętego obiegu wody do celów technologicznych, co w znacznym stopniu ogranicza zużycie wody oraz ilość generowanych ścieków przemysłowych powstających w procesie ich użytkowania. ORLEN dokłada wszelkich starań, aby wykorzystywane urządzenia zapewniały wysoką jakość mycia aut przy jednoczesnym maksymalnym ograniczeniu wpływu na środowisko. W 2017 roku łącznie zmodernizowanych zostało prawie 70 myjni.

Klientom udzielana jest **informacja na temat wpływu wszystkich oferowanych na stacjach paliw oraz produktów pozapaliwowych (artykuły spożywcze, napoje, słodkie i słone przekąski) i usług (pełna oferta gastronomiczna, myjnia) na zdrowie i bezpieczeństwo**. W przypadku paliw, olejów, kosmetyków samochodowych, płynów eksploatacyjnych na wszystkich stacjach dostępne są szczegółowe karty charakterystyki (udostępniane na życzenie klientom i będące w dyspozycji pracowników stacji), zawierające ich opis i skład, opisujące ryzyka i zagrożenia oraz sposoby postępowania w przypadku ich wystąpienia. Obowiązki pod względem informowania o zagrożeniach, które niosą ze sobą produkowane i stosowane chemikalia, reguluje ustawodawstwo polskie i europejskie. Wspomniane karty charakterystyk to podstawowe narzędzie stosowane zgodnie z rozporządzeniem **REACH** w celu zapewnienia przepływu informacji w łańcuchu dostaw. Zgodnie z jego art. 31 dostawca substancji lub mieszaniny przekazuje odbiorcy kartę charakterystyki w języku urzędowym państwa członkowskiego, na którego terenie substancja lub mieszanina jest wprowadzana do obrotu. Równie istotne są przepisy Kodeksu pracy, który w art. 221 § 2 stanowi, że „Niedopuszczalne jest stosowanie niebezpiecznych substancji i niebezpiecznych preparatów chemicznych bez posiadania aktualnego spisu tych substancji i preparatów oraz kart charakterystyki, a także opakowań zabezpieczających przed ich szkodliwym działaniem, pożarem lub wybuchem”.

Zdrowie i bezpieczeństwo

Istotnym elementem zarządzania siecią stacji paliw jest dążenie do zapewnienia bezpieczeństwa odwiedzających – klientów, podróżnych, kooperantów i dostawców. Staramy się również poprawić komfort pracy naszych pracowników.

Stacje mające w ofercie LPG są dostosowane do bezpiecznego tankowania tego paliwa przez klientów. W razie potrzeby pracownicy stacji zawsze służą pomocą i mogą zatankować, jeśli zaistnieje taka potrzeba.

Stacje paliw są **miejszem bezpiecznym zarówno dla klientów, jak i ich pracowników**. Wszystkie objęte są systemami antywłamaniowymi i antynapadowymi, a umowy z wyspecjalizowanymi agencjami ochrony gwarantują szybkie przybycie profesjonalnego patrolu w razie każdej konieczności. Większość stacji paliw wyposażona jest w systemy telewizji przemysłowej, które rejestrują wszystkie zdarzenia wewnątrz i na zewnątrz obiektu. A brak dostępu pracowników stacji paliw do utargów gotówkowych jest kolejnym aspektem podnoszącym bezpieczeństwo.

Każda stacja paliw posiada wypracowane zasady ruchu kołowego i pieszego na jej terenie, co w połączeniu z luminescencyjnymi oznakowaniami drogowymi podnosi bezpieczeństwo także w tym zakresie.

Na wszystkich stacjach własnych PKN ORLEN funkcjonuje **System Zarządzania Bezpieczeństwem Żywności HACCP** wdrożony w 2005 roku. Jego podstawę stanowią wymagania Kodeksu Żywnościowego (Codex Alimentarius). Stacje te mają dostęp do elektronicznej wersji Dokumentacji Technicznej HACCP, która jest umieszczona na portalu stacyjnym. Celem HACCP jest zagwarantowanie klientom, że oferowane produkty żywnościowe spełniają wymagania przepisów sanitarnych, są bezpieczne dla zdrowia oraz zgodne z ich oczekiwaniami odnośnie do jakości. Dotyczy to zarówno produktów w opakowaniach jednostkowych, jak i dań gorących oferowanych w restauracjach.

HACCP ma istotny wpływ na jakość oferowanych i sprzedawanych produktów – przyjmowanie, magazynowanie, zasady i warunki przygotowania do sprzedaży oraz sama sprzedaż zgodnie z HACCP, ewidencjonowanie i monitorowanie każdego z ww. etapów zwiększa gwarancję jakości i bezpieczeństwa produktów.

HACCP, czyli analiza zagrożeń i kontroli krytycznych punktów jest systemowym postępowaniem mającym na celu identyfikację zagrożeń zdrowotnych żywności oraz ryzyka ich wystąpienia podczas wszystkich etapów procesu produkcji i dystrybucji żywności. Jest to również system, który kontroluje i opanowuje wszystkie zagrożenia istotne z punktu widzenia bezpieczeństwa konsumenta i ochrony jego zdrowia. HACCP służy minimalizowaniu ryzyka zagrożeń związanych z obrotem żywnością. Jest systemem prewencyjnym. Chroni interesy konsumenta, dając mu pewność bezpieczeństwa oraz wysoką jakość zdrowotną nabywanych produktów spożywczych. Chroni również interesy producenta, który prowadząc w odpowiedni i udokumentowany sposób proces produkcyjny może dowiedzieć, że dostarcza produkt bezpieczny dla zdrowia. System HACCP został również wdrożony przez PKN ORLEN **na rynku czeskim, litewskim i niemieckim**. Jest regularnie auditowany.

Procent znaczących produktów i usług, dla których prowadzi się ocenę wpływu na zdrowie i bezpieczeństwo wynosi 100%. W 2017 roku nie odnotowano przypadków niezgodności z regulacjami i **dobrowolnymi kodeksami** w zakresie wpływu produktów i usług na zdrowie i bezpieczeństwo na każdym etapie ich cyklu życia według rodzaju skutków.

Pracownicy stacji paliw są szczególnie uwrażliwiani na kwestie dotyczące **zakazu sprzedaży alkoholu i wyrobów tytoniowych osobom nieletnim**. Na każdej stacji znajduje się tabliczka z odpowiednią informacją, a pracownicy uczestniczą w specjalnych szkoleniach. Stosowane są także pisemne oświadczenia pracowników stacji zobowiązujące ich do przestrzegania ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz do przestrzegania obowiązku weryfikacji wieku, a także odmowy sprzedaży w przypadku zaistnienia podejrzenia naruszenia ustawy.

PKN ORLEN od wielu lat **wspiera i propaguje zdrowy styl życia oraz różne formy aktywnego spędzania wolnego czasu i wypoczynku**. Spółki Grupy ORLEN uczestniczyły w organizacji wielu akcji dedykowanych klientom, np. organizacja największej imprezy biegowej w Polsce (**ORLEN Warsaw Marathon**), wsparcie dwóch imprez rowerowych w Niemczech (Velothon w Berlinie – ponad 12 tysięcy startujących i Cyclassic w Hamburgu – ok. 20 tysięcy uczestników) czy współorganizacja przez ORLEN Deutschland obozów sportowych dla dzieci i młodzieży grającej w piłkę ręczną. Ciekawymi wydarzeniami były również imprezy sportowe organizowane w Czechach – nocny sprint Benziny w Harrachowie czy dwóch biegów Spartan Race (Kouty, Liberec). Na ponad 500 stacjach paliw w Polsce klienci mogli skorzystać ze specjalnych stojaków rowerowych. W ramach współpracy ze **Wschodnim Szlakiem Rowerowym Green Velo** – liczącej prawie 2000 kilometrów trasie biegnącej przez tereny pięciu województw (warmińsko-mazurskie, podlaskie, lubelskie, podkarpackie i świętokrzyskie) – prawie 30 stacji miało status Miejsc Przyjaznych Rowerzystom. Współpraca w ramach programu Green Velo jest w dalszym ciągu kontynuowana przez ORLEN. W 2017 roku ORLEN rozpoczął współpracę z firmą Nextbike Polska, dzięki niej klienci już w 2018 roku na stacjach w 6 miastach Polski będą mogli skorzystać z wypożyczalni rowerów.

W 2017 roku po raz kolejny zorganizowaliśmy na rynku czeskim akcję oddawania krwi dla szpitali – w jej ramach klienci naszych stacji oddali prawie 40 litrów krwi.

Udogodnienia dla osób z niepełnosprawnością i dzieci

Staramy się ułatwić korzystanie z naszych obiektów osobom z niepełnosprawnością. A także niezwykle istotny jest komfort podróży najmłodszych.

Na większości stacji przynajmniej jedno miejsce postojowe jest przeznaczone dla podróżnych z niepełnosprawnością i specjalnie oznaczone. Większość toalet została zmodernizowana i dostosowana do ich potrzeb. Zawsze również, w razie potrzeby, mogą liczyć na życzliwość i pomoc pracowników stacji.

Niezwykle istotny jest komfort podróży najmłodszych. Szereg stacji w Polsce i Czechach wyposażonych jest w kącki do przewijania dzieci. Zarówno oferta gastronomiczna (mini menu), jak i sklepowa (zabawki, książki i bajki) uwzględniają potrzeby dzieci. Wiele stacji (głównie tranzytowych) posiada przystajacyjne place zabaw, z których mali podróżni mogą skorzystać w trakcie przerw w podróży.

Dużym zainteresowaniem klientów naszych czeskich i polskich stacji cieszyła się zbiórka sprzętu sportowego dla domów dziecka. Dzięki tej akcji do dzieci trafiły piłki, rolki, rakiety do tenisa czy badmintonu, kaski, ochraniacze czy sprzęt do pływania.

PKN ORLEN kontynuuje również z powodzeniem **program „Karta Dużej Rodziny”**, który umożliwia korzystanie z rabatów przy zakupie towarów i usług, jak również ułatwień w obsłudze instytucjonalnej rodzinom wielodzietnym. W efekcie uczestnicy programu mogą skorzystać

z różnorodnych rabatów na zakup paliw oraz zniżek przy zakupie produktów z oferty **Stop Cafe**, oraz usługi myjni.

Standardy obsługi

PKN ORLEN **cyklicznie monitoruje satysfakcję i lojalność klientów**. Rynek paliw jest dość niestabilny w związku ze stale zmieniającymi się cenami paliw, rozwojem stacji oraz wprowadzaniem nowości w ofercie gastronomicznej, paliwowej czy sklepowej. Klientom stacji oferowane są różne promocje i atrakcje, co wpływa na ich lojalność względem stacji, z której najczęściej korzystają. W takiej sytuacji bardzo istotne jest monitorowanie ich zadowolenia z różnych aspektów funkcjonowania stacji. W 2017 roku pracownicy PKN ORLEN otrzymali możliwość oceny standardów obsługi klienta na naszych stacjach. Każdy użytkownik auta służbowego jest proszony o wypełnienie specjalnie przygotowanej oceny i wyrażenia swojej opinii odnośnie do stacji, na której zatankował paliwo.

Jednym z elementów wspierających budowanie relacji z klientami jest podejście do informacji przekazywanych przez klientów oraz **reakcja na zgłaszane przez nich skargi i zażalenia**. Każdy zainteresowany ma kilka możliwości kontaktu i wyrażenia opinii na temat stacji i obsługi, za pośrednictwem Internetu, telefonicznie lub bezpośrednio na stacjach paliw. W każdym z tych przypadków zgłoszenie takie jest rejestrowane w systemie administracji skarg i reklamacji. W systemie tym są oczywiście rejestrowane także pozytywne opinie i podziękowania ze strony klientów.

W 2017 roku klienci stacji paliw PKN ORLEN dokonali ponad 330 mln transakcji. W tym czasie wpłynęło przeszło 6211 skarg i reklamacji do rozpatrzenia. Uznanych zostało 6,6% z nich. Każda osoba zgłaszająca jakiegokolwiek uwagi, średnio w ciągu kolejnych 5 dni otrzymuje odpowiedź na swoje zgłoszenie. Główne problemy, które sygnalizowali klienci w 2017 roku:

Problem	Liczba zgłoszeń
Obsługa Klienta	2 812
Jakość paliwa	748
Ilość paliwa	519
Stan techniczny urządzeń	417
Produkty spożywcze	258
Czystość	199
Produkty pozostałe	104
Inne	1 154
Suma końcowa	6 211

Każde zgłoszenie od klientów rozpatrywane jest indywidualnie, zgodnie z obowiązującymi procedurami przy jednoczesnym uwzględnieniu podejścia w duchu „Human2Human”.

Na rynku czeskim w celu zwiększenia liczby i jakości informacji zwrotnych od klientów i poprawy poziomu komunikacji między klientami i siecią Benzina z sukcesem wykorzystaliśmy portale społecznościowe. Znacznie poprawiło to stopień rozpoznawalności i akceptacji naszej marki oraz wpłynęło na wykreowanie wizerunku stacji przyjaznych klientom.

Dbłość o środowisko

PKN ORLEN jako firma przykładająca w swojej działalności szczególną wagę do aspektów ochrony środowiska naturalnego, politykę w tym zakresie stosuje także na stacji paliw.

Na każdym etapie obrotu towarami pozapaliwowymi na poziomie stacji mamy na uwadze troskę o klientów i środowisko. Szczególnie istotne jest to w przypadku olejów, płynów eksploatacyjnych i chemii samochodowej. W momencie dostawy sprawdzana jest jakość opakowań – uszkodzone nie są przyjmowane na stacje. Odpowiednie zasady magazynowania i ekspozycji handlowej ograniczają ryzyko uszkodzenia towarów, opakowań oraz pogorszenia ich jakości. Na stacjach znajdują się pojemniki na zużyte opakowania po olejach i innych płynach, mogące mieć negatywny wpływ na środowisko. Poza tym na każdej stacji ogólnodostępne są pojemniki na odpady, umożliwiające ich wstępną segregację. Dzięki temu klient ma możliwość wyrzucenia opakowań po artykułach spożywczych, napojach oraz innych odpadów.

Wszystkie produkty motoryzacyjne (oleje, płyny eksploatacyjne, kosmetyki samochodowe) posiadają karty charakterystyki, które precyzują, jak należy je przechowywać, jak postępować w sytuacji zanieczyszczenia otoczenia lub zatrucia.

W przypadku paliw jest wiele elementów, ukierunkowanych na ochronę środowiska:

- Zbiorniki dwuściankowe ograniczające ryzyko wycieku paliw do gruntu.
- Posadowienie zbiorników na betonowych tacach szczelnych.
- Montaż systemu detekcji nieszczelności zbiorników.
- Zabezpieczenie podjazdu uniemożliwiające przedostanie się rozlanych paliw do gruntu.
- Systemy odprowadzające wody opadowe z terenu podjazdu do separatorów węglowodorów (brak możliwości przedostania się cząstek paliw do gruntu lub wód gruntowych).
- Pełna hermetyzacja rozładunku paliw na stacji (znaczące ograniczenie przedostania się oparów do powietrza).

- System VRS wykorzystywany w pistoletach nalewczych umożliwiając odprowadzanie oparów z samochodowych zbiorników paliwowych bezpośrednio do zbiorników stacyjnych.
- Wyposażenie stacji w środki neutralizujące wycieki lub plamy powstałe podczas tankowania, rozładunku, w wyniku nieszczelności układów paliwowych aut.

Odpowiedzialnie, z troską o środowisko prowadzona jest **gospodarka wodnościekowa** na terenie stacji (m.in. separatory węglowodorów do oczyszczania wód opadowych z terenu stacji). Działania te ograniczają do minimum ryzyko zanieczyszczenia środowiska i wód gruntowych.

Systemy paliwowe są w pełni hermetyczne i w 100% uniemożliwiają dostanie się frakcji ropopochodnych do powietrza, czy gleby. Realizujemy efektywną i skuteczną gospodarkę odpadami.

W ramach polityki proekologicznej i troski o środowisko naturalne dążymy do zminimalizowania zużycia energii elektrycznej, dlatego też wdrażamy szereg działań optymalizacyjnych i rozwojowych. Stosujemy **urządzenia o wysokiej efektywności energetycznej**. Na nowych i modernizowanych obiektach wdrażamy oświetlenie LED. Kompensacja mocy biernej na ponad przeszło 300 stacjach paliw przyczyniła się do zyskania przez nie tzw. białych certyfikatów. Bardzo perspektywiczną inicjatywą jest **pilotażowy program wyposażenia stacji paliw w ogniwa fotowoltaiczne**, które dokonują konwersji światła słonecznego w energię elektryczną w różnych lokalizacjach geograficznych o zróżnicowanych nasłonecznieniu.

Innym przedsięwzięciem proekologicznym jest projekt realizowany z firmą Tesla. W ramach tej współpracy na trzech polskich stacjach, dwóch niemieckich i jednej czeskiej funkcjonują **punkty ładowania samochodów Tesla**. Kolejnym krokiem w kierunku paliw alternatywnych jest rozpoczęcie prac nad uruchomieniem w ramach sieci stacji ORLEN w Polsce i Benzina w Czechach **chargerów do ładowania samochodów elektrycznych wszystkich typów oraz stacji do tankowania CNG/LNG**. W Czechach zwiększyła się liczba stacji, które już takie paliwa oferują (do 84). Na rynku niemieckim PKN ORLEN uruchomił w 2017 dwie stacje wodorowe, trwają przygotowania do otwarcia dwóch tego typu stacji na rynku czeskim.

Ochrona prywatności klientów

W oparciu o postanowienia ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku o ochronie danych osobowych w PKN ORLEN obowiązuje Zarządzenie nr 9/2016/DG z dnia 10 marca 2016 roku w sprawie ochrony danych osobowych. Zarząd PKN ORLEN powołał w Spółce Administratora Bezpieczeństwa Informacji i Zastępców Administratora Bezpieczeństwa Informacji (uchwały nr 5394/15 z dnia 24 czerwca 2015 roku, 5586/16 z dnia 6 czerwca 2016 roku, 5918/17 z dnia 4 grudnia 2017 roku), w celu realizacji zadań wynikających z przepisów dotyczących ochrony danych osobowych, w tym zapewnienia ochrony danych klientów oraz ich przetwarzania w sposób zgodny z przepisami powszechnie obowiązującego prawa.

W 2017 roku w PKN ORLEN i w spółkach Grupy ORLEN* nie zidentyfikowano uzasadnionych skarg dotyczących naruszenia ochrony danych osobowych klientów oraz przypadków utraty, kradzieży lub nieuprawnionego wykorzystania tych danych.

*dotyczy kluczowych spółek zależnych, w których udział PKN ORLEN jest większy lub równy 50%.

5.3.4. Odpowiedzialność za Produkt

Grupa ORLEN sukcesywnie obniża energochłonność jednostek produkcyjnych, poprawiając doskonałość operacyjną.

1

Surowce i materiały wykorzystane w produkcji

W ramach produkcji rafinerijnej, jak i petrochemicznej, przerabiane są różne surowce, oraz półprodukty. Głównym surowcem jest jednak ropa naftowa, będąca podstawą bilansu masowego produkcji, a także pozostałe wsady, w tym biokomponenty i inne chemikalia.

Zużyte surowce/materiały

Surowce nieodnawialne [t]						
	PKN ORLEN		ORLEN Lietuva		Unipetrol	
	2017	2016	2017	2016	2017	2016
Ropa naftowa	15 219 558	15 129 586	9 820 529	9 323 372	7 894 288	5 421 666
Pozostałe surowce	1 312 039	1 006 848	315 893	508 966	2 510 229	1 322 317

Surowce odnawialne [t]						
	PKN ORLEN		ORLEN Lietuva		Unipetrol	
	2017	2016	2017	2016	2017	2016
Biokomponenty	810 499	723 636	52 719	75 480	269 580	215 081

Zużycie ropy naftowej

	Zużycie ropy naftowej		Udział ropy we wsadach ogółem	
	2017	2016	2017	2016
PKN ORLEN	15 219 558	15 129 586	85%	86%
ORLEN Lietuva	9 820 529	9 323 372	96%	94%
Unipetrol	7 894 288	5 421 666	78%	83%
	32 934 376	29 874 624	86%	88%

Ropa naftowa, która jest surowcem nieodnawialnym, nabywana jest dla wszystkich rafinerii Grupy ORLEN w ramach zintegrowanego procesu zakupowego prowadzonego w PKN ORLEN od odbiorców zewnętrznych.

Pozostałe grupy materiałowe, które są zużywane w naszych zakładach to gaz ziemny, biokomponenty oraz półprodukty, które głównie wymieniane są pomiędzy rafinerią a petrochemią (nie stanowią wsadu pierwotnego).

2

Ilość wykorzystanych biokomponentów spełniających kryteria zrównoważonego rozwoju

W trosce o środowisko naturalne, jak również ze względu na wymagania krajowe dotyczące zapewnienia minimalnego udziału biokomponentów w paliwach transportowych Grupa ORLEN wykorzystwała ponad 810 tys. ton estrów metylowych oraz około 230 tys. ton bioetanolu.

Całość biokomponentów wykorzystywanych w Grupie ORLEN na wszystkich rynkach spełniała Kryteria Zrównoważonego Rozwoju określone w Dyrektywie o Odnawialnych Źródłach Energii oraz w Dyrektywie o Jakości Paliw Dyrektywy.

Ilości biokomponentów wykorzystane w ramach Grupy ORLEN – biokomponenty spełniające kryteria zrównoważonego rozwoju (KZR) na rynku polskim, czeskim i litewskim

	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016
	Polska		Czechy*		Litwa		RAZEM	
Estry [t]	624 866	543 887	143 000	115 789	42 504	39 408	810 369	699 084
w tym produkcja ORLEN Południe [t]	192 803	148 492	-	-	-	-	192 803	148 492
Bioetanol [t]	185 433	175 811	34 000	40 487	10 210	8 795	229 643	225 093

	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016
	Polska		Czechy*		Litwa		RAZEM	
Estry [m3]	707 662	609 813	161 948	131 131	48 136	44 630	917 746	785 574
w tym produkcja ORLEN Południe [m3]	218 350	131 118	-	-	-	-	218 350	131 118
Bioetanol [m3]	234 429	226 042	42 984	51 184	12 908	11 119	290 321	288 345

Uwaga: Biokomponenty nie wyprodukowane przez Orlen Południe zostały zakupione z zewnątrz.

*Biokomponenty wykorzystane do blendowania paliw przeznaczonych na rynek czeski

3

Zawartość benzenu, ołowiu i siarki w paliwach

Głównym celem Rafinerii w Grupie ORLEN jest produkcja paliw ciekłych spełniających normy i uregulowania prawne. W całym ciągu technologicznym przebiegają procesy ukierunkowane na uzysk jakościowych komponentów do produkcji paliw spełniających te wymogi.

Zakład Produkcyjny PKN ORLEN w Płocku

Ropa naftowa poddawana jest procesowi rozdestylowania na poszczególne frakcje naftowe (destylaty) na instalacjach Destylacji Rurowo-Wieżowych.

W kolejnych etapach destylaty te podlegają procesom konwersji na instalacjach:

- Krakingu
- Alkilacji
- Reformingu
- Izomeryzacji
- Hydroodsiarczania Olejów Napędowych
- Hydrokrakingu
- Hydroodsiarczania Gudronu

podczas których zachodzą między innymi procesy: uwodorniania, konwersji związków azotu i tlenu, rozpad węglowodorów parafinowych, olefinowych i aromatycznych z bocznymi łańcuchami na węglowodory o niższej masie cząsteczkowej, konwersja węglowodorów alifatycznych C₅-C₆, o niskiej liczbie oktanowej, do ich izomerów o wyższej liczbie oktanowej, odaromatyzowania, odmetalizowania.

Dodatkowo przeprowadzane są procesy odsiarczania i ograniczenia benzenu do poziomów pozwalających na spełnienie norm jakościowych komponentów. Komponenty paliw nie zawierają ołowiu.

Komponowanie paliw ciekłych polega na blendingu odpowiednich komponentów danego paliwa (a także biokomponentów do określonych gatunków paliw) oraz dodawanie dodatków uszlachetniających zgodnie z przygotowaną recepturą.

ORLEN Południe

Podstawowym przedmiotem działalności instalacji jest produkcja biodiesla (estrów metylowych kwasów tłuszczowych).

Główne etapy produkcji estrów metylowych:

- Degguming chemiczny – Odgumianie
- Rafinacja ciągła
- Estryfikacja kwaśna kwasów tłuszczowych
- Transestryfikacja oleju rzepakowego
- Płukanie i suszenie biodiesla

podczas których zachodzą między innymi procesy: oczyszczania oleju rzepakowego ze związków fosforu oraz wolnych kwasów tłuszczowych, obniżania kwasowości, reakcja oleju z metanolem tworząca estry metylowe, mycia i suszenia biodiesla.

Nie zachodzi konieczność przeprowadzania procesów odsiarczania i ograniczania zawartości benzenu i ołowiu.

ORLEN Lietuva

Ropa naftowa poddawana jest procesowi rozdestylowania na poszczególne frakcje naftowe (destylaty) na instalacjach destylacji rurowo-wieżowych.

W kolejnych etapach destylaty te podlegają procesom konwersji na instalacjach:

- Krakingu
- Reformingu
- Izomeryzacji
- Visbreakingu
- Oligomeryzacji
- Hydroodsiarczania Olejów Napędowych

podczas których zachodzą między innymi procesy: uwodorniania, konwersji związków azotu i tlenu, rozpad węglowodorów parafinowych, olefinowych i aromatycznych z bocznymi łańcuchami na węglowodory o niższej masie cząsteczkowej, konwersja węglowodorów alifatycznych C₅-C₆, o niskiej liczbie oktanowej, do ich izomerów o wyższej liczbie oktanowej, odaromatyzowania, odmetalizowania.

Dodatkowo przeprowadzane są procesy odsiarczania i ograniczenia benzenu i łożwiu do poziomów spełniających normy jakościowe komponentów.

Komponowanie paliw ciekłych polega na blendingu odpowiednich komponentów danego paliwa (również biokomponentów do określonych gatunków paliw) oraz dodawaniu dodatków uszlachetniających zgodnie z przygotowaną recepturą.

UNIPETROL RPA – Rafinerie w Litwinowie i Kralupach

Ropa naftowa poddawana jest procesowi rozdestylowania na poszczególne frakcje naftowe (destylaty) na instalacjach destylacji rurowo-wieżowych.

W kolejnych etapach destylaty te podlegają procesom konwersji na instalacjach:

- Krakingu
- Reformingu
- Izomeryzacji
- Hydroodsiarczania Olejów Napędowych
- Hydrokrakingu
- Visbreakingu

podczas których zachodzą między innymi procesy: uwodorniania, konwersji związków azotu i tlenu, rozpad węglowodorów parafinowych, olefinowych i aromatycznych z bocznymi łańcuchami na węglowodory o niższej masie cząsteczkowej, konwersja węglowodorów alifatycznych C₅-C₆, o niskiej liczbie oktanowej, do ich izomerów o wyższej liczbie oktanowej, odaromatyzowania, odmetalizowania.

Dodatkowo przeprowadzane są procesy odsiarczania i ograniczenia benzenu do poziomów pozwalających na spełnienie norm jakościowych komponentów. Komponenty paliw nie zawierają łożwiu.

Komponowanie paliw ciekłych polega na blendingu odpowiednich komponentów danego paliwa (a także biokomponentów do określonych gatunków paliw) oraz dodawaniu dodatków uszlachetniających zgodnie z przygotowaną recepturą.

Zawartość benzenu, łożwiu i siarki w poszczególnych gatunkach paliw ciekłych w podziale na Spółki Grupy ORLEN przedstawia [tabela](#).

Wszystkie gatunki paliw ciekłych stanowiących wyrób gotowy (finalny/handlowy) produkowane i wprowadzane na rynek przez PKN ORLEN i pozostałe spółki Grupy ORLEN spełniają obowiązujące wymagania formalno-prawne i normatywne w zakresie zawartości benzenu, łożwiu i siarki.

4

Podejście do zarządzania aspektem „Energia”

Naszym głównym celem jest tworzenie nowoczesnych źródeł energii elektrycznej oraz ciepłej zarówno dla odbiorców wewnętrznych, jak również przeznaczonej do sprzedaży na rynek zewnętrzny.

Ważnym aspektem naszej działalności jest również rozwój nowych projektów, takich jak panele fotowoltaiczne na stacjach paliw, siłownie wiatrowe oraz rozwój elektromobilności – światowego trendu, który z każdym dniem zyskuje na popularności. W ramach Grupy ORLEN szczególną uwagę skupiamy na nieustannej pracy nad doskonałością operacyjną, w takich obszarach jak: optymalizacja procesów produkcyjnych, straty dystrybucyjne czy wzrost wydajności instalacji. Strategia obszaru Energetyki zakłada dążenie Koncernu do przeistoczenia się z roli wyłącznie konsumenta energii elektrycznej do nowej roli – producenta energii elektrycznej. Wszelkie działania zmierzające do realizacji wyznaczonych sobie celów odbywają się z poszanowaniem środowiska naturalnego oraz lokalnych społeczności.

Ograniczanie zużycia energii

W 2017 roku dzięki inwestycjom zrealizowanym w Grupie ORLEN udało się zredukować zużycie energii w następujących ilościach:

- **Energia elektryczna – 1278,79 MWh**

- **Ciepło w parze – 77772 GJ**

W tym:

- **ANWIL:**

Energia elektryczna – 82 toe – 953,66 MWh, osiągnięte poprzez wymianę transformatora TB2 w Elektrociepłowni na jednostkę o wyższej efektywności energetycznej. Efekt został przeliczony na toe zgodnie z audytem i wnioskiem o wydanie świadectwa energetycznego dla tego zadania.

- **Unipetrol:**

Energia elektryczna – 325,13 MWh, osiągnięte poprzez przebudowę oświetlenia maszynowni Elektrociepłowni Litvinov. Projekt został ukończony 1 marca 2017 roku. Oszczędności zostały obliczone jako różnica rocznej konsumpcji energii elektrycznej przed i po przebudowie. Konsumpcja energii elektrycznej po przebudowie została obliczona jako średnia z danych zmierzonych przez 10 miesięcy pomnożona przez okres całego roku.

- **EC Płock:**

Ciepło w parze – 77772 GJ, osiągnięte poprzez redukcję strat ciepła w systemie dystrybucji pary 0,02, 0,65, 1,7 i 3,2 MPa. Obliczenia dokonane według Rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 10 sierpnia 2012 roku w sprawie szczegółowego zakresu i sposobu sporządzania audytu efektywności energetycznej, wzoru karty audytu efektywności energetycznej oraz metody obliczania oszczędności energii (Dz.U. RP z 2012 r. poz. 962).

Bazą dla przedstawienia powyższych wyników są dane pochodzące ze spółek PKN ORLEN, Unipetrol i ORLEN Lietuva. Kryterium wyboru spółek raportujących w głównej mierze opierało się na istotności biznesowej poszczególnych jednostek z punktu widzenia obszaru Energetyki. Dane dotyczą wyłącznie Obszaru Energetyki, tj. jednostek produkcyjnych (EC).

Zużycie energii wewnątrz organizacji

	GJ	MWh
Zużycie energii w paliwach:	83 280 501	23 133 472
Zużycie energii elektrycznej	2 187 400	607 611
Zużycie energii cieplnej	6 252 290	1 736 747
Sprzedaż energii elektrycznej	24 786 031	6 885 009
Sprzedaż energii cieplnej	35 262 356	9 795 099
Zużycie jednostek razem*	31 671 804	8 797 723

* *Zużycie jednostek razem zostało obliczone jako różnica zużycia poszczególnych jednostek (w paliwach oraz na potrzeby własne), oraz sprzedaży poszczególnych jednostek dla odbiorców zewnętrznych i wewnętrznych.*

Podstawą obliczeń były dane z rozliczeniowych urządzeń pomiarowych. W zestawieniu są ujęte jednostki o największych zużyciach i produkcji (EC Płock, CCGT Włocławek, EC ANWIL, EC Litvinov, EC Możejki). Powyższe dane dotyczą wyłącznie Obszaru Energetyki, czyli jednostek produkcyjnych (EC oraz CCGT).

Zaplanowane przedsięwzięcia w obszarze Energetyki na 2018 rok

- Rozpoczęcie eksploatacji CCGT Płock.
- Instalacja stacji szybkiego ładowania pojazdów elektrycznych (min. 50kW) w latach 2018-2019, zlokalizowanych na stacjach paliw PKN ORLEN przy trasach szybkiego ruchu w celu umożliwienia przejazdu samochodów elektrycznych wzdłuż kraju.

5

Oznakowanie Produktów i Usług

Obowiązki spółek Grupy ORLEN dotyczące informowania o zagrożeniach, które niosą ze sobą produkty chemiczne produkowane lub importowane, wynikają z zapisów ustawodawstwa międzynarodowego i europejskiego. Zakres i podział odpowiedzialności w poszczególnych spółkach Grupy ORLEN regulowany jest przez zarządzenia wewnętrzne.

Karty charakterystyki, opracowane zgodnie z zapisami rozporządzenia REACH są podstawowym źródłem informacji o klasyfikacji i zagrożeniach produktów chemicznych **produkowanych lub importowanych przez spółki Grupy ORLEN.**

Klasyfikacja produktów, przeprowadzona na podstawie badań i eksperckiej wiedzy o własnościach produktów, pozwala na prawidłowe wskazanie oznakowania produktów (etykietowanie zgodnie z rozporządzeniem CLP) oraz wskazuje zagrożenia w transporcie, na podstawie których nadawcy przygotowują oznakowanie ADR (tzw. nalepki ostrzegawcze).

Karty charakterystyki są głównie źródłem informacji o zagrożeniach produktów przewidzianych do zastosowań przemysłowych i profesjonalnych. W przypadku bezpośredniego wprowadzenia produktów na rynek (zastosowania konsumenckie) Spółki Grupy ORLEN przekazują odpowiednie informacje za pomocą etykiet znajdujących się na opakowaniach.

Na etykietach produktów znajdują się poza piktogramami ostrzegawczymi również odpowiednie zwroty wskazujące rodzaj zagrożenia (zwroty H) oraz zwroty wskazujące środki ostrożności (zwroty P).

W związku z szerokim wachlarzem zastosowań produktów pochodzących z Grupy ORLEN, informacje na opakowaniach uzupełniane są danymi specyficznymi np. detergentów, nawozów.

Wszystkie produkty oferowane przez Grupę ORLEN podlegają wyżej opisanym regułom.

5.4. Zagadnienia Środowiskowe

5.4.1. Odpowiedzialność Środowiskowa

Ograniczenie wpływu na środowisko to od lat jeden z priorytetów Grupy ORLEN. Firma jest świadoma swojego oddziaływania na środowisko i raportuje wyniki działalności w obszarze ekologii. Zgodnie z zasadą przezroczności Grupa ORLEN prowadzi działalność biznesową, stosując zasadę zrównoważonego rozwoju. Cele środowiskowe zostały określone w przyjętej Polityce Zintegrowanego Systemu Zarządzania.

Realizowane w 2017 roku projekty związane były głównie z dostosowaniem instalacji produkcyjnych do nowych wymogów i standardów środowiskowych wynikających z przepisów unijnych oraz Konkluzji BAT. Obejmowały one działania administracyjne związane z uzyskaniem zmian pozwoleń zintegrowanych na eksploatację instalacji oraz prace inwestycyjne w jednostkach produkcyjnych. Do kluczowych inicjatyw realizowanych w 2017 roku zalicza się rozpoczęcie procesu wdrażania systemu wykrywania i likwidacji wycieków z instalacji rafineryjnych LDAR, optymalizację sposobu bilansowania emisji niezorganizowanej oraz dostosowania instalacji do zaostrzonych wymagań prawa w zakresie emisji do powietrza. Ponadto w obszarze ochrony środowiska podjęte zostały działania związane z montażem systemów ciągłych pomiarów emisji oraz przepływomierzy na pochodniach. W 2017 roku oddano także do eksploatacji wysokosprawne, niskoemisyjne źródło wytwarzania energii elektrycznej i ciepłej – Blok gazowo-parowy we Włocławku.

Ponadto wykonano inwentaryzację przyrodniczą dla terenu Zakładu Produkcyjnego w Płocku i terenów do niego przylegających. Przeprowadzenie badań terenowych oraz studialnych pozwoliło na uzyskanie informacji na temat fauny i flory występującej na tym obszarze, wskazanie rejonów cennych przyrodniczo i miejsc dla działań służących kompensacji przyrodniczej.

Do najistotniejszych projektów realizowanych w pozostałych spółkach Grupy ORLEN należały przygotowania do realizacji zadań związanych ze wdrożeniem Konkluzji BAT dla instalacji rafineryjnych prowadzonych przez spółki Grupy, w tym zainstalowanie systemu CEMS do ciągłych pomiarów SO₂, NO_x, CO i pyłu po regeneratorsze FCC w ORLEN Lietuva, budowa pochodni w czeskiej spółce Paramo umożliwiającej redukcję emisji lotnych związków organicznych do powietrza, zabudowa analizatora do ciągłych pomiarów NO_x na FCC w Kralupach. Ponadto wykonano modernizację taboru kolejowego w ORLEN KoITrans poprzez zakup lokomotyw wyposażonych w nowoczesne silniki, spełniające wymagane normy emisji spalin, jak również optymalizujące zużycie paliwa, budowę oczyszczalni ścieków w ORLEN Południe Zakład Trzebinia, odbudowę systemu kanalizacji i rekonstrukcję instalacji DeNO_x w Unipetrol.

Spółki Grupy ORLEN uczestniczące w Programie Responsible Care (RC) kontynuowały jego realizację. Zgodnie z ideą Programu wypełnione zostały zobowiązania wynikające ze wdrożonego Ramowego Systemu Zarządzania RC, a także realizowane były zadania zadeklarowane na 2017 rok oraz inicjatywy obejmujące następujące projekty: konkurs fotograficzny „Złap zająca”, „Dbam o środowisko”, „Akcja Drzewko za butelkę – nowa odsłona”, a także, z okazji jubileuszu 25-lecia realizacji Programu RC w Polsce, konkursy wiedzy na temat Programu RC. Rok 2017 był także rokiem jubileuszu PKN ORLEN w RC, który został uhonorowany za 20-lecie obecności w tym Programie.

Dodatkowo PKN ORLEN współuczestniczył w inicjatywach promujących wiedzę ekologiczną i działania społeczne oraz kontynuował realizację programu restytucji sokoła wędrownego w Polsce, a także udostępnił na stronie internetowej opracowany, w ramach dobrych praktyk, dla korzystających ze stacji paliw poradnik „Kieruj się na eko”.

Gospodarka cyrkularna

Za podstawy transformacji w kierunku gospodarki cyrkularnej należy uznać stopniowe odejście od pozyskiwania surowców z zasobów naturalnych na rzecz zachowania już posiadanych zasobów w obrębie gospodarki europejskiej. Podejmowane działania mają przyczynić się do „zamknięcia obiegu” cyklu życia produktów dzięki zwiększeniu skali recyklingu i ponownego wykorzystania, z korzyścią zarówno dla środowiska, jak i dla gospodarki. Celem gospodarki obiegu zamkniętego jest uzyskanie maksymalnej wartości oraz pełnego wykorzystania wszystkich surowców, produktów i odpadów, co sprzyja oszczędności energii i zmniejszeniu emisji.

Idea gospodarki cyrkularnej opiera się na 7 priorytetach:

- 1 Surowce – wzrost wykorzystania surowców wtórnych, optymalne wykorzystanie pozyskanych surowców, stopniowe odejście od surowców pierwotnych coraz trudniej dostępnych w Europie.
- 2 Projektowanie – najważniejsze ogniwo cyklu, którego celem winna być efektywność materiałowa i energetyczna, zapewnienie możliwości recyklingu wytworzonych produktów.
- 3 Zrównoważona produkcja – ograniczenie śladu środowiskowego jako wyznacznik konkurencyjności.
- 4 Dystrybucja – minimalizacja strat, opakowania zwrotne, opakowania jednomateriałowe, itp.
- 5 Konsumpcja – konsument czy użytkownik, przedłużenie cyklu życia produktów – powrót do napraw, regeneracji, bioremediacji.
- 6 Zbiórka – zapewnienie zbiórki selektywnej, gwarantującej wysoką jakość odpadów.
- 7 Recykling – rozwój innowacyjnych metod pozyskiwania surowców z odpadów.

Jako Koncern wpisujemy się w strategię GOZ i podejmujemy działania w zakresie zrównoważonej produkcji przy maksymalnym wykorzystaniu surowców oraz odzysku materiałowego.

Grupa ORLEN posiada wdrożone normy ISO z zakresu ochrony środowiska. System Zarządzania Środowiskowego wg ISO 14001 potwierdzony Certyfikatem Bureau Veritas Certification ważnym do 14 września 2018 roku w zakresie osiągnięcia maksymalnie możliwej neutralności ekologicznej dla bezpośredniego otoczenia przy równoczesnym ograniczeniu wpływu procesów technologicznych na środowisko. PKN ORLEN posiada również Certyfikację Łańcucha Produkcji Biomasy i Biopaliw (ISCC EU) potwierdzającą przyjęcie i stosowanie zasad zrównoważonego wykorzystania odnawialnych źródeł energii. ISCC ma na celu ochronę biosfery, racjonalne gospodarowanie gruntami, ale też zrównoważony rozwój społeczny oraz redukcję emisji gazów cieplarnianych. Ponadto dokonano implementacji Systemu Zarządzania Energią wg ISO 50001, którego celem jest poprawa efektywności energetycznej prowadząca do obniżenia kosztów i zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych do atmosfery. Wdrożeniem objęto Zakład Produkcyjny w Płocku, Zakład PTA we Włocławku oraz budynki administracyjne w Płocku i we Włocławku, a także terminale i stacje paliw.

5.4.2. Woda

Grupa ORLEN wykazuje szczególną dbałość o zasoby naturalne we wszystkich obszarach działania przedsiębiorstwa. Dotyczy to również pobieranej wody, którą wykorzystuje w sposób jak najbardziej racjonalny.

Dominującym źródłem poboru wody dla potrzeb spółek są wody powierzchniowe. Wody te ujmowane są przez największe spółki Grupy ORLEN, tj. ANWIL, IKS Solino, PKN ORLEN, ORLEN Południe, Paramo, ORLEN Lietuva, Unipetrol RPA, Spolana, a następnie dystrybuowane siecią wodociągową do własnych instalacji produkcyjnych oraz instalacji innych spółek. W spółkach prowadzony jest monitoring ilości i jakości pobieranej wody.

Łączny pobór wód powierzchniowych, podziemnych i wodociągowych w Grupie ORLEN w 2017 roku wyniósł 88 397 975 m³.

Wielkość poboru wody ze środowiska w spółkach Grupy ORLEN zależy od zapotrzebowania produkcji. W 2017 roku wyniosła ona 87,6 mln m³. Niespełna 806 tys. m³ wody zostało ujętych z sieci wodociągowych dostawców zewnętrznych.

Pobór wody w latach 2016-2017 w spółkach Grupy ORLEN [m³]

Ujęcie	Pobór wód [m ³]		
	2017	2016	zmiana [%]
Powierzchniowe	84 269 186	79 219 467	6,37
Podziemne	3 322 847	2 559 705	29,81
Wodociągowe	805 942	831 129	(3,03)
Razem	88 397 975	82 610 301	7,01

Spółród 88 mln m³ ujętej wody, spółka PKN ORLEN, wraz z obiektami dystrybucyjnymi, pobrała 433 715 m³ wody podziemnej oraz 25 039 290 m³ wody powierzchniowej.

5.4.3. Ścieki

Ścieki ze wszystkich instalacji Grupy ORLEN kierowane są do systemów kanalizacji przemysłowej i deszczowej, poddawane procesom oczyszczania, a następnie odprowadzane do środowiska, tj. wód powierzchniowych lub ziemi.

PKN ORLEN posiada wysokosprawną Centralną Oczyszczalnię Ścieków (COŚ), w której oczyszczane są ścieki bytowe, przemysłowe i wody opadowe napływające z obszaru Zakładu Produkcyjnego w Płocku oraz od firm funkcjonujących na jego terenie. Wszystkie ścieki napływające na COŚ poddawane są procesom wielostopniowego oczyszczania na drodze mechanicznej, fizykochemicznej oraz biologicznej. Oczyszczone, zgodnie z posiadanym pozwoleniem zintegrowanym ścieki, odprowadzane są do odbiornika – rzeki Wisły. W PKN ORLEN część ścieków oczyszczonych wykorzystywana jest powtórnie do produkcji wody gospodarczej i ppoż., co znacznie zmniejsza ilość wody pobieranej z Wisły oraz ładunki zanieczyszczeń odprowadzane ze ściekami.

Ilość ścieków odprowadzonych do środowiska jest opomiarowana i w 2017 roku wyniosła łącznie dla Grupy ORLEN 51 263 677 mln m³.

Ilość ścieków, odprowadzanych do środowiska przez spółki Grupy ORLEN przedstawia poniższa tabela.

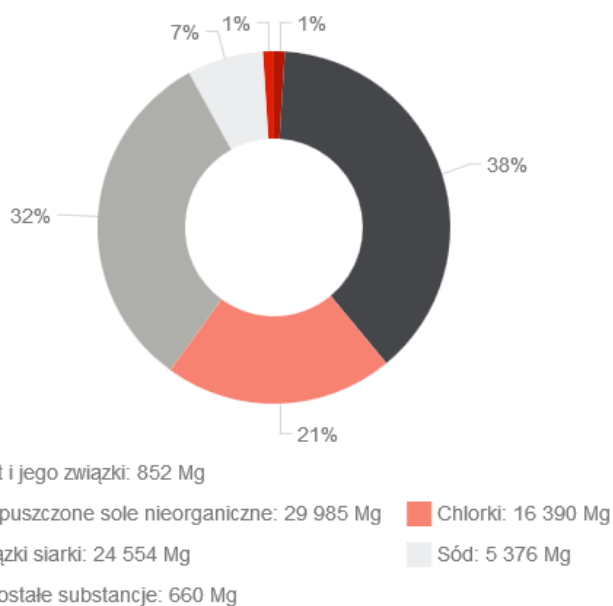
Wielkość zrzutu ścieków w latach 2016-2017 w spółkach Grupy ORLEN [m³]

Rodzaj ścieków	Ilość ścieków odprowadzonych do środowiska [m ³]		
	2017	2016	zmiana [%]
Przemysłowe	44 878 631	38 812 200	15,63
Pozostałe	6 385 047	7 232 831	(11,72)
Razem	51 263 677	46 045 031	11,33

Wzrost ilości odprowadzonych ścieków w odniesieniu do poprzedniego roku był spowodowany przywróceniem do normalnego ruchu instalacji krakingu parowego, prowadzonej przez spółkę Unipetrol oraz uruchomieniem bloku gazowo-parowego we Włocławku.

Poza PKN ORLEN własne oczyszczalnie ścieków posiadają: ANWIL, Ship-Service, Spolana, Paramo, Unipetrol, ORLEN Lietuva i ORLEN Południe. Pozostałe spółki kierują ścieki do kanalizacji innych podmiotów.

Udział ładunku poszczególnych substancji w ściekach odprowadzanych do środowiska [Mg]

Sumaryczny ładunek substancji w ściekach odprowadzanych do środowiska przez spółki wyniósł 77,8 tys. Mg. Chemiczne zapotrzebowanie tlenu w zrzucanych ściekach wyniosło 2 276 Mg.

5.4.4. Emisje i Imisja

Emisje

Monitorowanie wielkości emisji substancji do powietrza realizowane jest poprzez pomiary okresowe i pomiary ciągłe emisji, dzięki czemu stopień wykorzystania przyznaných w pozwoleniach zintegrowanych limitów emisji jest kontrolowany na bieżąco.

Największy udział w emisji do powietrza z instalacji spółek Grupy ORLEN mają: dwutlenek siarki, tlenki azotu, tlenek i dwutlenek węgla oraz pył ogółem w tym PM 2,5, PM 10. Emisje te powstają głównie w wyniku spalania paliw przy produkcji energii elektrycznej i ciepłej oraz w procesach technologicznych instalacji rafineryjnych i chemicznych. Ponadto występują emisje lotnych związków organicznych oraz charakterystyczne dla prowadzonych procesów technologicznych.

Łączna emisja wszystkich substancji do powietrza, w tym dwutlenku węgla, dla Grupy ORLEN w 2017 roku wyniosła 15 226 911 Mg.

W 2017 roku dla instalacji Petrochemii, Rafinerii, Elektrociepłowni, zlokalizowanych w Płocku oraz instalacji PTA we Włocławku przeprowadzone pomiary okresowe emisji potwierdziły nie przekraczanie dopuszczalnych wartości określonych w pozwoleniach zintegrowanych, a wyniki zanotowane przez system monitoringu ciągłego zamontowanego na emitorach w Zakładowej Elektrociepłowni spełniały warunki określone w Rozporządzeniu Ministra Środowiska w sprawie standardów emisyjnych z instalacji.

W spółkach Grupy ORLEN, w porównaniu z rokiem 2016, sumaryczna emisja substancji do powietrza w roku 2017 była na podobnym poziomie.

Wielkość emisji poszczególnych substancji emitowanych do powietrza przez wszystkie spółki Grupy ORLEN [Mg]

Substancja	Wielkość emisji [Mg]		
	2017	2016	zmiana [%]
Dwutlenek siarki	20 462	21 688	(5,65)
Tlenki azotu	10 516	9 680	8,64
Tlenek węgla	4 794	3 508	36,67
Pyły	1 665	1 520	9,54
Pozostałe substancje	13 329	14 184	(6,03)
Razem	50 766	50 579	0,37

Wśród pozostałych substancji blisko 90% (11 945 Mg) stanowi emisja lotnych związków organicznych.

Imisja

W roku 2017 monitoring jakości powietrza atmosferycznego w otoczeniu Zakładu Produkcyjnego w Płocku prowadzony był podobnie jak w roku poprzednim w zakresie O₃, CO, SO₂, NO₂, BTX w automatycznej stacji monitoringowej zlokalizowanej poza terenem ogrodzonym Zakładu Produkcyjnego w Płocku – Gimnazjum Nr 5. Stacja jest włączona do Państwowego Monitoringu, a wyniki pomiarów są automatycznie przekazywane do Mazowieckiego Inspektora Ochrony Środowiska w Warszawie.

Analiza wyników pomiarów uzyskanych w 2017 roku wskazuje, że zostały dotrzymane normy środowiskowe dla wszystkich mierzonych zanieczyszczeń określone w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 roku. Nie odnotowano przekroczeń dopuszczalnych stężeń średniorocznych dla żadnej mierzonej substancji.

Monitoring w zakresie jakości powietrza wokół zakładów, poza PKN ORLEN, prowadzą trzy spółki: ANWIL, ORLEN Lietuva oraz Unipetrol.

W spółce ANWIL pomiary okresowe poza terenem Zakładu prowadzone są w dwóch punktach pomiarowych w zakresie chloru winylu (C₂H₃Cl) i 1,2-dichloroetanu (C₂H₄Cl₂), natomiast w granicach Zakładu dodatkowo w zakresie amoniaku (NH₃) i dwutlenku azotu (NO₂).

Z kolei ORLEN Lietuva prowadzi monitoring imisji do powietrza atmosferycznego w czterech punktach pomiarowych poza rafinerią w tzw. strefach sanitarnych. Pomiary wykonywane są raz dziennie w zakresie: LZO, benzenu (C₆H₆), toluenu (C₇H₈), etylobenzenu (C₈H₁₀), tlenku węgla (CO), siarkowodoru (H₂S) i dwutlenku azotu (NO₂).

W Unipetrol monitorowana jest imisja dwutlenku siarki (SO₂), tlenków azotu (NO₂) oraz benzenu (C₆H₆). Monitoring imisji prowadzony jest w sposób ciągły w automatycznej stacji do pomiarów imisji.

Wyniki monitoringu imisji, w odniesieniu do wartości normatywnych, wskazują na spełnienie obowiązujących wymogów prawnych.

Zarządzanie emisją gazów cieplarnianych

Bezpośrednie emisje gazów cieplarnianych w Grupie ORLEN obejmują emisje CO₂ raportowane w ramach Europejskiego Systemu Handlu Uprawnieniami do Emisji. Emisje biogenicznego CO₂ nie występują. Ponadto występuje emisja CO₂ nieobjęta Systemem EU ETS, która w 2017 roku wyniosła łącznie 798 442 Mg.

W Grupie ORLEN w roku 2017, dla instalacji objętych zezwoleniem na udział w systemie handlu uprawnieniami do emisji, prowadzono bilansowanie emisji gazów cieplarnianych w układzie miesięcznym. Na bieżąco monitorowano stopień wykorzystania przyznaných uprawnień do emisji CO₂ dla każdej jednostki.

Zweryfikowana emisja CO₂ z instalacji EU ETS w Spółkach Grupy ORLEN w latach 2016-2017 [Mg]

Spółka	2017	2016
	Emisja rzeczywista [Mg]	Emisja rzeczywista [Mg]
PKN ORLEN	6 905 728	6 364 908
ORLEN Asfalt	3 678	2 972
ANWIL	1 069 623	1 151 673
Basell Orlen Polyolefins	36 060	40 707
ORLEN Południe Zakład Jedlicze	28 719	35 180
ORLEN Południe Zakład Trzebinia	96 169	91 667
Public Company ORLEN Lietuva	1 709 530	1 830 717
UNIPETROL RPA s.r.o.	3 324 180	2 491 235
Česká rafinérská a.s.	954 012	677 662
PARAMO a.s.	41 668	36 622
SPOLANA a.s.	208 336	233 445
RAZEM GK	14 377 703	12 956 788

Największy wzrost emisji CO₂ odnotowano w PKN ORLEN ze względu na uruchomienie Bloku gazowo-parowego we Włocławku oraz w Unipetrol RPA w związku z przywróceniem do pracy instalacji krakingu parowego.

Dla wszystkich instalacji GK ORLEN niezależna weryfikacja emisji CO₂ przebiegła pozytywnie.

Grupa ORLEN na bieżąco monitoruje wykorzystanie przyznaných uprawnień, prowadząc działania zapewniające posiadanie wymaganej ich ilości.

Emisja CO₂ w Spółkach Grupy ORLEN według źródła pochodzenia

Źródło pochodzenia	Emisja CO ₂ [Mg]
Procesy technologiczne	11 306 023
Wytwarzanie energii	3 868 075
Inne	2 046

Do innych źródeł emisji zalicza się emisje niezorganizowane spoza instalacji w tym wprowadzanie gazów do powietrza z procesów spalania paliw w silnikach spalinowych.

5.4.5. Odpady

Wytworzone w Grupie ORLEN odpady inne niż niebezpieczne to przede wszystkim stałe odpady z wapniowych metod odsiarczania gazów odlotowych, mieszanki popiołowo-żużlowe z mokrego odprowadzania odpadów paleniskowych oraz szlamy z oczyszczania ścieków przemysłowych. Wśród odpadów niebezpiecznych najliczniej wytworzono szlamy zawierające substancje niebezpieczne z innego niż biologiczne oczyszczania ścieków przemysłowych, pozostałości podestylacyjne i poreakcyjne zawierające związki chlorowców, zużyte katalizatory zawierające niebezpieczne metale przejściowe lub ich związki.

Łączna masa odpadów, z wyłączeniem odpadów komunalnych, wytworzonych w 2017 roku przez spółki Grupy ORLEN wyniosła łącznie blisko 213 tys. Mg.

Ich rozdział przedstawiono poniżej.

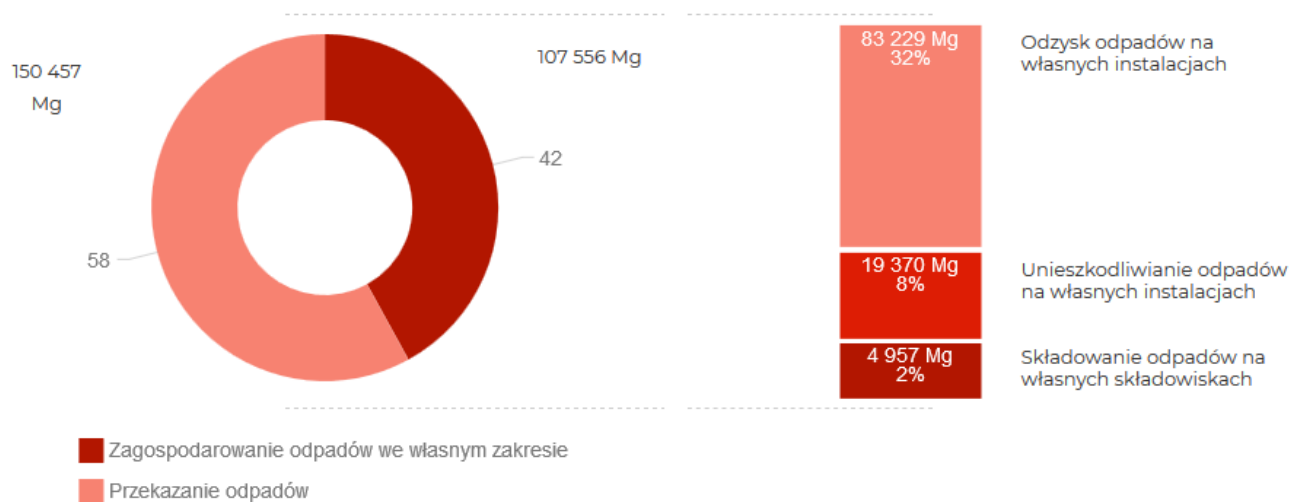
Ilość odpadów wytworzonych w spółkach Grupy w latach 2016 i 2017

Ilość wytworzonych odpadów [Mg]	2017	2016	zmiana [%]
Niebezpiecznych	100 128	75 267	33,03
Innych niż niebezpieczne	112 863	97 779	15,43
Razem	212 991	173 046	23,08

Wzrost ilości odpadów niebezpiecznych spowodowany jest zmianą w metodologii oszacowywania masy odpadów uwodnionych o kodzie 19 08 13^{*}, która w ORLEN Lietuva była dotychczas podawana jako sucha masa. Ponadto wzrost masy wytworzonych odpadów wiąże się ze wzrostem przerobu ropy i produkcją paliw.

Odpady zostały poddane procesom unieszkodliwiania w ilości 19 370 Mg i odzysku w ilości 83 229 Mg na instalacjach spółek Grupy. Na własne składowiska przekazano 4 957 Mg odpadów, w tym 2 919 Mg odpadów niebezpiecznych i 2 038 Mg odpadów innych niż niebezpieczne. Pozostała ilość odpadów, wraz z odpadami magazynowanymi z lat wcześniejszych, została przekazana do zagospodarowania uprawnionym odbiorcom.

Sposób postępowania z odpadami w Spółkach Grupy ORLEN

Najczęstszą metodą odzysku jest regeneracja olejów odpadowych lub ich powtórna rafinacja oraz bioremediacja. Unieszkodliwianie odpadów prowadzone jest głównie w instalacjach do ich termicznego przekształcania lub oczyszczalniach ścieków.

W roku 2017 procesom odzysku poza granicami krajów poddano 5 178 Mg odpadów niebezpiecznych oraz 109 553 Mg odpadów innych niż niebezpieczne. 30 350 Mg odpadów niebezpiecznych było transferowanych wewnątrz krajów Grupy.

5.4.6. Regulacje Środowiskowe

Spółki Grupy ORLEN posiadają wszystkie wymagane prawem decyzje, zgodnie z którymi w roku 2017 prowadzona była działalność.

Pozwolenia zintegrowane oraz zezwolenia sektorowe wymagają ciągłej aktualizacji w zakresie przystosowania do zmieniającego się otoczenia prawnego i potrzeb biznesowych.

W 2017 roku uzyskano, między innymi nowe decyzje administracyjne lub zmiany dotychczasowych. Zmiany stanu formalno-prawnego dotyczyły spółek:

- PKN ORLEN, która otrzymała decyzję zmieniającą pozwolenie zintegrowane w zakresie BAT, wprowadzenia Metatezy oraz jednostek produkcyjnych Wydziału Olejowo-Asfaltowego.
- ORLEN Lietuva, która otrzymała decyzję o zmianie pozwolenia zintegrowanego z wielkościami limitów wynikającymi bezpośrednio z konkluzji BREF REF.
- Unipetrol – Rafinerie w Kralupach i Litwinowie w zakresie zmiany pozwolenia zintegrowanego z informacją o sposobie spełnienia konkluzji BAT 57/58 (koncepcja „bańki emisyjnej”).
- Paramo w przedmiocie zmiany pozwolenia zintegrowanego w odniesieniu do konkluzji BAT 55 – zabudowa nowej pochodni w Pardubicach.

W PKN ORLEN zgodność realizowanych działań z prawem środowiskowym w 2017 roku weryfikowały Wojewódzkie Inspektoraty Ochrony Środowiska (WIOŚ), przeprowadzając łącznie 46 kontroli. W wyniku kontroli wydano 11 zaleceń pokontrolnych, do których realizacji przystąpiono bezzwłocznie.

W pozostałych spółkach Grupy ORLEN również miały miejsce kontrole państwowych organów ochrony środowiska. Kontrole najczęściej prowadzone były przez organy inspekcji ochrony środowiska i dotyczyły spełnienia wymagań ochrony środowiska wynikających z przepisów prawa i posiadanych decyzji administracyjnych. W 2017 roku przeprowadzono 54 kontrole w spółkach zależnych i wydano 20 zaleceń pokontrolnych.

W ORLEN Południe prowadzono kontrolę na wniosek spółki w celu potwierdzenia efektu ekologicznego dla zrealizowanych zadań inwestycyjnych.

Wydane zalecenia pokontrolne dotyczyły ograniczenia emisji zapachowej z prowadzonych procesów technologicznych, gospodarki wodno-ściekowej, poprawy procedur wewnętrznych dotyczących nadzoru nad urządzeniami zawierającymi f-gazy, zwiększenia nadzoru nad realizacją kontroli szczelności oraz dokonywania wpisów w kartach urządzeń zawierających f-gazy.

Spółki Grupy ORLEN składają sprawozdania PRTR, które zawierają informacje o uwalnianiu i transferach zanieczyszczeń do powietrza, wody i ziemi oraz o odpadach kierowanych do zakładów unieszkodliwiania lub na składowiska.

Główną rolą systemu Europejskiego Rejestru Uwalniania i Transferu Zanieczyszczeń (E-PRTR – European Pollutant Release and Transfer Register) jest informowanie o wielkościach emisji zanieczyszczeń oraz transferach odpadów i zanieczyszczeń poza miejsce powstania. Ma to przyczynić się do ograniczania i zapobiegania uwalnianiu zanieczyszczeń.

5.4.7. Nakłady inwestycyjne związane z ochroną środowiska

Nakłady inwestycyjne

Realizowane w 2017 roku projekty inwestycyjne związane były głównie z dostosowaniem instalacji produkcyjnych do nowych wymogów i standardów środowiskowych wynikających z przepisów unijnych (Konkluzje BAT). Do kluczowych inicjatyw w roku 2017 zalicza się dostosowania instalacji do zaostrzonych wymagań unijnych w zakresie emisji do powietrza, działania związane z zabudową systemów ciągłych pomiarów emisji oraz przepływomierzy na pochodniach. W 2017 roku oddano także do eksploatacji wysokosprawne, niskoemisyjne źródło wytwarzania energii elektrycznej i ciepłej – CCGT we Włocławku. Do najistotniejszych projektów realizowanych w pozostałych spółkach Grupy ORLEN należały: przygotowania do realizacji zadań związanych ze wdrożeniem Konkluzji BAT dla rafinerii, w tym zainstalowanie systemu CEMS do ciągłych pomiarów SO₂, NO_x, CO i pyłu po regeneratorsze FCC w ORLEN Lietuva; budowa pochodni w czeskiej spółce Paramo umożliwiającej redukcję emisji lotnych związków organicznych do powietrza; zabudowa analizatora do ciągłych pomiarów NO_x na FCC w Kralupach. Ponadto wykonano modernizację taboru kolejowego w ORLEN KolTrans poprzez zakup lokomotyw wyposażonych w nowoczesne silniki, spełniające wymagane normy emisji spalin, jak również optymalizujące zużycie paliwa; budowę oczyszczalni ścieków w ORLEN Południe Zakład Trzebinia; odbudowę systemu kanalizacji i rekonstrukcję instalacji DeNO_x w Unipetrol oraz montaż urządzeń oczyszczających ścieki na obiektach dystrybucyjnych spółek Ventus Nafta i PKN ORLEN.

Sumaryczna wysokość nakładów na inwestycje związane z ochroną środowiska poniesiona przez wszystkie Spółki Grupy ORLEN wyniosła w 2017 roku ponad 24,8 mln Euro, z czego ponad 23,6 mln Euro stanowią wydatki na inwestycje związane z zapobieganiem zanieczyszczeniom i zarządzaniem ochroną środowiska, a 1,2 mln Euro koszty utylizacji odpadów oraz rekultywacji.

Nakłady inwestycyjne na zadania mające na celu zmniejszenie oddziaływania na środowisko w Zakładzie Produkcyjnym w Płocku w 2017 roku wyniosły 1,9 mln Euro (8,3 mln PLN).

Opłaty środowiskowe

Podmiot korzystający ze środowiska, zgodnie z prawem, jest zobowiązany do ponoszenia opłat środowiskowych z tego tytułu. Spółki Grupy ORLEN uiszczają opłaty za emisję substancji do powietrza, pobór wód i odprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi oraz składowanie odpadów na własnych składowiskach.

W 2017 roku nie wystąpiły dodatkowe obciążenia wynikające z nieterminowych płatności lub nieprawidłowego naliczenia opłat. Spółki Grupy ORLEN wnoszą opłaty za korzystanie ze środowiska, których wysokość opłat zależy od rodzaju i skali korzystania ze środowiska (pobór wód) oraz rodzaju emitowanych substancji (emisja substancji do powietrza, odprowadzanie ścieków), a także od jednostkowych stawek opłat, które w Polsce określa corocznie Minister Środowiska.

W 2017 roku w Zakładzie Produkcyjnym w Płocku uiszczono karę pieniężną w wysokości 830 zł (195 Euro) za przekroczenie emisji do powietrza stwierdzone w roku 2016. Spółka nie ponosiła opłat podwyższonych wynikających z braku wymaganych pozwoleń środowiskowych.

Spółki Grupy ORLEN poniosły kary finansowe za przekroczenie warunków korzystania ze środowiska w łącznej wysokości 42 397 Euro, w tym: Unipetrol RPA 1 140 Euro za przekroczenie limitów emisji dla ścieków, ORLEN Południe 70 Euro za naruszenie warunków pozwolenia zintegrowanego w zakresie emisji do powietrza i środowiska gruntowo-wodnego na wydziale oksydacji asfaltów oraz ORLEN Lietuva 41 187 Euro za przekroczenie limitu dla emisji do powietrza.

W 2017 roku odnotowano sumaryczny wzrost opłat za korzystanie ze środowiska o blisko 10% w stosunku do roku 2016. Największy wpływ na taki stan miał wzrost przerobu ropy oraz wzrost jednostkowych stawek opłat. **Łączna wysokość poniesionych opłat w 2017 roku to ponad 17 mln Euro.** Największy udział w sumie opłat środowiskowych ma pobór wód ujmowanych, poza PKN ORLEN, przez 8 spółek. Znaczący spadek opłat zanotowano w związku ze składowaniem odpadów. Jest on konsekwencją spadku ilości odpadów zdeponowanych na składowisku należącym do spółki ANWIL.

Wysokość opłat środowiskowych w spółkach Grupy ORLEN [Euro]

Rodzaj opłaty	Kwota [euro]	Kwota [euro]	zmiana [%]
	2017	2016	
Całkowita emisja do powietrza	5 458 151	5 147 891	6,03
Pobór wód	11 234 274	9 911 412	13,35
Odprowadzanie ścieków	529 371	612 629	(13,59)
Składowanie odpadów	42 977	66 742	(35,61)
Razem	17 264 773	15 738 675	9,70

5.4.8. Dobre Praktyki Edukacyjne

Kompensacja przyrodnicza

PKN ORLEN jako duży zakład przemysłowy intensywnie korzysta ze środowiska naturalnego, w tym przygotowuje tereny pod nowe inwestycje. Często wiąże się to z koniecznością wycinki drzew i krzewów z terenów przemysłowych. W ramach rekompensaty prowadzonych jest wiele działań proekologicznych, między innymi nasadzenia drzew i krzewów na terenach własnych i należących do miasta Płocka. W ramach kompensacji przyrodniczej PKN ORLEN w roku 2017 posadził 568 drzew oraz 158 szt. różnego rodzaju krzewów.

Odbudowa populacji sokoła wędrownego

PKN ORLEN uczestniczy w odbudowie krajowej populacji sokoła wędrownego, od 1999 roku współpracując ze **Stowarzyszeniem na Rzecz Dzikich Zwierząt „SOKOŁ”**. Sokół wędrowny jest wpisany w Polskiej Czerwonej Księdze Zwierząt jako gatunek CR – skrajnie zagrożony. Realizacja programu jest więc przykładem prowadzonych od lat przez PKN ORLEN prośrodowiskowych działań. Ponadto współpraca ze Stowarzyszeniem jest doceniana i nagradzana przez jury konkursów ekologicznych, w których Spółka bierze udział.

W ramach zawartej ze Stowarzyszeniem umowy prowadzone są prace polegające na ciągłej obserwacji gniazda i sokołów, obrączkowaniu piskląt oraz przeglądzie i konserwacji budki poza okresem lęgowym. Dzisiaj każdy z nas może obserwować życie tych dzikich ptaków, do czego zachęcamy za pośrednictwem [podglądu on-line gniazda](#).

Szczegółowe informacje o sokole wędrownym, historii gniazda, rozwoju programu i samym Stowarzyszeniu na Rzecz Dzikich Zwierząt „SOKOŁ” można znaleźć na stronie internetowej www.peregrinus.pl.

Program Responsible Care (Odpowiedzialność i Troska)

Odpowiedzialność i Troska®

Program „Odpowiedzialność i Troska” na całym świecie oparty jest na tych samych wytycznych, przy czym polski Program charakteryzuje się najbardziej rozwiniętym zakresem działań oraz liczbą realizowanych projektów w Europie. Działania te prowadzone i koordynowane są przez Sekretariat Programu „Odpowiedzialność i Troska” prowadzony przez ORLEN Eko pod nadzorem Polskiej Izby Przemysłu Chemicznego i Kapituły Programu „Odpowiedzialność i Troska”.

W Programie „OiT” uczestniczą: PKN ORLEN, IKS Solino, Basell Orlen Polyolefins, ANWIL, ORLEN Południe, Unipetrol i Paramo.

Poza obowiązkowymi elementami prowadzenia Programu spółki Grupy ORLEN realizują autorskie projekty, tj.:

- Akcja „Drzewko za butelkę”
- Konkurs fotograficzny „Złap zającą” i „Złap zającą – Junior”
- Spotkania Realizatorów „Dbam o środowisko”
- Konkurs „Obserwatorzy przyrody”
- Darmowe seminaria i szkolenia dla przedstawicieli firm realizujących Program
- Forum Ekologiczne Branży Chemicznej

PKN ORLEN uczestniczy w Programie „Odpowiedzialność i Troska” (OiT) od 1997 roku. Jest to dobrowolny, prośrodowiskowy program przemysłu chemicznego realizowany na całym świecie. Miarą jego sukcesu jest ciągła poprawa stanu środowiska, natomiast prowadzenie stałego dialogu ze swoimi klientami, dostawcami, kooperantami oraz ze społecznością lokalną jest jednym z najważniejszych obszarów przynależności firm do grona Responsible Care. Realizatorzy publicznie deklarują chęć poprawy i demonstrują jej rezultaty.

W roku 2017 PKN ORLEN kontynuował realizację Programu Responsible Care. Wypełnione zostały wszystkie zobowiązania sprawozdawcze wynikające z uczestnictwa w Programie RC (sprawozdania, wskaźniki, ankiety). Informacje w nich zawarte są wykorzystywane do zbilansowania i oceny kondycji ekologicznej oraz stopnia wdrażania Programu „OiT” przez przedsiębiorstwa branży chemicznej będące sygnatariuszami Programu i zrzeszone w Polskiej Izbie Przemysłu Chemicznego.

Oprócz sprawozdawczości i zadań obligatoryjnych spółka kontynuowała inicjatywę zwiększania aktywności pracowników w zakresie zdobywania i poszerzania wiedzy o idei i wytycznych Programu „OIT” oraz uwrażliwiania na otaczającą przyrodę. W ramach realizacji programu „OIT” w roku 2017 realizowane były inicjatywy takie jak: konkurs fotograficzny „Złap zając”, „Akcja drzewko za butelkę – nowa odsłona”, „Dbam o środowisko”, „Obserwatorzy przyrody”.

Inwentaryzacja przyrodnicza

W 2017 roku wykonano inwentaryzację przyrodniczą terenów zakładu i bezpośrednio do niego przylegających. Najważniejszym etapem prac inwentaryzacyjnych było rozpoznanie całych ekosystemów w terenie. Prace pozwoliły na ustalenie aktualnego stanu przyrody badanego obszaru i będą stanowiły podstawę zrównoważonego rozwoju przestrzennego na poziomie lokalnym oraz gminnym. Pozwola również na zaplanowanie działań dotyczących ochrony i rozwoju zidentyfikowanej bioróżnorodności.

W sąsiedztwie Zakładu Produkcyjnego w Płocku występują 4 typy siedlisk chronionych wymienionych w załączniku 1 do Dyrektywy Siedliskowej. W szczególności w części wschodniej i południowej tj. od strony doliny rzeki Brzeźnicy oraz w rejonie zbiorników retencyjnych Moczary:

- Łęgi olszowo-jesionowe i łęgi zboczowe ze związku Alno-Ulmion
- Grądy ze związku Carpinion
- Rzeki włosienicznikowe – fragment dopływu Brzeźnicy
- Ziołorośla nadrzeczne – w dolinie dopływu Brzeźnicy

Zidentyfikowane tereny przyrodniczo cenne będą szczególnie brane pod uwagę w procesie lokalizacji kolejnych przedsięwzięć inwestycyjnych.

Wśród 291 zinwentaryzowanych taksonów flory znajdują się 3 gatunki objęte ochroną częściową: kocanki piaskowe *Helichrysum arenarium*, kruszczyk szerokolistny *Epipactis helleborine*, listera jajowata *Listera ovata*. Brak jest gatunków pod całkowitą ochroną. W wodach rzeki Brzeźnicy stwierdzono występowanie narażonego na wyginięcie piskorza *Misgurnus fossilis*, a w jej pobliżu traszki grzebieniastej *Triturus cristatus* – gatunku bliskiego zagrożenia (NT Czerwona Lista). Wśród ptaków znajduje się 8 gatunków z załącznika I Dyrektywy Ptasiej: gąsiorek *Lanius collurio*, jarzębatka *Sylvia nisoria*, błotniak stawowy *Circus aeruginosus*, sokół wędrowny *Falco peregrinus*, derkacz *Crex crex*, rybitwa rzeczna *Sterna hirundo*, dzięcioł czarny *Dryocopus martius* i zimorodek *Alcedo atthis*.

Spośród 19 gatunków ssaków 8 objętych jest ochroną częściową, a 2 gatunki znajdują się w załączniku II Dyrektywy siedliskowej – bóbr europejski i wydra. Ponadto w sąsiedztwie Zakładu występują 4 gatunki nietoperzy objęte ochroną ścisłą:

- Mroczek późny *Eptesicus serotinus*
- Borowiec wielki *Nyctalus noctula*
- Gacek *Plecotus sp*
- Karlik malutki *Pipistrellus pipistrellus*

Perspektywy BOP

Celem konkursu Perspektywy BOP jest zwiększenie wiedzy i świadomości młodzieży na temat roli tworzyw sztucznych, a w szczególności poliolefin w życiu człowieka. Organizatorem projektu jest płocka spółka Basell Orlen Polyolefins. W ramach projektu młodzież z Płocka i okolic ma szansę poznać szereg zalet tworzyw sztucznych oraz powody, które sprawiają, że są one materiałem XXI wieku. Projekt edukacyjny Perspektywy BOP jest realizowany przez BOP cyklicznie. Po latach debat publicznych, w ubiegłym roku przyjął on formę konkursu filmowego (perspektywybop.pl).

5.4.9. Skargi związane z wpływem środowiskowym

W 2017 roku każda interwencja była rozpatrywana w sposób indywidualny, z najwyższą starannością. W rejonie występowania uciążliwości wykonywane były pomiary stężeń substancji, na bieżąco śledzono sytuację meteorologiczną oraz stężenia substancji w automatycznych stacjach monitoringu powietrza. Służby technologiczne podejmowały działania mające na celu sprawdzenie poprawności prowadzonych procesów produkcyjnych, remontowych i konserwacyjnych oraz podejmowane były na bieżąco działania mające na celu minimalizację uciążliwości zapachowych.

Wszystkie skargi, które wpłynęły do Spółek w formie zgłoszeń telefonicznych bądź pisemnie zostały rozpatrzone w roku sprawozdawczym.

W rejestrze systemu Zakładowej Inspekcji Ekologicznej PKN ORLEN odnotowano łącznie 43 skargi związane z oddziaływaniem na środowisko.

42 skargi dotyczyły uciążliwości zapachowych i zostały rozpatrzone zgodnie z wewnętrznymi procedurami systemowymi, a skarżący otrzymali informacje dotyczące wniesionej skargi. Jedynie w dwóch przypadkach, z uwagi na zgłoszenia anonimowe i brak wskazania rejonu wystąpienia uciążliwości, podjęcie działań nie było możliwe. Interwencje miały miejsce głównie w okresie prac remontowych prowadzonych na instalacjach, w okresach zatrzymywania do remontu, a następnie przygotowania do rozruchu, gdzie miało miejsce opróżnianie i przedmuchiwanie aparatów oraz parowanie poszczególnych węzłów zawierających mieszaniny węglowodorów do pochodni.

W celu minimalizacji ryzyka wystąpienia uciążliwości zapachowych w trakcie przygotowywania aparatów i rurociągów do remontu wykorzystywano technologię dekontaminacji. Niemniej jednak operacje te mogły być źródłem okresowych emisji, które w niekorzystnych warunkach meteorologicznych mogły powodować uciążliwość zapachową, wyczuwalną w mieście dając odczucie dyskomfortu. W przypadku interwencji, w celu zminimalizowania negatywnego wpływu na środowisko, ograniczono do minimum prowadzone parowania. Jedna skarga, która wpłynęła do PKN ORLEN w 2017 roku, dotyczyła uciążliwości hałasowej związanej ze słyszalną w mieście pracą pochodni.

Pojedyncza skarga została zarejestrowana również w spółce ORLEN Lietuva i dotyczyła zanieczyszczenia środowiska gruntowo-wodnego. Spółka podjęła bezzwłocznie prace remediacyjne zmierzające do przywrócenia środowiska do stanu pierwotnego.

Lista spółek Grupy ORLEN uwzględniona w sekcji „Zagadnienia środowiskowe”

Nazwa spółki	Adres	Strona internetowa
ANWIL	ul. Toruńska 222, 87-800 Włocławek	www.anwil.pl
Basell Orlen Polyolefins	ul. Łukasiewicza 39, 09-400 Płock	www.basellorlen.pl
BENZINA	Na Pankráci 127, 140 00 Praha 4, Czech Republic	www.benzina.cz
Centrum Edukacji	Al. Kobylińskiego 25, 09-400 Płock	www.centrumedukacji.pl
Inowrocławskie Kopalnie Soli Solino	ul. Św. Ducha 26a, 88-100 Inowrocław	www.solino.pl
ORLEN Administracja	ul. Chemików 7, 09-411 Płock	www.orlenadministracja.pl
ORLEN Asfalt	ul. Fabryczna 22, 32-540 Trzebinia	www.orlen-asfalt.pl
ORLEN Budonaft	ul. Fabryczna 1C, 34-600 Limanowa	www.budonaft.com.pl
ORLEN Centrum Serwisowe	ul. Wrocławska 58, 45-701 Opole	www.orlencs.pl
ORLEN Centrum Usług Korporacyjnych	ul. Łukasiewicza 39, 09-400 Płock	www.orlencuk.pl
ORLEN Deutschland	Kurt-Wagener- Str. 7, 25337 Elmshorn, Germany	www.orlen-deutschland.de
ORLEN Eko	ul. Chemików 7, 09-411 Płock	www.orleneko.pl

Nazwa spółki	Adres	Strona internetowa
ORLEN KolTrans	ul. Chemików 7, 09-411 Płock	www.orlenkoltrans.pl
ORLEN Laboratorium	ul. Chemików 7, 09-411 Płock	www.orlenlaboratorium.pl
ORLEN Ochrona	ul. Chemików 7, 09-411 Płock	www.orlenochrona.pl
ORLEN OIL	ul. Opolska 100, 31-323 Kraków	www.orlenoil.pl
ORLEN Paliwa	ul. Zglenickiego 44, 09-411 Płock	www.orlenpaliwa.com.pl
ORLEN Południe	ul. Fabryczna 22, 32-540 Trzebinia	www.orlenpoludnie.pl
ORLEN Projekt	ul. Zglenickiego 42, 09-411 Płock	www.orlenprojekt.eu
ORLEN Serwis	ul. Chemików 7, 09-411 Płock	www.orlenserwis.pl
PARAMO	Přerovská 560, Pardubice 530 06, Czech Republic	www.paramo.cz
ORLEN Aviation	ul. Bennetta 2, 02-159 Warszawa	www.orlenaviation.pl
PKN ORLEN	ul. Chemików 7, 09-411 Płock	www.orlen.pl
Płocki Park Przemysłowo – Technologiczny	ul. Łukasiewicza 39, 09-400 Płock	www.pppt.pl
Public Company ORLEN Lietuva	St. 75 Juodeikiai Village LT-89467 Mazeikiai District, Lithuania	www.orlenlietuva.lt
Przedsiębiorstwo Przeladunku Paliw Płynnych Naftoport	ul. Kpt. ż. w. W. Poinca 1, 80-561 Gdańsk	www.naftoport.pl
SHIP-SERVICE	ul. Waliców 11, 00-851 Warszawa	www.ship-service.pl
SPOLANA	Práce, 657 Neratovice 277 11, Czech Republic	www.spolana.cz
UNIPETROL DOPRAVA	Růžodol 4, 436 70 Litvínov, Czech Republic	www.unipetrol doprava.cz
UNIPETROL RPA	Záluží 1, 436 70 Litvínov, Czech Republic	www.unipetrolrpa.cz

5.5. Poszanowanie Praw Człowieka

5.5.1. Nasze Wartości i Zasady Postępowania

„Wartości i zasady postępowania” stanowią fundament relacji wewnątrz firmy, a także z otoczeniem zewnętrznym. Dotyczy to zarówno partnerów biznesowych, społeczności lokalnych, jak i relacji z konkurencją.

ODPOWIEDZIALNOŚĆ

Szanujemy naszych klientów, akcjonariuszy, środowisko naturalne oraz lokalne społeczności

ROZWÓJ

Poszukujemy nowych możliwości

LUZDZIE

Naszymi atutami są kompetencje, współpraca i uczciwość

ENERGIA

Działamy z entuzjazmem

NIEZAWODNOŚĆ

Można na nas polegać

Decyzje podejmujemy w oparciu o solidne podstawy etyczne oraz wartości, z którymi utożsamiają się wszyscy pracownicy. W Koncernie obowiązuje dokument „**Wartości i zasady postępowania**”. Wskazuje on wartości, które ORLEN zobowiązuje się respektować:

Odpowiedzialność, Rozwój, Ludzie, Energia, Niezawodność. „Wartości i zasady postępowania” opisują takie aspekty jak m.in. godne i przyjazne warunki pracy, bezpieczeństwo i zdrowie pracowników, czy równe szanse zatrudnienia, awansu i rozwoju. Zawiera również zapisy o zobowiązaniu do dbałości i przestrzegania zasad uczciwej konkurencji, przejrzystości podejmowanych działań, wzajemnym szacunku oraz profesjonalizmie.

Pracownicy w momencie wprowadzania „Wartości i zasad postępowania” zostali o tym fakcie poinformowani, a informacje o mechanizmach umożliwiających sygnalizowanie nieetycznych lub niezgodnych z prawem zachowań są zamieszczone w końcowej części kodeksu. Pracownicy zostali o tym poinformowani w czasie spotkań z przełożonymi, które były organizowane po wprowadzeniu kodeksu do końca 2012 roku. Treść „Wartości i zasad postępowania” (a tym samym mechanizm zgłaszania nieprawidłowości, który jest zamieszczony w kodeksie) jest dostępna w intranecie. Od początku 2013 roku wszyscy nowo przyjmowani pracownicy są zapoznawani z tym dokumentem i mechanizmami zgłaszania nieprawidłowości w czasie spotkań adaptacyjnych. Osoby spoza Grupy ORLEN mogą zapoznać się z „**Wartościami i zasadami postępowania**” na stronie korporacyjnej www.orlen.pl.

Na straży przestrzegania „Wartości i zasad postępowania” stoi **Komitet Kapitału Ludzkiego i Rzecznik ds. Etyki**. Komitet Kapitału Ludzkiego opiniuje, zatwierdza/przekazuje do zatwierdzenia przez Zarząd PKN ORLEN i monitoruje przestrzeganie „Wartości i zasad postępowania” PKN ORLEN, w szczególności rozpatruje istotne naruszenia, podejmuje działania naprawcze, wydaje wytyczne. Rozpatruje istotne zagadnienia dotyczące kwestii etycznych. Rzecznik ds. Etyki gwarantuje pracownikom, pracodawcy i wszystkim interesariuszom możliwość swobodnego zgłaszania przypadków ich naruszenia oraz pomaga w trudnych sprawach pracowniczych. Około jedna trzecia spraw była związana z udzieleniem porady lub konsultacji, a nie ze zgłoszeniem konkretnego naruszenia „Wartości i zasad postępowania”. Natomiast wśród zgłoszeń najczęściej dotyczyło niewłaściwego sposobu komunikowania się, problemów ze współpracą w zespołach, relacji międzyludzkich. Nie odnotowano zgłoszeń dotyczących spraw obyczajowych, korupcji, przypadków dyskryminacji ze względu na płeć, rasę, wiek, niepełnosprawność oraz konfliktu interesów. Większość problemów zgłaszanych została załatwiona lub wyjaśniona.

Pracownicy firmy, ale także nasi interesariusze zewnętrzeni, mają możliwość **zgłoszenia naruszenia lub podejrzenia naruszenia** „Wartości i zasad postępowania”, związanego ze zdarzeniami w pracy lub zachowaniami pracowników. Informacje o naruszeniach mają sprecyzowaną wariantową ścieżkę zgłaszania i rozpatrywania, której przebieg uzależniony jest od skali problemu, stopnia skomplikowania sprawy i zaufania zaangażowanych stron. Podejrzenie naruszenia obowiązujących „Wartości i zasad postępowania” lub wyjaśnienie dylematów etycznych można zgłosić do:

- Bezpośredniego przełożonego.
- Przełożonych wyższego szczebla.
- Rzecznika ds. Etyki.
- Komitetu Kapitału Ludzkiego.

Funkcjonuje także Anonimowy System Zgłaszania Nieprawidłowości.

Schemat zgłaszania i rozpatrywania naruszeń jest dostępny [tutaj](#).

PKN ORLEN posiada skuteczne **systemy kontroli funkcjonalnej, zarządzania ryzykiem oraz nadzoru zgodności działalności z prawem (Compliance), a także funkcję audytu i kontroli wewnętrznej**. Równoległe funkcjonowanie wszystkich wymienionych elementów umożliwia sprawowanie stałego i skutecznego nadzoru w zakresie przeciwdziałania korupcji. Koncern posiada strukturalnie zorganizowany system kontroli zarządczej, na który składają się kompleksowe procedury.

W 2017 roku wdrożona została w PKN ORLEN **Polityka Antymobbingowa**, określająca zasady postępowania w sytuacji zgłoszenia zachowań mobbingowych oraz w celu określenia praw i obowiązków przysługujących pracownikom w zaistniałej sytuacji.

Ważną inicjatywą stało się włączenie kryteriów odpowiedzialnego biznesu i zrównoważonego rozwoju do standardu zarządzania procesami zakupowymi. Koncern promuje ideę odpowiedzialności społecznej wśród swoich dostawców, chce współpracować z kontrahentami, którzy przestrzegają praw człowieka i działają zgodnie z regulacjami prawnymi, zapewniają bezpieczne i godne warunki pracy oraz stosują nie tylko najwyższe standardy etyczne, ale także dbają o środowisko naturalne. Kryteria CSR zostały zdefiniowane i zebrane w jeden dokument, tj. „**Kodeks postępowania dla Dostawców**”. Od 2016 roku jest on obowiązkowym wymogiem w procesie kwalifikacji kontrahentów.

Tematy związane z przestrzeganiem praw człowieka i zasadami etyki w biznesie są poruszane podczas **szkoleń, spotkań wewnętrznych i wykładów tematycznych** proponowanych pracownikom. W ramach **Programu Adaptacji** nowo przyjęci pracownicy są zapoznawani z przyjętymi w PKN ORLEN zasadami i wartościami poprzez udział w grze szkoleniowej.

Szkolenie z rozwiązywania dylematów etycznych jest także dostępne na elektronicznej platformie szkoleniowej.

W ramach prowadzonych działań mających na celu promowanie „Wartości i zasad postępowania”, a także kształtowanie pożądanych postaw i zachowań, realizowane są dla pracowników **projekty z zakresu HR**, do których należą: ocena pracy (Zarządzanie przez Wartości) czy corocznie przyznawany tytuł „Zasłużony Pracownik PKN ORLEN” w kategorii za postawę prospołeczną i przestrzeganie Wartości. Największym projektem w ramach kultury organizacyjnej jest „**ORLEN Olimpiada**” – rozgrywki sportowe dla pracowników Grupy ORLEN, łączące pozytywną rywalizację w duchu zasad fairplay z wartościami korporacyjnymi. W ramach programu „**Wolontariat ORLEN**” funkcjonują trzy programy wsparcia, szereg możliwości zaangażowania dla każdego pracownika, bez względu na stanowisko i miejsce w strukturze firmy. W 2017 roku w projekty wolontariatu zaangażowało się ponad 2 tys. pracowników.

Ponadto w całej Grupie ORLEN realizowanych jest kilkaset projektów uwzględniających priorytety zawarte w **Strategii CSR**, czyli w trzech kluczowych obszarach:

- **Organizacja**, gdzie celem jest budowanie trwałych relacji z pracownikami w oparciu o różnorodność, poczucie bezpieczeństwa, możliwości rozwoju oraz łączenia ról społecznych i zawodowych.
- **Otoczenie bliskie**, w którym priorytet stanowi rozwijanie wrażliwości społecznej oraz odpowiedzialności partnerów biznesowych i klientów poprzez dzielenie się dobrymi praktykami, wiedzą i wdrażanie najwyższych standardów CSR.
- **Otoczenie dalekie** to obszar, w którym realizowana jest strategia, promowana innowacyjność wyznaczane są najwyższe standardy branżowe w zakresie etyki biznesu i ochrony środowiska.

Przyjęte rozwiązania w zakresie etyki są skuteczne i stanowią wyraz odpowiedzialności Koncernu wobec wyzwań i oczekiwań interesariuszy, a jednocześnie plasują PKN ORLEN w gronie najlepszych firm na świecie, czego potwierdzeniem jest przyznawany od 5 lat z rządu przez amerykański Instytut Ethisphere tytuł **World's Most Ethical Company**.

5.5.2. Różnorodność i Równość Szans

Kształtowanie kultury organizacyjnej opartej na wartościach, uwzględniającej aspekty dotyczące różnorodności jest zawarte w Strategii HR i Strategii CSR.

W PKN ORLEN kwestie związane z zarządzaniem różnorodnością uregulowane są w poniższych dokumentach obowiązujących w spółce:

- Regulamin Pracy dla PKN ORLEN S.A.
- **Wartości i zasady postępowania PKN ORLEN S.A.**
- Zakładowy Układ Zbiorowy Pracy dla Pracowników PKN ORLEN S.A.
- Polityka zarządzania potencjałem Pracowników Grupy Kapitałowej ORLEN na lata 2013-2017.
- Strategia CSR dla PKN ORLEN (zapisy w zakresie zarządzania rozwojem i różnorodnością).
- Odrębny wewnętrzny akt organizacyjny w sprawie realizacji Polityki określającej warunki i zasady pracy osób niepełnosprawnych w PKN ORLEN S.A.
- Odrębny wewnętrzny akt organizacyjny w sprawie wprowadzenia w PKN ORLEN S.A. zasad udzielania wsparcia pracownikom w kryzysowych sytuacjach życiowych.
- Odrębny wewnętrzny akt organizacyjny w sprawie Projektu Pracodawca Przyjazny Rodzinie.

Celami działań związanymi z zarządzaniem różnorodnością są:

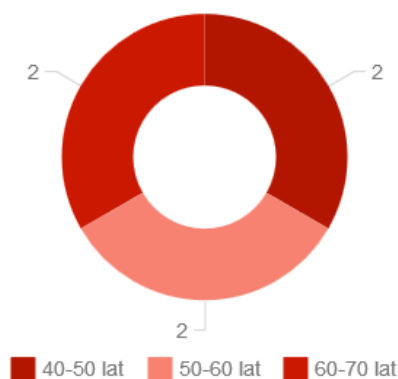
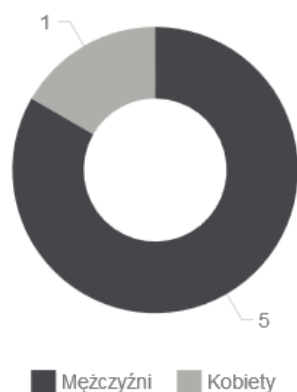
- Równe traktowanie pracowników w zatrudnieniu oraz zakaz dyskryminacji.
- Poszanowanie dla różnorodności.
- Zarządzanie różnicami kulturowymi.
- Otwartość na zatrudnianie osób wykluczonych społecznie lub zagrożonych marginalizacją na rynku pracy.
- Wspieranie inicjatyw pracowniczych związanych z praktykami równościowymi w firmie.
- Polityka wynagradzania i premiowania.
- Standardy zatrudniania i wynagradzania oddelegowanych pracowników, tj. ekspatów i inpatów.
- Dostosowanie miejsc pracy do potrzeb pracowników (np. osób z niepełnosprawnościami, matek karmiących).
- Wsparcie dla grup znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej.
- Działania wspierające godzenie życia zawodowego i prywatnego (tzw. Programy Work-Life Balance).

Ponadto polityka różnorodności w PKN ORLEN realizowana jest poprzez następujące działania:

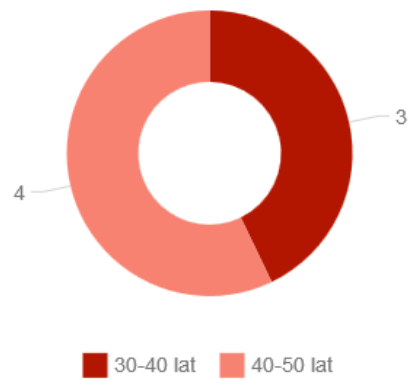
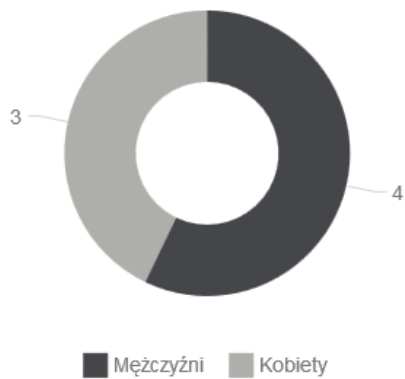
- Organizacja szkoleń zawierających tematykę zarządzania różnorodnością.
- **Wolontariat pracowniczy.**
- Uwzględnianie aspektów dot. różnorodności w procesach i narzędziach HR (m.in.: rekrutacja, szkolenia i rozwój, wynagradzanie) oraz kształtowaniu kultury organizacyjnej.
- Warsztaty dla ekspatów w zakresie zarządzania różnicami kulturowymi.
- Przeprowadzanie wśród pracowników badania zaangażowania i satysfakcji z pracy.
- Powołanie zespołu koordynującego przeciwdziałanie mobbingowi (Komisja Antymobbingowa powoływana przez Pracodawcę do rozpatrywania skarg na wypadek zaistnienia w Spółce zachowań mobbingowych).
- Powołanie funkcji Rzecznika ds. Etyki, do którego można zgłaszać naruszenia „**Wartości i zasad postępowania PKN ORLEN S.A.**” (czyli dotyczących także dyskryminacji i mobbingu).
- Powołanie Komitetu Kapitału Ludzkiego, który opiniuje, zatwierdza/przekazuje do zatwierdzenia przez Zarząd PKN ORLEN i monitoruje przestrzeganie „**Wartości i zasad postępowania PKN ORLEN S.A.**”, w szczególności rozpatruje istotne naruszenia, podejmuje działania naprawcze, wydaje wytyczne, a także rozpatruje istotne zagadnienia dotyczące kwestii etycznych.

W skład Zarządu oraz Rady Nadzorczej PKN ORLEN wchodzi członkowie z wykształceniem, m.in. w zakresie prawa, ekonomii i chemii oraz różnorodnym doświadczeniem zawodowym.

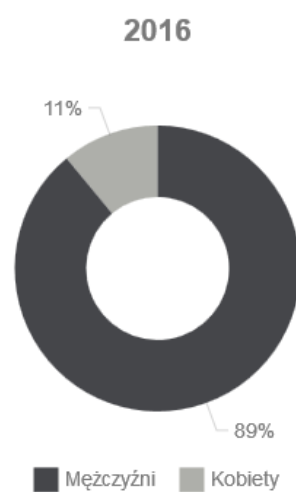
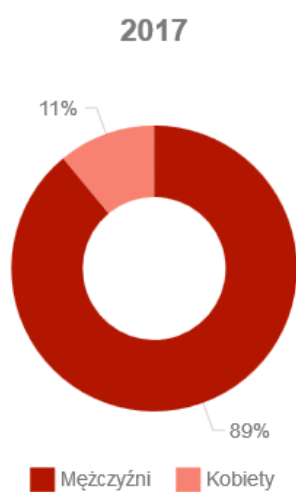
Struktura wiekowa członków Zarządu PKN ORLEN na 31 grudnia 2017 roku

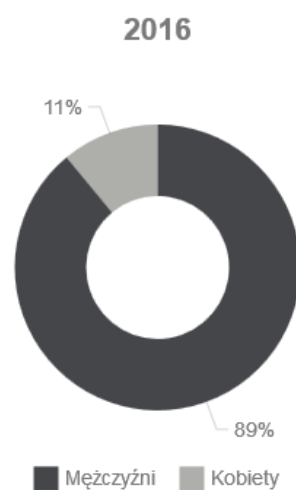
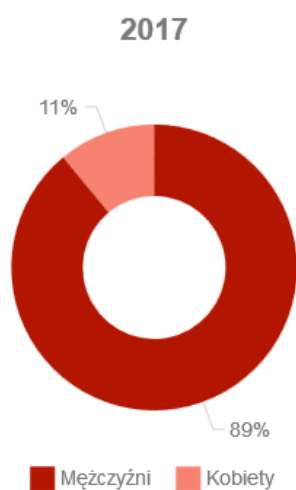
Struktura wiekowa członków Rady Nadzorczej PKN ORLEN na 31 grudnia 2017 roku

Struktura zatrudnienia kobiet i mężczyzn w Zarządach i Radach Nadzorczych spółek Grupy ORLEN na 31 grudnia 2017 roku
Zarządy spółek Grupy ORLEN

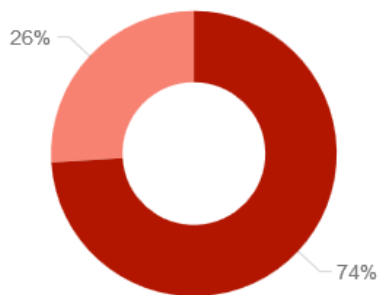

Rady Nadzorcze spółek Grupy ORLEN

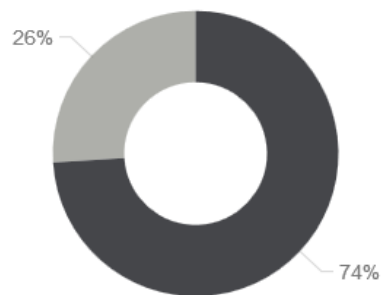
Struktura zatrudnienia w Grupie ORLEN w grupach zawodowych na 31 grudnia 2017 roku
Płeć

2017

■ Mężczyźni ■ Kobiety

2016

■ Mężczyźni ■ Kobiety

Rodzaj wykonywanej pracy

2017

■ Pracownicy fizyczni ■ Pracownicy umysłowi

2016

■ Pracownicy fizyczni ■ Pracownicy umysłowi

Wykształcenie

2017

■ Pracownicy fizyczni ■ Pracownicy umysłowi

2016

■ Pracownicy fizyczni ■ Pracownicy umysłowi

5.6. Przeciwdziałanie Korupcji i Łapownictwu

Celem Grupy ORLEN jest całkowita eliminacja przypadków korupcji i łapownictwa. Przeciwdziałamy wszelkim formom korupcji i wdrażamy praktyki zapobiegawcze zarówno wewnątrz organizacji, jak i w łańcuchu dostaw. W sytuacji identyfikacji jakiegokolwiek formy korupcji podejmowane są stanowcze kroki naprawcze i przeciwdziałające kolejnym incydentom tego typu.

Do funkcjonujących **Polityk i Wewnętrznych Aktów Organizacyjnych** służących przeciwdziałaniu korupcji i łapownictwu należą m.in.:

- **Wartości i Zasady Postępowania** – dokument opisujący standardy działania związane z sytuacjami dotyczącymi przyjmowania lub oferowania korzyści materialnych.
- **Polityka i Procedura Zarządzania Ryzykiem Korporacyjnym** – dokumenty regulujące sposób identyfikacji, oceny oraz monitorowania ryzyk zgodnie z przyjętą metodyką w spółce.
- **Regulamin prowadzenia kontroli przez Biuro Audytu, Kontroli Finansowej i Zarządzania Ryzykiem Korporacyjnym** – określa zasady prowadzenia kontroli wewnętrznej w PKN ORLEN i spółkach zależnych. Reguluje wszelkie aspekty procesu dotyczące celowości, gospodarności, rzetelności, legalności, sprawności organizacyjnej i prawidłowości działania.
- **Zasady zarządzania ryzykiem regulacyjnym w Grupie ORLEN** – regulują procesy zarządzania ryzykiem regulacyjnym wynikającym z obowiązujących lub projektowanych aktów prawnych, z wyłączeniem ryzyk podatkowych.
- **Anonimowy System Zgłaszania Nieprawidłowości (ASZN)** – w ramach systemu identyfikowane są potencjalne nieprawidłowości i nadużycia, które mogą być zgłaszane poprzez wskazane kanały informacyjne.
- **Zasady Nadzoru Właścicielskiego** – zawierają instrukcję doboru kandydatów na stanowiska członków organów spółek Grupy ORLEN oraz zasady ustalania i rozliczania Indywidualnych Zadań Premiowych dla członków zarządów spółek Grupy ORLEN. Uwzględniają objęcie pełnym nadzorem właścicielskim Fundacją ORLEN Dar Serca.
- **Zasady zarządzania ryzykiem utraty atrybutów bezpieczeństwa informacji** – zawierają informacje i wytyczne dotyczące przebiegu procesu zarządzania ryzykiem utraty atrybutów bezpieczeństwa.
- **Kodeks Postępowania dla Dostawców** – określa standardy etyczne, które muszą spełniać dostawcy Grupy ORLEN, reguluje również działania związane z przeciwdziałaniem korupcji oraz promuje wysokie standardy etycznego prowadzenia działalności.

PKN ORLEN w myśl dobrych praktyk spółek notowanych na GPW posiada skuteczne systemy kontroli funkcjonalnej, zarządzania ryzykiem oraz nadzoru zgodności działalności z prawem (compliance), a także funkcję audytu i kontroli wewnętrznej. Równoległe funkcjonowanie wszystkich wyżej wymienionych elementów umożliwia sprawowanie stałego i skutecznego nadzoru w zakresie przeciwdziałania korupcji.

Koncern posiada strukturalnie zorganizowany system kontroli zarządczej, na który składają się kompleksowe procedury. Do zarządzania nimi wykorzystywany jest specjalnie przygotowany system informatyczny zapewniający ich spójność poprzez wieloobszarowe uzgodnienia oraz akceptację na każdym poziomie w organizacji.

PKN ORLEN w celu minimalizacji wystąpienia ryzyk nadużyć oraz korupcji wykorzystuje popularny „**Model Trzech Linii Obrony/Prewencji**” (*ang. Three Lines of Defense*).

Na pierwszej linii obrony znajduje się zarządzanie ryzykiem przez jednostki biznesowe oraz mechanizmy kontrolne dotyczące procesów operacyjnych spółki, na drugiej funkcje compliance, natomiast na trzeciej – audyt i kontrola wewnętrzna, wspierające poprawne funkcjonowanie wskazanych prewencji.

1 Pierwsza linia obrony/prewencji – Zintegrowany System Zarządzania Ryzykiem Korporacyjnym (ERM).

Proces zarządzania ryzykiem jest procesem ciągłym, który ze względu na zmieniające się nieustannie otoczenie gospodarcze ulega modyfikacjom. W związku z tym w celu usystematyzowania i zoptymalizowania procesu zarządzania ryzykiem została wdrożona **Polityka i Procedura Zarządzania Ryzykiem Korporacyjnym**.

Zgodnie z przyjętą metodologią proces zarządzania ryzykiem w Grupie ORLEN obejmuje:

- Identyfikację ryzyk.
- Ocenę poprzez wpływ i prawdopodobieństwo wystąpienia danych zdarzeń z uwzględnieniem zarówno oceny ryzyka brutto (stanu, gdyby nie zostały wprowadzone żadne mechanizmy kontrolne w odniesieniu do danego ryzyka), jak i oceny netto (wynikającej z oceny skuteczności mechanizmów kontrolnych). W ramach oceny ryzyka, jego właściciel określa również poziom „apetytu”¹ na ryzyko, przy którym możliwa będzie realizacja celów strategicznych.
- Opracowywanie planów działań naprawczych w przypadku niskiej oceny funkcjonowania mechanizmów kontrolnych.
- Monitoring i raportowanie.

W celu zapewnienia aktualnych informacji na temat najważniejszych ryzyk raz w roku przeprowadzana jest przez poszczególne obszary biznesowe ocena ryzyk, która umożliwia zaktualizowanie listy ryzyk o największej dla organizacji istotności. Za jej przeprowadzenie odpowiadają właściciele procesów, ryzyk i kontroli funkcjonalnych.

W wyniku dokonanej samooceny określone są odpowiednie plany działań naprawczych dla poszczególnych ryzyk i kontroli funkcjonalnych, które mają doprowadzić do zrównania się oceny netto ryzyka (przy funkcjonujących mechanizmach kontrolnych) do pożądanego przez

organizację „apetytu” na ryzyko.

W celu zapewnienia odpowiedniej jakości realizowanego przez obszary biznesowe procesu samooceny przeprowadzane są cykliczne weryfikacje poprawności testowania mechanizmów kontrolnych, które dodatkowo pozwalają sprawować nadzór w zakresie compliance dla ryzyk finansowych i operacyjnych.

Każdorazowo z zakończonego procesu samooceny ryzyk oraz testowania mechanizmów kontrolnych sporządzany jest raport, który przedstawiany jest Członkom Zarządu spółki oraz Komitetowi Audytowemu Rady Nadzorczej spółki. W raporcie zawarte są informacje o najbardziej istotnych ryzykach dla PKN ORLEN oraz planowanym sposobie ich łagodzenia. W roku 2017 proces samooceny ryzyk i testowania mechanizmów kontrolnych tylko w PKN ORLEN realizowany był z udziałem kluczowej kadry menadżerskiej, co pozwoliło zaktualizować ocenę 521 ryzyk poprzez zweryfikowanie 1251 mechanizmów kontrolnych w 83 procesach biznesowych.

W roku 2017 do objętych ERM kluczowych spółek Grupy ORLEN, jak Anwil, ORLEN Lietuva, Unipetrol oraz ORLEN Deutschland GmbH dołączyły ORLEN Paliwa i ORLEN Centrum Usług Korporacyjnych.

2 Druga linia obrony/prewencji – funkcja compliance.

Funkcja compliance w PKN ORLEN realizowana jest w oparciu o cztery płaszczyzny:

- W zakresie działalności Biura Audytu, Kontroli Finansowej i Zarządzania Ryzykiem Korporacyjnym poprzez:
  - a. Funkcję audytu i kontroli wewnętrznej, w zakresie zgodności przebiegu procesów z regulacjami wewnętrznymi.
  - b. ERM rozumiany, jako system oceny zgodności ryzyk finansowych i operacyjnych w odniesieniu do uzyskanej skuteczności mechanizmów kontrolnych oraz obowiązującej Polityki i Procedury ERM.
- W zakresie kompetencji audytu oraz pozostałych Biur PKN ORLEN poprzez:
  - a. Badanie zgodności ze zintegrowanymi systemami zarządzania (ISO).
  - b. Identyfikację ryzyk regulacyjnych, w tym w szczególności związanych z sektorem działalności spółki.

W PKN ORLEN została opracowana i zakomunikowana Polityka Zintegrowanego Systemu Zarządzania, której realizacja i aktualność jest okresowo oceniana przez kierujących komórkami organizacyjnymi, także przez Dyrektorów Wykonawczych i Dyrektorów Biur.

Funkcjonujący w Spółce Zintegrowany System Zarządzania uwzględnia wyniki audytów, przeglądów, zgłaszanych reklamacji i skarg, dodatkowo podejmowane są działania zapobiegawcze/korygujące wynikające ze zidentyfikowanych w ramach powyższych procesów niezgodności. Wszystkie wymienione działania mają na celu zapewnienie zgodności z przyjętymi normami odniesienia, tj.: ISO 9001 (systemem zarządzania jakością), ISO 14001 (systemem zarządzania środowiskowego), PN-N-18001 (systemem zarządzania BHP) oraz ISO 27001 (systemem zarządzania bezpieczeństwem informacji), Systemem Certyfikacji Biomasy i Biopaliw ISCC, Systemem Zakładowej Kontroli Produkcji oraz Systemem Zarządzania Bezpieczeństwem Żywności.

Z dokonanych przeglądów przygotowany jest raz w roku kompleksowy raport określający stan Zintegrowanego Systemu Zarządzania w organizacji, który prezentowany jest Zarządowi spółki oraz publikowany na wewnętrznym portalu komunikacyjnym – Intranecie.

Na bieżąco prowadzona jest analiza stanu dostosowania i przygotowania Koncernu odpowiednio do obowiązujących lub projektowanych aktów prawnych, które w razie potrzeby inicjują działania mające na celu dostosowanie Koncernu do wymagań prawa krajowego i UE.

3 Trzecia linia obrony / prewencji – funkcja audytu wewnętrznego i kontroli wewnętrznej.

Funkcja audytu i kontroli wewnętrznej realizowana jest przez Biuro Audytu, Kontroli Finansowej i Zarządzania Ryzykiem Korporacyjnym (dalej: Biuro GA), którego celem jest dokonywanie niezależnej i obiektywnej oceny systemów kontroli funkcjonalnej oraz analizy procesów biznesowych.

Działania Biura GA są realizowane zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Praktyki Audytu Wewnętrznego (ang. *The Institute of Internal Auditors – the IIA*), weryfikacja tej zgodności jest realizowana okresowo przez zewnętrzny podmiot posiadający odpowiednie uprawnienia.

W roku 2016 została ona potwierdzona przez firmę KPMG, gdzie Biuro GA uzyskało pełną zgodność z międzynarodowymi standardami oraz dobrymi praktykami w tym zakresie.

Niezależność Biura Audytu, Kontroli i Zarządzania Ryzykiem Korporacyjnym jest zapewniona poprzez odpowiednią podległość funkcjonalną i administracyjną w strukturze organizacyjnej spółki.

Biuro GA realizuje zadania (audyty, kontrole i projekty doradcze) w oparciu o roczne plany: audytów i kontroli zatwierdzone przez Zarząd spółki. Dodatkowo plan audytów przyjmowany jest również przez Komitet Audytowy Rady Nadzorczej i Radę Nadzorczą spółki. W ramach realizowanych zadań na bieżąco weryfikowane są kwestie dotyczące compliance poprzez ocenę zgodności przebiegu procesów z regulacjami wewnętrznymi. Biuro GA może realizować zlecane przez Radę Nadzorczą lub Zarząd spółki audyty i kontrole w trybie doraźnym.

W oparciu o podstawową działalność Biuro GA określa, w formie opracowanych rekomendacji, zaleceń pokontrolnych i poleceń pokontrolnych, rozwiązania i standardy, których celem jest redukcja ryzyka niezrealizowania celów Koncernu, poprawa skuteczności systemu kontroli funkcjonalnej oraz zwiększenie wydajności procesów biznesowych. Biuro GA prowadzi bieżący monitoring wydanych rekomendacji, zaleceń pokontrolnych i poleceń pokontrolnych, z którego dwa razy w roku przygotowuje sprawozdanie, wskazując stopień ich wdrożenia. Ponadto cyklicznie przygotowywane są sprawozdania z działalności audytu PKN ORLEN oraz spółek Grupy ORLEN, gdzie prezentowany jest szczegółowy opis kluczowych obserwacji. Adresatami wszystkich omówionych powyżej raportów jest Zarząd spółki

i Komitet Audytowy Rady Nadzorczej spółki, dokonujący bieżącej oceny sposobu funkcjonowania całej organizacji.

Zadania realizowane przez audyt i kontrolę wewnętrzną mają charakter odpowiednio działań prewencyjnych oraz detekcyjnych.

Uzupełnieniem tych działań są czynności realizowane przez spółkę ORLEN Ochrona posiadającą odpowiednie umocowanie organizacyjne, jak również niezbędne narzędzia, w tym m.in. możliwość wspierania się usługami wywiadowni gospodarczych i detektywów.

W domniemanych przypadkach korupcji ma także miejsce ścisła współpraca z organami ścigania, w tym z policją i CBA. Równoległe funkcjonowanie wszystkich wskazanych elementów umożliwia sprawowanie stałego i skutecznego nadzoru w zakresie przeciwdziałania korupcji.

¹Akceptowalny przez właściciela biznesowego poziom ryzyka.

6. Ryzyka i Szanse

6.1. Zarządzanie Ryzykiem

Grupa ORLEN w toku prowadzonej działalności gospodarczej prowadzi bieżący monitoring i ocenę ryzyka oraz podejmuje działania mające na celu minimalizację jego wpływu na sytuację finansową.

Funkcjonowanie systemu zarządzania ryzykiem korporacyjnym

Organizacja i funkcjonowanie Systemu Zarządzania Ryzykiem Korporacyjnym w 2017 roku nie uległy zmianie w porównaniu z rokiem poprzednim. W oparciu o **Politykę i Procedurę Zarządzania Ryzykiem Korporacyjnym** Grupa ORLEN prowadzi bieżący monitoring i ocenę ryzyka oraz podejmuje działania mające na celu minimalizację jego wpływu.

Zgodnie z powyższymi regulacjami w PKN ORLEN funkcjonuje Biuro Audytu, Kontroli Finansowej i Zarządzania Ryzykiem Korporacyjnym, które koordynuje proces zarządzania ryzykiem korporacyjnym na wszystkich poziomach organizacji oraz dokonuje niezależnej oceny systemów zarządzania ryzykiem i kontroli wewnętrznej, a także analizy procesów biznesowych. Za zarządzanie ryzykiem w spółkach Grupy ORLEN odpowiadają Zarządy poszczególnych spółek pod nadzorem Rad Nadzorczych.

System Zarządzania Ryzykiem Korporacyjnym (ERM – Enterprise Risk Management) jest narzędziem wspierającym skuteczność realizacji celów strategicznych oraz operacyjnych. Zapewnia identyfikację strategicznych ryzyk i mechanizmów kontrolnych oraz ich ocenę.

Kluczowe role w Systemie Zarządzania Ryzykiem Korporacyjnym

Zarząd PKN ORLEN

- Monitorowanie Systemu Zarządzania Ryzykiem Korporacyjnym.
- Akceptacja oceny ryzyka dla Spółki/Grupy ORLEN.

Komitet Audytowy Rady Nadzorczej PKN ORLEN

- Monitorowanie Systemu Zarządzania Ryzykiem Korporacyjnym.

Biuro Audytu, Kontroli Finansowej i Zarządzania Ryzykiem Korporacyjnym

- Koordynacja procesu zarządzania ryzykiem korporacyjnym oraz zapewnienie narzędzi i wsparcia metodologicznego dla uczestników procesu.

Właściciele procesów

- Ocena ryzyka na poziomie procesów.
- Koordynacja procesu samooceny mechanizmów kontrolnych.

Właściciele ryzyka

- Zarządzanie głównymi elementami ryzyka.

Właściciele kontroli

- Nadzór nad realizacją działań kontrolnych w procesach, w których uczestniczą.
- Prowadzenie samooceny mechanizmów kontrolnych.

Pracownicy Grupy ORLEN

- Identyfikacja ryzyka.
- Przekazywanie informacji o potencjalnym ryzyku do Biura Audytu, Kontroli Finansowej i Zarządzania Ryzykiem Korporacyjnym.

Ocena ryzyka przez obszary biznesowe w PKN ORLEN i spółkach Grupy ORLEN realizowana jest corocznie w ramach procesu samooceny i ma na celu zapewnienie aktualizacji wyceny ryzyka o największej istotności. Za jej przeprowadzenie odpowiadają właściciele procesów i ryzyk. Najistotniejszym elementem przyjętej metodologii jest porównywanie dwóch ocen ryzyka – oceny **ryzyka brutto** (wartość ryzyka w przypadku braku jakichkolwiek mechanizmów kontrolnych i działań zapobiegawczych) oraz oceny **ryzyka netto** (wartość ryzyka z uwzględnieniem skuteczności posiadanych mechanizmów kontrolnych i działań zapobiegawczych).

W wyniku okresowej weryfikacji skuteczności mechanizmów kontrolnych przez właścicieli kontroli ustalane są plany działań naprawczych dla poszczególnych ryzyk i kontroli, których głównym celem jest osiągnięcie akceptowalnego poziomu ryzyka netto. Po zakończeniu procesu oceny ryzyka oraz testowania mechanizmów kontrolnych Zarząd Spółki, oraz Komitet Audytowy Rady Nadzorczej otrzymuje raport przedstawiający najistotniejsze ryzyka, oraz planowane sposoby ich ograniczenia.

Przyjęta metodologia pozwala na identyfikację ryzyka w Grupie ORLEN w oparciu o wspólny model oraz ich powiązanie z procesami biznesowymi i celami strategicznymi.

Zadania audytowe i kontrolne są realizowane w oparciu o roczne plany audytów i kontroli, zatwierdzane i przyjmowane odpowiednio przez Zarząd, Komitet Audytowy Rady Nadzorczej i Radę Nadzorczą. Realizowane są także audyty i kontrole doraźne zlecane przez Radę Nadzorczą lub Zarząd Spółki.

W 2017 roku w ramach corocznego procesu samooceny ryzyk i testowania mechanizmów kontrolnych w PKN ORLEN przeprowadzono ocenę 521 ryzyk, poprzez przetestowanie 1 251 mechanizmów kontrolnych w 83 procesach biznesowych. W spółkach Grupy ORLEN dokonano oceny 1 036 ryzyk oraz 2 750 mechanizmów kontrolnych w 215 procesach.

W roku 2017 systemem ERM objęte były: PKN ORLEN, ANWIL, Grupa ORLEN Lietuva, Grupa Unipetrol, ORLEN Deutschland, ORLEN Paliwa i ORLEN Centrum Usług Korporacyjnych. Rozpoczęto również prace związane ze wdrożeniem systemu w Grupie ORLEN Południe.

Klasyfikacja ryzyk oraz procesów wraz z mechanizmami kontrolnymi w ramach funkcjonowania ERM

Ryzyka/Procesy	Opis ryzyka	Sposoby mitygacji ryzyka
STRATEGICZNE		
Założenia	- Niejednolite, nierealne założenia i cele strategiczne. - Zmiana założeń/celów strategicznych w trakcie procesu.	Cykliczna weryfikacja aktualności kluczowych celów strategicznych oraz bieżący ich monitoring na tle zmieniającego się otoczenia (regulacje, rynek, kluczowi dostawcy itp.).
Podział kompetencji	- Niewłaściwy podział kompetencji pomiędzy komórkami organizacyjnymi. - Brak ośrodka decyzyjnego.	Wysoka specjalizacja pracowników, odpowiednie delegowanie obowiązków i odpowiedzialności poprzez opracowanie precyzyjnych zakresów zadań.
Spójność wewnętrzna	Brak spójności wewnętrznej pomiędzy celami strategicznymi w ramach organizacji.	Opracowanie strategii cząstkowych dla poszczególnych obszarów na potrzeby szczegółowej identyfikacji ryzyk strategicznych oraz weryfikacja ich spójności i zatwierdzanie przez Zarząd.
Nowe regulacje	- Wprowadzenie niekorzystnych uregulowań prawnych. - Brak efektywnych działań administracji publicznej związanych z egzekwowaniem prawa.	Udział w konsultacjach publicznych do projektów legislacyjnych ograniczający ryzyko niekorzystnych przepisów.
Wypadki przy pracy i inne zagrożenia	- Niewystarczający poziom wiedzy o bezpieczeństwie pracy wśród firm zewnętrznych. - Zagrożenia bezpieczeństwa pracy i bezpieczeństwa pożarowego związane z obecnością pracowników firm zewnętrznych na terenie Grupy ORLEN.	Nadzór i zarządzanie pracą firm zewnętrznych poprzez wdrożenie narzędzi monitorujących stan bezpieczeństwa prac. Wdrożenie jednolitych wymagań dla wykonawców i podwykonawców zgodnie z wytycznymi „Standardu Bezpieczeństwa Grupy ORLEN nr 9”.
PROJEKTOWE		
Przekroczenie budżetu	Niewłaściwe oszacowanie kosztów wdrożenia projektu.	Bieżący monitoring działań wykonawcy oraz potencjalnych opóźnień realizacji projektu.
Przekroczenie harmonogramów	Nieprawidłowe założenia dotyczące czasu realizacji projektu.	Stały nadzór nad przebiegiem prowadzonych prac, bieżąca ocena postępów realizacji kolejnych etapów projektu oraz egzekwowanie realizacji robót.
Zmiana zakresu projektu	- Niepełne wykonanie projektu. - Przekroczenie ram projektu.	Bieżąca analiza otoczenia, w którym realizowany jest projekt. W zależności od zaistniałych okoliczności możliwość podjęcia decyzji o zmianie jego zakresu.
Podział kompetencji	- Niewłaściwy podział kompetencji pomiędzy komórkami organizacyjnymi. - Brak ośrodka decyzyjnego.	Opracowanie i wdrożenie metodyki w zakresie podziału kompetencji dla wszystkich uczestników zespołu projektowego w celu eliminacji konfliktu interesu. Wykorzystanie dedykowanego narzędzia IT wspierającego realizację projektów.
Systemy	Brak systemów informatycznych wspierających realizację projektu.	Określenie alternatywnych systemów informatycznych w fazie planowania projektu lub rozpoczęcie testowania innych systemów, które umożliwią realizację projektu.
PROCESOWE/OPERACYJNE		
Zaopatrzenie	- Realizacja dostaw ropy (lądowych i morskich) w ilości lub jakości nieodpowiadającej zapotrzebowaniu. - Planowanie dostaw ropy spełniających wymagania jakościowe.	Monitoring procesu dostaw realizowanych drogą lądową i morską. Wykorzystywanie dedykowanych narzędzi analitycznych i statystycznych, analiza serwisów branżowych i informacyjnych. Monitoring rynku wyselekcjonowanych gatunków ropy pod kątem ich dostępności oraz możliwości zakupu. Każdorazowe potwierdzanie opłacalności zakupów dla transakcji nieobjętych kontraktami.
	Zakup usług inwestycyjnych oraz biokomponentów.	Proces wyboru dostawcy realizowany zgodnie z obowiązującymi procedurami oraz wymaganymi dokumentami (m.in. analiza rynku, harmonogram, ocena dostawców).

Ryzyka/Procesy	Opis ryzyka	Sposoby mitygacji ryzyka
	Zapewnienie ciągłości produkcji.	Zapewnienie wewnętrznych procedur umożliwiających efektywne reagowanie w sytuacji awaryjnej w drodze bezpośredniego zakupu usług i surowców do produkcji.
Produkcja	Niewłaściwe planowanie i zarządzanie remontami w obszarze produkcyjnym.	Funkcjonujący system informatyczny wspierający proces planowania remontów oraz utrzymanie ruchu w zakładzie produkcyjnym.
	Nieefektywne bilansowania produkcji.	Obszar odpowiedzialny za proces bilansowania produkcji dysponuje narzędziami umożliwiającymi przeprowadzenie w optymalny sposób procesu bilansowania. Funkcjonujące procedury i procesy określają odpowiedzialność, zakres oraz terminy dostarczenia danych wejściowych do procesu bilansowania produkcji.
	Nieosiągnięcie założonych korzyści ekonomicznych z wdrożenia inicjatyw.	Bieżący monitoring i weryfikacja inicjatyw w oparciu o wiedzę ekspercką zapewniającą realizację projektów o najwyższym potencjale (efektywności).
Dystrybucja i logistyka	Zanieczyszczenia środowiska naturalnego na skutek prowadzonych procesów dystrybucyjnych.	Okresowa kontrola poziomu zanieczyszczeń (skażenia) produktami paliwowymi w Terminalach Paliw.
	Niespełnienie wymogów fizycznego utrzymywania właściwego poziomu zapasów obowiązkowych.	Bieżący monitoring stanu zapasów.
	Awaria infrastruktury logistycznej wpływająca na ciągłość dostaw produktów lub ryzyko ich utraty.	Okresowe przeglądy stanu infrastruktury logistycznej.
Sprzedaż Detaliczna	Nieefektywny proces zawierania kontraktów i negocjacji cenowych.	Polityka cenowa regulująca zasady współpracy z kontrahentami oraz wdrożone mechanizmy systemowe zapobiegające nieprawidłowościom. Kontrola poprawności parametrów umów z klientami flotowymi przed ich wprowadzeniem do systemu oraz weryfikacja potencjału zakupowego klientów.
	Niestosowanie standardów etycznych i nieuczciwe postępowanie pracowników, defraudacja mienia i inne nadużycia.	Kontrola stosowanych standardów etycznych, znajomości Kodeksu Etyki oraz weryfikacja przesłanek, które wskazują na naruszenie standardów etycznych lub defraudację.
	Polityka cenowa nie zapewnia maksymalizacji korzyści i rozwoju potencjału rynkowego.	Narzędzia dedykowane do zarządzania cenami i zapewniające stosowanie efektywnej polityki cenowej. Kontrola i monitoring poprawności wprowadzenia zmian cen detalicznych do systemów.
Sprzedaż Hurtowa	Gotowość do szybkiego reagowania w zakresie korekty planów sprzedaży przy zmianach w łańcuchu dostaw i produkcji.	Bieżąca weryfikacja realizacji planu sprzedaży i produkcji z udziałem obszaru sprzedaży hurtowej oraz biura zarządzania łańcuchem dostaw.
	Nieefektywny proces negocjacji warunków i zawierania kontraktów handlowych.	Negocjowanie warunków handlowych oraz podpisywanie umów zgodnie z przyznanymi pełnomocnictwami. Istnieje sformalizowany proces zawierania i opiniowania umów.
	Polityka cenowa nie zapewnia maksymalizacji korzyści i rozwoju potencjału rynkowego.	Formuły cenowe zatwierdzane przez obszar odpowiedzialny za kształtowanie polityki cenowej. Dodatkowa weryfikacja przez komórki odpowiedzialne za sprzedaż produktów.
Finanse¹	Towarowe – związane ze zmianami marż realizowanych na sprzedaży produktów, poziomem dyferencjału Brent/Ural, cenami ropy naftowej i produktów, cenami uprawnień do emisji CO₂, ryzykiem cen towarów na transakcjach arbitrażu cash & carry.	Polityka zarządzania ryzykiem rynkowym oraz strategię zabezpieczające, które określają zasady pomiaru poszczególnych ekspozycji, parametry i horyzont czasowy zabezpieczania danego ryzyka oraz stosowane instrumenty zabezpieczające.
	Zmian kursów walutowych – związanych z ekspozycją walutową wpływów i wydatków, inwestycji oraz aktywów i pasywów denominowanych w walutach obcych.	

Ryzyka/Procesy	Opis ryzyka	Sposoby mitygacji ryzyka
	Zmian stóp procentowych – związane z posiadanymi aktywami i pasywami, dla których przychody oraz koszty odsetkowe uzależnione są od zmiennych stóp procentowych.	
	Płynności – związane z nieprzewidywanym niedoborem lub brakiem środków pieniężnych i dostępu do źródeł finansowania.	Polityka zarządzania płynnością krótkoterminową, określająca zasady raportowania i konsolidacji płynności PKN ORLEN i spółek Grupy ORLEN. Grupa prowadzi politykę dywersyfikacji źródeł finansowania oraz wykorzystuje zróżnicowane narzędzia dla efektywnego zarządzania płynnością.
	Utraty środków pieniężnych i lokat – ryzyko upadłości banków krajowych lub zagranicznych, w których Grupa ORLEN przetrzymuje lub lokuje środki pieniężne.	Krótkoterminowa ocena wiarygodności kredytowej (rating) banku. Polityka zarządzania płynnością krótkoterminową oraz polityka dywersyfikacji źródeł finansowania, oraz narzędzia dla efektywnego zarządzania płynnością.
	Kredytowe – związane z nieregulowaniem przez kontrahentów należności za dostarczone produkty i usługi.	Analiza wiarygodności i wypłacalności kontrahentów. Zarządzanie w oparciu o przyjęte procedury i politykę w zakresie zarządzania kredytem kupieckim i windykacją.
Prawo i Regulacje²	Zmiany w obowiązujących przepisach lub nowe regulacje wywierające istotny wpływ na Grupę ORLEN oraz jej sytuację finansową i wyniki działalności.	Monitorowanie zmian prawnych w krajach, na których Grupa ORLEN prowadzi działalność operacyjną oraz aktywne uczestnictwo w procesach legislacyjnych.
Zarządzanie korporacyjne	Niewystarczające zabezpieczenia systemów informatycznych.	Funkcjonująca procedura zarządzania dostępem logicznym do systemów informatycznych obejmująca m.in. autoryzację wniosków o nadanie lub modyfikację uprawnień, ograniczony dostęp do warstwy systemu operacyjnego i baz danych oraz do warstwy sprzętowej systemu, oraz złożony poziom bezpieczeństwa hasel.
	Nieprawidłowo skonfigurowany model planowania operacyjnego i optymalizacji łańcucha dostaw sprzyjający nieoptymalnym decyzjom biznesowym.	Okresowa analiza i aktualizacja modeli do planowania operacyjnego oraz bieżący monitoring realizacji planu operacyjnego. Standaryzacja formatów danych na potrzeby planowania korporacyjnego oraz precyzyjne harmonogramowanie prac.

¹Szczegółowy opis ryzyk finansowych wraz z określeniem sposobu ich pomiaru, zarządzania i zabezpieczenia został przedstawiony w pkt. 9.3 Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego za 2017 rok.

²Do najważniejszych legislacji regulujących działanie sektora naftowego należą:

Biopaliwa – Ustawa z dnia 24 listopada 2017 roku o zmianie ustawy o biokomponentach i biopaliwach ciekłych oraz niektórych innych ustaw, która weszła w życie 1 stycznia 2018 roku – celem nowelizacji jest ułatwienie realizacji Narodowego Celu Wskaźnikowego (NCW) przez podmioty paliwowe i zmiana struktury jego realizacji. Zasadnicze regulacje dotyczą usunięcia limitu ilościowego dla dodawania do oleju napędowego biokomponentu w postaci biowęglowodórów ciekłych (HVO), kwartalna realizacja obligatoryjnego blendingu biokomponentów, wprowadzenie mechanizmu podwójnego zaliczania do NCW biokomponentów „zaawansowanych” (głównie produkowanych z odpadów), wprowadzenie możliwości odstąpienia od realizacji 15% NCW w zamian za wniesienie opłaty zastępczej, obniżenie poziomu kary za brak realizacji NCW.

Zapasy obowiązkowe – producenci i handlowcy w zamian za stopniowe zmniejszenie obowiązku fizycznego utrzymywania zapasów mają obowiązek uiszczenia tzw. opłaty zapasowej. Polska: realizacja harmonogramu fizycznego utrzymywania zapasów – od dnia 31.12.2017 roku na poziomie 53 dni, utrzymanie poziomu opłaty zapasowej na dotychczasowym poziomie (43 PLN/t ekwiwalentu ropy naftowej i 99 PLN/t gazu płynnego LPG). Czechy: zapasy obowiązkowe utrzymywane są przez Państwową Agencję na poziomie 90 dni importu netto ropy i finansowane są z budżetu państwa. Litwa: utrzymanie zapasów odpowiadających 90 dniom średniego dziennego importu netto lub 61 dniom średniej dziennej konsumpcji krajowej (w zależności od tego, która z wielkości jest większa). Ilość odpowiadająca co najmniej 30 dniom średniej dziennej konsumpcji krajowej jest gromadzona i utrzymywana przez Państwową Agencję jako zapasy celowe. Pozostała część jest utrzymywana przez przedsiębiorców.

Regulacje dot. rynku paliw ciekłych oraz ograniczenia tzw. szarej strefy – Ustawa z dnia 7 lipca 2016 roku o zmianie ustawy o podatku od towarów i usług oraz zmianie niektórych innych ustaw (tzw. pakiet paliwowy) oraz ustawa z dnia 22 lipca 2016 roku o zmianie ustawy – Prawo energetyczne oraz niektórych innych ustaw (tzw. pakiet energetyczny). Ustawy wprowadzające szereg zmian regulujących rynek paliw płynnych w Polsce, w tym nowe zasady rozliczania podatku VAT od przywozu paliw płynnych do Polski oraz ściśle powiązanie wymagań podatkowych z wymaganiami koncesyjnymi.

Monitorowanie drogowego przewozu towarów – Ustawa z dnia 9 marca 2017 roku o systemie monitorowania drogowego przewozu towarów. Celem jest dalsze ograniczanie tzw. szarej strefy w handlu paliwami. Ustawa uzupełnia wcześniejsze rozwiązania wprowadzone tzw. pakietem paliwowym i pakietem energetycznym. Ustawa zakłada obowiązek rejestracji drogowego przewozu towarów uznanych za wrażliwe oraz stworzenie systemu kontroli.

Energia i efektywność elektryczna – Ustawa o zmianie ustawy Prawo energetyczne oraz niektórych innych ustaw regulująca m.in. system wsparcia dla kogeneracji (do końca 2018 roku), przychody z tytułu certyfikatów żółtych, czerwonych, koszty wynikające z wypełnienia obowiązku wobec odbiorców końcowych energii elektrycznej (certyfikaty zielone i filetowe) oraz koszty opłaty zastępczej w przypadku braku wymaganej liczby świadectw pochodzenia energii (certyfikatów).

CO₂ – Utrzymanie na rok 2018 darmowych przydziałów praw do emisji CO₂ w związku z przypisaniem instalacji Grupy ORLEN do tzw. sektora carbon leakage. Trwa rewizja Dyrektywy 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 października 2003 o systemie handlu przydziałami emisji gazów cieplarnianych – potencjalne skutki wykraczają poza 2018 rok

Ograniczenie handlu w niedziele – Ustawa z dnia 10 stycznia 2018 roku o ograniczeniu handlu w niedziele i święta oraz w niektóre inne dni, która ustala zasady handlu w placówkach handlowych, począwszy od marca 2018 roku. Z zakazu handlu w niedziele będą wyłączone stacje benzynowe i sklepy na dworcach kolejowych.

Rynek gazu ziemnego – Ustawa z dnia 30 listopada 2016 roku o zmianie ustawy Prawo energetyczne oraz niektórych innych ustaw wprowadzająca harmonogram uwolnienia cen gazu w Polsce od października 2017 roku, oraz konieczność utrzymywania zapasów obowiązkowych gazu ziemnego przez importerów.

Opodatkowanie działalności wydobywczej w Polsce – podatek od wydobycia niektórych kopalín – płatny od 2020 roku, kalkulowany na poziomie odwiertu, stawka od 1,5%-6% przychodów w zależności od rodzaju złoża i węglowodorów. Opłata eksploatacyjna w zależności od wolumenu i jakości – dla gazu ziemnego 5,34-24,73 PLN/1000 Nm³ gazu i ropy naftowej 38,0-51,5 PLN/t. Użytkowanie górnicze – część stała (ustalana dla poszczególnych przypadków) i zmienna w wysokości 50% opłaty eksploatacyjnej za poprzedni rok. Specjalny podatek węglowodorowy – płatny od 2020 roku, stawka 0-25% przepływów pieniężnych netto zależna od wartości współczynnika skumulowanych przychodów do skumulowanych wydatków, podatek od nieruchomości do 2% wartości początkowej środków trwałych, podatek dochodowy (CIT) – 19%.

Opodatkowanie działalności wydobywczej w Kanadzie: opłaty licencyjne (tzw. royalties) – dotyczą odwiertów wykonanych po 1 stycznia 2017 roku. Stopa podatku od 5 do 40%, w zależności od rodzaju węglowodorów, poziomu cen rynkowych i wielkości wydobycia z odwiertu. Zwolnienie z tytułu poniesionych kosztów wiercenia i wykończenia – forma ulgi w postaci obniżenia zobowiązań podatkowych dla wszystkich nowych odwiertów. Nowe odwierty są obłożone maksymalnie 5% stopą podatku do momentu, kiedy wpływają z wydobycia pokrywają obliczone koszty wiercenia i wykończenia, podatek dochodowy (CIT) – 27%.

Ryzyka w zakresie zagadnień społecznych, pracowniczych, środowiska naturalnego, poszanowania praw człowieka, przeciwdziałania korupcji i łapownictwu mogą występować w powyższych 3 głównych kategoriach ryzyk (strategiczne, projektowe, procesowe/operacyjne) w Grupie ORLEN.

Opis ryzyk oraz sposobów ich mitygacji dla ww. zagadnień przedstawia poniższe zestawienie:

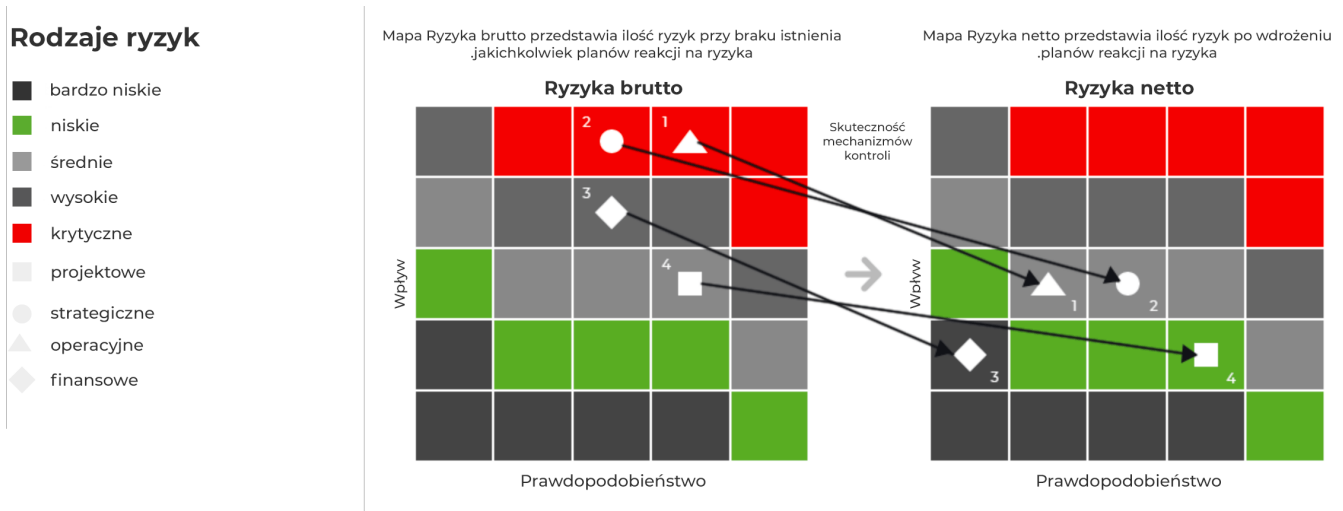
RYZYKA / PROCESY	OPIS RYZYKA	SPOSOBY MITYGACJI RYZYKA
ŚRODOWISKOWE		
Nowe trendy	- Rosnące oczekiwania rynku / społeczeństwa w zakresie inwestycji w ekologię. - Krótkie terminy dostosowania się do nowych wymagań ekologicznych.	Cykliczna weryfikacja zgodności aktów wewnętrznych z wymaganiami prawa oraz bieżący ich monitoring zmieniającego się otoczenia (regulacje, decyzje organów administracji publicznej itp.).
Regulacje związane z ochroną środowiska	- Brak identyfikacji istotnych aspektów środowiskowych w działalności. - Brak wyników pomiarów i danych do sporządzenia wymaganej sprawozdawczości i/lub brak przekazania jej do organów administracji publicznej.	Nadzór nad aktualnością decyzji organów administracji publicznej, monitorowanie procesu naliczania opłat za korzystanie ze środowiska, precyzyjne delegowanie obowiązków i odpowiedzialności za aspekty środowiskowe.
Zanieczyszczenie środowiska gruntowo-wodnego	- Zanieczyszczenie środowiska na skutek wypadku/awarii. - Wysokie koszty rekultywacji.	Monitorowanie stanu technicznego instalacji produkcyjnych i ich okresowe remonty, sporządzanie raportów zgodnie z obowiązującymi procedurami, tworzenie rezerw rekultywacyjnych.
Zarządzanie uprawnieniami do emisji CO₂ i innych gazów	- Niespełnienie wymagań, wytycznych prowadzenia monitoringu w zakresie emisji CO₂ i innych gazów cieplarnianych. - Nieuzyskanie decyzji zezwalającej na emisję CO₂ i innych gazów cieplarnianych.	Aktualizacja aktów wewnętrznych zgodnie z wymogami prawa, nadzór nad aktualnością decyzji organów administracji publicznej, monitorowanie środowiska i sporządzanie raportów zgodnie z obowiązującymi procedurami.
Wpływ na środowisko	- Przebieg procesu produkcyjnego niezgodny z normami w zakresie ochrony środowiska pracy. - Zakłócenia w dostawie mediów (wody) do instalacji produkcyjnych.	Monitorowanie procesu dekarbonizacji i dystrybucji wody, nadzór nad stanem technicznym obiektów i urządzeń.
Zarządzanie gospodarką ściekową i odpadami	- Wytwarzanie odpadów niezgodnie (rodzaj/ilości) z określonymi w decyzjach warunkami. - Odprowadzanie ścieków niezgodnie z obowiązującymi pozwoleniami.	Delegowanie odpowiedzialności w procesach zagospodarowania odpadów zgodnie z obowiązującą procedurą, monitorowania ilości i rodzajów odpadów w celu uzyskania niezbędnych zmian w decyzjach organów administracji publicznej, koordynacja i monitorowanie parametrów odprowadzanych ścieków.
SPOŁECZNE		

RYZYKA / PROCESY	OPIS RYZYKA	SPOSOBY MITYGACJI RYZYKA
Odpowiedzialność społeczna korporacji	Brak publicznej wiedzy o zaangażowaniu Grupy ORLEN w działania związane z realizacją polityki odpowiedzialności społecznej.	Wdrożenie i nadzór nad Ramowym Systemem Zarządzania Responsible Care, powołanie Pełnomocnika Ramowego Systemu Zarządzania Responsible Care .
Zarządzanie reputacją, marką i marketingiem	- Wykorzystywanie marki w skojarzeniu z niekorzystnymi, kontrowersyjnymi działaniami. - Działania mające negatywny wpływ na wizerunek PKN ORLEN.	Nadzorowanie procesu ustalania metodologii przeprowadzania akcji promocyjnych, zatwierdzanie przez upoważnione obszary kluczowych działań.
Outsourcing i ryzyko podwykonawców	Ograniczenie kontroli nad procesami Grupy ORLEN wynikające z działań podwykonawców lub zawierania umów outsourcingowych.	Prawidłowa dokumentacja, protokoły wykonania oraz zestawienia kontrolne w systemach informatycznych, zapewnienie kompletności i jakości dokumentacji.
Zarządzanie zakupami w procesie wyboru producentów	- Nieterminowość procesu zakupowego. - Wydłużone, nieoptymalne procedury przetargowe i zakupowe.	Powołanie zespołu oceniającego, weryfikującego oferty, prowadzącego negocjacje oraz dokumentującego proces wyboru producenta. Przekazywanie warunków handlowych w terminie i zgodnie z wewnętrznymi regulacjami.
Ochrona / bezpieczeństwo przeciwpożarowe	- Pożar w trakcie transportu produktów. - Uszczerbek na zdrowiu/śmierć w wyniku pożaru.	Wprowadzenie instrukcji BHP i P.POŻ., przeprowadzanie kontroli z ochrony P.Poż., powołanie Komisji Pożarowo -Technicznej.
Zarządzanie chemikaliami	Wypadki / awarie podczas transportu / przeładunku substancji chemicznych.	Realizowanie Kompleksowego Planu Ratownictwa Chemicznego z uwzględnieniem delegowania odpowiedzialności, wprowadzenie Systemu Zarządzania Bezpieczeństwem Procesowym w PKN ORLEN.
PRACOWNICZE		
Dostępność pracowników i podwykonawców	- Odejścia kluczowego personelu. - Utrzymujący się niedobór pracowników z odpowiednim doświadczeniem i wiedzą techniczną.	Monitorowanie i kontrolowanie potrzeb szkoleniowych niezbędnych na danym stanowisku, nadzór nad procesem rekrutacji gwarantującym zatrudnienie kandydatów z odpowiednimi kwalifikacjami.
Alokacja i rozwój zasobów ludzkich	Ograniczenia w rekrutacji / rotacji pracowników brak przejrzystości procesu zatrudnienia / odejść pracowników.	Dobór kluczowych kompetencji na dane stanowisko na etapie rekrutacji, nadzór nad procesem wypowiedzania i rozwiązywania umów, kontrolowanie procesu zmiany zatrudnienia wewnątrz Spółki.
Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia	Niewłaściwa kalkulacja kwot z tytułu ubezpieczeń społecznych i innych świadczeń pracowniczych.	Nadzór nad procesem kalkulacji i weryfikacji wynagrodzeń, ubezpieczeń społecznych oraz innych świadczeń pracowniczych.
Wypadki przy pracy i inne zagrożenia	- Brak identyfikacji istotnych ryzyk na poszczególnych stanowiskach pracy. - Uszczerbek na zdrowiu / śmierć na terenie zakładu produkcyjnego.	Wprowadzenie systemu zgłaszania zagrożeń BHP z uwzględnieniem zakresów odpowiedzialności, nadzór nad procesem identyfikowania zagrożeń podczas oceny ryzyka zawodowego, wprowadzenie postępowań w przypadku wypadku przy pracy.
Działania pracowników i podwykonawców	Działania pracowników i podwykonawców prowadzące do naruszenia prawa w zakresie BHP.	Weryfikowanie i opiniowanie umów z podwykonawcami pod kątem posiadanych certyfikatów bezpieczeństwa i klauzul bezpieczeństwa, wdrożenie Kompleksowego Systemu Prewencji.
POSZANOWANIA PRAW CZŁOWIEKA		
Naruszenie standardów etyki	- Standardy etyczne nieodpowiednie w danym otoczeniu biznesowym. - Brak wsparcia dla pracowników przy rozwiązywaniu konfliktu interesów. - Nieskuteczny system wewnętrznego informowania o nieetycznych lub nielegalnych praktykach.	Monitorowanie i kontrolowanie przestrzegania systemu wartości zawartych w dokumencie Wartości i zasady postępowania PKN ORLEN, powołanie Rzecznika do Spraw Etyki, wprowadzenie Anonimowego Systemu Zgłaszania Nieprawidłowości.

RYZYKA / PROCESY	OPIS RYZYKA	SPOSOBY MITYGACJI RYZYKA
Prawo pracy	- Naruszenia przepisów prawa pracy. - Postępowanie sądowe wszczęte przez pracowników / byłych pracowników skutkujące karami.	Obligatoryjna znajomość obowiązujących przepisów i wewnętrznych aktów regulujących stosunek pracy, tj. Regulamin pracy, Wartości i Zasady postępowania i inne. Funkcjonowanie Porozumienia w sprawie zasad współpracy partnerów społecznych w procesach restrukturyzacji.
KORUPCJI I ŁAPOWNICTWU		
Defraudacja i inne nadużycia	- Przyjmowanie korzyści majątkowych od potencjalnych dostawców. - Konflikt interesów przy zawieraniu transakcji.	Ograniczony dostęp do ofert oraz informacji w nich zawartych, monitorowanie potwierdzania bezstronności wobec potencjalnych dostawców, nadzór nad ścieżką akceptacyjną wyboru dostawcy.
Działania pracowników prowadzące do naruszenia prawa	- Udział w zawieraniu nielegalnych transakcji bądź zatajenie informacji o nielegalnych transakcjach przez pracowników. - Zawarcie umów w sytuacjach, w których przepisy prawa nie pozwalają na kontynuowanie procesu.	Weryfikowanie poprawności zaciągniętych zobowiązań z posiadanymi pełnomocnictwami, nadzór nad umowami z dostawcami i poziomem zabezpieczeń interesów Grupy ORLEN przez upoważnionych pracowników.
Nadużycia klientów, pracowników	- Kradzież paliw przez pracowników / klientów. - Wydanie produktów nieuprawnionym osobom, do nieautoryzowanych pojazdów.	Cykliczne przeprowadzanie kontroli stacji paliw i terminali przez osoby upoważnione, nadzór nad procesem wydawania i zamawiania nagród zgodnie z regulaminem.

Efekty działania mechanizmów kontrolnych oraz planów reakcji na ryzyko

Mapa Ryzyk przedstawia położenie kluczowych ryzyk dla organizacji w podziale na rodzaje ryzyk w odniesieniu do dwóch stanów:

- Oceny ryzyka brutto – wartość ryzyka występującego w naturze bez żadnych mechanizmów kontrolnych,
- Oceny ryzyka netto – uwzględniającej skuteczność istniejących mechanizmów kontrolnych mających za zadanie minimalizować wpływ oraz prawdopodobieństwo materializacji ryzyk.

W przypadku działania mechanizmów kontrolnych (strategii zarządzania ryzykami) możemy zaobserwować, że wartości ryzyka ulegają obniżeniu do stanu akceptowalnego przez organizację.

6.2. Szanse

Wizja rozwoju PKN ORLEN wpisuje się w globalne trendy w zakresie wykorzystania źródeł energii (m.in. wykorzystanie ropy naftowej, paliwa alternatywne, magazynowanie energii), rozwoju technologii (m.in. smart everything, Internet wszechrzeczy, zaawansowana robotyka, druk 3D) oraz procesów społecznych (m.in. zmieniające się zachowania społeczne, urbanizacja, demografia), które wpłyną na nowe zachowania i oczekiwania klientów.

W ostatnich latach można zaobserwować, że zmiany na świecie przyspieszają i mają coraz większy, jednak trudny do przewidzenia wpływ na otaczającą rzeczywistość. Dlatego, w odpowiedzi na zachodzące procesy Grupa ORLEN będzie konsekwentnie dostosowywać model biznesowy we wszystkich segmentach działalności:

Zintegrowane aktywa i silna pozycja rynkowa w segmencie Downstream

Grupa ORLEN posiada bardzo dobrą sytuację do dalszego rozwoju w segmencie Downstream: zintegrowane aktywa w trzech krajach w Europie Centralnej, przerób ponad 30 mln ton różnych gatunków ropy naftowej rocznie oraz portfolio ponad 50 produktów rafineryjnych i petrochemicznych sprzedawanych w ponad 90 krajach świata.

Kluczowe działania w horyzoncie Strategii 2017 - 2021 w segmencie Downstream obejmują dbałość o bezpieczeństwo surowcowe, dalszą poprawę doskonałości operacyjnej i umocnienie pozycji rynkowej.

W ramach bezpieczeństwa surowcowego Grupa ORLEN będzie dążyć do dywersyfikacji dostaw ropy i zabezpieczenia dostaw gazu ziemnego. Rafinerie Grupy ORLEN zlokalizowane w Polsce, Czechach i na Litwie w dalszym ciągu będą dążyć do głębszej integracji, zwiększenia elastyczności na wyzwania rynkowe i regulacyjne oraz zwiększenia uzysku produktów wysokomarżowych. Zwiększenie udziałów na rynkach macierzystych (m.in. dzięki atrakcyjnej ofercie produktowej) i rozbudowa infrastruktury przyspieszającej dotarcie do klienta to filary wzmocnienia pozycji rynkowej przez Grupę ORLEN.

Rozwój oferty i wysoka satysfakcja klientów w segmencie Detal

Segment Detal to prawie 2800 stacji, czyli największa sieć detaliczna w Europie Środkowej. Na stacjach należących do Grupy ORLEN realizowanych jest ok. 1,5 mln transakcji dziennie. Tylko w Polsce sprzedaje się 7,1 mld litrów paliwa rocznie, przy czym znaczną część wolumenu sprzedaży paliw kupują klienci aktywnie uczestniczący w programie Vitay oraz klienci flotowi.

Kluczowe obszary wzrostu w segmencie Detal to nowoczesna sieć sprzedaży paliw, unikalne doświadczenia zakupowe oraz dalsza poprawa doskonałości operacyjnej.

PKN ORLEN będzie rozwijać sieć stacji własnych i franczyzowych (prawie 200 nowych stacji paliw do 2021 roku), planuje wprowadzanie paliw jakościowych oraz przygotowuje się do sprzedaży paliw alternatywnych. W Polsce Koncern realizuje projekt, który do końca 2019 roku ma umożliwić kierowcom pojazdów elektrycznych przejechanie całego kraju głównymi szlakami komunikacyjnymi. Koncern planuje w tym czasie uruchomienie około 50 stacji ładowania pojazdów elektrycznych. Łącznie wytypowano 150 lokalizacji przy trasach tranzytowych i w miastach przy których docelowo mogą powstać punkty ładowania.

Poprzez realizację szeregu inicjatyw segment Detal zostanie przekształcony w dostawcę unikalnych doświadczeń zakupowych. Planowane jest

wdrożenie nowych produktów i usług przy wykorzystaniu przewag konkurencyjnych i doświadczenia biznesowego (duża i gęsta sieć stacji oraz pokaźna baza klientów). W nadchodzących latach planujemy rozwijanie zmodernizowanych kącików gastronomicznych Stop Cafe 2.0. Na koniec 2017 roku funkcjonowało już 180 tego typu punktów, a koncept ten zyskał aprobatę klientów. Spersonalizowana oferta (przygotowana w oparciu o Big Data) oraz rozwój programu lojalnościowego pozwolą na zwiększenie satysfakcji klientów. W ramach działań optymalizacyjnych Grupa ORLEN wdroży szereg inicjatyw pozwalających na obniżenie kosztów i wzrost przychodów (m.in. badanie satysfakcji klienta, optymalizacja zasobów gruntowych, optymalizacja kosztów sieci, zwiększenie liczby stacji z paliwami premium).

Strategia ostrożnej kontynuacji w segmencie Wydobycie

Rozwój segmentu Wydobycia pozwolił na zbudowanie solidnego portfela aktywów, charakteryzującego się dalszą możliwością rozwoju. W poprzednich latach przeprowadzono szereg działań mających na celu zwiększenie potencjału wydobywczego w Polsce (nabycie dwóch koncesji od Deutsche Erdoel AG, przystąpienie do Umowy o Wspólnych operacjach z PGNiG, pozyskanie nowych koncesji od Ministerstwa Środowiska oraz nabycie spółki FX Energy) oraz Kanadzie (nabycie pierwszej kanadyjskiej firmy naftowej TriOil Resources oraz dwie kolejne transakcje: zakup Birchill Exploration i Kicking Horse Energy). Grupa ORLEN posiada silną bazę aktywów jako podstawę budowy wartości: wydobyte w 2017 roku w wysokości 15,6 boe/dzień, zasoby 2P na poziomie 152 mln boe, aktywa pozwalające na efektywny wzrost wydobycia oraz stałą poprawę efektywności ponoszonych wydatków.

Aktualnie realizowana Strategia na lata 2017 - 2021 zakłada budowę wartości Grupy ORLEN w segmencie Wydobycia w oparciu o ostrożną kontynuację dotychczasowych działań, czyli wzrost wydobycia w Polsce i Kanadzie oraz dalszą poprawę efektywności operacyjnej. Grupa ORLEN będzie uważnie przyglądać się zmianom zachodzącym na rynku ropy i gazu oraz elastycznie na nie reagować. Stała poprawa kluczowych wskaźników operacyjnych (m.in. lepsza ekonomika odwiertów, optymalizacja zakresu prac) oraz uzyskiwanie synergii w ramach segmentu w Polsce i Kanadzie (m.in. transfer know-how z Kanady, czyli jednego z najbardziej zaawansowanych technologicznie rynków ropy i gazu) to kluczowe elementy poprawy doskonałości operacyjnej w segmencie Wydobycia.

Innowacje tworzące wartości

Model zarządzania innowacjami w Grupie ORLEN skupia wszystkie aspekty strategii Koncernu, a same innowacje rozumie się znacznie szerzej niż wyłącznie tworzenie i wdrażanie nowych produktów. Zwracamy uwagę na między innymi innowacje produktowe, innowacje procesowe, czy innowacje sprzedażowe. Za kluczowe uznajemy projekty związane z obecnym łańcuchem wartości. Grupa ORLEN oferuje pracownikom i innowatorom trudno dostępne, a mogące przesądzić o powodzeniu komercyjnym pomysłu, formy wsparcia – od specjalistycznych laboratoriów po ogromną sieć detaliczną. Z uwagi na znaczenie kapitału intelektualnego we współczesnej gospodarce, bardzo duży nacisk kładziony jest na rozwój kompetencji pracowników. Konsekwentnie budujemy doświadczony zespół specjalistów, zwłaszcza w obszarze B+R oraz rozwijamy system wsparcia dla naszych liderów.

Strategia innowacyjności to innowacje zarówno zewnętrzne, jak i wewnętrzne wsparte nowoczesnym modelem zarządzania. W ramach zwiększenia innowacyjności zewnętrznej realizowane są projekty mające na celu współpracę w ramach zewnętrznego ekosystemu innowacji, sprawne wdrażanie nowoczesnych rozwiązań komercyjnych oraz wykorzystanie specjalnych narzędzi realizacji projektów. Innowacje wewnętrzne oznaczają usprawnienie procesów technologicznych i organizacyjnych, rozwijanie portfela projektów B+R oraz wykorzystanie synergii w ramach Grupy ORLEN. PKN ORLEN realizując konsekwentnie strategię B+R prowadzi również prace nad stworzeniem koncepcji rozbudowy infrastruktury badawczej poprzez budowę Centrum Badawczo-Rozwojowego.

Grupa ORLEN wspiera kulturę innowacyjności, aby móc w pełni czerpać korzyści z innowacyjności wewnętrznej i zewnętrznej. W ramach organizacji promowana jest innowacyjność jako oczekiwana postawa, a dedykowana ścieżka decyzyjna dla projektów innowacyjnych pozwala na elastyczne reagowanie na potrzeby rynku. Co więcej, w ramach rozwijania kultury innowacyjności w 2017 roku realizowano projekty służące rozwojowi organizacji opartej na wiedzy i uwalnianiu wewnętrznego potencjału, w tym kontynuowano wewnętrzny program aktywizacji innowacyjności pracowników, który motywuje pracowników do zgłaszania inicjatyw i umożliwia identyfikację rozwiązań o wysokim poziomie innowacyjności (m.in. platforma dzielenia się wiedzą ORLEN Insight, platforma projektowa Rynek Szans, konkurs na najbardziej innowacyjny projekt roku).

7. Wyniki Finansowe

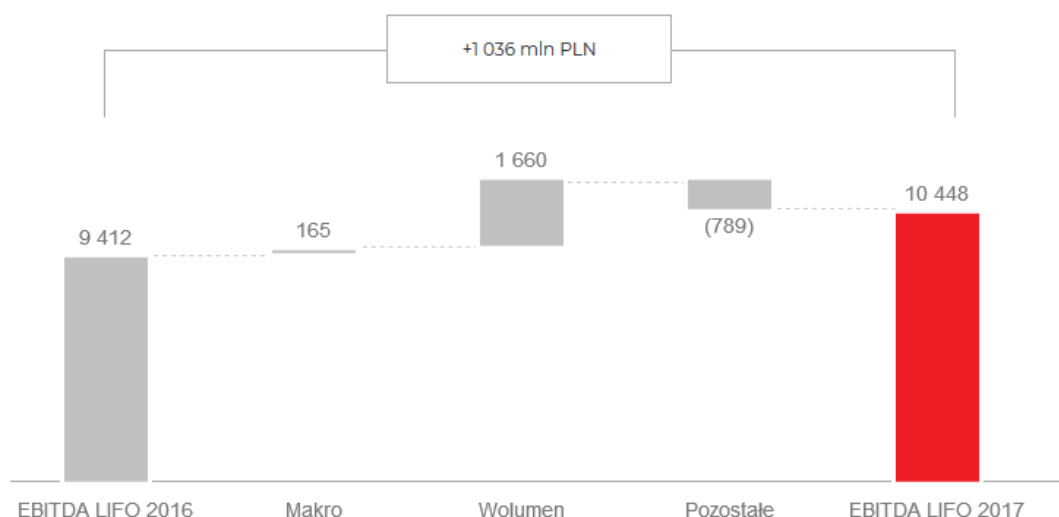
7.1. Komentarz Zarządu do Wyników Finansowych za 2017 rok

Grupa ORLEN w 2017 roku osiągnęła rekordowy zysk EBITDA wg LIFO w kwocie 10,4 mld PLN przed uwzględnieniem wpływu odpisów aktualizujących wartość aktywów trwałych. Jest to wynik o ponad 1,0 mld PLN wyższy od osiągniętego w roku poprzednim przy nieznacznym wpływie otoczenia makroekonomicznego. Tak wysoki zysk EBITDA wg LIFO to przede wszystkim zasługa wykorzystania przez Koncern sprzyjających warunków rynkowych, w tym wysokiego tempa rozwoju gospodarczego krajów, w których działa Grupa ORLEN i dodatkowo ograniczenia tzw. szarej strefy w handlu paliwami w Polsce. Grupa ORLEN zwiększyła sprzedaż wolumenową o 7,2% (r/r) pomimo istotnych postojów instalacji produkcyjnych. Najwyższy w historii wynik segmentu Detalicznego na poziomie 2,0 mld PLN potwierdza słuszność wyboru strategicznych kierunków rozwoju tego segmentu. Wysokie zyski z działalności operacyjnej przełożyły się na 8,1 mld PLN przepływów pieniężnych z działalności operacyjnej, co pozwoliło sfinansować działalność inwestycyjną w kwocie 3,9 mld PLN, wypłacić dywidendę w kwocie 3,0 PLN/akcję oraz zredukować zadłużenie netto Koncernu o 2,6 mld PLN.

Wiesław Protasewicz
Członek Zarządu PKN ORLEN ds. Finansowych

Przychody ze sprzedaży Grupy ORLEN wyniosły 95 364 mln PLN i zwiększyły się o 19,9% (r/r), co odzwierciedla zarówno wzrost wolumenów o 2 929 tys. ton tj. o 7,4% (r/r), jak i cen ropy naftowej o 10,5 USD/bbl i w efekcie notowań produktów Grupy ORLEN.

Zysk z działalności operacyjnej powiększony o amortyzację przed uwzględnieniem wpływu zmian cen ropy naftowej na wycenę zapasów (tzw. EBITDA LIFO) oraz odpisów netto aktualizujących wartość aktywów trwałych¹ w 2017 roku osiągnął rekordowy poziom **10 448 mln PLN**.

¹Odpisy netto aktualizujące wartość rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych:

– 2017 rok w wysokości (169) mln PLN – dotyczy głównie aktywów poszukiwawczych Grupy ORLEN Upstream w Polsce.

– 2016 rok w wysokości 145 mln PLN – dotyczyły głównie rozwiązania odpisu aktualizującego wartość aktywów rafineryjnych Grupy Unipetrol w kwocie 316 mln PLN oraz zawiązana odpisów aktualizujących wartość aktywów poszukiwawczych Grupy ORLEN Upstream w Polsce w wysokości (73) mln PLN i aktywów ORLEN Oil w wysokości (55) mln PLN.

Zrealizowany zysk był wyższy o **1 036 mln PLN** (r/r):

- **165 mln PLN** (r/r) – dodatni wpływ czynników makroekonomicznych obejmował głównie efekt poprawy marż na produktach rafineryjnych oraz olefinach, PTA, aromatach i tworzywach sztucznych przy ujemnym wpływie dyferencjału Ural/Brent, niższych marż na poliolefinach i nawozach sztucznych oraz umocnienia kursu PLN względem walut obcych.
- **1 660 mln PLN** (r/r) – wzrost wolumenów sprzedaży we wszystkich segmentach operacyjnych i w efekcie na dodatni efekt wolumenowy w rezultacie korzystnej sytuacji rynkowej oraz braku ograniczeń produkcyjnych związanych z niedostępnością instalacji do produkcji etylenu i fluidalnego krakingu katalitycznego z 2016 roku w Grupie Unipetrol.
- **(789) mln PLN** (r/r) – ujemny wpływ pozostałych czynników obejmował głównie:
  - (463) mln PLN (r/r) – wpływ zmiany salda na pozostałej działalności operacyjnej związany głównie z niższymi (r/r) odszkodowaniami od ubezpieczycieli z tytułu awarii instalacji do produkcji etylenu w Grupie Unipetrol.
  - (323) mln PLN (r/r) – pozostałe elementy, w tym głównie niższy o (446) mln PLN (r/r) wpływ zmian netto odpisów z tytułu przeszacowania zapasów do cen możliwych do uzyskania.

Po uwzględnieniu odpisów aktywów trwałych zysk EBITDA LIFO Grupy ORLEN w 2017 wyniósł **10 279 mln PLN**.

Dodatni wpływ zmian cen ropy naftowej na wycenę zapasów wyniósł 799 mln PLN. W rezultacie zysk EBITDA Grupy ORLEN za 2017 rok wyniósł **11 078 mln PLN**.

Po uwzględnieniu kosztów amortyzacji w wysokości (2 421) mln PLN zysk operacyjny Grupy ORLEN w 2017 roku wyniósł **8 657 mln PLN**.

Przychody finansowe netto w 2017 roku wyniosły **60 mln PLN** i obejmowały głównie dodatnie różnice kursowe netto w kwocie 645 mln PLN, koszty odsetkowe netto w wysokości (274) mln PLN oraz rozliczenie i wycenę instrumentów finansowych netto w kwocie (305) mln PLN.

Po uwzględnieniu obciążeń podatkowych w kwocie (1 544) mln PLN **zysk netto** Grupy ORLEN za 2017 rok osiągnął wartość **7 173 mln PLN** i był wyższy o 1 433 mln PLN (r/r).

Kapitał własny na koniec 2017 roku wyniósł **35 211 mln PLN** i był wyższy o 5 926 mln PLN w porównaniu ze stanem z końca 2016 roku, w tym głównie z tytułu zysku netto w wysokości **7 173 mln PLN** oraz wypłaty dywidend z zysków lat ubiegłych w łącznej wysokości **(1 372) mln PLN**.

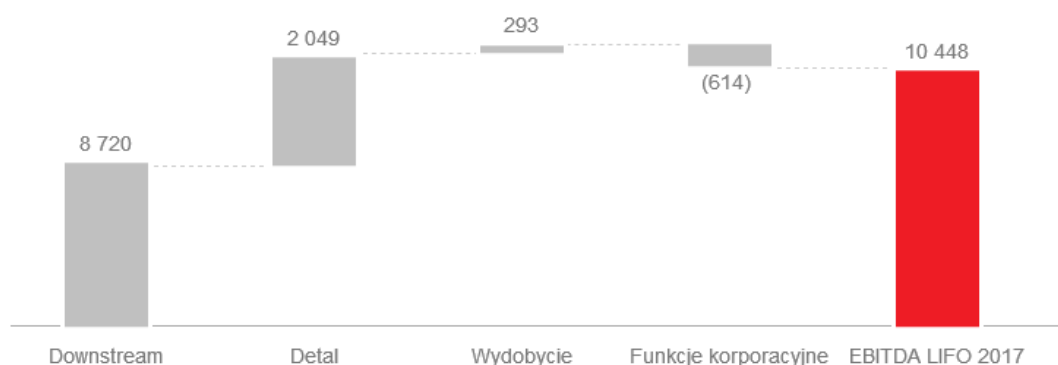
Zadłużenie finansowe netto Grupy ORLEN na koniec 2017 roku wyniosło **761 mln PLN** i było niższe o (2 602) mln PLN w porównaniu z końcem 2016 roku.

Zwiększenie skali działalności w obszarach obejmujących m.in. energetykę, logistykę, zakupy, informatykę oraz sprzedaż detaliczną wpłynęło na wzrost zatrudnienia w Grupie ORLEN o 532 osoby (r/r) do poziomu **20 262**.

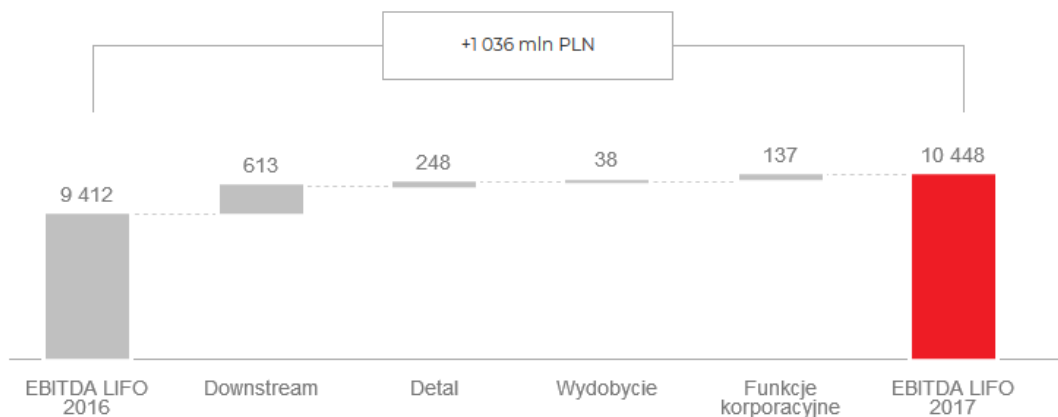
Wyniki segmentowe Grupy ORLEN

Grupa ORLEN prowadziła działalność gospodarczą w ramach trzech segmentów operacyjnych. Funkcje Korporacyjne zapewniają wsparcie dla procesów biznesowych realizowanych w ramach segmentów.

EBITDA LIFO wyniki segmentowe [mln PLN]

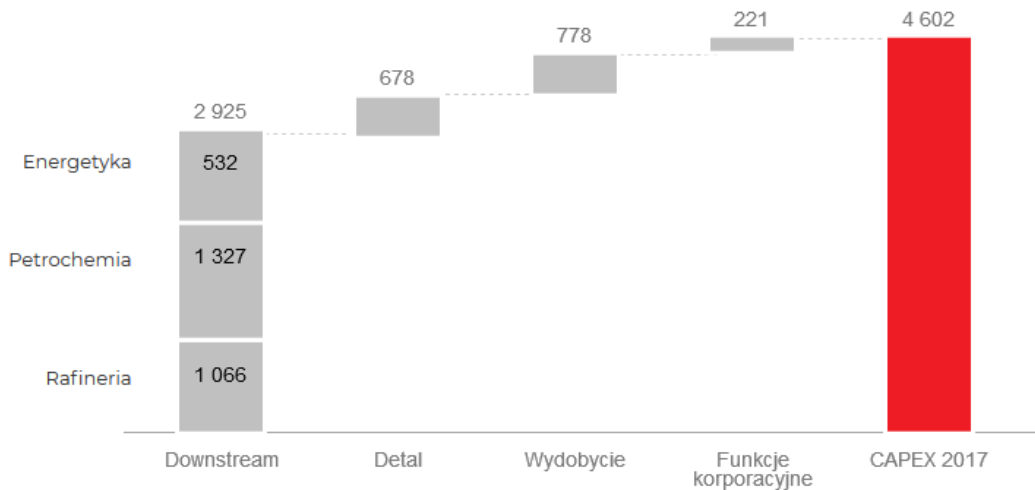
Zmiana wyników segmentów [mln PLN]

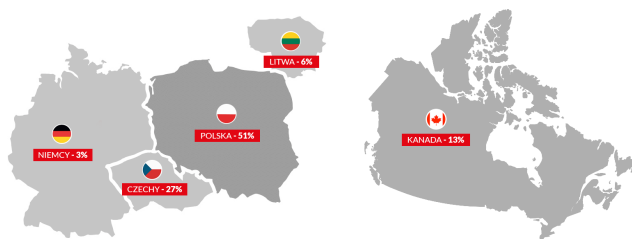
Nakłady inwestycyjne Grupy ORLEN

Grupa ORLEN na realizację programu inwestycyjnego w 2017 roku przeznaczyła 4 602 mln PLN.

Poziom nakładów inwestycyjnych w segmentach [mln PLN]

Podział nakładów wg rynków działalności [%]

Do największych zadań inwestycyjnych realizowanych w 2017 roku należały:

DOWNSTREAM

- Budowa CCGT we Włocławku i w Płocku wraz z infrastrukturą
- Budowa instalacji Polietylenu (PE3) w Litwinowie
- Budowa instalacji Metatezy w Płocku

DETAL

- Uruchomienie 89 stacji paliw (w tym: 39 w Polsce, 11 w Niemczech i 39 w Czechach)
- Modernizacja i rebranding 55 stacji paliw (w tym: 23 w Polsce i 32 w Czechach)
- Otwarcie 102 nowych punktów z ofertą Stop Cafe i O!Shop

WYDOBYCIE

- Projekty poszukiwawczo-wydobywcze w Polsce i Kanadzie w celu poszerzenia własnych zasobów ropy i gazu
- Kanada – 609 mln PLN
- Polska – 169 mln PLN

7.2. Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe

1. Skonsolidowane sprawozdanie z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów

	NOTA	2017	2016	zmiana (r/r)	
				wartość	%
Przychody ze sprzedaży	8.2 9.1.1 9.1.2	95 364	79 553	15 811	19,9
<i>przychody ze sprzedaży produktów i usług</i>		72 915	57 775	15 140	26,2
<i>przychody ze sprzedaży towarów i materiałów</i>		22 449	21 778	671	3,1
Koszt własny sprzedaży	9.1.3	(81 766)	(68 223)	(13 543)	(19,9)
<i>koszt wytworzenia sprzedanych produktów i usług</i>		(61 266)	(47 976)	(13 290)	(27,7)
<i>wartość sprzedanych towarów i materiałów</i>		(20 500)	(20 247)	(253)	(1,3)
Zysk brutto ze sprzedaży		13 598	11 330	2 268	20,0
Koszty sprzedaży		(4 327)	(4 125)	(202)	(4,9)
Koszty ogólnego zarządu		(1 537)	(1 426)	(111)	(7,8)
Pozostałe przychody operacyjne	9.1.4	1 243	2 163	(920)	(42,5)
Pozostałe koszty operacyjne	9.1.5	(568)	(707)	139	19,7
Udział w wyniku finansowym jednostek wycenianych metodą praw własności	9.2.4	248	297	(49)	(16,5)
Zysk z działalności operacyjnej		8 657	7 532	1 125	14,9
Przychody finansowe	9.1.6.1	1 760	248	1 512	609,7
Koszty finansowe	9.1.6.2	(1 700)	(893)	(807)	(90,4)
Przychody i koszty finansowe netto		60	(645)	705	-
Zysk przed opodatkowaniem		8 717	6 887	1 830	26,6
Podatek dochodowy	9.1.7	(1 544)	(1 147)	(397)	(34,6)
<i>podatek dochodowy bieżący</i>		(1 329)	(751)	(578)	(77,0)
<i>podatek odroczony</i>		(215)	(396)	181	45,7
Zysk netto		7 173	5 740	1 433	25,0
Inne całkowite dochody:					
które nie zostaną następnie przeklasyfikowane na zyski lub straty		(13)	(4)	(9)	225,0
<i>wycena nieruchomości inwestycyjnej do wartości godziwej na moment przeklasyfikowania</i>		-	6	(6)	-
<i>zyski i straty aktuarialne</i>		(15)	(10)	(5)	50,0
<i>podatek odroczony</i>		2	-	2	-
które zostaną przeklasyfikowane na zyski lub straty		136	221	(85)	(38,5)
<i>instrumenty zabezpieczające</i>	9.2.8.3	929	(396)	1 325	-

	NOTA	2017	2016	zmiana (r/r)	
<i>różnice kursowe z przeliczenia jednostek działających za granicą</i>		(618)	542	(1 160)	-
<i>podatek odroczony</i>	9.1.7.2 9.2.8.3	(175)	75	(250)	-
		123	217	(94)	(43,3)
Całkowite dochody netto		7 296	5 957	1 339	22,5
Zysk netto przypadający na		7 173	5 740	1 433	25,0
<i>akcjonariuszy jednostki dominującej</i>		6 655	5 261	1 394	26,5
<i>akcjonariuszy/udziałowców niekontrolujących</i>		518	479	39	8,1
Całkowite dochody netto przypadające na		7 296	5 957	1 339	22,5
<i>akcjonariuszy jednostki dominującej</i>		6 717	5 445	1 272	23,4
<i>akcjonariuszy/udziałowców niekontrolujących</i>		579	512	67	13,1
Zysk netto i rozwodniony zysk netto na jedną akcję przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej (w PLN na akcję)		15,56	12,30	3,26	26,5

2. Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej

	NOTA	31/12/2017	31/12/2016	zmiana (r/r)	
AKTYWA				wartość	%
Aktywa trwałe					
Rzeczowe aktywa trwałe	9.2.1	29 071	27 671	1 400	5,1
Wartości niematerialne	9.2.2	1 272	1 377	(105)	(7,6)
Inwestycje wyceniane metodą praw własności	9.2.4	715	763	(48)	(6,3)
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	9.1.7.2	49	167	(118)	(70,7)
Instrumenty pochodne	9.2.9	303	66	237	359,1
Pozostałe aktywa	9.2.9	330	277	53	19,1
		31 740	30 321	1 419	4,7
Aktywa obrotowe					
Zapasy	9.2.6.1	12 440	11 182	1 258	11,3
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	9.2.6.2	9 518	8 553	965	11,3
Należności z tytułu podatku dochodowego		80	121	(41)	(33,9)
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty		6 244	5 072	1 172	23,1
Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży		75	61	14	23,0
Instrumenty pochodne	9.2.9	434	97	337	347,4
Pozostałe aktywa	9.2.9	133	152	(19)	(12,5)
		28 924	25 238	3 686	14,6
Aktywa razem		60 664	55 559	5 105	9,2
PASYWA					

	NOTA	31/12/2017	31/12/2016	zmiana (r/r)	
KAPITAŁ WŁASNY					
Kapitał podstawowy	9.2.8.1	1 058	1 058	-	-
Kapitał z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej	9.2.8.2	1 227	1 227	-	-
Kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń	9.2.8.3	331	(355)	686	(193,2)
Kapitał z aktualizacji wyceny		5	5	-	-
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek działających za granicą		334	946	(612)	(64,7)
Zyski zatrzymane	9.2.8.4	29 242	23 882	5 360	22,4
Kapitał własny przypadający na akcjonariuszy jednostki dominującej		32 197	26 763	5 434	20,3
Kapitał własny przypadający udziałom niekontrolującym	9.2.8.5	3 014	2 522	492	19,5
Kapitał własny razem		35 211	29 285	5 926	20,2
ZOBOWIĄZANIA					
Zobowiązania długoterminowe					
Kredyty, pożyczki i obligacje	9.2.7.1	6 688	7 446	(758)	(10,2)
Rezerwy	9.2.10	902	828	74	8,9
Zobowiązania z tytułu podatku odroczonego	9.1.7.2	1 095	809	286	35,4
Instrumenty pochodne	9.2.9	75	280	(205)	(73,2)
Pozostałe zobowiązania	9.2.9	311	289	22	7,6
		9 071	9 652	(581)	(6,0)
Zobowiązania krótkoterminowe					
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	9.2.6.3	14 469	13 591	878	6,5
Kredyty, pożyczki i obligacje	9.2.7.1	317	989	(672)	(67,9)
Rezerwy	9.2.10	673	666	7	1,1
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego		290	659	(369)	(56,0)
Instrumenty pochodne	9.2.9	313	403	(90)	(22,3)
Pozostałe zobowiązania	9.2.9	320	314	6	1,9
		16 382	16 622	(240)	(1,4)
Zobowiązania razem		25 453	26 274	(821)	(3,1)
Pasywa razem		60 664	55 559	5 105	9,2

3. Skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym

Kapitał własny przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej								
	Kapitał podstawowy oraz kapitał z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej	Kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń	Kapitał z aktualizacji wyceny	Różnice kursowe z przeliczenia jednostek działających za granicą	Zyski zatrzymane	Razem	Kapitał własny przypadający udziałom niekontrolującym	Kapitał własny razem
NOTA	9.2.8.1 9.2.8.2	9.2.8.3			9.2.8.4		9.2.8.5	
01/01/2017	2 285	(355)	5	946	23 882	26 763	2 522	29 285
Zysk netto	-	-	-	-	6 655	6 655	518	7 173
Składniki innych całkowitych dochodów	-	686	-	(612)	(12)	62	61	123
Całkowite dochody netto	-	686	-	(612)	6 643	6 717	579	7 296
Zmiana struktury	-	-	-	-	-	-	2	2
Dywidendy	-	-	-	-	(1 283)	(1 283)	(89)	(1 372)
31/12/2017	2 285	331	5	334	29 242	32 197	3 014	35 211
01/01/2016	2 285	(80)	-	537	19 431	22 173	2 071	24 244
Zysk netto	-	-	-	-	5 261	5 261	479	5 740
Składniki innych całkowitych dochodów	-	(275)	5	463	(9)	184	33	217
Całkowite dochody netto	-	(275)	5	463	5 252	5 445	512	5 957
Zmiana struktury	-	-	-	(54)	54	-	(1)	(1)
Wykup udziału niekontrolującego	-	-	-	-	(1)	(1)	(1)	(2)
Połączenie/sprzedaż jednostek powiązanych	-	-	-	(54)	55	1	-	1
Dywidendy	-	-	-	-	(855)	(855)	(60)	(915)
31/12/2016	2 285	(355)	5	946	23 882	26 763	2 522	29 285

4. Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych

		2017	2016	zmiana (r/r)	
				wartość	%
Przepływy pieniężne z działalności operacyjnej					
Zysk przed opodatkowaniem		8 717	6 887	1 830	26,6
Korekty o pozycje:					
Udział w wyniku finansowym jednostek wycenianych metodą praw własności	9.2.4	(248)	(297)	49	16,5
Amortyzacja	9.1.3	2 421	2 110	311	14,7

		2017	2016	zmiana (r/r)	
(Zysk)/Strata z tytułu różnic kursowych	9.1.6.4	(233)	287	(520)	-
Odsetki netto	9.1.6.3	204	219	(15)	(6,9)
Dywidendy		(4)	(5)	1	20,0
(Zysk)/Strata na działalności inwestycyjnej, w tym:		549	(299)	848	-
<i>utworzenie/(odwrócenie) odpisów aktualizujących wartość rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych i pozostałych składników majątku trwałego</i>	9.1.4 9.1.5	169	(145)	314	-
Zmiana stanu rezerw	9.2.10	345	330	15	4,6
Zmiana stanu kapitału pracującego	9.2.6	(1 967)	816	(2 783)	-
<i>zapasy</i>		(1 445)	(287)	(1 158)	(403,5)
<i>należności</i>		(1 579)	(1 679)	100	(6,0)
<i>zobowiązania</i>		1 057	2 782	(1 725)	(62,0)
Pozostałe korekty, w tym:		(131)	(381)	250	65,6
<i>zmiana stanu rozrachunków z tytułu odszkodowań od ubezpieczycieli w Grupie Unipetrol</i>	9.2.6.2	222	(222)	444	-
<i>nieodpłatnie otrzymane prawa majątkowe</i>		(310)	(240)	(70)	29,2
Podatek dochodowy (zapłacony)	9.1.7.3	(1 603)	(336)	(1 267)	(377,1)
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej		8 050	9 331	(1 281)	(13,7)
Przepływy pieniężne z działalności inwestycyjnej					
Nabycie składników rzeczowego majątku trwałego, wartości niematerialnych i praw wieczystego użytkowania gruntów		(4 039)	(5 033)	994	19,8
Nabycie akcji i udziałów skorygowane o przejęte środki pieniężne		(3)	(2)	(1)	(50,0)
Sprzedaż składników rzeczowego majątku trwałego, wartości niematerialnych i praw wieczystego użytkowania gruntów		105	141	(36)	(25,5)
Sprzedaż jednostki podporządkowanej		-	77	(77)	-
Dywidendy otrzymane		252	317	(65)	(20,5)
Rozliczenie instrumentów pochodnych niewyznaczonych dla celów rachunkowości zabezpieczeń		(234)	60	(294)	-
Pozostałe		(6)	4	(10)	-
Środki pieniężne netto (wykorzystane) w działalności inwestycyjnej		(3 925)	(4 436)	511	11,5
Przepływy pieniężne z działalności finansowej					
Wpływy z otrzymanych kredytów i pożyczek		6	3 586	(3 580)	(99,8)
Emisja obligacji		400	3 258	(2 858)	(87,7)
Spląty kredytów i pożyczek		(888)	(7 943)	7 055	88,8
Wykup obligacji		(700)	-	(700)	-

		2017	2016	zmiana (r/r)	
Odsetki zapłacone	9.1.6.3	(234)	(223)	(11)	(4,9)
Dywidendy wypłacone		(1 384)	(912)	(472)	(51,8)
<i>akcjonariuszom jednostki dominującej</i>	9.2.8.7	(1 283)	(855)	(428)	(50,1)
<i>akcjonariuszom niekontrolującym</i>		(101)	(57)	(44)	(77,2)
Płatności zobowiązań z tytułu umów leasingu finansowego		(28)	(28)	-	-
Pozostałe		(4)	52	(56)	-
Środki pieniężne netto (wykorzystane) w działalności finansowej		(2 832)	(2 210)	(622)	(28,1)
Zwiększenie netto stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów		1 293	2 685	(1 392)	(51,8)
Zmiana stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów z tytułu różnic kursowych		(121)	39	(160)	-
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na początek okresu		5 072	2 348	2 724	116,0
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na koniec okresu		6 244	5 072	1 172	23,1

7.3. Podstawowe Informacje

5.1. Podstawowa działalność Grupy ORLEN

PODSTAWOWE INFORMACJE O GRUPIE	
NAZWA JEDNOSTKI DOMINUJĄCEJ	Polski Koncern Naftowy ORLEN Spółka Akcyjna
SIEDZIBA	ul. Chemików 7, 09-411 Płock
KRS	0000028860
REGON	610188201
NIP	774-00-01-454
PODSTAWOWY PRZEDMIOT DZIAŁALNOŚCI	– przerób ropy naftowej – produkcja paliw, wyrobów petrochemicznych i chemicznych – sprzedaż hurtowa i detaliczna produktów paliwowych – poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobycie węglowodorów – wytwarzanie, dystrybucja i obrót energią elektryczną i ciepłą – działalność usługowa: magazynowanie ropy naftowej i paliw, usługi transportowe, usługi konserwacyjno-remontowe, ochrony, projektowe, administracyjne oraz ubezpieczeniowe i finansowe

Polski Koncern Naftowy ORLEN Spółka Akcyjna („Spółka”, „PKN ORLEN”, „Emitent”, „Jednostka Dominująca”) powstał z połączenia Petrochemii Płock S.A. z Centralą Produktów Naftowych S.A. w dniu 7 września 1999 roku.

PKN ORLEN wraz ze spółkami tworzącymi Grupę Kapitałową Polskiego Koncernu Naftowego ORLEN S.A. („Grupa ORLEN”, „Grupa”) jest jednym z największych i najbardziej nowoczesnych Koncernów paliwowo-energetycznych w Europie Środkowej działającym na rynku polskim, litewskim, czeskim, niemieckim i kanadyjskim. Grupa ponadto posiada jednostki zlokalizowane na terenie Malty, Szwecji, Holandii, Słowacji, Węgier, Estonii i Łotwy oraz USA.

Od 26 listopada 1999 roku akcje PKN ORLEN są notowane na rynku podstawowym Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie (GPW) w systemie notowań ciągłych. Na rynku kapitałowym obecna jest także jedna ze spółek zależnych PKN ORLEN – Unipetrol a.s., której akcje są notowane na Giełdzie Papierów Wartościowych w Pradze.

5.2. Podstawa sporządzenia sprawozdania finansowego

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy zastosowaniu zasad rachunkowości zgodnych z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej (MSSF), obejmującymi Międzynarodowe Standardy Rachunkowości (MSR) oraz Interpretacje Stałego Komitetu ds. Interpretacji (SKI) i Komitetu ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej (KIMSF), które zostały zatwierdzone przez Unię Europejską (UE) i weszły w życie do końca 2017 roku. Grupa zastosowała wszystkie MSR i MSSF zgodnie z datą wejścia ich w życie.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone w oparciu o zasadę kosztu historycznego, z wyjątkiem pochodnych instrumentów finansowych, aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży oraz nieruchomości inwestycyjnych, które zostały wycenione w wartości godziwej. Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe z wyjątkiem skonsolidowanego sprawozdania z przepływów pieniężnych zostało sporządzone zgodnie z zasadą memoriału.

Zakres skonsolidowanego sprawozdania finansowego jest zgodny z Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 roku w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim (tekst jednolity: Dz.U. 2014 r. poz.133, ze zmianami Dz.U. 2016 r. poz.860; „Rozporządzenie”) i obejmuje roczny okres sprawozdawczy od 1 stycznia do 31 grudnia 2017 roku i okres porównawczy od 1 stycznia do 31 grudnia 2016 roku.

Prezentowane skonsolidowane sprawozdanie przedstawia rzetelnie sytuację finansową i majątkową Grupy ORLEN na dzień 31 grudnia 2017 roku, wyniki jej działalności oraz przepływy pieniężne za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez Grupę ORLEN w dającej się przewidzieć przyszłości. Na dzień zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego nie stwierdza się istnienia okoliczności wskazujących na zagrożenie kontynuowania działalności przez Grupę ORLEN. Czas trwania Jednostki Dominującej oraz jednostek wchodzących w skład Grupy ORLEN jest nieoznaczony.

5.3. Waluta funkcjonalna i waluta prezentacji sprawozdań finansowych oraz zasady

przeliczania danych finansowych dla celów konsolidacji

Walutą funkcjonalną Jednostki Dominującej i walutą prezentacji niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego jest złoty polski (PLN).

Przeliczenie na PLN sprawozdań finansowych jednostek zagranicznych dla celów konsolidacji:

- pozycje aktywów i zobowiązań – według kursu wymiany na koniec okresu sprawozdawczego.
- pozycje sprawozdania z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów oraz sprawozdania z przepływów pieniężnych – według średniego kursu wymiany w okresie sprawozdawczym (średnia arytmetyczna średnich kursów dziennych określonych przez Narodowy Bank Polski („NBP”) w danym okresie).

Różnice kursowe powstałe w wyniku powyższych przeliczeń ujmowane są w kapitale własnym w pozycji różnice kursowe z przeliczenia jednostek działających za granicą.

WALUTA	Kurs średni w okresie sprawozdawczym		Kurs na koniec okresu sprawozdawczego	
	2017	2016	31/12/2017	31/12/2016
EUR/PLN	4,2576	4,3648	4,1709	4,4240
USD/PLN	3,7783	3,9459	3,4813	4,1793
CZK/PLN	0,1617	0,1614	0,1632	0,1637
CAD/PLN	2,9101	2,9772	2,7765	3,0995

5.4. Polityka rachunkowości

Istotne zasady rachunkowości oraz istotne wartości oparte na osądach i szacunkach zostały przedstawione jako element poszczególnych not objaśniających do skonsolidowanego sprawozdania finansowego. Grupa stosowała zasady rachunkowości w sposób ciągły dla wszystkich prezentowanych okresów sprawozdawczych.

Sporządzenie skonsolidowanego sprawozdania finansowego zgodnie z MSSF wymaga od Zarządu dokonania profesjonalnych osądów oraz szacunków i założeń, które mają wpływ na prezentowane wartości. Szacunki oraz związane z nimi założenia opierają się na doświadczeniu historycznym, oraz innych czynnikach, które są uznawane za racjonalne w danych okolicznościach, a ich wyniki dają podstawę profesjonalnego osądu, co do wartości księgowej aktywów i zobowiązań, która nie wynika bezpośrednio z innych źródeł.

W istotnych kwestiach Zarząd dokonując osądów, szacunków czy też przyjmując założenia, może opierać się na opiniach niezależnych ekspertów. Osądy, szacunki i związane z nimi założenia podlegają bieżącej weryfikacji.

Wybrane zasady rachunkowości	Nota
Inwestycje w jednostkach zależnych, współkontrolowanych i stowarzyszonych	6.1
Segmenty działalności	8.1
Przychody ze sprzedaży	9.1.1
Koszty	9.1.3
Podatek dochodowy	9.1.7
Rzeczowe aktywa trwałe	9.2.1
Działalność poszukiwań i wydobycia zasobów mineralnych	9.2.1
Wartości niematerialne	9.2.2
Inwestycje wyceniane metodą praw własności	9.2.4
Utrata wartości rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	9.2.5
Zapasy	9.2.6.1
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	9.2.6.2
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	9.2.6.3
Dług netto	9.2.7
Kapitał własny	9.2.8
Rezerwy	9.2.10
Instrumenty finansowe	9.3
Ustalanie wartości godziwej	9.3
Leasing	9.4.2
Aktywa i zobowiązania warunkowe	9.4.4

5.5. Wpływ zmian standardów MSSF na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy ORLEN

Standardy opublikowane i zatwierdzone przez Unię Europejską, jeszcze nieobowiązujące.

● MSSF 9 – INSTRUMENTY FINANSOWE

W lipcu 2014 roku Rada Międzynarodowych Standardów Rachunkowości opublikowała Międzynarodowy Standard Sprawozdawczości Finansowej 9 – Instrumenty finansowe („MSSF 9”). MSSF 9 obejmuje trzy obszary związane z instrumentami finansowymi: klasyfikacja i wycena, utrata wartości oraz rachunkowość zabezpieczeń. MSSF 9 obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku i później, z możliwością wcześniejszego zastosowania.

Grupa zastosuje MSSF 9 retrospektywnie dla okresów rozpoczynających się po 1 stycznia 2018 roku bez przekształcenia danych porównywalnych. Zmiany wyceny aktywów finansowych, na dzień pierwszego zastosowania MSSF 9 zostaną ujęte w pozycji zysków zatrzymanych.

W 2017 roku Grupa przeprowadziła szczegółową ocenę wpływu wprowadzenia MSSF 9 na stosowane przez Grupę zasady rachunkowości w odniesieniu do działalności Grupy lub jej wyników finansowych.

W ocenie Grupy wprowadzenie MSSF 9 nie będzie miało wpływu na skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej oraz skonsolidowany kapitał własny Grupy, z wyjątkiem skutków zastosowania MSSF 9 w obszarze utraty wartości. Na dzień 1 stycznia 2018 roku odpisy z tytułu utraty wartości (po uwzględnieniu podatku odroczonego) zmniejszą kapitał własny Grupy o kwotę (4,6) mln PLN w korespondencji z pomniejszeniem wartości bilansowej należności z tytułu dostaw i usług.

Ponadto, w wyniku zastosowania MSSF 9, zmieni się klasyfikacja niektórych aktywów finansowych.

Klasyfikacja i wycena

Grupa oczekuje, że wszystkie aktywa finansowe wyceniane dotychczas w wartości godziwej, pozostaną wyceniane w ten sam sposób.

Grupa posiada jeden model biznesowy zakładający utrzymywanie aktywów w celu uzyskiwania przepływów pieniężnych.

Grupa skorzysta z możliwości wyboru i w przypadku akcji/ udziałów w spółkach nienotowanych, będzie ujmować ich późniejsze zmiany wartości godziwej, przez inne całkowite dochody w związku z czym zastosowanie MSSF 9 nie będzie miało istotnego wpływu na przyszłe

wyniki finansowe Grupy.

Należności handlowe są utrzymywane dla uzyskania przepływów pieniężnych wynikających z umowy, a Grupa nie sprzedaje należności handlowych w ramach faktoringu – będą one nadal wyceniane w zamortyzowanym koszcie przez wynik finansowy.

Utrata wartości

MSSF 9 wprowadza nowe podejście do szacowania utraty wartości aktywów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu lub w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody (z wyjątkiem inwestycji w aktywa kapitałowe oraz aktywów kontraktowych). Nowy model utraty wartości będzie bazował na kalkulacji strat oczekiwanych (expected loss) w odróżnieniu od aktualnie stosowanego modelu wynikającego z MSR 39, który bazuje na koncepcji strat poniesionych (incurred loss). Oczekiwane straty kredytowe są to straty kredytowe ważone prawdopodobieństwem wystąpienia niewykonania zobowiązania.

Grupa zastosuje następujące modele wyznaczania odpisów z tytułu utraty wartości:

- Model uproszczony: dla należności z tytułu dostaw i usług.
- Model ogólny: dla aktywów finansowych wycenianych wg zamortyzowanego kosztu – innych niż należności z tytułu dostaw i usług oraz dla aktywów wycenianych do wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody.

W modelu ogólnym Grupa będzie monitorować zmiany poziomu ryzyka kredytowego związanego z danym składnikiem aktywów finansowych oraz ustali poziom odpisu na oczekiwane straty kredytowe w kwocie równej 12-miesięcznym oczekiwany stratom kredytowym (jeśli od momentu początkowego ujęcia nie nastąpił istotny wzrost ryzyka kredytowego dla danego instrumentu) bądź oczekiwany stratom kredytowym w okresie życia instrumentu finansowego (w przeciwnym przypadku).

W przypadku należności z tytułu dostaw i usług, Grupa zastosuje uproszczone podejście i będzie wyceniała odpis na oczekiwane straty kredytowe w kwocie równej oczekiwany stratom kredytowym w całym okresie życia ekspozycji. Dla celów oszacowania oczekiwanej straty kredytowej Grupa będzie wykorzystywała matrycę rezerw, która została oszacowana w oparciu o obserwacje historycznych poziomów spłacalności należności (z uwzględnieniem odzysków z należności, w stosunku do których podejmowano działania windykacyjne oraz wykorzystywano przyjęte zabezpieczenia).

Najistotniejszą pozycją aktywów finansowych w sprawozdaniu finansowym Grupy, która podlega nowym zasadom kalkulacji oczekiwanych strat kredytowych, są należności z tytułu dostaw i usług. W ocenie Grupy nowy sposób kalkulacji odpisów nie wpłynie istotnie na wartość odpisu z tytułu utraty na dzień 1 stycznia 2018 roku. Kwoty odpisu z tytułu utraty wartości na pozostałych aktywach finansowych są nieistotne.

Rachunkowość zabezpieczeń

W momencie wdrożenia MSSF 9 Grupa może dokonać wyboru polityki rachunkowości w zakresie pozostania w modelu rachunkowości zabezpieczeń zgodnie z MSR 39 lub przejścia na model rachunkowości zabezpieczeń zgodnie z MSSF 9. Grupa zdecydowała przyjąć nowy model rachunkowości zabezpieczeń wg MSSF 9 od 1 stycznia 2018 roku.

MSSF 9 wymaga, aby powiązania zabezpieczające były zgodne z celami oraz strategią zarządzania ryzykiem Grupy, oraz stosowania prospektywnego podejścia do oszacowywania pomiaru efektywności. MSSF 9 także wprowadza nowe wymogi w zakresie dokonywania dostosowania wskaźnika zabezpieczenia (tzw. rebalancing) oraz nie pozwala na dobrowolne rozwiązywanie powiązań zabezpieczających. Jednocześnie standard umożliwi zastosowanie zasad rachunkowości zabezpieczeń dla szerszego wachlarza strategii zabezpieczających, w szczególności w związku z możliwością wydzielenia komponentu ryzyka w niefinansowych składnikach aktywów lub zobowiązań. Grupa zamierza na szeroką skalę wykorzystać nowe wymogi rachunkowości zabezpieczeń w konstrukcji swoich powiązań zabezpieczających, w szczególności: mechanizm definicji powiązań zabezpieczających ryzyko towarowe zostanie lepiej dopasowany do charakterystyki ekspozycji oraz stosowanych strategii zarządzania ryzykiem. Każdy typ powiązań zabezpieczających ryzyko towarowe będzie co do zasady, zawierał element komponentu ryzyka. Grupa będzie dążyła do ograniczenia ryzyka bazowego w powiązaniach zabezpieczających (wynikających z różnych indeksów towarowych po stronie instrumentu zabezpieczającego oraz pozycji zabezpieczanej).

Grupa zamierza stosować zasady ujęcia kosztu zabezpieczenia (hedgingu) w zakresie transakcji na ryzyko walutowe, gdzie element terminowy oraz marży dwuwalutowej będzie ewidencjonowany w oddzielnej pozycji w innych całkowitych dochodach. W wyniku stosowania rachunkowości zabezpieczeń zgodnie z MSSF 9, Grupa oczekuje ograniczenia zmienności wyniku finansowego.

Grupa zastosuje nowe prospektywne zasady rachunkowości zabezpieczeń i w związku z tym nie wpłynie to na rachunek zysków lub strat ani inne całkowite dochody na dzień 1 stycznia 2018 roku.

W wyniku wdrożenia MSSF 9 Grupa dokona ponownego ustanowienia powiązań zabezpieczających (redesygnacji) z datą 1 stycznia 2018 roku (z efektem prospektywnym). Z perspektywy wpływu na sprawozdanie finansowe oznacza to, że kwoty dotyczące części efektywnej zmiany wartości godziwej instrumentów zabezpieczających zgromadzone w innych całkowitych dochodach na 31 grudnia 2017 roku zostaną przeklasyfikowane do rachunku zysków lub strat w przyszłych okresach zgodnie z oryginalnym harmonogramem realizacji pozycji zabezpieczanej.

• MSSF 15 – PRZYCHODY Z UMÓW Z KLIENTAMI

Międzynarodowy Standard Sprawozdawczości Finansowej 15 – Przychody z umów z klientami („MSSF 15”), który został wydany w maju 2014 roku, a następnie zmieniony w kwietniu 2016 roku, ustanawia tzw. Model Pięciu Kroków rozpoznawania przychodów wynikających z umów z klientami. Zgodnie z MSSF 15 przychody ujmuje się w kwocie wynagrodzenia, które – zgodnie z oczekiwaniem – przysługuje jej w zamian za przekazanie przyrzeczonych dóbr lub usług klientowi. Nowy standard zastąpi wszystkie dotychczasowe wymogi dotyczące ujmowania przychodów zgodnie z MSSF.

Grupa zastosuje MSSF 15 z datą jego wejścia w życie, przy zastosowaniu zmodyfikowanego podejścia retrospektywnego, tj. z łącznym efektem pierwszego zastosowania MSSF 15 w dniu pierwszego zastosowania (co mogłoby skutkować korektą kapitału własnego na dzień 1 stycznia 2018). Grupa dokonała szczegółowej analizy wpływu MSSF 15 na stosowane zasady. Niniejsza ocena jest oparta na aktualnie

dostępnych informacjach oraz interpretacjach dotyczących MSSF 15 i może podlegać zmianom wynikającym z pozyskania racjonalnych i możliwych do udokumentowania dodatkowych informacji w okresie, kiedy Grupa zastosuje MSSF 15 po raz pierwszy oraz na skutek zmian interpretacji standardu. Grupa będzie monitorować wszelkie przyszłe zmiany w tym zakresie.

Obszary analizy wpływu MSSF 15 obejmowały następujące kwestie:

Dostawy produktów i towarów wraz z usługą transportu oraz ubezpieczenia dostawy

Grupa realizuje szereg dostaw w ramach umów opartych o warunki handlowe dostaw (Incoterms). W odniesieniu do wybranych umów, Grupa jako sprzedający jest odpowiedzialna również za zapewnienie transportu produktu i/lub ubezpieczenia. Na gruncie MSR 18 Przychody („MSR 18”) przychód ze sprzedaży rozpoznawany jest w momencie przejścia na klienta ryzyk i korzyści związanych ze sprzedawanym dobrem.

MSSF 15, w kontekście rozpoznania przychodu, wskazuje na moment przekazania kontroli nad dobrem, która jest pojęciem szerszym niż przeniesienie ryzyk i korzyści. Standard MSSF 15 nakazuje również identyfikację odrębnych zobowiązań do wykonania świadczenia i odpowiednią alokację ceny transakcyjnej na każde ze zidentyfikowanych zobowiązań. W przypadku, kiedy sprzedawca dobra oferuje również usługę transportu i/lub ubezpieczenia, jednostka ocenia, czy stanowią one odrębne zobowiązanie do wykonania świadczenia.

Kiedy kontrola nad przekazywanym dobrem przechodzi na klienta po wykonaniu usługi transportu oraz zakończeniu okresu ubezpieczenia, dostawa dobra, transport oraz ubezpieczenie stanowią pojedyncze zobowiązanie do wykonania świadczenia. Alternatywnie, kiedy kontrola nad zapasem przechodzi na klienta przed wykonaniem usługi transportu i/lub świadczenia usługi ubezpieczenia, dostawa dobra, transport oraz ubezpieczenie stanowią odrębne zobowiązania do wykonania świadczenia. Dostawa dobra jest świadczeniem spełnianym w punkcie czasu, natomiast usługa transportu oraz ubezpieczenia jest usługą spełnianą w miarę upływu czasu.

Wpływ alokacji części przychodu na sprzedaż dobra oraz usługę transportu i ubezpieczenia powoduje zmiany w następujących obszarach:

- Moment rozpoznania przychodu – rozpoznanie przychodu w odniesieniu do dostarczonego dobra w punkcie czasu, kiedy kontrola nad dobrem zostanie przeniesiona na klienta oraz rozpoznanie części przychodu przypadającego na usługę transportu i/lub ubezpieczenia w miarę upływu czasu.

Grupa dokonała oszacowania wpływu standardu MSSF 15 w odniesieniu do umów dostawy dobra wraz z usługą transportu i ubezpieczenia i ustaliła, że wpływ MSSF 15 na moment rozpoznania przychodu jest nieistotny. W związku z tym Grupa nie identyfikuje korekty na skonsolidowany kapitał własny na dzień 1 stycznia 2018 roku.

Usługi świadczone na rzecz dostawców

MSSF 15 nakłada wymóg identyfikacji odrębnych zobowiązań do wykonania świadczenia oraz określenia, czy poszczególne transakcje z danym kontrahentem charakteryzują się odrębnością. Grupa na gruncie MSR 18 dokonuje takiej oceny, czy świadczone usługi na rzecz dostawców stanowią „możliwą do zidentyfikowania korzyść” dla tego dostawcy i otrzymywane z tego tytułu wynagrodzenie jest związane ze sprzedanymi towarami (tj. czy wpływa na koszt własny sprzedaży, czy stanowi pozycję przychodową).

W ocenie Grupy MSSF 15 nie spowoduje zmian w tym obszarze w stosunku do praktyki, jaką stosuje Grupa pod MSR 18.

Wynagrodzenie zmienne

Zgodnie z MSSF 15, jeśli wynagrodzenie określone w umowie obejmuje kwotę zmienną, Grupa oszacowuje kwotę wynagrodzenia, do którego będzie uprawniona w zamian za przekazanie przyrzeczonych dóbr lub usług na rzecz klienta i zalicza do ceny transakcyjnej (przychodu) część kwoty wynagrodzenia zmiennego wyłącznie w takim zakresie, w jakim istnieje wysokie prawdopodobieństwo, że nie nastąpi odwrócenie znaczącej części kwoty wcześniej ujętych skumulowanych przychodów w momencie, kiedy ustanie niepewność co do wysokości wynagrodzenia zmiennego.

Niektóre umowy z klientami zawarte przez Grupę zawierają opusty handlowe lub rabaty uzależnione od obrotu. Obecnie Grupa rozpoznaje przychód ze sprzedaży dóbr w wysokości wartości godziwej zapłaty otrzymanej bądź należnej po pomniejszeniu o zwroty i opusty. W sytuacji, w której przychód nie może być zmierzony wiarygodnie, rozpoznanie przychodu jest odraczane do momentu, kiedy ta niepewność ustanie.

Z uwagi na to, że MSSF 15 wymaga uwzględnienia w cenie transakcyjnej elementów zmiennych wynagrodzenia na moment zawarcia kontraktu, istnieje konieczność szacowania wysokości należnego wynagrodzenia zmiennego i przypisania go do wszystkich świadczeń, których dotyczy element zmienny wynagrodzenia. Tego typu elementy zmienne wynagrodzenia będą wymagały aktualizacji na koniec każdego okresu sprawozdawczego. W efekcie wdrożenia standardu MSSF 15, w odniesieniu do niektórych kontraktów, zmiane ulegnie m.in. moment ujęcia rabatów i opustów uzależnionych od obrotu. Pomniejszenie lub zwiększenie przychodu wynikające z tego tytułu nastąpi wcześniej niż zgodnie z MSR 18, który pozwalał na rozpoznanie warunkowych elementów wynagrodzenia po wystąpieniu zdarzenia warunkującego ich przyznanie.

Co więcej, do elementów zmiennych wynagrodzenia MSSF 15 zalicza kary umowne. Dotychczasową praktyką Grupy było ujmowanie wszystkich przychodów i kosztów z tytułu kar umownych w pozostałej działalności operacyjnej. Grupa dokonała analizy rodzajów kar umownych występujących w istniejących kontraktach. Kary umowne, w stosunku do których przed implementacją MSSF 15 stosowano inne standardy, jak na przykład MSR 37, pozostaną w zakresie innych standardów. Najczęściej występujące w spółce kary, tj. za niedotrzymanie zasad wyłączności czy za niezrealizowanie zadeklarowanych wolumenów zakupu oraz rozwiązania umowy będą częścią składową ceny transakcyjnej. W związku z powyższym zmiane ulegnie prezentacja części kar umownych w sprawozdaniu z rachunku zysków lub strat oraz innych całkowitych dochodów – jako zwiększenie lub zmniejszenie przychodów z tytułu umów z klientami.

W efekcie tej zmiany, aby oszacować wysokość wynagrodzenia, do którego Grupa będzie uprawniona, zdecydowano o zastosowaniu metody wartości najbardziej prawdopodobnej dla kontraktów z jednym progiem wartościowym oraz metody wartości oczekiwanej lub

metody wartości najbardziej prawdopodobnej dla kontraktów, w których występuje więcej progów wartościowych, od których przyznawany jest klientowi rabat, zależnie od tego, która z nich lepiej określi wysokość wynagrodzenia.

Grupa dokonała oszacowania wpływu standardu MSSF 15 w odniesieniu do szacowania przychodu wynikającego z wynagrodzenia zmiennego i ustaliła, że wpływ MSSF 15 na moment rozpoznania przychodu jest nieistotny. W związku z tym Grupa nie identyfikuje korekty na skonsolidowany kapitał własny na dzień 1 stycznia 2018 roku.

Wymiana niepieniężna

Grupa zawiera transakcje polecające na wymianie niepieniężnej dóbr dokonywanej z jednostkami działającymi w tej samej branży. MSSF 15 wyłącza ze swojego zakresu transakcje wymiany niepieniężnej dóbr dokonywanej między jednostkami prowadzącymi taki sam rodzaj działalności, których celem jest ułatwienie sprzedaży do finalnych klientów. Do zakresu standardu MSSF 15 nie zalicza się między innymi transakcji sprzedaży pomiędzy dwoma spółkami paliwowymi, które uzgadniają wymianę ropy naftowej, aby w sposób terminowy zaspokajać zapotrzebowanie swoich klientów w różnych lokalizacjach. W związku z tym wymiana taka nie będzie skutkować rozpoznaniem przychodu.

Grupa dokonała analizy transakcji wymiany niepieniężnej dóbr z jednostkami działającymi w tej samej branży. Z uwagi na fakt, że na gruncie MSSF 15 podejście, które stosować będzie Grupa, jest spójne z dotychczas stosowanymi zasadami rachunkowości, Grupa nie identyfikuje wpływu MSSF 15 w tym aspekcie.

Transakcje z prawem do zwrotu

MSSF 15 reguluje kwestię związaną z przyznaniem klientowi prawa do zwrotu dobra. Wskazuje, że przychód powinien być ujęty w kwocie wynagrodzenia, do którego – zgodnie z oczekiwaniami – będzie ona uprawniona. Grupa nie ujmuje zatem przychodów z tytułu sprzedaży dóbr, które – zgodnie z oczekiwaniami – zostaną zwrócone. Zgodnie z MSSF 15, w związku z tym, że umowa pozwala klientowi na zwrot dobra, wynagrodzenie otrzymane od klienta jest zmienne. Grupa zdecydowała się zastosować metodę wartości oczekiwanej w odniesieniu do przychodu z tytułu dostarczenia dóbr, które, zgodnie z oczekiwaniami, zostaną zwrócone.

Grupa dokonała analizy umów przychodowych, w których występuje sprzedaż z prawem do zwrotu. W wyniku analizy nie zidentyfikowano wpływu standardu MSSF 15 na skonsolidowany kapitał własny na dzień 1 stycznia 2018 roku.

Wynagrodzenie zleceniodawcy a wynagrodzenie pośrednika

MSSF 15 wprowadza nowy model oceny czy sprzedający działa jako zleceniodawca (pryncypał), czy jako pośrednik (agent). Zgodnie z zapisami standardu MSSF 15 przy ustalaniu, czy sprzedający działa jako zleceniodawca, należy rozważyć, czy sprawuje on kontrolę nad dobrem (świadczoną usługą) przed przekazaniem kontroli klientowi nad dobrem (usługą). Grupa na gruncie MSSF 15 w swojej ocenie dotyczącej modelu agencyjnego będzie brała pod uwagę następujące kryteria:

- główna odpowiedzialność sprzedającego za wypełnienie przyrzeczenia dostarczenia dobra lub usługi,
- ryzyko przechowywania zapasów,
- swobodę w ustalaniu cen konkretnych dóbr lub usług.

Grupa dokonała analizy klauzul umownych w kontraktach sprzedażowych w aspekcie identyfikacji modelu agencyjnego i nie zidentyfikowała wpływu MSSF 15 w tym obszarze, mając na uwadze specyfikę i charakter działających umów.

Programy lojalnościowe dla klientów

Grupa prowadzi dla swoich klientów programy lojalnościowe (VITAY), zgodnie z którymi klienci posiadają prawo wymiany zebranych punktów lojalnościowych na dobra. Zgodnie z KIMSF 13 – Programy lojalnościowe, program lojalnościowy skutkuje alokacją części ceny transakcyjnej na program lojalnościowy przy zastosowaniu wartości godziwej punktu naliczonego i odroczeniem przychodu w odniesieniu do punktów naliczonych, lecz jeszcze nie wykorzystanych, w odniesieniu do których uprawnienie do ich wykorzystania nie wygasło. Zgodnie z MSSF 15 program lojalnościowy stanowi odrębne zobowiązanie do wykonania świadczenia, ponieważ daje klientowi istotne prawo. W związku z tym Grupa będzie zobligowana do alokacji części ceny transakcyjnej na program lojalnościowy w oparciu o względną indywidualną cenę sprzedaży tego zobowiązania do wykonania świadczenia. Kwoty wykazywane dotychczas jako „Przychody przyszłych okresów” będą przeklasyfikowane do pozycji „Zobowiązania z tytułu kontraktu”.

Grupa dokonała analizy wpływu standardu MSSF 15 w celu oszacowania ewentualnej korekty wysokości rozpoznanego przychodu w korespondencji z zobowiązaniem z tytułu kontraktu. Grupa ustaliła, że wpływ MSSF 15 na wysokość rozpoznanego przychodu jest nieistotny. W związku z tym nie identyfikuje korekty na kapitał własny na dzień 1 stycznia 2018 roku.

Istotny element finansowania

Zgodnie z MSSF 15, Grupa ocenia czy umowa zawiera istotny element finansowania. Grupa zdecydowała się skorzystać z praktycznego rozwiązania, zgodnie z którym nie koryguje przyrzeczonej kwoty wynagrodzenia o wpływ istotnego elementu finansowania, jeśli w momencie zawarcia umowy oczekuje, że okres od momentu przekazania przyrzeczonego dobra lub usługi klientowi do momentu zapłaty za dobro, lub usługę przez klienta wyniesie nie więcej niż jeden rok. W konsekwencji dla krótkoterminowych zaliczek Grupa nie będzie wydzielala istotnego elementu finansowania.

Prezentacja oraz ujawnienia

Wymogi dotyczące prezentacji, oraz ujawnień wprowadzane przez MSSF 15 są bardziej szczegółowe niż obowiązujące w dotychczasowych zapisach MSR 18 i MSR 11, oraz powiązanych interpretacjach. Grupa spodziewa się zmiany w odniesieniu do not objaśniających do skonsolidowanego sprawozdania finansowego w zakresie znaczących osądów m.in.: podczas określania ceny transakcyjnej umów zawierających zmienną część wynagrodzenia; alokacji ceny transakcyjnej na zobowiązania do wykonania świadczenia oraz szacunków poczynionych w celu określenia indywidualnych cen sprzedaży każdego zobowiązania do wykonania świadczenia. Ponadto, zgodnie z wymogami MSSF 15, Grupa dokona dalszej dezagregacji przychodu rozpoznanego z tytułu umów z klientami. Przychód

zostanie podzielony na kategorie odzwierciedlające naturę, wartość, czas i niepewności dotyczące przychodu oraz przepływów pieniężnych wynikających z umów z klientami. Grupa ujawni także informacje dotyczące związku pomiędzy ujawnieniem przychodów w podziale na kategorie a informacjami o przychodach, które ujawnia dla każdego segmentu sprawozdawczego.

● **MSSF 16 – LEASING**

W styczniu 2016 roku Rada Międzynarodowych Standardów Rachunkowości wydała Międzynarodowy Standard Sprawozdawczości Finansowej – 16 Leasing („MSSF 16”), który zastąpił MSR 17 – Leasing, KIMSF 4 – Ustalenie, czy umowa zawiera leasing, SKI 15 – Leasing operacyjny – specjalne oferty promocyjne oraz SKI 27 – Ocena istoty transakcji wykorzystujących formę leasingu. MSSF 16 określa zasady ujmowania dotyczące leasingu w zakresie wyceny, prezentacji i ujawniania informacji.

MSSF 16 wprowadza jednolity model rachunkowości leasingobiorcy i wymaga, aby leasingobiorca ujmował aktywa i zobowiązania wynikające z każdego leasingu z okresem przekraczającym 12 miesięcy, chyba że bazowy składnik aktywów ma niską wartość. W dacie rozpoczęcia leasingobiorca ujmuje składnik aktywów z tytułu prawa do użytkowania bazowego składnika aktywów oraz zobowiązanie z tytułu leasingu, które odzwierciedla jego obowiązek dokonywania opłat leasingowych.

Leasingobiorca odrębnie ujmuje amortyzację składnika aktywów z tytułu prawa do użytkowania i odsetki od zobowiązania z tytułu leasingu.

Leasingobiorca aktualizuje wycenę zobowiązania z tytułu leasingu po wystąpieniu określonych zdarzeń (np. zmiany w odniesieniu do okresu leasingu, zmiany w przyszłych opłatach leasingowych wynikającej ze zmiany w indeksie lub stawce stosowanej do ustalenia tych opłat). Co do zasady, leasingobiorca ujmuje aktualizację wyceny zobowiązania z tytułu leasingu jako korektę wartości składnika aktywów z tytułu prawa do użytkowania. Rachunkowość leasingodawcy zgodnie z MSSF 16 pozostaje zasadniczo niezmienną względem obecnej rachunkowości zgodnie z MSR 17. Leasingodawca dalej będzie kontynuował klasyfikowanie umów leasingu z zastosowaniem tych samych zasad klasyfikacji co w przypadku MSR 17, rozróżniając leasing operacyjny i leasing finansowy. MSSF 16 wymaga, zarówno od leasingobiorcy, jak i od leasingodawcy, dokonywania szerszych ujawnień niż w przypadku MSR 17. Leasingobiorca ma prawo wyboru pełnego bądź zmodyfikowanego podejścia retrospektywnego, a przepisy przejściowe przewidują pewne praktyczne rozwiązania.

MSSF 16 obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2019 roku i później. Wcześniejsze zastosowanie jest dozwolone w przypadku jednostek, które stosują MSSF 15 od daty lub przed datą pierwszego zastosowania MSSF 16. Grupa nie zdecydowała się na wcześniejsze zastosowanie MSSF 16.

Na dzień zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupa jest w trakcie oceny wpływu wprowadzenia MSSF 16 na stosowane zasady rachunkowości w odniesieniu do działalności Grupy lub jej wyników finansowych.

Grupa dokonała pogrupowania obecnie występujących umów leasingu operacyjnego oraz dokonała identyfikacji kategorii umów nieujmowanych do tej pory jako leasing, a mogących spełniać definicję leasingu zgodnie z MSSF 16. W odniesieniu do tak określonych obszarów potencjalnego wpływu, Grupa dokonuje oceny czy dana kategoria umów wpisuje się w definicję leasingu wskazaną przez nowy standard.

Standardy przyjęte przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (IASB), oczekujące na zatwierdzenie przez Unię Europejską.

- MSSF 14 – Odroczone salda z regulowanej działalności.
- MSSF 17 – Umowy ubezpieczeniowe.
- Zmiany do MSSF 2 – Płatności na bazie akcji: Klasyfikacja oraz wycena płatności na bazie akcji.
- Zmiany do MSSF 9 – Instrumenty finansowe: Charakterystyka opcji przedpłaty z ujemną kompensatą.
- Zmiany do MSSF 10 – Skonsolidowane sprawozdania finansowe oraz MSR 28 - Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach; Sprzedaż lub wniesienie aktywów pomiędzy inwestorem a jego jednostką stowarzyszoną, lub wspólnym przedsięwzięciem oraz późniejsze zmiany.
- Zmiany do MSR 19 – Świadczenia pracownicze: Zmiana, ograniczenie lub rozliczenie programu.
- Zmiany do MSR 28 – Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach: długoterminowe udziały w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach.
- Zmiany do MSR 40 – Nieruchomości inwestycyjne: Przeniesienia nieruchomości inwestycyjnych.
- Zmiany do różnych standardów – Poprawki do MSSF (cykl 2015-2017): Dokonane zmiany w ramach procedury wprowadzania dorocznych poprawek do MSSF (MSSF 3, MSSF 11, MSR 12 oraz MSR 23) ukierunkowane głównie na rozwiązywanie niezgodności i uściślenie słownictwa.
- Interpretacja KIMSF 22 – Transakcje w walutach obcych i płatności zaliczkowe.
- Interpretacja KIMSF 23 – Niepewność w zakresie rozliczania podatku dochodowego.

Grupa oczekuje, iż powyżej wymienione standardy nie będą miały istotnego wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy ORLEN.

Grupa zamierza przyjąć wymienione powyżej nowe standardy MSSF opublikowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości, lecz nieobowiązujące do dnia zatwierdzenia do publikacji niniejszego sprawozdania finansowego zgodnie z datą ich wejścia w życie.

7.4. Struktura Grupy ORLEN

6.1. Struktura Grupy

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Zasady konsolidacji

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy obejmuje aktywa, zobowiązania, kapitał własny, przychody, koszty i przepływy środków pieniężnych Jednostki Dominującej i jej jednostek zależnych prezentowane w taki sposób, jakby należały one do pojedynczej jednostki i sporządzane były na ten sam dzień sprawozdawczy, co jednostkowe sprawozdanie finansowe Jednostki Dominującej przy zastosowaniu tych samych zasad rachunkowości w odniesieniu do podobnych transakcji oraz innych zdarzeń następujących w zbliżonych okolicznościach.

Spółki zależne konsolidowane są metodą pełną, udziały niekontrolujące prezentuje się w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako kapitał własny przypadający udziałom niekontrolującym, oddzielnie od kapitału własnego przypadającego na akcjonariuszy Jednostki Dominującej. Wspólne działania prezentowane są poprzez ujęcie odpowiednich części aktywów, zobowiązań, przychodów i kosztów.

Wspólne przedsięwzięcia oraz inwestycje w jednostki stowarzyszone wycenia się przy zastosowaniu metody praw własności. Udział Grupy w zysku lub stracie jednostki, w której dokonano inwestycji, ujmuje się w zysku lub stracie Grupy w pozostałej działalności operacyjnej. W zakresie inwestycji w jednostki stowarzyszone Grupa wywiera znaczący wpływ, gdy posiada bezpośrednio lub pośrednio (np. poprzez jednostki zależne) od 20% do 49% praw głosu w jednostce, w której dokonano inwestycji, chyba że można w sposób oczywisty wykazać, że jest inaczej.

PROFESJONALNY OSĄD

Inwestycje w jednostkach zależnych i wspólnie kontrolowanych

Grupa, niezależnie od charakteru jej zaangażowania w daną jednostkę (jednostce, w której dokonano inwestycji) określa swój status, oceniając, czy sprawuje kontrolę nad jednostką, w której dokonano inwestycji, a także czy sprawuje wspólną kontrolę we wspólnym przedsięwzięciu, biorąc pod uwagę wszystkie fakty i okoliczności.

PKN ORLEN jako Jednostka Dominująca Grupy jest podmiotem wielosegmentowym, odpowiednio alokowanym do wszystkich segmentów operacyjnych i funkcji korporacyjnych.

Nazwa spółki	Spółka matka	Udział w liczbie głosów		Metoda konsolidacji/Metoda wyceny
		31/12/2017	31/12/2016	
Segment Downstream				
Grupa ORLEN Lietuva				
AB ORLEN Lietuva	PKN ORLEN S.A.	100%	100%	pełna
UAB Mazeikiu Naftos prekybos namai	AB ORLEN Lietuva	100%	100%	pełna
OU ORLEN Eesti	UAB Mezeikiu naftos prekybos namai	100%	100%	pełna
SIA ORLEN Latvija	UAB Mezeikiu naftos prekybos namai	100%	100%	pełna
UAB Emās	AB ORLEN Lietuva	100%	100%	pełna
Grupa UNIPETROL				
PARAMO, a.s.	UNIPETROL, a.s.	100%	100%	pełna
Paramo Oil, s.r.o. (w likwidacji)	PARAMO, a.s.	100%	100%	pełna
UNIPETROL RPA, s.r.o.	UNIPETROL, a.s.	100%	100%	pełna

Nazwa spółki	Spółka matka	Udział w liczbie głosów		Metoda konsolidacji/Metoda wyceny
<i>UNIPETROL Slovensko, s.r.o.</i>	UNIPETROL RPA, s.r.o.	100%	100%	pełna
<i>UNIPETROL Deutschland GmbH</i>	UNIPETROL RPA, s.r.o.	100%	100%	pełna
<i>UNIPETROL RPA Hungary Kft.</i>	UNIPETROL RPA, s.r.o.	100%	100%	pełna
<i>Spolana a.s.</i>	UNIPETROL RPA, s.r.o.	100%	100%	pełna
<i>UNIPETROL DOPRAVA, s.r.o.</i>	UNIPETROL RPA, s.r.o.	100%	100%	pełna
<i>PETROTRANS, s.r.o.</i>	UNIPETROL RPA, s.r.o.	100%	100%	pełna
<i>ČESKÁ RAFINÉRSKÁ, a.s.¹</i>	UNIPETROL, a.s.	-	100%	pełna
<i>Butadien Kralupy a.s.</i>	UNIPETROL, a.s.	51%	51%	udział w aktywach i zobowiązaniach
Grupa Basell Orlen Polyolefins				
Basell ORLEN Polyolefins Sp. z o.o.	PKN ORLEN S.A.	50%	50%	praw własności
<i>Basell ORLEN Polyolefins Sprzedaż Sp. z o.o.</i>	Basell ORLEN Polyolefins Sp. z o.o.	100%	100%	praw własności
Grupa ORLEN Południe				
ORLEN Południe S.A.	PKN ORLEN S.A.	100%	100%	pełna
<i>Energomedia Sp. z o.o.</i>	ORLEN POŁUDNIE S.A.	100%	100%	pełna
<i>Euronaft Trzebinia Sp. z o.o.</i>	ORLEN POŁUDNIE S.A.	100%	100%	pełna
<i>Konsorcjum Olejów Przepracowanych - Organizacja Odzysku S.A.</i>	ORLEN Południe S.A.	89%	89%	pełna
Grupa ORLEN Oil				
<i>ORLEN Oil Sp. z o.o.</i>	PKN ORLEN S.A.	100%	100%	pełna
<i>Platinum Oil Wielkopolskie Centrum Dystrybucji Sp. z o.o.²</i>	ORLEN Oil Sp. z o.o.	67,49%	22%	pełna
<i>Orlen Oil Cesko s.r.o.</i>	ORLEN OIL Sp. z o.o.	-	-	pełna
Grupa ORLEN Asphalt				
ORLEN Asphalt Sp. z o.o.	PKN ORLEN S.A.	100%	100%	pełna
<i>ORLEN Asphalt Ceska Republika s.r.o.</i>	ORLEN ASFALT Sp. z o.o.	100%	100%	pełna
Anwil S.A.	PKN ORLEN S.A.	100%	100%	pełna
Inowrocławskie Kopalnie Soli „Solino” S.A.	PKN ORLEN S.A.	100%	100%	pełna
Kopalnia Soli Lubień Sp. z o.o.	PKN ORLEN S.A.	100%	100%	pełna
ORLEN Paliwa Sp. z o.o.	PKN ORLEN S.A.	100%	100%	pełna

Nazwa spółki	Spółka matka	Udział w liczbie głosów		Metoda konsolidacji/ Metoda wyceny
		31/12/2017	31/12/2016	
ORLEN Aviation Sp. z o.o.	PKN ORLEN S.A.	100%	100%	pełna

Nazwa spółki	Spółka matka	Udział w liczbie głosów	Metoda konsolidacji/ Metoda wyceny
ORLEN Eko Sp. z o.o.	PKN ORLEN S.A.	100%	100% pełna
Baltic Power Sp. z o.o.	PKN ORLEN S.A.	100%	100% pełna
ORLEN KolTrans Sp. z o.o.	PKN ORLEN S.A.	99,88%	99,85% pełna
Ship-Service S.A.	PKN ORLEN S.A.	60,86%	60,86% pełna
ORLEN Serwis S.A.	PKN ORLEN S.A.	100,00%	100,00% pełna
Segment Detal			
AB Ventus-Nafta	PKN ORLEN S.A.	100%	100% pełna
ORLEN Deutschland GmbH	PKN ORLEN S.A.	100%	100% pełna
ORLEN Budonaft Sp. z o.o.	PKN ORLEN S.A.	100%	100% pełna
ORLEN Centrum Serwisowe Sp. z o.o.	PKN ORLEN S.A.	99,33%	99,33% pełna
UNIPETROL RPA, s.r.o.	UNIPETROL, a.s.	100%	100% pełna
Segment Wydobycie			
Grupa ORLEN Upstream			
ORLEN Upstream Sp. z o.o.	PKN ORLEN S.A.	100%	100% pełna
<i>ORLEN Upstream Kanada Ltd.</i>	PKN ORLEN S.A.	100%	100% pełna
<i>1426628 Alberta Ltd.</i>	ORLEN Upstream Kanada Ltd.	100%	100% pełna
<i>OneEx Operations Partnership</i>	ORLEN Upstream Kanada Ltd.	100%	100% pełna
<i>Pieridae Production GP Ltd</i>	ORLEN Upstream Kanada Ltd.	50%	50% <i>praw własności</i>
<i>671519 NB Ltd</i>	Pieridae Production GP Ltd	50%	50% <i>praw własności</i>
<i>KCK Atlantic Holdings Ltd.</i>	ORLEN Upstream Kanada Ltd.	100%	100% pełna
<i>Pieridae Production LP</i>	KCK Atlantic Holdings Ltd.	80%	80% <i>praw własności</i>
<i>FX Energy, Inc.</i>	ORLEN Upstream Sp. z o.o.	100%	100% pełna
<i>Frontier Exploration, Inc.</i>	FX Energy, Inc.	100%	100% pełna
<i>FX Energy Netherlands Partnership C.V.</i>	FX Energy, Inc.	100%	100% pełna
<i>FX Energy Netherlands B.V.</i>	FX Energy Netherlands Partnership C.V.	100%	100% pełna
<i>FX Energy Poland Sp. z o.o.</i>	FX Energy Netherlands Partnership C.V.	100%	100% pełna
Funkcje Korporacyjne			
AB ORLEN Lietuva	PKN ORLEN S.A.	100%	100% pełna
Grupa UNIPETROL			
UNIPETROL, a.s.	PKN ORLEN S.A.	62,99%	62,99% pełna
<i>UNIPETROL RPA, s.r.o.</i>	UNIPETROL, a.s.	100%	100% pełna
<i>Unipetrol výzkumně vzdělávací centrum, a.s.</i>	UNIPETROL, a.s.	100%	100% pełna

Nazwa spółki	Spółka matka	Udział w liczbie głosów		Metoda konsolidacji/ Metoda wyceny
HC Verva Litvinov, a.s.	UNIPETROL RPA, s.r.o.	70,95%	70,95%	pełna
ORLEN Administracja Sp. z o.o.	PKN ORLEN S.A.	100%	100%	pełna
ORLEN Capital AB	PKN ORLEN S.A.	100%	100%	pełna
ORLEN Centrum Usług Korporacyjnych Sp. z o.o.	PKN ORLEN S.A.	100%	100%	pełna
ORLEN Finance AB	PKN ORLEN S.A.	100%	100%	pełna
Grupa ORLEN Holding Malta				
<i>ORLEN Holding Malta Ltd.</i>	PKN ORLEN S.A.	100%	100%	pełna
<i>Orlen Insurance Ltd.</i>	ORLEN HOLDING MALTA Ltd.	100%	100%	pełna
Grupa ORLEN Ochrona				
ORLEN Ochrona Sp. z o.o.	PKN ORLEN S.A.	100%	100%	pełna
<i>UAB Apsauga</i>	ORLEN OCHRONA Sp. z o.o.	100%	100%	pełna
ORLEN Projekt S.A.	PKN ORLEN S.A.	99,77%	99,77%	pełna
ORLEN Laboratorium S.A.	PKN ORLEN S.A.	100%	99,38%	pełna
Grupa Płocki Park Przemysłowo -Technologiczny				
Płocki Park Przemysłowo-Technologiczny S.A. (PPPT S.A.)	PKN ORLEN S.A.	50%	50%	praw własności
Centrum Edukacji Sp. z o.o.	PPPT S.A.	69,43%	69,43%	praw własności

¹Od dnia 01.01.2017 roku UNIPETROL RPA, s.r.o.

²Spółka w roku 2016 wyceniana metodą praw własności, w 2017 roku konsolidowana metodą pełną, szczegółowe informacje w nocie 6.2.

Zakres działalności podstawowych spółek z Grupy ORLEN

Nazwa jednostki	Siedziba	Podstawowa działalność
AB ORLEN Lietuva (łącznie z własną Grupą Kapitałową)	Litwa - Juodeikiai	przerób ropy naftowej, wytwarzanie produktów rafineryjnych oraz sprzedaż hurtowa
UNIPETROL a.s. (łącznie z własną Grupą Kapitałową)	Republika Czeska - Praga	przerób ropy naftowej oraz produkcja i dystrybucja produktów rafineryjnych, petrochemicznych i chemicznych
ANWIL S.A.	Polska - Włocławek	wytwarzanie nawozów azotowych, tworzyw sztucznych i chemikaliów
ORLEN Południe S.A.	Polska - Trzebinia	przerób ropy naftowej, produkcja i sprzedaż biopaliw, olejów
ORLEN Oil Sp. z o.o.	Polska - Kraków	produkcja, dystrybucja i sprzedaż olejów smarowych, płynów eksploatacyjnych
ORLEN Asfalt Sp. z o.o.	Polska - Płock	produkcja i sprzedaż asfaltów drogowych oraz specyfików asfaltowych
ORLEN Paliwa Sp. z o.o.	Polska - Widelka	handel paliwami płynnymi
Inowrocławskie Kopalnie Soli „Solino” S.A.	Polska - Inowrocław	magazynowanie ropy naftowej, paliw, wydobycie solanki oraz konfekcjonowanie soli
ORLEN Upstream Sp. z o.o. (łącznie z własną Grupą Kapitałową)	Polska - Warszawa	poszukiwanie i rozpoznanie złóż węglowodorów, prowadzenie wydobycia ropy naftowej i gazu ziemnego

6.2. Zmiany w strukturze udziałowej Grupy ORLEN

RODZAJ TRANSAKCJI/SPÓŁKI	DATA TRANSAKCJI	LICZBA NABYTYCH/(ZBYTYCH) AKCJI/UDZIAŁÓW	UDZIAŁ W LICZBIE GŁOSÓW PO TRANSAKCJI
NABYCIE AKCJI/UDZIAŁÓW			
przez PKN ORLEN:			
w ORLEN Laboratorium S.A.	10 marca 2017	6 213	100,00%
przez PKN ORLEN:			
w ORLEN KolTrans Sp. z o.o.	30 listopada 2017	11 201	99,88%
przez ORLEN KolTrans Sp. z o.o, celem umorzenia:			
w ORLEN KolTrans Sp. z o.o.	30 listopada 2017	2 660	0,00%
przez ORLEN OIL Sp. z o.o.:			
w Platinum Oil Wielkopolskie Centrum Dystrybucji Sp. z o.o.	20 grudnia 2017	1 064	67,49%
POŁĄCZENIE SPÓŁEK			
Unipetrol RPA s.r.o. i ČESKÁ RAFINÉRSKÁ a.s. w wyniku czego powstała jedna spółka pod firmą: Unipetrol RPA.	1 stycznia 2017	-	100,00%
PODWYŻSZENIE KAPITAŁU ZAKŁADOWEGO SPÓŁKI I OBJĘCIE UDZIAŁÓW			
przez PKN ORLEN:			
w ORLEN Upstream Sp. z o.o.*	15 września 2017	4 534	100,00%
przez PKN ORLEN:			
w ORLEN Upstream Sp. z o.o.*	7 listopada 2017	2 472	100,00%
przez Euraft Trzebinia Sp. z o.o.:			
w ORLEN KolTrans Sp. z o.o.	2 października 2017	13 861	25,33%
udziały wspólników w kapitale zakładowym ORLEN KolTrans, po podwyższeniu: PKN ORLEN – 74,55%, Euraft Trzebinia - 25,33%, udziałowcy mniejszościowi - 0,12%.			
ZMIANA NAZWY SPÓŁEK			
z Petrolot Sp. z o.o. na ORLEN Aviation Sp. z o.o.	19 maja 2017	-	100%

*Data transakcji oznacza datę wpisu do rejestru sądowego.

Zmiany struktury Grupy są elementem realizacji strategii zakładającej koncentrację na działalności podstawowej i przeznaczanie uwolnionego kapitału na rozwój Grupy w najbardziej perspektywicznych obszarach.

JEDNOSTKI STRUKTURYZOWANE

ORLEN Capital AB

Przedmiotem działalności spółki jest pozyskiwanie środków pieniężnych w drodze emisji obligacji oraz innych instrumentów finansowych dla inwestorów instytucjonalnych i prywatnych, oraz udzielanie pożyczek lub kredytów do spółek Grupy, a także prowadzenie wszelkich innych czynności związanych z powyższymi instrumentami finansowymi.

W dniu 30 czerwca 2014 roku oraz w dniu 7 czerwca 2016 roku ORLEN Capital AB zrealizował emisje euroobligacji z 7-letnim okresem wykupu na łączną kwotę 5 214 mln PLN przeliczone kursem z dnia 31 grudnia 2017 roku (co odpowiada 1 250 mln EUR). Środki pozyskane przez ORLEN Capital w drodze emisji zostały odpożyczone do PKN ORLEN na mocy zawartych umów pożyczki. PKN ORLEN jest gwarantem obu emisji obligacji na mocy nieodwołalnych i bezwarunkowych gwarancji wydanych na rzecz obligatariuszy w łącznej kwocie 8 759 mln PLN przeliczone kursem z dnia 31 grudnia 2017 roku (co odpowiada 2,1 mld EUR). Gwarancje zostały udzielone na okres trwania emisji euroobligacji, czyli odpowiednio do 30 czerwca 2021 roku i 7 czerwca 2023 roku.

ORLEN Finance AB

Przedmiotem działalności spółki jest prowadzenie usług finansowych w ramach Grupy ORLEN, w tym pożyczek wewnątrzgrupowych, a także wszelkich innych instrumentów finansowych. W II półroczu 2017 roku rozpoczęte zostały działania prowadzące do likwidacji spółki.

ORLEN Insurance Ltd.

ORLEN Insurance jest wewnętrznym towarzystwem ubezpieczeniowym (tzw. captive), którego głównym celem działalności jest ubezpieczanie i reasekurowanie działalności Grupy, dopasowując ubezpieczenia do indywidualnych jej potrzeb w zakresie posiadanego majątku i potencjalnej utraty marży.

7.5. Dane Segmentowe

8.1. Segmenty działalności

DOWNSTREAM

- Produkcja
- Sprzedaż rafineryjna i petrochemiczna
- Energetyka

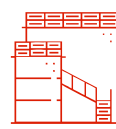
WYDOBYCIE

- Poszukiwanie i wydobycie zasobów mineralnych

DETAL

- Działalność na stacjach paliw

FUNKCJE KORPORACYJNE

- Zarządzanie
- Administracja
- Pozostałe stanowiące tzw. pozycję uzgodnieniową

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Oceny wyników finansowych segmentów operacyjnych i decyzje o przydziale zasobów dokonywane są głównie na bazie EBITDA. Wskaźnik EBITDA jest jedną z miar efektywności prowadzonej działalności, która nie jest zdefiniowana w MSSF. Grupa ORLEN definiuje wskaźnik EBITDA jako zysk/(strata) netto za dany okres sprawozdawczy przed uwzględnieniem wpływu podatku dochodowego, efektów działalności finansowej oraz kosztów amortyzacji.

Przychody z transakcji z podmiotami zewnętrznymi i transakcje między segmentami realizowane są na warunkach rynkowych.

8.2. Przychody, koszty, wyniki finansowe, nakłady inwestycyjne

2017 rok

	NOTA	Segment Downstream	Segment Detal	Segment Wydobycie	Funkcje Korporacyjne	Wyłączenia	Razem
Sprzedaż zewnętrzna	9.1.1 9.1.2	61 425	33 350	515	74	-	95 364
Sprzedaż między segmentami		13 816	280	-	342	(14 438)	-
Przychody ze sprzedaży		75 241	33 630	515	416	(14 438)	95 364
Koszty operacyjne ogółem		(68 410)	(31 986)	(540)	(1 132)	14 438	(87 630)
Pozostałe przychody operacyjne	9.1.4	1 048	105	4	86	-	1 243
Pozostałe koszty operacyjne	9.1.5	(194)	(133)	(145)	(96)	-	(568)
Udział w wyniku finansowym jednostek wycenianych metodą praw własności	9.2.4	247	-	1	-	-	248
Zysk/Strata z działalności operacyjnej		7 932	1 616	(165)	(726)	-	8 657
Przychody i koszty finansowe netto	9.1.6.1 9.1.6.2						60
Zysk przed opodatkowaniem							8 717
Podatek dochodowy							(1 544)
Zysk netto							7 173
Amortyzacja	9.1.3	1 568	422	318	113	-	2 421
EBITDA		9 500	2 038	153	(613)	-	11 078
CAPEX		2 925	678	778	221	-	4 602

2016 rok

	NOTA	Segment Downstream	Segment Detal	Segment Wydobycie	Funkcje Korporacyjne	Wyłączenia	Razem
Sprzedaż zewnętrzna	9.1.1 9.1.2	49 202	29 841	442	68	-	79 553
Sprzedaż między segmentami		10 892	280	-	283	(11 455)	-
Przychody ze sprzedaży		60 094	30 121	442	351	(11 455)	79 553
Koszty operacyjne ogółem		(54 939)	(28 681)	(537)	(1 072)	11 455	(73 774)
Pozostałe przychody operacyjne	9.1.4	1 964	87	60	53	(1)	2 163
Pozostałe koszty operacyjne	9.1.5	(324)	(125)	(83)	(176)	1	(707)
Udział w wyniku finansowym jednostek wycenianych metodą praw własności	9.2.4	298	-	(1)	-	-	297
Zysk/(Strata) z działalności operacyjnej		7 093	1 402	(119)	(844)	-	7 532
Przychody i koszty finansowe netto	9.1.6.1 9.1.6.2						(645)
Zysk przed opodatkowaniem							6 887
Podatek dochodowy							(1 147)
Zysk netto							5 740
Amortyzacja	9.1.3	1 317	392	301	100	-	2 110
EBITDA		8 410	1 794	182	(744)	-	9 642
CAPEX		3 533	479	525	136	-	4 673

CAPEX- zwiększenie rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych, nieruchomości inwestycyjnych oraz prawa wieczystego użytkowania gruntów wraz z kapitalizacją kosztów finansowania zewnętrznego.

7.6. Noty objaśniające i Pozostałe Informacje

7.6.1. Noty objaśniające do sprawozdania z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów

9.1. Noty objaśniające do sprawozdania z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów

9.1.1. Przychody ze sprzedaży według asortymentów

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Przychody ze sprzedaży

Przychody ze sprzedaży dóbr i usług ujmuje się, gdy znaczące ryzyko i korzyści związane z ich własnością zostało przekazane nabywcy oraz gdy Grupa przestaje być trwale zaangażowana w zarządzanie sprzedanymi dobrami w stopniu, w jakim zazwyczaj funkcję taką realizuje się wobec dóbr, do których ma się prawo własności, ani też nie sprawuje nad nimi efektywnej kontroli. Przychody obejmują kwoty otrzymane i należne z tytułu dostarczonych wyrobów, towarów, materiałów i usług, pomniejszone o rabaty oraz podatek od towarów i usług (VAT), podatek akcyzowy i opłatę paliwową. Wysokość przychodów ustala się według wartości godziwej zapłaty otrzymanej bądź należnej. Przychody ze sprzedaży dóbr i usług są korygowane o zyski lub straty z tytułu rozliczenia instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne dotyczące powyższych przychodów.

Przychody i koszty dotyczące usług, których moment rozpoczęcia i zakończenia przypadają w różnych okresach sprawozdawczych, ujmuje się na podstawie stopnia zaawansowania usługi, jeżeli można w wiarygodny sposób wycenić wynik z transakcji, w innych przypadkach, przychody ujmuje się tylko do wysokości kosztów poniesionych do danego dnia, nie wyższych jednak od kosztów, które Grupa spodziewa się odzyskać.

	2017	2016	Udział %	
			2017	2016
Segment Downstream				
Średnie destylaty	28 325	22 714	29,7%	28,6%
Lekkie destylaty	12 071	10 513	12,7%	13,2%
Frakcje ciężkie	5 691	3 786	6,0%	4,8%
Monomery	2 994	2 025	3,1%	2,5%
Polimery	2 557	1 135	2,7%	1,4%
PTA	1 399	1 571	1,5%	2,0%
Tworzywa sztuczne	1 466	1 218	1,5%	1,5%
Nawozy sztuczne	805	821	0,8%	1,0%
Aromaty	1 100	625	1,2%	0,8%
Pozostałe	5 017	4 794	5,2%	6,0%
	61 425	49 202	64,4%	61,8%
Segment Detal				
Średnie destylaty	16 471	14 305	17,3%	18,0%
Lekkie destylaty	13 086	11 838	13,7%	14,9%
Pozostałe**	3 793	3 698	3,9%	4,6%
	33 350	29 841	34,9%	37,5%
Segment Wydobycie				
NGL*	249	178	0,2%	0,3%
Ropa naftowa	62	84	0,1%	0,1%
Gaz ziemny	196	172	0,2%	0,2%
Pozostałe	8	8	0,0%	0,0%
	515	442	0,5%	0,6%
Funkcje Korporacyjne	74	68	0,2%	0,1%
	95 364	79 553	100,0%	100,0%

*NGL (Natural Gas Liquids).

**Pozycja pozostałe w segmencie detal obejmuje głównie sprzedaż towarów pozapaliwowych.

W 2017 roku oraz 2016 roku Grupa nie zidentyfikowała wiodących klientów, z którymi zrealizowałaby indywidualnie przychody ze sprzedaży przekraczające poziom 10% łącznych przychodów ze sprzedaży Grupy ORLEN.

9.1.2. Podział geograficzny przychodów ze sprzedaży – zaprezentowany według kraju siedziby zleceniodawcy

	2017	2016	Udział %	
			2017	2016
Polska	41 831	33 731	43,9%	42,4%
Niemcy	16 964	15 781	17,8%	19,8%
Czechy	13 085	9 861	13,7%	12,4%
Litwa, Łotwa, Estonia	7 797	6 216	8,2%	7,8%
Pozostałe kraje	15 687	13 964	16,4%	17,6%
	95 364	79 553	100,0%	100,0%

Pozycja pozostałe kraje zawiera głównie sprzedaż zrealizowaną dla klientów ze Szwajcarii, Ukrainy, Węgier, Słowacji, Wielkiej Brytanii, Holandii, Kanady oraz Austrii.

9.1.3. Koszty według rodzaju

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Koszty

Koszt własny sprzedaży obejmuje koszt sprzedanych wyrobów, towarów, materiałów i usług oraz odpisy wartości zapasów do ich cen sprzedaży netto możliwych do uzyskania. Koszty są korygowane o zyski lub straty z tytułu rozliczenia instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne dotyczące powyższych kosztów.

Koszty sprzedaży obejmują koszty pośrednictwa w sprzedaży, koszty handlowe, koszty reklamy i promocji oraz koszty dystrybucji.

Koszty ogólnego zarządu obejmują koszty związane z zarządzaniem i administrowaniem Grupą jako całością.

	2017	2016	Udział %	
			2017	2016
Zużycie materiałów i energii	(57 277)	(43 512)	64,7%	59,0%
Wartość sprzedanych towarów i materiałów	(20 500)	(20 247)	23,2%	27,4%
Usługi obce	(4 218)	(4 073)	4,8%	5,5%
Świadczenia pracownicze, w tym:	(2 391)	(2 206)	2,7%	3,0%
<i>wynagrodzenia</i>	(1 857)	(1 740)	2,0%	2,3%
<i>ubezpieczenia społeczne</i>	(407)	(377)	0,5%	0,5%
Amortyzacja	(2 421)	(2 110)	2,7%	2,9%
Podatki i opłaty	(1 204)	(1 129)	1,4%	1,5%
Pozostałe	(524)	(529)	0,5%	0,7%
	(88 535)	(73 806)	100,0%	100,0%
Zmiana stanu zapasów	688	(232)		
Świadczenia na własne potrzeby	217	264		
Koszty operacyjne	(87 630)	(73 774)		
Koszty sprzedaży	4 327	4 125		
Koszty ogólnego zarządu	1 537	1 426		
Koszt własny sprzedaży	(81 766)	(68 223)		

9.1.4. Pozostałe przychody operacyjne

	2017	2016
Zysk ze zbycia jednostek podporządkowanych	-	63
Zysk ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych	40	60
Odwrócenie rezerw	55	25
Odwrócenie odpisów aktualizujących wartość należności	42	13
Odwrócenie odpisów aktualizujących wartość rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych i pozostałych składników majątku trwałego	77	366
Kary i odszkodowania	842	1 449
Pozostałe	187	187
<i>otrzymane certyfikaty energetyczne</i>	<i>132</i>	<i>49</i>
	1 243	2 163

Pozycja kary i odszkodowania w 2017 roku oraz 2016 roku obejmuje głównie kwoty częściowego rozliczenia szkód otrzymane od ubezpieczycieli w związku z awarią instalacji do produkcji etylenu z sierpnia 2015 roku w Grupie Unipetrol w wysokości odpowiednio 442 mln PLN i 1 280 mln PLN, oraz w 2017 roku kwoty odszkodowania z tytułu szkody majątkowej i utraty zysków w związku z awarią instalacji FCC (Fluid Catalytic Cracking) z maja 2016 roku w Grupie Unipetrol w kwocie 211 mln PLN, a także kary otrzymane z tytułu nienależytego wykonania kontraktu budowy elektrociepłowni CCGT we Włocławku w wysokości 97 mln PLN.

W 2016 roku odwrócenie odpisów aktualizujących wartość rzeczowych aktywów trwałych dotyczyło aktywów rafineryjnych Grupy Unipetrol w kwocie 315 mln PLN.

9.1.5. Pozostałe koszty operacyjne

	2017	2016
Strata ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych	(49)	(39)
Utworzenie rezerw	(46)	(178)
Utworzenie odpisów aktualizujących wartość należności	(35)	(25)
Utworzenie odpisów aktualizujących wartość rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych i pozostałych składników majątku trwałego	(246)	(221)
Kary, szkody i odszkodowania	(26)	(133)
Pozostałe	(166)	(111)
	(568)	(707)

Utworzenie odpisów aktualizujących wartość rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych w okresie w 2017 roku dotyczyło głównie aktywów poszukiwawczych Grupy ORLEN Upstream w Polsce.

W efekcie niezależnej wyceny aktywów w IV kwartale ujęto odpis aktualizujący wartość aktywów poszukiwawczych w kwocie (97) mln PLN, natomiast w III kwartale 2017 roku, na skutek decyzji o częściowym zawężeniu obszaru poszukiwań, ujęto odpis wartości aktywów z tytułu poszukiwania i rozpoznania zasobów mineralnych w kwocie (43) mln PLN.

Utworzenie odpisów aktualizujących wartość rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych w 2016 roku dotyczyło głównie odpisów aktywów poszukiwawczych Grupy ORLEN Upstream w kwocie (72) mln PLN i aktywów ORLEN Oil w kwocie (55) mln PLN.

Pozycja pozostałe w 2017 roku obejmuje ujęte przez ORLEN Południe koszty związane z decyzją Naczelnika Małopolskiego Urzędu Celno-Skarbowego w Krakowie w sprawie określenia wysokości zobowiązania podatkowego w podatku akcyzowym za lata poprzednie w kwocie (75) mln PLN.

9.1.6. Przychody i koszty finansowe

9.1.6.1. Przychody finansowe

	2017	2016
Odsetki	50	59
Nadwyżka dodatnich różnic kursowych	645	-
Dywidendy	4	5
Rozliczenie i wycena pochodnych instrumentów finansowych	1 025	156
Odwrocenie odpisów aktualizujących wartość należności	2	2
Pozostałe	34	26
	1 760	248

9.1.6.2. Koszty finansowe

	2017	2016
Odsetki	(324)	(216)
Nadwyżka ujemnych różnic kursowych	-	(542)
Rozliczenie i wycena pochodnych instrumentów finansowych	(1 330)	(98)
Utworzenie odpisów aktualizujących wartość należności	(1)	(2)
Pozostałe	(45)	(35)
	(1 700)	(893)

Pozycja odsetki w 2017 roku obejmuje ujęcie przez ORLEN Południe odsetek od zobowiązania w podatku akcyzowym za lata poprzednie w kwocie (112) mln PLN.

9.1.6.3. Odsetki netto

	NOTA	2017	2016
Przychody i koszty finansowe z tytułu odsetek netto zaprezentowane w sprawozdaniu z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów	9.1.6.1 9.1.6.2	(274)	(157)
Korekty zysku przed opodatkowaniem z tytułu odsetek zaprezentowane w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych		204	219
<i>zapłacone odsetki dotyczące działalności finansowej</i>		234	223
<i>naliczone odsetki dotyczące działalności inwestycyjnej i finansowej</i>		(30)	(4)
Odsetki netto dotyczące działalności operacyjnej niekorygujące zysku przed opodatkowaniem		70	(62)

9.1.6.4. Zysk/(Strata) z tytułu różnic kursowych

	NOTA	2017	2016
Nadwyżka dodatnich/(ujemnych) różnic kursowych zaprezentowana w sprawozdaniu z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów	9.1.6.1 9.1.6.2	645	(542)
Korekty zysku przed opodatkowaniem z tytułu różnic kursowych zaprezentowane w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych		(233)	287
<i>zrealizowane różnice kursowe dotyczące działalności inwestycyjnej i finansowej</i>		90	355
<i>niezrealizowane różnice kursowe dotyczące działalności inwestycyjnej i finansowej</i>		(363)	(59)
<i>różnice kursowe od środków pieniężnych</i>		40	(9)
Różnice kursowe dotyczące działalności operacyjnej niekorygujące zysku przed opodatkowaniem		412	(255)

9.1.7. Podatek dochodowy

Podatek dochodowy

Podatek dochodowy obejmuje podatek bieżący oraz odroczony. Bieżący podatek dochodowy jest to kwota ustalona na podstawie przepisów podatkowych, która jest naliczona od dochodu do opodatkowania za dany okres i ujmowana jako zobowiązanie w kwocie, w jakiej nie zostało zapłacone lub należność, jeśli kwota dotychczas zapłacona z tytułu bieżącego podatku dochodowego przekracza kwotę do zapłaty.

Aktywa i zobowiązania z tytułu odroczonego podatku dochodowego traktowane są w całości jako długoterminowe i nie podlegają dyskontowaniu. Podlegają one kompensacie na poziomie sprawozdań jednostkowych poszczególnych spółek z Grupy, jeżeli istnieje możliwość wyegzekwowania tytułu prawnego do przeprowadzenia kompensat ujmowanych kwot.

	2017	2016
Podatek dochodowy wykazany w rachunku zysków lub strat		
Podatek dochodowy bieżący	(1 329)	(751)
Podatek odroczony	(215)	(396)
	(1 544)	(1 147)
Podatek odroczony w innych całkowitych dochodach		
Instrumenty zabezpieczające	(175)	75
Wycena nieruchomości inwestycyjnej do wartości godziwej na moment przeklasyfikowania	-	(1)
Zyski i straty aktuarialne	2	1
	(173)	75
	(1 717)	(1 072)

9.1.7.1. Uzgodnienie efektywnej stawki podatku

	2017	2016
Zysk przed opodatkowaniem	8 717	6 887
Podatek dochodowy obliczony według obowiązującej w Polsce stawki (19%)	(1 656)	(1 309)
Różnice stawek podatkowych	25	22
<i>Litwa (15%)</i>	41	39
<i>Niemcy (29%, 48%)</i>	(18)	(19)
<i>Kanada (27%)</i>	2	2
Straty podatkowe	31	213
Odpisy aktualizujące rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne	7	(90)
Inwestycje wyceniane metodą praw własności	47	56
Pozostałe	2	(39)
Podatek dochodowy	(1 544)	(1 147)
Efektywna stawka podatku	18%	17%

Na dzień 31 grudnia 2017 roku i na dzień 31 grudnia 2016 roku Grupa posiadała nierozliczone straty podatkowe w łącznej wysokości odpowiednio 314 mln PLN i 410 mln PLN dotyczące głównie spółek z Grupy Unipetrol i z Grupy Orlen Upstream, dla których nie rozpoznano aktywów z tytułu podatku odroczonego z powodu braku pewności odnośnie do możliwości rozliczenia tych strat w przyszłości. Możliwość rozliczenia powyższych strat podatkowych wygaśnie do 2022 roku.

9.1.7.2. Podatek odroczony

	31/12/2016	Podatek odroczony ujęty w wyniku finansowym	Podatek odroczony ujęty w innych całkowitych dochodach	Różnice kursowe z przeliczenia jednostek działających za granicą	31/12/2017
Aktywa z tytułu podatku odroczonego					
Odpisy aktualizujące wartość aktywów	495	(60)	-	(1)	434
Rezerwy i rozliczenia międzyokresowe	222	96	-	(1)	317
Straty podatkowe	493	(153)	-	(18)	322
Wycena pochodnych instrumentów finansowych	78	18	(77)	-	19
Pozostałe	(30)	136	2	1	109
	1 258	37	(75)	(19)	1 201
Zobowiązania z tytułu podatku odroczonego					
Różnice przejściowe dotyczące aktywów trwałych	1 772	197	-	(3)	1 966
Niezrealizowane dodatnie różnice kursowe	-	14	-	-	14
Wycena pochodnych instrumentów finansowych	-	4	98	-	102
Pozostałe	128	37	-	-	165
	1 900	252	98	(3)	2 247
	(642)	(215)	(173)	(16)	(1 046)

	31/12/2015	Podatek odroczony ujęty w wyniku finansowym	Podatek odroczony ujęty w innych całkowitych dochodach	Różnice kursowe z przeliczenia jednostek działających za granicą	31/12/2016
Aktywa z tytułu podatku odroczonego					
Odpisy aktualizujące wartość aktywów	779	(286)	-	2	495
Rezerwy i rozliczenia międzyokresowe	306	(85)	-	1	222
Straty podatkowe	189	304	-	-	493
Wycena pochodnych instrumentów finansowych	10	(7)	75	-	78
Pozostałe	138	(168)	-	-	(30)
	1 422	(242)	75	3	1 258
Zobowiązania z tytułu podatku odroczonego					
Różnice przejściowe dotyczące aktywów trwałych	1 542	223	-	7	1 772
Pozostałe	189	(69)	-	8	128
	1 731	154	-	15	1 900
	(309)	(396)	75	(12)	(642)

Na dzień 31 grudnia 2017 roku aktywa oraz zobowiązania z tytułu podatku odroczonego wyniosły odpowiednio 49 mln PLN, oraz 1 095 mln PLN.

9.1.7.3. Podatek dochodowy (zapłacony)

	NOTA	2017	2016
Podatek dochodowy od zysku przed opodatkowaniem	9.1.7.1	(1 544)	(1 147)
Zmiana stanu aktywów i zobowiązań z tytułu podatku odroczonego		404	333
Zmiana stanu należności i zobowiązań z tytułu podatku dochodowego		(328)	420
Podatek odroczony ujęty w innych całkowitych dochodach	9.1.7.2	(173)	75
Zobowiązanie z tytułu podatku u źródła		57	-
Różnice kursowe		(19)	(17)
		(1 603)	(336)

7.6.2. Noty objaśniające do sprawozdania z sytuacji finansowej

9.2. Noty objaśniające do sprawozdania z sytuacji finansowej

9.2.1. Rzeczowe aktywa trwałe

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Rzeczowe aktywa trwałe

Wartość początkową rzeczowych aktywów trwałych początkowo wycenia się w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia i wykazuje w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w wartości księgowej netto z uwzględnieniem otrzymanych dotacji. Rzeczowe aktywa trwałe wycenia się i wykazuje w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w wartości księgowej netto stanowiącej cenę nabycia lub koszt wytworzenia pomniejszony o umorzenie i odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości oraz otrzymane dotacje do aktywów.

Koszty istotnych remontów, napraw i okresowych przeglądów są zaliczane do rzeczowych aktywów trwałych.

Rzeczowe aktywa trwałe amortyzuje się metodą liniową, a w uzasadnionych przypadkach metodą naturalną (katalizatory, aktywa z tytułu zagospodarowania i wydobywania zasobów mineralnych).

Poszczególne części składowe rzeczowych aktywów trwałych, których wartość jest istotna w stosunku do wartości całego składnika rzeczowych aktywów trwałych, amortyzowane są oddzielnie, zgodnie z okresem ich użytkowania.

Stosowane są następujące typowe okresy użytkowania rzeczowych aktywów trwałych:

- Budynki i budowle 10-40 lat.
- Urządzenia techniczne i maszyny 4-35 lat.
- Środki transportu i pozostałe rzeczowe aktywa trwałe 2-20 lat.

Metodę amortyzacji, wartość końcową oraz okres użytkowania składnika aktywów weryfikuje się co najmniej na koniec każdego roku. W przypadku wystąpienia takiej konieczności, korekt odpisów amortyzacyjnych dokonuje się w okresach następnym (prospektywnie).

Dotacje

Dotacje są ujmowane, jeżeli istnieje uzasadniona pewność, że dotacja zostanie uzyskana oraz spełnione zostaną wszystkie związane z nią warunki.

Dotacje dotyczące składników aktywów są ujmowane jako pomniejszenie wartości księgowej składnika aktywów i w efekcie zmniejszenie odpisów amortyzacyjnych na przestrzeni okresu jego użytkowania.

Działalność poszukiwań i wydobywania zasobów mineralnych

W ramach działalności poszukiwań i wydobywania zasobów mineralnych przyjmuje się następującą klasyfikację etapów:

1 Etap poszukiwania i oceny zasobów mineralnych:

- Nabycie praw do poszukiwań złóż, poszukiwania i rozpoznania złóż, które ujmuje się zgodnie z metodą skutecznych wysiłków.
- Nakłady na odwierty poszukiwawcze i rozpoznawcze.
- Pozostałe nakłady, które można bezpośrednio przypisać do faz poszukiwań i rozpoznania złóż.

Grupa dokonuje corocznego przeglądu nakładów poniesionych w fazie poszukiwania i rozpoznania złóż w celu potwierdzenia dalszego zamiaru prowadzenia prac. Analizy są prowadzone na poziomie projektów, obejmujących prace ze zdefiniowanym celem poszukiwawczym i/lub rozpoznawczym, które są prowadzone na wyznaczonym obszarze. Jeżeli prace zakończą się niepowodzeniem skutkującym brakiem zamiaru kontynuowania prac, nakłady ujęte początkowo jako aktywa ujmują się w kosztach bieżącego okresu.

W momencie stwierdzenia technicznej wykonalności i ekonomicznej opłacalności wydobywania nakłady poniesione w fazie poszukiwania i rozpoznania złóż ujmują się jako aktywa z tytułu zagospodarowania i wydobywania zasobów mineralnych w ramach rzeczowych aktywów trwałych.

2 Etap zagospodarowania i wydobywania zasobów mineralnych

Nakłady ponoszone w ramach etapu zagospodarowania i wydobywania złóż podlegają aktywowaniu i amortyzacji metodą naturalną kalkulowaną proporcjonalnie do wielkości wydobywania złóż węglowodorów na podstawie jednostki wydobywania (unit-of-production). Grupa kalkuluje amortyzację wszystkich składników aktywów z tytułu zagospodarowania i wydobywania zasobów mineralnych na podstawie wielkości udokumentowanych złóż (tzw. rezerwy 2P – proved plus probable reserves). W przypadku istotnej zmiany wielkości szacowanych złóż, na dzień sprawozdawczy dokonuje się ujęcia lub odwrócenia wcześniej ujętych odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości.

W przypadku wykonania odwiertów rozpoznawczych na już eksploatowanym złożu, Grupa dokonuje analizy, czy aktywowane nakłady dotyczące takich odwiertów umożliwią powstanie nowych otworów eksploatacyjnych. Jeśli tak nie jest, nakłady te ujmują się w kosztach bieżącego okresu.

Nakłady na aktywa z tytułu poszukiwania i oceny zasobów mineralnych

Stosowanie polityki rachunkowości Grupy w odniesieniu do nakładów poniesionych na aktywa z tytułu poszukiwania złóż i oceny zasobów mineralnych dokonania osądu, czy przyszłe korzyści ekonomiczne, będące wynikiem przyszłego wydobycia lub sprzedaży są prawdopodobne bądź nie istnieją jeszcze przesłanki pozwalające na oszacowanie zasobów. Przy oszacowaniu zasobów Grupa dokonuje estymacji przyszłych zdarzeń i okoliczności, w tym określenia czy wydobycie będzie uzasadnione z ekonomicznego punktu widzenia.

SZACUNKI

Okresy użytkowania rzeczowych aktywów trwałych

Grupa weryfikuje okresy użytkowania składników rzeczowych aktywów trwałych na koniec każdego roku. Wpływ weryfikacji okresów użytkowania w roku 2017 skutkowało zmniejszeniem kosztów amortyzacji o 38 mln PLN w porównaniu z kosztami amortyzacji, które zostałyby ujęte na bazie okresów użytkowania stosowanych w roku 2016.

Działalność poszukiwań i wydobycia zasobów mineralnych

Grupa szacuje wielkość zasobów na podstawie interpretacji dostępnych danych geologicznych i na bieżąco je weryfikuje w oparciu o efekty kolejnych odwiertów, próbną eksploatację, rzeczywiste wydobycie oraz czynniki ekonomiczne takie jak: ceny węglowodorów, warunki umowne czy plany inwestycyjne. Grupa dokonuje także szacunków kosztów niezbędnych do poniesienia w celu likwidacji odwiertów produkcyjnych i infrastruktury związanej z nimi.

Remediacja środowiska gruntowo-wodnego

Grupa szacuje poziom rezerw dotyczących rzeczowych aktywów trwałych, które z istotnym prawdopodobieństwem są potrzebne na cele remediacji środowiska gruntowo-wodnego terenów stacji paliw, terminali paliw, baz paliw i terenów zakładów produkcyjnych. Dodatkowe informacje w nocie 9.2.10.1.

	Grunty	Budynki i budowle	Urządzenia techniczne i maszyny	Środki transportu i pozostałe	Środki trwale w budowie	Aktywa z tytułu poszukiwania i oceny zasobów mineralnych	Aktywa z tytułu zagospodarowania i wydobycia zasobów mineralnych	Razem
Wartość księgowa netto na 01/01/2017								
Wartość księgowa brutto	1 164	20 837	37 950	2 110	4 707	986	5 307	73 061
Skumulowane umorzenie	(12)	(8 805)	(19 582)	(1 283)	-	(27)	(1 036)	(30 745)
Odpisy aktualizujące	(37)	(2 531)	(10 338)	(145)	(146)	(495)	(778)	(14 470)
Dotacje	-	(52)	(117)	(5)	(1)	-	-	(175)
	1 115	9 449	7 913	677	4 560	464	3 493	27 671
Zwiększenia/(zmniejszenia) netto								
Nakłady inwestycyjne	-	106	66	55	3 460	107	653	4 447
Amortyzacja	(1)	(649)	(1 188)	(180)	-	(12)	(321)	(2 351)
Koszty finansowania zewnętrznego	-	29	83	1	(66)	2	-	49
Nabycie jednostki zależnej	-	10	1	3	-	-	-	14
Odpisy aktualizujące netto, w tym:*	-	160	441	25	25	(43)	(96)	512
<i>utworzenie</i>	-	63	7	1	6	-	-	77
<i>odwrócenie</i>	-	(73)	(16)	(6)	(6)	(44)	(96)	(241)
Reklasyfikacje	20	968	2 048	211	(3 765)	(22)	48	(492)
Dotacje	-	1	4	1	-	-	-	6

	Grunty	Budynki i budowle	Urządzenia techniczne i maszyny	Środki transportu i pozostałe	Środki trwale w budowie	Aktywa z tytułu poszukiwania i oceny zasobów mineralnych	Aktywa z tytułu zagospodarowania i wydobycia zasobów mineralnych	Razem
Różnice kursowe w tym:	(18)	(29)	(99)	(25)	(31)	(4)	(293)	(499)
<i>różnice kursowe dotyczące odpisów aktualizujących</i>	(1)	132	1 338	13	11	-	82	1 575
Pozostałe	1	(18)	(193)	(42)	(27)	(5)	(2)	(286)
	1 117	10 027	9 076	726	4 156	487	3 482	29 071
Wartość księgowa netto na 31/12/2017								
Wartość księgowa brutto	1 166	21 838	37 489	2 152	4 267	1 049	5 666	73 627
Skumulowane umorzenie	(11)	(9 521)	(19 741)	(1 315)	-	(24)	(1 392)	(32 004)
Odpisy aktualizujące	(38)	(2 239)	(8 559)	(107)	(110)	(538)	(792)	(12 383)
Dotacje	-	(51)	(113)	(4)	(1)	-	-	(169)
	1 117	10 027	9 076	726	4 156	487	3 482	29 071
Wartość księgowa netto na 01/01/2016								
Wartość księgowa brutto	1 128	20 546	36 947	2 018	2 819	762	4 293	68 513
Skumulowane umorzenie	(12)	(8 500)	(19 593)	(1 186)	-	(3)	(420)	(29 714)
Odpisy aktualizujące	(33)	(2 564)	(10 045)	(165)	(154)	(423)	(705)	(14 089)
Dotacje	-	(51)	(116)	(6)	(1)	-	-	(174)
	1 083	9 431	7 193	661	2 664	336	3 168	24 536
zwiększenia/(zmniejszenia) netto								
Nakłady inwestycyjne	-	74	130	59	3 736	175	340	4 514
Amortyzacja	(1)	(595)	(967)	(172)	-	(24)	(288)	(2 047)
Koszty finansowania zewnętrznego	-	-	1	1	56	9	-	67
Nabycie jednostki zależnej	40	194	233	34	18	-	-	519
Odpisy aktualizujące netto, w tym: *	-	101	249	25	14	(72)	-	317
<i>Utworzenie</i>	-	162	200	1	3	-	-	366
<i>Odwrócenie</i>	-	(81)	(41)	(7)	(5)	(72)	-	(206)
Reklasyfikacje	13	431	1 348	120	(1 935)	-	29	6
Dotacje	-	(1)	(1)	1	-	-	-	(1)
Zbycie jednostki zależnej	(40)	(194)	(233)	(34)	(18)	-	-	(519)
Różnice kursowe w tym:	23	77	142	17	39	5	245	548
<i>różnice kursowe dotyczące odpisów aktualizujących</i>	(4)	(68)	(542)	(5)	(6)	-	(73)	(698)

	Grunty	Budynki i budowle	Urządzenia techniczne i maszyny	Środki transportu i pozostałe	Środki trwałe w budowie	Aktywa z tytułu poszukiwania i oceny zasobów mineralnych	Aktywa z tytułu zagospodarowania i wydobycia zasobów mineralnych	Razem
Pozostałe	(3)	(69)	(182)	(35)	(14)	35	(1)	(269)
Wartość księgowa netto na 31/12/2016	1 115	9 449	7 913	677	4 560	464	3 493	27 671

*W 2017 oraz w 2016 roku zwiększenia/(zmniejszenia) netto odpisów aktualizujących netto obejmują utworzenie, odwrócenie, wykorzystanie oraz reklasyfikacje. Opis przyczyn zmian głównych odpisów aktualizujących znajduje się w nocie 9.2.5.

Stopa kapitalizacji zastosowana do wyliczenia aktywowanych kosztów finansowania zewnętrznego za 2017 rok i za 2016 rok wyniosła odpowiednio 1,05% i 1,14%.

Wartość księgowa brutto w pełni zamortyzowanych rzeczowych aktywów trwałych będących nadal w użytkowaniu na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz na dzień 31 grudnia 2016 roku wyniosła odpowiednio 5 044 mln PLN, oraz 5 086 mln PLN.

9.2.2. Wartości niematerialne

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Wartości niematerialne

Składnik aktywów niematerialnych początkowo wycenia się w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia i wykazuje w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w wartości księgowej netto z uwzględnieniem otrzymanych dotacji.

Wartości niematerialne o określonym okresie użytkowania amortyzuje się metodą liniową, począwszy od chwili, gdy są one gotowe do użycia.

Typowe okresy użytkowania wartości niematerialnych wynoszą od 2 do 10 lat dla oprogramowania oraz od 2 do 15 lat dla koncesji, licencji, praw do patentów oraz podobnych wartości.

Metodę amortyzacji oraz okres użytkowania składnika wartości niematerialnych weryfikuje się co najmniej na koniec każdego roku.

Wartość firmy

Na dzień połączenia jednostek gospodarczych wartość firmy podlega przypisaniu do ośrodków wypracowujących środki pieniężne (tzw. CGU – cash generating unit) jednostki przejmującej, które zgodnie z oczekiwaniami, mają odnieść korzyści z tytułu synergii uzyskanej w wyniku takiego połączenia.

Po połączeniu, jednostka przejmująca wycenia wartość firmy w kwocie ustalonej na dzień przejścia pomniejszonej o odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości.

Ośrodek wypracowujący środki pieniężne, do którego została przypisana wartość firmy, poddaje się testom na utratę wartości corocznie, a także, gdy wystąpią przesłanki wskazujące na utratę jego wartości.

Prawa majątkowe

Główną pozycją praw majątkowych są uprawnienia do emisji CO₂, niepodlegające amortyzacji, które są poddawane analizie pod kątem utraty wartości.

Otrzymane nieodpłatnie uprawnienia ujmuje się i prezentuje w wartościach niematerialnych w korespondencji z przychodami przyszłych okresów w wartości godziwej ustalonej na dzień ich zarejestrowania. Zakupione uprawnienia ujmowane są w cenie nabycia.

Na szacowaną w okresie sprawozdawczym emisję CO₂ tworzy się rezerwę w ciężar kosztów działalności podstawowej (podatki i opłaty). Dotacje rozlicza się w systematyczny sposób w poszczególnych okresach sprawozdawczych, aby zapewnić współmierność z kosztami tworzonej rezerwy.

Rozchód uprawnień ujmowany jest według metody FIFO (ang. First In First Out, tzn. Pierwsze Weszło Pierwsze Wyszło).

Do praw majątkowych zalicza się ponadto certyfikaty energetyczne.

SZACUNKI

Okresy użytkowania wartości niematerialnych

Grupa weryfikuje okresy użytkowania składników wartości niematerialnych na koniec każdego roku, ze skutkiem od początku roku następnego. Zastosowanie w 2017 roku okresów użytkowania składników wartości niematerialnych z 2016 roku nie spowodowałoby istotnych zmian kosztów amortyzacji.

Zmiana stanu wartości niematerialnych wytworzonych we własnym zakresie

Na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz na dzień 31 grudnia 2016 roku wartości niematerialne wytworzone we własnym zakresie wyniosły odpowiednio 82 mln PLN, oraz 108 mln PLN.

Zmiana stanu pozostałych wartości niematerialnych

	Patenty, znaki towarowe i licencje	Wartość firmy	Prawa majątkowe	Pozostałe	Razem
Wartość księgową netto na 01/01/2017					
Wartość księgową brutto	1 521	384	886	101	2 892
Skumulowane umorzenie	(1 055)	(19)	-	(59)	(1 133)
Odpisy aktualizujące	(107)	(315)	(59)	(6)	(487)
Dotacje	(3)	-	-	-	(3)
	356	50	827	36	1 269
Zwiększenia/(zmniejszenia) netto					
Nakłady inwestycyjne	9	1	-	72	82
Amortyzacja	(73)	-	-	3	(70)
Koszty finansowania zewnętrznego	-	-	-	1	1
Odpisy aktualizujące netto, w tym:	(1)	-	1	2	2
<i>odwrócenie</i>	(1)	-	-	-	(1)
Różnice kursowe w tym:	(3)	(2)	-	-	(5)
<i>różnice kursowe dotyczące odpisów aktualizujących</i>	4	9	-	(1)	12
Pozostałe **	95	-	(140)	(44)	(89)
	383	49	688	70	1 190
Wartość księgową netto na 31/12/2017					
Wartość księgową brutto	1 602	374	746	113	2 835
Skumulowane umorzenie	(1 112)	(19)	-	(38)	(1 169)
Odpisy aktualizujące	(104)	(306)	(58)	(5)	(473)
Dotacje	(3)	-	-	-	(3)
	383	49	688	70	1 190

	Patenty, znaki towarowe i licencje	Wartość firmy	Prawa majątkowe	Pozostałe	Razem
Wartość księgową netto na 01/01/2016					
Wartość księgową brutto	1 395	374	840	132	2 741
Skumulowane umorzenie	(944)	(18)	(1)	(65)	(1 028)
Odpisy aktualizujące	(98)	(315)	(59)	(7)	(479)
Dotacje	(3)	-	-	-	(3)
	350	41	780	60	1 231
Zwiększenia/(zmniejszenia) netto					
Nakłady inwestycyjne	45	8	-	-	53
Amortyzacja	(69)	-	-	2	(67)
Odpisy aktualizujące netto, w tym:	(6)	-	-	-	(6)
<i>odwrócenie</i>	(2)	-	-	(1)	(3)
Różnice kursowe w tym:	5	1	-	1	7
<i>różnice kursowe dotyczące odpisów aktualizujących</i>	(3)	-	-	1	(2)
Pozostałe**	31	-	47	(27)	51
Wartość księgową netto na 31/12/2016	356	50	827	36	1 269

*W 2017 i w 2016 roku zwiększenia/(zmniejszenia) netto odpisów aktualizujących netto obejmują: utworzenie, odwrócenie oraz wykorzystanie i reklasyfikacje.

**Pozostałe zwiększenia/(zmniejszenia) netto praw majątkowych obejmują głównie nieodpłatne nabycie praw za lata 2017 i 2016 oraz rozliczenie praw za 2016 rok i za 2015 rok.

Opis przyczyn zmian głównych odpisów aktualizujących znajduje się w nocie 9.2.5.

Wartość księgową brutto w pełni zamortyzowanych wartości niematerialnych będących nadal w użytkowaniu na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz na dzień 31 grudnia 2016 roku wyniosła odpowiednio 540 mln PLN, oraz 586 mln PLN.

9.2.2.1. Prawa majątkowe

Zmiana stanu posiadanych uprawnień do emisji CO₂ za 2017 rok

	Ilość (w tys. ton)	Wartość
01/01/2017		816
Otrzymane nieodpłatnie	7 783	181
Rozliczenie emisji za 2016 rok	(12 916)	(322)
Zakup/(Sprzedaż) netto	89	1
Odpisy aktualizujące	-	1
	29 477	677
Emisja CO ₂ w 2017 roku	14 334	377

Wartość rynkowa posiadanych uprawnień EUA przewyższa ich łączną wartość księgową, w związku z czym Grupa nie identyfikuje przesłanek utraty ich wartości.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku wartość rynkowa jednego uprawnienia EUA wyniosła 33,95 PLN (co odpowiada 8,14 EUR według kursu na dzień 31 grudnia 2017 roku) (źródło: www.theice.com).

Uprawnienia do energii kolorowych (certyfikaty energetyczne) ujęte w pozycji prawa majątkowe wyniosły zarówno na dzień 31 grudnia 2017, jak i na dzień 31 grudnia 2016 11 mln PLN. W 2017 roku Grupa rozpoznała otrzymane nieodpłatnie certyfikaty energetyczne w kwocie 82 mln PLN.

Dodatkowo na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz na dzień 31 grudnia 2016 roku w pozycji należności z tytułu dostaw i usług, oraz pozostałe należności Grupa ujęła należne prawa majątkowe do emisji CO₂ w kwocie odpowiednio 10 mln PLN i 11 mln PLN, oraz do energii kolorowych w kwocie 60 mln PLN, oraz 3 mln PLN (nota 9.2.6.2).

9.2.3. Aktywa w podziale na segmenty operacyjne i obszary geograficzne

9.2.3.1. Aktywa w podziale na segmenty operacyjne

	31/12/2017	31/12/2016
Segment Downstream	42 159	38 770
Segment Detal	6 511	6 139
Segment Wydobywanie	3 839	3 840
Aktywa segmentów	52 509	48 749
Funkcje Korporacyjne	8 206	6 943
Wyłączenia	(51)	(133)
	60 664	55 559

Do segmentów operacyjnych przyporządkowuje się wszystkie aktywa z wyjątkiem aktywów finansowych, aktywów podatkowych oraz środków pieniężnych. Aktywa użytkowane wspólnie przez segmenty operacyjne przydzielone są na podstawie przychodów generowanych przez poszczególne segmenty operacyjne.

9.2.3.2. Aktywa trwałe w podziale na obszary geograficzne

	31/12/2017	31/12/2016	Udział %	
			2017	2016
Polska	20 055	19 631	65,6%	67,1%
Niemcy	922	966	3,0%	3,3%
Czechy	5 966	5 216	19,5%	17,8%
Litwa, Łotwa, Estonia	831	708	2,7%	2,4%
Kanada	2 788	2 731	9,2%	9,4%
	30 562	29 252	100,0%	100,0%

Aktywa trwałe w podziale na obszary geograficzne obejmują rzeczowe aktywa trwałe (nota 9.2.1), wartości niematerialne (nota 9.2.2), nieruchomości inwestycyjne oraz prawo wieczystego użytkowania gruntów (nota 9.2.9).

9.2.4. Inwestycje wyceniane metodą praw własności

PROFESJONALNY OSĄD

Na podstawie własnego osądu, biorąc pod uwagę swoje prawa i obowiązki, uwzględniając strukturę i formę prawną oraz uzgodnione przez strony warunki umowy Grupa oceniła, że spółki BOP, PPPT i Pieridae Production stanowią wspólne ustalenie umowne, na mocy którego PKN ORLEN sprawuje nad nimi współkontrolę.

Umowy dają wszystkim udziałowcom łączną kontrolę nad przedsiębiorstwami, decyzje dotyczące znaczących działań wymagają jednomyślnej zgody wszystkich udziałowców, a forma prawna odrębnych jednostek nie daje udziałowcom prawa do ich aktywów i obowiązku spłaty zobowiązań. W związku z powyższym Grupa sklasyfikowała BOP, PPPT i Pieridae Production jako wspólne przedsięwzięcia, które wycenia w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym metodą praw własności.

	Miejsce prowadzenia działalności	Podstawowa działalność	Metoda wyceny
Wspólne przedsięwzięcia			
Basell ORLEN Polyolefins Sp. z o.o. (BOP)	Płock/Polska	produkcja, dystrybucja i sprzedaż poliolefin	praw własności
Płocki Park Przemysłowo-Technologiczny (PPPT)	Płock/Polska	budowa i wynajem nieruchomości	praw własności
Pieridae Production GP Ltd (Grupa ORLEN Upstream)	Calgary/Kanada	poszukiwanie i wydobywanie kopaliny, magazynowanie, transport i logistyka	praw własności
Wspólne działania			
Butadien Kralupy a.s. (Grupa Unipetrol)	Kralupy nad Vltavou/ Czechy	produkcja butadienu	udział w aktywach i zobowiązaniach

Grupa ORLEN zgodnie z MSSF 11 zaklasyfikowała Butadien Kralupy a.s. jako wspólne działanie. Zgodnie ze Statutem Spółki Butadien Kralupy a.s., Grupa ma prawo do proporcjonalnego udziału w przychodach i ponosi proporcjonalny udział w kosztach wspólnego działania. W związku z tym Grupa ujmuje przypadający jej udział (51%) w aktywach, zobowiązaniach, przychodach i kosztach.

Grupa ORLEN Upstream posiada udział we wspólnych działaniach:

- Konsorcjum (program Blue Gas – Polski Gaz Łupkowy) założonym przez ORLEN Upstream, Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo (PGNiG), LOTOS Petrobaltic oraz Akademię Górniczo-Hutniczą, Instytut Nafty i Gazu, Politechnikę Gdańską, Politechnikę Warszawską. Celem programu jest wytworzenie i komercjalizacja technologii oraz pozyskanie wiedzy dla wydobycia gazu łupkowego w Polsce. W minionym roku upłynął 5-letni okres działalności konsorcjum. Podsumowano współpracę w ramach wszystkich 6 projektów, w które zaangażowany był ORLEN Upstream. Całkowity wkład ORLEN Upstream w realizację powyższych projektów wyniósł 24 mln PLN. Zgromadzono wnioski, dające podstawy do ubiegania się o prawa patentowe dla wypracowanych rozwiązań.
- Projekty poszukiwawczo-wydobywcze prowadzone wspólnie z PGNiG (obszary „Sieraków” – 49% udział ORLEN Upstream, „Bieszczady” – 49% udział ORLEN Upstream oraz za pośrednictwem spółki zależnej FX Energy Poland obszary „Płotki” – 49% udział FX Energy Poland). Przedmiotem umów jest prowadzenie wspólnych operacji i działań z zakresu poszukiwania, rozpoznawania i eksploatacji złóż ropy naftowej i gazu ziemnego.

Grupa ORLEN Upstream ma prawo do proporcjonalnego udziału w przychodach i ponosi proporcjonalny udział w kosztach wspólnych działań.

Inwestycje wyceniane metodą praw własności

	31/12/2017	31/12/2016
Wspólne przedsięwzięcia, w tym:	709	756
<i>Basell ORLEN Polyolefins Sp. z o.o.</i>	677	677
Jednostki stowarzyszone	6	7
	715	763

Udział w wyniku jednostek wycenianych metodą praw własności

	2017	2016
Wspólne przedsięwzięcia, w tym:	248	297
<i>Basell ORLEN Polyolefins Sp. z o.o.</i>	248	298
	248	297

Skrócone informacje finansowe Basell ORLEN Polyolefins Sp. z o.o.

	31/12/2017	31/12/2016
Aktywa trwałe	845	856
Aktywa obrotowe	1 242	1 152
<i>środki pieniężne</i>	329	440
Pozostałe aktywa obrotowe	913	712
Aktywa razem	2 087	2 008
Kapitał własny razem	1 375	1 395
Zobowiązania długoterminowe	50	50
Zobowiązania krótkoterminowe, w tym:	662	563
<i>zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania</i>	646	548
Zobowiązania razem	712	613
Pasywa razem	2 087	2 008
Dług netto	(329)	(440)
Aktywa netto	1 375	1 395
Udział Grupy we wspólnym przedsięwzięciu (50%)	688	698
Korekty konsolidacyjne	(11)	(21)
Inwestycje we wspólnym przedsięwzięciu wycenianym metodą praw własności	677	677

Skrócone informacje finansowe Basell ORLEN Polyolefins Sp. z o.o. c.d.

	2017	2016
Przychody ze sprzedaży	3 526	3 218
Koszt własny sprzedaży, w tym:	(2 809)	(2 365)
<i>amortyzacja</i>	(86)	(97)
Zysk brutto na sprzedaży	717	853
Koszty sprzedaży	(94)	(90)
Koszty ogólnego zarządu	(23)	(25)
Pozostałe przychody i koszty operacyjne netto	-	(1)
Zysk z działalności operacyjnej	600	737
Przychody i koszty finansowe netto	(12)	7
Zysk przed opodatkowaniem	588	744
Podatek dochodowy	(113)	(142)
Zysk netto	475	602
Całkowite dochody netto	475	602
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej	427	745
Środki pieniężne netto (wykorzystane) w działalności inwestycyjnej	(41)	(74)
Środki pieniężne netto (wykorzystane) w działalności finansowej	(497)	(625)
Dywidendy otrzymane od wspólnego przedsięwzięcia	248	311
Zysk netto	475	602
Udział Grupy we wspólnym przedsięwzięciu (50%)	238	301
Korekty konsolidacyjne	10	(3)
Udział Grupy w wyniku wspólnego przedsięwzięcia wycenianego metodą praw własności	248	298

W 2017 roku oraz w 2016 roku nie wystąpiły znaczące ograniczenia w jednostkach stowarzyszonych, oraz we wspólnych przedsięwzięciach wynikające z umów kredytowych, wymogów regulacyjnych i innych ustaleń umownych, które ograniczałyby dostęp do aktywów oraz rozliczania zobowiązań Grupy.

9.2.5. Utrata wartości rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Utrata wartości rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych

Na koniec okresu sprawozdawczego Grupa ocenia, czy istnieją przesłanki wskazujące na to, że mogła nastąpić utrata wartości lub odwrócenie odpisu aktualizującego któregoś ze składników aktywów, lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne (tzw. CGU – cash generating unit).

Aktywa, które samodzielnie nie generują przepływów pieniężnych, grupuje się na najniższym poziomie, na jakim powstają przepływy pieniężne niezależne od przepływów z innych aktywów (CGU). Wartość odzyskiwalna ustalana jest na poziomie CGU, do którego dany składnik aktywów należy.

Utworzenie i odwrócenie odpisów aktualizujących wartość rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych ujmuje się w pozostałej działalności operacyjnej.

SZACUNKI I OSĄDY

Utrata wartości rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych

Zarząd dokonuje oceny, czy istnieją przesłanki wskazujące na możliwość wystąpienia utraty wartości pojedynczych składników aktywów lub ośrodków wypracowujących środki pieniężne. W ramach analizy wystąpienia przesłanek analizowane są zarówno czynniki zewnętrzne –

w tym przede wszystkim otoczenie makroekonomiczne, jak również wewnętrzne – w tym decyzje strategiczne, aktualne projekcje finansowe i plany operacyjne. Wystąpienie przesłanki wskazującej na możliwość utraty wartości wymaga oszacowania wartości odzyskiwalnej.

Odpisy aktualizujące netto wartość rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych w roku 2017

	NOTA	2017	2016
ORLEN Upstream		(140)	(73)
Grupa Unipetrol		(12)	300
ORLEN Asfalt		(8)	-
Grupa ORLEN Oil		-	(55)
pozostałe		(5)	(15)
	9.2.1	(165)	157
	9.2.2		

Na dzień 31 grudnia 2017 roku Grupa zidentyfikowała zgodnie z MSR 36 „Utrata wartości aktywów” przesłanki do przeprowadzenia testu na utratę wartości aktywów poszukiwawczych FX Energy Polska w Grupie Upstream wynikające głównie z obserwowanego spadku cen węglowodorów. W efekcie niezależnej wyceny tych aktywów ujęto odpis aktualizujący wartość aktywów poszukiwawczych FX Energy Polska w kwocie (97) mln PLN. Wartość użytkowa aktywów poszukiwawczych została oszacowana przy stopie dyskonta 8,69% i wynosiła 501 mln PLN.

Dodatkowo, w III kwartale 2017 roku, na skutek decyzji o częściowym zawężeniu obszaru poszukiwań Grupy ORLEN Upstream w Polsce, ujęto odpis wartości aktywów z tytułu poszukiwania i rozpoznania zasobów mineralnych FX Energy Polska w kwocie (43) mln PLN. Łączny wpływ utworzenia odpisów aktualizujących wartość aktywów poszukiwawczych w FX Energy Polska na wynik finansowy w 2017 roku na segment Wydobycie wyniósł (140) mln PLN.

Pozostałe odpisy dokonane w 2017 roku dotyczyły głównie utraty wartości aktywów w Grupie Unipetrol w kwocie (12) mln PLN z tytułu utraty wartości aktywów segmentu Detal oraz w ORLEN Asfalt w kwocie (8) mln PLN w segmencie Downstream.

Analiza wrażliwości wartości użytkowej aktywów poszukiwawczych FX Energy Polska w ramach testu przeprowadzonego na dzień 31 grudnia 2017 roku

	w mln PLN		CENY WĘGLOWODORÓW	
	zmiana	-5%	0%	5%
	- 0,5 p.p.	zwiększenie odpisu	zmniejszenie odpisu	zmniejszenie odpisu
STOPA DYSKONTA		(25)	10	35
	0,0 p.p.	zwiększenie odpisu	-	zmniejszenie odpisu
		(42)		24
	+ 0,5 p.p.	zwiększenie odpisu	zmniejszenie odpisu	zmniejszenie odpisu
		(59)	(18)	14

Grupa nie zidentyfikowała przesłanek do przeprowadzenia testów na utratę wartości pozostałych aktywów Grupy ORLEN. W odniesieniu do pozostałych aktywów Grupy ORLEN aktualne pozostają wyceny dokonane na dzień 31 grudnia 2016.

Odpisy aktualizujące netto wartość rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych w roku 2016

Założenia Strategii Grupy ORLEN na lata 2017-2021 przyjętej w grudniu 2016 roku („Strategia”) obejmują między innymi wzrost gospodarczy na kluczowych rynkach działalności Grupy ORLEN, wzrost cen ropy wynikający z konieczności zastępowania naturalnych spadków wydobycia przez produkcję z coraz droższych źródeł oraz ograniczenia inwestycji w ostatnich latach, stabilizację marży downstream oraz dalszy wzrost presji regulacyjnej, zwłaszcza w zakresie gospodarki niskoemisyjnej i ochrony środowiska. Założenia makroekonomiczne zostały wypracowane w oparciu o dostępne na rynku źródła wiedzy branżowych agencji analitycznych, prognozy analityków bankowych, wiedzy eksperckiej Grupy ORLEN.

Z uwagi na brak wiarygodnego szacunku ceny, po której odbyłaby się potencjalna transakcja sprzedaży aktywów Grupy jako wartość odzyskiwalną poszczególnych jej aktywów, przyjęto ich wartość użytkową zgodnie z zapisami MSR 36.20.

Testy na utratę wartości zostały przeprowadzone w oparciu o stan aktywów Grupy ORLEN na dzień 31 grudnia 2016 roku oraz przepływy pieniężne netto prognozowane w zatwierdzonym w ramach Strategii Planie Średnioterminowym, dyskontowane do ich wartości bieżącej przy zastosowaniu stóp dyskontowych odzwierciedlających bieżące rynkowe oszacowania wartości pieniądza w czasie oraz ryzyka typowe dla wycenianych aktywów.

Stopy dyskonta wyliczone zostały jako średnioważony koszt zaangażowania kapitału własnego i obcego. Źródła wskaźników makroekonomicznych niezbędnych do określenia stopy dyskonta stanowiły publikacje prof. Aswatha Damodarana (źródło: <http://pages.stern.nyu.edu>), notowania obligacji rządowych oraz agencji rządowych dostępne na dzień 31 grudnia 2016 roku.

Struktura stóp dyskontowych zastosowanych w ramach testów na utratę wartości aktywów według głównych ośrodków generowania przepływów pieniężnych w Grupie ORLEN na dzień 31 grudnia 2016 roku

	Polska			Wydobycie	Czechy			Litwa		Kanada	Niemcy
	Rafineria	Petrochemia	Detal		Rafineria	Petrochemia	Detal	Rafineria	Detal	Wydobycie	Detal
Koszt kapitału własnego	15,40%	14,70%	17,65%	15,13%	11,88%	11,21%	14,07%	15,26%	17,83%	8,91%	11,10%
Koszt długu po opodatkowaniu	2,37%	2,37%	2,37%	2,37%	1,56%	1,56%	1,56%	4,27%	4,27%	1,70%	0,88%
Struktura kapitału	0,60	0,29	1,12	1,24	0,60	0,29	1,12	0,60	1,12	0,47	1,12
Stopa dyskonta nominalna	10,50%	11,93%	9,57%	8,06%	8,00%	9,04%	7,45%	11,13%	10,65%	6,60%	5,69%
Długoterminowa inflacja	1,38%	1,38%	1,38%	1,38%	1,98%	1,98%	1,98%	1,84%	1,84%	1,78%	1,50%

W rezultacie w IV kwartale 2016 roku ujęto efekty głównie odwrócenia odpisu aktualizującego wartość aktywów rafineryjnych Grupy Unipetrol w kwocie 315 mln PLN oraz utworzenia odpisów aktualizujących wartość aktywów ORLEN Oil w wysokości (55) mln PLN.

W ramach powyższych testów zastosowano stopy dyskontowe w wysokości 8% dla aktywów rafineryjnych Grupy Unipetrol oraz 9,57% dla aktywów ORLEN Oil. Wartość użytkowa aktywów rafineryjnych Grupy Unipetrol i aktywów Orlen Oil wynosiła odpowiednio 10 mld CZK i 121 mln PLN. Całkowity wpływ odpisów aktualizujących wartość aktywów na dzień 31 grudnia 2016 roku na segment Downstream wyniósł 230 mln PLN.

Jednocześnie, ORLEN Upstream Sp. z o.o. dokonała oceny zasadności kontynuacji prac poszukiwawczych na koncesjach zlokalizowanych na terenie woj. mazowieckiego, lubelskiego, łódzkiego oraz małopolskiego i podjęła decyzję o kontynuacji dalszych prac poszukiwawczych na tych koncesjach jedynie w zakresie wybranych, najbardziej perspektywicznych obszarów poszukiwań konwencjonalnych. W rezultacie w IV kwartale 2016 roku ujęto odpis aktualizujący wartość głównie aktywów poszukiwawczych Grupy ORLEN Upstream w Polsce w segmencie Wydobycie w wysokości (72) mln PLN. Całkowity wpływ odpisów aktualizujących wartość aktywów na dzień 31 grudnia 2016 roku w ramach segmentu Wydobycie wyniósł (73) mln PLN.

Łączny wpływ odpisów aktualizujących wartość aktywów netto na dzień 31 grudnia 2016 roku wyniósł 157 mln PLN.

Analiza wrażliwości wartości użytkowej aktywów rafineryjnych Grupy Unipetrol w ramach testów przeprowadzonych na dzień 31 grudnia 2016 roku

w mln PLN	EBITDA			zmiana
	-5%	0%	5%	
- 0,5 p.p.	zmniejszenie odwrócenia	zwiększenie odwrócenia	zwiększenie odwrócenia	
	(81)	112	305	
STOPA DYSKONTA	0,0 p.p.	zmniejszenie odwrócenia	-	
	(185)	-	185	
+ 0,5 p.p.	zmniejszenie odwrócenia	zmniejszenie odwrócenia	zwiększenie odwrócenia	
	(279)	(102)	75	

Analiza wrażliwości wartości użytkowej aktywów ORLEN Oil w ramach testów przeprowadzonych na dzień 31 grudnia 2016 roku

	w mln PLN		EBITDA	
	zmiana	-5%	0%	5%
	- 0,5 p.p.	zwiększenie odpisu	zmniejszenie odpisu	zmniejszenie odpisu
		(1)	8	15
STOPA DYSKONTA	0,0 p.p.	zwiększenie odpisu	-	zmniejszenie odpisu
		(8)	-	8
	+ 0,5 p.p.	zwiększenie odpisu	zwiększenie odpisu	zmniejszenie odpisu
		(14)	(7)	1

9.2.6. Kapitał pracujący netto

Kapitał pracujący netto

Grupa definiuje kapitał pracujący netto jako zapasy i należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności pomniejszone o zobowiązania z tytułu dostaw i usług, oraz pozostałe zobowiązania.

	NOTA	Zapasy	Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	Kapitał pracujący netto
31/12/2016		11 182	8 553	13 591	6 144
31/12/2017		12 440	9 518	14 469	7 489
Zmiana kapitału pracującego w sprawozdaniu z sytuacji finansowej		(1 258)	(965)	878	(1 345)
Korekty		(187)	(614)	179	(622)
Zmiana stanu praw majątkowych i zaliczek na niefinansowe aktywa trwałe	9.2.6.2	-	(269)	-	(269)
Zmiana stanu zobowiązań inwestycyjnych	9.2.6.3 9.2.9	-	-	(34)	(34)
Zmiana stanu zobowiązań finansowych z tytułu leasingu finansowego	9.2.6.3 9.2.9	-	-	(28)	(28)
Zobowiązanie z tytułu podatku u źródła	9.1.7.3	-	-	(57)	(57)
Zmiana stanu należności z tytułu odszkodowań	9.2.6.2	-	(222)	-	(222)
Różnice kursowe		(218)	(135)	288	(65)
Reklasyfikacja		12	-	-	12
Pozostałe		19	12	10	41
Zmiana kapitału pracującego w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych		(1 445)	(1 579)	1 057	(1 967)

9.2.6.1. Zapasy

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Zapasy

Zapasy, w tym zapasy obowiązkowe, są to produkty, półprodukty i produkty w toku, towary i materiały.

Produkty, półprodukty i produkty w toku wycenia się na moment początkowego ujęcia według kosztu wytworzenia. Koszt wytworzenia

obejmuje koszty wsadu, koszty przerobu przypadające na okres wytworzenia produktów, półproduktów i produktów w toku oraz alokację stałych i zmiennych pośrednich kosztów produkcji, ustalonych dla jej normalnego poziomu.

Produkty, półprodukty i produkty w toku wycenia się na koniec okresu sprawozdawczego według kosztu wytworzenia lub też według wartości netto możliwej do uzyskania, w zależności od tego, która z wartości jest niższa. Rozchody produktów, półproduktów i produktów w toku ujmuje się według średnioważonych kosztów ich wytworzenia.

Towary i materiały wycenia się na moment początkowego ujęcia w cenie nabycia natomiast na koniec okresu sprawozdawczego w cenie nabycia lub według wartości netto możliwej do uzyskania, w zależności od tego, która z kwot jest niższa. Rozchody towarów i materiałów ujmuje się według cen średnioważonych nabycia.

Wartość początkowa zapasów jest korygowana o dotyczące ich zyski lub straty z tytułu rozliczenia instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne.

Testy sprawdzające utratę wartości poszczególnych pozycji zapasów przeprowadza się na koniec każdego miesiąca. Przeocenie do poziomu cen sprzedaży netto możliwych do uzyskania podlegają zapasy, które utraciły swoje cechy użytkowe, przydatność lub spadły ceny ich sprzedaży.

Wartości materiałów przeznaczonych do wykorzystania w procesie produkcji nie odpisuje się poniżej ceny nabycia, jeżeli oczekuje się, że produkty, do których produkcji będą wykorzystane, zostaną sprzedane za kwoty wyższe lub równe kosztom wytworzenia. Jeżeli jednak koszt wytworzenia produktów będzie wyższy od wartości netto możliwej do uzyskania, wartość materiałów odpisuje się do poziomu wartości netto możliwej do uzyskania.

Utworzenie i odwrócenie odpisów aktualizujących wartość zapasów ujmuje się w koszcie własnym sprzedaży.

SZACUNKI

Wartości netto możliwe do uzyskania ze sprzedaży zapasów

Ustalenie odpisów wartości zapasów wymaga oszacowania ich wartości netto możliwych do uzyskania, bazując na najbardziej aktualnych cenach sprzedaży na moment dokonania szacunków.

	31/12/2017	31/12/2016
Materiały	6 911	6 367
Półprodukty i produkty w toku	1 289	1 154
Produkty gotowe	3 566	3 139
Towary	674	522
Zapasy netto	12 440	11 182
Odpisy aktualizujące wartość zapasów do wartości netto możliwej do uzyskania	134	158
Zapasy brutto	12 574	11 340

Główną pozycją zapasów, która realizuje się w terminie dłuższym niż 12 miesięcy od zakończenia okresu sprawozdawczego, są zapasy obowiązkowe. Na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz na dzień 31 grudnia 2016 roku wartość zapasów obowiązkowych ujęta w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym wyniosła odpowiednio 4 262 mln PLN, oraz 4 109 mln PLN.

Zmiana stanu odpisów aktualizujących wartość zapasów do wartości netto możliwej do uzyskania

	2017	2016
Stan na początek okresu	158	288
Utworzenie	119	153
Odwrócenie	(54)	(98)
Wykorzystanie	(77)	(191)
Różnice kursowe	(12)	6
	134	158

W 2017 roku oraz w 2016 roku utworzenie, oraz odwrócenie odpisów aktualizujących netto wartość zapasów do wartości netto możliwej do uzyskania dotyczyło głównie segmentu downstream i wyniosło odpowiednio (65) mln PLN oraz (42) mln PLN.

9.2.6.2. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Należności

Należności, w tym należności z tytułu dostaw i usług, wycenia się na dzień ich powstania w wartości godziwej, a następnie według zamortyzowanego kosztu przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej z uwzględnieniem odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości.

Grupa stosuje uproszczone metody wyceny należności wycenianych według zamortyzowanego kosztu, jeżeli nie powoduje to zniekształcenia informacji zawartych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w szczególności w przypadku, gdy okres do momentu spłaty należności nie jest długi.

SZACUNKI

Utrata wartości należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych należności

Zarząd dokonuje oceny czy istnieje ryzyko ściągальności należności, uwzględniając przyjęte procedury wewnętrzne, w tym biorąc pod uwagę indywidualnie oceny kontrahentów pod kątem ryzyka kredytowego.

Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości należności tworzone są w oparciu o indywidualne analizy kontrahentów z uwzględnieniem wartości posiadanego zabezpieczenia oraz wartości możliwej do zrealizowania kompensaty wzajemnych wierzytelności.

Utworzenie i odwrócenie odpisów aktualizujących wartość należności ujmowane jest w pozostałej działalności operacyjnej dla należności głównych oraz w działalności finansowej dla odsetek za nieterminową płatność.

	NOTA	31/12/2017	31/12/2016
Dostawy i usługi		8 476	7 161
Pozostałe, w tym:		161	281
odszkodowania od ubezpieczycieli w Grupie Unipetrol		-	222
Aktywa finansowe		8 637	7 442
Podatek akcyzowy i opłata paliwowa		120	123
Inne podatki, cła, ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia		216	181
Zaliczki na niefinansowe aktywa trwałe		178	503
Prawa majątkowe		70	14
Zaliczki na dostawy		70	31
Rozliczenia międzyokresowe czynne		227	259
Aktywa niefinansowe		881	1 111
Należności netto		9 518	8 553
Odpis aktualizujący wartość należności	9.2.6.2.2	448	479
Należności brutto		9 966	9 032

Podział aktywów finansowych denominowanych w walutach obcych został zaprezentowany w nocie 9.3.5.2. Podział należności od jednostek powiązanych przedstawiono w nocie 9.4.6.2.

Grupa oczekuje, że realizacja należności z tytułu dostaw i usług przez kontrahentów nastąpi nie później niż dwanaście miesięcy od zakończenia okresu sprawozdawczego.

9.2.6.2.1. Analiza wiekowa należności

W oparciu o analizę sald należności nieprzeterminowanych dokonano podziału kontrahentów:

- Grupa I – kontrahenci z bardzo dobrą lub dobrą historią współpracy w danym roku.
- Grupa II – pozostali kontrahenci.

Podział należności nieprzeterminowanych

	31/12/2017	31/12/2016
Grupa I	7 488	6 205
Grupa II	603	895
	8 091	7 100

Na dzień 31 grudnia 2017 i na dzień 31 grudnia 2016 podział należności nieprzeterminowanych uwzględnia, oprócz należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych należności, również należności długoterminowe prezentowane w pozycji pozostałe długoterminowe aktywa finansowe w kwocie odpowiednio 9 mln PLN i 32 mln PLN (nota 9.2.9).

Podział należności przeterminowanych, dla których na koniec okresu sprawozdawczego nie nastąpiła utrata wartości

	31/12/2017	31/12/2016
do 1 miesiąca	504	304
powyżej 1 do 12 miesięcy	25	36
powyżej roku	25	34
	554	374

Grupa ocenia, że ryzyko nieuregulowania należności przez kontrahenta w zakresie należności nieprzeterminowanych oraz należności przeterminowanych nieobjętych odpisem jest znikome, ze względu na efektywne zarządzanie kredytem kupieckim i windykacją. Grupa m.in. wyznacza limity dla poszczególnych kontrahentów i ustanawia zabezpieczenia oraz ma możliwość dokonywania kompensaty wzajemnych wierzytelności.

9.2.6.2.2. Zmiana stanu odpisów aktualizujących wartość należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych należności

	NOTA	2017	2016
Stan na początek okresu		479	477
Utworzenie	9.1.5 9.1.6.2	36	27
Odwrocenie	9.1.4 9.1.6.1	(44)	(15)
Wykorzystanie		(20)	(20)
Różnice kursowe		(4)	10
		448	479

9.2.6.3. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Zobowiązania

Zobowiązania, w tym zobowiązania z tytułu dostaw i usług, wycenia się na dzień ich powstania w wartości godziwej, a następnie według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej.

Grupa stosuje uproszczone metody wyceny zobowiązań wycenianych według zamortyzowanego kosztu, jeżeli nie powoduje to zniekształcenia informacji zawartych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w szczególności w przypadku, gdy okres do momentu uregulowania zobowiązania nie jest długi.

	31/12/2017	31/12/2016
Dostawy i usługi	7 901	7 549
Zobowiązania inwestycyjne	1 435	1 398
Leasing finansowy	32	29
Pozostałe	287	113
Zobowiązania finansowe	9 655	9 089
Wynagrodzenia	284	260
Podatek akcyzowy i opłata paliwowa	2 830	2 585
Podatek od towarów i usług	1 377	1 333
Inne podatki, cła, ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia	190	161
Rozliczenia międzyokresowe bierne z tytułu niewykorzystanych urlopów pracowniczych	76	71
Pozostałe	57	92
Zobowiązania niefinansowe	4 814	4 502
	14 469	13 591

Podział zobowiązań finansowych denominowanych w walutach obcych został zaprezentowany w nocie 9.3.5.2. Podział zobowiązań od jednostek powiązanych przedstawiono w nocie 9.4.6.2.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz na dzień 31 grudnia 2016 roku w Grupie nie wystąpiły istotne zobowiązania przeterminowane. Grupa oczekuje, że uregulowanie zobowiązań z tytułu dostaw i usług wobec kontrahentów nastąpi nie później niż dwanaście miesięcy od zakończenia okresu sprawozdawczego.

9.2.7. Dług netto i zarządzanie kapitałem

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Dług netto

Grupa definiuje dług netto jako: długoterminowe i krótkoterminowe kredyty, pożyczki i obligacje pomniejszone o środki pieniężne i ich ekwiwalenty.

Środki pieniężne obejmują gotówkę w kasie i na rachunkach bankowych. Ekwiwalenty środków pieniężnych to krótkoterminowe inwestycje o dużej płynności (o pierwotnym terminie zapadalności do trzech miesięcy), łatwo wymienne na określone kwoty środków pieniężnych oraz narażone na nieznaczne ryzyko zmiany wartości. Wycenę i rozchód środków pieniężnych w walutach obcych ustala się przy zastosowaniu metody FIFO (ang. First In First Out, tzn. Pierwsze Weszło Pierwsze Wyszło).

Grupa do oceny poziomu zadłużenia wykorzystuje wskaźniki: dźwigni finansowej netto (dług netto / kapitał własny (wyliczone według stanu na koniec okresu) x 100%) oraz wskaźnik dług netto/EBITDA przed odpisami aktualizującymi netto.

Zmiana stanu długu netto i zobowiązań z działalności finansowej

	Kredyty i pożyczki	Obligacje	Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	Dług netto	Leasing finansowy	Zmiana stanu zobowiązań z działalności finansowej
	(A)	(B)	(C)	(A+B-C)	(D)	(A+B+D)
01/01/2017	940	7 495	5 072	3 363	170	8 605
Zmiany pieniężne						
wpływy/(wyływy) netto	(882)	(300)	1 293	(2 475)	(28)	(1 210)
odsetki zapłacone	(33)	(193)	-	(226)	(8)	(234)
Zmiany niepieniężne						
różnice kursowe ujęte w rachunku zysków lub strat	(9)	(318)	(121)	(206)	-	(327)
wycena zadłużenia	(38)	273	-	235	9	244
rozliczenie instrumentów zabezpieczających kredyty	63	-	-	63	-	63
nabycie jednostki zależnej	7	-	-	7	1	8
nowe umowy leasingu finansowego	-	-	-	-	54	54
31/12/2017	48	6 957	6 244	761	198	7 203
Dźwignia finansowa netto						2,2%
Dług netto / EBITDA przed odpisami aktualizującymi netto						0,07

	Kredyty i pożyczki	Obligacje	Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	Dług netto	Leasing finansowy	Zmiana stanu zobowiązań z działalności finansowej
	(A)	(B)	(C)	(A+B-C)	(D)	(A+B+D)
01/01/2016	5 003	4 155	2 348	6 810	166	9 324
Zmiany pieniężne						
wpływy/(wyływy) netto	(4 357)	3 258	2 685	(3 784)	(28)	(1 127)
odsetki zapłacone	(92)	(122)	-	(214)	(9)	(223)
Zmiany niepieniężne						
różnice kursowe ujęte w rachunku zysków lub strat	178	100	39	239	-	278
wycena zadłużenia	174	104	-	278	11	289
rozliczenie instrumentów zabezpieczających kredyty	34	-	-	34	-	34
nowe umowy leasingu finansowego	-	-	-	-	30	30
31/12/2016	940	7 495	5 072	3 363	170	8 605
Dźwignia finansowa netto						11,5%
Dług netto / EBITDA przed odpisami aktualizującymi netto						0,35

9.2.7.1. Kredyty, pożyczki i obligacje

	Długoterminowe		Krótkoterminowe		Razem	
	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
Kredyty	-	653	48	286	48	939
Pożyczki	-	-	-	1	-	1
Obligacje	6 688	6 793	269	702	6 957	7 495
	6 688	7 446	317	989	7 005	8 435

Grupa ORLEN opiera swoje finansowanie o stałe i zmienne stopy procentowe. W zależności od waluty finansowania są to odpowiednie stopy międzybankowe powiększone o marżę. Marża odzwierciedla ryzyko Grupy oraz zależna jest, w przypadku niektórych umów o charakterze długoterminowym, od poziomu wskaźnika długu netto / EBITDA.

W dniu 10 marca 2017 roku PKN ORLEN dokonał wcześniejszej spłaty kredytu długoterminowego w kwocie 763 mln PLN wraz z należnymi odsetkami, termin spłaty kredytu zgodnie z umową przypadał na 2025 rok. Umowa kredytowa umożliwiła przedterminową spłatę na wniosek pożyczkobiorcy.

9.2.7.1.1. Kredyty

- w podziale na waluty (w przeliczeniu na PLN)/według rodzaju stopy procentowej

	31/12/2017	31/12/2016
PLN – WIBOR	6	758
EUR – EURIBOR	-	71
CAD – LIBOR CAD	42	110
	48	939

Na dzień 31 grudnia 2017 roku niewykorzystane otwarte linie kredytowe (nota 9.3.5.4) powiększone o należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności (nota 9.2.6.2) oraz środki pieniężne i ich ekwiwalenty przewyższały zobowiązania z tytułu dostaw i usług, oraz pozostałe zobowiązania (nota 9.2.6.3) o 10 471 mln PLN.

Grupa zabezpiecza częściowo przepływy pieniężne związane z płatnościami odsetkowymi dotyczącymi zewnętrznego finansowania w EUR i USD wykorzystując w tym celu swapy procentowe (IRS).

W okresie objętym niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym ani po dniu sprawozdawczym nie wystąpiły przypadki niewywiązania się ze spłaty kapitału bądź odsetek z tytułu kredytów.

W przypadku funkcjonujących umów kredytowych, spółki z Grupy ORLEN zobowiązane są do utrzymywania wybranych wskaźników finansowych w określonych przedziałach. W 2017 roku wskaźniki te oceniane przez banki kredytujące znajdowały się na bezpiecznym poziomie. Wartość kowenantu na dzień 31 grudnia 2017 roku zawartego w umowie kredytowej PKN ORLEN (dług netto/EBITDA przed odpisami aktualizującymi netto) wyniosła 0,07.

9.2.7.1.2. Obligacje

- w podziale na waluty (w przeliczeniu na PLN)

	31/12/2017	31/12/2016
PLN	1 716	2 017
EUR	5 241	5 478
	6 957	7 495

- według rodzaju stopy procentowej

	Wartość nominalna		Data subskrypcji	Termin wykupu	Stopa bazowa	Marża	Rating
	PLN	EUR					
Program emisji obligacji 2017-2022							
<i>Seria A</i>	200	-	19.09.2017	19.09.2021	6M WIBOR	1,00%	A - (pol)
<i>Seria B</i>	200	-	08.12.2017	08.12.2022	6M WIBOR	1,00%	A - (pol)
Program emisji obligacji 2013-2014							
<i>Seria E</i>	200	-	02.04.2014	02.04.2018	6M WIBOR	1,30%	A - (pol)
<i>Seria F</i>	100	-	09.04.2014	09.04.2020	Oprocentowanie stałe 5%		A - (pol)
Obligacje detaliczne	700	-					
Obligacje korporacyjne	1 000	-	27.02.2012	27.02.2019	6M WIBOR	1,60%	-
Euroobligacje	2 131*	500	30.06.2014	30.06.2021	Oprocentowanie stałe 2,5%		BBB-, Baa2
Euroobligacje	3 318**	750	07.06.2016	07.06.2023	Oprocentowanie stałe 2,5%		BBB-, Baa2
Euroobligacje	5 449	1 250					
	7 149	1 250					

*przeliczone kursem z dnia 31 grudnia 2014

**przeliczone kursem z dnia 31 grudnia 2016

Różnica pomiędzy wartością nominalną obligacji, a ich wartością księgową wynika z wyceny obligacji według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej.

W II kwartale 2017 roku PKN ORLEN dokonał wykupu obligacji detalicznych serii A i B w łącznej kwocie 400 mln PLN wyemitowanych w ramach publicznego programu emisji obligacji prowadzonego w latach 2013-2014. Następnie w IV kwartale 2017 roku PKN ORLEN dokonał wykupu obligacji detalicznych serii C i D na łączną kwotę 300 mln PLN wyemitowanych w ramach pierwszego publicznego programu emisji obligacji prowadzonego w latach 2013 - 2014.

W ramach drugiego publicznego programu emisji obligacji PKN ORLEN w IV kwartale 2017 roku dokonał emisji obligacji detalicznych serii A i B w łącznej kwocie 400 mln PLN.

9.2.7.2. Polityka zarządzania kapitałem własnym

Zarządzanie kapitałem własnym prowadzone w skali Grupy ma na celu zapewnienie bezpieczeństwa finansowego Grupy w procesie kontynuowania działalności przy jednoczesnej maksymalizacji rentowności dla akcjonariuszy w szczególności poprzez:

- Zapewnienie dostępu do płynności dla spółek Grupy i rozwój efektywnych struktur dystrybucji płynności w ramach Grupy.
- Dywersyfikację źródeł finansowania zewnętrznego i utrzymanie ich długiego terminu zapadalności z uwzględnieniem źródeł bankowych i poza bankowych.

Powyższe działania realizowane są w oparciu o stałe monitorowanie:

- Dźwigni finansowej netto Grupy – na dzień 31 grudnia 2017 roku i na dzień 31 grudnia 2016 roku wskaźnik wyniósł odpowiednio 2,2% oraz 11,5%.
- Wskaźnika długu netto do EBITDA przed odpisami aktualizującymi netto.
- Ratingu PKN ORLEN.

Poziom wypłacanej dywidendy przypadającej na akcje zwykłe – uzależniony jest od sytuacji finansowej Grupy, w tym uwarunkowany utrzymaniem wskaźników finansowych na bezpiecznym poziomie. W roku 2017 roku oraz w 2016 roku wypłacono dywidendę odpowiednio w kwotach 3 PLN na akcję, oraz 2 PLN na akcję.

9.2.8. Kapitał własny

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Kapitał podstawowy

Kapitał wniesiony przez akcjonariuszy wykazywany według wartości nominalnej, w wysokości zgodnej z aktem założycielskim Jednostki Dominującej oraz wpisem do Krajowego Rejestru Sądowego.

Kapitał podstawowy na dzień 31 grudnia 1996 roku, na podstawie MSR 29 § 24 i 25, został przeszacowany w oparciu o miesięczne

wskaźniki wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych.

Kapitał z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej

Kapitał tworzony z nadwyżki ceny emisyjnej akcji powyżej ich wartości nominalnej pomniejszonej o koszty tej emisji. Kapitał z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej na dzień 31 grudnia 1996 roku, na podstawie MSR 29 § 24 i 25, został przeszacowany w oparciu o miesięczne wskaźniki wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych.

Kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń

Kapitał obejmuje wycenę i rozliczenie instrumentów zabezpieczających spełniających wymogi rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych.

Różnice kursowe z przeliczenia jednostek działających za granicą

Efekt przeliczenia sprawozdań finansowych zagranicznych spółek Grupy na PLN w ramach procedur konsolidacyjnych.

Zyski zatrzymane

obejmują:

- Kapitał zapasowy tworzony i wykorzystywany zgodnie z Ustawą Kodeks Spółek Handlowych.
- Zyski i straty aktuarialne dotyczące świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia.
- Zysk/stratę bieżącego okresu sprawozdawczego.
- Pozostałe kapitały tworzone i wykorzystywane według zasad określonych przepisami prawa.

9.2.8.1. Kapitał podstawowy

	31/12/2017	31/12/2016
Kapitał zakładowy	535	535
Korekta z tytułu przeszacowania kapitału zakładowego	523	523
	1 058	1 058

Kapitał zakładowy Polskiego Koncernu Naftowego ORLEN S.A. zgodnie z Krajowym Rejestrem Sądowym na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz na dzień 31 grudnia 2016 roku podzielony był na 427 709 061 akcji zwykłych o wartości nominalnej 1,25 PLN każda.

Liczba wyemitowanych akcji				
Seria A	Seria B	Seria C	Seria D	Razem
336 000 000	6 971 496	77 205 641	7 531 924	427 709 061

Każda nowa emisja akcji w Polsce jest oznaczana jako kolejna seria. Akcje wszystkich powyższych serii mają takie same prawa.

Struktura akcjonariatu

	Liczba akcji / głosów	Wartość nominalna akcji (w PLN)	Udział w kapitale podstawowym
Skarb Państwa	117 710 196	147 137 745	27,52%
Nationale-Nederlanden OFE*	30 000 000	37 500 000	7,01%
Aviva OFE*	28 300 000	35 375 000	6,62%
Pozostali	251 698 865	314 623 581	58,85%
	427 709 061	534 636 326	100,00%

*Akcjonariusze posiadający bezpośrednio lub pośrednio poprzez podmioty zależne co najmniej 5% ogólnej liczby głosów na Nadzwyczajnym Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszy PKN ORLEN S.A. z dnia 2 lutego 2018 roku.

9.2.8.2. Kapitał z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej

	31/12/2017	31/12/2016
Kapitał z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej	1 058	1 058
Korekta z tytułu przeszacowania kapitału z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej	169	169
	1 227	1 227

9.2.8.3. Kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń

	2017	2016
Stan na początek okresu	(355)	(80)
<i>wartość brutto</i>	(440)	(99)
<i>podatek odroczony</i>	85	19
Składniki innych całkowitych dochodów	929	(396)
<i>rozliczenie instrumentów zabezpieczających brutto, w tym:</i>	(107)	129
<i>przychody ze sprzedaży</i>	37	(67)
<i>koszt własny sprzedaży</i>	(54)	105
<i>różnice kursowe</i>	(185)	47
<i>zapasy</i>	78	31
Część nieefektywna z tytułu rozliczenia	17	-
<i>rozliczenie instrumentów - brak pozycji zabezpieczanej</i>	(48)	61
<i>wycena instrumentów zabezpieczających brutto</i>	1 084	(586)
Podatek odroczony od rozliczenia i wyceny instrumentów zabezpieczających	(175)	75
Składniki innych całkowitych dochodów przypadające na akcjonariuszy/udziałowców niekontrolujących	(68)	46
	331	(355)
<i>wartość brutto</i>	409	(440)
	podatek odroczony	85
	(78)	

9.2.8.4. Zyski zatrzymane

	31/12/2017	31/12/2016
Kapitał zapasowy	21 735	17 756
Pozostałe kapitały	884	884
Zyski i straty aktuarialne	(32)	(19)
Zysk netto okresu przypadający na akcjonariuszy jednostki dominującej	6 655	5 261
	29 242	23 882

9.2.8.5. Kapitał własny przypadający udziałom niekontrolującym

	31/12/2017	31/12/2016
Grupa Unipetrol	3 000	2 511
Pozostałe	14	11
	3 014	2 522

	31/12/2017	31/12/2016
Stan na początek okresu	2 522	2 071
Udział w zysku netto, w tym:	518	479
<i>Grupa Unipetrol</i>	518	481
Udział w składnikach innych całkowitych dochodów	61	33
<i>kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń netto</i>	68	(46)
<i>różnice kursowe z przeliczenia jednostek działających za granicą</i>	(7)	79
Zmiana struktury udziału niekontrolującego	2	(1)
Wyplacone i zadeklarowane dywidendy	(89)	(60)
	3 014	2 522

Skrócone informacje finansowe dotyczące GRUPY UNIPETROL

	31/12/2017	31/12/2016
Aktywa trwałe	6 104	5 259
Aktywa obrotowe	6 259	5 965
<i>środki pieniężne</i>	401	480
<i>pozostałe aktywa obrotowe</i>	5 858	5 485
Aktywa razem	12 363	11 224
Kapitał własny	8 121	6 799
Zobowiązania długoterminowe	393	328
Zobowiązania krótkoterminowe w tym:	3 849	4 097
<i>zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania</i>	3 383	3 762
<i>kredyty i pożyczki</i>	3	3
Zobowiązania razem	4 242	4 425
Pasywa razem	12 363	11 224
Dług netto	(398)	(477)

	2017	2016
Przychody ze sprzedaży	19 811	14 179
Koszt własny sprzedaży, w tym:	(17 832)	(13 438)
amortyzacja	(459)	(316)
Zysk brutto na sprzedaży	1 979	741
Koszty sprzedaży	(432)	(401)
Koszty ogólnego zarządu	(261)	(237)
Pozostałe przychody i koszty operacyjne netto, w tym:	663	1 512
<i>odwrócenie/utworzenie odpisów aktualizujących wartość rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych</i>	(12)	300
<i>kary, grzywny i odszkodowania</i>	659	1 194
Zysk z działalności operacyjnej	1 949	1 615
Przychody i koszty finansowe netto	(229)	21
Zysk przed opodatkowaniem	1 720	1 636
Podatek dochodowy	(317)	(337)
Zysk netto	1 403	1 299
Składniki innych całkowitych dochodów	160	92
Całkowite dochody netto	1 563	1 391

W 2017 roku oraz w 2016 roku nie wystąpiły znaczące ograniczenia w jednostkach zależnych z istotnym udziałem niekontrolującym wynikające z umów kredytowych, wymogów regulacyjnych i innych ustaleń umownych, które ograniczałyby dostęp do aktywów oraz rozliczania zobowiązań Grupy.

9.2.8.6. Propozycja podziału zysku Jednostki Dominującej za 2017 rok

Uwzględniając sytuację płynnościową i realizację strategicznych celów finansowych, Zarząd PKN ORLEN rekomenduje przeznaczenie zysku netto PKN ORLEN za rok 2017 w kwocie 6 101 792 575,09 PLN w następujący sposób: kwotę 1 283 127 183 PLN przeznaczyć na wypłatę dywidendy (3 PLN na 1 akcję), pozostałą zaś kwotę, tj. 4 818 665 392,09 PLN na kapitał zapasowy. Zarząd PKN ORLEN proponuje dzień 20 lipca 2018 roku jako dzień dywidendy oraz 3 sierpnia 2018 roku jako termin wypłaty dywidendy. Rekomendacja Zarządu zostanie przedstawiona Zwyczajnemu Walnemu Zgromadzeniu PKN ORLEN, które podejmie ostateczną decyzję w tej kwestii.

9.2.8.7. Podział zysku Jednostki Dominującej za 2016 rok

Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy PKN ORLEN S.A. w dniu 30 czerwca 2017 roku podzieliło zysk netto PKN ORLEN za rok 2016 w kwocie 5 364 455 552,64 PLN w następujący sposób: kwotę 1 283 127 183 PLN przeznaczono na wypłatę dywidendy (3 PLN na 1 akcję), pozostałą zaś kwotę, tj. 4 081 328 369,64 PLN na kapitał zapasowy.

9.2.9. Instrumenty pochodne oraz pozostałe aktywa i zobowiązania

Instrumenty pochodne oraz pozostałe aktywa

	Długoterminowe		Krótkoterminowe		Razem	
	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
Instrumenty zabezpieczające przepływy pieniężne	303	66	311	92	614	158
<i>forwards walutowe</i>	303	12	225	32	528	44
<i>swapy towarowe</i>	-	54	86	60	86	114
Instrumenty pochodne niewyznaczone dla celów rachunkowości zabezpieczeń	-	-	123	5	123	5
<i>forwards walutowe</i>	-	-	89	5	89	5
<i>swapy towarowe</i>	-	-	33	-	33	-
<i>swapy walutowo - procentowe</i>	-	-	1	-	1	-
Instrumenty pochodne	303	66	434	97	737	163
Pozostałe aktywa finansowe	93	73	133	152	226	225
<i>należności z tytułu rozliczonych instrumentów pochodnych</i>	-	-	126	149	126	149
<i>aktywa finansowe dostępne do sprzedaży</i>	84	40	-	-	84	40
<i>pozostałe</i>	9	33	7	3	16	36
Pozostałe aktywa niefinansowe	237	204	-	-	237	204
<i>nieruchomości inwestycyjne</i>	104	97	-	-	104	97
<i>prawa wieczystego użytkowania gruntów</i>	115	107	-	-	115	107
<i>pozostałe</i>	18	-	-	-	18	-
Pozostałe aktywa	330	277	133	152	463	429

Instrumenty pochodne oraz pozostałe zobowiązania

	Długoterminowe		Krótkoterminowe		Razem	
	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
Instrumenty zabezpieczające przepływy pieniężne	-	190	141	376	141	566
<i>forwarty walutowe</i>	-	42	7	117	7	159
<i>swapy towarowe</i>	-	28	134	228	134	256
<i>swapy walutowo - procentowe</i>	-	120	-	31	-	151
Instrumenty pochodne niewyznaczone dla celów rachunkowości zabezpieczeń	75	90	172	25	247	115
<i>forwarty walutowe</i>	-	-	100	4	100	4
<i>swapy towarowe</i>	-	-	72	21	72	21
<i>swapy procentowe</i>	56	90	-	-	56	90
<i>swapy walutowo - procentowe</i>	19	-	-	-	19	-
Wbudowane instrumenty pochodne	-	-	-	2	-	2
<i>swapy walutowe</i>	-	-	-	2	-	2
Instrumenty pochodne	75	280	313	403	388	683
Pozostałe zobowiązania finansowe	302	280	125	169	427	449
<i>zobowiązania z tytułu rozliczonych instrumentów pochodnych</i>	-	-	125	169	125	169
<i>zobowiązania inwestycyjne</i>	108	111	-	-	108	111
<i>leasing finansowy</i>	166	141	-	-	166	141
<i>pozostałe</i>	28	28	-	-	28	28
Pozostałe zobowiązania niefinansowe	9	9	195	145	204	154
<i>przychody przyszłych okresów</i>	9	9	195	145	204	154
Pozostałe zobowiązania	311	289	320	314	631	603

9.2.10. Rezerwy

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Rezerwy

Rezerwy tworzy się w wysokości stanowiącej najbardziej właściwy szacunek nakładów niezbędnych do wypełnienia obecnego obowiązku na koniec okresu sprawozdawczego.

Ryzyko środowiskowe

Grupa tworzy rezerwę na przyszłe zobowiązania z tytułu kosztów rekultywacji skażonego środowiska gruntowo-wodnego lub eliminacji szkodliwych substancji w przypadku występowania prawnego, lub zwyczajowo oczekiwanego obowiązku wykonania tych czynności. Wysokość rezerw podlega okresowej weryfikacji na podstawie ocen stopnia zanieczyszczenia. Zmiany rezerwy zwiększają lub zmniejszają w bieżącym okresie wartość składnika aktywów wywołującego obowiązek rekultywacji. W przypadku, gdy zmniejszenie rezerwy jest większe od wartości bilansowej składnika aktywów, kwotę tej nadwyżki ujmuje się w wyniku finansowym.

Nagrody jubileuszowe oraz świadczenia po okresie zatrudnienia

Zgodnie z obowiązującymi systemami wynagradzania pracownicy Grupy mają prawo do nagród jubileuszowych wypłacanych po przepracowaniu określonej liczby lat, oraz odpraw emerytalnych i rentowych wypłacanych w momencie przejścia na emeryturę lub rentę. Wysokość powyższych nagród i odpraw zależy od stażu pracy oraz wynagrodzenia pracownika. Nagrody jubileuszowe zalicza się do innych długoterminowych świadczeń pracowniczych, natomiast odprawy emerytalne i rentowe zalicza się do programów określonych świadczeń po okresie zatrudnienia.

Rezerwy są szacowane przez niezależnego aktuariusza i przeszacowywane w przypadku wystąpienia istotnych przesłanek mających wpływ na ich wysokość z uwzględnieniem m.in. rotacji zatrudnienia i planowanych zmian wynagrodzeń.

Zyski i straty aktuarialne od świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia ujmuje się w składnikach innych całkowitych dochodów a od pozostałych świadczeń pracowniczych, ujmuje się w wyniku finansowym.

Emisje CO₂, certyfikaty energetyczne

Grupa tworzy rezerwę na szacowane koszty emisji CO₂, w okresie sprawozdawczym, która jest ujmowana w ciężar kosztów działalności podstawowej (podatki i opłaty). Wartość rezerwy ustala się w oparciu o wartości posiadanych uprawnień z uwzględnieniem zasady FIFO, a w przypadku niedoboru uprawnień na podstawie cen zakupu uprawnień określonych w zawartych kontraktach terminowych lub rynkowych notowań uprawnień do emisji na dzień sprawozdawczy.

Certyfikaty energetyczne są to prawa majątkowe do energii i świadectwa efektywności energetycznej. Grupa tworzy rezerwy na szacowaną ilość praw do energii i świadectw efektywności energetycznej do umorzenia w okresie sprawozdawczym, która jest ujmowana jako pomniejszenie przychodów ze sprzedaży energii lub jako koszty działalności podstawowej w przypadku zakupu energii elektrycznej na potrzeby własne.

Obowiązek przedłożenia certyfikatów energetycznych do umorzenia lub do uiszczenia opłaty zastępczej, lub uzyskania oświadczenia wraz z audytem efektywności energetycznej jest uregulowany na podstawie odrębnych przepisów.

Pozostałe rezerwy

Pozostałe rezerwy obejmują głównie rezerwy na toczące się postępowania sądowe i tworzone są na bazie dostępnych informacji, w tym opinii niezależnych ekspertów. Grupa tworzy rezerwy w przypadku, gdy na koniec okresu sprawozdawczego na Grupie ciąży obowiązek wynikający ze zdarzeń przeszłych, który można wiarygodnie oszacować i gdy jest prawdopodobne, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje konieczność wydatkowania środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne.

SZACUNKI

Tworzenie rezerw wymaga dokonania szacunków prawdopodobieństwa wypływu środków zawierających w sobie korzyści ekonomicznych oraz określenia wysokości stanowiącej najbardziej wiarygodny szacunek nakładów niezbędnych do wypełnienia obowiązku obecnego na koniec okresu sprawozdawczego. Rezerwy są tworzone, gdy prawdopodobieństwo wypływu środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne jest większe niż 50%.

Rezerwy

	Długoterminowe		Krótkoterminowe		Razem	
	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
Środowiskowa	626	570	67	38	693	608
Nagrody jubileuszowe i świadczenia po okresie zatrudnienia	238	212	39	33	277	245
Emisje CO ₂ , certyfikaty energetyczne	-	-	376	365	376	365
Pozostałe	38	46	191	230	229	276
	902	828	673	666	1 575	1 494

Zmiana stanu rezerw

	Rezerwa środowiskowa	Rezerwa na nagrody jubileuszowe i świadczenia po okresie zatrudnienia	Emisje CO ₂ , certyfikaty energetyczne	Pozostałe	Razem
01/01/2017	608	245	365	276	1 494
Utworzenie	134	49	378	19	580
Odwrócenie	(9)	-	(15)	(48)	(72)
Wykorzystanie	(36)	(16)	(343)	(18)	(413)
Różnice kursowe	(4)	(1)	(9)	-	(14)
	693	277	376	229	1 575
01/01/2016	489	253	466	251	1 459
Utworzenie	154	10	354	118	636
Odwrócenie	(4)	-	(63)	(140)	(207)
Wykorzystanie	(44)	(20)	(397)	(61)	(522)
Nabycie jednostki zależnej	(8)	-	-	-	(8)
Różnice kursowe	21	2	5	108	136
	608	245	365	276	1 494

	2017	2016
Zmiana stanu rezerw zaprezentowana w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	81	35
Wykorzystanie rezerwy na emisje CO ₂ , certyfikaty energetyczne z roku poprzedniego	336	392
Kapitalizacja rezerwy środowiskowej	(99)	(56)
Zyski i straty aktuarialne	(15)	(10)
Różnice kursowe	42	(28)
Pozostałe	-	(3)
Zmiana stanu rezerw w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	345	330

9.2.10.1. Rezerwa środowiskowa

Grupa jest prawnie zobowiązana do usuwania zanieczyszczeń środowiska gruntowo-wodnego w obrębie zakładu produkcyjnego w Płocku, stacji paliw, terminali paliw oraz baz magazynowych.

Zarząd dokonał szacunków rezerwy na ryzyko środowiskowe związane z usunięciem zanieczyszczeń na podstawie analizy przygotowanej przez niezależnego eksperta uwzględniającej przewidywane koszty remediacji. W zależności od rodzaju obiektu generującego zanieczyszczenia, wartość rezerwy jest szacowana poprzez uwzględnienie częstotliwości remediacji, skali zanieczyszczenia środowiska i osiągniętych efektów ekologicznych. Wycofanie z eksploatacji większości obiektów nastąpi w dalszej przyszłości, co skutkuje niepewnością w zakresie oceny szczegółowych wymagań, które będą musiały zostać spełnione w momencie ich usunięcia. Poziom niepewności jest obciążony potencjalną zmianą regulacji dotyczących m.in. ochrony środowiska i oczekiwań społecznych. Jednocześnie, istotnym czynnikiem jest postęp technologiczny, który będzie kształtował przyszłe koszty likwidacji. Grupa uważa, że wpływ jakiegokolwiek racjonalnie przewidywalnej zmiany tych rezerw na wyniki działalności, sytuację finansową lub płynność Grupy nie będzie istotny.

W Republice Czeskiej, zobowiązania wynikające z zanieczyszczenia środowiska gruntowo-wodnego powstałe przed datą prywatyzacji poszczególnych jednostek spoczywają na państwie czeskim. W przypadku zanieczyszczeń, powstałych po tej dacie, obowiązek taki spoczywa na spółkach Grupy.

W 2016 roku Grupa Unipetrol utworzyła rezerwę na szacunkowe koszty likwidacji zakładu do produkcji chloru przy wykorzystaniu elektrolizy rtęciowej w Spolana a.s w kwocie 21 mln PLN. W listopadzie 2017 roku rozpoczął się proces likwidacji zakładu. Plan zakłada zakończenie prac rekultywacyjnych i wykorzystanie rezerwy celowej do końca 2018 roku. Na dzień 31 grudnia 2017 roku saldo rezerwy na likwidację i koszty usunięcia zanieczyszczeń w obiekcie wyniosły 26 mln PLN przeliczone kursem z dnia 31 grudnia 2017 roku (co odpowiada 160 mln CZK).

Ponadto na etapie zagospodarowania i wydobycia złóż węglowodorów Grupa tworzy rezerwy na koszty likwidacji odwiertów i infrastruktury wspierającej.

Pozycja rezerwy środowiskowe dotyczy głównie spółek działających na terenie Polski i Kanady.

W Polsce rezerwa dyskontowana była głównie w oparciu o stopę wolną od ryzyka ustaloną na poziomie rentowności 10-letnich obligacji skarbowych i korygowana o wskaźnik 5-letniej inflacji. Na dzień 31 grudnia 2017 roku i 31 grudnia 2016 roku stopa ta wynosiła odpowiednio 0,86% i 2,33%. Spółki segmentu wydobywcie w Kanadzie do aktualizacji rezerwy środowiskowej zastosowały stopę dyskonta na dzień 31 grudnia 2017 roku i 31 grudnia 2016 roku odpowiednio 2,20% i 2,40%.

9.2.10.2. Rezerwa na nagrody jubileuszowe i świadczenia po okresie zatrudnienia

Zmiana stanu zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych

	NOTA	Rezerwa na nagrody jubileuszowe		Świadczenia po okresie zatrudnienia		Razem	
		31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
Stan na początek okresu		137	150	108	103	245	253
Koszty bieżącego zatrudnienia		7	6	5	3	12	9
Koszty odsetek		4	5	4	3	8	8
Zyski i straty aktuarialne, powstałe na skutek zmian założeń:		14	(16)	15	10	29	(6)
<i>demograficznych</i>		7	(19)	4	3	11	(16)
<i>finansowych</i>		6	(4)	5	(2)	11	(6)
<i>pozostałych</i>		1	7	6	9	7	16
Koszty przeszłego zatrudnienia		-	(4)	(1)	5	(1)	1
Płatności w ramach programu		(17)	(15)	(3)	(4)	(20)	(19)
Pozostałe		-	11	4	(12)	4	(1)
	9.2.10	145	137	132	108	277	245

Wartość księgowa zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych na dzień 31 grudnia 2017 roku i 31 grudnia 2016 roku jest równa wartości bieżącej.

Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych w podziale na pracowników aktywnych i emerytów

	Pracownicy aktywni		Emeryci		Razem	
	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
Polska	205	189	38	32	243	221
Czechy	17	17	-	-	17	17
Litwa, Łotwa, Estonia	17	7	-	-	17	7
	239	213	38	32	277	245

	Rezerwa na nagrody jubileuszowe		Świadczenia po okresie zatrudnienia		Razem	
	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych w podziale na obszary geograficzne						
Polska	140	132	104	89	244	221
Czechy	5	5	12	12	17	17
Litwa, Łotwa, Estonia	-	-	16	7	16	7
	145	137	132	108	277	245
Analiza zapadalności świadczeń pracowniczych						
do 1 roku	19	16	20	17	39	33
powyżej 1 do 5 lat	54	51	19	13	73	64
powyżej 5 lat	72	70	93	78	165	148
	145	137	132	108	277	245

Średni ważony okres obowiązywania zobowiązania dla świadczeń po okresie zatrudnienia w 2017 roku i w 2016 roku wyniósł odpowiednio: Polska 8 oraz 9 lat, Czechy 8 oraz 10 lat i Litwa, Łotwa, Estonia 12 oraz 10 lat.

W 2017 roku wartość rezerwy na świadczenia pracownicze zmieniła się w efekcie aktualizacji założeń, w głównej mierze w zakresie stopy dyskonta i przewidywanej inflacji oraz zmiany wskaźnika planowanego wzrostu wynagrodzeń. Rezerwa na świadczenia pracownicze oszacowana na bazie założeń z roku 2016 byłaby niższa o (22) mln PLN.

Analiza wrażliwości na zmiany założeń aktuarialnych

Na dzień 31 grudnia 2017 roku Grupa przyjęła następujące założenia aktuarialne, które miały wpływ na wysokość rezerw aktuarialnych dla podmiotów polskich: stopa dyskonta: 3,2%, przewidywana inflacja: 2,3% w roku 2018, 2,7% w roku 2019, 2,5% w latach kolejnych, wskaźnik wzrostu wynagrodzeń: 4% w roku 2018 oraz 2,5% w latach kolejnych. Dla podmiotów zagranicznych główny wpływ miała wysokość stóp dyskonta od 0,8% do 1,5%.

Grupa przeanalizowała wpływ zmiany założeń finansowych, demograficznych i ustaliła, że efekty zmian wskaźników: wzrostu wynagrodzeń o +/- 0,5 p.p., stopy dyskonta finansowego o +/- 0,5 p.p. oraz wskaźnika rotacji pracowników o +/- 0,5 p.p. na terenie Polski, Czech oraz Litwy, Łotwy i Estonii są nie wyższe niż 8 mln PLN. W związku z tym Grupa odstąpiła od szczegółowej prezentacji.

Grupa realizuje płatności świadczeń pracowniczych z bieżących środków. Na dzień 31 grudnia 2017 roku w Grupie nie funkcjonowały programy finansowania i nie odprowadzano składek na finansowanie zobowiązań.

9.2.10.3. Rezerwa na emisje CO₂, certyfikaty energetyczne

Rezerwa na emisje CO₂ i certyfikaty energetyczne obejmuje głównie utworzenie rezerwy na szacowane w okresie sprawozdawczym koszty emisji CO₂. Na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz na dzień 31 grudnia 2016 roku wartość rezerwy z tego tytułu wyniosła odpowiednio 364 mln PLN, oraz 353 mln PLN.

9.2.10.4. Pozostałe rezerwy

Na dzień 31 grudnia 2017 roku i na dzień 31 grudnia 2016 roku pozostałe rezerwy obejmują głównie rezerwy na ryzyka niekorzystnych rozstrzygnięć toczących się procesów administracyjnych lub sądowych w kwocie odpowiednio 164 mln PLN oraz 192 mln PLN.

7.6.3. Noty objaśniające do instrumentów finansowych oraz ryzyka finansowego

9.3. Noty objaśniające do instrumentów finansowych oraz ryzyka finansowego

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Instrumenty finansowe

Wycena aktywów i zobowiązań finansowych

W momencie początkowego ujęcia Grupa wycenia składnik aktywów lub zobowiązań finansowych niekwalifikowanych jako wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy (tj. przeznaczone do obrotu) według wartości godziwej powiększonej, o koszty transakcji, które mogą być bezpośrednio przypisane do nabycia lub emisji składnika aktywów finansowych, lub zobowiązań finansowych. Grupa nie klasyfikuje instrumentów jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy przy początkowym ujęciu, tj. nie stosuje opcji wartości godziwej.

Na koniec okresu sprawozdawczego Grupa wycenia składnik aktywów lub zobowiązań finansowych według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej, z wyjątkiem instrumentów pochodnych, które są wyceniane według wartości godziwej.

Grupa stosuje uproszczone metody wyceny aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu, jeżeli nie powoduje to zniekształcenia informacji zawartych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w szczególności w przypadku, gdy okres do momentu spłaty należności lub uregulowania zobowiązania nie jest długi.

Aktywa finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu, w odniesieniu do których Grupa stosuje uproszczenia, są wyceniane w momencie początkowego ujęcia w kwocie wymaganej zapłaty, a w okresie późniejszym, w tym na koniec okresu sprawozdawczego w kwocie wymaganej zapłaty pomniejszonej o odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości.

Zobowiązania finansowe, w odniesieniu do których Grupa stosuje uproszczenia, wyceniane są w momencie początkowego ujęcia i w okresie późniejszym, w tym na koniec okresu sprawozdawczego, w kwocie wymagającej zapłaty.

Zyski i straty z tytułu zmian wartości godziwej instrumentów pochodnych, które nie spełniają zasad rachunkowości zabezpieczeń, są odnoszone w zysk lub stratę okresu sprawozdawczego.

Rachunkowość zabezpieczeń

Instrumenty pochodne, wyznaczone jako instrumenty zabezpieczające, od których oczekuje się, że wynikające z nich przepływy pieniężne skompensują zmiany przepływów pieniężnych pozycji zabezpieczanej, ujmuje się zgodnie z zasadami rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych.

W Grupie występuje jeden rodzaj powiązań zabezpieczających: zabezpieczenie przepływów pieniężnych.

Grupa ocenia efektywność zabezpieczenia przepływów pieniężnych zarówno w momencie ustanowienia zabezpieczenia, jak i w okresach późniejszych, co najmniej na koniec okresu sprawozdawczego. W przypadku stosowania rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych, Grupa ujmuje w innych całkowitych dochodach część zysków lub strat związanych z instrumentem zabezpieczającym, która stanowi efektywne zabezpieczenie, natomiast nieefektywną część ujmuje w wyniku finansowym.

Do oceny efektywności zabezpieczenia Grupa wykorzystuje metody statystyczne, w tym w szczególności analizę regresji oraz metodę bezpośredniej kompensaty.

Jeśli zabezpieczana planowana transakcja skutkuje ujęciem składnika aktywów finansowych lub zobowiązania finansowego, związane z nią zyski lub straty, które były ujęte w innych całkowitych dochodach, przenosi się do zysku lub straty okresu sprawozdawczego w tym samym okresie albo w okresach, w których nabyty składnik aktywów lub przyjęte zobowiązanie mają wpływ na zysk, lub stratę.

Jednakże, jeśli Grupa oczekuje, że całość lub część strat ujętych w innych całkowitych dochodach nie będzie odzyskana w przyszłych okresach, ujmuje w zysku lub stracie kwotę, co do której oczekuje się, że nie będzie odzyskana.

Instrumenty pochodne wykazywane są jako aktywa w przypadku gdy ich wycena jest dodatnia oraz jako zobowiązania w przypadku wyceny ujemnej.

Jeśli zabezpieczenie planowanej transakcji skutkuje ujęciem składnika aktywów niefinansowych lub zobowiązania niefinansowego albo planowana transakcja związana ze składnikiem aktywów niefinansowych, lub zobowiązaniem niefinansowym staje się uprawdopodobnionym przyszłym zobowiązaniem, Grupa wyłącza związane z tym zyski lub straty, które były ujęte w innych całkowitych dochodach i włącza je do początkowego kosztu nabycia lub do innej wartości księgowej składnika aktywów, lub zobowiązania w chwili pojawienia się pozycji w sprawozdaniu z sytuacji finansowej. Jeśli zabezpieczenie planowanej transakcji skutkuje ujęciem przychodów ze sprzedaży wyrobów, towarów, materiałów lub usług, Grupa wyłącza związane z tym zyski lub straty, które były ujęte w innych całkowitych dochodach i koryguje powyższe przychody.

Ustalanie wartości godziwej

Grupa wykorzystuje w maksymalnym stopniu obserwowalne dane wejściowe i w minimalnym stopniu uwzględnia nieobserwowalne dane wejściowe, aby oszacować wartość godziwą, czyli cenę, która zostałaby osiągnięta w transakcji przeprowadzonej na zwykłych warunkach przeniesienia zobowiązania lub instrumentu kapitałowego między uczestnikami rynku na dzień wyceny i w aktualnych warunkach rynkowych.

Grupa wycenia instrumenty pochodne w wartości godziwej przy zastosowaniu modeli wyceny instrumentów finansowych, wykorzystując ogólnie dostępne kursy walutowe, stopy procentowe, krzywe forward i zmienności dla walut i towarów pochodzące z aktywnych rynków.

Wartość godziwa instrumentów pochodnych ustalana jest w oparciu o zdyskontowane przyszłe przepływy z tytułu zawartych transakcji kalkulowane w oparciu o różnicę między ceną terminową a transakcyjną.

Terminowych kursów wymiany walut nie modeluje się jako osobnego czynnika ryzyka, ale wyprowadza z kursu spot i odpowiedniej terminowej stopy procentowej dla waluty obcej w stosunku do PLN.

PROFESJONALNY OSĄD

Instrumenty finansowe

Zarząd dokonuje osądu w zakresie klasyfikacji instrumentów finansowych, oceny charakteru i zakresu ryzyka związanego z instrumentami finansowymi oraz zastosowania rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych. Instrumenty finansowe klasyfikuje się do poszczególnych kategorii w zależności od celu ich nabycia oraz charakteru nabywanych walorów.

9.3.1. Kategorie i klasy instrumentów finansowych

Klasy instrumentów finansowych	Kategorie instrumentów finansowych	NOTA	31/12/2017	31/12/2016
AKTYWA				
Akcje/udziały notowane i nienotowane	Dostępne do sprzedaży	9.2.9	84	40
Instrumenty pochodne niewyznaczone dla celów rachunkowości zabezpieczeń	Wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	9.2.9	123	5
Instrumenty zabezpieczające przepływy pieniężne	Instrumenty finansowe zabezpieczające	9.2.9	614	158
	Pożyczki i należności		15 023	12 699
Dostawy i usługi	Pożyczki i należności	9.2.6.2	8 476	7 161
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	Pożyczki i należności		6 244	5 072
Należności z tytułu rozliczonych instrumentów pochodnych	Pożyczki i należności	9.2.9	126	149
Pozostałe	Pożyczki i należności	9.2.6.2 9.2.9	177	317
			15 844	12 902
ZOBOWIĄZANIA				
Instrumenty wbudowane i pochodne niewyznaczone dla celów rachunkowości zabezpieczeń	Wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	9.2.9	247	117
Instrumenty zabezpieczające przepływy pieniężne	Instrumenty finansowe zabezpieczające	9.2.9	141	566
Leasing finansowy	Wyłączone z zakresu MSR 39	9.2.6.3 9.2.9	198	170
	Wyceniane według zamortyzowanego kosztu		16 889	17 803
Kredyty	Wyceniane według zamortyzowanego kosztu	9.2.7.1.1	48	939
Pożyczki	Wyceniane według zamortyzowanego kosztu	9.2.7.1	-	1
Obligacje	Wyceniane według zamortyzowanego kosztu	9.2.7.1.2	6 957	7 495
Dostawy i usługi	Wyceniane według zamortyzowanego kosztu	9.2.6.3	7 901	7 549
Zobowiązania inwestycyjne	Wyceniane według zamortyzowanego kosztu	9.2.6.3 9.2.9	1 543	1 509
Zobowiązania z tytułu rozliczonych instrumentów pochodnych	Wyceniane według zamortyzowanego kosztu	9.2.9	125	169
Pozostałe	Wyceniane według zamortyzowanego kosztu	9.2.6.3 9.2.9	315	141
			17 475	18 656

9.3.2. Pozycje przychodów, kosztów, zysków i strat w skonsolidowanym sprawozdaniu z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów

Kategorie instrumentów finansowych		NOTA	2017	2016
Przychody finansowe z tytułu odsetek	Pożyczki i należności	9.1.6.1	50	59
Koszty finansowe z tytułu odsetek		9.1.6.2	(205)	(216)
	Wyceniane według zamortyzowanego kosztu		(197)	(211)
	Instrumenty finansowe zabezpieczające przepływy pieniężne (część nieefektywna)		-	4
	Wyłączone z zakresu MSR 39		(8)	(9)
Utworzenie/odwrócenie odpisów aktualizujących należności	Pożyczki i należności		8	(12)
Pozostałe przychody/koszty operacyjne	Pożyczki i należności	9.1.4 9.1.5	7	(12)
Przychody/koszty finansowe	Pożyczki i należności	9.1.6.1 9.1.6.2	1	-
Zyski/(Straty) z tytułu instrumentów finansowych			343	(484)
	Pożyczki i należności		(1 074)	209
	Wyceniane według zamortyzowanego kosztu		1 718	(756)
	Wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy		(296)	48
	Instrumenty finansowe zabezpieczające przepływy pieniężne (część nieefektywna)		(9)	10
	Dostępne do sprzedaży		4	5
			196	(653)
Pozostałe, niepodlegające MSSF 7			(129)	(4)
Odsetki od zobowiązania w podatku akcyzowym			(119)	-

9.3.3. Ustalanie wartości godziwej

	NOTA	Wartość księgowa	Wartość godziwa	Hierarchia wartości godziwej	
				Poziom 1	Poziom 2
Aktywa finansowe					
Akcje notowane		43	43	43	-
Instrumenty pochodne	9.2.9	737	737	-	737
		780	780	43	737
Zobowiązania finansowe					
Kredyty	9.2.7.1.1	48	48	-	48
Obligacje	9.2.7.1.2	6 957	7 361	7 361	-
Leasing finansowy	9.2.6.3 9.2.9	198	207	-	207
Instrumenty pochodne	9.2.9	388	388	-	388
		7 591	8 004	7 361	643

31/12/2016

	NOTA	Wartość księgowa	Wartość godziwa	Hierarchia wartości godziwej	
				Poziom 1	Poziom 2
Aktywa finansowe					
Instrumenty pochodne	9.2.9	163	163	-	163
		163	163	-	163
Zobowiązania finansowe					
Kredyty	9.2.7.1.1	939	941	-	941
Pożyczki	9.2.7.1	1	1	-	1
Obligacje	9.2.7.1.2	7 495	7 811	7 811	-
Leasing finansowy	9.2.6.3 9.2.9	170	182	-	182
Instrumenty pochodne	9.2.9	683	683	-	683
		9 288	9 618	7 811	1 807

Dla pozostałych klas aktywów i zobowiązań finansowych wartość godziwa odpowiada ich wartości księgowej.

9.3.3.1. Metody wyceny do wartości godziwej (hierarchia wartości godziwej)

Zobowiązania finansowe z tytułu kredytów, obligacji, leasingu finansowego oraz zobowiązania i należności z tytułu pożyczek wyceniane są do wartości godziwej przy zastosowaniu metody zdyskontowanych przepływów pieniężnych. Stopy dyskontowe ustalane są na podstawie rynkowych stóp na bazie kwotowań 1-miesięcznych, 3-miesięcznych i 6-miesięcznych powiększonych o marże właściwe dla poszczególnych instrumentów finansowych.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku i na dzień 31 grudnia 2016 roku Grupa posiadała nienotowane akcje/udziały w spółkach, dla których nie istnieją aktywne rynki ani nie odnotowano porównywalnych transakcji na tego typu walorach, a więc nie było możliwe wiarygodne ustalenie wartości godziwej. Wartości akcji i udziałów tych spółek ujęte zostały w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz na dzień 31 grudnia 2016 roku w kwocie odpowiednio 41 mln PLN i 40 mln PLN według ceny nabycia pomniejszonej o odpisy z tytułu utraty wartości. Na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz na dzień 31 grudnia 2016 roku Grupa nie zamierzała zbyć instrumentów finansowych zakwalifikowanych jako dostępne do sprzedaży, dla których nie jest możliwe ustalenie wartości godziwej. Dodatkowo na dzień 31 grudnia 2017 roku Grupa posiada akcje i udziały spółek notowanych na polskiej i kanadyjskiej giełdzie papierów wartościowych w kwocie 44 mln PLN, które wyceniane są do wartości godziwej.

W okresie sprawozdawczym i w okresie porównawczym w Grupie nie wystąpiły przesunięcia pomiędzy Poziomami 1 i 2 hierarchii wartości godziwej.

9.3.4. Rachunkowość zabezpieczeń

Wartość księgowa netto instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne

		NOTA	31/12/2017	31/12/2016
Rodzaj instrumentu/rodzaj ryzyka	Strategie zabezpieczające w ramach zabezpieczenia przepływów pieniężnych dotyczące ekspozycji na:			
forwardy walutowe/ryzyko zmian kursów walutowych	działalność operacyjną i inwestycyjną; sprzedaż produktów oraz zakup ropy naftowej;		521	(115)
swapy towarowe/ryzyko towarowe	niedopasowanie czasowe przy zakupach ropy, ryzyko cen ropy na transakcjach arbitrażu cash&carry, oferty, dla których formuły cenowe oparte są na stałej cenie, zmienność marży rafinerijnej oraz cen surowców lub produktów stanowiących ponadnormatywny zapas operacyjny;		(48)	(142)
swapy walutowo-procentowe/ryzyko zmian stóp procentowych	płatności odsetkowe;		-	(151)
		9.2.9	473	(408)

W 2017 roku Grupa zmieniła sposób wyznaczania powiązań zabezpieczających, metodologię przeprowadzania analiz skuteczności powiązań i wprowadziła zmiany w stosowanych zasadach oceny ich efektywności.

W 2017 roku Grupa zmieniła prezentację w zakresie:

- Instrumentów pochodnych, w ramach transakcji zabezpieczenia ryzyka towarowego związanego z niedopasowaniem czasowym na zakupach ropy. W 2017 roku rozliczenie instrumentów zabezpieczających uprawdopodobnioną planowaną przyszłą sprzedaż oleju napędowego korygowało pozycję przychody ze sprzedaży produktów i usług zaś w 2016 roku korygowało wartość początkową zapasów.
- Zabezpieczenia ryzyka cen produktów związanego z niedopasowaniem czasowym na nienormatywnych zapasach operacyjnych. W 2017 roku rozliczenie instrumentów zabezpieczających zakup ropy korygowało wartość początkową zapasów, natomiast w 2016 roku ujmowane było jako koszt wytworzenia sprzedanych produktów i usług.

Od 2017 roku Grupa zaprzestała stosowania rachunkowości zabezpieczeń w stosunku do swapów procentowo-walutowych EUR/PLN.

Wdrożone zmiany mają na celu uspołnienie sposobu prezentowania w sprawozdaniach finansowych wyników osiągniętych na zabezpieczających transakcjach pochodnych z biznesowymi celami i ekonomicznymi skutkami zawarcia tych transakcji.

Planowana data realizacji zabezpieczanego przepływu pieniężnego, która zostanie ujęta w zysku lub stracie

	31/12/2017	31/12/2016
Ekspozycja walutowa operacyjna	2018-2020	2017-2018
Ekspozycja walutowa finansowa	-	2017
Ekspozycja na stopę procentową	-	2017-2019
Ekspozycja na ryzyko towarowe	2018-2019	2017-2018

9.3.5. Identyfikacja ryzyka

Zarządzanie ryzykiem skupia się głównie na nieprzewidywalności rynków i ma na celu ograniczenie wpływu zmienności na wyniki finansowe Grupy.

Rodzaj ryzyka	Ekspozycja	Pomiar ryzyka	Zarządzanie/Zabezpieczenie	
RYZYKO RYNKOWE	Towarowe	- ryzyko zmian marż na sprzedawanych produktach rafineryjnych i petrochemicznych oraz zmian wysokości dyferencjału Brent; - ryzyko zmian cen ropy naftowej i produktów związane z niedopasowaniem czasowym; - ryzyko zmian cen uprawnień do emisji CO ₂ ; - ryzyko zmian cen ropy naftowej i produktów rafineryjnych związane z obowiązkiem utrzymywania zapasów obowiązkowych ropy i paliw; - ryzyko cen towarów na transakcjach arbitrażu cash & carry polegających na zakupie na zapas ropy naftowej lub produktów celem ich sprzedaży, lub przerobu w późniejszym terminie.	W oparciu o planowane przepływy pieniężne.	Polityka zarządzania ryzykiem rynkowym oraz strategię zabezpieczające, które określają zasady pomiaru poszczególnych ekspozycji, parametry i horyzont czasowy zabezpieczania danego ryzyka oraz stosowane instrumenty zabezpieczające. Zarządzanie ryzykiem rynkowym odbywa się przy wykorzystaniu instrumentów pochodnych, które są stosowane wyłącznie do ograniczenia ryzyka zmian wartości godziwej i ryzyka zmian przepływów pieniężnych. Ustalając wycenę rynkową instrumentów, Grupa korzysta z własnych systemów ewidencji i wyceny instrumentów pochodnych, jak również polega na informacjach uzyskanych z wiodących na danym rynku banków oraz firm brokerskich lub serwisów informacyjnych. Transakcje zawierane są wyłącznie z wiarygodnymi partnerami, dopuszczonymi do udziału w transakcjach w wyniku zastosowania odpowiednich procedur i podpisania odpowiedniej dokumentacji.
	Zmian kursów walutowych	- ekonomiczna ekspozycja walutowa wynikająca z wpływów pomniejszonych o wydatki indeksowane do lub denominowane w walucie innej niż waluta funkcjonalna; - ekspozycja walutowa wynikająca z inwestycji bądź uprawdopodobnionych zobowiązań i należności w walutach obcych; - bilansowa ekspozycja walutowa wynikająca z denominowanych w walutach obcych aktywów i pasywów.	W oparciu o planowane przepływy pieniężne. W oparciu o analizy pozycji bilansowych.	

Rodzaj ryzyka		Ekspozycja	Pomiar ryzyka	Zarządzanie/Zabezpieczenie
	Zmian stóp procentowych	Ekspozycja wynikająca z posiadanych aktywów oraz pasywów, dla których przychody oraz koszty odsetkowe uzależnione są od zmiennych stóp procentowych.	W oparciu o udział w całości zadłużenia brutto pozycji, dla których koszty odsetkowe są uzależnione od zmiennych stóp procentowych.	
Płynności		Ryzyko nieprzewidzianego niedoboru środków pieniężnych lub braku dostępu do źródeł finansowania zarówno w horyzoncie krótko, jak i długoterminowym, prowadzące do przejściowej lub trwałej utraty zdolności do regulowania zobowiązań finansowych, lub konieczności pozyskania finansowania na mniej korzystnych warunkach.	W oparciu o planowane przepływy pieniężne w horyzoncie krótko i długoterminowym.	Polityka zarządzania płynnością, która określa zasady raportowania i konsolidacji płynności PKN ORLEN i spółek Grupy ORLEN. Grupa prowadzi politykę dywersyfikacji źródeł finansowania oraz wykorzystuje zróżnicowane narzędzia dla efektywnego zarządzania płynnością.
Utraty środków pieniężnych i lokat		Ryzyko upadłości banków krajowych lub zagranicznych, na których rachunkach są przetrzymywane lub w których lokowane są środki pieniężne.	Regularny przegląd wiarygodności kredytowej banków i wyznaczania limitów koncentracji środków.	align="left"> Zarządzanie w oparciu o zasady zarządzania nadwyżkami pieniężnymi, które określają możliwości przyznawania limitów dla poszczególnych banków ustalanych na podstawie m in. ratingów oraz danych sprawozdawczych. Współpraca głównie z bankami kredytującymi.
Kredytowe		Ryzyko nieuregulowania przez kontrahentów należności za dostarczone produkty i usługi związane z wiarygodnością kredytową klientów, z którymi zawierane są transakcje handlowe.	Analiza wiarygodności i wypłacalności kontrahentów.	Zarządzanie w oparciu o przyjęte procedury i politykę w zakresie zarządzania kredytem kupieckim i windykacją, w tym wyznaczania limitów i ustanawiania zabezpieczeń.

Grupa ORLEN stosuje spójne zasady zabezpieczania ryzyka finansowego w oparciu o politykę i strategię zarządzania ryzykiem rynkowym pod nadzorem Komitetu Ryzyka Finansowego, Zarządu i Rady Nadzorczej PKN ORLEN.

9.3.5.1. Ryzyko towarowe

Wpływ instrumentów zabezpieczających ryzyko towarowe na sprawozdanie finansowe Grupy

Rodzaj zabezpieczonego surowca/produktu	Jednostka miary	31/12/2017	31/12/2016
Ropa naftowa	bbl	13 273 000	16 574 715
Olej opałowy	t	625 616	354 091
Gaz	GJ	1 825 000	7 300 000
Pozostałe	t	505 361	46 619

Wartość księgową netto instrumentów zabezpieczających ryzyko towarowe na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz na dzień 31 grudnia 2016 roku wyniosła odpowiednio (48) mln PLN oraz (142) mln PLN.

Analiza wrażliwości na zmiany cen produktów i surowców

31/12/2017

Analiza wpływu zmiany wartości księgowej instrumentów finansowych na wynik przed opodatkowaniem i kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń w związku z hipotetyczną zmianą cen produktów i surowców:

	Założone odchylenia		Wpływ na wynik przed opodatkowaniem		Wpływ na kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń		Razem	
	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016
			Wzrost cen	Wzrost cen	Wzrost cen	Wzrost cen	Wpływ łączny	Wpływ łączny
Ropa naftowa USD/bbl;CAD/bbl	25%	45%	(56)	-	(194)	(817)	(250)	(817)
Olej napędowy USD/t	22%	42%	(29)	-	(42)	(28)	(71)	(28)
Benzyna USD/t	25%	41%	-	-	(2)	(8)	(2)	(8)
Olej opałowy USD/t	25%	53%	-	-	(133)	33	(133)	33
Gaz CAD/GJ	23%	42%	4	-	-	(31)	4	(31)
Paliwo lotnicze JET USD/t	21%	-	-	-	(3)	-	(3)	-
			(81)	-	(374)	(851)	(455)	(851)
	2017	2016	Spadek cen	Spadek cen	Spadek cen	Spadek cen	Wpływ łączny	Wpływ łączny
Ropa naftowa USD/bbl;CAD/bbl	-25%	-45%	56	-	194	817	250	817
Olej napędowy USD/t	-22%	-42%	29	-	42	28	71	28
Benzyna USD/t	-25%	-41%	-	-	2	8	2	8
Olej opałowy USD/t	-25%	-53%	-	-	133	(33)	133	(33)
Gaz CAD/GJ	-23%	-42%	(4)	-	-	31	(4)	31
Paliwo lotnicze JET USD/t	-21%	-	-	-	3	-	3	-
			81	-	374	851	455	851

Przyjęte w analizach wrażliwości instrumentów zabezpieczających ryzyka towarowe odchylenia cen ropy naftowej, gazu i produktów skalkulowano na podstawie ich obserwowanej zmienności. Wpływ zmian cen zaprezentowano w skali roku.

W przypadku instrumentów pochodnych zbadano wpływ zmian cen ropy naftowej, gazu i produktów na wartość godziwą przy niezmiennym poziomie kursów walut.

9.3.5.2. Ryzyko zmian kursów walutowych

Struktura walutowa instrumentów finansowych na dzień 31 grudnia 2017 roku

Klasy instrumentów finansowych	EUR	USD	CZK	CAD	Pozostałe waluty po przeliczeniu na PLN	Razem po przeliczeniu na PLN
Aktywa finansowe						
Dostawy i usługi	562	193	7 757	9	24	4 332
Instrumenty pochodne	131	49	1	7	-	737
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	799	376	4 279	-	24	5 364
Należności z tytułu rozliczonych instrumentów pochodnych	-	36	-	-	-	126
Pozostałe	7	1	120	28	-	129
	1 499	655	12 157	44	48	10 688
Zobowiązania finansowe						
Kredyty	-	-	-	15	-	42
Obligacje	1 256	-	-	-	-	5 241
Dostawy i usługi	306	1 242	3 479	19	8	6 228
Zobowiązania inwestycyjne	114	11	1 310	29	-	808
Instrumenty pochodne	23	80	-	6	-	388
Zobowiązania z tytułu rozliczonych instrumentów pochodnych	-	36	-	-	-	125
Pozostałe	-	55	216	-	-	228
	1 699	1 424	5 005	69	8	13 060

Struktura walutowa instrumentów finansowych na dzień 31 grudnia 2016 roku

Klasy instrumentów finansowych	EUR	USD	CZK	CAD	Pozostałe waluty po przeliczeniu na PLN		Razem po przeliczeniu na PLN	
Aktywa finansowe								
Dostawy i usługi	466	150	6 337	15		18		3 790
Instrumenty pochodne	4	31	-	5		-		163
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	679	76	2 657	-		19		3 775
Należności z tytułu rozliczonych instrumentów pochodnych	-	36	-	-		-		149
Pozostałe	4	1	182	8		-		75
	1 153	294	9 176	28		37		7 952
Zobowiązania finansowe								
Kredyty	16	-	-	36		-		181
Obligacje	1 238	-	-	-		-		5 478
Dostawy i usługi	333	1 069	2 650	4		4		6 390
Zobowiązania inwestycyjne	146	9	839	26		-		901
Instrumenty pochodne	76	77	-	8		-		683
Zobowiązania z tytułu rozliczonych instrumentów pochodnych	-	40	-	-		-		169
Pozostałe	1	1	232	-		-		47
	1 810	1 196	3 721	74		4		13 849

Analiza wrażliwości na zmiany kursów walutowych

	EUR/PLN		USD/PLN		CZK/PLN		CAD/PLN		Razem	
	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016
odchylenie kursów +15%										
Wpływ na wynik przed opodatkowaniem (A)	(751)	(423)	(297)	(339)	51	(68)	7	(17)	(990)	(847)
Wpływ na kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń (B)	(675)	(1 863)	4	(146)	-	-	-	(97)	(671)	(2 106)
Wpływ na kapitał z tytułu różnic kursowych z przeliczenia jednostek działających za granicą (C)	122	14	13	(63)	123	136	(18)	-	239	87
Wpływ łączny (A+B+C)	(1 304)	(2 272)	(280)	(548)	174	68	(11)	(114)	(1 422)	(2 866)
Wrażliwość inwestycji netto w podmioty zagraniczne z uwzględnieniem rachunkowości zabezpieczeń (D)	105	93	278	274	1 218	1 019	280	274	1 881	1 660
Łączny wpływ na rachunek zysków lub strat i inne całkowite dochody (A+B+D)	(1 321)	(2 193)	(15)	(211)	1 269	951	287	160	220	(1 293)

Przy odchyleniu kursów walutowych o (-)15% analiza wrażliwości wykazuje odchylenia tej samej wartości jak w powyższej tabeli, ale ze znakiem przeciwnym.

Powyższe odchylenia kursów skalkulowano na podstawie średnich zmienności poszczególnych kursów walut w 2017 i 2016 roku.

Wpływ odchylenia kursów walut na wartość godziwą instrumentów pochodnych oszacowano przy niezmiennych poziomach stóp procentowych.

9.3.5.3. Ryzyko zmian stóp procentowych

Struktura instrumentów finansowych narażonych na ryzyko zmiany stóp procentowych na dzień 31 grudnia 2017 roku

Klasy instrumentów finansowych		WIBOR	EURIBOR	LIBOR USD	LIBOR CAD	Razem
	NOTA					
Aktywa finansowe						
Instrumenty pochodne	9.2.9	2*	547*	171	19	737**
		2	547	171	19	737
Zobowiązania finansowe						
Kredyty	9.2.7.1.1	6	-	-	42	48
Obligacje	9.2.7.1.2	1 615	-	-	-	1 615
Instrumenty pochodne	9.2.9	19*	96*	276	16	388**
		1 640	96	276	58	2 051**

*W pozycji aktywa i zobowiązania finansowe – instrumenty pochodne netto, ujęto swapy walutowo-procentowe (CIRS – cross interest rate swaps) wycenione na kwotę 17 mln PLN, które są wrażliwe zarówno na zmiany stóp procentowych WIBOR i EURIBOR.

**Pozycja razem aktywa i zobowiązania z tytułu instrumentów pochodnych uwzględnia wycenę CIRS w kwocie odpowiednio 2 mln PLN i 19 mln PLN.

Struktura instrumentów finansowych narażonych na ryzyko zmiany stóp procentowych na dzień 31 grudnia 2016 roku

Klasy instrumentów finansowych		WIBOR	EURIBOR	LIBOR USD	PRIBOR	LIBOR CAD	Razem
	NOTA						
Aktywa finansowe							
Instrumenty pochodne	9.2.9	-	18	130	-	15	163
		-	18	130	-	15	163
Zobowiązania finansowe							
Kredyty	9.2.7.1.1	758	71	-	-	110	939
Pożyczki	9.2.7.1	1	-	-	-	-	1
Obligacje	9.2.7.1.2	1 916	-	-	-	-	1 916
Instrumenty pochodne	9.2.9	151*	334*	321	-	26	681**
		2 826	405	321	-	136	3 537**

*W pozycji zobowiązania finansowe – instrumenty pochodne ujęto swapy walutowo-procentowe (CIRS – cross interest rate swaps) wycenione na kwotę 151 mln PLN, które są wrażliwe zarówno na zmiany stóp procentowych WIBOR i EURIBOR.

**Pozycja razem uwzględnia wycenę CIRS w kwocie 151 mln PLN.

Grupa ORLEN narażona jest na ryzyko zmienności przepływów pieniężnych z tytułu zmian stóp procentowych wynikające z posiadanych aktywów oraz pasywów, dla których przychody oraz koszty odsetkowe są uzależnione od zmiennych stóp procentowych.

Grupa ORLEN zabezpiecza skonsolidowaną ekspozycję na zmienność przepływów pieniężnych z tytułu zmian stóp procentowych. W tym celu wykorzystywane są instrumenty typu swap procentowy oraz walutowy swap.

Pomiar ryzyka dokonywany jest w oparciu o udział w całości zadłużenia brutto pozycji, dla których koszty odsetkowe są uzależnione od zmiennych stóp procentowych.

Analiza wrażliwości na zmiany stóp procentowych

Stopa procentowa	Założone odchylenia		Wpływ na wynik przed opodatkowaniem		Wpływ na kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń		Razem	
	31/12/2017	31/12/2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016
WIBOR	+0,5p.p.	+0,5p.p.	(3)	(13)	-	13	(3)	-
LIBOR USD	+0,5p.p.	+0,5p.p.	6	11	-	-	6	11
EURIBOR	+0,5p.p.	+0,5p.p.	16	24	(1)	3	15	27
			19	22	(1)	16	18	38
WIBOR	-0,5p.p.	-0,5p.p.	3	13	-	(13)	3	-
LIBOR USD	-0,5p.p.	-0,5p.p.	(6)	(11)	-	-	(6)	(11)
EURIBOR	-0,5p.p.	-0,5p.p.	(16)	(24)	1	-	(15)	(24)
			(19)	(22)	1	(13)	(18)	(35)

Powyższe odchylenia stóp procentowych skalkulowano na podstawie obserwacji średnich wahań stóp procentowych w 2017 i 2016 roku.

Wpływ zmian stóp procentowych zaprezentowano w skali rocznej.

W przypadku instrumentów pochodnych w analizie wrażliwości na ryzyko zmian stóp procentowych zastosowano przesunięcie krzywej stóp procentowych o potencjalnie możliwą zmianę referencyjnych stóp procentowych, przy założeniu niezmienności innych czynników ryzyka.

9.3.5.4. Ryzyko płynności i kredytowe

Ryzyko płynności

Analiza wymagalności zobowiązań finansowych na dzień 31 grudnia 2017 roku

		do 1 roku	powyżej 1 do 3 lat	powyżej 3 do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem	Wartość księgowa
	NOTA						
Kredyty – wartość niezdyskontowana	9.2.7.1.1	48	-	-	-	48	48
Obligacje	9.2.7.1.2	253	1 148	417	5 240	7 058	6 957
o zmiennym oprocentowaniu – wartość niezdyskontowana		248	1 040	417	-	1 705	1 615
o stałym oprocentowaniu – wartość niezdyskontowana		5	108	-	5 240	5 353	5 342
Dostawy i usługi	9.2.6.3	7 901	-	-	-	7 901	7 901
Zobowiązania inwestycyjne	9.2.6.3 9.2.9	1 435	18	14	76	1 543	1 543
Instrumenty pochodne – wartość niezdyskontowana	9.2.9	312	48	-	-	360	388
Wymiana środków pieniężnych brutto, w tym:		166	(8)	-	-	158	187
forwards walutowe	9.2.9	98	-	-	-	98	100
swapy walutowo - procentowe	9.2.9	-	(8)	-	-	(8)	19
swapy towarowe	9.2.9	68	-	-	-	68	68
wymiana środków pieniężnych netto, w tym:		146	56	-	-	202	201
forwards walutowe	9.2.9	7	-	-	-	7	7
swapy procentowe	9.2.9	23	33	-	-	56	56
swapy towarowe	9.2.9	116	23	-	-	139	138
Zobowiązania z tytułu rozliczonych instrumentów pochodnych	9.2.9	125	-	-	-	125	125
Pozostałe	9.2.6.3 9.2.9	320	44	25	124	513	513
		10 394	1 258	456	5 440	17 548	17 475

Analiza wymagalności zobowiązań finansowych na dzień 31 grudnia 2016 roku

		do 1 roku	powyżej 1 do 3 lat	powyżej 3 do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem	Wartość księgowa
	NOTA						
Kredyty – wartość niezdyskontowana	9.2.7.1.1	288	204	194	358	1 044	939
Obligacje	9.2.7.1.2	761	1 264	103	5 479	7 607	7 495
o zmiennym oprocentowaniu – wartość niezdyskontowana		756	1 254	-	-	2 010	1 916
o stałym oprocentowaniu – wartość niezdyskontowana		5	10	103	5 479	5 597	5 579
Dostawy i usługi	9.2.6.3	7 549	-	-	-	7 549	7 549
Zobowiązania inwestycyjne	9.2.6.3 9.2.9	1 398	14	14	83	1 509	1 509
Instrumenty pochodne – wartość niezdyskontowana	9.2.9	421	189	13	-	623	683
Wymiana środków pieniężnych brutto, w tym:		114	66	-	-	180	244
forwards walutowe	9.2.9	87	-	-	-	87	91
swapy walutowo - procentowe	9.2.9	25	66	-	-	91	151
Wymiana środków pieniężnych netto, w tym:		307	123	13	-	443	439
forwards walutowe	9.2.9	30	44	-	-	74	72
swapy procentowe	9.2.9	27	50	13	-	90	90
swapy towarowe	9.2.9	250	29	-	-	279	277
Zobowiązania z tytułu rozliczonych instrumentów pochodnych	9.2.9	169	-	-	-	169	169
Pozostałe	9.2.6.3 9.2.9	171	36	24	81	312	312
		10 757	1 707	348	6 001	18 813	18 656

Poprzez ryzyko płynności finansowej rozumie się utratę zdolności do terminowego regulowania bieżących zobowiązań.

Grupa ORLEN narażona jest na ryzyko płynności wynikające z relacji aktywów obrotowych do zobowiązań krótkoterminowych. Na dzień 31 grudnia 2017 roku i 31 grudnia 2016 roku wskaźnik płynności bieżącej wyniósł odpowiednio 1,8 i 1,5.

Celem procesu zarządzania ryzykiem płynności finansowej jest zapewnienie bezpieczeństwa i stabilizacji finansowej Grupy, a podstawowym narzędziem ograniczającym powyższe ryzyko jest bieżący przegląd dopasowania terminów zapadalności aktywów i wymagalności pasywów. Dodatkowo Grupa ORLEN prowadzi politykę dywersyfikacji źródeł finansowania oraz wykorzystuje szereg narzędzi dla efektywnego zarządzania płynnością.

Grupa ORLEN wykorzystuje systemy koncentracji środków finansowych („systemy cash-pool”) do efektywnego zarządzania bieżącą płynnością finansową oraz optymalizacji kosztów finansowych w ramach Grupy ORLEN. Na koniec 2017 roku funkcjonowały następujące systemy cash-pool, zarządzane przez PKN ORLEN:

- Systemy cash-pool dedykowane dla polskich spółek Grupy ORLEN. Na dzień 31 grudnia 2017 roku systemy te obejmowały łącznie 24 spółki Grupy ORLEN.
- Międzynarodowy system cash-pool dedykowany dla zagranicznych spółek Grupy ORLEN. Na dzień 31 grudnia 2017 roku system ten obejmował 8 spółek Grupy ORLEN.

Zarządzając płynnością, PKN ORLEN może emitować obligacje w ramach ustalonych limitów, jak również nabywać obligacje emitowane przez spółki z Grupy ORLEN.

W roku 2017 Grupa ORLEN inwestowała środki pieniężne w lokaty bankowe. Decyzje dotyczące lokat bankowych opierają się na maksymalizacji stopy zwrotu oraz bieżącej ocenie kondycji finansowej banków wymagającej posiadania przez bank krótkoterminowej oceny ratingowej dla depozytów na poziomie inwestycyjnym.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku i na dzień 31 grudnia 2016 roku maksymalne możliwe zadłużenie z tytułu zawartych umów kredytowych wynosiło odpowiednio 9 929 mln PLN i 12 728 mln PLN. Do wykorzystania na dzień 31 grudnia 2017 roku i na dzień 31 grudnia 2016 roku pozostało odpowiednio 9 178 mln PLN i 11 110 mln PLN.

Kwota gwarancji dotyczących zobowiązań wobec osób trzecich wystawionych w toku bieżącej działalności na dzień 31 grudnia 2017 roku

oraz na dzień 31 grudnia 2016 roku wyniosła odpowiednio 350 mln PLN, oraz 488 mln PLN. Dotyczyły one głównie: gwarancji cywilnoprawnych związanych z zabezpieczeniem należytego wykonania umów oraz gwarancji publicznoprawnych wynikających z przepisów powszechnie obowiązujących zabezpieczających prawidłowość prowadzenia działalności koncesjonowanych w sektorze paliw ciekłych i wynikających z tej działalności należności podatkowych, celnych itp. Ponadto udzielone w Grupie poręczenia i gwarancje jednostkom zależnym na rzecz podmiotów trzecich wyniosły na dzień 31 grudnia 2017 roku i na dzień 31 grudnia 2016 roku odpowiednio 10 216 mln PLN oraz 12 437 mln PLN. Dotyczyły one głównie zabezpieczenia przyszłych zobowiązań spółki ORLEN Capital wynikających z emisji euroobligacji oraz terminowego regulowania zobowiązań przez jednostki zależne.

W oparciu o analizy i prognozy Grupa określiła na koniec okresu sprawozdawczego prawdopodobieństwo zapłaty powyższych kwot jako niskie.

Ryzyko kredytowe

Grupa na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz na dzień 31 grudnia 2016 roku otrzymała gwarancje bankowe i ubezpieczeniowe w wysokości odpowiednio 2 804 mln PLN, oraz 2 520 mln PLN. Grupa dodatkowo przyjmuje od swoich odbiorców zabezpieczenie w postaci poręczeń, dobrowolne poddanie się egzekucji (Art. 777 KPC), kaucji, zastawu rejestrowego, hipotek i weksli.

Dodatkowe informacje przedstawiono w nocie [9.2.6.2](#).

7.6.4. Pozostałe noty objaśniające

9.4. Pozostałe noty objaśniające

9.4.1. Posiadane koncesje

Grupa prowadzi działalność gospodarczą, która ze względu na interes publiczny wymaga posiadania koncesji.

31/12/2017	Okresy pozostałe do wygaśnięcia koncesji (w latach)
Energia elektryczna: wytwarzanie, dystrybucja, obrót	2-13
Energia ciepła: wytwarzanie, przesyłanie, dystrybucja, obrót	8-13
Paliwa gazowe: przesyłanie, dystrybucja, obrót	3-13
Paliwa ciekłe: wytwarzanie, przesyłanie, obrót, magazynowanie i przeładunek	2-13
Bezzbiornikowe magazynowanie ropy naftowej i paliw płynnych	12
Złóża soli kamiennej: poszukiwanie, rozpoznanie i eksploatacja	0,5-15
Poszukiwanie i rozpoznanie złóż ropy naftowej i gazu ziemnego	1-5
Morskie Farmy Wiatrowe: przygotowanie, realizacja, eksploatacja	24
Ochrona osób i mienia	bezterminowo

Na dzień 31 grudnia 2017 i 31 grudnia 2016 roku Grupa nie posiadała zobowiązań umownych na usługi koncesjonowane zgodnie z interpretacją KIMSF 12 – Umowy na usługi koncesjonowane.

9.4.2. Leasing

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Leasing

Przez umowę leasingu rozumie się umowę, na mocy której w zamian za opłatę lub serię opłat, leasingodawca przekazuje leasingobiorcy prawo do używania składnika aktywów przez uzgodniony okres. Aktywa używane na podstawie umowy leasingu finansowego, a więc umowy, która przenosi ryzyko i korzyści z tytułu posiadania przedmiotu leasingu na leasingobiorcę zalicza się do aktywów leasingobiorcy. Aktywa używane na podstawie umowy leasingu operacyjnego, a więc umowy, która nie przenosi ryzyka i korzyści z tytułu posiadania przedmiotu leasingu na leasingobiorcę, zalicza się do aktywów leasingodawcy. Ustalenie, czy następuje przekazanie ryzyka i korzyści zależy od oceny istoty treści ekonomicznej transakcji.

PROFESJONALNY OSĄD

Zarząd dokonuje osądu, kwalifikując umowy leasingowe jako leasing finansowy lub leasing operacyjny na podstawie analizy treści ekonomicznej transakcji.

9.4.2.1. Grupa jako leasingobiorca

Leasing operacyjny

Grupa jako leasingobiorca posiadała na dzień 31 grudnia 2017 roku i na dzień 31 grudnia 2016 roku nieodwoływalne umowy leasingu operacyjnego (dzierżawa, najem), które dotyczą głównie stacji paliw, środków transportu i sprzętu komputerowego. Przedmiotowe umowy zawierają klauzule dotyczące warunkowych zobowiązań z tytułu opłat leasingowych. W większości przypadków istnieje możliwość przedłużenia umowy.

Łączna wartość opłat z tytułu zawartych nieodwoływalnych umów leasingu operacyjnego ujętych jako koszty okresu wyniosła w 2017 roku i w 2016 roku odpowiednio (77) mln PLN i (79) mln PLN.

Wartość przyszłych minimalnych opłat leasingowych z tytułu zawartych nieodwoływalnych umów leasingu operacyjnego

	31/12/2017	31/12/2016
do 1 roku	75	83
powyżej 1 roku do 5 lat	199	210
powyżej 5 lat	499	544
	773	837

Leasing finansowy

Grupa jako leasingobiorca posiadała na dzień 31 grudnia 2017 roku i na dzień 31 grudnia 2016 roku umowy leasingowe o charakterze finansowym, które dotyczą głównie budynków i budowli, urządzeń technicznych i maszyn i środków transportu.

W zawartych umowach leasingowych obowiązują ogólne warunki leasingu finansowego, nie ma klauzul dotyczących warunkowych zobowiązań z tytułu opłat leasingowych, istnieje możliwość zakupu przedmiotu leasingu oraz ewentualność ich przedłużenia.

	NOTA	Wartość bieżąca przyszłych minimalnych opłat leasingowych		Wartość przyszłych minimalnych opłat leasingowych	
		31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
do 1 roku		32	29	39	35
powyżej 1 roku do 5 lat		68	60	89	79
powyżej 5 lat		98	81	126	109
	9.2.6.3 9.2.9	198	170	254	223

Rzeczowe aktywa trwale użytkowane na bazie umów leasingu finansowego

	31/12/2017	31/12/2016
Rzeczowe aktywa trwale	190	157
Budynki i budowle	124	92
Urządzenia techniczne i maszyny	31	37
Środki transportu i pozostałe	35	28

9.4.2.2. Grupa jako leasingodawca

Leasing operacyjny

Leasing operacyjny dotyczy nieruchomości inwestycyjnych stanowiących własność Grupy, objętych umowami leasingu w większości na czas nieokreślony. Wszystkie umowy leasingu operacyjnego zawierają klauzule weryfikacji stawek rynkowych w przypadku, gdy leasingobiorca wykorzysta możliwość ich przedłużenia.

Należności z tytułu zawartych nieodwoływalnych umów leasingu operacyjnego

	31/12/2017	31/12/2016
do 1 roku	4	4
od 1 roku do 5 lat	15	15
powyżej 5 lat	57	56
	76	75

9.4.3. Poniesione nakłady inwestycyjne oraz przyszłe zobowiązania z tytułu podpisanych kontraktów inwestycyjnych

Łączna wartość nakładów inwestycyjnych wraz z kosztami finansowania zewnętrznego poniesionych w 2017 roku oraz w 2016 roku wynosiła odpowiednio 4 602 mln PLN i 4 673 mln PLN, w tym nakłady na inwestycje związane z ochroną środowiska odpowiednio 79 mln PLN i 89 mln PLN.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku i na dzień 31 grudnia 2016 roku wartość przyszłych zobowiązań z tytułu podpisanych do tego dnia kontraktów inwestycyjnych wyniosła odpowiednio 1 538 mln PLN i 1 941 mln PLN.

9.4.4. Aktywa i zobowiązania warunkowe

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Aktywa i zobowiązania warunkowe

Grupa ujawnia na koniec okresu sprawozdawczego informacje o aktywach warunkowych, jeśli wpływ środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne jest prawdopodobny. Jeśli jest to wykonalne w praktyce, Grupa szacuje skutki finansowe aktywów warunkowych, wyceniając je zgodnie z zasadami obowiązującymi przy wycenie rezerw.

Grupa ujawnia na koniec okresu sprawozdawczego informacje o zobowiązaniach warunkowych, jeśli wpływ środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne jest prawdopodobny, chyba że prawdopodobieństwo wpływu środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne jest znikome.

SZACUNKI

Aktywa warunkowe

Na bazie posiadanych polis ubezpieczeniowych Grupa szacuje wartość odszkodowania z tytułu awarii instalacji, które miały miejsce w spółkach Grupy.

Zobowiązania warunkowe

Grupa szacuje możliwe przyszłe zobowiązania, stanowiące zobowiązania warunkowe, w oparciu o wartość roszczeń w ramach toczących się postępowań, w których spółki z Grupy ORLEN są stroną pozwaną.

9.4.4.1. Aktywa warunkowe

W dniu 13 sierpnia 2015 roku miała miejsce awaria instalacji do produkcji etylenu w Grupie Unipetrol. Na bazie posiadanych polis ubezpieczeniowych Grupa Unipetrol spodziewa się pokrycia przez ubezpieczycieli kosztów odbudowy instalacji oraz utraconych korzyści, które oszacowała na około 2 171 mln PLN przeliczone kursem z dnia 31 grudnia 2017 roku (co odpowiada 13 300 mln CZK).

W 2016 roku Grupa rozpoznała w pozostałych przychodach operacyjnych kwoty z tytułu częściowego odszkodowania od ubezpieczycieli w wysokości 1 280 mln PLN oraz w 2017 roku w wysokości 442 mln PLN. Po uwzględnieniu powyższych kwot aktywa warunkowe na dzień 31 grudnia 2017 roku z tytułu opisanej powyżej awarii oszacowano na kwotę około 424 mln PLN przeliczone kursem z dnia 31 grudnia 2017 roku (co odpowiada 2 600 mln CZK).

Ostateczna kwota odszkodowania będzie uzależniona od finalnych uzgodnień z ubezpieczycielami.

Instalacja do produkcji etylenu wznowiła pracę w IV kwartale 2016 roku.

9.4.4.2. Zobowiązania warunkowe

Informacje o istotnych postępowaniach toczących się przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji:

9.4.4.2.1. Postępowania, w których spółki z Grupy ORLEN są stroną pozwaną

9.4.4.2.1.1. Postępowania, których wartość stanowi więcej niż 10% kapitałów własnych Emitenta

Ryzyko dotyczące zbycia aktywów i wiarytelności w związku z nabyciem akcji Unipetrol

Sprawa dotyczy zapłaty odszkodowania z tytułu szkód będących między innymi wynikiem zarzucanych PKN ORLEN przez Agrofert Holding a.s. (Agrofert) czynów nieuczciwej konkurencji oraz rzekomo bezprawnego naruszenia dobrego imienia firmy Agrofert w związku z nabyciem przez PKN ORLEN akcji spółki UNIPETROL. Wyrokiem z dnia 21 października 2010 roku Trybunał Arbitrażowy w Pradze (Republika Czeska) oddalił w całości powództwo Agrofert przeciwko PKN ORLEN o zapłatę 3 177 mln PLN przeliczone kursem z dnia 31 grudnia 2017 roku (co odpowiada 19 464 mln CZK) wraz z odsetkami oraz zobowiązał Agrofert do pokrycia kosztów postępowania poniesionych przez PKN ORLEN. W dniu 3 października 2011 roku PKN ORLEN otrzymał z sądu powszechnego w Pradze skargę Agrofert o uchylenie powyższego wyroku. Skarga ta została oddalona przez sąd wyrokiem z dnia 24 stycznia 2014 roku. W dniu 7 kwietnia 2014 roku Agrofert złożył apelację od powyższego wyroku. W dniu 7 kwietnia 2015 roku sąd apelacyjny oddalił apelację Agrofert. W dniu 4 września 2015 roku Agrofert odwołał się od powyższego wyroku do czeskiego Sądu Najwyższego. We wrześniu 2016 roku Sąd Najwyższy oddalił skargę Agrofert. W listopadzie 2016 roku Agrofert odwołał się od tego rozstrzygnięcia do czeskiego Sądu Konstytucyjnego. W dniu 25 kwietnia 2017 roku czeski Sąd Konstytucyjny oddalił skargę Agrofert jako niezasadnioną. W ocenie PKN ORLEN powyższe postępowanie zostało zakończone.

9.4.4.2.1.2. Pozostałe istotne postępowania, których łączna wartość nie przekracza 10% kapitałów własnych Emitenta

Pozew I.P.-95 s.r.o. przeciwko UNIPETROL RPA s.r.o. o odszkodowanie

W dniu 23 maja 2012 roku UNIPETROL RPA s.r.o. otrzymał z Sądu Okręgowego w Ostrawie pozew spółki I.P.-95 s.r.o. o odszkodowanie związane ze złożeniem przez UNIPETROL RPA s.r.o. w listopadzie 2009 roku wniosku o ogłoszenie upadłości spółki I.P.-95 s.r.o. Łączna

wartość pozwu wynosi około 292 mln PLN przeliczone kursem z dnia 31 grudnia 2017 roku (co odpowiada 1 789 mln CZK). UNIPETROL RPA s.r.o. jest jednym z ośmiu podmiotów pozwanych solidarnie o zapłatę wyżej wymienionej kwoty. Na wniosek I.P.-95 s.r.o. toczyło się postępowanie dotyczące przystąpienia do sprawy w charakterze powoda spółki NESTARMO TRADING LIMITED. Ostatecznie sąd odmówił zgody na przystąpienie tej spółki do sprawy. W ocenie UNIPETROL RPA s.r.o. roszczenie jest bezpodstawne. Na początku lutego 2018 roku sąd oddalił w całości pozew I.P.-95 s.r.o.

Roszczenie Warter Fuels S.A (poprzednio: OBR S.A.) o odszkodowanie

W dniu 5 września 2014 roku spółka OBR S.A. (obecnie: Warter Fuels S.A) wystąpiła przeciwko PKN ORLEN do Sądu Okręgowego w Łodzi z pozwem o zapłatę z tytułu zarzucanego naruszenia przez PKN ORLEN praw do patentu: „Sposób rozdziału produktów procesu hydroodsiarczania ciężkiej pozostałości po próżniowej destylacji ropy naftowej”. Kwota roszczenia w pozwie została oszacowana przez Warter Fuels S.A. na kwotę około 83 mln PLN. Żądanie pozwu obejmuje zasądzenie od PKN ORLEN na rzecz Warter Fuels S.A. sumy pieniężnej w wysokości odpowiadającej wartości opłaty licencyjnej za korzystanie z rozwiązania objętego ww. patentem oraz zasądzenie obowiązku zwrotu korzyści uzyskanych na skutek stosowania tego rozwiązania. W dniu 16 października 2014 roku PKN ORLEN złożył odpowiedź na pozew. Pismem procesowym z dnia 11 grudnia 2014 roku wartość przedmiotu sporu została określona przez powoda na kwotę około 247 mln PLN. Postanowieniem sądu z dnia 21 maja 2015 roku strony zostały skierowane do mediacji. Postępowanie mediacyjne zostało zakończone w drugim kwartale 2016 roku. Sprawa wróciła do rozpoznania przez Sąd Okręgowy w Łodzi. Pierwsza rozprawa odbyła się w dniu 19 października 2016 roku. Na rozprawie 22 marca 2017 roku odbyły się przesłuchania świadków. Nie odbyła się rozprawa wyznaczona na wrzesień 2017 roku oraz nie został wyznaczony termin kolejnej rozprawy. W ocenie PKN ORLEN powyższe roszczenia są bezpodstawne.

Spór pomiędzy ORLEN Lietuva i Lietuvos Geležinkeliai

W dniu 31 grudnia 2014 roku ORLEN Lietuva złożyła w sądzie arbitrażowym w Wilnie wniosek o wszczęcie postępowania arbitrażowego przeciwko spółce Lietuvos Geležinkeliai („LG”). W postępowaniu tym ORLEN Lietuva domagała się przeliczenia taryf za przewozy kolejowe zgodnie z umową zawartą z LG za okres od stycznia 2014 roku. ORLEN Lietuva wniosła również o odszkodowanie z tytułu nieprawidłowej interpretacji przez LG umowy o przewozy kolejowe poprzez stosowanie nieprawidłowych stawek. Uwzględnienie żądania ORLEN Lietuva skutkowałoby – w zależności od interpretacji – uzyskaniem oszczędności w wysokości oszacowanej do października 2016 roku na kwotę nie niższą niż 171 mln PLN przeliczone kursem z dnia 31 grudnia 2017 roku (co odpowiada kwocie nie niższej niż 41 mln EUR) lub otrzymaniem odszkodowania z tytułu stosowania nieprawidłowych stawek w kwocie 417 mln PLN przeliczone kursem z dnia 31 grudnia 2017 roku (co odpowiada kwocie 100 mln EUR).

Do dnia 31 grudnia 2016 roku, zostało wszczętych siedem postępowań sądowych, w których LG domagała się od ORLEN Lietuva zapłaty około 156 mln PLN przeliczone kursem z dnia 31 grudnia 2017 roku (co odpowiada kwocie około 37,5 mln EUR) z tytułu opłat za przewozy kolejowe produktów ORLEN Lietuva. Pozwy złożone przez LG były rozpatrywane przez sądy w pierwszej instancji, nie zapadły jednak żadne rozstrzygnięcia w ich przedmiocie.

W dniu 28 czerwca 2017 roku ORLEN Lietuva oraz LG zawarły ugodę w zakresie zmian umowy na przewozy kolejowe i rozwiązania trwających sporów. Podpisanie ugody skutkuje zakończeniem wzajemnych roszczeń opisanych w powyższym postępowaniu.

Pozew Polocktransneft Druzhba przeciwko AB ORLEN Lietuva

W dniu 21 września 2017 roku spółka AB ORLEN Lietuva otrzymała z sądu pozew białoruskiej spółki Polocktransneft Druzhba (operator białoruskiego odcinka rurociągu Przyjaźń) o zapłatę odszkodowania za ropę naftową, która jako tzw. ropa technologiczna od 1992 roku znajdowała się na litewskim odcinku rurociągu Przyjaźń należącym do ORLEN Lietuva. W 2006 roku działalność tego odcinka została wstrzymana. Polocktransneft Druzhba uważa, że ropa ta była jej własnością. Wartość roszczenia wynosi około 292 mln PLN przeliczone kursem z dnia 31 grudnia 2017 roku (co odpowiada 84 mln USD). Pozew obejmuje również żądanie zapłaty odsetek i kosztów postępowania. ORLEN Lietuva złożyła odpowiedź na pozew. W ocenie ORLEN Lietuva powyższe roszczenie jest bezpodstawne.

Poza postępowaniami opisanymi powyżej Grupa nie zidentyfikowała innych istotnych zobowiązań warunkowych.

9.4.5. Zabezpieczenia akcyzowe

Zabezpieczenia akcyzowe i akcyza od wyrobów i towarów znajdujących się w procedurze zawieszono poboru wynosiły na dzień 31 grudnia 2017 roku i na dzień 31 grudnia 2016 roku odpowiednio 2 577 mln PLN i 2 066 mln PLN.

9.4.6. Transakcje z podmiotami powiązanymi

W 2017 roku oraz w 2016 roku oraz na dzień 31 grudnia 2017 roku, oraz na dzień 31 grudnia 2016 roku na podstawie złożonych oświadczeń nie wystąpiły transakcje podmiotów powiązanych z członkami Zarządu i Rady Nadzorczej Jednostki Dominującej.

W 2017 roku i 2016 roku na podstawie złożonych oświadczeń wystąpiły transakcje bliskich osób powiązanych z pozostałym kluczowym personelem kierowniczym Jednostki Dominującej oraz kluczowym personelem kierowniczym spółek Grupy ORLEN z podmiotami powiązanymi w kwocie odpowiednio 0,5 mln PLN i 0,8 mln PLN.

Wynagrodzenia wypłacone i należne lub potencjalnie należne członkom Zarządu, Rady Nadzorczej Jednostki Dominującej oraz pozostałym członkom kluczowego personelu kierowniczego Jednostki Dominującej, oraz spółek Grupy ORLEN.

9.4.6.1. Wynagrodzenia wypłacone i należne lub potencjalnie należne członkom Zarządu, Rady Nadzorczej Jednostki Dominującej oraz pozostałym członkom kluczowego personelu kierowniczego Jednostki Dominującej, oraz spółek Grupy ORLEN

	2017	2016
Jednostka Dominująca		
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze	61,1	63,6
<i>Zarząd</i>	20,8	22,9
<i>Rada Nadzorcza</i>	0,8	1,4
<i>Pozostały kluczowy personel</i>	39,5	39,3
Świadczenia po okresie zatrudnienia	0,3	0,7
<i>Pozostały kluczowy personel</i>	0,3	0,7
Pozostałe świadczenia długoterminowe	0,5	0,4
<i>Pozostały kluczowy personel</i>	0,5	0,4
Świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy	2,5	6,7
<i>Zarząd</i>	1,4	2,7
<i>Pozostały kluczowy personel</i>	1,1	4,0
Jednostki zależne		
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze	159,2	155,1
Świadczenia po okresie zatrudnienia	0,4	0,8
Pozostałe świadczenia długoterminowe	0,3	0,3
Świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy	4,9	9,3
	229,2	236,9

W dniu 24 stycznia 2017 roku odbyło się Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy (NWZA), podczas którego zostały podjęte uchwały w sprawie zasad kształtowania wynagrodzeń Członków Zarządu oraz Członków Rady Nadzorczej. W dniu 30 czerwca 2017 Zwyczajne Walne Zgromadzenie podjęło uchwałę wprowadzającą zmianę do Uchwały NWZA w sprawie zasad kształtowania wynagrodzeń Członków Zarządu oraz Członków Rady Nadzorczej spółek Grupy ORLEN. Treści podjętych uchwał zostały zamieszczone na stronach:

- <http://www.orlen.pl/PL/RelacjeInwestorskie/RaportyBiezace/Strony/Raport-biezacy-nr-14-2017.aspx>
- <http://www.orlen.pl/PL/RelacjeInwestorskie/RaportyBiezace/Strony/Raport-biezacy-nr-89-2017.aspx>

Zasady premiowania kluczowego personelu kierowniczego Grupy ORLEN

W 2017 roku zasady premiowania Członków Zarządów PKN ORLEN i spółek Grupy ORLEN zostały dostosowane do wymogów wynikających z Ustawy o zasadach kształtowania wynagrodzeń osób kierujących niektórymi spółkami z dnia 9 czerwca 2016 roku (Dz. U. z 2016 r. poz. 1202).

Regulaminy dotyczące premiowania funkcjonujące dla Zarządu PKN ORLEN, dyrektorów bezpośrednio podległych Zarządowi PKN ORLEN oraz pozostałych kluczowych stanowisk Grupy ORLEN mają wspólne podstawowe cechy. Osoby objęte wyżej wymienionymi systemami premiowane są za realizację indywidualnych celów, wyznaczanych na początku okresu premiowego przez Radę Nadzorczą dla Członków Zarządu oraz przez Zarząd dla pracowników kluczowego personelu kierowniczego. Systemy Premiowania są spójne z Wartościami Koncernu, promują współpracę pomiędzy poszczególnymi pracownikami i motywują do osiągania najlepszych wyników w skali Grupy ORLEN. Postawione cele mają charakter zarówno jakościowy, jak i ilościowy, i są rozliczane po zakończeniu roku, na który zostały wyznaczone. Istnieje ponadto możliwość wyróżnienia pracowników, którzy mają istotny wkład w osiągnięte wyniki.

Wynagrodzenia z tytułu zakazu konkurencji i rozwiązania umowy w rezultacie odwołania z zajmowanego stanowiska

Umowy Członków Zarządów PKN ORLEN i spółek Grupy ORLEN w 2017 roku zostały dostosowane do wymogów wynikających z Ustawy o zasadach kształtowania wynagrodzeń osób kierujących niektórymi spółkami z dnia 9 czerwca 2016 roku (Dz. U. z 2016 r. poz. 1202). Zgodnie z umowami Członkowie Zarządu PKN ORLEN i Członkowie Zarządów spółek Grupy ORLEN zobowiązani są przez okres 6 miesięcy, licząc od dnia rozwiązania umowy, do powstrzymania się od działalności konkurencyjnej. W okresie tym otrzymują wynagrodzenie w wysokości 50% sześciokrotności miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego, płatne w 6 równych ratach miesięcznych. Zapisy w umowach dotyczące zakazu konkurencji po ustaniu funkcji Członka Zarządu wchodzi w życie dopiero po upływie 6 miesięcy pełnienia funkcji Członka Zarządu.

Ponadto umowy przewidują wypłatę odprawy w przypadku rozwiązania umowy lub wypowiedzenia umowy przez Spółkę, z innych przyczyn niż naruszenie podstawowych, istotnych obowiązków wynikających z umowy, pod warunkiem pełnienia funkcji Członka Zarządu przez okres

co najmniej 12 miesięcy. Odprawa w takim przypadku wynosi trzykrotność miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego. Dyrektorzy bezpośrednio podlegli Zarządowi PKN ORLEN, standardowo zobowiązani są od dnia rozwiązania umowy do powstrzymania się od działalności konkurencyjnej przez okres 6 miesięcy. W tym czasie otrzymują wynagrodzenie w wysokości 50% sześciokrotności miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego, płatne w 6 równych ratach miesięcznych. Odprawa z tytułu rozwiązania umowy przez Pracodawcę wynosi standardowo sześciokrotność miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego.

9.4.6.2. Transakcje oraz stan rozrachunków spółek Grupy ORLEN z podmiotami powiązanymi

	Sprzedaż		Zakupy	
	2017	2016	2017	2016
Jednostki współkontrolowane	2 718	2 148	(142)	(58)
<i>wspólne przedsięwzięcia</i>	2 577	2 115	(42)	(35)
<i>wspólne działania</i>	141	33	(100)	(23)
Jednostki stowarzyszone	40	38	(4)	(5)
	2 758	2 186	(146)	(63)

	Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności		Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	
	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
Jednostki współkontrolowane	484	430	16	15
<i>wspólne przedsięwzięcia</i>	463	415	8	3
<i>wspólne działania</i>	21	15	8	12
Jednostki stowarzyszone	-	15	-	-
	484	445	16	15

Powyższe transakcje z podmiotami powiązanymi obejmują głównie sprzedaż i zakupy produktów rafineryjnych i petrochemicznych oraz usług.

W 2017 roku i w 2016 roku w Grupie nie wystąpiły transakcje zawarte z podmiotami powiązanymi na warunkach innych niż rynkowe.

9.4.6.3. Transakcje z jednostkami powiązanymi ze Skarbem Państwa

Na dzień 31 grudnia 2017 oraz 31 grudnia 2016 roku Skarb Państwa był właścicielem 27,52% akcji Jednostki Dominującej Grupy ORLEN – PKN ORLEN i posiada zdolność wywierania na nią znaczącego wpływu.

Grupa zidentyfikowała transakcje z jednostkami powiązanymi ze Skarbem Państwa głównie w oparciu o „Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 3 stycznia 2017 roku, w sprawie wykazu spółek, w których prawa z akcji Skarbu Państwa wykonują inni niż Prezes Rady Ministrów członkowie Rady Ministrów, pełnomocnicy Rządu lub państwowe osoby prawne” (Dz. U. 2017 r. poz.10, ze zmianami Dz. U. 2017 r. poz. 205 oraz poz. 1164).

W 2017 i w 2016 roku oraz na dzień 31 grudnia 2017 i na dzień 31 grudnia 2016 roku Grupa zidentyfikowała następujące transakcje:

	2017	2016 (niebadane)
Sprzedaż	1 548	1 121
Zakupy	3 589	2 418

	31/12/2017	31/12/2016 (niebadane)
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	298	218
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	559	272

Powyższe transakcje, przeprowadzone na warunkach rynkowych, związane były głównie z bieżącą działalnością operacyjną Grupy ORLEN

i dotyczyły głównie sprzedaży paliw, zakupu i sprzedaży gazu ziemnego, energii, usług transportowych i magazynowania. Dodatkowo występowały również transakcje o charakterze finansowym (opłaty bankowe, prowizje) z Bankiem PKO BP, Bankiem Pekao S.A. oraz z Bankiem Gospodarstwa Krajowego.

9.4.7. Wynagrodzenie wynikające z umowy z podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań finansowych

	2017	2016
Jednostka Dominująca	1,7	1,7
Badanie sprawozdań finansowych	1,0	0,7
Inne usługi poświadczające:	0,7	1,0
<i>przeeglądy sprawozdań finansowych</i>	0,5	0,3
<i>pozostałe usługi</i>	0,2	0,7
Jednostki zależne Grupy Kapitałowej	3,9	5,0
Badanie sprawozdań finansowych	3,6	2,7
Inne usługi poświadczające:	0,3	2,3
<i>przeeglądy sprawozdań finansowych</i>	0,2	1,1
<i>pozostałe usługi</i>	0,1	1,2
	5,6	6,7

W okresie objętym niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym podmiotem uprawnionym do badania sprawozdania finansowego Spółki był Deloitte Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa. Zgodnie z umową zawartą w dniu 21 marca 2017 roku na lata 2017 i 2018 Deloitte Polska, począwszy od I kwartału 2017 roku wykonuje przeglądy śródrocznych oraz badania jednostkowych sprawozdań finansowych PKN ORLEN i skonsolidowanych sprawozdań finansowych Grupy.

W 2016 roku przeglądy śródrocznych oraz badania jednostkowych sprawozdań finansowych PKN ORLEN i skonsolidowanych sprawozdań finansowych Grupy wykonywało KPMG Audyty Sp. z o.o.

7.6.5. Wydarzenia po zakończeniu okresu sprawozdawczego

Rozliczenie transakcji w ramach dobrowolnej oferty nabycia akcji spółki Unipetrol, a.s.

W dniu 23 lutego 2018 roku PKN ORLEN nabył 56 280 592 akcji Unipetrol, a.s. („Unipetrol”), które zgłoszono do sprzedaży w odpowiedzi na ogłoszenie przez PKN ORLEN S.A. dobrowolnego warunkowego wezwania. Nabyte przez Spółkę akcje Unipetrol stanowią 31,04% kapitału zakładowego Unipetrol. Cena za jedną akcją Unipetrol wyniosła 380,00 CZK, a cena wszystkich nabytych akcji wyniosła 3 531 mln PLN i została pokryta przez Spółkę gotówką pochodzącą ze środków własnych oraz z dostępnego kredytu konsorcjalnego.

W wyniku rozliczenia transakcji PKN ORLEN posiada łącznie 170 507 091 akcji Unipetrol, stanowiących 94,03% kapitału zakładowego Unipetrol oraz odpowiadających 94,03% głosów na walnym zgromadzeniu Unipetrol.

Grupa rozpozna transakcję nabycia dodatkowych udziałów spółki Unipetrol w sprawozdaniu finansowym za I kwartał 2018 roku. Powyższa transakcja wpłynie na zmniejszenie kapitału własnego przypadającego udziałom niekontrolującym w wysokości (2,5) mld PLN, natomiast wynik na transakcji nabycia dodatkowych 31% udziałów zmniejszy zyski zatrzymane o około (1) mld PLN.

Podpisanie listu intencyjnego w sprawie przejęcia kontroli kapitałowej przez PKN ORLEN S.A. nad Grupą LOTOS S.A.

W dniu 27 lutego 2018 roku podpisany został list intencyjny pomiędzy PKN ORLEN S.A. i Skarbem Państwa w sprawie procesu przejęcia kontroli kapitałowej przez PKN ORLEN S.A. nad Grupą LOTOS S.A. („Grupa LOTOS”), rozumianej jako nabycie przez PKN ORLEN S.A. bezpośrednio lub pośrednio minimum 53% udziału w kapitale zakładowym Grupy LOTOS („Transakcja”).

Podpisując list intencyjny, PKN ORLEN S.A. i Skarb Państwa zobowiązały się do podjęcia w dobrej wierze rozmów, których celem będzie przeprowadzenie Transakcji. Transakcja zakłada nabycie przez PKN ORLEN S.A. akcji Grupy LOTOS od jej akcjonariuszy, w tym w szczególności od Skarbu Państwa, przy zachowaniu wymogów wynikających z przepisów ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych (tj. Dz.U. z 2016 r. poz. 1639 ze zm.), regulujących wymóg ogłoszenia wezwania do zapisywania się na sprzedaż lub zamianę akcji.

PKN ORLEN informuje, że model Transakcji, harmonogram oraz szczegółowe zasady jej realizacji wymagają przeprowadzenia szczegółowych analiz i będą obecnie wypracowywane. Przeprowadzenie Transakcji będzie możliwe m.in. po uzyskaniu zgód korporacyjnych oraz zgód odpowiednich organów w zakresie ochrony konkurencji.

Zgodnie z założeniami stron listu intencyjnego, celem Transakcji jest stworzenie silnego, zintegrowanego koncernu zdolnego do lepszego konkurowania w wymiarze międzynarodowym, bardziej odpornego na wahania czynników rynkowych m.in. poprzez wykorzystanie synergii operacyjnych i kosztowych.

PKN ORLEN wskazuje, że list intencyjny nie stanowi wiążącego zobowiązania do przeprowadzenia Transakcji. Emitent będzie informował o kolejnych krokach związanych z dalszym przebiegiem Transakcji.

Po zakończeniu okresu sprawozdawczego nie wystąpiły inne zdarzenia poza ujawnionymi w niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym, które wymagałyby ujęcia lub ujawnienia.

7.6.6. Oświadczenia zarządu i zatwierdzenie sprawozdania finansowego

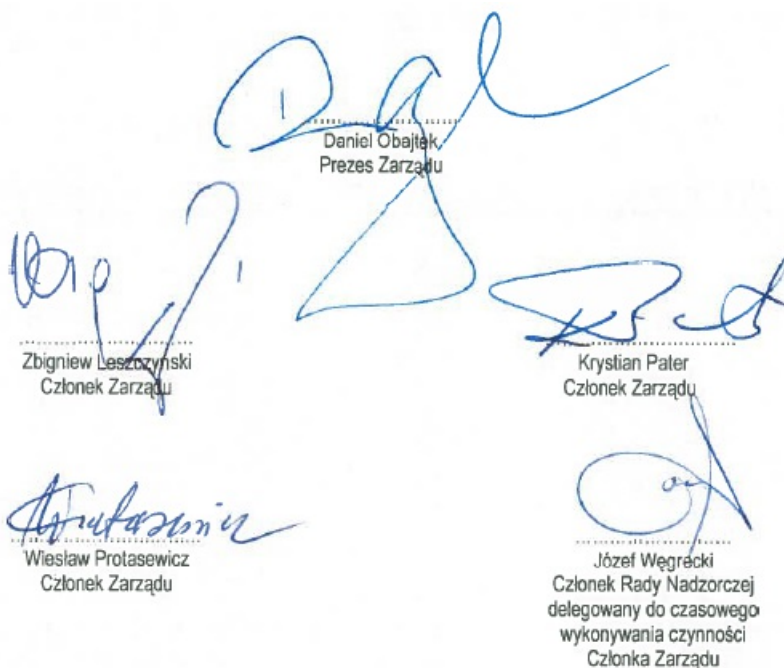
W sprawie rzetelności sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Zarząd PKN ORLEN oświadcza, że wedle jego najlepszej wiedzy, niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe i dane porównawcze sporządzone zostały zgodnie z obowiązującymi Grupę ORLEN zasadami rachunkowości oraz odzwierciedlają w sposób prawdziwy, rzetelny i jasny sytuację majątkową i finansową oraz wynik finansowy Grupy ORLEN.

W sprawie podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych

Zarząd PKN ORLEN oświadcza, że podmiot uprawniony do badania sprawozdań finansowych, dokonujący badania rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego, został wybrany zgodnie z przepisami prawa oraz że podmiot ten i biegli rewidenci dokonujący badania spełniali warunki do wydania bezstronnej i niezależnej opinii z badania zgodnie z obowiązującymi przepisami i standardami zawodowymi.

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone przez Zarząd Jednostki Dominującej w dniu 15 marca 2018 roku.

Daniel Obajtek,
Prezes Zarządu

Zbigniew Leszczyński
Członek Zarządu

Krzysztof Pater
Członek Zarządu

Wiesław Protasewicz
Członek Zarządu

Józef Węgracki
Członek Rady Nadzorczej
delegowany do czasowego
wykonywania czynności
Członka Zarządu

8. Outlook 2018+

Czas zmiany dla biznesu

Obserwowanie i analizowanie zmian w otoczeniu jest jednym z podstawowych zadań zespołów strategii w każdej szanującej się firmie. W koncernach naftowych w centrum uwagi znajduje się oczywiście rynek ropy naftowej, na który można patrzeć z wielu perspektyw. Jeszcze do niedawna śledziliśmy przede wszystkim ścieżki cen ropy naftowej a na zmiany popytu i podaży patrzyliśmy głównie pod kątem ich wpływu na ceny. Jeszcze w 2010 roku sądzono, że kiedyś ropy zabraknie. Różniły się jedynie opinie co do konkretnej daty. Rewolucja łupkowa w USA oraz kolejne odkrycia złóż na świecie praktycznie obaliły tę teorię. Dzisiaj panuje przekonanie, że dzięki rewolucyjnym technologiom poszukiwań i wydobycia ropy naftowej, wydobywalnych zasobów ropy naftowej będzie pod dostatkiem, by w horyzoncie kilku dekad nie było problemu z zaspokojeniem popytu po akceptowalnej cenie. Tym, co dzisiaj przyprawia o ból głowy strategów i szefów firm naftowych, jest niepewność dotycząca popytu na ropę, która zajmuje dominującą pozycję w transporcie. A tu wiele się dzieje.

Rewolucja elektryczna

W publikacjach i scenariuszach ekspluatujących wizję kurczącego się popytu na ropę naftową w centrum uwagi znajdują się czynniki, które mogą doprowadzić do jego ograniczenia. Na plan pierwszy wysuwa się oczywiście elektromobilność, ale w tle działa znacznie silniejszy czynnik sprawczy, jakim jest postępująca rewolucja cyfrowa, ochrzczone mianem czwartej rewolucji przemysłowej. Jej „macki” sięgają daleko poza granice tradycyjnego przemysłu i są pod silnym wpływem postępujących zmian demograficznych i społecznych.

Na przykład BCG w jednym z raportów przedstawia dziewięć wiodących rozwiązań technologicznych, które zrewolucjonizują produkcję przemysłową. Są to: Big Data i analityka, rzeczywistość rozszerzona, zastosowanie drukarek 3D, technologia chmury, cyberbezpieczeństwo, autonomiczne roboty, symulacje, pozioma/pionowa integracja oprogramowania i przemysłowe wykorzystanie Internetu wszechrzeczy. Co istotne, wszystkie te rozwiązania wzajemnie się przenikają i będą wchodzić w logiczne interakcje, które w dłuższym horyzoncie będą zapewne sterowane już nie przez człowieka, a sztuczną inteligencję.

Wspólnym mianownikiem wyżej wymienionych rozwiązań jest „cyfrowość”. Ponieważ to, co cyfrowe, jest także elektryczne, czwarta rewolucja przemysłowa jest „rewolucją elektryczną” z dalekosiężnymi skutkami w sektorze energii oraz w transporcie. Dlatego wyszukiwanie i obserwacja czynników zmian i ocena potencjału ich rozwoju jest bardziej istotna niż kiedykolwiek wcześniej. Tym bardziej, że tempo zmian przyspiesza, a duży udział w tym mają finalni odbiorcy. Rewolucja dotyczy bowiem także strony popytowej, czyli tego, w jaki sposób korzystamy z energii i jakie źródła pierwotne wybieramy.

Dobrym przykładem jest firma Google, która zużywa w swoich centrach obliczeniowych pięć terawatogodzin energii rocznie (dla porównania, to tyle, ile zużywa liczące blisko milion mieszkańców San Francisco), przy czym ponad 80% zużycia pochodzi ze źródeł odnawialnych. Prowadzeniu biznesu, w którym głównym kosztem jest energia elektryczna, bardzo pomaga przewidywalność i stabilność przyszłych cen energii, a to jest cecha odnawialnych źródeł energii. Korzystanie z energii odnawialnej jest podyktowane czynnikami biznesowymi: koszt wytworzenia energii jest przewidywalny i nie podlega wahaniom koniunktury, gdyż składa się nań głównie amortyzacja. Produkcja energii ze źródeł odnawialnych nie wymaga paliwa, którego cena podlega wahaniom rynkowym wynikającym ze zmian popytu i podaży.

Przyglądając się bliżej tym trendom i napędzającym je czynnikom można dojść do wniosku, że wokół nas dzieje się coś wielkiego i nieuchronnego zarazem. U podstaw leży cyfryzacja, czyli technologia, ale napęd tworzą ludzie, którzy odrzucają status quo, wymyślają nowe usługi i produkty, a wszystko to dzięki dostępowi do potęgi Internetu i znikającym barierom komunikacji.

Wydłużenie horyzontu strategii

Zmiany technologiczne przebiegają w różnym tempie, w zależności od cyklu życia urządzeń. W sektorze energii, gdzie cykl życia urządzeń liczy się w dekadach, zmiany przebiegają wolniej niż w sektorze usług, ale także są wszechogarniające, bo taki jest Internet i takie są sieci społeczne, w których przebywają zarówno nasi klienci, jak i konkurenci czy dostawcy. Ryzyko tkwi w tym, że powolnych zmian można nie dostrzec, a gdy już stają się widoczne gołym okiem, wtedy na dostosowanie może być za późno albo jest ono co najmniej bardzo bolesne.

Dobrym przykładem jest zastosowanie innowacyjnych technologii szczelinowania hydraulicznego wydobycia ropy ze złóż niekonwencjonalnych. Duże koncerny naftowe przez ponad dekadę nie dostrzegały potencjału tej technologii, a rezultatem jest głęboka i trwała przecena ropy naftowej wymuszająca bolesne dostosowania gospodarcze i społeczne w wielu krajach eksportujących ropę.

Aby dostrzec potencjalne skutki wdrażania nowych technologii w sektorze energii, zarówno po stronie jej wytwarzania, jak i wykorzystania, trzeba wydłużyć horyzont analiz, przynajmniej do trzech czy czterech dekad. Dopiero w takim horyzoncie można dostrzec skalę nadchodzących zmian w transporcie i w miksie energetycznym. W krótszym horyzoncie prognozy dotyczące udziału samochodów elektrycznych w globalnej flocie pojazdów nie robią po prostu wrażenia.

Profesor Kevin Werbach z University of Pennsylvania w wywiadzie udzielonym akademickiemu portalowi Knowledge@Wharton powiedział: Dzieje się coś wielkiego i niewielu ludzi zdaje sobie sprawę, jak potężny jest to trend. Rozwija się w trzech wymiarach, a każdy z nich jest znaczący. Pierwszy obejmuje to, co często nazywamy gospodarką współdzielenia – coraz więcej jest gospodarki na żądanie. W tym wymiarze nie chodzi tylko o dzielenie się zasobami, ale przede wszystkim o usługi, takie jak Uber i Airbnb, które umożliwiają dostęp do zasobów na żądanie. Drugi wymiar to Internet Rzeczy – wszystkie rodzaje urządzeń, miliardy urządzeń łączących się w sieci. I trzeci to Big data i analizy – umiejętność zrozumienia i manipulowania trendami wychodzącymi ze wszystkich tych urządzeń. Te trzy wymiary razem prowadzą do tego, że cały świat staje się potencjalnie jedną siecią. I nie w tym rzecz, że podchodzisz do komputera albo użyjesz telefonu i uzyskujesz dostęp do informacji. Rzecz w tym, że potencjalnie wszystko jest generatorem danych, a wszystkie te dane mogą być

zintegrowane, analizowane i przetwarzane oraz umiejętnie wykorzystane. A to znaczy, że te rodzaje trendów i te rodzaje wydarzeń, które dotąd widzieliśmy tylko w Internecie, teraz dzieją się w trybie offline. Teraz one kierują także rzeczami i obiektami w świecie realnym.

Należy do grona tych, którzy zdają sobie sprawę, jak potężne są to mega-trendy, choć zaczynają się całkiem niepozornie. Naszym obowiązkiem jest nie tylko uwzględnić tę wiedzę w pracach nad strategią i w przyszłych procesach decyzyjnych, ale też podzielić się obserwacjami i przewidywaniami, dotyczącymi wpływu tych trendów na naszą działalność z szerokim gronem odbiorców.

Wyzwania dla biznesu

- Mimo ogromnej niepewności, jak się rozwinie przyszłość sektora energii, pewne jest jedno: scenariusze kontynuacji przechodzą do lamusa! Od zmian nie da się uciec, a nienadążanie za zmianami doprowadzi do wymiernych strat biznesowych.
- Przyszłość należy do tych, którzy wyznaczają zmiany. Dzisiaj już widzimy, jak potężną siłą stanowią np. media społecznościowe – kto je ignoruje, traci klientów, przegrywa wybory, łąduje na marginesie historii. Równie potężną siłą demonstrują platformy cyfrowe stosowane w usługach – kto je ignoruje, przegrywa walkę konkurencyjną.
- Przemysł oraz sektor energii czeka nieuchronna cyfryzacja a wraz z nią zmiana modeli prowadzenia biznesu pod dyktando konsumenta. Kto nie rozpoczyna dostosowań, stawia się na przegranej pozycji.
- Konsument będzie rządził także w sektorze energii. A umożliwią mu to innowacyjne technologie, rozwijane i skalowane właśnie przez przemysł. Możliwość automatycznej koordynacji, synchronizacji i rozliczania dostaw i odbioru energii w bezpieczny sposób, jaką dają rejestry rozproszone (blockchain), zwiększa konkurencyjność energetyki rozproszonej.
- Najwyższy czas, byśmy w pewnych dziedzinach sami zaczęli wytyczać nowe ścieżki rozwoju. W dobie rewolucyjnych zmian, gdy nie ma już mowy o kontynuacji, przyszłość staje się wyjątkowo niepewna. Ta niepewność dotyczy tego, jak świat się zmieni, a nie tego, czy się zmieni. Na to, jak będzie wyglądał świat za 30 lat, nie ma jednoznacznej odpowiedzi. Chodzi o to, by niepewność nie przekształciła się w przekonanie, że skoro jeszcze nie wiemy, jak będzie, to na razie nie róbmy zbyt wiele, poczekajmy, aż to się wyjaśni.
- Czekanie na zmiany nie jest dobrą strategią, gdyż skutkiem będzie, pozostanie w tyle: osłabienie pozycji konkurencyjnej, marginalizacja, peryferyzacja, a nawet wykluczenie ze społeczności biznesowej. Dobrą strategią jest wykorzystanie tych zmian jako siły nośnej a tam, gdzie można, kształtowanie tych zmian, poprzez realizowanie innowacyjnych przedsięwzięć.

Nadchodzące zmiany stanowią nie lada wyzwanie dla tradycyjnego przemysłu i sektora energii, gdyż początkowo przebiegają relatywnie wolno i sprawiają wrażenie niszowych. Dostępne już badania tych procesów na poziomie firm wykazują, że wielu światowych gigantów, takich jak Boeing, czy General Electric zmienia swoje modele biznesowe, by wykorzystać możliwości i uniknąć zagrożeń, jakie niesie ze sobą czwarta rewolucja przemysłowa. Firmy, które stają się cyfrowe, zgarniają wszystko i dynamicznie rosną, pogłębiając dystans efektywności, oraz zarobków pomiędzy nimi a nadal egzystującymi „w analogowej rzeczywistości” firmami.

W poszukiwaniu nowych rozwiązań oraz związanych z nimi nowych modeli biznesowych ważne jest, by objąć perspektywę trzech podmiotów:

- Indywidualnego konsumenta i jego potrzeb. Jak je odczytać, jak zaspokoić? Jak gospodarka na żądanie zmienia zachowania konsumentów? W jakim stopniu preferencje konsumentów wpłyną na popyt na energię i jej nośniki?
- Elastycznego biznesu wytwarzającego i dostarczającego spersonalizowane produkty i usługi. Czy biznes oferując nowe rozwiązania, stwarza konsumentom możliwość personalizacji produktów i usług, czy też wiodącą stroną jest konsument i jego zachowania, odkrywane poprzez Big data i analitykę? Jak biznes znosi cyfryzację? Jak nowe modele biznesowe, oparte na platformach cyfrowych, integrujące się z realnym biznesem wpływają na konkurencję? Kiedyś firma z kraju A konkurowała z firmą z kraju B, dziś „firma cyfrowa” konkuruje z „firmą analogową”.
- Moderadora rynku: jak regulować rynki, by nie wylać dziecka z kąpielą? Jak przyspieszać transformację modeli biznesowych? Jakie wyzwania stawia cyfryzacja regulatorom w zakresie ochrony konsumenta przed nieuczciwą konkurencją oraz w zakresie bezpieczeństwa?

Czynnik ryzyka: różnice w możliwości dostosowań między sektorem finansowym i naftowym

Zarówno przemysł naftowy, produkujący paliwa, jak i zasilany nimi transport charakteryzują się sporą inercją: zmiany wymagają znacznego upływu czasu. Zdaniem wiodących graczy w tych sektorach, w horyzoncie paru dekad nie widać spadku globalnego popytu, ale panuje zgoda, że tempo jego wzrostu będzie słabnąć. Ich zdaniem bardziej prawdopodobne od szczytu popytu jest „plateau”: ubytki popytu związane z rozwojem elektromobilności oraz poprawą sprawności energetycznej napędów spalinowych należy zestawić z rosnącymi potrzebami komunikacyjnymi, wynikającymi z przyrostu liczby ludności na świecie (globalna populacja w ciągu trzech dekad zwiększy się o 3 miliardy, co odpowiada dzisiejszemu Chinom i Indiom razem wziętym) oraz ze wzrostu globalnego PKB. W sektorze wydobywczym panuje przekonanie, że ropy w złożach jest wystarczająco dużo, by w długim horyzoncie zaspokoić przyszły popyt po rozsądnej cenie. W tym celu jednak trzeba będzie odnaleźć i uruchomić nowe złoża – tzw. YTF (ang. skrót: yet to find). Nowe złoża są potrzebne, ponieważ obecnie eksploatowane złoża „szczerpują się” w tempie około 2,5-3,0 miliona baryłek dziennie. Tyle ropy trzeba dzisiaj wydobyć, by utrzymać popyt na niezmiennym poziomie.

O ile sektor naftowy dzisiaj wydaje się wierzyć w „plateau” popytu, to nie ma takiego przekonania w sektorze finansowym, skąd pochodzą środki na inwestycje w wydobywanie. Sektor ten jest bowiem z natury bardzo elastyczny i przyzwyczajony do szybkiego tempa zmian pod wpływem innowacji, charakterystycznego dla sektora IT. Ziarno niepokoju zostało zasiane w 2015 roku, gdy cena ropy spadła i było już wiadomo, że szybko nie wzrośnie. To wtedy pojawiły się „przepowiednie” o końcu (wzrostu) popytu na ropę i perspektywie trwale niskich

cen. Jako że ceny ropy są podstawą wyceny spółek naftowych i wielu aktywów finansowych, wzbudziło to niepokój sektora finansowego. Na efekty nie trzeba było długo czekać. W końcu 2015 roku Rada Stabilności Finansowej (Financial Stability Board) – międzynarodowe ciało monitorujące ryzyko w globalnym systemie finansowym i wydające rekomendacje – powołała do życia grupę zadaniową ds. przejrzystości finansowej (TCFD Task Force for Climate Related Financial Disclosures) z przewodniczącym Michaeliem R. Bloombergiem na czele. Ta grupa w czerwcu 2017 roku wydała rekomendacje, dotyczące ujawniania ekspozycji na ryzyko klimatyczne, które de facto stają się standardami raportowania dla firm o przychodach wyższych niż 1 miliard USD. W grudniu 2017 roku 230 organizacji przyjęło rekomendacje TCFD, w tym 150 firm finansowych o łącznych aktywach przekraczających 80 bilionów, wiele dużych firm energetycznych, rządy krajów europejskich oraz Londyńska Giełda. Zdaniem TCFD sektor energii jest ekspozycyjny na ryzyko klimatyczne z powodu zmian w popycie na paliwa kopalne, wydobyciu i technologiach korzystania, ograniczeń emisji oraz dostępności wody.

Rekomendacja TCFD nie zachęca zatem do inwestycji w poszukiwania i eksploatację nowych złóż ropy, co z kolei tworzy ryzyko niedostosowania przyszłej podaży ropy do szybko rosnącego i bardzo inercyjnego popytu. Koncerny naftowe, które przyjęły rekomendacje, raportują, jak ekspozycyjne są ich obecne strategie na wzrost cen uprawnień do emisji dwutlenku węgla (do 60 euro za tonę) oraz jakie podejmują działania, by tę ekspozycję zmniejszyć. To wymaga z jednej strony sporych nakładów inwestycyjnych na nowe technologie, by modernizować już funkcjonujące aktywa oraz na technologie tworzące nowe aktywa niegenerujące emisji, często poza tradycyjnymi obszarami działalności. Z drugiej strony potrzebny jest spory upływ czasu, by w sferze realnej pojawiły się widoczne efekty tych dostosowań.

W zupełnie innej sytuacji są firmy z sektora finansowego. Ich ekspozycja na ryzyko klimatyczne dotyczy portfela aktywów finansowych, które są ulokowane w sektorze realnym (w tym pożyczek i kredytów, udzielonych firmom naftowym oraz inwestycji w ich akcje czy obligacje). Proces redukcji ekspozycji na ryzyko polega na dostosowaniu portfela, poprzez wyzbycie się najbardziej ryzykownych aktywów oraz powstrzymanie się od finansowania firm i projektów ekspozycyjnych na ryzyko klimatyczne.

Różnica możliwości reakcji pomiędzy elastycznym sektorem finansowym a inercyjnym sektorem realnym wymaga koordynacji wspólnych działań obu sektorów w długim horyzoncie, w tym opracowania odpowiednich wskaźników i metod ich pomiaru oraz kryteriów oceny. Bez takiej koordynacji rośnie ryzyko niedoinwestowania sektora wydobywczego w okresie szybkiego wzrostu popytu a wraz z nim ryzyko niekontrolowanych wzrostów, a następnie spadków cen na rynku ropy.

Postęp w zakresie dostosowania rekomendacji i regulacji do zdolności adaptacyjnej sektora naftowego i transportu można by osiągnąć poprzez współpracę Rady Stabilności Finansowej, dbającej o stabilność (bezpieczeństwo) globalnego systemu finansowego np. z Międzynarodową Agencją Energii, dbającą o bezpieczeństwo energetyczne krajów członkowskich.

Wnioski dla biznesu

Cyfryzacja nie dzieje się w świecie wirtualnym, lecz kształtuje i przemieszcza obiekty w świecie realnym. Gdy naciskasz przycisk na smartfonie, myśląc: „niech pojawi się auto”, przyjeżdża do Ciebie człowiek realnym samochodem. Mimo wirtualnego charakteru relacji z klientem efekty są rzeczywiste. Technologie cyfrowe są narzędziem kształtowania na nowo kontaktów z klientami, układania relacji z partnerami i dostawcami, doskonalenia efektywności produkcji i logistyki oraz budowy nowych obszarów wzrostu.

Technologie to tylko narzędzia. Aby je skutecznie wykorzystać, należy przemyśleć logikę zmiany i to jak zmiana wpłynie na sam sposób prowadzenia działalności biznesowej. Obserwujemy trendy rynkowe, takie jak zmiany modeli biznesowych, powszechna cyfryzacja, automatyzacja, personalizacja ofert. Dla zintegrowanego gracza na rynku energii, takiego jak PKN ORLEN otwiera się szereg szans – począwszy od stacji paliw, działalności produkcyjnej na pracownikach biurowych kończąc. Siła zmian jest tak duża, że musimy w tych trendach aktywnie uczestniczyć.

Nowe modele biznesowe, jakie niesie czwarta rewolucja przemysłowa, nie są opcją rozwoju tradycyjnego przedsiębiorstwa, z której można skorzystać lub nie. To imperatyw zmiany, której kierunek już znamy: cyfryzacja, automatyzacja, robotyzacja w celu poprawy efektywności i szybkości reakcji na zmieniające się potrzeby konsumenta, które trzeba odgadnąć. Wszystko, co się daje zautomatyzować, będzie zautomatyzowane, a dzięki temu wzrasta niezawodność, poprawia się jakość. Już dzisiaj badania pokazują (McKinsey), że polem konkurencyjnych zmagania nie są kraje, lecz branże. Firmy, które się cyfryzują, oferują wyższą jakość przy niższych cenach, przejmują od konkurencji klientów, a następnie najlepszych pracowników, pogłębiając jeszcze bardziej swoje przewagi. Firmy, które tego nie zrobią, przegrają konkurencję z tymi, którzy weszli w te procesy na początku, nie czekając na to, co zrobią inni.

Co się nie daje zautomatyzować? Projektowanie, kreatywność, innowacyjność. Korzyści odnoszą ci, którzy wymyślili biznes, którzy siedzą w centrum sieci wartości. Ci, którzy okupują peryferia, dostarczając materiały, części zamienne i podzespoły mogą i będą wyeliminowani przez tańszych dostawców. Dotyczy to zarówno firm, jak i całych gospodarek, które swoje modele rozwoju oparły na przewagach związanych z niskimi kosztami pracy.

Ważna jest **rola państwa**, by te centra sieci wartości powstawały i pozostawały w kraju. Regulatorzy muszą być aktywni i dynamicznie dostosowywać regulacje do nowych potrzeb nowych modeli biznesowych. Wzorców jest wiele: znana zasada ochrony „infant industry” przed konkurencją, dobre praktyki amerykańskich regulatorów, by patrzeć na interes konsumenta i jeśli nie widać zagrożenia, pozwolić na skalowanie, a następnie w porozumieniu z biznesem tak dostosować regulacje, by przyjęte rozwiązania były i bezpieczne i korzystne.

Sukces firmy w tych nowych realiach jest też uzależniony od przejrzystych regulacji, sprzyjających innowacyjnym modelom biznesowym. **Regulacje** te powinny powstawać w drodze dialogu z agentami zmiany: przedsiębiorstwami i konsumentami. Polityka przemysłowa powinna bacznie śledzić obszary, w których pojawiają się innowacje technologiczne i nowe modele biznesowe po to, by zrozumieć ich wymagania i implikacje i w razie potrzeby dostosować regulacje. Tylko takie kompleksowe podejście do regulacji umożliwi osiągnięcie sukcesu zarówno na płaszczyźnie gospodarczej, jak i społecznej.

Jednakże samo wczesne zainicjowanie procesu zmian, które jest warunkiem koniecznym sukcesu, nie stanowi gwarancji, że transformacja firmy zakończy się powodzeniem. W dużej mierze zależy to od samego przedsiębiorstwa: jego strategii, jego kultury organizacyjnej

i kompetencji, od umiejętności czytania trendów, zwinnej transformacji korporacyjnej, dostosowania oferty produktowej do ciągle zmieniających się potrzeb klientów. Niezmiernie istotna jest **determinacja kadry kierowniczej**, by aktywnie wychodzić naprzeciw zmianie. W ślad za nią muszą iść odpowiednie decyzje inwestycyjne, zgodnie z zasadą „Pokaż mi swój CAPEX, a powiem Ci, jaką masz strategię”.

I na koniec to, co najważniejsze. Wprowadzanie innowacji i związanych z nimi nowych modeli biznesowych będzie się niewątpliwie wiązało z **ryzykiem**. Polski przemysł już zaczął zdawać sobie sprawę, że musi się zmienić, ponieważ presja innych graczy (także tych spoza branży) jest ogromna. Jeśli nie wprowadzimy innowacji i zmian, ktoś inny zje nasz lunch. Przykłady Ubera, AirBnB, Spotify czy dużych firm cyfrowych, jak Google, czy Amazon pokazują, że bez przerwy rodzą się nowi gracze, którzy nie są nieśmiali i mają olbrzymi potencjał, by przekuć przemysł na cyfrowe kopyto. Zadbajmy o to, by do nich dołączyć.

Autor Outlooka 2018+:

dr Adam Czyżewski

Główny Ekonomista PKN ORLEN

9. Kontakt

BIURO PŁOCK

 ul. Chemików 7, 09-411 Płock

BIURO WARSZAWA

 Budynek SENATOR ul. Bielańska 12, 00-085 Warszawa

 tel. 22 778 00 00

CENTRALA

 tel. 24 256 00 00

 tel. 24 365 00 00

 fax. 24 367 70 00

Biuro Prasowe

 tel. 22 77 80 795

 tel. 22 77 80 091

 tel. 24 25 69 292

 tel. 24 25 67 171

 media@orlen.pl

Biuro Relacji Inwestorskich

 tel. 24 256 81 80

 tel. 24 367 77 11

 ir@orlen.pl

Koordinator danych zintegrowanych:

Katarzyna Krzywicka
Biuro Komunikacji Korporacyjnej
katarzyna.krzywicka@orlen.pl

↓ ORLEN w Europie

UNIPETROL, a.s.

 Na Pankráci 127, 140 00 Praha 4

 +42 225 001 444

 +42 225 001 447

 info@unipetrol.cz

ORLEN Lietuva

Akcinė Bendrovė „ORLEN Lietuva“ Juodeikiai, 89467 Mažeikių r., Lietuva

+370 443 9 21 21

+370 443 9 25 25

post@orlenlietuva.lt

ORLEN Deutschland GmbH

Kurt- Wagener - Straße 7, 25337 Elmshorn

+49 [0] 4121 | 47 50 - 0

+49 [0] 4121 | 47 0 - 4 30 00

info@orlen-deutschland.de

ORLEN Upstream Canada Ltd.

Suite 400, 850 – 2nd Street SW Calgary, Alberta T2P 0R8

403 265-4115

Landowner enquiries:

Laurie Agate
(403) 781-1182

www.orlenupstream.ca